KONINKRIJK BELGIË

MINISTERIE VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN ENERGIE

ALGEMENE DIRECTIE VOOR STUDIËN EN DOCUMENTATIE

DE BELGISCHE ECONOMIE

IN

1964

BRUSSEL

DRUKKERIJ ANC. ÉTABL. AUG. PUVREZ N.V.
59 FONSNYLAAN

1965

DE BELGISCHE ECONOMIE IN 1964

VOORBERICHT

Het verslag over de ontwikkeling van de Belgische economie in 1964 wordt anders voorgesteld dan de verslagen van de voorgaande jaren. De statistische tabellen en grafieken volgen onmiddellijk op het overzicht van elke sector. De cijfergegevens zijn dus dicht bij de commentaar gebracht om het werk gemakkelijker te kunnen inzien. De tekst is in delen, hoofdstukken en afdelingen ingedeeld. Een lijst van de belangrijkste feiten uit 's lands economisch leven sluit het jaarverslag af.

Daar dit rapport, zoals verleden jaar, vrij kort na het einde van de onderzochte periode wordt gepubliceerd, ontbreken nog sommige statistieken en ramingen; daarenboven zijn verscheidene tabellen onvolledig of bevatten slechts voorlopige gegevens.

Andere statistieken, o. m. die betreffende het nationaal produkt, die nog niet beschikbaar waren bij het ter perse gaan, zullen in een bijvoegsel worden opgenomen.

Brussel, 21 juni 1965.

ALGEMENE BESCHOUWINGEN

In 1964 nam de economische bedrijvigheid in België verder toe. Zij werd gesteund door een krachtige binnenlandse en buitenlandse vraag die aanzienlijk boven het reeds hoge niveau van 1963 uitkwam. De groei van de bedrijvigheid was zo aanzienlijk, dat toenemende spanningen optraden, waardoor het expansietempo weldra beperkt werd.

Bij de belangrijkste nijverheidslanden behoorde België tot die welke in 1964 een aanzienlijker stijging van het bruto nationaal produkt kenden dan in 1963, zoals Japan, de Verenigde Staten van Amerika, de Bondsrepubliek Duitsland en Nederland. In Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk was er slechts een geringe vooruitgang; daarentegen trad in Italië een achteruitgang op onder invloed van de antiinflatoire maatregelen die in 1963 waren genomen.

Het merendeel van de belangrijke afnemers van de B.L.E.U., vooral Nederland en de Bondsrepubliek Duitsland, kenden een expansie. Bovendien konden de ontwikkelingslanden van eind 1962 tot in de zomer van 1964 over grotere deviezenontvangsten beschikken, dank zij de stijging van de grondstoffenprijzen.

Het concurrentievermogen van België ging ten opzichte van zijn nabuurlanden niet achteruit; in deze landen waren de kosten- en de prijsstijgingen immers al even groot als in de B.L.E.U.

De impuls die de Belgische produktie vanwege de uitvoer genoot was relatief minder groot. Volgens voorlopige ramingen steeg het reële bruto nationaal produkt met 5,5 %, te vergelijken met 3,9 % in 1963, 4,3 % in 1962 en 4,7 % in 1961. Sedert 1955 was een percentage van meer dan 5 % niet meer bereikt. Voor 1963 moet evenwel rekening worden gehouden met de invloed van de buitengewone weersomstandigheden in het begin van het jaar.

Voor de belangrijkste vreemde landen, die een aanmerkelijke weerslag op de afzet van de B.L.E.U. hebben, kan de conjunctuur als volgt worden gekenmerkt.

In de Verenigde Staten bleef de expansie, die aan het einde van 1961 was ingezet, voortduren en de economische bedrijvigheid gaf er in 1964 een verdere krachtige stijging te zien. Tegen vaste prijzen steeg het nationaal produkt met 4,6 %, tegen 3,4 % in het voorgaande jaar. Een krachtige stimulans ging uit van de verlaging der belasting op de inkomsten van natuurlijke en juridische personen, hetgeen de uitgaven

voor verbruik en investeringen deed toenemen. Door de omvang van de arbeidsreserve bleven de loonstijgingen beperkt en de binnenlandse prijzen stegen met slechts 1,1 %; het concurrentievermogen van de Verenigde Staten verbeterde, waardoor het overschot op de handelsbalans groter werd; de betalingsbalans bleef echter een tekort vertonen doordat de uitvoer van particuliere kapitalen toenam.

In het Verenigd Koninkrijk, alwaar de produktie in 1963 krachtig was gestegen, trad vanaf januari een stagnatie op; in de laatste maanden maakte deze nochtans plaats voor een stijgende beweging. De handelsbalans was ongunstig onder de druk van de invoer die in sterke mate de uitvoer overtrof. Bovendien was er een aanzienlijke kapitaaluitvoer, zodat het tekort op de betalingsbalans veel omvangrijker was dan in 1963. Als gevolg van deze ontwikkeling werd door de Regering een importheffing ten belope van 15 % ingesteld; voorts werden bij de uitvoer fiscale ontlastingen verleend.

In de Europese Economische Gemeenschap als geheel steeg het reële bruto nationaal produkt met 5,5 %, tegen 4 % in het voorgaande jaar. Het onderlinge handelsverkeer nam toe en tevens was de uitvoer naar de ontwikkelingslanden groter dan in de voorgaande jaren, zulks dank zij de stijging van de deviezenontvangsten in deze landen, een feit waarop reeds werd gewezen. In de lidstaten van de Europese Economische Gemeenschap leidde de sterke uitbreiding van de binnenlandse bestedingen in een toestand van volledige werkgelegenheid tot prijsverhogingen en tot achteruitgang van de lopende rekeningen. De Raad van Ministers gaf dan ook aan de regeringen de aanbeveling tot het nemen van maatregelen over te gaan. Aanbevolen werd de stijging van de overheidsuitgaven te beperken tot 5 % per jaar, de kredietverlening in te dammen en de bouwbedrijvigheid af te remmen daar waar een onevenwicht was opgetreden. Als gevolg van het ingrijpen waren de inflatoire spanningen aan het eind van het jaar in het algemeen kleiner en in het tweede halfjaar trad in het saldo van de lopende rekening op de betalingsbalans der Europese Economische Gemeenschap een verbetering op. De toestand was in de verschillende landen weliswaar niet gelijk. In Italië steeg het bruto nationaal produkt zeer weinig en de industriële produktie ging zelfs achteruit.

In de Bondsrepubliek en Nederland gaf de binnenlandse vraag een krachtige stijging te zien. De produktiecapaciteit kende een maximale bezetting.

De economische vervlechting van de lidstaten maakte een verdere vooruitgang, m.n. ten aanzien van de vrijheid van vestiging en het vrije dienstenverkeer, alsmede door gemeenschappelijke marktregelingen voor landbouwprodukten.

***

Het handelsverkeer van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie kwam tot nieuwe recordcijfers, hoewel rond het midden van 1964 een neiging tot stabilisatie werd waargenomen. Uitvoer en invoer namen toe, maar deze laatste iets meer dan de export; aldus steeg het tekort op de handelsbalans van 13,6 miljard frank in 1963 tot 16,6 miljard. De verontrustende neiging van de buitenlandse handel van de B.L.E.U. om zich vooral en in steeds sterkere mate op de landen van de Gemeenschappelijke Markt te richten, werd versterkt. Het aandeel van de E.E.G. in de Belgisch-Luxemburgse invoer bedroeg 53,3 % in 1964 tegen 52,5 % in 1963; maar het aandeel in de uitvoer bedroeg 62,6 % in 1964, tegen 60,8 % in 1963 en 56,9 % in 1962. In 1958 bedroeg de verhouding slechts 45,1 %. De leveringen aan de Bondsrepubliek Duitsland en aan Nederland vertoonden een krachtiger stijging dan in het voorgaande jaar; zij bedroeg respectievelijk 29,3 % en 17,3 %. De uitvoer naar de Europese Vrijhandelsassociatie gaf een zeer geringe stijging te zien, vooral door toedoen van het Verenigd Koninkrijk. Daarentegen was de groei ten opzichte van Latijns Amerika en Afrika aanzienlijk, dank zij de ruimere geldmiddelen waarover deze gebieden beschikten. De gehele betalingsbalans sloot met een overschot van ongeveer 10 miljard frank, als gevolg van het particuliere kapitaalverkeer.

De uitzonderlijke groei van het nationaal inkomen in België was tegelijkertijd oorzaak en gevolg van de aanmerkelijke stijging der binnenlandse bestedingen. Volgens de ramingen van het Ministerie van Economische Zaken en Energie steeg het nationaal inkomen van 551 miljard frank in 1963 tot 608 miljard in 1964, d.i. 10,5 %; in 1963 en 1962 bedroeg het stijgingspercentage respectievelijk 7,5 % en 6,7 %.

De loonsom, die van 1962 op 1963 met 10 % was toegenomen, steeg thans met vermoedelijk 11,5 %, zodat haar aandeel in het nationaal inkomen opliep van 59,25 % in 1963 tot 60 %. Het totale inkomen van de gezinnen, dat naast de bedrijfsinkomsten ook het inkomen uit vermogens en de inkomensoverdrachten vanwege de overheid omvat, vertoonde na aftrok van de belastingen en andere lasten, met name die inzake sociale zekerheid, een vermeerdering met 8,5 %. De groei van het gezinsverbruik lag in dezelfde orde van grootte; daar de gemiddelde stijging van de consumptieprijzen op 3,5 % wordt geraamd, kan de volumestijging geschat worden op ongeveer 4,5 %.

Vooral in de eerste helft van het jaar nam het gezinsverbruik grote afmetingen aan; hiervan getuigt de omzet in de grootwarenhuizen. De genoemde beweging betrof vooral de duurzame verbruiksgoederen en m.n. de personenauto's; vanaf het midden van het jaar verzwakte het tempo mede door de beperkingen inzake de verkoop op afbetaling.

Evenals de aankopen van duurzame verbruiksgoederen waren de uitgaven voor woningbouw belangrijk. Ondanks de beperking van de bouwpremies en het duurdere hypotheekkrediet was de stijging van de investeringen inzake woningbouw even krachtig als die van de gezamenlijke bruto investeringen.

Niettegenstaande de grotere selectiviteit inzake kredietverlening door de parastatale instellingen met betrekking tot de bedrijfspanden en het nagenoeg opschorten van de expansiewetten, stegen de uitgaven voor de bouw van bedrijfspanden in hoge mate; voor uitrusting was de stijging minder groot maar niettemin aanzienlijk. Ook de overheidsuitgaven voor investeringen werden aanmerkelijk uitgebreid. Opgemerkt zij dat inzake de bouwbedrijvigheid de vergelijking met 1963 beïnvloed wordt door de buitengewoon strenge winter van 1963.

Volgens de beschikbare ramingen stegen de totale investeringen reëel genomen met ongeveer 12 %, d.i. een recordcijfer.

Dank zij de hoge vraag naar verbruiksgoederen en investeringsgoederen, zowel vanwege het binnen- als het buitenland, vertoonde de produktie een krachtige toeneming.

De industriële bedrijvigheid steeg van 1963 op 1964 met 9,1 %, een recordcijfer voor de jongste jaren. De kolenwinning kende nochtans een stagnatie. Vooral in het bouwbedrijf, de industrie der bouwmaterialen, de metaalnijverheid, de chemische nijverheid en de elektriciteitssector werd een krachtige stijging waargenomen. Daarentegen liep de textielproduktie in de loop van het jaar achteruit, zodat het jaargemiddelde nauwelijks hoger was dan dat voor 1963.

Ook in de landbouw en in de dienstensector steeg de bedrijvigheid.

De arbeidsmarkt werd gekenmerkt door spanningen. Toch steeg het aantal loontrekkenden met 45.000 eenheden, vooral dank zij het aantrekken van vreemde arbeidskrachten; ook het aantal vrouwelijke arbeidskrachten nam toe. De werkloosheid daalde tot een minimumpeil. Maar later op het jaar ging zij weer omhoog. Dit weerspiegelt de afneming van de spanningen op de arbeidsmarkt, vooral met betrekking tot de textielsector.

De opgetreden spanning leidde onvermijdelijk tot een versnelling van de loon- en prijsstijging. De verhoging van de bezoldigingen vond haar oorzaak in de koppeling van het indexcijfer aan de kleinhandelsprijzen en in de afsluiting van nieuwe loonregelingen.

In de produktiesector stegen de kosten onder invloed van de hoge arbeidskosten en de hoge grondstoffenprijzen. In het tweede semester verzwakte deze tendens. De grootste stijgingen werden waargenomen bij de non-ferrometalen, het hout en de bouwmaterialen.

De geldhoeveelheid steeg minder dan in 1963. De geldoppotting bij de particulieren was gering en de financiering van de schatkist door de geldscheppende instellingen was minder groot dan in het voorgaande jaar. Bovendien vond de kredietverlening aan bedrijven en particulieren in grotere mate plaats buiten de geldscheppende instellingen.

De kredietverlening door de banken nam in het eerste halfjaar nog aanzienlijk toe; nadien trad een vertraging op. Beperkende maatregelen werden van kracht : het instellen van een monetaire reservecoëfficiënt bij de banken, de verhoging van de discontovoet.

Dank zij het streven naar een beperking van de uitbreiding der overheidsuitgaven, alsmede dank zij de aanzienlijke stijging van de ontvangsten, een gevolg van de hoogconjunctuur, werden de overheidsfinanciën gekenmerkt door een kleiner kastekort en een inkrimping van de vlottende schuld. Bovendien kon gemakkelijker een beroep op de kapitaalmarkt worden voldaan.

***

De Belgische economie heeft een periode van spanning doorgemaakt, die kenmerkend is voor een gevorderde fase van hoogconjunctuur. Deze vertoonde tijdens de laatste maanden van 1964 tekenen van verzwakking. Met omzichtigheid heeft de overheid beteugelingsmaatregelen genomen, waaronder kredietbeperkingen; het streven was erop gericht de expansie van de economische bedrijvigheid niet te breken.

EERSTE DEEL

BEVOLKING EN WERKGELEGENHEID

HOOFDSTUK ÉÉN

BEVOLKING

De samenstelling van de bevolking naar leeftijd, gekend tot 1963, wijst op een verdere verhoudering. Op grond van de algemene volkstelling van 31 december 1961 waren er op 1 000 inwoners 239 kinderen (minder dan 15 jaar), 66 jongelieden (15 jaar tot minder dan 20 jaar), 573 volwassenen (20 jaar tot minder dan 65 jaar) en 122 bejaarde personen (65 jaar en ouder). Op 31 december 1963 bedroegen de berekende resultaten 238 kinderen, 73 jongelieden, 565 volwassenen en 124 bejaarde personen. Volgens de brutosterftetafels van 1959-1963 was de gemiddelde levensduur bij de geboorte 67 jaar en 7 maanden voor de mannen en 73 jaar en 6 maanden voor de vrouwen.

De netto-vruchtbaarheid van de gezinnen, d.w.z. het aantal overlevende kinderen op 100 gezinnen, is licht gestegen, te weten van 179 op 31 december 1947 tot 180 op 31 december 1961. Dergelijke beweging spruit voort uit een daling van de mortaliteit in alle leeftijdsgroepen.

De totale beroepsbevolking daalde van 41,2 % in 1947 tot 38,2 % in 1961. Naar bedrijfstak kan vooral worden gewezen op de daling in de landbouw, bosbouw en visserij (7,2 % van de totale beroepsbevolking, tegenover 12,1 % in 1947) en op de stijging voor de diensten (16,3 % in 1947 en 21,4 % in 1961).

Volgens ramingen van het Ministerie van Arbeid en Tewerkstelling zou de actieve bevolking op het einde van 1963 met meer dan 5 % zijn toegenomen ten opzichte van 31 december 1961. Per bedrijfstak houdt de hierboven aangehaalde tendentie aan.

De bevolking nam in 1964 aanmerkelijk vlugger toe dan in de loop van de voorgaande jaren. De totale aangroei bedroeg ongeveer 100 000 eenheden, tegenover 77 000 in 1963 en 62 000 in 1962.

Dit accres vloeit voort, enerzijds, uit het migratiesaldo dat een nieuw hoogtepunt bereikte met bijna 49 000 eenheden en, anderzijds, uit een grotere natuurlijke aangroei.

De mortaliteit was lager dan in 1963 en dan in 1962, terwijl het geboortecijfer, voor de eerste maal sinds 1959, 160 000 eenheden overschreed. De natuurlijke aangroei bedroeg 5,10 ‰, tegenover 4,26 ‰ in 1963. Het Vlaamse landsgedeelte heeft voor 78 % tot deze aangroei bijgedragen. In 1963 was dit 85 %.

Het migratiesaldo was positief in de drie landsgedeelten. Het was het grootst in het arondissement Brussel. In deze streek was de aangroei voor 84 % aan de migratie te danken.

In het Vlaamse landsgedeelte zijn het voornamelijk de provincies Limburg en Antwerpen, die de immigranten aantrekken. Voor de andere provincies was het saldo weliswaar kleiner doch positief, behalve voor West-Vlaanderen.

De provincies Luik en Henegouwen hebben in het Waalse landsgedeelte het grootste migratiesaldo. De totale aangroei bestond in Wallonië voor 78 % uit migratie, terwijl in het Vlaamse landsgedeelte de migratie hierin slechts voor 19 % tussenbeide kwam.

★
★ ★

Geboorten, sterfgevallen, bevolkingsaangroei en totale bevolking

TIJDVAK	Geboorten	Sterfgevallen	Bevolkingsaccres			Gemiddeld jaarlijks bevolkings-cijfer (a)
			Natuurlijke aangroei	Door migratie	Totaal	
1946-1950	145 512	106 574	38 938	10 966	49 904	8 556 414
1951/1955	146 424	106 088	40 336	8 186	48 522	8 799 163
1956	150 181	108 016	42 165	13 032	55 197	8 951 443 (b)
1957	152 388	107 236	45 152	30 183	75 335	9 026 778 (b)
1958	155 894	105 746	50 148	1 709	51 857	9 078 635 (b)
1959	160 662	103 513	57 149	— 6 960	50 189	9 128 824 (b)
1960	155 520	113 106	42 414	6 916	49 330	9 178 154 (b)
1961	158 262	106 259	52 003	— 1 428	50 575	9 228 729 (b) 9 189 741 (c)
1962	154 338	111 545	42 793	18 880	61 673	9 251 414 (d)
1963	158 196	115 618	42 578	34 134	76 712	9 328 126 (d)
1964	160 371	109 342	51 029	48 945	99 974	9 428 100 (d)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Einde jaar.
(b) Berekende bevolking op basis van de telling van 1947.
(c) Getelde bevolking op 31 december 1961.
(d) Berekende bevolking op basis van de telling van 1961.

Loop van de bevolking in 1964

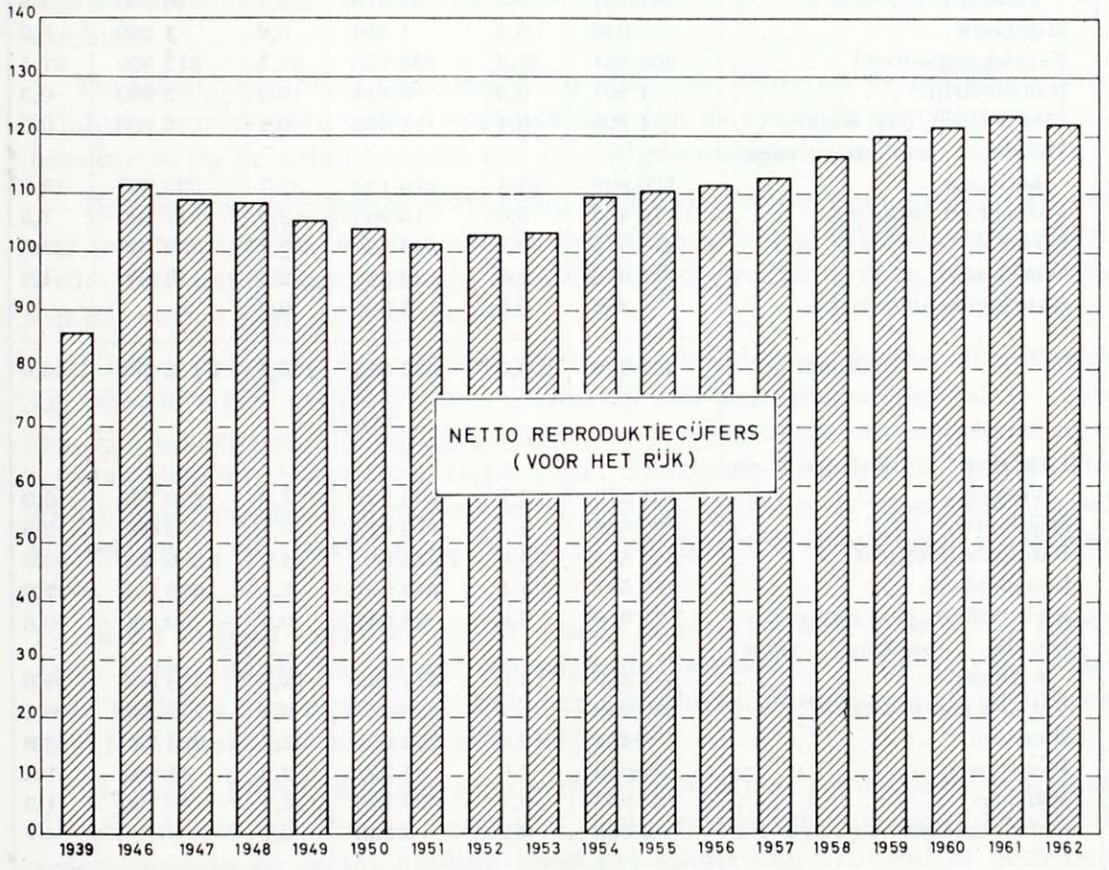
LANDSGEDEELTE	Geboorten (a)		Sterfgevallen (a)		Toe- of afneming				Stand per 31 december 1964
					Natuurlijk accres	Saldo der migratiebewegingen	Totale aangroei		
	Absolute cijfers	o/oo (b)	Absolute cijfers	o/oo (b)	Absolute cijfers	Absolute cijfers	Absolute cijfers	o/oo (c)	Absolute cijfers
Arrondissement Brussel	*21 868*	*14,62*	*17 946*	*11,99*	*3 922*	*21 181*	*25 103*	*17,06*	*1 496 234*
Vlaamse gewesten	*88 899*	*18,60*	*48 975*	*10,25*	*39 924*	*9 469*	*49 393*	*10,44*	*4 779 380*
Antwerpen	26 617	17,96	15 198	10,25	11 419	2 300	13 719	9,34	1 482 169
Oost-Vlaanderen	22 359	17,35	15 005	11,64	7 354	341	7 695	7,60	1 289 011
West-Vlaanderen	19 415	19,01	10 534	10,32	8 881	— 391	8 490	6,63	1 021 081
Limburg	13 925	22,70	4 453	7,25	9 499	6 880	16 379	27,38	614 627
Arrondissement Leuven	6 556	17,60	3 785	10,16	2 771	339	3 110	8,42	372 492
Waalse gewesten	*49 604*	*15,73*	*42 421*	*13,46*	*7 183*	*18 295*	*25 478*	*8,15*	*3 152 486*
Henegouwen	20 640	15,53	18 016	13,56	2 624	4 545	7 169	5,42	1 328 883
Luik	15 672	15,47	13 895	13,72	1 777	7 823	9 600	9,57	1 012 826
Namen	6 391	17,01	5 043	13,43	1 348	1 775	3 123	8,38	375 634
Luxemburg	3 886	17,78	2 719	12,44	1 167	251	1 418	6,53	218 575
Arrondissement Nijvel	3 015	13,92	2 748	12,69	267	3 901	4 168	19,62	216 568
Het Rijk ...	**160 371**	**17,01**	**109 342**	**11,60**	**51 029**	**48 945**	**99 974**	**10,72**	**9 428 100**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Exclusief de doodgeborenen en andere levenloos aangegeven kinderen.
(b) Verhouding tot de totale bevolking per 31 december 1964.
(c) Verhouding tot de totale bevolking geteld op 31 december 1963.

Netto-reproduktiecijfers van de Belgische bevolking (a)

JAARTAL	Het Rijk	Per provincie (d)	
		1961	
1939	85,9		
1946	111,2	Limburg	163,7
1947	108,9	Luxemburg	137,8
1948	108,4	Namen	133,8
1949	105,6	Antwerpen	128,8
1950	104,1	Henegouwen	126,0
1951	101,3	West-Vlaanderen	124,6
1952	102,9	Oost-Vlaanderen	121,1
1953	103,3	Luik	115,9
1954 (a)	109,7	Brabant	107,7
1955 (a)	110,4		
1956 (a)	111,5	Per taalstreek (d)	
1957 (a)	112,7		
1958 (b)	116,4	**1961**	
1959 (b)	120,1		
1960 (b)	121,6	Vlaamse gewesten	129,5
1961 (c)	123,5	Waalse gewesten	123,2
1962 (c)	122,1	Brussel (arrondissement)	103,8

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Aantal vrouwelijke geboorten per 100 overlevende vrouwen.
Zie ook *Statistisch Tijdschrift*, nr 2, februari 1964, blz. 319-356.
(b) Cijfer berekend op basis van de sterftetafels voor de jaren 1951-1954.
(c) Cijfer berekend op basis van de sterftetafels voor de jaren 1954-1957.
(d) Cijfer berekend op basis van de sterftetafels voor de jaren 1959-1963.

Indeling per bedrijfstak van de actieve bevolking (a)

BEDRIJFSTAK	31 december 1947		31 december 1961		31 december 1963	
	Absolute cijfers	%	Absolute cijfers	%	Absolute cijfers	%
	MANNEN					
Landbouw, bosbouw en visserij	364 085	13,6	212 552	8,2	180 900	7,1
Mijnbouw	187 568	7,0	108 706	4,2	100 800	3,9
Fabrieksnijverheid	954 744	35,5	932 910	36,2	924 100	36,1
Bouwbedrijf	177 940	6,6	246 427	9,6	270 300	10,6
Elektriciteit, gas, water	26 707	1,0	27 689	1,1	28 000	1,1
Handel, banken, verzekeringen	306 526	11,4	306 166	11,8	313 100	12,2
Vervoer en verkeer	234 326	8,7	219 228	8,5	228 200	8,9
Diensten	326 904	12,2	406 425	15,8	419 600	16,4
Werklozen	75 974	2,9	74 710	2,9	48 400	1,9
Miliciens	24 957	0,9	39 193	1,5	45 100	1,8
Onbekende activiteiten	5 337	0,2	5 032	0,2	—	—
Totaal	**2 685 068**	**100,0**	**2 579 638**	**100,2**	**2 558 500**	**100,0**
	VROUWEN					
Landbouw, bosbouw en visserij	61 191	7,4	41 370	4,4	48 800	4,3
Mijnbouw	3 040	0,4	1 366	0,2	1 200	0,2
Fabrieksnijverheid	305 631	37,2	283 750	30,4	312 300	27,5
Bouwbedrijf	1 601	0,2	3 524	0,4	5 800	0,5
Elektriciteit, gas, water	1 209	0,1	1 353	0,1	2 800	0,3
Handel, banken, verzekeringen	170 803	20,8	212 122	22,7	225 200	19,8
Vervoer en verkeer	16 432	2,0	18 905	2,0	17 100	1,5
Diensten	243 575	29,7	346 227	37,1	506 100	44,5
Werklozen	16 076	2,0	22 842	2,5	16 600	1,4
Onbekende activiteiten	1 358	0,2	1 366	0,2	—	—
Totaal	**820 916**	**100,0**	**932 825**	**100,0**	**1 135 900**	**100,0**
	TOTAAL					
Landbouw, bosbouw en visserij	425 276	12,1	253 922	7,2	229 700	6,2
Mijnbouw	190 608	5,4	110 072	3,1	102 000	2,8
Fabrieksnijverheid	1 260 375	36,0	1 216 660	34,7	1 236 400	33,5
Bouwbedrijf	179 541	5,1	249 951	7,1	276 100	7,5
Elektriciteit, gas, water	27 916	0,8	29 042	0,8	30 800	0,8
Handel, banken, verzekeringen	477 329	13,6	518 288	14,8	538 300	14,6
Vervoer en verkeer	250 758	7,2	238 733	6,8	245 300	6,6
Diensten	570 479	16,3	752 652	21,4	925 700	25,0
Werklozen	92 050	2,6	97 552	2,8	65 000	1,8
Miliciens	24 957	0,7	39 193	1,1	45 100	1,2
Onbekende activiteiten	6 695	0,2	6 398	0,2	—	—
Totaal	**3 505 984**	**100,0**	**3 512 463**	**100,0**	**3 694 400**	**100,0**

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.

(a) De gegevens van 1947 en 1961 zijn gesteund op de tellingen;
die van 1963 zijn ramingen van het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.

HOOFDSTUK II

WERKGELEGENHEID EN WERKLOOSHEID

§ 1. — WERKGELEGENHEID

De spanningen op de arbeidsmarkt, veroorzaakt door een tekort aan arbeidskrachten, die reeds in 1963 werden waargenomen, bleven ook tijdens de eerste helft van 1964 bestaan.

Niettegenstaande de gunstige weersomstandigheden, waardoor een langere produktieperiode en een betere spreiding van de bedrijvigheid over heel het jaar mogelijk werd, alsmede een grotere beroepsmobiliteit, werd de expansie in sommige sectoren opnieuw geremd door een gebrek aan arbeidskrachten.

De laatste maanden van 1964 werd onder invloed van de getroffen antiinflatoire maatregelen en een verzwakking van de vraag in sommige produktiesectoren, op de arbeidsmarkt een gematigde ontspanning waargenomen.

Het aantal gedeeltelijk werklozen was sedert september groter dan een jaar tevoren, terwijl ook het aantal openstaande werkaanbiedingen verminderde. Het aantal openstaande bemiddelingsopdrachten nam ten opzichte van het vorige jaar geleidelijk af.

Niettegenstaande deze algemene tendens hadden op de meeste plaatsen nog verschillende bedrijven met schaarste aan arbeidskrachten af te rekenen. Het tekort aan mannelijk personeel had de grootste omvang in de streken van Brussel, Antwerpen, Gent, Luik, Charleroi, Kortrijk en Hasselt. Het tekort aan vrouwelijk personeel werd hoofdzakelijk in de gewesten Brussel, Antwerpen, Luik, Kortrijk en in de provincie Oost-Vlaanderen waargenomen.

In de mijnen verminderde de vraag naar arbeiders. Ook in de bouwsector verminderde het aantal openstaande betrekkingen. Er bleven echter grote tekorten aan metselaars, bekisters, schilders, stukadoors en grondwerkers. Het tekort was echter minder nijpend.

De sector hout kende nog schaarste behalve bij de timmerlui. De metaalnijverheid had minder openstaande werkaanbiedingen evenals de textielsector maar in de sector kleding bleef het tekort aan vrouwelijk personeel groot.

De toeneming van de beroepsbevolking met ongeveer 20 000 eenheden was vooral mogelijk dank zij het aanwerven van buitenlandse arbeidskrachten. Het aantal aan immigranten afgeleverde arbeidsvergunningen bedroeg 33 158, tegen 26 397 in 1963 en 15 414 in 1962. De stijging van het aantal loon- en weddetrekkenden wordt op ongeveer 45 000 personen geraamd. Een grotere deelneming van de vrouwen aan het produktieproces en een verdergaande verschuiving van de zelfstandigen naar de afhankelijke beroepsbevolking lagen aan de basis van deze evolutie.

§ 2. — WERKLOOSHEID

Ofschoon het aantal werklozen in 1963 tot een zeer laag peil gedaald was, kon in de loop van 1964 nog een verdere terugloop worden bewerkt; de daling verliep nochtans minder vlot dan tijdens de voorgaande jaren aangezien het aantal beschikbare arbeidskrachten zeer klein is geworden.

Nog nooit sedert de tweede wereldoorlog werd een zo laag werkloosheidsniveau bereikt. Buiten een aantal gehandicapten, die zeer moeilijk in het produktieproces kunnen ingeschakeld worden, bleef omzeggens nog alleen seizoenwerkloosheid en frictionele werkloosheid waaraan uiteraard zeer moeilijk kon verholpen worden, eens een minimumgrens bereikt.

Het totaal aantal vergoede volledig werklozen lag gemiddeld in 1964 ongeveer 8 700 eenheden lager dan een jaar te voren. De vermindering was nog aanzienlijk in de bouwsector en in de metaalindustrie.

De sterke daling van het aantal gedeeltelijk en toevallig werklozen is in hoofdzaak het gevolg van het zachte weer. Het daggemiddelde lag 23 500 eenheden lager dan in 1964. Na de vacantieperiode was de trend enigszins opwaarts gericht in hoofdzaak in de textielnijverheid en in sommige takken van de metaalverwerkende industrie.

Uit de speciale telling van juni 1964 bleek dat de daling van het aantal volledig geschikt bevonden werklozen vrij klein was (van 12 100 in juni 1963 tot 9 500 in juni 1964). Het uitzonderlijk laag niveau laat immers geen sterke afbouw meer toe. De daling van het aantal werklozen met gedeeltelijke arbeidsgeschiktheid verliep vlotter. Volgens voornoemde telling was hun aantal met 4 600 eenheden afgenomen.

De terugloop van het aantal minder geschikt bevonden werkzoekenden is mede een gevolg van het feit dat de oudere werklozen geleidelijk uit de statistieken verdwijnen wegens het bereiken van de pensioenleeftijd. Zij worden meestal niet door andere vervangen, gezien het werkloosheidsrisico voor oudere arbeiders veel geringer geworden is. De opleidingscentra van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening hebben bovendien een aantal minder geschikt bevonden werkzoekenden terug kunnen aan het werk stellen, mede door het verlenen van speciale premies aan de ondernemers die hieraan hun medewerking verleenden.

De regionale spreiding van de werkloosheid werd enigszins gewijzigd. De absolute vermindering was het sterkst in het Vlaamse landsgedeelte.

Personeel werkzaam in de nijverheid en opgenomen in de maatschappelijke zekerheid op 30 juni

(duizenden)

BEDRIJFSTAK	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Steenkolenmijnen en ertsontginning	152,2	154,1	138,2	117,2	101,4	91,8	88,7	90,4
Groeven	12,5	11,4	10,5	10,2	10,3	10,3	10,4	10,6
Voedingsmiddelennijverheid	73,2	73,9	74,6	76,2	77,6	78,2	75,0	76,2
Drankbereiding	28,0	28,0	27,4	27,8	27,4	27,8	28,0	27,8
Tabaksindustrie	10,0	9,8	9,2	9,1	9,5	9,2	9,1	9,5
Scheikundige nijverheid	65,1	65,3	64,9	67,3	68,0	70,3	61,4	62,8
Rubbernijverheid	9,1	8,6	8,4	8,6	8,6	8,6	8,6	8,8
Houtbewerking	47,5	46,6	44,4	44,4	45,2	45,7	46,1	48,8
Papier- en kartonnijverheid	21,9	21,8	21,6	22,3	22,9	24,1	25,3	26,3
Boekbedrijf en fotografie	30,4	31,3	31,0	31,8	32,7	33,9	34,5	35,3
Huiden- en lederindustrie	11,4	10,7	10,8	10,5	10,4	10,5	10,2	10,6
Textielnijverheid	164,1	145,1	142,7	145,3	146,6	145,7	148,3	149,6
Confectie	68,9	66,4	65,6	65,7	68,1	67,2	69,1	73,5
Schoenbedrijf	19,5	19,5	18,9	18,5	19,0	18,0	17,5	16,9
Water-, gas- en elektriciteitsvoorziening	20,2	20,0	19,7	19,7	19,8	19,8	20,1	21,1
Ceramiek- en glasnijverheid	69,3	65,8	66,9	71,3	71,8	74,3	72,2	75,1
Metaalnijverheid	389,6	369,4	354,5	373,4	397,1	412,3	416,2	432,4
Kunstambacht en precisiebedrijven	14,9	14,3	15,4	15,1	15,3	16,5	16,9	17,1
Bouwbedrijf	208,7	197,5	199,3	200,6	209,4	219,8	234,3	238,7
Transportbedrijf (a)	71,8	73,3	71,6	72,3	72,8	73,5	75,2	75,6
Diverse bedrijven	8,4	8,2	8,1	9,2	9,7	10,1	11,0	12,4

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

(a) Exclusief het personeel van de N.M.B.S. en van de N.M.V.B.
Exclusief het vast personeel van de Instituten des Belgische Radio en Televisie.

Burgerlijke en bezoldigde arbeidskrachten (a)

gemiddelden
(duizenden)

BEDRIJFSTAKKEN	BEZOLDIGDE ARBEIDSKRACHTEN										Burgerlijke arbeidskrachten	
	1948	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962 (b)	1963	1962 (b)	1963
Landbouw, bos- en visvangst ..	43,3	33,0	31,6	31,0	30,8	29,7	28,6	27,1	25,9	23,3	239,9	229,7
Mijnbouw	193,6	168,2	167,1	167,6	167,5	150,9	130,4	114,4	104,8	101,7	105,1	102,0
Fabrieksnijverheid	1 022,0	1 017,5	1 048,0	1 072,5	1 031,1	1 014,9	1 044,7	1 080,0	1 107,4	1 117,0	1 229,1	1 236,4
Bouwbedrijf	152,5	193,8	208,3	213,4	199,2	199,9	202,3	207,8	223,1	234,5	263,7	276,1
Elektriciteit, water, gas en gezondheidsdiensten	27,3	28,7	29,0	29,2	29,1	29,1	29,5	29,7	30,0	30,6	30,2	30,8
Handel, bank en verzekering ..	201,1	233,0	241,5	248,9	257,4	263,6	273,0	288,7	305,6	316,4	529,6	538,3
Transportbedrijf	235,3	214,5	220,6	225,1	226,9	222,4	219,1	221,1	219,6	223,9	240,6	245,3
Diensten	504,4	599,4	605,7	618,9	634,2	654,0	666,1	677,5	695,7	708,5	852,9	866,3
Door de publiekrechtelijke lichamen tewerkgestelde werklozen	—	22,7	9,8	5,3	10,5	17,3	9,8	7,1	6,7	6,1	6,7	6,1
Gecontroleerde volledig werklozen	80,9	116,5	91,0	77,9	109,7	125,0	110,1	87,9	70,2	58,9	70,2	58,9
Totaal ...	**2 460,4**	**2 627,3**	**2 652,6**	**2 689,8**	**2 696,4**	**2 706,8**	**2 713,6**	**2 741,3**	**2 789,0**	**2 820,9**	**3 568,0**	**3 589,9**

(a) De gegevens voor 1964 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Verbeterde gegevens.

Bron : Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.

Aantal arbeiders en uren-arbeiders in sommige bedrijfstakken (a)

(duizenden)

BEDRIJFSTAK	Tewerkgestelde arbeiders (maandgemiddelden)				Uren-arbeiders			
	1961 (e)	1962	1963	1964	1961	1962	1963	1964
Steenkolenmijnen (b)	73,9	67,6	67.1	68,0	157 738	144 823	145 567	147 561
Cokesfabrieken	4,5	4,3	4,2	4,0	9 403	9 057	8 982	8 419
IJzer- en staalnijverheid (c)	51,6	49,8	50,0	50,7	106 399	107 371	108 430	109 704
Industrie der non-ferrometalen	17,1	16,5	16,7	17,5	35 871	34 338	34 855	36 825
Metaalverwerkende nijverheid	203,4	212,1	220,0	227,5	410 275	434 327	443 875	459 164
Stikstofnijverheid	4,0	4,2	4,4	4,2	8 179	8 652	9 042	8 208
Rubbernijverheid	6,1	5,9	5,9	6,1	12 086	12 048	11 824	12 597
Papiernijverheid (producerende inrichtingen)	8,9	9,0	9,3	9,4	18 698	18 675	19 330	19 422
Papiernijverheid (verwerkende inrichtingen)	11,5	11,9	12,5	12,9	24 092	24 526	26 447	26 310
Steengroeven	6,9	6,9	6,6	6,9	12 386	13 963	12 766	14 019
Kalk, kalksteen en kalkderivaten	4,2	4,1	3,9	4,2	8 584	8 477	8 189	9 004
Aardewerkindustrie	10,6	10,3	9,7	10,0	21 582	21 375	19 871	20 886
Cementnijverheid	2,8	2,8	2,6	2,8	5 636	5 783	5 359	5 663
Glasnijverheid	21,6	23,6	22,6	23,5	44 119	48 364	45 508	47 504
Houtnijverheid	26,5	26,8	28,8	29,9	55 416	56 193	58 568	62 097
Ceramische nijverheid	8,9	9,0	8,3	8,3	18 306	18 444	17 610	16 857
Bouwbedrijf	94,2	98,8	100,6	108,6	183 585	187 260	183 994	211 389
Spinnerijen: katoen, vlas en hennep (d)	18,5	17,3	16,7	16,4	..	..	..	..
wol, jute, harde vezels	16,9	17,7	18,4	18,3	34 466	36 029	36 191	34 800
Weverijen	38,9	38,4	38,7	38,3	77 889	77 465	77 425	77 086
Andere textielbedrijven	5,5	5,5	5,6	5,5	10 728	10 952	11 303	10 648
Tricotagenijverheid	17,3	17,3	18,8	19,2	32 283	32 556	36 921	36 997
Dierlijke en plantaardige oliën	1,6	1,8	1,6	1,6	3 407	3 461	3 488	3 256
Tabaksnijverheid	6,9	6,6	6,5	6,8	13 419	12 556	12 532	13 229
Ledernijverheid	2,5	2,5	2,3	2,2	5 269	5 128	4 944	4 616
Schoennijverheid	13,0	12,7	12,5	11,8	24 061	24 253	23 970	22 674
Pantoffelindustrie	1,6	1,5	1,7	1,7	3 021	3 019	3 445	3 434
Watervoorziening	3,4	3,2	3,5	3,7	6 667	7 040	7 528	7 859
Haven van Antwerpen	15,1	15,2	14,5	13,7	..	..	..	..

Bronnen : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Administratie van het Mijnwezen. Bedrijfsfederaties.

(a) In het algemeen maken de in deze tabel voorkomende industrieën het voorwerp uit van een produktiestatistiek en hebben de gegevens, in principe, betrekking op alle nijverheidsinrichtingen zonder onderscheid van het aantal tewerkgestelde arbeiders.
(b) Gemiddeld aantal aanwezige ondergrondse en bovengrondse arbeiders per dag waarop werd gewerkt.
(c) Exclusief de bedrijven die uitsluitend vormstaal voortbrengen.
(d) Voor deze bedrijfstakken, aantal spillen-uren van 1961 tot 1964 : 6.641, 6.000, 6.206 en 6.330 miljoen.
(e) Gemiddelden van de maanden februari tot december; het was onmogelijk, als gevolg van de werkstakingen, betrouwbare gegevens op te nemen voor de maand januari.

Aantal verloren werkdagen ten gevolge van werkstakingen

JAARTAL	Aantal stakingen	Aantal verloren werk-dagen	Bedrijfstakken waarin de belangrijkste stakingen zich hebben voorgedaan.
1957 (a)	114	2 993 738	Metaal- en diamantnijverheid.
1958	43	293 767	Steenkolenmijnen, gas- en elektriciteitssector, tramwegen.
1959	57	983 147	Steenkolenmijnen, scheepsherstellers.
1960 (b).....	61	334 346	Metaalnijverheid, schoennijverheid, steengroeven.
1961 (b).....	38	92 092	Juteweverijen, steenkolenmijnen, confectie, schoennijverheid.
1962.....	40	270 975	Metaalnijverheid, steengroeven, textielnijverheid.
1963	48	247 381	Metaalnijverheid, schoennijverheid
1964 (c)	46	451 219	Metaalnijverheid, chemische nijverheid en drukkerij.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Exclusief de algemene staking in de bouwnijverheid waarvoor het aantal verloren arbeidsdagen kan geschat worden op 795.000.
(b) Volledigheidshalve zij vermeldt dat er geen rekening werd gehouden met de algemene stakingen van 29 januari 1960, december 1960 en januari 1961. Het betreft hier inderdaad stakingen met een speciaal karakter; de methode voor het opmaken van deze statistiek laat niet toe daaromtrent nauwkeurige en volledige gegevens te bekomen.
(c) Voorlopige gegevens.

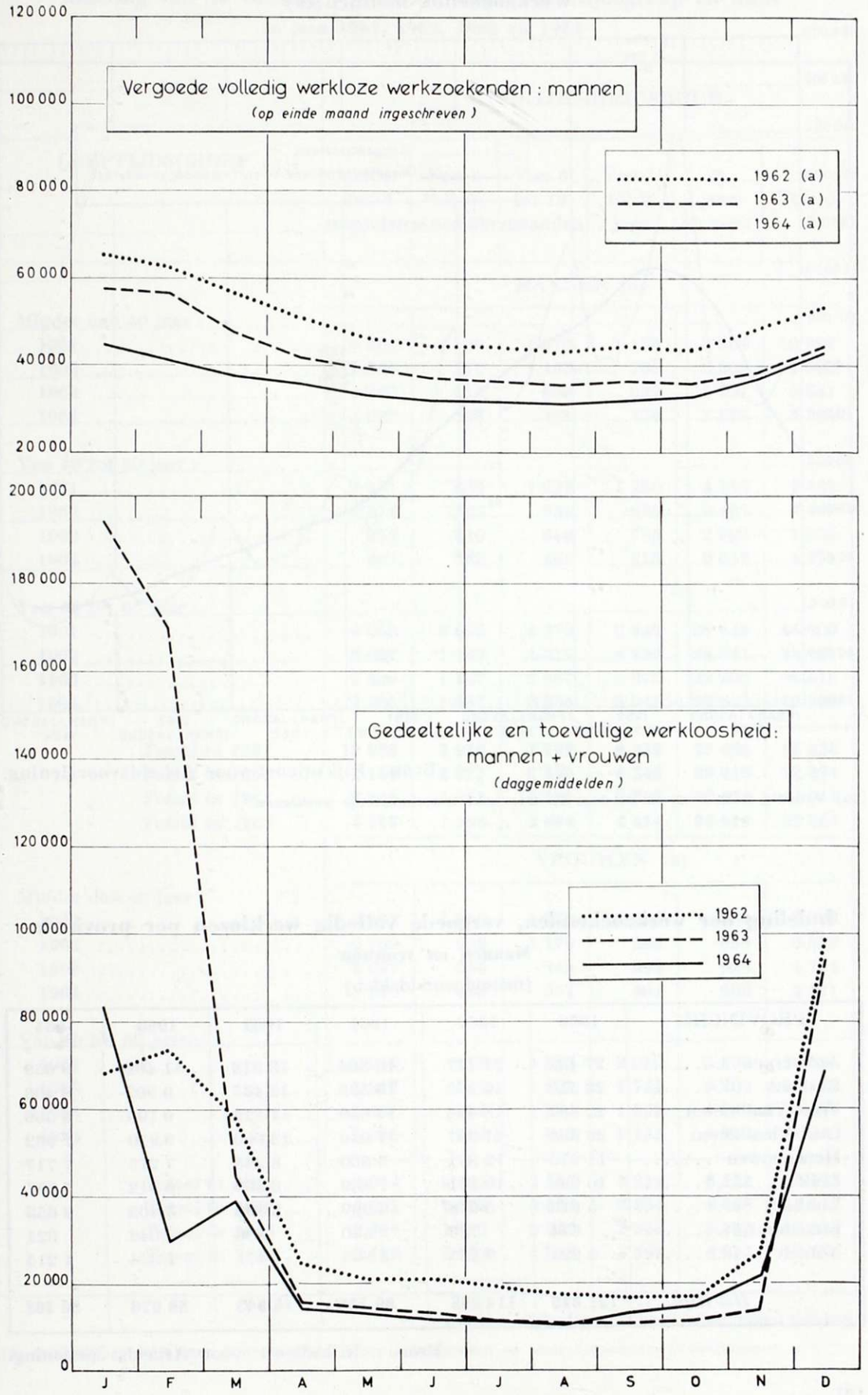
Verloop van de werkloosheid

JAARTAL	Volledige werkloosheid (a)			Gedeeltelijke werkloosheid (b)		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
1955	75 960	42 451	118 411	39 115	16 794	55 909
1956	63 871	30 652	94 523	40 035	13 707	53 742
1957	58 917	22 527	81 444	27 595	11 355	38 950
1958	86 748	29 606	116 354	51 011	20 135	71 146
1959	98 353	33 939	132 292	58 206	16 028	74 234
1960	85 266	29 008	114 274	37 283	10 762	48 045
1961	65 435	23 695	89 130	29 870	10 461	40 331
1962	50 109	20 834	70 943	29 009	9 442	38 451
1963	42 084	16 991	59 075	43 798	6 407	50 205
1964	35 869	14 494	50 363	19 823	6 904	26 727

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

(a) Statistiek van de vergoede volledig werkloze werkzoekenden, met uitsluiting van de door de openbare besturen tewerkgestelde werklozen. Maandgemiddelden.
(b) Daggemiddelden der gecontroleerde werklozen.

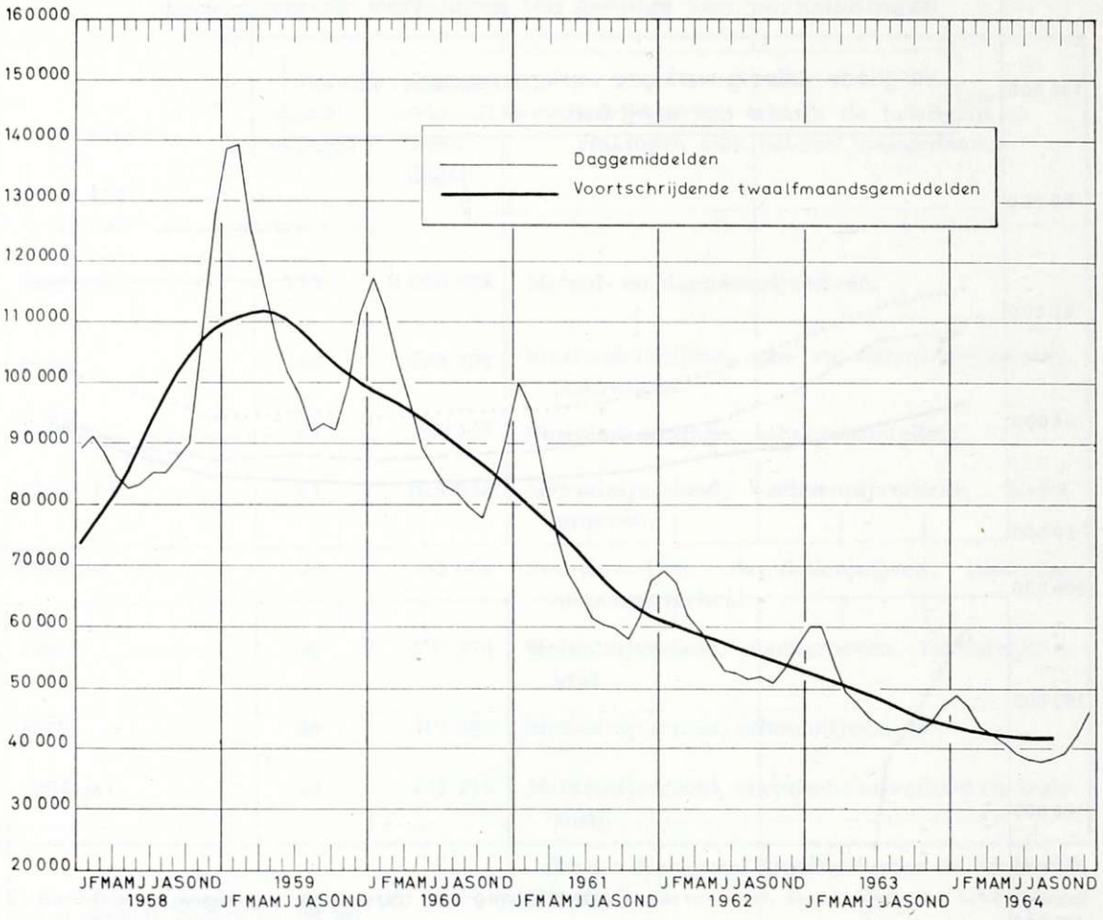
Verloop van de werkloosheid
Gecontroleerde verloren werkdagen

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

(a) Inclusief de volledig werklozen die, bij toepassing van het ministerieel besluit van 29 december 1961 (*Belgisch Staatsblad* van 6 januari 1962), van de gemeentelijke controle vrijgesteld zijn.

Werkzoekende mannen (a)

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

(a) Volledig werklozen en de door de Overheid tewerkgestelde werklozen.

Indeling der werkzoekenden, vergoede volledig werklozen per provincie

Mannen en vrouwen

(maandgemiddelden)

PROVINCIE	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Antwerpen	27 432	21 727	16 834	13 018	11 402	9 659
Brabant	23 510	19 909	15 535	12 465	9 902	8 403
West-Vlaanderen ...	22 887	18 434	14 650	11 575	9 106	6 566
Oost-Vlaanderen	26 334	21 867	17 080	13 090	9 910	7 932
Henegouwen	11 972	12 881	9 860	8 248	7 275	7 717
Luik	10 962	10 111	7 839	6 800	6 412	5 897
Limburg	5 913	6 378	4 999	3 890	3 403	2 653
Luxemburg	644	723	530	386	342	321
Namen	2 221	2 225	1 803	1 471	1 324	1 215
Het Rijk...	**131 875**	**114 255**	**89 130**	**70 943**	**59 076**	**50 363**

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

Indeling van de volledig werklozen volgens leeftijdsgroep en duur

In juni 1961, 1962, 1963 en 1964

LEEFTIJDSGROEP	WERKLOOSHEIDSDUUR					
	Minder dan 3 maanden	Van 3 tot 6 maanden	Van 6 tot 12 maanden	Van 1 tot 2 jaar	2 jaar en meer	Totaal
	MANNEN (a)					
Minder dan 40 jaar :						
1961	4 304	1 068	1 570	1 153	2 904	10 999
1962	2 755	713	1 128	701	2 206	7 503
1963	1 939	510	803	622	1 767	5 641
1964	1 697	427	481	454	1 525	4 584
Van 40 tot 50 jaar :						
1961	2 151	655	1 238	1 280	4 113	9 437
1962	1 378	524	950	856	3 432	7 140
1963	974	310	648	768	2 902	5 602
1964	867	280	469	513	2 642	4 771
Van 50 tot 65 jaar :						
1961	4 230	2 096	4 979	6 846	26 449	44 600
1962	3 027	1 742	4 312	4 789	24 381	38 251
1963	2 336	1 147	3 357	4 372	22 206	33 418
1964	2 196	1 087	2 534	3 447	20 645	29 909
Totaal in 1961 ...	**10 685**	**3 819**	**7 787**	**9 279**	**33 466**	**65 036**
Totaal in 1962 ...	**7 160**	**2 979**	**6 390**	**6 346**	**30 019**	**52 894**
Totaal in 1963 ...	**5 249**	**1 967**	**4 808**	**5 762**	**26 875**	**44 661**
Totaal in 1964 ...	**4 760**	**1 794**	**3 484**	**4 414**	**24 812**	**39 264**
	VROUWEN (a)					
Minder dan 40 jaar :						
1961	2 973	1 086	1 753	1 204	866	7 882
1962	2 739	968	1 179	893	853	6 632
1963	1 997	656	849	594	628	4 724
1964	1 819	489	557	404	602	3 871
Van 40 tot 60 jaar :						
1961	1 941	917	1 827	2 010	5 856	12 551
1962	1 812	841	1 825	1 741	5 202	11 421
1963	1 387	594	1 184	1 652	4 729	9 546
1964	1 290	550	945	1 155	4 312	8 252
Totaal in 1961 ...	**4 914**	**2 003**	**3 580**	**3 214**	**6 722**	**20 433**
Totaal in 1962 ...	**4 551**	**1 809**	**3 004**	**2 634**	**6 055**	**18 053**
Totaal in 1963 ...	**3 384**	**1 250**	**2 033**	**2 246**	**5 357**	**14 270**
Totaal in 1964 ...	**3 109**	**1 039**	**1 502**	**1 559**	**4 914**	**12 123**

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

(a) Inclusief de werklozen tewerkgesteld door de gemeenten en andere openbare instellingen.

Indeling van de werkloosheid in 1964.

VOLLEDIG WERKLOZEN (a)				GEDEELTELIJK WERKLOZEN (b)			
Beroepsgroep (c) (d)	Mannen	Vrouwen	Totaal	Bedrijfstak (d)	Mannen	Vrouwen	Totaal
Landbouwers	1 135	96	1 231	Landbouw	364	30	394
Jagers, bosarbeiders	92	1	93	Bosbouw, jacht	214	1	215
Vissers	125	—	125	Visserij	205	3	208
Mijnwerkers	715	18	733	Mijnen	16	1	17
Groevearbeiders	152	7	159	Steen	163	4	167
Werknemers van het vervoer en van de televerbindingen	1 327	120	1 447	Voeding	307	404	711
Spinners, wevers, breiers	992	965	1 957	Tabak	2	61	63
Kleermakers, snijders, bontwerkers	412	1 384	1 796	Textiel	1 009	2 012	3 021
Ledersnijders, oppinners, marokijnwerkarbeiders	426	352	778	Kleding	188	2 961	3 149
Bedieners van metaalovens, walsers, draadtrekkers, vormers, mecaniciens, gereedschapsmakers, electriciens	2 821	494	3 315	Schoenen	264	426	690
Diamantbewerkers	449	40	489	Hout	764	24	788
Timmerlieden, schrijnwerkers, meubelmakers	1 016	53	1 069	Papier	12	24	36
Schilders, behangers, metselaars, vloerleggers, plafonneerders	2 681	6	2 687	Boek	26	22	48
Letterzetters, drukkers	115	70	185	Leder en vellen	43	76	119
Pottenbakkers, ovenbedieners, glasvormers	416	527	943	Rubber	13	3	16
Molenaars, bakkers, brouwers	427	446	873	Scheikunde	18	45	63
Arbeiders van de scheikundige bedrijven	78	74	152	Aardewerk, steenbakkerij, cement	265	230	495
Tabaksbewerkers	33	122	145	Glas	40	30	70
Ambachtslieden en arbeiders niet elders vermeld	260	250	510	Basismetaalnijverheid	226	28	254
Inpakkers en soortgelijke arbeiders	115	461	576	Metaalverwerkende nijverheid	456	43	499
Machinisten voor stationaire machines, graafmachines en hijswerktuigen	228	5	233	Fabricatie van machines	82	13	95
Havenarbeiders en warenbehandelaars	432	152	584	Constructie van elektrische machines	101	43	144
Koks, kamermeisjes, zaalkelners, serveerders	1 084	1 306	2 390	Constructie van transportmaterieel	815	2	817
Andere gespecialiseerde arbeiders in de diensten	236	1 225	1 461	Kunst- en precisiediamant	240	42	282
Bedienden	2 312	2 509	4 821	Andere fabrieksnijverheden	10	19	29
Artiesten	452	162	614	Bouw	10 919	9	10 928
Handlangers	17 338	3 659	20 997	Elektriciteit, water, gas	25	1	26
				Handel, banken, verzekeringen	17	16	33
				Vervoer en verkeer	2 891	84	2 975
				Hotel, spijshuizen	55	62	117
				Diensten	41	158	199
				Onnauwkeurig bepaalde activiteiten	32	27	59
Algemeen totaal	**35 869**	**14 494**	**50 363**	*Algemeen totaal*	**19 823**	**6 904**	**26 727**

(a) Werkzoekenden, vergoede volledig werklozen. Maandgemiddelden.
(b) Daggemiddelden van de gecontroleerde werklozen.
(c) Internationale standaardclassificatie van de beroepen (Internationaal Arbeidsbureau - 1958).
(d) De gegevens zijn niet vergelijkbaar met die van de voorgaande jaren.

Bron : Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.

TWEEDE DEEL

PRODUKTIE VAN GOEDEREN EN DIENSTEN

HOOFDSTUK ÉÉN

LANDBOUW EN VISVANGST

AFDELING I. – LANDBOUW

In 1963 had de landbouw zowel kwalitatief als kwantitatief geleden onder de strenge winter 1962/'63. In 1964, daarentegen, werd hij bevoordeeld door een droog en zonnig weder. Derhalve waren opbrengst en kwaliteit goed; ook de seizoenarbeid kon in normale omstandigheden geschieden. Nochtans berokkende de droogte in bepaalde gewesten, o.m. in Famenne en de Mergelstreek, schade aan sommige gewassen.

Uit de telling van mei 1964 bleek dat het beteelde areaal in één jaar tijd met 13 425 ha, d.i. met 0,8 % verminderde. De teelt van de nijverheidsgewassen nam toe met 13,1 %, w.o. het vlas met 15,6 % en de suikerbieten met 12,1 %. Daarentegen werden minder wortelplanten en knolgewassen geteelt (— 9,7 %) en de met groenevoederplanten beteelde oppervlakte nam eveneens af (— 7,1 %). De teelt van peulgewassen verbouwd voor het zaad steeg met 1,9 %, terwijl die van diverse gewassen verminderde met 1,5 %.

Het met graangewassen beteelde areaal bleef ongewijzigd, maar dat met voedergranen daalde met 6,3 %, w.o. haver (— 8,8 %) waarvan de teelt sedert 1959 met 25,2 % is achteruitgegaan; daarentegen werd er meer broodgraan uitgezaaid, vooral winter- en wisseltarwe (+ 22,7 %).

Dank zij de gunstige weersomstandigheden verbeterde de opbrengst van de akkerbouwprodukten, behalve voor hooi (— 9,2 %); deze verbetering had vooral betrekking op halfvroege aardappelen (+ 36,3 %); suikerbieten (+ 30 %), wintergerst (+ 19,6 %), droge erwten (+ 19,5 %), late aardappelen (+ 17,5 %), voederbieten (+ 15,5 %) vroege aardappelen (+ 14,4 %), wintertarwe (+ 14,3 %) en gerst (+ 10,8 %).

De tarweoogst wordt op nagenoeg 900 000 t geraamd, tegen 758 000 t in 1963. Sedert de gemeenschappelijke verordening inzake marktorganisatie voor de graansector in werking trad is in België de inmenging van inlandse tarwe in het broodmeel niet meer verplichtend. Maar de aangenomen gewoonte in deze industrie alsmede de goede kwaliteit van de eigen oogst hadden tot gevolg dat van juli tot december in het broodmeel nog 61 % inlandse tarwe werd gemengd.

Derhalve bedroeg de invoer van zachte tarwe tijdens het tweede halfjaar van 1964 slechts 15 500 t, tegen 103 000 t voor het ganse jaar 1963.

Op 31 december 1964 beliep de Belgische uitvoer van tarwe 86 000 t.

Het suikerbietenareaal nam toe evenals de opbrengst die 487 kwintalen per ha en in totaal 3 113 500 t bedroeg. De produktie overtrof ruimschoots het eigen verbruik en de suikerexport werd bemoeilijkt door prijsproblemen; de noteringen op de buitenlandse markten in 1964 vielen immers zeer laag uit.

Niettegenstaande de vlasoogst als vrij goed mag worden beschouwd, waren de economische resultaten van de teelt eerder wisselvallig, daar de prijzen op de markt vaak door speculatie werden beïnvloed.

Hoewel heel wat minder voederbieten en aardappelen werden geplant, was de oogst zeer groot, behalve voor vroege aardappelen.

Voor de tuinbouw was 1964 een gunstig jaar althans voor de voortbrenging. De oogst was overvloedig zodat de prijzen daalden. Het aandeel van de tuinbouw in de Belgische landbouw neemt trouwens voortdurend toe.

In 1963 was de veestapel aanzienlijk geslonken door de aanhoudende koude tijdens het eerste kwartaal. Dit had tot gevolg dat het aanbod beneden de vraag bleef, zodat de prijs voor varkensvlees op de Europese markten aanmerkelijk steeg.

Om deze toestand te verhelpen en de producentenprijzen te drukken schafte het Ministerie van Economische Zaken en Energie, in het begin van 1964, de heffingen af op de invoer van varkens en varkensvlees, alsmede de restituties bij de uitvoer. Tevens verbood het de export van varkens en varkensvlees tijdens de maanden januari en februari.

Deze maatregelen hadden een prijsdaling tot gevolg. Inderdaad van 41 F het kg in december 1963 verminderde de varkensprijs — behalve tijdens de seizoenopleving in mei en juni — tot een niveau dat lag tussen 26 en 28 F het kg tijdens het laatste kwartaal.

Met speculatieve doeleinden werden de varkens langer op de hoeve gehouden, d.i. tot de grenzen opnieuw voor de export zouden opengaan. Dit bracht uiteindelijk een vrij groot aantal te vette en te zware varkens in de slachthuizen, wat de prijzen nog meer deden dalen.

Aan de andere kant verwekte de prijsdaling een grote vraag, samen met een toeneming van de invoer en een daling van de uitvoer.

Volgens de landbouwtelling van 15 december 1964 steeg het aantal varkens in één jaar tijd met 11,7 %. Dit aantal blijft beneden het rekordpeil van 1 882 100 varkens op 1 januari 1962, maar het zal nog stijgen daar het aantal zeugen met 12 % toenam en, bovendien, het aantal biggen jonger dan twee maanden 25 % meer bedroeg dan een jaar tevoren.

Uit de gegevens van de laatste telling blijkt dat het aantal runderen met 1,7 % is toegenomen; dit is uitsluitend toe te schrijven aan de jonge dieren van minder dan één jaar. Het aantal melkkoeien daalde met 0,2 %.

Als gevolg van de schaarste aan runderen over gans de wereld en van de sterke prijsstijging die er in 1964 uit voortvloeide, nam het verbruik van rundvlees af. De grootste prijsstijging deed zich in juni voor, gevolgd door een daling tot in oktober. Tegen het jaareinde waren de prijzen vast op een hoog niveau.

De massale uitvoer van Belgisch vee in 1963 en de afneming van de veestapel heeft de produktie een deuk gegeven. Voor de bevoorrading van het land bleek een vrij grote import noodzakelijk, die van april tot augustus vergemakkelijkt werd door de terugbetaling van een groot gedeelte van de douanerechten geheven bij de invoer van vee en rundvlees uit de E.E.G.-staten en uit derde landen.

De laatste maanden van 1964 was er evenwicht tussen de in- en de uitvoer van vee, maar over gans het jaar overtrof de invoer nog vrij sterk de uitvoer.

Op 1 november 1964 is in de E.E.G.-landen de gemeenschappelijke organisatie van de rundvleesmarkt van kracht geworden; derhalve werden de grenzen binnen de E.E.G. voor het handelsverkeer in runderen opengesteld.

Uit de telling op 15 december 1964 blijkt nog een verdere afneming van het aantal landbouwpaarden (— 9,1 %); dit is een gevolg van de mechanisatie en de motorisatie van de arbeid in de landbouw.

Volgens voorlopige gegevens zouden de totale melkleveringen met 1 % lager liggen dan tijdens het voorgaande jaar. Daarenboven voerden twee achtereenvolgende verhogingen de melkprijs met 16 % op.

De boterproduktie daalde ook een weinig en trok meer import aan. Daarentegen werd een grotere hoeveelheid melkpoeder en kaas voortgebracht.

Sedert 1 november 1964 wordt de E.E.G.-reglementering voor de zuivelprodukten toegepast. Deze reglementering voorziet een geleidelijke marktorganisatie voor melk, room en melkderivaten.

Het algemeen prijsindexcijfer voor landbouwprodukten steeg slechts met 0,7 % ten opzichte van het voorgaande jaar; voor veehouderijprodukten nam het matig toe (+ 3,04 %) en voor akkerbouwprodukten daalde het aanmerkelijk (— 7 %).

Onder de akkerbouwprodukten was er prijsdaling voor rogge, haver, vlas en vooral voor aardappelen; daarentegen stegen de prijzen van de veehouderijprodukten, behalve voor varkens, waarvoor de prijs tot een normaal niveau was teruggekomen na de uitzonderlijke toestand in 1963, alsmede voor eieren die op de internationale markt met scherpe concurrentie hadden af te rekenen.

Daar de produktiekosten met 3 % stegen en het algemeen indexcijfer van landbouwprijzen nagenoeg vast bleef, verminderde het dispariteitsindexcijfer, d.i. het verschil tussen de producentenprijs en de produktiekosten. Nochtans is 1964 een beter landbouwjaar geweest dan 1963 omdat opbrengst en kwaliteit uitzonderlijk goed waren.

AFDELING II. — ZEEVISSERIJ

De schaarste aan werkkrachten alsmede de vervanging van verouderde vissersvaartuigen blijven belangrijke problemen voor de zeevisserij.

In 1964 daalde de visvangst met 7,8 % naar hoeveelheid en met 8,6 % naar waarde.

De vangst van pelagische vis verdubbelde, die van schaal- en weekdieren bleef ongewijzigd. De vangst van bodemvis, die zowel kwantitatief als naar waarde de bijzonderste branche van de opbrengst is, verminderde met 17,3 %. De visinvoer overtrof in 1964 in ruime mate de uitvoer.

★

★ ★

Bebouwde oppervlakte

Telling van 15 mei 1960, 1961, 1962, 1963 en 1964

(duizenden hectaren)

OMSCHRIJVING	1960	1961	1962	1963	1964	Verschil van 1963 op 1964 in %
Graangewassen	524,7	519,3	511,6	501,2	501,3	—
Peulgewassen verbouwd voor het zaad	11,2	11,0	10,1	10,3	10,5	+ 1,9
Nijverheidsgewassen	96,2	92,3	92,6	94,0	106,3	+ 13,1
Wortelplanten en knolgewassen	130,9	120,3	115,7	114,0	102,9	— 9,7
Groenvoeder	42,0	48,8	41,9	43,8	40,7	— 7,1
Grasland	818,6	820,9	828,7	825,3	814,7	— 1,3
Groenteteelt	32,1	33,0	35,2	38,0	37,7	— 0,8
Andere teelten	55,1	59,5	59,4	58,1	57,2	— 1,5
Algemeen totaal	**1 710,8**	**1 705,1**	**1 695,1**	**1 684,7**	**1 671,3**	— **0,8**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Graangewassen

Bebouwde oppervlakte

(duizenden hectaren)

OMSCHRIJVING	1960	1961	1962	1963	1964	Verschil van 1963 op 1964 in %
Broodgranen	**272,5**	**256,3**	**252,2**	**245,7**	**261,9**	+ **6,6**
waaronder :						
Winter- en wisseltarwe	175,4	106,4	122,2	112,6	138,2	+ 22,7
Zomertarwe	27,8	100,0	86,4	87,1	77,4	— 11,1
Rogge	62,9	43,5	39,3	41,0	41,8	+ 2,0
Andere graangewassen	**252,1**	**263,0**	**259,4**	**255,4**	**239,4**	— **6,3**
waaronder :						
Wintergerst	36,5	28,0	32,8	30,6	29,7	— 2,9
Zomergerst	68,9	92,3	95,3	103,8	98,5	— 5,1
Haver	141,4	136,3	125,2	115,3	105,1	— 8,8
Totaal graangewassen	**524,6**	**519,3**	**511,6**	**501,2**	**501,3**	—

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Nijverheidsgewassen

Bebouwde oppervlakte

OMSCHRIJVING	1960	1961	1962	1963	1964	Verschil van 1963 op 1964 in %
	Duizenden hectaren					
Grote teelten :						
Suikerbieten	63,0	62,3	57,1	57,0	63,9	+12,1
Vlas	29,7	26,6	32,7	33,9	39,2	+15,6
	Hectaren					
Kleinere teelten :						
Cichorei voor koffie	1 382	1 504	919	1 177	1 523	+29,4
Tabak	1 440	1 017	1 036	1 023	786	—23,2
Hop	669	663	693	741	782	+ 5,5
Oliehoudende planten	91	89	135	65	69	+ 6,2

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek

Wortelplanten en knolgewassen

Bebouwde oppervlakte

(duizenden hectaren)

OMSCHRIJVING	1960	1961	1962	1963	1964	Verschil van 1963 op 1964 in %
Vroege aardappelen	7,5	6,6	6,8	7,4	6,1	—17,6
Halfvroege aardappelen	51,6	49,0	47,1	46,5	40,6	—12,7
Late aardappelen	20,2	16,7	14,5	15,2	14,4	— 5,3
Voeder- en halfsuikerbieten	50,8	47,3	46,7	44,2	41,1	— 7,0
Andere	1,0	0,8	0,7	0,7	0,8	+14,3
Totaal ...	**131,1**	**120,4**	**115,8**	**114,0**	**103,0**	**— 9,6**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Verloop van de opbrengst van sommige teelten

Gemiddelde produktie per hectare

(metrische kwintalen)

OMSCHRIJVING	1960	1961	1962	1963	1964	Verschil van 1963 op 1964 in %
Wintertarwe	38,5	35,9	41,7	37,2	42,5	+ 14,3
Zomertarwe	35,1	34,0	37,6	39,0	40,4	+ 3,6
Rogge	30,0	27,6	31,0	30,2	32,8	+ 8,6
Wintergerst	36,4	33,7	39,5	31,2	37,3	+ 19,6
Zomergerst	36,2	33,8	38,8	37,2	41,2	+ 10,8
Haver	31,8	32,6	34,1	34,3	35,5	+ 3,5
Korrelmaïs	41,6	45,2	43,9	43,3	47,1	+ 8,8
Droge erwten	33,0	34,2	38,8	30,2	36,1	+ 19,5
Suikerbieten	486,5	433,7	353,5	374,5	487,0	+ 30,0
Vlas (stro)	65,8	66,9	64,3	64,8	65,8	+ 1,5
Cichorei voor koffie	399,9	401,5	400,9	398,1	443,3	+ 11,4
Late aardappelen	254,5	270,5	298,5	254,3	298,7	+ 17,5
Halfvroege aardappelen	241,6	246,6	285,7	216,5	295,0	+ 36,3
Vroege aardappelen	180,6	194,6	139,3	185,0	211,7	+ 14,4
Voederbieten	921,2	860,6	772,2	793,4	916,0	+ 15,5
Inkarnaatklaver (groen)	214,3	261,0	215,3	215,6	..	..
Gewone klaver (hooi)	44,1	53,8	35,3	52,1	47,3	— 9,2
Luzerne (hooi)	58,8	58,3	49,8	55,9	58,2	+ 4,1
Hooi (blijvend hooiland)	49,0	52,4	36,6	47,9	48,0	+ 0,2

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Landbouwopbrengst

(duizenden metrische kwintalen)

AARD DER TEELTEN	1960	1961	1962	1963	1964 (a)
Wintertarwe	6 702	3 823,6	5 097,5	4 188,5	5 872,6
Zomertarwe	976	3 399,3	3 248,5	3 398,4	3 126,2
Rogge	1 879	1 194,0	1 210,6	1 231,2	1 364,4
Wintergerst	1 330	949,0	1 295,9	954,4	1 107,6
Zomergerst	2 494	3 138,0	3 697,1	3 861,7	4 048,4
Haver	4 497	4 444,0	4 267,7	3 954,0	3 732,2
Korrelmaïs	21	24,4	34,7	20,7	20,9
Droge erwten	243	234,4	210,5	205,8	253,9
Suikerbieten	30 628	27 026,0	20 190,0	21 348,4	31 135,4
Vlas (stro)	1 953	1 783,0	2 102,4	2 198,0	2 578,7
Cichorei voor koffie	553	604,0	368,4	468,6	675,2
Late aardappelen	5 130	4 510,0	4 314,5	3 858,8	4 288,1
Halfvroege aardappelen	12 455	12 090,0	13 463,6	10 067,9	11 964,0
Vroege aardappelen	1 353	1 293,3	941,4	1 377,0	1 294,8
Voederbieten	46 786	40 668,0	36 031,6	35 057,2	37 685,2
Inkarnaatklaver (groen)	246	232,0	251,5	..	..

(a) Voorlopige gegevens.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Landbouwmaterieel
(eenheden)

JAARTAL	Tractoren	Pikbinders	Melkmachines
1957	33 919	37 193	24 602
1958	37 189	37 226	26 852
1959 (a)	..	..	..
1960	44 188	39 041	32 428
1961	48 905	37 598	35 220
1962	53 507	35 677	37 341
1963	58 698	34 724	40 749
1964	61 377	31 155	42 438

(a) De gegevens voor 1959 ontbreken.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Veestapel
(duizenden eenheden)

OMSCHRIJVING	1 januari 1962 Totaal	1 januari 1963 Totaal	1 januari 1964 Totaal (a)	15 december 1964 Totaal
Landbouwpaarden	**138,7**	**132,2**	**120,4**	**109,5**
Runderen :				
Melkkoeien	1 053,9	1 065,6	1 008,8	1 006,7
Andere runderen	1 585,1	1 621,5	1 471,5	1 516,9
Totaal aantal runderen	**2 639,0**	**2 687,1**	**2 480,3**	**2 523,6**
Varkens	**1 882,1**	**1 858,9**	**1 562,9**	**1 745,3**

(a) Verbeterde gegevens.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Nettoproduktie van inlands vlees (a)
(duizenden tonnen)

JAARTAL	Produktie van vlees							Eetbaar slacht-afval (d)	Algemeen totaal
	Rund-vlees	Kalf-vlees	Varkens-vlees (b)	Paarde-vlees	Schape- en geite-vlees	Ander vlees (c)	Totaal		
1957.	158,0	18,0	235,2	8,3	1,9	44,4	465,8	35,1	500,9
1958.	179,1	19,8	223,5	10,1	2,1	53,5	488,1	36,6	524,7
1959.	182,5	22,5	226,4	13,0	2,2	55,3	501,9	38,0	539,9
1960.	180,1	21,9	238,0	10,6	2,2	68,8	521,6	38,8	560,4
1961.	179,2	19,4	236,0	9,2	1,7	81,8	527,3	37,9	565,2
1962.	187,4	21,9	260,1	8,9	1,9	92,7	572,9	40,5	613,4
1963.	223,9	30,4	255,6	10,1	2,0	98,3	620,3	41,0	661,3
1964.	181,9	23,8	254,9	8,7	0,6	99,0	568,9	35,3	604,2

Bron : Ministerie van Landbouw.

(a) Rekening gehouden met de statistische aanpassingen aangebracht door het Ministerie van Landbouw, waardoor de gegevens van de voorgaande jaren worden gewijzigd.
(b) Inclusief de hoeveslacht geschat op 28.080 t tot en met 1959 en op 22.464 t vanaf 1960.
(c) Ander vlees : gevogelte, konijnen, wild, duiven.
(d) Inclusief de hoeveslacht geschat op 1.560 t tot en met 1959 en op 1.248 t vanaf 1960.

Vleesverbruik (a)

(duizenden tonnen)

JAARTAL	Vleesverbruik							Eetbaar slacht-afval (b)	Algemeen totaal
	Rundvlees	Kalfvlees	Varkensvlees (b)	Paardevlees	Schape- en geitevlees	Ander vlees (c)	Totaal		
1957.	172,9	18,0	239,1	23,8	3,9	49,4	507,1	37,4	544,5
1958.	181,9	19,9	225,4	26,1	4,1	54,1	511,5	40,9	552,4
1959.	183,8	22,5	229,2	29,0	4,1	56,8	525,4	39,3	564,7
1960.	185,0	21,9	227,3	31,9	4,0	66,8	536,9	43,1	580,0
1961.	194,0	19,6	221,4	32,2	3,4	79,1	549,7	40,7	590,4
1962.	204,7	22,1	237,2	31,3	3,5	84,8	583,6	40,2	623,8
1963.	235,1	30,4	251,1	30,4	4,0	89,5	640,5	43,1	683,6
1964.	225,1	24,0	263,7	35,3	3,9	87,8	639,8	43,4	683,2

Bron : Ministerie van Landbouw.

(a) Rekening gehouden met de statistische aanpassingen aangebracht door het Ministerie van Landbouw, waardoor de gegevens van de voorgaande jaren werden gewijzigd.
(b) Inclusief de hoeveslacht.
(c) Ander vlees : gevogelte, konijnen, wild, duiven.

In- en uitvoersaldi van vlees (a)

(duizenden tonnen)

JAARTAL	Vlees							Eetbaar Slacht-afval	Algemeen totaal
	Rundvlees	Kalfvlees	Varkensvlees	Paardevlees	Schape- en geitevlees	Ander vlees (b)	Totaal		
1957.	— 14,9	—	— 3,9	— 15,5	— 1,9	—	— 36,2	— 2,5	— 38,7
1958.	— 2,8	—	— 1,9	— 16,0	— 2,0	+ 0,6	— 22,1	— 4,6	— 26,7
1959.	— 1,3	—	— 2,8	— 16,0	— 1,8	+ 1,1	— 20,8	— 1,4	— 22,2
1960.	— 4,9	—	+ 9,8	— 21,3	— 1,9	+ 2,1	— 16,2	— 4,6	— 20,8
1961.	— 14,8	— 0,2	+ 9,6	— 23,0	— 1,7	+ 2,7	— 27,4	— 3,2	— 30,6
1962.	— 17,3	— 0,3	+ 22,6	— 22,4	— 1,6	+ 5,4	— 13,6	+ 0,2	— 13,4
1963.	— 11,2	—	— 4,6	— 20,3	— 2,0	+ 8,9	— 29,2	— 2,1	— 31,3
1964.	— 43,3	— 0,2	— 8,7	— 31,7	— 3,3	+ 11,1	— 76,1	— 8,1	— 84,1

Bron : Ministerie van Landbouw.

(a) Inclusief de levende dieren, die in geslacht gewicht werden omgerekend.
Invoer (—); uitvoer (+).
(b) Ander vlees : gevogelte, konijnen, wild, duiven.

Boter

(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Produktie	89,9	86,4	89,2	88,3	87,4	84,4	83,8 (b)
In- of uitvoersaldo (B.L.E.U.) (a)	+ 4,7	— 3,7	+ 6,1	+ 9,3	+ 3,5	— 2,3	— 12,6

(a) Invoer (—); uitvoer (+).
(b) Raming.

Bronnen : Ministerie van Landbouw.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

In- en uitvoer van landbouwprodukten (a)

JAARTAL	Veehouderij-produkten		Akkerbouw-produkten		Tuinbouw-produkten		Totaal	
	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)
				INVOER				
1951	134,9	4 217,5	2 521,1	9 923,5	297,2	2 256,4	2 953,3	16 397,4
1959	107,8	2 905,2	2 598,7	8 187,4	386,6	2 997,9	3 093,2	14 090,6
1960	105,7	2 625,5	2 406,5	7 779,0	387,0	3 040,0	2 899,2	13 444,6
1961	106,7	2 910,3	2 319,5	7 476,1	405,9	3 376,9	2 832,1	13 763,3
1962	107,8	2 802,4	2 873,4	9 518,2	412,9	3 516,8	3 394,1	15 837,4
1963	133,4	3 635,9	2 710,6	9 514,7	425,1	3 500,2	3 269,1	16 650,8
1964	214,0	6 234,5	2 643,3	9 546,3	489,7	3 847,5	3 347,0	19 628,3
				UITVOER				
1951	36,2	853,8	218,3	887,6	93,4	756,7	347,9	2 498,1
1959	74,3	1 412,3	357,9	1 334,4	137,9	1 503,4	570,1	4 250,0
1960	91,6	2 203,5	247,0	843,1	122,6	1 556,2	461,2	4 602,8
1961	100,9	2 573,9	300,0	860,1	140,3	1 826,5	541,2	5 260,5
1962	128,9	3 122,2	426,7	1 649,5	186,8	2 535,1	742,4	7 306,8
1963	157,6	4 566,4	563,5	2 140,4	208,6	2 977,1	929,7	9 683,9
1964	132,7	3 793,3	583,9	2 141,1	297,1	3 178,0	1 013,7	9 112,4

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Deze tabel omvat de hoofdstukken 1, 2 en 4 van de afdeling I en de hoofdstukken 6, 7, 8, 10 alsmede een gedeelte van het hoofdstuk 12 van de afdeling II van de Beneluxdouanelijst. Ze omvat bovendien het nr 541a (ruw vlas). In deze tabel is de vis dus niet opgenomen, evenmin als de exotische produkten welke niet in mededinging staan met een gelijkaardige Belgische produktie.

In- en uitvoer van tuinbouwprodukten

JAARTAL	Groenten (a)		Fruit		Levende planten en produkten van de bloementeelt	
	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)
	INVOER					
1951	63,9	348,8	228,6	1 789,0	4,8	118,6
1959	116,3	682,2	263,5	2 118,6	6,8	197,1
1960	85,5	624,8	293,6	2 202,0	8,0	213,3
1961	83,3	602,8	315,9	2 578,0	6,7	196,1
1962	79,0	707,4	327,7	2 592,6	6,2	216,8
1963	110,1	773,6	309,7	2 539,6	5,3	187,0
1964	145,0	879,8	338,2	2 746,2	6,5	221,6
	UITVOER					
1951	41,5	297,7	43,8	240,5	8,2	218,4
1959	62,5	602,2	58,1	380,6	17,3	520,6
1960	66,6	690,6	37,3	291,6	18,7	573,9
1961	84,3	855,3	36,0	354,5	20,0	616,7
1962	109,6	1 317,2	54,0	502,5	23,2	715,4
1963	138,3	1 700,0	45,0	470,7	25,3	806,4
1964	160,6	1 580,3	109,6	725,8	26,9	871,9

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Exclusief droge peulvruchten.

Visaanvoer

Hoeveelheid

(duizenden tonnen)

JAARTAL	Bodemvissen	Pelagische vissen	Schaal- en weekdieren	Totaal
1951	38,3	10,6	2,6	51,5
1959	38,8	4,8	2,3	45,9
1960	41,5	4,4	1,7	47,6
1961	40,1	4,1	2,1	46,4
1962	43,9	2,5	1,4	47,9
1963	45,8	3,9	1,9	51,7
1964	37,9	7,8	1,9	47,7

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Visaanvoer

Waarde

(miljoenen franken)

JAARTAL	Bodemvissen	Pelagische vissen	Schaal- en weekdieren	Totaal
1951	386,2	42,2	54,3	482,8
1959	422,6	22,6	45,7	490,9
1960	479,0	19,2	37,8	536,0
1961	488,1	17,4	45,4	550,9
1962	527,3	16,7	42,7	586,6
1963	592,7	15,9	47,3	655,8
1964	535,5	20,0	44,2	599,8

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

In- en uitvoer van vis, schelp- en weekdieren (a)

JAARTAL	Invoer		Uitvoer	
	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)	Gewicht (duizenden tonnen)	Waarde (miljoenen franken)
1951	51,0	392	5,8	91
1959	62,7	786	10,8	197
1960	64,6	790	12,1	214
1961	67,9	848	12,7	237
1962	70,4	951	16,3	326
1963	66,4	927	16,5	382
1964	73,5	1 063	16,6	393

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) In deze tabel is hoofdstuk III van afdeling I van de Beneluxdouanelijst opgenomen.

HOOFDSTUK II

NIJVERHEID

AFDELING I. – ALGEMEEN OVERZICHT VAN DE INDUSTRIELE BEDRIJVIGHEID

Tijdens het voorbije jaar ging de economische expansie verder. Onder impuls van de belangrijke vraag naar bouwmaterialen — een gevolg van de drukke activiteit in het bouwbedrijf —, naar ijzer en staal en chemische produkten steeg het door het Nationaal Instituut voor de Statistiek berekende indexcijfer der industriële produktie (zonder bouwnijverheid) met ongeveer 7 %.

De trendcyclische component lag tijdens het eerste kwartaal vrij hoog en nam, in vergelijking met de voorgaande top die tijdens de laatste drie maanden van 1963 bereikt werd, nog met 1,5 % toe. Daarna trad er een lichte ontspanning in. Vanaf het derde kwartaal steeg het algemeen indexcijfer opnieuw en, tijdens het laatste kwartaal, bereikte de trendcyclische component zelfs een nieuwe top : 168,0 (1958 = 100).

De globale aangroei van de vraag naar energieprodukten was vrij gering. Enerzijds, was de evolutie van het zichtbare eindverbruik zeer verschillend naargelang van de sectoren : de energiebehoeften van het bedrijfsleven werden door de aanhoudende hoogconjunctuur verder opgevoerd, terwijl de huishoudelijke en gelijkgestelde sectoren minder energie verbruikten als gevolg van de veel zachtere winter en het interen van de in het tweede halfjaar van 1963 opgeslagen voorraden. Anderzijds, versnelt nog het tempo waarin petroleum en elektriciteit de plaats van de vaste brandstoffen innemen. Wegens de daling van de afzet van steenkolen en de stijging van de loonkost is de financiële toestand van talrijke steenkoolmijnen nu zeer moeilijk geworden.

In de fabrieksnijverheid lag de industriële produktie 7,5 % hoger dan in 1963; hoe hoog dit percentage ook is, toch bleef het beneden de stijging die in 1960 en 1963 werd bereikt. Het gemiddeld groeitempo voor alle E.E.G.-landen samen bereikte ongeveer hetzelfde peil. In Nederland, het Groothertogdom Luxemburg en de Duitse Bondsrepubliek lag het stijgingspercentage zelfs tussen 9 en 10 %.

De activiteit in de basismetaalnijverheid nam ten opzichte van 1963 met 12,7 % toe. Zulk een aangroei werd sinds jaren niet meer geboekt en was het gevolg van een hoge binnen- en buitenlandse vraag. Naar waarde is het boni van de buitenlandse handel in ijzer- en staalprodukten en non-ferrometalen met ongeveer 17 % gestegen, terwijl nauwkeurige inlichtingen over voorraadschommelingen bij de producenten en verbruikers ontbreken. De binnenlandse afzet werd door een belangrijke stijging van de investeringen begunstigd.

Deze investeringsbereidheid blijkt ook uit de stijging van de binnenlandse bestellingen van uitrustingsgoederen in de metaalverwerkende industrie (+ 12,7 %). Ook de waarde der geboekte nieuwe orders voor duurzame verbruiksgoederen nam ten opzichte van de jaren 1962 en 1963 verder toe. Immers, de voortdurende stijging van de reële lonen bevordert een hogere levensstandaard wat een verbreding van het gebruik van elektrische huishoudapparaten laat veronderstellen.

In de rubber- en chemische nijverheid, waar in 1963 een verzwakking van het expansietempo genoteerd werd, nam de produktie opnieuw aanmerkelijk toe en dit niettegenstaande de activiteit in deze sector gedurende enkele weken door werkonderbrekingen geremd werd.

Ook de afzet van voedings- en genotmiddelen nam behoorlijk toe, dank zij de goede suikerbietenoogst en de door de warme zomer bevorderde verkoop van dranken.

Voor de meeste bouwmaterialen lag de produktie hoger dan ooit te voren : deze evolutie is te verklaren door de hoge vlucht die de bouwactiviteit in heel West-Europa kenmerkte. In sommige sectoren, o.m. in de cementindustrie en bij de producenten van kleiprodukten, was het opvoeren van de afzet vooral te danken aan de binnenlandse vraag, al nam ook de belangrijkheid van de uitvoer toe.

De activiteit in het bouwbedrijf steeg ten opzichte van 1963 met 19 %. Inderdaad, dank zij de gunstige weersomstandigheden kon de vertraging die deze sector als gevolg van de koude winter van 1963 opgelopen had, grotendeels worden ingehaald; tevens werd de zeer ruime vraag naar woningen en bedrijfspanden door de anti-inflatoire maatregelen van de overheid beknot.

Alleen in de textielsector is de activiteit vanaf het tweede kwartaal geleidelijk zwakker geworden. Desondanks lag de globale produktie nog een weinig hoger dan in 1963. In bepaalde sectoren van de textielindustrie waren sommige rationalisatiemaatregelen noodzakelijk. Dit was het gevolg van het tot stand komen van de Euromarkt, doch vooral van structurele factoren. Immers, niet alleen België maar alle Westeuropese landen zitten met een overcapaciteit, die de prijsontwikkeling nadelig beïnvloedt. Hierbij komt nog de grote invoer van produkten uit landen van Oost-Europa en Azië. Wegens de krapte op de arbeidsmarkt en de stijging van de lonen wordt de produktie steeds kapitaalintensiever, zodat een produktievermindering kostprijsverhogend werkt.

★

★ ★

Verloop der industriële activiteit (a)

(1958 = 100)

BEDRIJFSTAK	1959	1960	1961	1962	1963	1964 (b)	1964			
							1ste kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal (b)	4e kwartaal (b)
Delfstoffennijverheid	86,8	86,0	85,1	86,3	88,4	91,7	94,0	95,3	83,3	92,8
Fabricksnijverheid	107,0	116,0	124,1	131,5	142,2	152,8	148,1	153,2	146,5	163,4
Bouwnijverheid	107,9	125,8	138,8	144,5	146,5	173,9	159,7	186,2	172,0	177,9
Algemeen indexcijfer (c)	104,9	114,2	121,9	129,2	137,6	150,1	144,8	153,1	144,5	158,0
w.o. : voeding, genotmiddelen	97,0	107,2	111,5	114,3	118,2	125,6	123,9	125,8	119,4	132,4
textiel en schoenen	110,3	118,7	123,9	130,0	142,8	146,8	160,8	147,8	141,6	138,3
metalen	107,8	120,0	121,8	126,8	131,7	148,4	145,3	149,1	141,3	157,7
metaalverwerkende nijverheid	106,6	114,8	129,0	136,5	153,2	160,3	160,2	158,7	152,5	170,0
bouwmaterialen	111,8	122,0	126,3	133,8	131,3	151,3	131,3	157,4	159,5	156,9
chemische produkten en rubber	114,1	122,4	130,5	144,5	151,0	165,9	156,1	171,0	161,4	174,6
energie	92,0	93,6	93,6	96,7	102,0	105,2	103,1	105,7	107,2	104,5

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Nieuw indexcijfer N.I.S. (zie *Statistisch Tijdschrift*, nr 9-10, september-oktober 1964).
(b) Voorlopige gegevens.
(c) Inclusief de bouwnijverheid.

Kwartaal- en jaarindexcijfers der industriële bedrijvigheid (1958 = 100)

BEDRIJFSTAK	Wegingscoëff.	1963					1964				
		1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde
Alg. indexcijfer (bouwnijverheid inbegrepen) (a)	**100,0**	**119,3**	**143,0**	**138,6**	**149,4**	**137,6**	**144,8**	**153,1**	**144,6**	**158,7**	**150,3**
Alg. indexcijfer (bouwnijverheid niet inbegrepen) (a)	**81,9**	**125,4**	**135,7**	**133,0**	**145,8**	**134,9**	**140,8**	**145,3**	**138,0**	**153,8**	**144,5**
Delfstoffennijverheid	**7,2**	**85,1**	**90,9**	**81,1**	**96,0**	**88,4**	**94,0**	**95,3**	**83,3**	**92,8**	**91,7**
Steenkolenmijnen	*6,2*	*82,8*	*80,4*	*69,6*	*84,9*	*79,5*	*83,3*	*81,0*	*69,8*	*81,0*	*79,1*
Andere extractieve industrieën	*1,0*	*92,1*	*205,4*	*212,2*	*216,3*	*181,6*	*210,8*	*263,6*	*246,1*	*226,0*	*236,8*
Groeven		82,9	182,0	186,4	197,1	162,1	193,2	236,4	216,0	198,5	211,1
Porfiergroeven		78,4	136,7	144,8	149,7	127,4	125,0	165,0	162,6	152,2	151,2
Hardsteengroeven		92,5	228,9	227,8	259,3	202,2	285,4	313,1	266,6	247,3	278,0
Marmergroeven		79,8	99,5	93,5	121,0	98,4	116,6	125,6	114,8	124,6	120,3
Zandsteengroeven		30,2	147,8	157,2	152,3	121,9	109,1	167,4	165,4	136,9	144,7
Zandgroeven		98,8	230,2	236,4	220,9	196,7	200,1	277,1	279,1	226,7	245,7
Leisteengroeven		101,4	133,5	128,8	123,6	121,8	124,0	146,0	123,5	129,9	130,8
Kalksteen en natuurlijk calciumcarbonaat		126,7	296,1	313,4	288,2	256,3	275,3	359,6	366,8	336,4	336,3
Fabrieksnijverheid (a)	**74,7**	**131,6**	**142,5**	**140,9**	**153,5**	**142,2**	**148,1**	**153,2**	**146,7**	**163,3**	**152,8**
Voedingsnijverheid en bereiding van dranken	*8,2*	*101,8*	*113,4*	*125,3*	*136,1*	*119,1*	*106,9*	*120,7*	*126,3*	*152,6*	*126,6*
Voedingsnijverheid (a)	5,7	103,3	107,1	125,9	149,0	121,2	104,6	114,9	122,6	169,3	127,9
Jam en dergelijke		98,2	102,6	145,2	135,0	120,3	97,9	140,7	147,2	118,5	126,1
Maalderijen		99,5	91,0	93,0	100,5	95,9	94,9	92,4	93,9	102,4	95,9
Suikerfabrieken		30,4	25,7	21,3	235,2	78,1	28,6	22,9	25,3	352,7	107,4
Plantaardige en dierlijke oliën		139,1	130,2	112,3	139,3	130,2	130,2	136,6	134,1	153,8	138,6
Margarine		113,8	112,0	120,5	128,3	118,9	125,6	119,0	122,8	134,8	125,6
Bereiding van dranken	2,5	98,3	124,7	122,7	109,4	113,7	110,1	131,1	132,4	117,8	122,9
Brouwerijen		95,8	124,9	123,1	107,2	112,7	108,1	130,2	132,2	112,2	120,7
Alcoholstokerijen		132,0	119,5	114,5	139,0	126,2	134,9	142,5	135,5	191,7	151,2
Tabaksnijverheid	*0,7*	*103,7*	*115,2*	*109,8*	*112,8*	*110,3*	*107,4*	*122,9*	*113,1*	*125,4*	*117,2*
Textielnijverheid	*7,8*	*137,8*	*142,2*	*130,6*	*150,4*	*140,4*	*148,2*	*147,8*	*126,6*	*145,2*	*141,9*
Spinnerijen en weverijen		135,9	139,8	127,3	145,2	137,2	146,2	145,6	122,9	142,8	139,4
Bereiding van textielvezels		134,8	141,0	125,6	129,1	132,7	124,3	116,6	105,2	123,0	117,3
Spinnerijen		137,2	140,5	127,3	141,1	136,6	143,2	142,1	117,8	138,6	135,4
Fijnspinnerijen		122,1	129,3	115,7	122,7	122,5	128,5	132,3	107,4	126,8	123,7
Kaardspinnerijen		107,6	100,6	93,0	110,3	103,1	108,8	111,8	97,2	109,5	106,8
Coconspinnerijen		99,6	107,6	83,7	92,0	95,8	92,8	86,3	75,0	85,1	84,8
Kaardwolspinnerijen		139,2	139,7	135,1	159,9	143,5	163,4	166,2	133,2	156,9	155,0
Kamwolspinnerijen		186,8	187,3	170,4	198,3	185,8	187,5	175,0	145,8	168,9	169,3
Vlas- en hennepspinnerijen		155,7	156,9	134,7	154,0	150,3	154,9	148,8	134,2	160,9	149,7
Jutespinnerijen		115,0	110,6	105,0	115,4	111,5	121,1	116,2	100,3	119,3	114,3
Weverijen		134,1	139,7	128,9	152,0	138,7	151,9	152,5	130,5	149,5	146,2
Weefsels in katoen		119,7	121,0	116,1	133,4	122,6	134,1	133,6	115,1	128,8	127,9
Weefsels in vlas		127,8	135,2	113,3	131,2	126,9	116,5	114,0	98,9	120,3	112,4
Weefsels in wol		140,9	151,2	134,7	162,2	147,3	161,4	166,8	141,7	162,1	158,1
Weefsels in rayongaren en -vezel		215,6	232,8	215,5	263,7	231,8	275,3	270,5	225,8	273,1	261,2
Weefsels in jute		87,1	87,5	77,3	90,8	85,6	90,0	86,4	76,6	90,4	85,9
Breigoednijverheid		148,4	154,9	147,7	177,1	157,1	156,1	155,9	144,5	156,9	153,2
Harde vezelspinnerijen en touwslagerijen		136,7	135,7	112,9	145,3	132,6	159,8	161,2	131,1	140,1	148,0
Fabricatie van artikelen n.e.g.		152,5	175,5	179,2	197,2	176,1	188,5	191,9	178,3	183,4	185,6

Kwartaal- en jaarindexcijfers der industriële bedrijvigheid (1958 = 100) (vervolg)

BEDRIJFSTAK	Wegingscoëff.	1963					1964				
		1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaar gemiddelde-
Vervaardigen van kledingstukken; konfectie van diverse artikelen in weefsel; fabricatie van schoenen	*3,8*	*137,0*	*156,6*	*143,6*	*153,1*	*147,6*	*169,0*	*160,6*	*148,9*	*149,9*	*157,3*
Kledingstukken		139,4	164,4	150,8	159,3	153,5	177,1	168,5	158,6	158,3	165,9
Andere artikelen in weefsel		96,5	97,3	92,5	101,7	97,0	104,2	107,4	91,5	101,6	101,2
Schoenen en pantoffels		136,6	138,7	126,7	140,2	135,5	151,9	142,0	125,2	128,5	137,0
Houtnijverheid en aanverwante bedrijven	*3,3*	*138,3*	*180,7*	*172,4*	*185,5*	*169,2*	*176,2*	*189,4*	*170,5*	*190,0*	*181,6*
Papier- en kartonnijverheid	*1,8*	*144,9*	*146.4*	*138,5*	*164,7*	*148,5*	*168,1*	*165,4*	*150,5*	*176,8*	*165,3*
Produktie		137,8	137,0	126,1	141,0	135,4	151,2	149,4	136,5	154,1	147.9
Verwerking		151,3	154,6	150,0	187,8	160,9	184,3	180,8	163,9	199,3	182,1
Lederindustrie	*0,4*	*123,3*	*113,3*	*105,0*	*134,7*	*119,1*	*135,2*	*118,9*	*101,2*	*124,2*	*119,9*
Zwaar zoolleder		60,2	57,1	47,3	66,4	57,8	57,2	61,1	48,8	59,4	56,6
Zwaar technisch leder		88,5	98,8	75,0	108,2	92,3	99,9	102,8	71,8	105,2	94,9
Licht leder		139,8	126,3	120,1	150,0	134,1	155,8	132,1	115,1	139,7	135,7
Scheikundige- en rubbernijverheid	*6,6*	*141,6*	*153,8*	*150,9*	*157,3*	*151,0*	*156,1*	*171,0*	*161,4*	*174,6*	*165,9*
Scheikundige nijverheid	6,1	141,8	154,7	153,0	157,4	151,8	155,4	172,2	163,8	175,3	166,8
Basischemie		150,0	160,4	161,4	158,6	157,7	163,1	176,7	171,9	178,1	172,5
Plastiekverwerking		99,0	130,6	123,4	141,1	123,6	131,3	154,3	138,1	166,6	147,6
Zeep		138,9	125,9	114,8	128,6	127,1	129,4	134,8	111,2	135,2	127,6
Stikstof		107,4	112,6	114,1	124,8	114,7	94,3	133,7	131,7	138,5	124,6
Lucifers		96,2	103,1	91,0	105,7	99,0	101,7	101,1	92,7	109,8	101,4
Produktie van rayonne		124,9	137,9	129,6	141,2	133,4	148,7	146,1	126,9	140,4	140,5
Rubbernijverheid	0,5	139,1	145,3	131,7	156,6	143,2	161,6	160,3	139,5	167,7	157,2
Afgeleide bedrijven van de steenkool- en petroleumnijverheid	*1,1*	*136,6*	*135,9*	*132,6*	*141,4*	*136,5*	*128,1*	*128,9*	*133,5*	*150,5*	*135,3*
Petroleumraffinaderijen		180,3	184,4	190,6	195,0	187,4	189,1	181,6	206,5	246,0	205,8
Steenkoolagglomeraten		205,5	231,7	197,0	254,6	222,2	214,4	121,7	90,3	129,2	138,9
Onafhankelijke cokesfabrieken		102,4	96,4	92,0	97,4	97,1	86,0	96,4	96,1	101,8	95,1
Nijverheid van niet metaalhoudende mineralen	*5,5*	*96,2*	*141,9*	*146,6*	*140,2*	*131,3*	*131,2*	*157,1*	*159,2*	*156,6*	*151,0*
Kleinijverheid		59,6	124,4	148,3	132,2	116,2	88,5	135,9	150,0	133,5	127,0
Glasnijverheid		147,8	140,7	148,9	152,5	147,5	160,4	159,8	166,9	168,8	164,0
Vlakglas		140,1	126,3	141,1	150,8	139,6	160,6	150,4	150,8	159,6	155,4
Holglas		166,1	179,9	167,8	153,7	166,8	152,6	183,5	212,5	191,7	185,1
Cement		50,1	147,6	142,5	125,5	116,4	114,0	159,7	156,6	147,6	144,5
Keramische produkten		121,5	142,0	134,4	140,9	134,4	146,3	155,9	142,8	161,9	151,5
Kalk, dolomiet, pleister, enz.		114,4	133,8	133,5	143,7	131,4	142,0	155,2	150,6	159,6	151,9
Basis-metaalnijverheid	*11,6*	*129,6*	*131,5*	*126,9*	*139,4*	*131,7*	*145,3*	*149,1*	*141,3*	*157,7*	*148,4*
IJzernijverheid		126,2	127,9	124,3	134,9	128,3	143,1	148,4	140,3	156,6	147,2
Gietijzer		122,2	123,5	123,5	132,7	125,5	141,3	146,1	141,6	155,5	146,2
Ruw staal		122,1	123,6	123,0	132,7	125,3	140,7	145,6	140,1	156,2	145,6
Afgewerkte produkten		136,9	139,3	132,8	145,6	138,6	154,5	161,0	149,3	167,6	158,1
Vormstaalgieterijen, ijzergieterijen, draad- en metaaltrekkerijen, koudwalserijen		131,1	135,8	129,0	141,9	134,4	142,9	141,5	136,0	153,6	143,5
Vormstaalgieterijen		97,8	94,5	89,1	98,7	95,1	100,4	93,4	90,6	99,0	95,9
IJzergieterijen		145,7	163,4	154,6	167,6	157,8	161,0	158,9	153,7	182,0	163,9

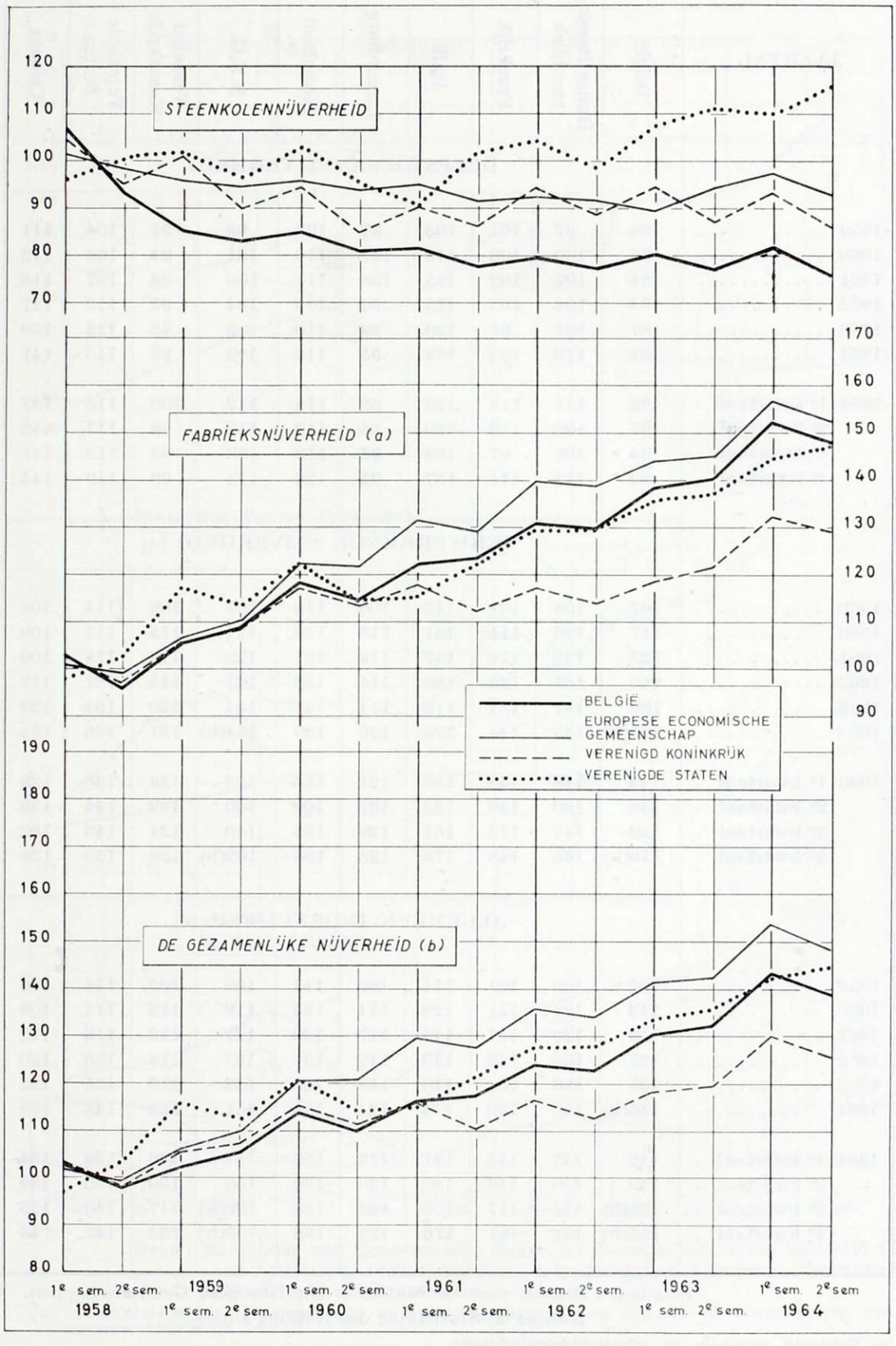
(vervolg op blz. 38)

Kwartaal- en jaarindexcijfers der industriële bedrijvigheid (1958 = 100) (vervolg)

BEDRIJFSTAK	Wegingscoëff.	1963					1964				
		1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	Jaargemiddelde
Draad- en metaaltrekkerijen, koudwalserijen (a)		133,4	136,1	129,9	143,5	135,6	145,8	147,8	141,1	157,5	148,1
Nijverheid van de non-ferrometalen		143,1	143,5	136,6	157,0	145,0	160,4	163,3	154,8	171,9	162,5
Ruwe produkten		137,0	141,5	135,9	144,8	139,8	143,6	144,1	141,2	150,2	144,7
Koper		163,9	176,3	169,4	189,3	174,7	181,5	183,6	185,0	201,3	187,8
Zink		93,5	95,6	92.8	96,0	94.5	100,8	103,8	98,3	103,0	101,5
Lood		114,5	104,7	113,5	92,6	106,3	103,4	81,4	90,3	84,3	89,8
Aluminium		117,7	130,4	125,8	142,3	129,0	141,6	125,5	116,2	135,2	129,4
Tin		120,2	101,7	79,0	75,4	94,1	79,6	87,6	64,7	66,0	74,4
Halfprodukten		154,1	148,8	140,1	176,8	154,9	186,2	192,5	176,2	204,7	189,9
Cokesfabrieken afhankelijk van de metaalindustrie		111,1	107,1	106,6	111,9	109,2	114,0	113,1	113,2	117,9	114,6
Metaalverwerkende nijverheid (a)	*18,6*	*141,5*	*151,7*	*152,7*	*166,8*	*153,2*	*160,2*	*158,7*	*154,0*	*170,7*	*160,9*
Fabricatie van werken uit metaal, met uitzondering van machines en transportmaterieel	5,6	160,7	170,6	176,6	191,2	174,9	181,9	180,1	179,6	191,1	183,2
Smederijen, perswerk, zwaar drijfwerk		123,2	128,4	129,4	144,0	131,2	140,6	140,0	133,8	149,6	141,0
Plaatbewerking		181,2	197,1	191,5	207,5	194,6	208,2	209,6	198,0	200,4	204,0
Metalen toebehoren voor het bouwbedrijf		161,2	170,0	191,4	211,0	183,4	194,0	187,1	200,9	212,7	198,7
Bruggen, vakwerk, enz.		111,3	135,7	144,9	146,1	134,5	129,3	131,1	131,8	142,3	133,6
Wapens en hun munitie		187,1	168,5	158,6	178,2	173,0	178,7	175,1	166,8	185,2	176,4
Constructie van machines, met uitzondering van elektrische machines	4,2	162,1	178,4	179,1	190,9	177,7	183,2	184,6	177,1	202,3	186,8
Drijfkrachtmachines, enz		126,8	145,1	144,0	161,9	144,5	149,6	154,3	151,7	169,3	156,2
Werktuigmachines, enz.		173,6	174,0	171,6	174,7	173,5	154,8	154,6	165,1	198,7	168,3
Verscheidene mekaniekbouwwerken		147,5	160,5	156,9	174,2	159,8	172,8	180,2	169,9	198,9	180,5
Hijs-, vervoer- en weegapparaten		111,9	121,0	121,0	123,9	119,8	116,2	114,1	102,3	125,3	114,5
Toestellen voor verscheidene indust.		191,9	224,3	222,6	232,0	217,7	231,6	233,2	218,1	238,7	230,4
Textielmachines		203,3	197,3	226,3	266,2	223,4	244,0	239,2	236,6	275,7	248,9
Constructie van elektrische machines, toestellen en toebehoren	5,0	122,1	122,6	134,8	154,3	133,3	140,5	137,0	140,5	151,4	142,3
Roterende en statische machines		117,9	109,5	131,7	141,9	125,5	112,2	104,3	..	..	..
App. voor de nijverheid en het huishoudelijk gebruik		142,6	147,2	141,6	163,3	148,8	150,6	154,8	..	..	..
Andere produkten		118,4	120,7	134,3	155,4	132,4	144,9	141,3	..	..	..
Constructie van transportmaterieel	3,6	128,7	150,5	131,5	140,6	137,8	144,1	143,4	125,0	142,0	138,6
Scheepsbouw		99,6	123,0	107,4	103,7	108,5	81,0	65,5	65,4	63,9	69,0
Auto's, rijwielen, enz.		160,4	184,6	153,0	170,9	167,2	194,3	196,9	169,5	200,9	190,4
Spoorweg- en trammaterieel		71,5	82,3	83,5	88,9	81,5	87,9	95,8	80,2	90,5	88,6
Vliegtuigbouw		123,6	143,2	153,8	159,3	144,8	140,7	154,7	126,3	130,9	138,1
Fijn mekaniekbouw	0,2	83,5	85,3	90,6	102,8	90,5	99,8	94,9	95,5	108,4	99,7
Elektriciteit	*4,2*	*152,4*	*133,6*	*127,9*	*155,6*	*142,3*	*158,0*	*146,5*	*144,9*	*173,6*	*155,7*
Waterdistributie	*1,1*	*118,1*	*118,3*	*117,1*	*120,0*	*118,4*	*119,9*	*119,2*	*121,1*	*126,5*	*121,7*
Bouwnijverheid	**18,1**	**83,4**	**176,5**	**163,1**	**163,0**	**146,5**	**159,7**	**186,2**	**172,0**	**177,9**	**173,9**

Internationale vergelijking van de indexcijfers der industriële bedrijvigheid

(1958 = 100)

Bron : Bureau voor Statistiek der Europese Gemeenschappen

(a) Exclusief de voedings- en genotmiddelenindustrie.
(b) Exclusief de bouwnijverheid en voedings- en genotmiddelenindustrie.

Vergelijkende evolutie van produktie-indexcijfers

(1958 = 100)

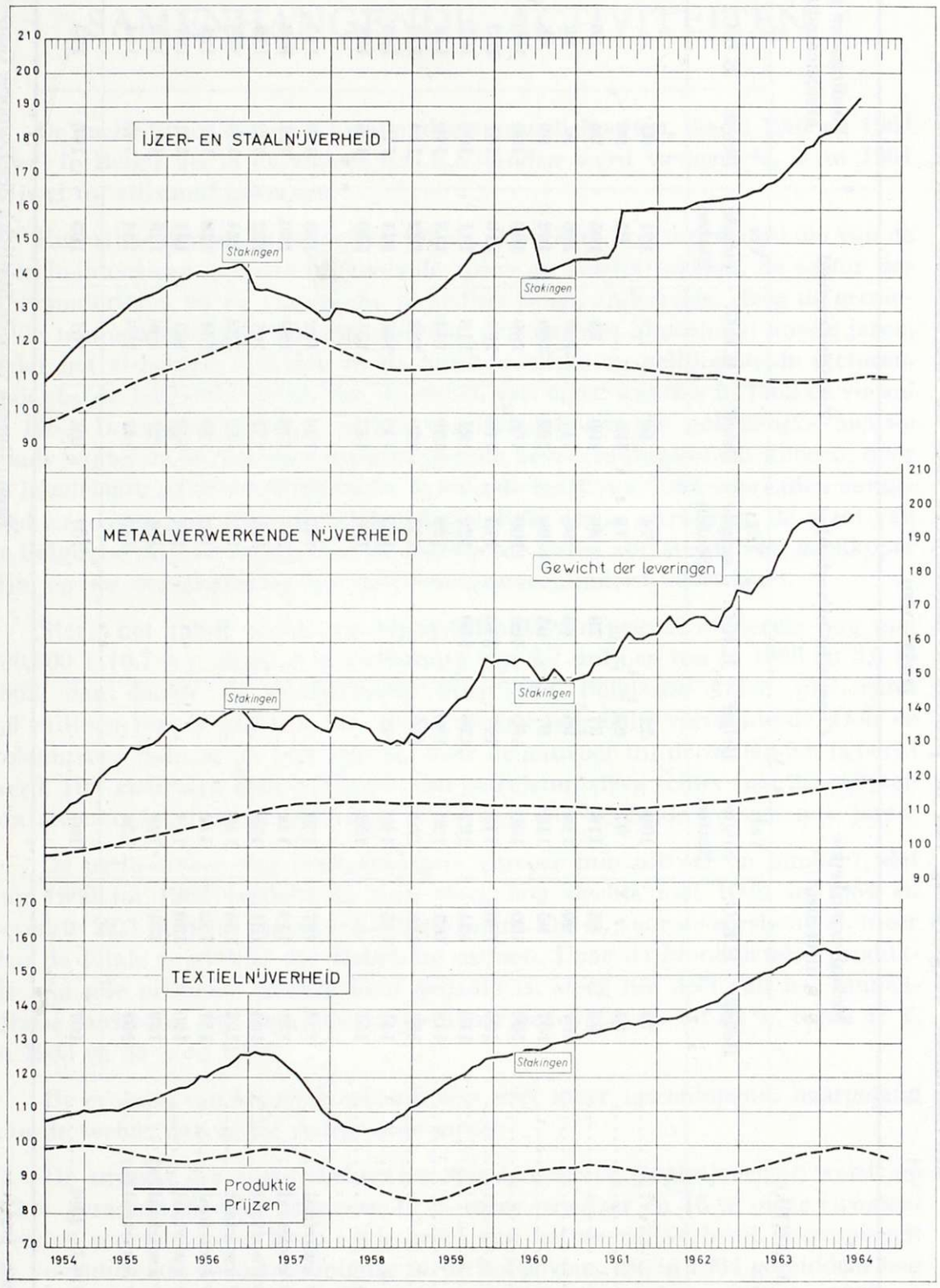
JAARTAL	België	Duitse Bondsrepubliek	Frankrijk	Italië	Luxemburg	Nederland	E.E.G.	Verenigd Koninkrijk	Verenigde Staten	Canada
	DELFSTOFFENNIJVERHEID									
1959	86	97	101	108	97	103	98	97	104	111
1960	86	100	103	113	101	110	101	94	106	112
1961	84	102	102	125	108	114	103	93	107	118
1962	84	104	104	125	94	110	104	95	110	127
1963	87	107	98	120	99	110	103	95	113	130
1964	91	110	108	128	95	116	109	95	116	141
1964 1e kwartaal .	92	111	113	128	89	116	112	100	113	137
2e kwartaal .	97	109	119	120	98	112	112	98	117	142
3e kwartaal .	84	106	97	126	96	113	103	84	116	141
4e kwartaal .	92	113	114	137	95	123	113	99	119	144
	VERWERKENDE NIJVERHEID (a)									
1959	107	108	101	112	106	110	107	106	114	106
1960	117	123	111	131	116	126	121	115	117	106
1961	123	132	118	147	118	131	129	115	118	109
1962	130	137	125	163	114	139	137	115	127	117
1963	139	141	131	178	114	146	144	120	134	124
1964	150(b)	155	141	178	126	159	154(b)	131	146	134
1943 1e kwartaal .	149	148	145	185	121	154	153	128	138	128
2e kwartaal .	156	160	149	185	132	160	160	132	144	136
3e kwartaal .	139	147	118	161	126	155	140	121	143	132
4e kwartaal .	156(b)	166	148	178	128	169	162(b)	136	150	138
	ALGEMEEN INDEXCIJFER (c)									
1959	105	108	101	111	104	111	106	105	114	108
1960	113	121	111	129	114	124	119	113	117	108
1961	119	129	117	145	117	130	127	113	118	112
1962	127	135	123	159	112	137	135	114	128	120
1963	137	139	130	173	113	144	142	119	135	127
1964	146(b)	152	139	174	124	158	151	128	143	138
1964 1e kwartaal .	146	147	144	181	119	156	151	130	139	134
2e kwartaal .	149	156	146	180	130	160	156	130	145	139
3e kwartaal .	135(b)	144	117	159	124	148	139(b)	117	143	135
4e kwartaal .	153(b)	162	147	176	125	168	159(b)	134	147	143

Bronnen : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen.
Bureau de Statistique des Nations Unies.

(a) Exclusief voedings- en genotmiddelenindustrie.
(b) Voorlopige gegevens.
(c) Exclusief bouwnijverheid en voedings- en genotmiddelenindustrie.

Evolutie van de industriële produktie en van de nijverheidsprijzen van 1954 tot 1964 (a)

Voortschrijdende twaalfmaandsgemiddelden gecentreerd op het midden van de periode (1953 = 100)

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek, Administratie van de Handel en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Indexcijfers N. I. S., gewijzigd door de Algemene Directie voor Studiën en Documentatie wat de wegingscoëfficiënten betreft.

Internationale vergelijking van de produktie-indexcijfers voor de voornaamste bedrijfstakken

(1958 = 100)

JAARTAL	Metaalverwerkende nijverheid			Chemische nijverheid			Textielnijverheid			Voedings- en genotmiddelenindustrie		
	België	E.E.G.	Verenigde Staten	België	E.E.G.	Verenigde Staten	België	E.E.G.	Verenigde Staten	België	E.E.G.	Verenigde Staten
1953	79	..	109	71	..	74	99	..	101	87	..	89
1954	84	..	97	82	..	74	105	..	95	90	..	90
1955	99	83	110	87	79	86	109	94	105	94	86	94
1956	107	90	114	95	85	93	117	100	106	97	92	97
1957	107	95	116	97	93	99	122	106	102	99	98	97
1958	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1959	104	106	118	117	113	115	113	104	116	101	103	105
1960	110	121	122	128	130	122	121	113	111	106	107	107
1961	118	131	120	139	..	129	130	114	113	110	112	111
1962	125	138	134	139	..	142	130	123	122	114	118	114
1963	141	145	142	142	..	155	140	130	124	118	124	117
1964 (a)	151	..	152	..	..	166	142	131	130	125	128	121
1963 1e kwartaal	124	137	139	..	..	149	138	122	123	110	115	108
2e kwartaal	151	152	142	..	..	157	148	129	126	121	123	115
3e kwartaal	134	131	138	..	..	156	131	107	122	132	119	125
4e kwartaal	152	156	148	..	..	160	152	132	124	134	138	120
1964 1e kwartaal	151	152	149	..	..	162	149	131	128	107	121	112
2e kwartaal	160	156	154	..	..	168	152	131	131	121	127	119
3e kwartaal (a)	139	131	148	..	..	166	127	106	128	122	119	129
4e kwartaal (a)	157	..	156	..	..	170	147	126	134	149	144	125
1964 (1963 = 100)	107	..	107	..	..	107	101	101	105	106	103	103

(a) Voorlopige gegevens.

Bron : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen.

AFDELING II. – PRODUKTIEVERLOOP IN DE SECTOR ENERGIE EN ERMEE SAMENHANGENDE ACTIVITEITEN

De snelle groei van de binnenlandse energiebehoeften, die in 1962 en 1963 zowel in België als in de andere E.G.K.S.-landen werd vastgesteld, is in 1964 vrijwel tot stilstand gekomen.

Enerzijds, namen de behoeften van de nijverheid nog toe, vooral die van de energie-intensieve industrieën, zoals de ijzer- en staalnijverheid, de sector der bouwmaterialen en de chemische industrie. Doch, anderzijds, steeg de gemiddelde temperatuur weer tot een normaal peil na twee abnormaal koude jaren, zodat het zichtbare verbruik in de huishoudelijke en gelijkgestelde sectoren, ondanks de langzame groei van de trend, veel lager was dan in 1962 en vooral in 1963. Bovendien werden, in het vooruitzicht van een gebeurlijke nieuwe koude winter en de daarmee gepaard gaande bevoorradingsmoeilijkheden, door de handelaars en de verbruikers in de tweede helft van 1963 voorraden aangelegd en invoercontracten afgesloten die in 1964 des te sterker op de afzet van de Belgische mijnen wogen daar de ingevoerde kolen nog steeds veel goedkoper zijn en de omschakeling op petroleum onverminderd voortduurt.

Steeg het totale zichtbare brutoverbruik van primaire energie nog met 290 000 t (0,7 %), tegen een toeneming van 2,7 miljoen ton in 1963 en 3,6 in 1962, dan daalde de binnenlandse afzet van Belgische kolen met ruim 1,6 miljoen ton (— 8,2 %), terwijl de uitvoer ook licht verminderde. Ook de koleninvoer nam af (— 400.000 t), daar de aanvoer uit derde landen beperkt werd. Het zichtbare brutoverbruik van petroleum steeg echter met 2,3 miljoen ton steenkoolequivalent (14,8 %), meer nog dan in beide voorgaande jaren.

De netto-invoer van energiedragers (invoer min uitvoer en bunker), dat van 1960 tot 1963 verdubbeld was, steeg nog slechts met 10 % in 1964 en bereikte 22,3 miljoen ton steenkoolequivalent. Dit is, voor de eerste maal, meer dan de totale produktie der Belgische mijnen. Daar de binnenlandse produktie van alle primaire energie licht gedaald is, steeg het deel van het binnenlandse verbruik, dat door die netto-invoer gedekt werd, tot 52 %, tegen 47 % in 1963 en 35 % in 1958.

De evolutie van het eindverbruik was veel meer uiteenlopend, naargelang van de sector, dan in de voorgaande jaren.

De stijging der energiebehoeften van de ijzer en staalnijverheid wordt op 9,2 % geraamd, hoewel ongeveer 17 % meer ruwijzer en 16 % meer ruwstaal werden voortgebracht. Deze trage groei van het energieverbruik weerspiegelt de voortdurende cokesbezuiniging in de hoogovens, die in 1964 gemiddeld nog slechts 701 kg per ton geproduceerd ruwijzer bedroeg, tegen 757 in 1963 en 890 in 1958; het cokesverbruik in de ijzer- en staalnijverheid is dan ook slechts met 9,0 % toegenomen, doch het elektriciteitsverbruik steeg er met 18,7 %

(nopens het sterk groeiend verbruik van fuel-oil zijn nog geen nauwkeurige gegevens beschikbaar).

Ook voor de andere industriële sectoren wordt een gelijkaardige uiteenlopende evolutie ten nadele der vaste brandstoffen en ten gunste van elektriciteit en stookoliën vastgesteld. De stijging van het totale eindverbruik van energie wordt op 4,4 % geraamd, nl. 6 % minder vaste brandstoffen, 12 % meer elektriciteit, 7,5 % meer gas (nettoleveringen van de synthesenijverheid niet inbegrepen) en waarschijnlijk meer dan 10 % meer petroleumprodukten.

De behoeften van het wegvervoer schijnen in 1964 meer te zijn toegenomen dan in 1963. De strukturele achteruitgang van het kolenverbruik door de spoorwegen duurt voort.

De terugkeer tot een normale temperatuur na twee abnormaal koude jaren oefende een meer dan proportionele weerslag uit op het zichtbare brandstoffenverbruik voor lokalenverwarming; vooral voor de gemakkelijk op te slaan vaste brandstoffen is de vraag sterk achteruitgegaan (— 26 %) en ze zouden nog slechts 59 % van het totale verbruik van niet-elektrische huishoudelijke energie hebben bedragen, tegen 71 % in 1963. Het elektriciteitsverbruik steeg echter met 11,7 % en handhaaft aldus ruimschoots het hoge groeitempo dat sedert een vijftal jaren wordt geboekt en dat aanmerkelijk dat der voorgaande jaren overtreft. Ook het gasverbruik nam aanzienlijk toe, ondanks de stagnatie van de ene winter tot de andere, gevolg van het toenemend verbruik van gas voor lokalenverwarming dat de temperatuurgevoeligheid van het totale gasverbruik in de hand werkt. Alles samen genomen kan de daling van het zichtbare energieverbruik door de huishoudelijke en gelijkgestelde sectoren voorlopig op 9,9 worden geraamd.

De achteruitgang van de vaste brandstoffen in de energiebalans geldt echter niet enkel het eindverbruik. Ze doet zich ook voor in de omvormingsbedrijven.

Hoewel, in absolute cijfers, het steenkoolverbruik voor elektriciteitsproduktie nog licht toenam, daalde zijn aandeel in het totale energieverbruik van 75 % in 1959 tot 70 % in 1963 en 65 % in 1964 en er wordt verwacht dat het in 1970 nog slechts 45 % zou bedragen, ten gunste van de petroleumprodukten die nu reeds een vierde van de totale elektriciteitsproduktie voor hun rekening nemen, tegen 21 % in 1963. Deze geleidelijke substitutie van vaste door vloeibare brandstoffen gebeurt om de kostprijs zo laag mogelijk te houden. Inderdaad tijdens de laatste tien jaar daalden de prijzen van laagspanning met 25 % en die van hoogspanning met 15 %. In vergelijking met het peil van 1963 bleven de laagspanningsprijzen ongewijzigd, terwijl die van hoogspanning met 1 % stegen.

Het blijkt dus dat de structurele wijzigingen die zich tijdens de jongste jaren tussen de verschillende bronnen van primaire energie voordeden, tegen een snel tempo verder gaan. In 1954 werd 83 % van het zichtbaar binnenlands brutoverbruik van primaire energie geleverd door steelkool. In 1959 bedroeg dit percentage nog 72 % om vervolgens tot 1963 met gemiddeld 2 % per jaar

te dalen. In 1964 bedroeg de daling echter 7 %. Toch is het percentage in ons land (59 %) na Luxemburg nog het hoogste van al de landen van de Gemeenschap en overtreft het in aanzienlijke mate het gemiddelde van de zes landen (42 % in 1964). Deze substitutie gebeurde ten voordele van de andere energieprodukten, vooral elektriciteit en petroleum.

Kortom, werd in 1963 de energiemarkt bepaald door de langdurige koude en door de opbouw van de voorraden vaste brandstoffen bij de verbruikers, die de toeneming der behoeften versterkte, dan werd de toestand in 1964 hoofdzakelijk gekenmerkt door een daling van de vraag naar vaste huisbrand en door de moeilijke aanpassingen van het binnenlandse aanbod aan die evolutie. De steeds grotere druk die door de koolwaterstoffen als gevolg van de dalende tendentie van de prijzen der vloeibare brandstoffen en de bevestiging van het bestaan van onmetelijke voorraden aardgas in sommige Westeuropese landen wordt uitgeoefend, heeft de concurrentiemogelijkheden verder ten nadele van de steenkolen gewijzigd.

Deze evolutie heeft een nadelige invloed gehad op de *steenkolenmarkt*. Wegens de daling van de steenkoolproduktie in de drie zuidelijke bekkens van ons land werden er iets minder steenkolen gedolven dan in 1963. Nochtans bereikten de voorraden bij de mijnen bij het einde van 1964 bijna 1,5 miljoen ton, hetgeen driemaal meer is dan einde 1963. Ook het rendement per ondergrondse arbeider daalde : immers, de aanwezigheid van steeds meer ongeschoolde snelwisselende buitenlanders (globaal waren einde 1964 twee derden van de ondergrondse mijnarbeiders buitenlanders, tegen 61 % op 31 december 1963) en het vertrek van geschoolde Belgische mijnarbeiders was een rem op de opvoering van de produktiviteit. De daling van het aantal ingeschreven arbeiders, een gevolg van de gedane inspanningen tot rationalisatie en van de krapte van de arbeidsmarkt, die reeds sinds meerdere jaren in de E.G.K.S.-landen waargenomen werd, zette zich ook in 1964 in de Europese Gemeenschap door, alleen in België was er een lichte aangroei. Bovendien stegen de loonlasten van de mijnwerkers per dag met ongeveer 17 %.

De invoer, tenslotte, bleef op een zeer hoog peil al was er, in vergelijking met 1963, een daling met 7,3 %. Het is niet wegens bevoorradingsmoeilijkheden doch omwille van het prijsverschil dat alle E.G.K.S.-landen (Frankrijk uitgezonderd) het grootste gedeelte van hun invoer uit de Verenigde Staten betrekken. Dit verklaart tevens waarom de handel tussen de landen van de Gemeenschap in 1964 is afgenomen.

De gevolgen van de daling van de produktiviteit en de stijging van de lonen en sociale lasten en van de voorraden bleven niet uit. Trouwens, de prijzen bleven in 1964 onveranderd, behalve in september een verhoging voor anthraciet. De op de boekhouding gesteunde exploitatieresultaten tonen aan dat het bedrijfsverlies per ton steenkool, hetwelk sinds 1959 voortdurend gedaald was tot 19 F per ton in 1963, het jaar daarop dan ook tot 73 F opliep. Zo er rekening gehouden wordt met de subsidies en rectificaties was het eindresultaat nog ongunstiger. Per ton steenkool werd een verlies geboekt van 65 F, het hoogste bedrag sinds 1957. Alle bekkens leden gemiddeld verlies en slechts 4 mijnen, alle in het Zuiderbekken, boekten winst.

Om tegemoet te komen aan een in snel tempo stijgende vraag werden in 1964 bijna 10 % meer *petroleumprodukten* verwerkt dan het jaar tevoren. Dit was slechts mogelijk dank zij een verdere uitbreiding van de produktiecapaciteit met 8,5 % zodat zij op het einde van 1964 15,2 miljoen ton bedroeg. In tegenstelling met de andere E.G.K.S.-landen zijn de bevoorradingsbronnen van België echter te sterk geconcentreerd op het Midden-Oosten : meer dan drie vierde ingevoerde van de ruwe petroleum is uit die landen afkomstig.

Het zichtbaar binnenlands brutoverbruik van primaire energie bestaat nu reeds voor 40,5 % uit petroleumprodukten, tegen 35,3 en 25,7 % respectievelijk in 1963 en 1958. Vooral de aanzienlijke stijging van het verbruik van lichte stookolie dient te worden vermeld (+ 20 % ten opzichte van 1963). De tendenties in het verbruik van petroleumprodukten, die tijdens de voorgaande jaren werden waargenomen en waarbij een relatieve daling van de auto- en vliegtuigbenzine (tot 14 % van het totaal) en een procentuele aangroei van de gas- en dieselolie en de fuel-oil (tot respectieveelijk 33 % en 37 %) optrad, zetten zich door.

De toepassing van de gemeenschappelijke buitentarieven van de lijst G in de Beneluxlanden takelde niet alleen de bescherming van de petroleumraffinaderijen af doch beïnvloedde tevens de prijzen. De prijzen der meeste petroleumprodukten daalden dan ook tot in september, gevolgd, voor stookolie, door een lichte stijging der lijstprijzen.

Globaal lag de *produktie van elektriciteit* 9,4 % hoger dan het voorgaande jaar. De toon werd aangegeven door de de particuliere voortbrengers-verdelers, waar de groei 13 % bedroeg. Daarentegen werd er in de overheidsbedrijven en de gemengde ondernemingen (die tezamen nog geen 10 % van de totale produktie voor hun rekening nemen) minder elektriciteit voortgebracht. Ook de produktie van de industriële autoproducenten, waar een steeds sterkere strekking bestaat om gemeenschappelijke centrales op te richten, bereikte niet het gemiddelde groeitempo.

De toeneming van het bruto binnenlands verbruik (+ 10,7 %) overtrof nog het stijgingstempo der twee voorgaande jaren (+ 8 %) dat reeds aanzienlijk hoger lag dan te voren daar het over de periode 1955/1964 gemiddeld slechts 6,3 % bedroeg. De versnelling van het groeitempo geldt zowel de nijverheid (+ 11,2 % van 1963 tot 1964 en slechts 5,6 % sedert 1955) als de groep « huishoudelijk en niet-industrieel bedrijfsverbruik, openbare diensten » (respectievelijk 11,6 en 9,6 %) ; de stijging van het elektriciteitsverbruik voor het vervoer is daarentegen afgenomen daar de elektrificering der Belgische spoorwegen geleidelijk ten einde loopt en de buurtspoorwegen van trams naar autobussen overschakelen. Hoewel de nijverheid nog steeds drie vierde van het totale verbruik opneemt, daalt haar aandeel geleidelijk.

De droogte remde de stroomlevering van de meeste waterkrachtcentrales in de Duitse Bondsrepubliek en Zwitserland. In tegenstelling met wat in het verleden in dergelijke omstandigheden gebeurde werd onze uitvoer hierdoor echter geenszins bevorderd : integendeel, België leverde 25 % minder stroom aan het buitenland dan in 1963. Ook de invoer daalde met 16 % zodat er in

1964 nog een uitvoersaldo van 349 miljoen KWh was, tegen een gemiddelde van 496 miljoen KWh tijdens de twee voorgaande jaren.

De herkomst van de gecommercialiseerde *gasproduktie* wordt geleidelijk meer gediversifieerd. Tot in 1959 werden gasfabrieken gesloten, zodat in dat jaar 90 % van genoemde gasproduktie van de cokesfabrieken kwam. Sedertdien kunnen deze de stijging van het verbruik niet bijhouden, daar de cokesbehoeften, door de geleidelijke inkrimping van het verbruik per ton ijzer in de hoogovens en de substitutie door stookolie in andere sectoren, slechts weinig toenemen en zeer conjunctuurgevoelig zijn. Daar ook de produktie van voor verdeling beschikbaar mijngas afneemt, moet de gasdistributie steeds meer beroep doen op gas dat rechtstreeks of onrechtstreeks door de petroleumraffinaderijen wordt geleverd. Reeds meer dan een vijfde van het geleverde leidinggas kwam in 1964 voort van koolwaterstoffen. Deze vermindering van het aandeel der kolendistillatie in de totale gasleveringen zal vanaf einde 1966 waarschijnlijk zeer sterk toenemen door de aanvoer van Nederlands aardgas.

Het groeitempo van het globaal binnenlands verbruik lag in 1964 vrij hoog zonder dat evenwel dat van het voorgaande jaar bereikt werd. De reden ligt bij het toenemende verbruik voor lokalenverwarming, dat echter zeer temperatuurgevoelig is.

Overeenkomstig een akkoord van 12 mei 1964 is nu de gehele gas- en elektriciteitssector aan een controleorganisme (Het Controlecomité voor elektriciteit en gas) onderworpen.

Het reeds bestaande prijsverschil tussen de vaste en vloeibare brandstoffen en de evolutie-tendenties van beide — de ene stijgen en de andere dalen — zal het aandeel der petroleumprodukten in het totale energieverbruik tijdens de volgende jaren nog vergroten. Hierdoor zal tevens de afhankelijkheid van het buitenland in verband met de energiebevoorrading steeds groter worden. De substitutie van vaste brandstoffen door vloeibare brandstoffen zal de toestand van de Belgische kolennijverheid, gekneld tussen een stijging van de loonkost en een daling van het rendement, nog moeilijker maken.

★

★ ★

Steenkoolproduktie per bekken

(duizenden tonnen)

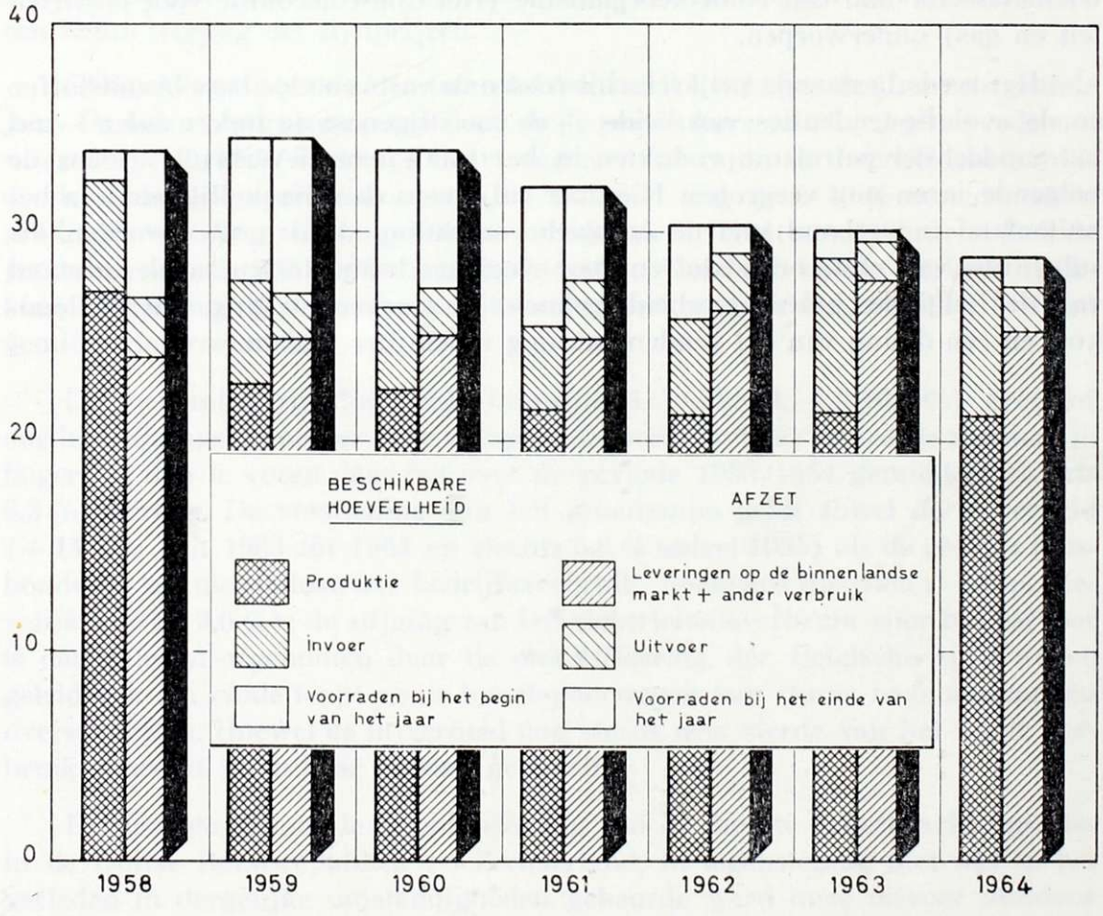
JAARTAL	Borinage Centrum	Charleroi en Namen	Luik	Kempen	Totaal
1957	7 475	6 958	4 323	10 331	29 086
1958	6 542	6 479	4 069	9 973	27 062
1959	4 642	5 520	3 823	8 771	22 757
1960	4 196	5 347	3 538	9 385	22 465
1961	3 708	5 148	3 069	9 611	21 536
1962	3 118	5 198	3 080	9 807	21 204
1963	2 952	5 317	3 082	10 067	21 418
1964 (a)	2 843	5 246	3 076	10 140	21 305

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Administratie van het Mijnwezen.

(a) Voorlopige gegevens.

Steenkolenbalans

(miljoenen tonnen)

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Administratie van het Mijnwezen.

Steenkolenbalans

(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963 (g)	1964 (g)
I *Nettoproduktie*	**29 001**	**27 062**	**22 757**	**22 469**	**21 536**	**21 204**	**21 418**	**21 305**
II *Uit mijnstort door mijnen in activiteit teruggewonnen verkoopbare produkten*	**201**	**3**	—	—	—	—	—	—
III *Invoer* (a)	**5 102**	**5 250**	**4 875**	**3 903**	**4 043**	**4 753**	**7 398** (f)	**6 858**
IV *Aankopen door de mijnen*	—	—	—	—	—	—	—	**300**
V *Voorraden bij de mijnen en bij de importeurs op 1 januari*	**252**	**1 547**	**7 011**	**7 574**	**6 639**	**4 442**	**1 351**	**454**
VI *Beschikbare hoeveelheid steenkool*	**34 556**	**33 862**	**34 643**	**33 946**	**32 218**	**30 399**	**30 167**	**28 917**
VII *Afzet :*								
A. *Binnenland* :								
1. Eigen verbruik der mijnondernemingen (+ eigen elektriciteitscentrales)	2 209	2 399	2 163	1 471 (e)	1 131 (e)	1 063 (e)	1 851	1 785
2. Cokes- en gasfabrieken, ijzer- en staalnijverheid	9 496	9 018	9 609	9 982	9 549	9 666	9 782	9 815
a) Cokesfabrieken	*9 315*	*8 878*	*9 480*	*9 844*	*9 448*	*9 566*	*9 660*	*9 706*
b) Gasfabrieken	*5*	*4*	*2*					
c) IJzer- en staalnijverheid (b)	*176*	*136*	*129*	*138*	*101*	*100*	*122*	*109*
3. Agglomeraatfabrieken	1 713	979	949	1 014	1 106	1 508	2 109	1 411
4. Elektriciteitscentrales (c)	3 881	2 581	3 176	3 756	4 284	4 951	4 104	4 368
5. Vervoer	1 005	904	792	761	669	565	452	299
a) Spoorwegen	*958*	*875*	*772*	*739*	*655*	*550*	*444*	*296*
b) Bunkerkolen, sleepdiensten	*39*	*26*	*18*	*21*	*13*	*13*	*8*	*3*
c) Binnenscheepvaart	*8*	*3*	*2*	*1*	*1*	*2*	*1*	—
6. Andere bedrijfstakken	3 930	2 720	2 784	2 672	2 648	2 465	2 337	2 111
a) Industrie der non-ferrometalen	*554*	*371*	*362*	*371*	*427*	*276*	*279*	*279*
b) Scheikundige nijverheid	*486*	*317*	*337*	*231*	*272*	*282*	*270*	*158*
c) Cementfabrieken	*1 012*	*583*	*687*	*732*	*746*	*780*	*795*	*805*
d) Verscheidene industrieën	*1 878*	*1 451*	*1 396*	*1 338*	*1 204*	*1 127*	*993*	*869*
7. Huishoudelijk contingent (+ levering aan de mijnwerkers)	6 726	5 338	5 268	5 220	5 405	5 936	7 061	5 309
8. Openbare besturen	196	148	163	159	176	177	202	181
Totaal binnenlandse afzet	**29 048**	**24 088**	**24 904**	**25 035**	**24 969**	**26 331**	**27 898**	**25 279**
B. *Uitvoer* (d)	**3 962**	**2 771**	**2 171**	**2 275**	**2 854**	**2 699**	**1 868**	**2 161**
Totale afzet	**33 010**	**26 859**	**27 075**	**27 310**	**27 823**	**29 030**	**29 766**	**27 440**
VIII *Voorraden bij de mijnen op 31 december*	**1 547**	**7 011**	**7 568**	**6 636**	**4 395**	**1 369**	**454**	**1 489**
IX *Vergissingen en weglatingen*	**— 1**	**— 8**	—	—	—	—	**— 53**	**— 12**

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Administratie van het Mijnwezen.

(a) De handel met het Groothertogdom Luxemburg niet inbegrepen.
(b) Voor andere doeleinden dan om tot cokes te worden verwerkt.
(c) De individuele zelfvoortbrengers niet inbegrepen.
(d) De uitvoer naar het Groothertogdom Luxemburg inbegrepen.
(e) Uitsluitend eigen verbruik der mijnen, zoals ze door de *Annalen der Mijnen van België* gepubliceerd worden. Het verbruik van hun elektriciteitscentrales is overgebracht naar « Elektriciteitscentrales ».
(f) Inclusief de invoer van mijnstortschiefers, berekend ton per ton.
(g) Voorlopige gegevens.

Personeelsbezetting en rendement in de steenkolenmijnen

TIJDVAK	Aantal ingeschreven mijnwerkers (duizenden) (a)	Gemiddeld aantal aanwezige arbeiders per gepresteerde arbeidsdag (maandgemiddelde, duizenden)		Gemiddelde produktie per dagtaak en per arbeider (b) (maandgemiddelde, kilogrammen)	
		Ondergrond	Onder- en bovengrond	Ondergrond	Onder- en bovengrond
1956	**143,0**	**88,7**	**121,0**	**1 156**	**838**
1957	**152,9**	**90,5**	**122,2**	**1 146**	**836**
1958	**140,3**	**90,2**	**121,7**	**1 153**	**842**
1959	**121,6**	**77,8**	**105,9**	**1 262**	**907**
1960	**103,5**	**62,3**	**85,9**	**1 430**	**1 018**
1961	**89,9**	**53,1**	**73,9**	**1 541**	**1 091**
1962	**84,9**	**48,9**	**67,6**	**1 624**	**1 156**
1963	**84,6**	**49,0**	**67,1**	**1 629**	**1 166**
1964 (c)	**85,0**	**50,7**	**68,0**	**1 574**	**1 155**
1964 (d) Januari	84,9	51,6	69,7	1 619	1 179
Februari	84,7	50,6	68,5	1 631	1 185
Maart	84,2	50,9	68,7	1 611	1 172
April	84,0	51,1	68,8	1 610	1 181
Mei	84,0	50,6	68,1	1 577	1 151
Juni	84,4	51,2	68,6	1 554	1 141
Juli	83,9	48,5	65,1	1 536	1 115
Augustus	83,6	46,9	63,5	1 539	1 121
September	83,9	50,2	67,2	1 537	1 131
Oktober	84,6	51,4	68,4	1 544	1 141
November	85,2	51,8	68,6	1 537	1 146
December	85,0	53,1	70,1	1 587	1 181

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Administratie van het Mijnwezen.

(a) Einde van het tijdvak.
(b) Kader- en bewakingspersoneel inbegrepen.
(c) Herziene voorlopige gegevens.
(d) Voorlopige gegevens.

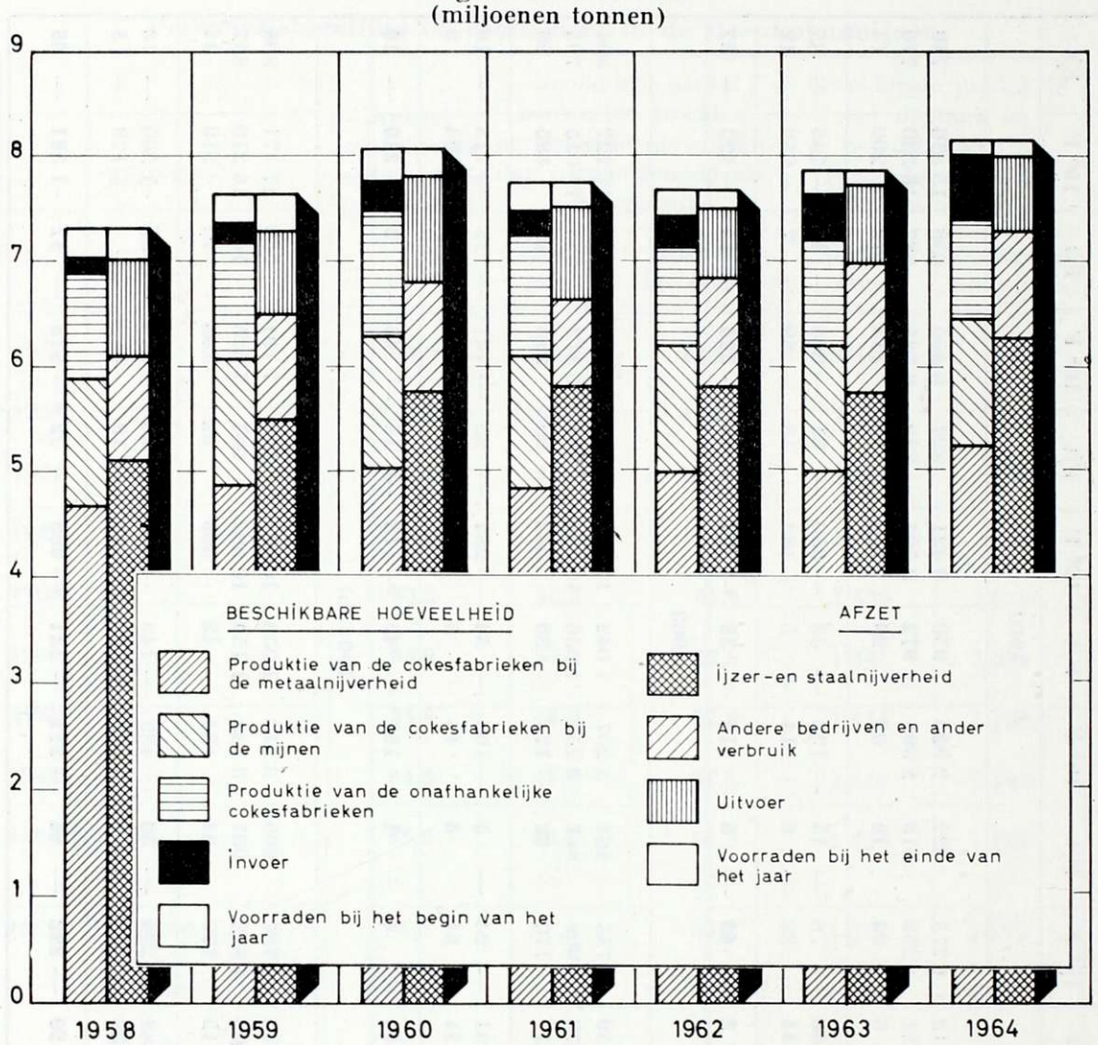
Op de boekhouding gesteunde exploitatieresultaten der steenkolenmijnen van 1962 tot 1964

OMSCHRIJVING	Borinage-Centrum		Charleroi		Luik		Zuiderbekkens		Kempen		Het Rijk	
	10^6 F	F/t	10^6 F	F/t	10^6 F	F/t	10^6 F	F/t	10^6 F	F/t	10^6 F	F/t
	1962											
Nettowaarde van de produktie van steenkool en gevaloriseerde brandstofschiefers	2 220	712	4 275	822	2 926	950	9 421	827	6 455	658	15 876	749
Bedrijfsuitgaven	2 342	751	4 259	819	2 995	972	9 595	842	6 735	687	16 330	770
Vastleggingsuitgaven	20	6	93	18	63	20	176	15	114	12	290	14
Bedrijfswinst of -verlies	— 142	— 46	— 76	— 15	— 132	— 43	— 350	— 31	— 394	— 40	— 745	— 35
Subsidies en rectificaties (a)	+ 136	+ 44	+ 33	+ 6	+ 14	+ 5	+ 183	+ 16	+ 69	+ 7	+ 252	+ 12
Eindresultaat ...	**— 6**	**— 2**	**— 43**	**— 8**	**— 118**	**— 38**	**— 167**	**— 15**	**— 326**	**— 33**	**— 493**	**— 23**
	1963											
Nettowaarde van de produktie van steenkool en gevaloriseerde brandstofschiefers	2 242	759	4 755	894	3 207	1 042	10 203	899	7 024	698	17 227	804
Bedrijfsuitgaven	2 282	773	4 609	867	3 252	1 056	10 143	894	6 872	683	17 015	795
Vastleggingsuitgaven	51	17	170	32	121	39	343	30	283	28	625	29
Bedrijfswinst of -verlies	— 92	— 31	— 24	— 5	— 166	— 54	— 282	— 25	— 131	— 13	— 413	— 19
Subsidies en rectificaties (a)	63	21	31	6	16	5	109	10	85	8	194	9
Eindresultaat...	**— 29**	**— 10**	**+ 6**	**+ 1**	**— 151**	**— 49**	**— 173**	**— 15**	**— 46**	**— 5**	**— 219**	**— 10**
	1964 (b)											
Nettowaarde van de produktie van steenkool en gevaloriseerde brandstofschiefers	2 090	738	4 737	909	3 243	1 054	10 071	906	7 101	700	17 171	808
Bedrijfsuitgaven	2 286	808	4 852	931	3 549	1 154	10 687	961	7 525	742	18 213	857
Vastleggingsuitgaven	54	19	179	34	134	43	366	33	153	15	519	24
Bedrijfswinst of -verlies	— 249	— 88	— 294	— 56	— 439	— 143	— 983	— 88	— 578	— 57	–1 560	— 73
Subsidies en rectificaties (a)	+ 109	+ 38	+ 2	—	+ 69	+ 22	+ 180	+ 16	—	—	+ 179	+ 8
Eindresultaat ...	**— 141**	**— 50**	**— 292**	**— 56**	**— 371**	**— 121**	**— 803**	**— 72**	**— 578**	**— 57**	**–1 381**	**— 65**

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Administratie van het Mijnwezen.

(a) Het gebeurlijk saldo van het voormalig Solidariteitsfonds, de verschillen voortspruitend uit de raming van verbruikte waren en de andere toelagen van de Staat en van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal.
(b) Voorlopige gegevens.

Hoogovencokesbalans
(miljoenen tonnen)

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Administratie van het Mijnwezen.

Cokesbalans (a)
(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1960	1961	1962	1963	1964
Produktie	7 525	7 210	7 161	7 204	7 398
Invoer	254	253	269	452	619
Totale aanvoer	**7 779**	**7 463**	**7 430**	**7 656**	**8 017**
Afzet ijzer- en staalnijverheid	5 790	5 580	5 785	5 779	6 286
Andere binnenlandse afzet (b)	1 034	1 017	1 019	1 223	1 003
Uitvoer	988	874	643	723	714
Totale leveringen	**7 812**	**7 471**	**7 447**	**7 725**	**8 003**

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Administratie van het Mijnwezen.

(a) Hoogovencokes, steenkoolhalfcokes.
(b) Eigen verbruik inbegrepen.

Beschikbare elektrische energie

(miljoenen kWh)

OMSCHRIJVING	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963 (a)	1964
Nettoproduktie van elektriciteit :								
Ondernemingen die ten behoeve van de openbare distributie produceren :								
Openbare ondernemingen	435,5	442,3	419,0	472,2	503,4	518,1 (b)	501,9 (b)	497,3 (b)
Particuliere ondernemingen	6 504,2	6 327,0	6 623,4	6 896,5	7 314,9	8 031,7	8 724,4	9 866,3
Industriële zelfvoortbrengers	5 452,2	5 336,4	5 582,8	5 635,4	6 163,1	6 533,9	7 095,5	7 674,5
Gemengde ondernemingen.....	219,1	412,2	553,8	1 114,0	986,5	1 326,6	1 478,5	1 439,6
Totaal ...	**12 611,0**	**12 517,9**	**13 179,0**	**14 118,0**	**14 968,0**	**16 410,4** (b)	**17 800,3** (b)	**19 477,8** (b)
Invoer	295,2	296,0	266,0	402,4	340,8	262,7	428,7	360,6
Uitvoer	398,9	233,9	372,4	365,1	576,5	735,9	949,3	709,5
Saldo (invoer — uitvoer)	**— 103,7**	**+ 62,1**	**— 106,4**	**+ 37,3**	**— 235,7**	**— 473,2**	**— 520,6**	**— 348,9**
Door Belgische netten opgenomen energie ...	**12 507,3**	**12 580,0**	**13 072,6**	**14 155,3**	**14 732,3**	**15 937,2**	**17 279,6**	**19 128,8**

Bronnen : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Administratie voor Energie
Beroepsfederatie der Voortbrengers en Verdelers van Elektriciteit in België

(a) Verbeterde gegevens.
(b) Inclusief de kernproduktie van Mol (BR3), 3,4 in 1962, 41,8 in 1963 en 45,6 in 1964.

Nettoproduktie, in- en uitvoer van gas (a)

(miljoenen kubieke meters, herleid tot 4 250 Kcal aan 0° C en 760 mm Hg)

OMSCHRIJVING	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964 (f)
Produktie der gasfabrieken (b)	3,1	2,8	58,2 (e)	107,7	159,4	248,1	407,8	602,4
Produktie der cokesfabrieken :								
Produktie bestemd voor de openbare verdeling	840,9	855,0	882,1 (e)	947,9	928,2	996,9	991,7	930,4
Produktie bestemd voor rechtstreekse levering aan de nijverheid (c)	1 168,6	1 203,6	1 235,2	1 292,4	1207,4	1 254,5	1 218,3	1 272,8
Produktie der steenkolenmijnen en der reforminginstallaties (b)	207,7	195,1	136,5 (e)	115,8	108,6	125,5	123,4	120,3
Totaal v. h. in België geproduceerd gas ...	**2 220,2**	**2 256,5**	**2 311,9**	**2 463,8**	**2 403,6**	**2 625,0**	**2 741,2**	**2 925,9**
Invoer	7,3	9,1	9,0	11,4	8,7	8,6	12,4	8,7
Uitvoer	73,4	78,6	68,4	72,0	64,8	60,7	65,1	60,4
Totaal van het in België beschikbaar gas (d)	**2 154,1**	**2 187,0**	**2 252,6**	**2 403,2**	**2 347,5**	**2 572,9**	**2 688,4**	**2 874,2**

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Administratie voor Energie.

(a) Deze statistiek heeft betrekking op het gas dat door de pyrogeendistillatie in de gas- en cokesfabrieken wordt voortgebracht en waaraan gebeurlijk watergas, luchtgas, restgas der scheikundige synthese, hoogovengas en methaangas worden toegevoegd. Zij omvat eveneens de produktie van methaan, rechtstreeks voorkomend uit de steenkolenmijnen, alsmede in leidingen vervoerd petroleumgas, welke gassen voor de openbare voorziening bestemd zijn. Onderhavige statistiek slaat niet op de hoeveelheid watergas, luchtgas, restgas, hoogovengas, methaan- of vloeibaar gas, die buiten de producerende fabriek wordt vermengd met gas, voortkomend van de pyrogeendistillatie der steenkolen, uitgenomen die welke rechtstreeks aan het openbaar net wordt geleverd. Zij omvat niet het door de cokesfabrieken voortgebrachte of afgenomen gas (steenkolengas of ander), dat voor eigen behoeften wordt aangewend, nl. voor ovenverwarming, enz.

(b) Produktie volledig voor de openbare verdeling bestemd.

(c) Produktie bestemd voor de rechtstreekse leveringen van de cokesfabrieken aan andere afdelingen van de vennootschappen, waaraan de betrokken cokesfabrieken toebehoren, of aan andere, juridisch onafhankelijke nijverheidsvennootschappen.

(d) Exclusief het raffinaderijgas aan de verbruikers rechtstreeks geleverd of onrechtstreeks, zonder omwerking, door tussenkomst van de tranportmaatschappijen.

(e) De produktie van de fabriek van Mont-Ste-Aldegonde, tot in 1958 opgenomen onder de rubriek « reforminginstallaties », is vanaf 1959 ondergebracht bij de gasfabrieken. Daarentegen zijn de leveringen van de cokesfabriek te Gent vanaf 1959 van de rubriek « gasfabrieken » naar de rubriek « Produktie der cokesfabrieken bestemd voor de openbare verdeling » overgebracht.

(f) Voorlopige gegevens.

Openbare gasdistributie

(miljoenen kubieke meters, aanduidingen van de tellers)

OMSCHRIJVING	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964 (d)
A. *Beschikbaar voor het verbruik* :								
1. Invoer	7,3	9,1	9,0	11,4	8,7	8,6	12,4	8,7
2. Nettoproduktie van de gasfabrieken en -centrales (a)	78,0	74,0	58,2	107,7	159,4	248,1	407,8	605,0
3. Door de cokesfabrieken rechtstreeks geleverd.	85,8	89,4	116,4 (c)	121,0	123,6	122,0	115,7	98,6
4. Door tussenkomst der transportmaatschappijen geleverd :								
a) afkomstig van de cokesfabrieken ...	798,2	813,4	842,8	900,4	877,1	939,1	960,0	910,7
b) afkomstig van de kolenmijnen (methaan)	158,5	149,5	136,5 (c)	115,8	108,6	125,5	123,4	120,3
c) afkomstig van raffinaderijen	—	—	—	—	..	..	156,7	157,5
Totaal (b)	**1 127,9**	**1 135,7**	**1 163,0**	**1 256,3**	**1 277,6**	**1 443,3**	**1 776,2**	**1 901,4**
B. *Verdeeld gas* :								
1. Binnenlands verbruik :								
a) Aan de verbruikers geleverd	925,1	919,0	944,8	1 028,9	1 056,8	1 202,1	1 499,9	1 574,5
— huishoudelijk verbruik	*505,5*	*533,1*	*525,0*	*557,6*	*598,4*	*709,2*	*798,0*	*845,3*
— handels- en ambachtsverbruik	*50,4*	*52,6*	*55,1*	*60,2*	*66,7*	*74,6*	*96,8*	*88,2*
— industrieel verbruik	*342,7*	*300,3*	*331,8*	*374,9*	*354,8*	*369,4*	*543,8*	*578,7*
— openbare verlichting en openbare diensten en gebouwen	*26,5*	*33,0*	*32,9*	*36,2*	*36,9*	*48,9*	*61,3*	*62,2*
b) Eigen verbruik en verlies	129,5	138,1	149,8	155,1	155,9	180,5	211,0	265,8
Totaal binnenlands verbruik	**1 054,5**	**1 057,1**	**1 094,6**	**1 184,0**	**1 212,7**	**1 382,6**	**1 710,9**	**1 840,3**
2. Uitvoer	73,4	78,6	68,4	72,0	64,8	60,7	65,1	60,3
Totaal (b)	**1 127,9**	**1 135,7**	**1 163,0**	**1 256,0**	**1 277,6**	**1 443,2**	**1 776,1**	**1 900,6**

Bron : Verbond der Gasnijverheid.

(a) Inclusief gas uit koolwaterstoffen.
(b) Rekening gehouden met het verschil van de voorraden in de gashouders.
(c) De produktie van de cokesfabriek te Gent, tot in 1958 opgenomen onder de rubriek « ovengas », wordt vanaf 1959 geteld bij de rubriek « door de cokesfabrieken rechtstreeks geleverd ». De produktie van de fabriek van Mont-Ste-Aldegonde, tot in 1958 geteld bij de rubriek « afkomstig van de kolenmijnen », is vanaf 1959 opgenomen bij de « nettoproduktie van de gasfabrieken en -centrales ».
(d) Voorlopige gegevens.

Produktie en verbruik van petroleumprodukten

(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964 (e)
Verwerkte hoeveelheid ruwe petroleum ...	6 508	6 558	6 947	7 918	8 502	12 170	13 358
Produktie :							
Auto- en vliegtuigbenzine (a)	1 253	1 313	1 277	1 471	1 527	1 711	1 865
Jet-oil en lampolie	225	249	238	228	239	330	428
White spirit en speciale benzine	55	79	113	34	53	61	60
Gas- en Diesel-oil	1 836	1 957	2 074	2 389	2 545	3 762	4 163
Fuel-oil	2 305	2 101	2 164	2 485	2 615	3 952	4 250
Smeeroliën	27	30	32	28	30	31	37
Asfalt	179	238	299	342	387	481	512
Raffinaderijgas	121	152	179	228	253	336	373
Andere (b)	239	109	142	203	306	723	886
Invoer (c) :							
Auto- en vliegtuigbenzine (a)	454	380	457	436	504	319	287
Jet-oil en lampolie	32	30	28	28	28	22	16
White spirit en speciale benzine	19	19	22	19	20	23	22
Gas- en Diesel-oil	1 158	1 258	1 404	1 476	2 106	2 069	1 892
Fuel-oil	963	1 340	1 395	1 461	2 007	1 825	2 378
Smeeroliën	157	180	199	220	231	244	255
Asfalt	29	11	16	13	17	26	25
Raffinaderijgas	103	131	167	208	271	251	268
Andere (b)	2	42	26	58	78	116	328
Uitvoer (bunkeroliën inbegrepen) (c)							
Auto- en vliegtuigbenzine (a)	580	521	431	484	585	648	522
Jet-oil en lampolie	180	168	200	159	168	256	362
White spirit en speciale benzine	42	73	95	18	22	35	43
Gas- en Diesel-oil	997	1 131	1 383	1 274	1 488	1 859	2 164
Fuel-oil	1 220	1 257	1 211	1 466	1 724	2 459	2 475
Smeeroliën	100	98	118	136	144	156	168
Asfalt	92	131	178	211	243	305	260
Raffinaderijgas	14	15	17	22	38	48	44
Andere (b)	—	—	2	4	8	297(d)	422(d)
Leveringen voor het binnenlands verbruik:							
Auto- en vliegtuigbenzine (a)	1 252	1 296	1 235	1 306	1 370	1 420	1 564
Jet-oil en lampolie	78	73	80	89	99	79	76
White spirit en speciale benzine	26	25	31	33	41	40	36
Gas- en Diesel-oil	1 774	1 878	2 100	2 372	3 148	3 500	3 785
Fuel-oil	1 940	2 065	2 475	2 532	2 885	3 282	4 222
Smeeroliën	99	102	108	108	114	118	128
Asfalt	122	129	131	142	164	200	275
Raffinaderijgas	212	270	329	417	459	538	541
Andere (b)	110	151	166	271	371	573(d)	791(d)

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Administratie voor de Energie.

(a) Met inbegrip van jet-oil van het benzine-type.
(b) Paraffine en was; rechtstreeks voor nijverheidsverbruik geleverd gas; petroleumcokes; andere produkten; vanaf 1959 is het niet-vloeibaar raffinaderijgas opgenomen onder de rubriek « Raffinaderijgas ».
(c) Enkel België.
(d) Fuel-oil voor de scheikunde inbegrepen.
(e) Voorlopige gegevens.

Zichtbaar binnenlands brutoverbruik van primaire energie (a)

JAARTAL	In duizenden tonnen steenkoolequivalent							In % van het totaal					
	Steenkool (b)	Hout	Bruinkool	Netgas (c)	Elektriciteit (d)	Petroleum (e)	Totaal (f)	Steenkool	Hout	Bruinkool	Netgas	Elektriciteit	Petroleum
1948	27 499	202	60	— 11	+ 118	2 184	30 052	91,50	0,67	0,20	— 0,03	+ 0,39	7,27
1949	25 639	202	44	— 11	+ 74	2 175	28 123	91,17	0,72	0,16	— 0,04	+ 0,26	7,73
1950	25 914	211	47	+ 6	+ 61	2 919	29 158	88,87	0,72	0,16	+ 0,02	+ 0,22	10,01
1951	30 049	211	71	+ 28	+ 107	3 835	34 301	87,60	0,62	0,21	+ 0,08	+ 0,31	11,18
1952	26 882	203	44	+ 55	+ 92	3 957	31 233	86,07	0,65	0,14	+ 0,18	+ 0,29	12,70
1953	25 807	203	55	+ 62	+ 50	4 306	30 483	84,66	0,66	0,18	+ 0,20	+ 0,16	14,12
1954	26 987	206	63	+ 43	+ 69	5 145	32 513	83,00	0,63	0,19	+ 0,13	+ 0,21	15,82
1955	28 431	195	69	+ 63	+ 104	5 894	34 756	81,80	0,56	0,20	+ 0,18	+ 0,30	16,96
1956	29 338	183	72	+ 70	+ 106	7 154	36 923	79,46	0,50	0,20	+ 0,19	+ 0,29	19,38
1957	27 745	190	77	+ 84	+ 27	7 380	35 503	78,14	0,54	0,22	+ 0,24	+ 0,08	20,79
1958	23 833	196	73	+ 79	+ 104	8 410	32 695	72,89	0,60	0,22	+ 0,24	+ 0,32	25,72
1959	24 651	204	66	+ 71	— 3	9 036	34 025	72,45	0,60	0,19	+ 0,21	—	26,56
1960	25 172	215	65	+ 50	+ 83	10 137	35 722	70,47	0,60	0,18	+ 0,14	+ 0,23	28,38
1961	24 848	216	66	+ 53	— 20	11 135	36 298	68,45	0,59	0,18	+ 0,15	— 0,05	30,68
1962	26 518	241	68	+ 57	— 122	13 152	39 914	66,44	0,60	0,17	+ 0,14	— 0,30	32,95
1963	27 320	248	74	+ 54	— 135	15 062	42 623	64,10	0,58	0,17	+ 0,13	— 0,32	35,24
1964 (g)	25 249	248	54	+ 52	— 76	17 449	42 976	58,75	0,58	0,13	+ 0,12	— 0,18	40,60

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Administratie voor de Energie.

(a) Gans omgewerkte tabel. De omrekening steunt op het lagere warmtevermogen : 7.000 kcal/kg; hout : 4.345 kcal/kg; bruinkoolbrikketten : 5.000 kcal/kg; methaan en steenkoolgas : 4.250 kcal/m³; hydroelektrische- en kernenergie en invoersaldo van elektrische energie : raming op basis van het specifiek verbruik door alle voortbrengers van thermische energie samen; ruwe petroleum en petroleumprodukten : 10.000 kcal/kg.

(b) De hier angegeven steenkool bestaat uit eigenlijk steenkoolverbruik (ton voor ton, d.w.z. zonder omrekening tot 7.000 kcal/kg), het verbruik van schiefers (omgerekend in tonnen steenkool op grond van de calorieëninhoud der sschiefers) alsmede het invoersaldo en de gekende voorraadschommelingen van cokes en steenkoolagglomeraten.

(c) Waarde van het opgevangen mijngas + invoersaldo van netgas.

(d) Waarde van de produktie van hydro-elektrische energie en kernenergie + invoersaldo van elektrische energie.

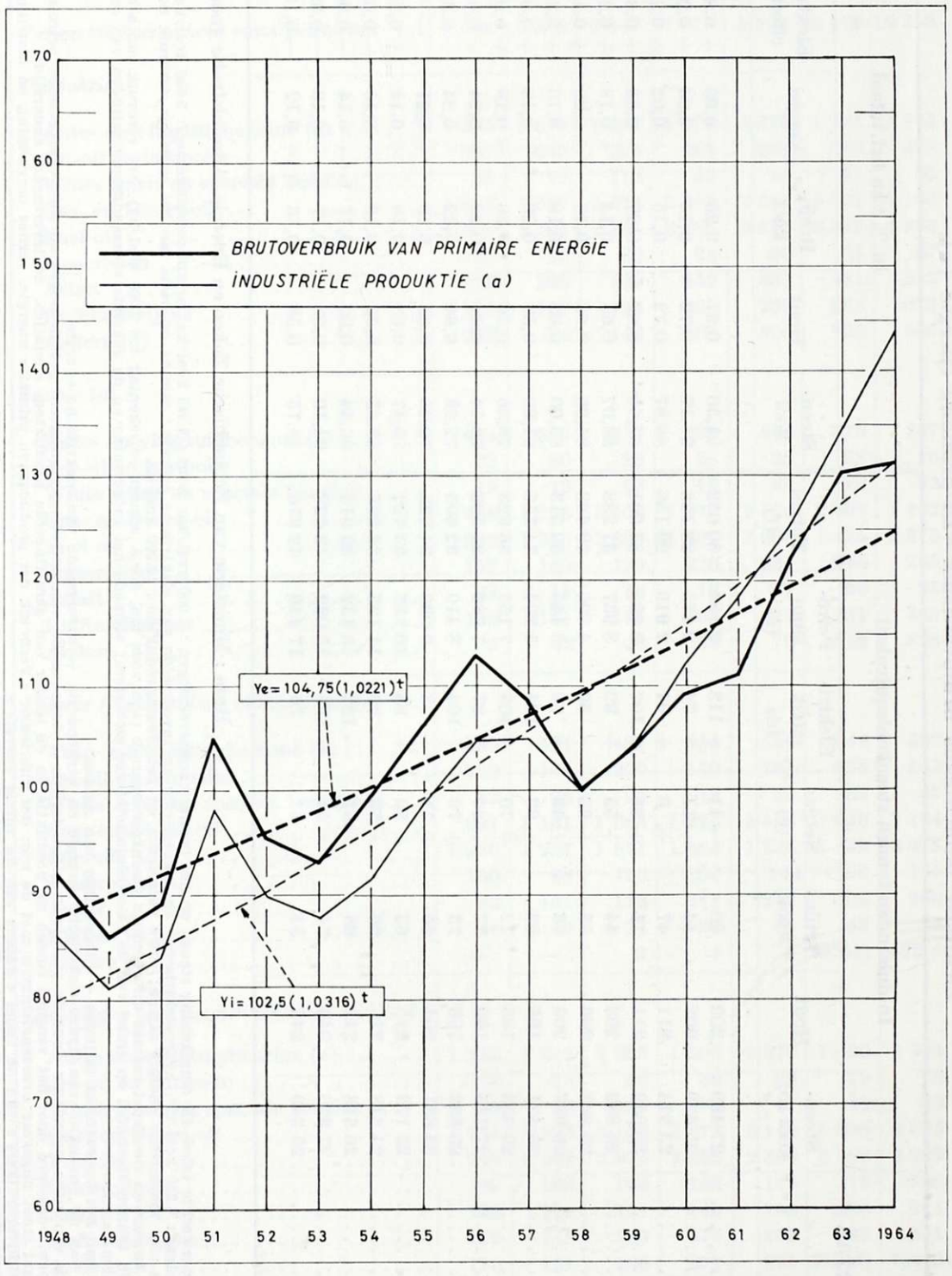
(e) Verbruik van ruwe petroleum door de petroleumraffinaderijen + invoersaldo van petroleumprodukten, petroleumgas en niet energetische petroleumprodukten inbegrepen, verbeterd door het verschil tussen de produktie en de invoer van geraffineerde produkten, enerzijds, de leveringen, anderzijds.

(f) Het totaal moet ongeveer overeenstemmen met de som der rubrieken « Verbruik der producenten primaire energie, verlies omvorming en distributie » en « Levering eindverbruikers » van de tabel « *Balans van de totale energie* ».

(g) Voorlopige gegevens.

Vergelijking tussen de indexcijfers der industriële produktie en het brutoverbruik van primaire energie

(1958 = 100)

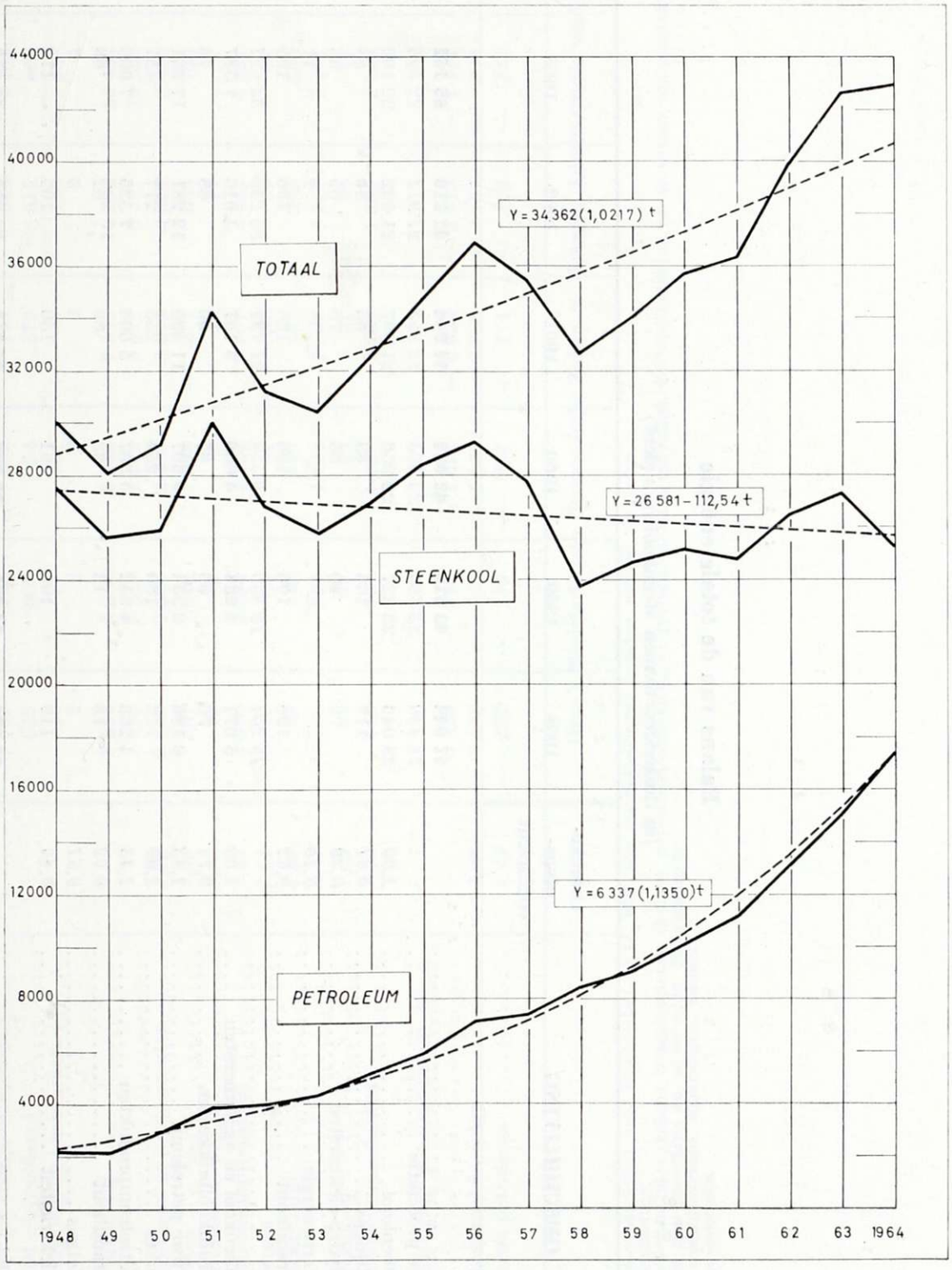

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Administratie voor de Energie.

(a) Van 1948 tot 1953, indexcijfer I.E.S.P.O., Leuven, 1936-1938 = 100; vanaf 1953, indexcijfer N.I.S., 1958 = 100, zonder de bouwnijverheid.

Zichtbaar verbruik van primaire energie

(in duizenden tonnen steenkoolequivalent)

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie,
Administratie voor de Energie.

Balans van de totale energie

(in duizenden tonnen steenkoolequivalent)

OMSCHRIJVING	Omrekeningscoëfficiënt	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964 (e)
Middelen		**47 644**	**43 518**	**42 859**	**44 044**	**47 210**	**55 167**	**57 605**
Primaire produktie		*28 440*	*23 668*	*23 305*	*22 253*	*21 971*	*22 546*	*22 412*
— Steenkool	*1,00*	28 046	23 327	22 956	21 897	21 622	22 193	22 071
— Mijngas	*0,61*	119	105	85	85	86	84	81
— Hydro-elektriciteit	*0,40*	79	40	68	75	65	56	46
— Kernenergie	*0,40*	—	—	—	—	2	17	18
— Brandhout	*0,62*	196	196	196	196	196	196	196
Invoer		*19 204*	*19 850*	*19 554*	*21 791*	*25 239*	*32 621*	*35 193*
— Steenkool en agglomeraten	*1,00*	5 371	4 984	4 006	4 197	4 916	7 587	7 209
— Bruinkoolbrikketten	*0,71*	73	66	65	66	68	74	54
— Ruwe petroleum	*1,43*	9 186	9 554	9 697	11 490	12 281	17 261	19 268
— Cokes	*1,00*	172	180	254	255	277	451	620
— Petroleumprodukten	*1,43*	4 266	4 942	5 337	5 604	7 525	7 000	7 823
— Brandhout	*0,62*	13	13	28	38	62	69	70
— Netgas	*0,61*	5	5	6	5	5	7	5
— Elektriciteit	*0,40*	118	106	161	136	105	172	144
Aanwending binnenland (a)		**33 570**	**34 531**	**35 282**	**36 510**	**39 830**	**43 810**	**43 366**
Verbruik der producenten primaire energie, verlies omvorming en distributie (b)		*6 583*	*6 727*	*7 036*	*7 126*	*7 695*	*8 056*	*8 746*
Voorraadwijziging en omvormingsbedrijven (c)		+ *888*	+ *522*	— *219*	+ *171*	+ *103*	+ *805*	+ *149*

Levering eindverbruikers		*26 113*	*27 303*	*28 686*	*29 173*	*32 221*	*34 566*	*34 236*
— IJzer- en staalnijverheid		6 048	6 492	6 854	6 783	7 129	7 104	7 826
— Overige industriën		6 574	7 169	7 283	7 432	7 868	8 261	8 908
— Vervoer		3 549	3 563	3 502	3 652	3 793	3 811	3 994
— Huishoud sectoren en gelijkgest.		8 629	8 771	9 603	9 976	12 043	13 625	11 666
— Niet als energie aangewend.....		658	705	680	755	873	1 104	1 260
— Niet gespecifieerd		655	603	764	575	515	661	582
Voorraadwijziging verbruikers (d) ...		— *14*	— *21*	— *221*	+ *40*	— *189*	+ *383*	+ *235*
Verkoop buitenland		**8 656**	**8 250**	**8 850**	**9 593**	**10 358**	**12 468**	**12 866**
Uitvoer		*7 870*	*7 259*	*7 748*	*8 086*	*8 441*	*10 300*	*10 286*
— Steenkool en agglomeraten	*1,00*	2 952	2 326	2 440	3 019	3 010	2 622	2 584
— Cokes	*1,00*	897	846	988	874	643	723	714
— Brandhout	*0,62*	13	5	9	18	17	17	18
— Petroleumprodukten	*1,43*	3 870	3 894	4 124	3 907	4 443	6 521	6 652
— Netgas	*0,61*	45	39	41	37	34	37	34
— Elektriciteit	*0,40*	93	149	146	231	294	380	284
Bunker		*786*	*991*	*1 102*	*1 507*	*1 917*	*2 168*	*2 580*
— Steenkool	*1,00*	44	32	35	27	28	19	13
— Petroleumprodukten	*1,43*	742	959	1 067	1 480	1 889	2 149	2 567
Voorraadwijziging producenten en importeurs		+ **5 418**	+ **737**	— **1 273**	— **2 059**	— **2 978**	— **1 111**	+ **1 373**
— Steenkool en cokes	*1,00*	+ *5 538*	+ *561*	— *1 036*	— *2 226*	— *3 101*	— *969*	+ *1 207*
— Ruwe petroleum	*1,43*	— *120*	+ *176*	— *237*	+ *176*	+ *123*	— *142*	+ *166*

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Administratie voor de Energie.

(a) Omrekeningscoëfficiënt voor elektriciteit : 0,12. Niet alle dubbeltellingen konden worden vermeden.
(b) Verschilberekening.
(c) Elektriciteitscentrales (kolen), cokesfabrieken (kolen), petroleumraffinaderijen (verschil tussen, enerzijds, de voortbrenging en de invoer van produkten met een hoge graad van afwerking en, anderzijds, de leveringen).
(d) IJzer en staalnijverheid, spoorwegen, handel.
(e) Voorlopige gegevens.

Samengevatte energiebalans naar vorm van energie (a)

OMSCHRIJVING	Steenkool en -agglomeraten		Bruinkool-briketten		Cokes		Ruwe petroleum		Petroleum produkten		Netgas		Electriciteit (b)	
	10^3 t		10^3 t		10^3 t		10^3 t		10^3 t		10^6 Nm^3 (c)		10^6 kWh	
	1963	1964	1963	1964	1963	1964	1963	1964	1963	1964	1963	1964	1963	1964
Middelen	**29 963**	**29 393**	**103**	**76**	**7 655**	**8 018**	**12 071**	**13 474**	**17 065**	**18 829**	**5 588**	**5 908**	**19 472**	**21 162**
Primaire produktie (d)	*22 194*	*22 071*	—	—	—	—	—	—	—	—	*137*	*132*	*191*	*165*
Secundaire produktie (e)	*182*	*113*	—	—	*7 204*	*7 398*	—	—	*12 170*	*13 358*	*5 439*	*5 768*	*18 852*	*20 636*
Invoer uit de Gemeensch. (f)	*3 744*	*4 009*	*99*	*73*	*363*	*536*	*8*	*13 474*	*2 768*	*5 471*	*12*	*8*	*429*	*361*
Invoer uit derde landen (f)	*3 843*	*3 200*	*4*	*3*	*88*	*84*	*12 063*		*2 127*		—	—	—	—
Aanwending	**29 900**	**29 552**	**103**	**76**	**7 650**	**8 017**	**12 071**	**13 474**	**17 065**	**18 829**	**5 555**	**5 912**	**19 472**	**21 162**
Producenten primaire energie	*1 071*	*1 016*	—	—	—	—	—	—	—	..	*23*	*21*	*1 637*	*1 614*
Cokes-en gasfabrieken (g)	*9 406*	*9 689*	—	—	*77*	*21*	—	—	*177*	*257*	*1 748*	*1 845*	*220*	*220*
Elektriciteitscentrales (h)	*5 510*	*5 801*	—	—	*8*	*1*	—	—	*914*	*1 390*	*1 120*	*1 250*	*2 293*	*2 455*
Petroleumraffinaderijen	..	..	—	—	..	..	*12 170*	*13 358*	*783*	*784*	..	..	*142*	*150*
Eindverbruikers	*11 672*	*9 093*	*102*	*77*	*6 896*	*7 284*	—	—	*8 659*	*9 771*	*2 603*	*2 740*	*14 231*	*16 013*
IJzer- en staalnijverheid (i)	131	107	—	—	5 771	6 292	—	—	276	374	800	839	2 660	3 157
Overige industrieën (d, f)	2 476	2 332	—	—	717	682	—	—	2 662	3 147	572	615	7 601	8 490
Vervoer	473	321	—	—	26	15	—	—	2 258	2 499	—	—	687	700
Huisbrandsector en gelijkgestelde	8 592	6 333	102	77	382	295	—	—	2 381	2 615	874	928	3 283	3 666
Overige en niet-gespecifieerd	—	—	—	—	—	—	—	—	462	407	—	—	—	—
Niet als energie aangewend	—	—	—	—	..	..	—	—	620	729	357	358	—	—
Uitvoer naar de Gemeenschap (f)	*2 362*	*2 303*	—	—	*601*	*467*	—	—	*4 560*	*4 652*	*61*	*56*	*949*	*710*
Uitvoer naar derde landen	*260*	*281*	—	—	*122*	*247*					—	—	—	—
Bunker	*19*	*13*	—	—	—	—	—	—	*1 503*	*1 808*	—	—	—	—
Voorraadwijzig, produc. en importeurs (j)	*— 900*	*+ 1 192*	—	—	*— 70*	*+ 15*	*— 99*	*+ 116*	*+ 469*	*+ 167*	—	—	—	—
											—	—	—	—
Voorraadwijziging, handel en verbruikers (k)	*+ 500*	*+ 164*	*+ 1*	*— 1*	*+ 16*	*— 18*	—	—	..	..	—	—	—	—

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Administratie voor de Energie.

(a) Balans opgemaakt aan de hand van vlug beschikbare statistieken. Voorlopige gegevens voor 1964.
(b) Niet alle dubbeltellingen inzake verbruik van elektriciteit en dit van andere vormen van energie konden worden uitgeschakeld.
(c) 0° C, 760 mm Hg, 4.250 kcal/m^3.
(d) Steenkool en -agglomeraten : inclusief de schiefers berekend naar hun calorieëninhoud. Elektriciteit : inclusief kernenergie.
(e) Steenkool en -agglomeraten : pekverbruik door de agglomeratenfabrieken inbegrepen. Netgas : zonder het verbruik van hoogovengas door de ijzer- en staalnijverheid en haar geïntegreerde activiteiten, behalve het gas verbruikt door de elektriciteitscentrales en zonder de overeenkomstige produktie van dit gas.
(f) Met inbegrip van schiefers berekend tegen 3.500 kcal/kg.
(g) Netgas : inclusief de behoeften en het verlies op rekening van vervoer en distributie.
(h) Exclusief de individuele zelfvoortbrengers, behalve in de vier laatste kolommen. Netgas : zie voetnoot (e). Elektriciteit : inclusief de behoeften en het verlies op rekening van vervoer en distributie.
(i) Zie voetnoot (g). Netgas : ...
(j) Ruwe petroleum : verschil tussen de invoer en de hoeveelheid verwerkte petroleum in de raffinaderijen; petroleumprodukten : verschil tussen de produktie en de invoer, enerzijds, de leveringen, anderzijds.

Saldo van de buitenlandse handel van de B.L.E.U. betreffende de voornaamste vormen van energie (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (*b*)	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Vaste brandstoffen	— 2 702	— 4 227	— 5 408	— 5 260	— 5 492	— 6 112	— 7 993	— 8 049
— steenkool en bruinkool	— 688	— 1 658	— 2 382	— 1 910	— 1 965	— 2 664	— 5 161	— 4 179
— cokes (*c*)	— 2 577	— 2 496	— 2 965	— 3 256	— 3 354	— 3 409	— 3 257	— 4 004
— agglomeraten van steenkool en bruinkool	+ 564	— 73	— 62	— 94	— 173	— 39	+ 425	+ 134
Petroleum en petroleumprodukten	— 8 946	— 7 475	— 6 726	— 7 049	— 8 037	— 9 239	— 10 249	— 10 999
— ruwe en half-geraffineerde petroleum	— 7 639	— 7 744	— 7 407	— 7 139	— 7 481	— 7 902	— 11 197	— 11 906
— petroleumderivaten	— 1 307	+ 269	+ 681	+ 90	— 556	— 1 337	+ 948	— 907
— lichte oliën	— *194*	+ *288*	+ *475*	+ *214*	+ *126*	+ *181*	+ *1 132*	+ *734*
— halfzware oliën	+ *204*	+ *251*	+ *390*	+ *350*	+ *238*	+ *248*	+ *346*	+ *658*
— zware oliën	— *1 009*	+ *79*	+ *200*	— *124*	— *452*	— *1 240*	— *118*	— *85*
— vloeibaar petroleumgas (d)	— *308*	— *349*	— *384*	— *350*	— *468*	— *526*	— *412*	— *400*
Netgas				— 9	— 6	— 6	— 10	— 10
Totaal	— 11 648	— 11 702	— 12 134	— 12 318	— 13 535	— 15 357	— 18 252	— 19 058

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Netto-uitvoer (+); netto-invoer (—).
(b) *Samenstelling van de tabel voor 1964* — Steenkool en bruinkool : D. T. 2701.00 + D. T. 2702.00; cokes : D. T. 2704.10 + D. T. 2704.20 + D. T. 2704.30; agglomeraten van steenkool en bruinkool : D. T. 2701.20 + D. T. 2702.10; ruwe en half-geraffineerde petroleum : D. T. 2709.00; lichte oliën : D. T. 2710.00 + 2710.05; halfzware oliën : D. T. 2710.25; zware oliën : D. T. 2710.35 + D. T. 2710.45; vloeibaar petroleumgas : D. T. 2711.00; netgas : D. T. 2705.50 (uitvoer niet beschikbaar). — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.
(c) België heeft een netto-uitvoer: het invoersaldo komt voort van de aankopen van het Groothertogdom Luxemburg.
(d) Netgas inbegrepen voor de jaren 1957 tot 1959.

AFDELING III. — PRODUKTIEVERLOOP IN DE FABRIEKSNIJVERHEID

§ 1. — METAALNIJVERHEID

I. — *IJzer- en Staalnijverheid.*

Met 421 miljoen ton bereikte de wereldproduktie van ijzer en staal in 1964 een topcijfer en lag 12,2 % hoger dan in 1963, zijnde een jaar dat, naar geproduceerde hoeveelheid, reeds als flink werd beschouwd (+ 6,8 % ten opzichte van 1962).

Met 82,8 miljoen ton bracht de Gemeenschappelijke Markt, voor het eerst sedert 1960, haar ruwstaalproduktie tot een merkwaardige ontwikkeling (+ 13,1 % ten opzichte van 1963).

Met uitzondering van Italië — waar het anti-inflatoire beleid van de Regering een teruggang van 3,7 % tot gevolg had — waren al de overige landen bij die uitbreiding betrokken en de toenemingspercentages bedroegen 12,7 % voor Frankrijk, 13 % voor Nederland, 13,1 % voor het Groothertogdom Luxemburg, 16 % voor België, en 18,2 % voor de Duitse Bondsrepubliek.

Gelijklopend daarmede steeg het aandeel van de zes landen in de wereldproduktie van ruwstaal, van 19,5 tot 19,7 %, aandeel dat naar relatieve waarde sedert 1961 voortdurend geslonken was (21,4 % in 1961, 20,8 % in 1962 en slechts 19,5 % in 1963).

In feite weerspiegelt deze uitbreiding van de ijzer- en staalnijverheid een wereldverschijnsel dat niet alleen gold voor de westerse landen (Groot-Brittannië : + 16,5 %; de Verenigde Staten : + 16,3 %; de landen van de Gemeenschappelijke Markt : + 13,1 % en Japan : + 26,3 %) maar ook, hoewel in een mindere mate, voor de Oostlanden, waaronder de U.S.S.R. (+ 5,6 %) en de Europese landen van het Communistische Blok (+ 3,1 %).

Uit die gunstige gegevens kan evenwel niet worden afgeleid dat de Communautaire ijzer- en staalnijverheid haar moeilijkheden van de laatste jaren volledig is te boven gekomen want alleen het samenvallen van verschillende factoren heeft de prijsstijging van de gewalste produkten mogelijk gemaakt, te weten : zeer lage voorraden bij de staalverbruikers, de sedert 1963 in de andere westerse ijzer- en staalbedrijven en in Japan ingetreden hervatting, alsmede een krachtdadiger houding van de E.G.K.S.-overheid die erin bestond het invoerrecht op staal op 9 % te brengen — een percentage dat reeds door Italië werd toegepast — de staalinvoer uit de Oostlanden te beperken en aan de E.G.K.S.-producenten te verbieden hun binnenlandse prijzen op het aanbod van deze laatste landen af te stemmen.

Er dient nochtans te worden opgemerkt dat, na een goede start van de prijsnoteringen die zich tijdens de eerste zes maanden op een gunstig niveau handhaafden, het ordervolume slechts kon behouden blijven ten koste van de uitvoer.

Binnen de Europese Gemeenschap heerste daarentegen prijsvastheid en de ijzer- en staalnijverheid der zes landen kon een groot gedeelte van haar produkten renderend afzetten.

Het percentage van de benutte produktiecapaciteit der staalbedrijven van de E.G.K.S. onderging eveneens de invloed van de gunstige markttoestand en bereikte, volgens voorlopige gegevens, 90,5 % van de totale produktiecapaciteit der zes landen, tegen 83,3 % in 1963 en 87,5 % in 1962. Doch de zes landen geven merkwaardige verschillen te zien. Terwijl het Groothertogdom Luxemburg zijn totale produktiecapaciteit voor staal in feite maximaal benutte, bedroeg het gemiddelde percentage der onbenutte produktiecapaciteit 18,6 % in Nederland, 15,4 % in Italië, 12,5 % in België, 9,7 % in Frankrijk en 7,5 % in de Duitse Bondsrepubliek.

De schijnbaar ongunstige toestand van ons land moet evenwel bekeken worden in het licht van de toeneming der produktiecapaciteit tussen 1963 en 1964.

Inderdaad, verhoogde de totale produktiecapaciteit voor staal in de Gemeenschap met 4,1 %, zegge met 3,6 miljoen ton van het ene jaar tot het andere, dan maakte België een vooruitgang van 13,1 % of van 1,1 miljoen ton en dit resultaat moet dan gesteld worden tegenover een stijging van 10,5 % in Nederland, 5,5 % in Italië, 4,8 % in Frankrijk, 1,8 % in de Duitse Bondsrepubliek en 0,1 % in het Groothertogdom Luxemburg.

Voor ruwijzer bedroeg de benutte produktiecapaciteit der hoogovens in gans de E.G.K.S. gemiddeld 89,1 %, tegen 80,1 % in 1963. Zij bereikte 98,1 % in het Groothertogdom Luxemburg, 91,8 % in België, 89,7 % in de Duitse Bondsrepubliek, 87,6 % in Nederland, 87,3 % in Frankrijk en 79,4 % in Italië. In vergelijking met 1963, verhoogde de Gemeenschap haar produktiecapaciteit voor ruwijzer met 3,4 %. Met een toeneming van 10,2 % bekleedt België thans de tweede plaats en wordt voorafgegaan door Nederland (+ 21,9 %), doch gevolgd door Italië (+ 5,8 %), Frankrijk (+ 4,9 %), het Groothertogdom Luxemburg (+ 4,1 %), terwijl de Duitse Bondsrepubliek moest genoegen nemen met een teruggang van 0,5 %.

De verbetering van de algemene toestand der ijzer- en staalnijverheid in de Gemeenschap had een nieuwe expansie van de in 1964 aan de Hoge Autoriteit bekendgemaakte investeringsprojecten tot gevolg (501 miljoen dollar, tegen 131 miljoen in 1963). De bestendige uitbreiding van de produktiemiddelen verwekt enigszins ongerustheid bij sommige internationale instellingen, zoals de O.E.S.O. die, te oordelen naar de bestaande uitbreidingsprojecten der fabrieken, meent dat het staalaanbod in 1967 tot 540 miljoen ton zou kunnen oplopen, terwijl de behoeften op 465 miljoen ton worden geraamd.

Verondersteld mag evenwel worden dat de aanpassing van de produktie aan de vraag voor de Gemeenschap slechts een probleem van voorbijgaande aard zal zijn. Om zich rekenschap te geven van het mogelijke groeipercentage der staalbehoeften in de Europese Gemeenschap, volstaat het immers te ramen welk het verbruiksniveau der zes landen zou zijn indien de thans per inwoner in het verst gevorderde land — met name, de Duitse Bondsrepubliek — bereikte percentages, voor gans de Gemeenschappelijke Markt zouden gelden.

Het staalverbruik per inwoner bereikte inderdaad tijdens het tweede kwartaal 1964, 585 kg in de Duitse Bondsrepubliek, tegen 381 kg in Frankrijk, 380 kg in de B.L.E.U., 288 kg in Nederland en 242 kg in Italië.

Wat er ook van zij, de Gemeenschapsoverheid wenst alleszins dat het aanbod zou aangepast worden aan de vraag, doch iets concreets werd dienaangaande nog niet ondernomen; wel werden de gebruiksmogelijkheden van staal in het bouwbedrijf bestudeerd tijdens een congres, dat op aansporing van de E.G.K.S., te Luxemburg plaats had.

Het niveau der door de zes E.G.K.S.-landen ontvangen staalbestellingen lag in 1964 naar alle waarschijnlijkheid 13,6 % hoger dan in 1963. Voorts bleven de leveringen tijdens de eerste vijf maanden van het jaar beneden de bestellingen, zodat de totale orderportefeuille der zes landen geleidelijk opnieuw werd aangevuld en einde mei 12 480 000 t bedroeg. Van juni tot oktober daarentegen sloeg de toestand volledig om en de omvang der bestellingen verminderde tot 10 805 000 t. Tegen het einde van het jaar namen de bestellingen — vooral uit de Verenigde Staten — opnieuw aanzienlijk toe, maar het ging daarbij meestal om speculatieve orders ter voorkoming van de schaarste, door een eventuele staking veroorzaakt.

In België bleef de gemiddelde maandproduktie van ruwijzer, ruwstaal en afgewerkte produkten in 1964 steeds boven het peil van de overeenkomende maand in 1963. Van het ene jaar tot het andere bereikte de produktiestijging 11,6 % voor ruwijzer, 16 % voor ruwstaal en 12,5 % voor afgewerkte produkten.

Einde december 1964 waren 45 hoogovens in gebruik, tegen 43 in december 1963, terwijl het aantal tewerkgestelde arbeidskrachten op half-december 51 500 eenheden bedroeg, tegen 49 900 op hetzelfde tijdstip van het voorgaande jaar.

2. — *Nijverheid der non-ferrometalen.*

De verbetering van de non-ferrometalen, in 1963 begonnen, spitste zich in 1964 toe, en, aangespoord door de industriële hoogconjunctuur, overtrof de vraag zeer duidelijk het aanbod. Dit had een afbraak der voorraden tot gevolg alsook een schaarste die zich tot bij de belangrijke metalen deed gevoelen.

Dientengevolge werkten verschillende factoren, d.w.z. verhoogd verbruik van basismetalen gepaard gaande met een voorraadintering, verzwakking van de mededinging uit de Oosteuropese landen en gebrek aan elasticiteit van de mijnproduktie, een uitzonderlijke stijging der noteringen op de Londense markt in de hand, stijging die nog werd gestimuleerd door verrichtingen van speculatieve aard.

Om de markt te verlichten, bood de regering der Verenigde Staten bepaalde hoeveelheden lood, zink, koper en tin uit haar strategische voorraden, te koop aan. Deze maatregel maakte een verslapping van de drukking op de koersen mogelijk, zoals het blijkt uit de prijzen op 31 december 1964 op de markt van Londen genoteerd (in ponden per ton) : tin 1 278 £, tegen

1 037 1/2 £ op 31 december 1963 (maximumkoers in 1964 : 1 715 £); koper 380 £, tegen 236 £ (maximumkoers : 531 £); zink 113 £, tegen 95 1/2 (maximumkoers 155 £); lood 120 1/2 £, tegen 78 3/8 £ (maximumkoers 155 £). De noteringen voor aluminium kenden een lichtere verhoging, nl. van 184 tot 196 £.

Overigens besloten de bijzonderste wereldproducenten van koper en zink, producentenprijzen in te stellen van 260 £ per ton voor koper en van 110 £ per ton voor zink. Dit om de nadelige gevolgen voor de verbruiker van de speculatieve koersschommelingen op de beurs van Londen te neutralizeren, en de concurrentiële positie dezer metalen ten opzichte van de substitutieprodukten gaaf te houden. In feite bracht de koersverhoging in de eerste plaats voordeel op voor de ertsproducerende landen alsook voor die welke over geïntegreerde gieterijen beschikken.

Het hoog niveau van de economische bedrijvigheid in de belangrijkste nijverheidslanden had in 1964 een gunstige invloed op de Belgische nijverheid der non-ferrometalen, met nochtans uiteenlopende tendenties naargelang het ruwe produkten of halffabrikaten betrof, en naargelang de aard van het metaal.

De vooruitgang van de ruwe metalen was veel geringer en bedroeg slechts 2,4 % in vergelijking met het voorgaande jaar. Weliswaar steeg de voortbrenging van ruwzink met 7,9 % en die van ruwkoper met 5,4 % ten opzichte van 1963. Toch blijft de maximumhoogte van 248 000 t in 1960 door de zinkfabricage behaald, ongeëvenaard.

De teruggang van de loodvoortbrenging was aanzienlijk : — 15,4 %, maar de aanvoer van erts uit Canada stelde deze industrie, en ook de zinknijverheid in staat, althans tot op zekere hoogte, het verlies van sommige voorzieningsbronnen goed te maken, en een nieuwe ontwikkeling tegemoet te zien.

De tinproduktie, waarvan de relatieve belangrijkheid geringer is, daalde met 17,9 %, terwijl de weinig belangrijke aluminiumproduktie op het niveau van 1963 bleef.

Er zij nog aangestipt dat de inspanningen werden voortgezet op gebied van de halfgeleiders, van vuurvaste metalen en legeringen, van samenstellingen bestaande uit verschillende metalen, van speciale kristallen en van een ganse reeks produkten die een beroep doen op verfijnde technologische kennis.

De toeneming van de gezamenlijke Belgische produktie van halffabrikaten in non-ferrometalen met 20,1 % ten opzichte van 1963 was essentieel te danken aan de voortbrenging van aluminium (+ 29,3 %) en van koper (+ 23,8 %). Ook de vervaardiging van halffabrikaten in zink evolueerde gunstig (+ 3,4 %), die van halffabrikaten in lood liep echter terug (— 3 %).

De verdere afbraak van de hinderpalen voor het intra-communautaire handelsverkeer blijft een eerste doelstelling van deze activiteiten, o.a. voor de douanerechten binnen de gemeenschap. Alhoewel deze rechten tot slechts 40 % van hun basisniveau herleid werden, betekenden ze nog een aanzienlijke bescherming van de Franse en Italiaanse markt.

Bovendien wordt het handelsverkeer in een niet te onderschatten mate belemmerd door het in stand houden van administratieve maatregelen en pro-

cedures met eng nationaal karakter. Ook het ontbreken van een doelbewuste handelspolitiek tegenover derde landen en inzonderheid tegenover landen met staatshandel alsmede de invoering van een gemeenschappelijk E.E.G.-tarief blijven hoofdbekommernissen voor ons land.

Tussen 1963 en 1964 steeg de invoer van zinkerts en schroot vrij aanzienlijk, te weten met respectievelijk 77,5 % en 58,3 %; daarentegen nam de import van looderts met 13,6 % af. De invoer van ruwe produkten, halffabrikaten en afgewerkte produkten steeg eveneens, maar in verschillende mate : ruwe produkten in tin met 58,4 %, in lood met 35,8 %, in aluminium met 34,6 %, koperen halffabrikaten met 29,7 %, ruw koper met 16,1 % en halffabrikaten in aluminium met 14,3 %.

De export steeg voor ruw zink (+ 49,1 %), lood (+ 10,1 %) en koper (+ 5,9 %), voor halffabrikaten in koper (+ 44,4 %), in zink (+ 26,6 %) en in aluminium (+ 24,4 %); hij daalde echter voor ruw tin (— 8,4 %) en halffabrikaten in tin (— 24,4 %).

3. — *Metaalverwerkende nijverheid.*

Over gans de lijn mag het jaar 1964 worden beschouwd als gunstig voor de Belgische metaalverwerkende nijverheid. De door het Nationaal Instituut voor de Statistiek aangegeven voorlopige cijfers gewagen van een produktiestijging van 4,6 %, terwijl de Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid de toeneming op 5,5 % raamt. De aanvang van het jaar werd gekenmerkt door een hoge bedrijvigheid en de bestellingen vermeerderden in een even snel tempo als in 1963; van het tweede kwartaal af bleef de produktie op het bereikte niveau, waaruit echter geenszins een nabije conjunctuuromslag kon worden afgeleid. Op hetzelfde tijdstip verminderden de nieuwe orderontvangsten om daarna stationair te blijven tot in december, maand waarin zich blijkbaar een gunstige kentering aftekende.

In een jaar namen de bestellingen en de leveringen respectievelijk met 13 en met 11,2 % toe.

De bestellingen uit het buitenland groeiden sterker aan (21,9 %) dan de orders op de binnenlandse markt (6,9 %); in 1963 had zich een tegengestelde evolutie voorgedaan : verhoging van 10,6 % op de nationale markt, tegen 7,8 % bij de uitvoer.

Uit het detailbeeld van de evolutie der orderontvangsten uit het buitenland blijkt dat de vermeerdering der bestellingen, met uitzondering voor het spoorwegmaterieel — waar een teruggang werd waargenomen — en de beklede platen — die op peil bleven — betrekking had op alle andere sectoren en soms zeer aanzienlijk was, zoals bijvoorbeeld voor de elektrische huishoudtoestellen, de drijfkracht-, pneumatische en hydraulische machines en de elektrische uitrusting.

Op de binnenlandse markt werden minder nieuwe orders ingeschreven in de nijverheidsbedrijven die transportmaterieel, textielmachines, hijs-, transport- en weegtoestellen fabriceren. Zij groeiden daarentegen sterk aan in de

sector der elektrische huishoudartikelen, in de vormstaalgieterijen, de ijzergieterijen, de metaal- en draadtrekkerijen, de koudwalserijen, zomede voor de voorwerpen uit plaatijzer.

Gelijklopend met de evolutie der bestellingen stegen de leveringen aan het buitenland heel wat meer dan die in eigen land (+ 20,7 %, tegen 4,7 %). In 1963 was de afzet op de binnenlandse markt daarentegen gestegen met 18,2 % en slechts met 12,5 % in het buitenland.

Met uitzondering voor de scheepsbouw, die een afgetekende achteruitgang te zien gaf, vermeerderden de totale verzendingen van alle sectoren en dit gold, meer bepaald, voor de ijzergieterijen, de sectoren beklede platen, metalen toebehoren voor het bouwbedrijf, drijfkracht-, pneumatische en hydraulische machines, zomede voor de diverse soorten van mechaniekbouw.

De Gemeenschappelijke Markt nam 64,6 % van de Belgische uitvoer van verwerkte metaalprodukten voor haar rekening, tegen 63,7 % in 1963 en 58,3 % in 1962.

Voorts liep de afzet aan de ontwikkelingslanden voor het eerst sedert jaren niet langer terug, wat gedeeltelijk te danken was aan de hervatting van de uitvoer naar Kongo-Leopoldstad.

De Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid beklemtoont de voortdurend groeiende belangrijkheid van de wederuitvoer, waarvan de in België toegevoegde waarde geringer is dan bij de gewone export, maar die toch 40 % van de totale afzet in het buitenland zou bereiken.

Volgens de voorlopige gegevens zou de invoer met nagenoeg 18 % gestegen zijn ten opzichte van 1963.

De prijsstijging was sterker dan voorheen, dit als gevolg van de toegenomen loonlasten en mede wegens de vastheid van de noteringen voor staal en non-ferrometalen; de heftige mededinging belette de producenten blijkbaar, deze verhogingen volledig in hun prijzen op te nemen.

Het oorzakelijk verband tussen de vermeerdering der bestellingen en de toeneming der investeringen werd bevestigd door de testenquête, in juni door de Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid ingesteld bij ondernemingen, die samen 60 % van het totale omzetcijfer van de sector voor hun rekening nemen. Op grond van voornoemde enquête werd een verhoging der investeringen ten belope van 7 % in uitzicht gesteld, terwijl de investeringsbereidheid tijdens de overeenkomende periode van 1963, als gevolg van het aarzelend conjunctuurverloop, sterk was afgenomen.

De spanningen op de arbeidsmarkt luwden enigszins en in één jaar tijd liep het aantal tewerkgestelden van 278 000 op tot 289 000.

Wordt de sector der metaalverwerkende nijverheid meer in detail bekeken, dan valt het op dat de produktiestijging van de artikelen, die slechts een eerste bewerking ondergaan, in hoofdzaak te danken was aan de sterke ontplooiing van de metaal- en draadtrekkerijen en van de koudwalserijen, een evolutie die trouwens contrasteert met de sedert 1960 voor deze groep aanhoudende stagnatie. Spijt de toeneming van de orderontvangsten vooral dan bij aanvang van het jaar, vermeerderden de leveringen van de vormstaalgieterijen daarentegen slechts in geringe mate en de in 1963 geboekte achteruitgang kon niet

volledig ingelopen worden. Bij de ijzergieterijen flakkerde de vraag opnieuw op, wat vooral gold voor de kwaliteitsprodukten, zomede voor het smeed-, stamp- en perswerk, doch niet voor boutenfabrieken. De produktie en de bestellingen van platen bleven gunstig georiënteerd.

De groep der duurzame verbruiksgoederen bleef een van de meest dynamische sectoren, want de ononderbroken toeneming van bestellingen en leveringen van elektrische huishoudtoestellen kwam deze groep ten goede, terwijl de nijverheid die metalen teobehoren aan het bouwbedrijf levert, minder orders mocht optekenen, doch dank zij de ruime bouwactiviteit, nog steeds op een hoge bedrijvigheidsgraad kon bogen.

De nijverheid der moto's, rijwielen en hun onderdelen kende een flinke opleving en de door de fabrikanten van toestellen en voorwerpen in plastische stoffen ontvangen bestellingen, lieten een hoopvolle toekomst veronderstellen.

Bij de uitrustingsgoederen bleef de produktie van metalen bouwwerken enigermate stationair, dit als gevolg van de gevoelige daling der bestellingen in 1963, die evenwel in 1964 opnieuw toestroomden.

Voor de machinebouw was de conjunctuur gunstig, wat tot uiting kwam in de leveringen en de bestellingen, met uitzondering evenwel voor de fabricage van textielmachines, die als gevolg van de teruggaande bedrijvigheid in de nijverheid waarvoor deze machines bestemd zijn, geen uitbreiding nam. Voor de specifieke uitrustingen en de volledige nijverheidsinstellingen hield de sedert 1959 ingezette ononderbroken expansie over heel de lijn aan, terwijl de groep der diverse mechaniekconstructies, de fabrieken die drijfkracht-, pneumatische en hydraulische machines voortbrengen en zij die meetapparaten en soortgelijke toestellen produceren, een zeer hoge bedrijvigheid kenden en talrijke nieuwe bestellingen mochten optekenen. Een even gunstige tendentie werd waargenomen in de sector der werktuigmachines, vooral dan wat de nieuwe orderontvangsten betreft; hetzelfde gold voor de hijs-, transport- en weegtoestellen, hoewel de toestand van de ene sector tot de andere sterk verschillend was.

In het algemeen bleef de elektrische uitrusting stationair en werd zelfs een gevoelige teruggang genoteerd in bepaalde branches, zoals bij voorbeeld de draaiende en statische elektrische machines. Het toenemingstempo van de bestellingen verhoogde in sterke mate, dit na de vertraging in 1963.

Bij het transportmaterieel bleef de toestand voor de scheepsbouw als gevolg van de scherpe internationale concurrentie uiterst moeilijk; de leveringen verminderden aanzienlijk. Indien de bedrijvigheid bij de bouw van spoorwegmaterieel op peil bleef, dan werd deze nijverheid door de afwerking van het aankoopprogramma van de N.M.B.S. en door de daaruit voortvloeiende vermindering der van de binnenlandse markt uitgaande bestellingen voor ernstige moeilijkheden geplaatst.

Dank zij de oprichting van een nieuwe produktie-eenheid in Limburg, konden in 1964 daarentegen 320 000 personenwagens worden gemonteerd, tegen 275 000 in 1963.

Voor wapens en munitie bleef de conjunctuur gunstig en bij de luchtvaart rijst nu reeds in volle scherpte de vraag hoe de bestellingen van F 104 G-toestellen, die immers in 1965 zullen afgewerkt zijn, te vervangen.

Ruwstaalproduktie in de Gemeenschap en in de wereld

LAND	Ruwstaalproduktie (duizenden tonnen)										Aandeel van de wereldproduktie (%)							
	1952	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964 (a)	1952	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964 (a)
Duitse Bondsrepubliek	18 629	26 563	27 973	26 270	29 435	34 100	33 458	32 563	31 597	37 338	8,7	9,8	10,0	10,3	9,7	9,3	8,4	8,9
Frankrijk	10 867	13 441	14 100	14 633	15 197	17 300	17 577	17 234	17 554	19 779	5,1	5,5	5,1	5,2	5,1	4,9	4,7	4,7
Italië	3 635	6 076	6 979	6 449	6 954	8 462	9 383	9 757	10 157	9 782	1,6	2,4	2,4	2,6	2,8	2,8	2,7	2,3
Nederland	693	1 051	1 185	1 437	1 670	1 942	1 970	2 087	2 342	2 646	0,3	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
België	5 170	6 376	6 267	6 007	6 434	7 181	7 002	7 351	7 525	8 724	2,4	2,2	2,2	2,2	2,0	2,1	2,0	2,1
Luxemburg	3 002	3 456	3 493	3 379	3 663	4 084	4 113	4 010	4 032	4 559	1,4	1,3	1,2	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1
E.G.K.S.	**41 996**	**56 961**	**59 995**	**58 175**	**63 354**	**73 068**	**73 503**	**73 002**	**73 206**	**82 828**	**19,6**	**21,7**	**21,5**	**22,1**	**21,4**	**20,8**	**19,5**	**19,7**
Veren. Koninkrijk	16 681	20 978	22 047	19 873	20 509	24 694	22 439	20 819	22 880	26 650	7,8	7,4	7,0	7,5	6,6	5,9	6,1	6,3
Verenigde Staten van Amerika	87 766	107 575	105 148	79 114	87 066	91 920	90 453	91 171	101 477	118 000	41,1	29,5	29,5	27,8	26,3	25,9	27,0	28,0
U.S.S.R.	34 492	48 698	51 043	54 868	59 950	65 292	70 751	76 306	80 226	84 700	16,1	20,5	20,3	19,8	20,6	21,7	21,4	20,1
Andere landen van Oost-Europa (b)	11 225	15 329	16 153	17 394	18 849	21 240	22 687	24 650	25 224	26 000	5,2	6,5	6,4	6,4	6,6	7,0	6,7	6,2
Japan	6 988	11 106	12 570	12 118	16 629	22 138	28 268	27 546	31 501	39 780	3,3	4,5	5,6	6,7	8,2	7,8	8,4	9,5
Andere landen (c)	14 602	21 853	23 794	26 758	28 643	31 848	35 499	38 256	40 986	43 042	6,9	9,9	9,7	9,7	10,3	10,9	10,9	10,2
WERELD (c)	**213 750**	**282 500**	**290 750**	**268 300**	**295 000**	**330 200**	**343 600**	**351 750**	**375 500**	**421 000**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen : IJzer en Staal.

(a) Voorlopige gegevens.
(b) Duitse Volksrepubliek, Bulgarije, Polen, Roemenië, Tsjechoslowakije. Hongarije.
(c) Raming; de Volksrepubliek China niet inbegrepen.

Vergelijking van het verloop van het staalverbruik, algemeen zowel als van de metaalverwerkende nijverheid per land van de E. G. K. S.

(1955-1959 = 100)

JAARTAL	Industriële produktie						Berekend staalverbruik (a)					
	Duitse Bondsrep.	Frankrijk	Italië	Neder-land	B.L.E.U.	E.G.K.S.	Duitse Bondsrep.	Frankrijk	Italië	Neder-land	B.L.E.U.	E.G.K.S.
	Algemeen indexcijfer (b)						Variante (c)					
1953	67	71	72	77	83	70	66	70	67	82	94	69
1954	76	78	79	87	87	78	77	77	77	84	90	78
1955	89	88	86	93	96	89	97	84	89	99	99	93
1956	96	95	93	98	103	95	100	98	94	99	104	99
1957	101	103	101	100	103	101	99	108	101	105	105	102
1958	104	107	104	100	96	104	96	108	101	94	90	99
1959	112	108	116	111	101	111	109	101	114	103	101	107
1960	126	118	135	124	108	124	128	119	143	121	98	126
1961	133	125	150	130	113	132	125	123	170	119	130	131
1962	140	132	166	137	118	140	126	127	190	118	120	135
1963	144	139	180	143	125	147	121	132	210	118	126	137
1964	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
1963 1e kwartaal ...	136	136	175	136	119	141	118	129	205	102	118	132
2e kwartaal ...	149	147	187	143	131	153	120	144	215	122	132	140
3e kwartaal ...	138	123	170	141	119	137	127	114	199	118	108	182
4e kwartaal ...	154	154	190	154	134	158	120	142	220	128	150	142
1964 1e kwartaal ...	152	154	189	151	134	157	133	152	209	135	120	148
2e kwartaal ...	162	156	187	..	..	..	145	158	184	145	136	152
3e kwartaal ...	148	125	166	..	..	..	154	125	152	137	131	144
4e kwartaal ...	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
	Metaalverwerkende nijverheid						Variante (d)					
1953	60	66	73	68	77	65	67	70	68	79	104	71
1954	71	74	75	82	82	73	77	77	78	84	94	79
1955	87	85	85	92	96	87	98	84	90	99	104	94
1956	95	94	94	96	103	95	100	99	93	102	105	99
1957	99	104	102	94	103	101	97	109	101	105	109	102
1958	106	109	105	103	97	106	95	110	101	92	88	99
1959	114	108	114	115	101	112	109	99	115	102	95	106
1960	131	118	137	132	107	127	128	117	145	120	86	125
1961	143	125	156	139	114	138	125	122	172	118	126	131
1962	147	135	172	148	121	146	126	129	192	115	113	135
1963	149	140	194	151	135	153	123	134	213	116	119	138
1964	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
1963 1e kwartaal ...	143	136	187	139	120	145	121	131	207	101	106	134
2e kwartaal ...	157	148	214	152	145	162	122	145	218	120	125	142
3e kwartaal ...	140	119	174	153	129	139	129	116	502	115	99	134
4e kwartaal ...	162	158	203	165	146	166	121	144	224	128	146	143
1964 1e kwartaal ...	158	151	201	..	144	..	135	155	212	143	108	150
2e kwartaal ...	167	154	188	..	..	..	147	160	183	161	126	155
3e kwartaal ...	145	118	139	..	..	..	159	127	150	141	125	147
4e kwartaal ...	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..

Bron : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen : IJzer en Staal.

(a) Produktie + invoer — uitvoer ± voorraadschommelingen (in de bedrijven en bij de handelaren). De in- en uitgevoerde tonnages en de voorraadschommelingen zijn omgerekend in ruwstaal equivalent met toepassing van zekere coëfficiënten.
(b) Exclusief bouwnijverheid en voedings- en genotmiddelennijverheid
(c) Berekening beperkt tot die artikelen, welke onder het Verdrag van de Gemeenschappelijke markt vallen.
(d) Bij de berekening zijn de niet onder het Verdrag vallende produkten in de buitenlandse handel meegeteld.

Produktie van ruwijzer in de landen van de E.G.K.S. (a)

(duizenden tonnen)

JAARTAL	België	Luxemburg	Duitse Bondsrepubl.	Frankrijk	Italië	Nederland	E.G.K.S.
1954	4 573	2 800	15 009	8 838	1 298	610	33 128
1955	5 343	3 048	19 361	10 941	1 677	669	41 039
1956	5 683	3 272	20 594	11 419	1 935	662	43 565
1957	5 579	3 329	21 483	11 884	2 138	701	45 114
1958	5 524	3 275	19 742	11 951	2 107	917	43 516
1959	5 965	3 411	21 602	12 438	2 121	1 137	46 676
1960	6 520	3 713	25 739	14 005	2 715	1 347	54 039
1961	6 459	3 775	25 431	14 395	3 092	1 456	54 608
1962	6 773	3 585	24 251	13 952	3 584	1 571	53 716
1963	6 958	3 563	22 909	14 297	3 770	1 708	53 206
1964 (b)	8 123	4 179	27 181	15 840	3 520	1 948	60 791

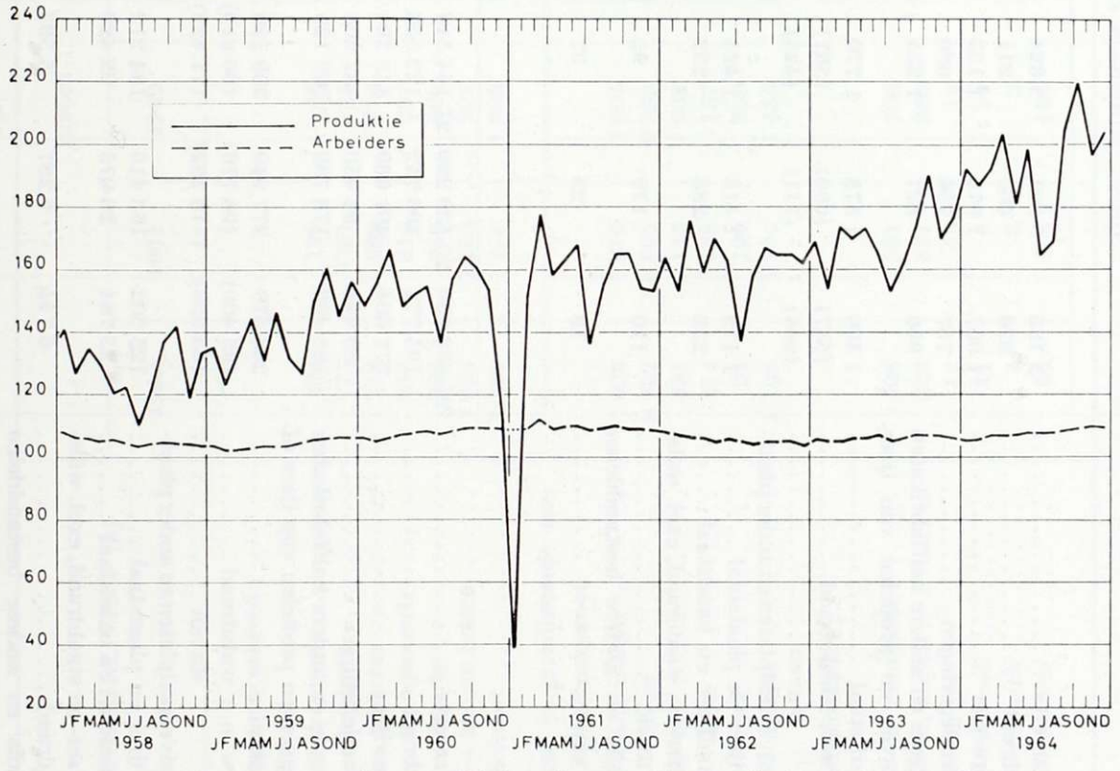
Bron : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen : IJzer en Staal.

(a) Nettoproduktie. Inclusief spiegelijzer en koolstofrijk ferromangaan, ook uit elektrische ruwijzerovens, en voor de Duitse Bondsrepubliek inclusief hoogoven-ferrosilicium; exclusief omgesmolten ruwijzer.
(b) Voorlopige gegevens.

IJzer- en staalnijverheid

Produktie en personeelsbezetting

(1953 = 100)

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie,
Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Buitelandse handel in ijzer- en staalprodukten

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1960	1961	1962	1963	1964	1960	1961	1962	1963	1964
	WAARDE (miljoenen franken)									
IJzererts	5 183	5 301	5 324	5 059	6 274	20	30	46	70	37
Schroot	376	391	211	139	265	1 026	767	675	1 054	1 189
Ruwijzer	1 001	1 076	1 133	1 109	785	189	153	169	325	204
IJzerlegeringen	757	756	680	647	858	153	227	274	265	294
Ingots en andere halffabrikaten	946	827	1 234	1 855	2 538	5 618	4 454	3 371	3 054	4 744
Staven en profielen van ijzer of staal	1 400	1 878	1 770	1 813	2 145	18 819	17 564	18 288	17 775	20 024
w.o. : walsdraad	(587)	(609)	(567)	(575)	(669)	(1 872)	(1 394)	(1 421)	(1 669)	(2 005)
staven	(668)	(711)	(424)	(360)	(473)	(9 767)	(8 878)	(8 801)	(8 041)	(8 718)
Universaalplaten en ander plaatijzer en plaatstaal	1 179	1 418	1 424	1 686	1 980	14 573	12 004	13 204	14 095	16 517
Bandijzer en bandstaal	258	285	232	247	298	3 264	3 320	3 298	3 372	4 106
IJzer- en staaldraad, excl. walsdraad	110	119	95	104	146	2 534	2 306	2 521	2 621	2 954
Rails en andere bestanddelen van spoorbanen	19	29	37	73	31	575	589	685	587	360
	GEWICHT (tonnen)									
IJzererts	20 663 460	20 539 299	21 144 519	19 720 494	22 897 356	128 682	189 896	236 707	275 409	225 667
Schroot	195 772	196 752	122 556	87 345	156 685	446 206	334 961	362 367	520 576	616 504
Ruwijzer	377 604	401 669	448 594	491 825	304 362	63 228	48 920	58 288	141 679	70 119
IJzerlegeringen	89 444	84 450	82 208	85 545	107 710	21 439	24 829	31 711	35 141	38 812
Ingots en andere halffabrikaten	188 432	178 789	269 129	395 784	595 204	1 249 815	1 029 050	787 877	734 161	1 114 585
Staven en profielen van ijzer of staal	203 470	277 249	259 120	270 543	323 237	3 470 565	3 349 418	3 668 229	3 646 926	4 020 418
w. o. : walsdraad	(95 400)	(98 776)	(96 810)	(102 902)	(123 959)	(333 832)	(274 753)	(312 666)	(373 177)	(434 234)
staven	(83 056)	(113 192)	(71 422)	(58 409)	(74 859)	(1 835 970)	(1 774 110)	(1 869 927)	(1 739 929)	(1 822 579)
Universaalplaten en ander plaatijzer en plaatstaal	125 502	163 416	184 212	209 597	256 430	1 816 086	1 576 943	1 848 931	1 988 702	2 304 328
Bandijzer en bandstaal	25 784	26 975	22 429	22 034	25 893	556 943	570 687	600 861	619 917	748 462
IJzer- en staaldraad, excl. walsdraad	6 744	6 287	5 593	7 828	11 270	275 632	253 307	278 946	280 384	303 157
Rails en andere bestanddelen van spoorbanen	2 469	3 671	8 600	23 593	4 614	118 283	109 985	133 411	117 209	68 006

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1964.* — IJzererts : T.C.I.H. 281.3; schroot : T.C.I.H. 282; ruwijzer : T.C.I.H. 671.1 + 671.2; ijzerlegeringen : T.C.I.H. 671.4 + 671.5; ingots en... : T.C.I.H. 671.3 + 672; steven en profielen... : T.C.I.H. 673; walsdraad : T.C.I.H. 673.11 + 673.13; staven : T.C.I.H. 673.21 + 673.22; universaal- [illegible] T.C.I.H. 675; [illegible] T.C.I.H. 677; [illegible] T.C.I.H. 678. — Overeenstemmende gegevens voor de

Buitenlandse handel in non-ferrometalen

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1960	1961	1962	1963	1964	1960	1961	1962	1963	1964
Ertsen en schroot :										
Ertsen :										
— koppererts	201	128	43	45	17	—	—	—	—	—
— looderts	775	701	721	662	573	—	—	—	—	2
— zinkerts	1 213	962	779	796	1 413	155	226	185	134	70
— mangaanerts	257	315	237	224	275	4	—	3	4	5
— tinerts	809	936	909	799	769	—	—	—	—	3
— andere ertsen	1 953	1 160	207	174	266	16	34	17	15	26
Schroot	1 232	1 246	1 608	1 751	2 772	451	530	539	681	1 107
Ruwe en geraffineerde metalen :										
— aluminium	1 603	1 676	1 604	2 102	2 829	55	14	19	19	26
— koper	8 932	8 696	9 253	8 389	9 737	5 890	6 323	6 814	8 064	8 540
— tin	391	113	209	322	510	901	533	876	794	728
— lood	214	138	167	159	216	546	540	502	628	692
— zink	38	199	350	265	398	1 716	1 677	1 163	1 356	2 022
— andere	1 106	1 264	1 455	1 325	1 340	1 459	1 561	1 387	1 257	1 610
Halffabrikaten :										
— in aluminium	508	591	706	703	804	1 571	1 819	2 013	2 298	2 859
— in koper	223	321	335	353	458	2 289	2 349	2 115	2 248	3 247
— in tin	12	15	12	12	14	9	16	30	37	28
— in lood	11	9	10	14	18	55	72	72	66	90
— in zink	4	3	3	4	5	399	286	267	259	328
— andere	94	157	190	179	200	44	38	48	36	13

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1964.* — Koppererts : T.C.I.H. 283.11; looderts : T.C.I.H. 283.4; zinkerts : T.C.I.H. 283.5; mangaanerts : T.C.I.H. 283.7; tinerts : T.C.I.H. 283.6; andere ertsen : T.C.I.H. 283.22 + 283.3 + 283.91 + 283.92 + 283.99 + 285.02 + 286.0; schroot : T.C.I.H. 284. Ruwe metalen : aluminium, T.C.I.H. 684.1; koper, T.C.I.H. 682.19; tin, T.C.I.H. 687.1; lood, T.C.I.H. 685.1; zink, T.C.I.H. 686.1; andere, T.C.I.H. 683.1 + 688 + 639.31 + 689.5. Halffabrikaten : in aluminium, T.C.I.H. 684.21 + 684.22 + 684.23 + 684.24 + 684.25 + 684.26; in koper, T.C.I.H. 682.21 + 682.22 + 682.23 + 682.24 + 682.25 + 682.26; in tin, T.C.I.H. 687.21 + 687.22 + 687.23 + 687.24; in lood, T.C.I.H. 685.21 + 685.22 + 685.23 + 685.24; in zink, T.C.I.H. 686.21 + 686.22 + 686.23 + 691.3; andere, T.C.I.H. 683.21 + 683.22 + 683.23 + 683.24 + 689.32 + 689.33 + 689.41 + 689.42 + 689.43. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in non-ferrometalen

Gewicht

(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1960	1961	1962	1963	1964	1960	1961	1962	1963	1964
Ertsen en schroot :										
Ertsen :										
— koperertz	9 280	5 842	5 969	4 024	2 176	—	—	—	—	—
— looderts	139 454	154 826	152 062	125 605	101 613	26	—	—	7	600
— zinkerts	548 719	504 005	447 516	422 826	449 520	45 692	71 504	76 875	51 113	21 037
— mangaanerts	222 649	272 579	208 501	223 207	271 088	2 777	33	2 223	2 477	2 019
— tinerts	10 115	10 269	10 136	8 768	6 666	—	—	—	—	24
— andere ertsen	47 773	23 628	14 369	13 634	17 440	97	6 846	90	220	37
Schroot	234 144	182 444	214 168	251 406	372 463	64 357	74 923	74 929	66 024	82 517
Ruwe en geraffineerde metalen :										
— aluminium	65 765	69 641	68 303	89 055	112 634	2 758	610	808	826	1 074
— koper	274 540	277 155	306 619	280 384	321 929	172 105	198 356	210 123	248 301	249 818
— tin	3 577	943	1 732	2 614	3 222	8 236	4 602	7 007	6 481	4 647
— lood	20 552	14 350	20 120	18 997	17 255	53 404	57 006	61 678	70 557	49 614
— zink	3 017	17 715	35 719	24 408	26 132	120 560	145 945	111 840	122 814	126 742
— andere	8 893	8 593	10 877	10 128	10 519	8 684	9 786	9 069	8 028	9 014
Halffabrikaten :										
— in aluminium	9 854	13 048	16 328	16 616	18 337	43 773	52 141	58 599	70 158	84 348
— in koper	4 253	5 980	6 742	7 047	8 433	60 205	61 786	57 226	60 373	82 378
— in tin	139	161	127	120	132	106	199	301	365	212
— in lood	808	516	643	825	836	4 408	6 583	7 106	6 453	6 309
— in zink	102	76	95	136	125	24 968	17 366	16 589	15 602	16 393
— andere	350	546	604	712	778	486	104	150	12	18

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel* : zie (a) blz. blz. 75.

Produktie van non-ferrometalen

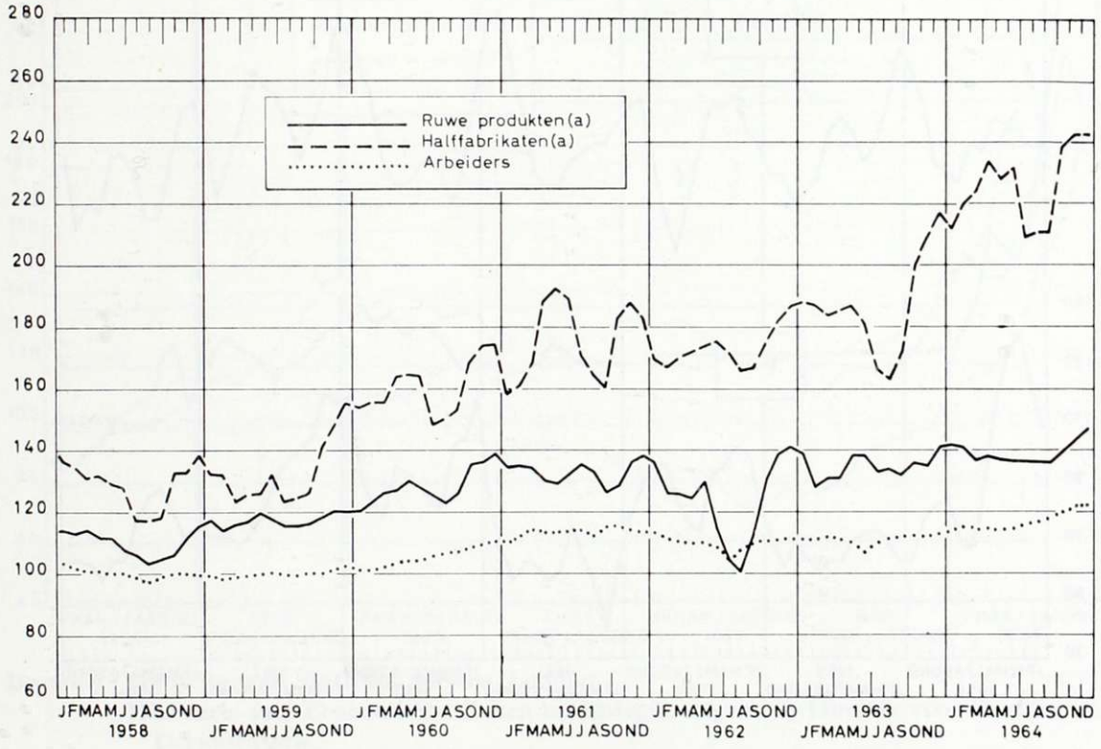
(duizenden tonnen)

OMSCHRIJVING	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Metalen (1e en 2e fusie) :								
Zink	235,6	214,8	224,3	247,6	245,5	206,2	206,3	222,5
Koper	152,6	155,2	185,7	211,8	221,6	221,4	271,4	286,1
Lood	99,3	95,9	88,4	92,7	99,9	93,2	98,4	83,3
Tin	9,5	9,1	6,7	8,7	6,5	9,7	8,4	6,9
Aluminium	2,2	2,7	2,7	2,8	1,9	2,8	3,5	3,5
Diversen	4,8	3,9	4,9	4,6	4,6	4,8	4,4	4,2
Totaal ...	**504,0**	**481,6**	**512,7**	**568,1**	**580,0**	**538,1**	**592,6**	**606,6**
Halffabrikaten :								
Zink	42,1	42,9	38,7	38,1	43,6	45,7	43,8	45,3
Koper	94,2	94,1	95,7	123,6	127,0	114,2	124,2	153,8
Lood	25,4	22,9	23,9	25,6	27,4	27,8	26,8	26,0
Tin	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,7	0,8
Aluminium	31,4	38,3	48,2	61,6	71,7	80,7	95,5	123,5
Diversen	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2	0,1
Totaal ...	**193,8**	**198,7**	**207,1**	**249,5**	**270,2**	**269,2**	**291,2**	**349,6**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie en personeelsbezetting in de nijverheid der non-ferrometalen

(1953 = 100)

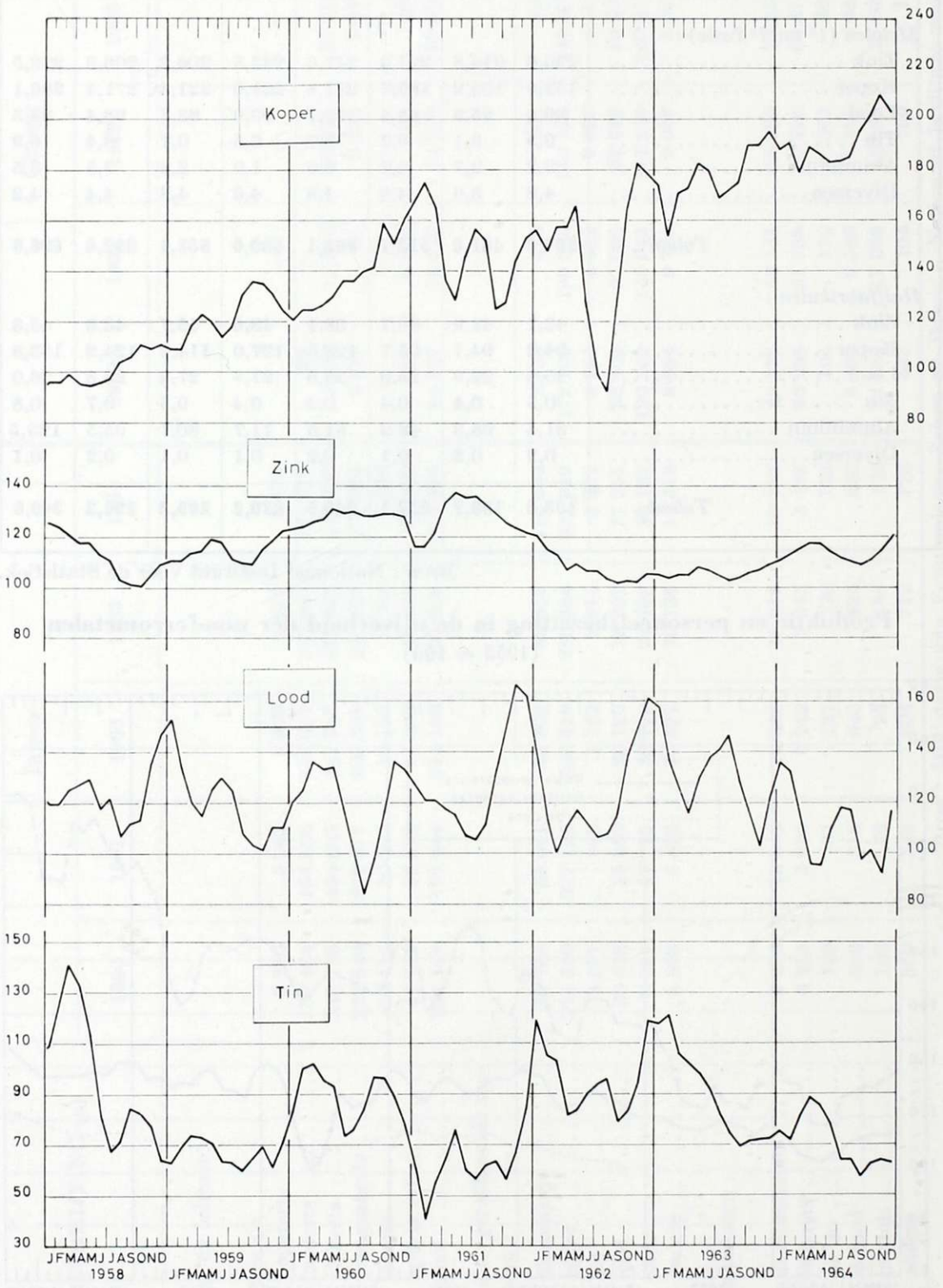
Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Voortschrijdende driemaandsgemiddelden.

Nijverheid der non-ferrometalen

Ruwe produkten

Voortschrijdende driemaandsgemiddelden
(1953 = 100)

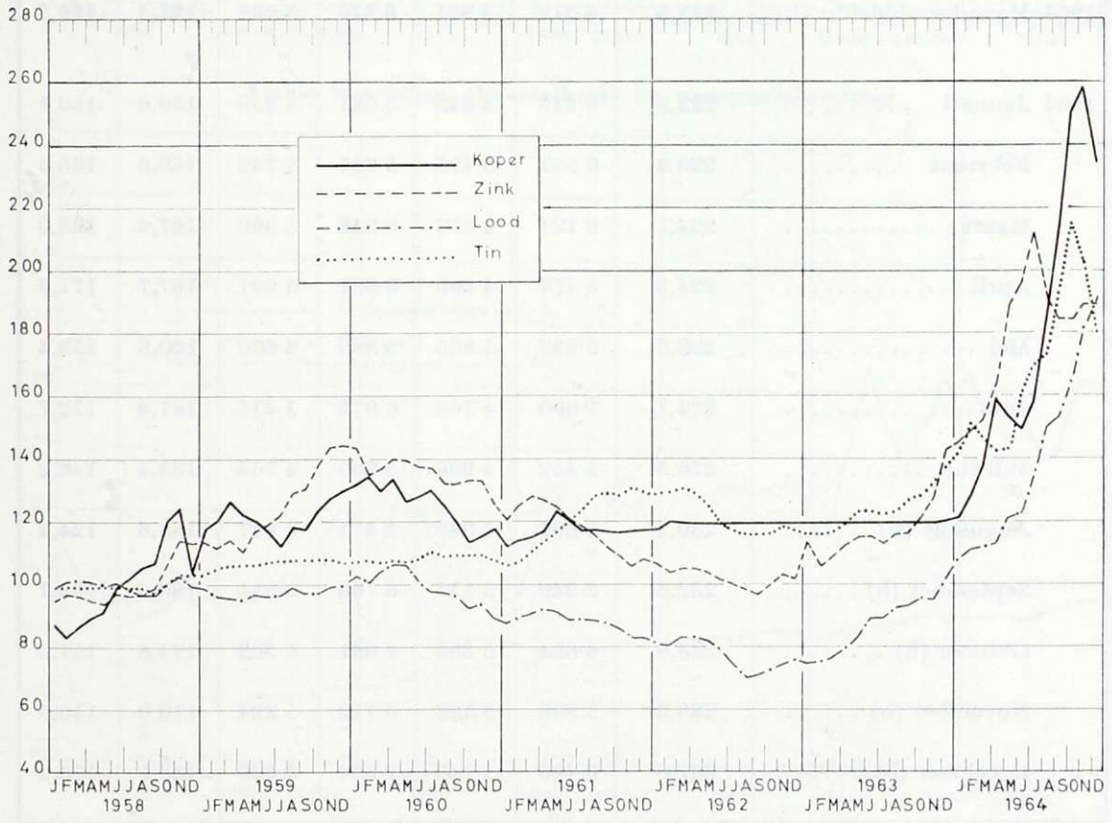
Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Noteringen van de voornaamste non-ferrometalen op de markt van Londen

(in £ per ton)

NON-FERRO-METALEN	Noteringen op 31 december 1963	Veranderingen van de noteringen		Noteringen op 31 december 1964	Verschil in % tussen 31 december 1963 en 31 december 1964
		hoger	lager		
Tin	1 035	1 715	1 031	1 275	+ 23,1
Koper	236	531	236	387,5	+ 64,2
Zink	94 1/2	155	91 1/2	114,5	+ 21,1
Lood	77 5/8	155	77 3/8	123	+ 58,9
Aluminium	184	196	184	196	+ 6,5

(1958 = 100)

Bronnen : Comtelbureau Statistics Service, London.
Ministerie van Economische Zaken en Energie, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Metaalverwerkende nijverheid (a)

Bestellingen en leveringen

TIJDVAK	Aantal arbeiders (duizenden eenheden)	Geboekte bestellingen (miljoenen franken)		Leveringen			
				Waarde (miljoenen franken)		Gewicht (duizenden tonnen)	
		Belgische markt	Uitvoer	Belgische markt	Uitvoer	Belgische markt	Uitvoer
1957 Maandgemiddelde ...	206,0	3 865	2 268	4 267	2 366	127,8	89,9
1958 Maandgemiddelde ...	189,1	3 439	1 987	4 256	2 366	122,0	87,8
1959 Maandgemiddelde ...	176,7	3 980	2 551	4 150	2 539	120,3	111,2
1960 Maandgemiddelde ...	188,5	4 405	2 928	4 388	2 868	125,1	113,3
1961 Maandgemiddelde ...	203,4	5 430	3 760	4 836	3 260	131,7	119,8
1962 Maandgemiddelde ...	212,1	5 345	3 745	5 202	3 743	140,7	134,1
1963 Maandgemiddelde ...	219,1	5 897	4 034	6 050	4 197	158,3	144,0
1964 Maandgemiddelde (b)	227,5	6 319	4 931	6 379	5 089	167,4	159,5
1964 Januari	222,9	6 215	4 342	5 981	4 259	159,6	150,1
Februari	223,3	6 587	5 475	5 981	4 742	160,6	163,4
Maart	224,1	6 721	4 672	6 248	5 369	167,4	163,0
April	224,3	6 477	4 599	6 921	5 297	187,7	171,9
Mei	223,8	5 992	4 865	5 880	4 600	160,8	153,4
Juni	224,1	7 090	4 768	6 975	5 414	187,4	172,7
Juli (b)	226,5	5 452	4 236	5 300	4 764	133,4	146,2
Augustus (b)	230,2	5 597	4 389	5 474	3 977	155,6	124,4
September (b)	232,6	6 940	5 111	6 763	5 314	183,0	164,1
Oktober (b)	233,6	6 394	5 385	6 681	5 503	174,8	171,5
November (b)	233,3	5 898	5 582	6 712	5 224	170,0	156,5
December (b)	231,6	6 466	5 743	7 634	6 605	168,1	176,2

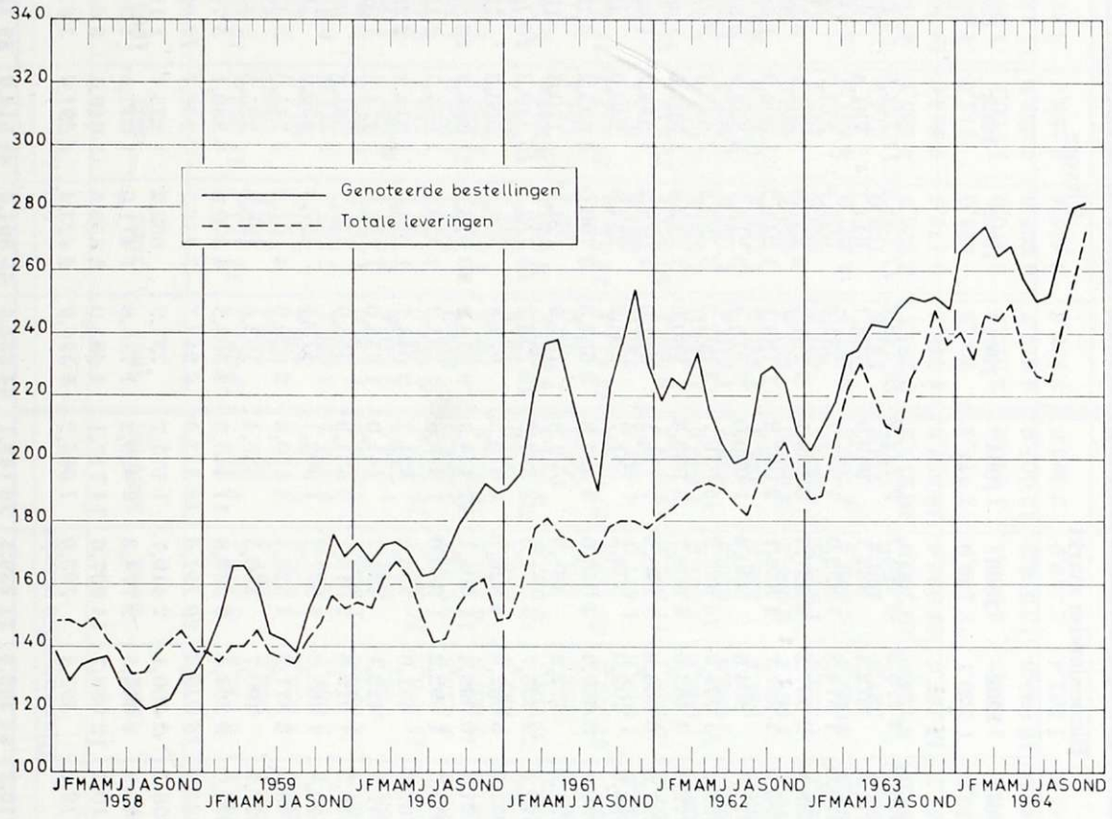
Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal) en Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Ondernemingen met ten minste 5 arbeiders.
(b) Voorlopige gegevens.

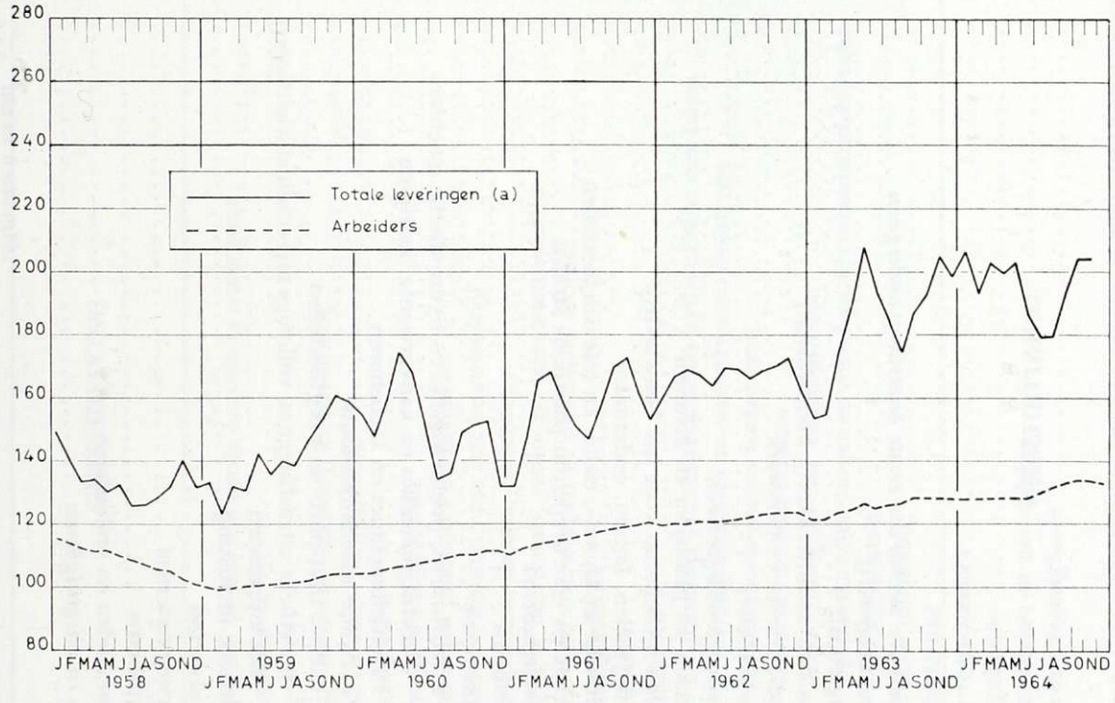
Metaalverwerkende nijverheid

(1953 = 100)

Genoteerde bestellingen en totale leveringen (waarde) (a)

Totale leveringen (hoeveelheid) en personeelsbezetting

(a) Eerste grafiek : voortschrijdende driemaandsgemiddelden. Tweede grafiek : voortschrijdende driemaandsgemiddelden van de indexcijfers der hoeveelheid metaalwaren geleverd door elk van de 18 groepen der metaalverwerkende nijverheid; weging door het aantal arbeiders die in 1953 in elk dezer groepen werkzaam waren.

Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal) en Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Ministerie van Economische Zaken en Energie, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Metaalverwerkende Nijverheid

Evolutie der bestellingen volgens de bedrijvigheidssectoren

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Binnenlandse markt				Uitvoer			
	1961	1962	1963	1964 (a)	1961	1962	1963	1964 (a)
Produkten die slechts een eerste bewerking ondergaan	*7 914,0*	*8 176,3*	*8 108,1*	*9 212,9*	*10 340,4*	*11 235,3*	*11 727,6*	*13 723,9*
Vormstaalgieterij	911,3	872,1	832,1	949,9	783,1	914,7	731,4	838,2
IJzergieterij	1 875,9	1 814,2	1 852,0	1 957,7	534,4	601,4	573,7	742,6
Metaal- en draadtrekkerij, koudwalserij	2 658,8	2 687,8	2 657,5	3 209,1	5 261,4	5 257,3	5 262,7	6 857,2
Smeed-, stamp- en perswerk	1 796,6	1 937,7	1 836,1	2 057,2	1 186,1	1 248,2	1 304,9	1 467,6
Beklede platen	671,4	864,5	930,4	1 039,0	2 575,4	3 213,7	3 854,9	3 818,3
Duurzame gebruiksgoederen	*14 002,6*	*15 054,0*	*16 965,2*	*19 050,7*	*5 903,3*	*6 399,9*	*7 622,4*	*9 492,9*
Artikelen uit plaatijzer en diversen	3 772,5	4 465,9	4 608,7	5 303,3	980,6	1 212,6	1 391,0	1 444,3
Metalen toebehoren voor het bouwbedrijf	5 227,5	6 004,0	7 280,5	7 718,1	857,3	1 018,2	1 544,7	1 699,7
Motorrijwielen, fietsen, onderdelen	596,6	502,0	558,5	581,7	238,2	254,8	240,9	455,6
Elektrische huishoud-, radio- en televisietoestellen	4 030,6	3 609,9	4 048,6	4 827,8	3 639,3	3 790,0	4 335,2	5 758,8
Materieel en voorwerpen in plastische stoffen	375,4	472,2	468,9	619,8	187,9	124,3	110,6	134,5
Uitrustingsgoederen	*22 549,4*	*24 333,7*	*25 271,6*	*28 501,3*	*15 253,2*	*15 510,5*	*16 840,3*	*20 140,1*
Metaalbouw	4 052,9	5 032,9	4 326,7	4 613,5	972,8	553,8	560,3	799,1
Machinebouw	10 121,5	10 096,4	11 405,1	12 444,5	9 978,9	10 476,9	11 396,9	13 573,0
w. o. : Drijfkracht, pneumatische en hydraulische machines	1 055,5	1 092,2	1 380,0	1 379,6	1 231,2	1 459,2	1 665,5	2 155,6
Werktuigmachines en aanverwante bedrijven	767,6	631,0	753,2	824,2	2 048,7	1 914,0	1 914,2	2 239,9
Textielmachines en toebehoren	341,5	423,1	494,7	441,0	1 655,0	1 752,6	1 774,3	1 923,6
Diverse mechaniekbouw	2 150,5	1 919,6	2 013,1	2 437,9	556,9	533,7	561,8	605,7
Hijs-, transport- en weegtoestellen	1 529,3	1 668,6	1 977,2	1 902,1	473,4	457,9	450,6	786,4
Specifieke uitrustingen en volledige nijverheidsinrichtingen	3 749,2	3 871,2	4 326,4	4 810,3	3 820,9	4 161,2	4 745,0	5 419,6
Meetapparaten	527,9	490,7	460,5	649,4	192,8	198,3	285,5	442,2
Elektrische uitrusting	8 375,0	9 204,4	9 539,8	11 443,3	4 302,5	4 479,8	4 883,1	5 768,0
Vervoermaterieel	*16 525,0*	*16 019,3*	*20 191,6*	*18 313,0*	*6 988,7*	*7 432,7*	*7 932,7*	*12 098,6*
Spoorwegmaterieel	2 358,7	2 300,1	2 419,7	1 175,7	787,9	662,2	1 235,7	1 115,4
Scheepsbouw	2 055,9	1 630,5	2 774,3	2 420,2	1 715,8	1 411,0	1 047,5	1 341,9
Automobielen en onderdelen	12 110,4	12 088,7	14 997,6	14 717,1	4 485,0	5 359,5	5 649,5	9 641,3
Wapens en vliegtuigbouw	*4 119,2*	*802,5*	*703,0*	*1 065,2*	*6 396,9*	*4 423,4*	*4 391,0*	*3 673,2*
Algemeen totaal	**65 110,2**	**64 385,8**	**71 239,5**	**76 143,1**	**44 882,5**	**45 001,8**	**48 514,0**	**59 128,7**

(a) Voorlopige gegevens.

Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal) en Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Metaalverwerkende Nijverheid

Evolutie der leveringen volgens de bedrijvigheidssectoren

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Binnenlandse markt				Uitvoer			
	1961	1962	1963	1964 (a)	1961	1962	1963	1964 (a)
Produkten die slechts een eerste bewerking ondergaan	*7 843,8*	*8 217,4*	*8 343,7*	*9 449,7*	*10 327,3*	*11 313,3*	*11 969,8*	*13 307,3*
Vormstaalgieterij	819,7	943,9	898,5	927,1	729,4	870,8	799,2	827,2
IJzergieterij	1 886,9	1 953,2	1 956,2	2 142,9	498,4	550,4	614,8	658,4
Metaal- en draadtrekkerij, koudwalserij	2 717,9	2 667,7	2 634,0	3 079,2	5 433,7	5 349,7	5 577,9	6 279,2
Smeed-, stamp- en perswerk	1 765,9	1 898,6	1 920,6	2 045,9	1 125,0	1 284,3	1 286,9	1 467,6
Beklede platen	653,4	754,0	934,4	1 254,6	2 540,8	3 258,1	3 691,0	4 074,9
Duurzame gebruiksgoederen	*14 369,0*	*15 056,8*	*16 997,9*	*19 028,2*	*5 494,0*	*6 126,6*	*7 288,7*	*9 403,7*
Artikelen uit plaatijzer en diversen	3 983,5	4 425,8	4 970,2	5 384,0	893,3	960,1	1 241,8	1 463,4
Metalen toebehoren voor het bouwbedrijf	5 230,2	5 807,8	6 910,5	7 553,6	796,2	1 078,8	1 326,5	1 695,6
Motorrijwielen, fietsen, onderdelen	724,2	682,9	684,2	720,0	320,8	334,8	332,2	543,8
Elektrische huishoud-, radio- en televisietoestellen	4 045,3	3 701,7	3 957,9	4 864,3	3 391,7	3 660,1	4 284,1	5 589,0
Materieel en voorwerpen in plastische stoffen	385,8	438,6	475,1	506,3	92,0	92,8	104,1	111,9
Uitrustingsgoederen	*19 492,3*	*22 171,2*	*26 279,8*	*27 044,6*	*12 611,8*	*14 935,3*	*16 431,3*	*18 256,5*
Metaalbouw	3 351,2	4 019,1	4 417,0	4 451,2	744,0	664,4	617,1	728,1
Machinebouw	8 957,8	9 928,1	11 662,2	12 378,2	8 586,1	10 342,1	11 349,1	12 744,0
w. o. : Drijfkracht, pneumatische en hydraulische machines	908,5	1 049,4	1 231,9	1 349,6	1 314,0	1 330,8	1 653,9	1 912,3
Werktuigmachines en aanverwante bedrijven	556,7	683,8	810,2	838,1	1 519,4	1 768,9	1 890,8	1 967,0
Textielmachines en toebehoren	392,0	381,2	558,5	478,8	1 522,4	1 759,2	1 917,6	2 115,1
Diverse mechaniekbouw	1 679,6	1 906,1	2 066,5	2 502,0	381,4	485,7	493,5	569,1
Hijs-, transport- en weegtoestellen	1 144,1	1 323,6	1 827,3	1 886,5	425,6	536,6	487,1	640,0
Specifieke uitrustingen en volledige nijverheidsinrichtingen	3 795,5	4 062,5	4 669,4	4 769,3	3 275,7	4 267,9	4 591,3	5 119,5
Meetapparaten	481,4	521,5	498,4	553,9	147,6	193,0	314,9	421,0
Elektrische uitrusting	7 183,3	8 224,0	10 200,6	10 215,2	3 281,7	3 928,8	4 465,1	4 784,4
Vervoermaterieel	*15 661,2*	*16 197,6*	*20 092,6*	*19 022,9*	*8 246,1*	*9 170,5*	*9 654,2*	*14 267,8*
Spoorwegmaterieel	2 156,5	1 560,1	2 163,9	1 716,4	706,2	524,0	715,2	1 398,7
Scheepsbouw	1 256,8	1 602,2	2 350,4	1 840,9	2 922,2	2 410,9	1 700,1	1 683,7
Automobielen en onderdelen	12 247,9	13 035,3	15 578,3	15 465,6	4 617,7	6 235,6	7 238,9	11 185,4
Wapens en vliegtuigbouw	*643,5*	*1 001,4*	*2 359,9*	*2 993,0*	*2 298,8*	*3 456,4*	*5 298,4*	*5 885,9*
Algemeen totaal	**5 8009,8**	**62 644,4**	**74 067,9**	**77 538,4**	**38 978,0**	**45 002,2**	**50 642,4**	**61 121,2**

(a) Voorlopige gegevens.

Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal) en Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1960	1961	1962	1963	1964	1960	1961	1962	1963	1964
Niet-mechanische produkten	**4 634**	**4 928**	**5 548**	**6 548**	**8 103**	**6 971**	**8 053**	**8 777**	**9 243**	**10 655**
Werken van metaaldraad	382	530	675	723	909	2 887	2 956	3 183	3 254	3 647
Metaalwaren hoofdzakelijk voor huishoudelijk gebruik	1 036	811	1 128	1 422	1 761	404	524	687	934	1 146
Metalen constructiewerken	416	318	429	691	672	337	619	632	695	696
Buizen en recipiënten	743	902	1 035	1 108	1 383	1 924	1 990	2 241	2 150	2 519
Gereedschap	567	729	838	897	1 239	338	411	433	509	635
Andere metaalwaren	1 490	1 638	1 443	1 707	2 139	1 081	1 553	1 601	1 701	2 012
Elektrische machines en apparaten	**7 701**	**9 221**	**10 450**	**12 114**	**14 467**	**5 745**	**6 583**	**7 927**	**9 306**	**11 652**
Geïsoleerde kabels, draad, band, enz. voor het geleiden van elektriciteit	361	460	442	580	624	547	543	554	506	716
Isolatoren, isolerende werkstukken en isolatiebuizen	112	128	128	126	130	52	81	92	98	95
Generatoren, elektromotoren, transformatoren en omvormers	948	1 135	1 245	1 591	1 734	1 063	1 067	1 175	1 402	1 520
Elektrische elementen, batterijen en accumulatoren	167	177	201	248	309	77	86	107	119	177
Lampen en buizen voor verlichting	185	199	252	343	373	236	314	375	313	353
Elektronenbuizen, kathodestraalbuizen, transistors, enz.	650	753	735	921	1 215	212	301	329	342	358
Elektrische apparaten voor voertuigen	294	321	350	395	456	77	72	76	69	71
Elektrische huishoudapparaten	1 338	1 403	1 321	1 628	2 185	206	243	239	279	340
Ontvangtoestellen voor radio en televisie	720	609	506	433	454	1 140	1 163	1 444	1 707	2 098
Toestellen voor telegrafie, telefonie, radar	713	1 086	1 275	1 524	1 990	1 153	1 533	2 109	2 060	2 794
Elektrische meet-, controletoestellen, enz.	305	475	956	982	1 047	64	119	139	169	197
Elektrische toestellen voor medisch gebruik, röntgentoestellen	106	116	129	132	163	37	49	60	67	79
Toestellen voor het in- of uitschakelen, enz... van elektrische stroom	1 097	1 439	1 555	1 757	2 102	614	629	661	685	939
Andere elektrische apparaten	705	920	1 355	1 454	1 682	267	383	567	1 490	1 915
Andere machines	**13 305**	**15 215**	**18 012**	**20 150**	**25 226**	**7 801**	**10 000**	**12 026**	**12 786**	**14 946**

Andere machines	13 205	15 015	16 010	20 150	25 600	5 201	10 000	10 006	10 766	14 040
Apparaten voor verwarming	299	224	329	282	421	120	103	111	172	242
Gereedschapswerktuigen voor het bewerken van metalen	703	1 072	1 193	1 203	1 731	576	833	1 062	983	949
Landbouwmachines en -tractoren	1 041	1 388	1 279	1 270	1 516	902	1 064	1 412	1 786	1 933
Kantoormachines	778	1 162	1 294	1 410	1 744	123	190	161	201	310
Machines voor metaalbewerking	734	501	894	808	1 350	504	391	507	531	636
Machines voor textiel- en ledernijverheid	1 374	1 769	1 780	2 179	2 424	1 361	1 740	2 117	1 960	2 284
Naaimachines	350	329	295	382	414	58	49	65	81	92
Machines voor de vervaardiging van papier en machines en toestellen voor het drukken, innaaien of inbinden	626	738	755	998	1 388	141	182	207	179	279
Delf- en graafmachines voor grondwerken	318	512	856	1 251	1 203	192	222	261	315	346
Machines voor andere industrieën	634	532	682	737	884	359	523	563	505	524
Machines en toestellen voor temperatuurwijziging en regeling	795	853	1 341	1 192	1 629	383	664	599	600	826
Pompen en centrifuges, exclusief ontromers	1 011	1 136	1 337	1 561	1 782	716	816	963	1 141	1 432
Machines, toestellen en motorvoertuigen voor het hanteren van goederen	1 089	1 096	1 431	1 723	2 308	531	634	840	994	1 131
Andere gereedschapswerktuigen	305	408	473	611	838	540	584	826	957	1 119
Kranen en dergelijke artikelen voor leidingen, reservoirs, enz.	534	638	749	877	1 102	147	192	234	268	390
Lagers	311	416	489	495	579	10	18	18	16	23
Andere delen en toebehoren van machines	780	867	1 087	1 115	1 315	473	719	933	888	993
Andere niet-elektrische machines en toestellen	1 623	1 574	1 748	2 056	2 598	665	1 076	1 147	1 209	1 437

(vervolg op blz. 88)

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1964.* — Werken van metaaldraad : T.C.I.H. 693 + 694 + 698.51 + 698.52 + 698.53; metaalwaren... : T.C.I.H. 696 + 697.11 + 697.12 + 697.21 + 697.22 + 697.23 + 812.3; metalen constructiewerken : T.C.I.H. 691.1 + 691.2; buizen... : T.C.I.H. 678 + 692; gereedschap : T.C.I.H. 695; andere metaalwaren : T.C.I.H. 679 + 697.91 + 697.92 + 697.93 + 698 — 698.51 — 698.52 — 698.53 + 812.1 + 821.02; geïsoleerde kabels... : T.C.I.H. 723.1; isolatoren : T.C.I.H. 723.21 + 723.22 + 723.23; generatoren... : T.C.I.H. 722.1; elektrische elementen... : T.C.I.H. 729.11 + 729.12; lampen... : T.C.I.H. 729.2; elektronenbuizen... : T.C.I.H. 729.3, elektrische apparaten... : T.C.I.H. 729.41 + 729.42; elektrische huishoudapparaten : T.C.I.H. 725; ontvangtoestellen... : T.C.I.H. 724.1 + 724.2; toestellen voor telegrafie... : T.C.I.H. 724.91 + 724.92 + 724.99; elektrische meet... : T.C.I.H. 729.51 + 729.52; elektrische toestellen voor medisch... : T.C.I.H. 726; toestellen voor het in- of uitschakelen.. : T.C.I.H. 722.2; andere elektrische... : T.C.I.H. 729.6 + 729.7 + 729.91 + 729.92 + 729.93 + 729.94 + 729.95 + 729.96 + 729.98 + 729.99; apparaten voor verwarming : T.C.I.H. 711.1 + 711.2 + 711.31 + 711.32; gereedschapswerktuigen.. : T.C.I.H. 715.1; landbouwmachines : T.C.I.H. 712 + D.T. 8706.00; kantoormachines : T.C.I.H. 714; machines voor metaalbewerking : T.C.I.H. 715.21 + 715.22 + 715.23; machines voor textiel... : T.C.I.H. 717.11 + 717.12 + 717.13 + 717.14 + 717.15 + 717.2; naaimachines : T.C.I.H. 717.3; machines voor de vervaardiging... : T.C.I.H. 718.11 + 718.12 + 718.21 + 718.22 + 718.29; delf- en graafmachines... : T.C.I.H. 718.41 + 718.42; machines voor andere industriën : T.C.I.H. 718.31 + 718.39 + 718.51 + 718.52; machines en toestellen voor... : T.C.I.H. 719.11 + 719.12 + 719.13 + 719.14 + 719.15 + 719.19; pompen en... : T.C.I.H. 719.21 + 719.22 + 719.23; machines, toestellen en motorvoertuigen... : T.C.I.H 719.31 + 719.32; andere gereedschapswerktuigen : T.C.I.H. 719.51 + 719.52 + 719.53 + 719.54; kranen... : T.C.I.H. 719.92; lagers : T.C.I.H. 719.7; andere delen... : T.C.I.H. 719.91 + 719.93 + 719.94 + 719.99; andere niet-elektrische... : T.C.I.H. 711.7 + 711.81 + 711.89 + 719.41 + 719.43 + 719.61 + 719.62 + 719.63 + 719.64 + 719.65 + 719.66 + 719.8. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren

Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren

Hoeveelheid

(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1960	1961	1962	1963	1964	1960	1961	1962	1963	1964
Niet-mechanische produkten	**130 423**	**133 976**	**145 881**	**178 279**	**210 625**	**539 267**	**595 834**	**657 890**	**652 472**	**706 193**
Werken van metaaldraad	8 854	9 881	12 333	13 392	16 667	262 530	275 720	308 539	288 460	316 803
Metaalwaren hoofdzakelijk voor huishoudelijk gebruik	21 531	21 620	21 298	27 038	31 466	12 539	19 170	25 378	30 212	28 719
Metalen constructiewerken	20 928	13 124	22 143	36 185	33 068	26 322	43 808	39 785	45 140	40 481
Buizen en recipiënten	42 930	49 621	53 908	58 174	70 715	186 921	190 448	213 981	214 158	240 191
Gereedschap	5 190	6 291	6 628	6 969	11 508	1 723	1 844	1 823	2 032	2 030
Andere metaalwaren	30 990	33 439	29 571	36 521	47 201	49 232	64 844	68 384	72 470	77 969
Elektrische machines en apparaten	**63 296**	**68 474**	**69 100**	**82 085**	**89 620**	**50 897**	**52 961**	**57 942**	**59 959**	**68 964**
Geïsoleerde kabels, draad, band, enz. voor het geleiden van elektriciteit	6 485	7 798	7 518	9 646	10 430	12 839	11 024	11 221	10 136	13 643
Isolatoren, isolerende werkstukken en isolatiebuizen	1 981	2 079	2 002	1 823	1 910	874	1 084	1 272	1 423	1 178
Generatoren, elektromotoren, transformatoren en omvormers	9 456	10 355	11 465	14 158	10 430	14 032	14 885	15 978	17 753	17 622
Elektrische elementen, batterijen en accumulatoren	4 945	4 835	5 537	6 531	8 035	2 630	3 606	4 941	5 399	5 920
Lampen en buizen voor verlichting	1 128	1 188	1 465	2 117	2 237	1 688	1 826	2 509	1 993	2 100
Elektronenbuizen, kathodestraalbuizen, transistors, enz.	3 423	4 120	4 069	4 548	5 915	256	379	283	280	322
Elektrische apparaten voor voertuigen	1 575	1 780	1 780	2 298	2 279	238	177	269	322	254
Elektrische huishoudapparaten	15 660	16 949	15 634	19 016	25 539	2 194	2 457	2 566	2 904	3 370
Ontvangtoestellen voor radio en televisie	2 986	2 223	1 583	1 307	1 274	5 425	5 549	6 753	7 784	8 900
Toestellen voor telegrafie, telefonie, radar	3 697	4 352	4 350	5 040	6 000	4 594	5 917	5 635	4 963	7 169
Elektrische meet-, controletoestellen, enz.	511	607	771	770	855	243	420	282	185	227
Elektrische toestellen voor medisch gebruik, röntgentoestellen	278	239	251	242	268	55	93	155	224	150
Toestellen voor het in- of uitschakelen, enz... van elektrische stroom	4 892	5 809	5 699	6 022	7 013	3 894	3 204	3 394	3 344	4 064
	181 353	181 202	210 651	224 020	286 910	125 521	158 116	183 426	190 459	207 550

Apparaten voor verwarming	4 233	2 506	4 062	3 884	4 832	2 204	2 311	2 356	2 722	3 535
Gereedschapswerktuigen voor het bewerken van metalen	8 473	11 543	13 208	13 708	19 373	7 271	9 381	11 956	10 208	9 359
Landbouwmachines en -tractoren	22 575	28 133	25 759	25 824	30 544	17 492	20 964	28 941	35 560	38 741
Kantoormachines	1 855	2 281	2 480	2 582	2 930	345	599	570	669	793
Machines voor metaalbewerking	20 400	18 851	24 921	20 600	34 853	16 476	17 954	21 860	24 790	30 038
Machines voor textiel- en ledernijverheid	12 922	15 020	15 126	18 603	20 415	20 673	24 477	27 228	25 043	26 456
Naaimachines	2 134	1 894	1 611	2 024	2 221	252	201	279	352	471
Machines voor de vervaardiging van papier en machines en toestellen voor het drukken, innaaien of inbinden	5 901	6 070	5 671	7 002	11 627	2 772	3 062	3 519	2 872	3 856
Delf- en graafmachines voor grondwerken	6 805	10 838	15 025	19 898	18 477	4 148	4 471	4 594	4 999	5 620
Machines voor andere industrieën	9 339	7 191	8 721	9 080	10 194	5 566	6 776	8 967	6 030	5 671
Machines en toestellen voor temperatuurwijziging en regeling	12 099	9 919	17 051	14 978	23 860	5 383	9 181	6 982	7 294	8 432
Pompen en centrifuges, exclusief ontromers	10 210	9 898	11 284	12 584	14 606	6 815	7 799	9 118	10 008	11 936
Machines, toestellen en motorvoertuigen voor het hanteren van goederen	20 721	21 122	25 545	29 411	38 839	9 069	10 698	14 858	19 911	20 590
Andere gereedschapswerktuigen	3 154	3 926	4 321	4 482	5 818	8 566	10 111	11 117	9 617	11 147
Kranen en dergelijke artikelen voor leidingen, reservoirs, enz.	4 435	4 918	5 268	6 035	7 771	2 209	2 807	2 685	2 564	2 995
Lagers	2 394	3 011	3 483	3 621	4 252	90	176	119	187	246
Andere delen en toebehoren van machines	10 750	10 602	12 650	13 122	14 804	10 404	15 308	17 957	17 061	16 642
Andere niet-elektrische machines en toestellen	22 953	13 479	14 465	16 582	21 494	5 786	11 840	10 320	10 572	11 022

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 85.

(vervolg op blz. 89)

Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren (*vervolg van blz.* 85)

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1960	1961	1962	1963	1964	1960	1961	1962	1963	1964
Vervoermaterieel	**19 991**	**21 373**	**23 446**	**27 862**	**29 583**	**10 809**	**12 964**	**14 897**	**19 488**	**23 839**
Niet-elektrische motoren	2 745	2 848	2 683	3 709	3 640	1 579	1 806	1 881	1 896	2 341
Auto's, autobussen, vrachtwagens en tractoren (exclusief landbouwtractoren)	2 250	2 695	3 240	4 400	7 881	5 054	6 009	8 120	8 585	12 507
Delen van auto's, autobussen, vrachtwagens en tractoren (exclusief landbouwtractoren)	10 817	11 060	13 260	14 624	12 673	435	563	534	596	1 336
Motorfietsen en rijwielen met motor	239	271	227	187	174	117	128	135	140	276
Rijwielen zonder motor	223	156	147	180	218	204	177	190	164	175
Andere wegvoertuigen en aanhangwagens	175	196	215	362	612	55	69	114	165	188
Luchtvaartuigen	2 418	3 099	2 198	3 694	3 184	530	518	1 309	5 812	4 495
Schepen en boten	864	718	1 235	425	844	2 015	2 822	1 732	1 186	1 349
Rollend materieel voor spoorwegen	260	330	241	281	357	820	872	882	944	1 172
Wetenschappelijke toestellen en uurwerken	**1 537**	**1 889**	**2 537**	**3 060**	**3 540**	**209**	**310**	**396**	**410**	**715**
Wetenschappelijke toestellen	1 189	1 475	2 093	2 597	2 993	199	295	374	387	683
w. o. : wetenschappelijke toestellen voor meting, controle, regeling, enz.	(590)	(733)	(1 287)	(1 636)	(1 888)	(82)	(150)	(198)	(218)	(459)
apparaten en materieel voor de foto- en cinematografie	(224)	(280)	(312)	(359)	(417)	(27)	(38)	(60)	(59)	(70)
optische instrumenten	(209)	(252)	(255)	(358)	(404)	(42)	(57)	(50)	(46)	(91)
Uurwerken	348	414	444	463	547	10	15	22	23	32

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1964.* — **Niet-elektrische motoren : T.C.I.H.** 711.41 + 711.42 + 711.5 + 711.6. — D.T. 8408.50; auto's... : T.C.I.H. 732.1 + 732.2 + 732.3 + 732.4 + 732.5; delen van auto's.. : T.C.I.H. 732.6 + 732.7 + 732.81 + 732.89 — D.T. 8706.00; motorfietsen... : T.C.I.H. 732.91 + 732.92; rijwielen... : T.C.I.H. 733.11 + 733.12; andere wegvoertuigen... : T.C.I.H. 733.31 + 733.32 + 733.39 + 733.4; luchtvaartuigen : T.C.I.H. 734; schepen en boten : T.C.I.H. 735; rollend materieel... : T.C.I.H. 731; wetenschappelijke toestellen : T.C.I.H. 861; wetenschappelijke toestellen voor meting... : T.C.I.H. 861.91 + 861.92 + 861.93 + 861.94 + 861.95 + 861.96 + 861.97 + 861.98 + 861.99; apparaten en materieel... : T.C.I.H. 861.4 + 861.51 + 861.52 + 861.61 + 861.69; optische instrumenten : T.C.I.H. 861.11 + 861.12 + 861.21 + 861.22 + 861.31 + 861.32 + 861.33 + 861.34 + 861.39; uurwerken : T.C.I.H. 864. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren (*vervolg van blz.* 87)

Hoeveelheid

(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1960	1961	1962	1963	1964	1960	1961	1962	1963	1964
Vervoermaterieel	**433 100**	**461 673**	**463 923**	**533 988**	**579 970**	**237 987**	**266 449**	**265 861**	**251 471**	**376 022**
Niet-elektrische motoren	15 370	15 123	21 371	29 858	28 330	6 853	9 126	10 760	9 368	9 631
Auto's, autobussen, vrachtwagens en tractoren (exclusief landbouwtractoren)	39 232	51 248	61 615	87 334	145 174	82 802	93 672	126 108	134 666	184 725
Delen van auto's, autobussen, vrachtwagens en tractoren (exclusief landbouwtractoren)	183 625	182 062	216 278	239 194	218 605	6 916	9 223	8 806	9 572	33 130
Motorfietsen en rijwielen met motor	2 314	2 773	2 292	1 904	1 644	1 099	1 275	1 327	1 400	2 576
Rijwielen zonder motor	3 118	2 136	2 008	2 432	3 123	4 246	3 533	3 766	3 446	3 456
Andere wegvoertuigen en aanhangwagens	6 131	6 765	6 775	8 741	11 094	1 364	1 614	2 240	2 834	3 292
Luchtvaartuigen	1 185	1 633	1 309	2 196	1 454	511	438	596	1 851	1 247
Schepen en boten	173 595	185 148	142 954	150 562	155 535	103 568	115 548	77 763	59 168	92 689
Rollend materieel voor spoorwegen	8 530	14 785	9 321	11 767	15 011	30 628	32 020	34 495	29 166	45 276
Wetenschappelijke toestellen en uurwerken	**3 563**	**3 996**	**4 041**	**4 788**	**5 351**	**626**	**1 123**	**924**	**1 165**	**1 445**
Wetenschappelijke toestellen	2 964	3 335	3 371	4 134	4 586	609	1 107	901	922	1 417
w. o. : wetenschappelijke toestellen voor meting, controle, regeling, enz.	(1 651)	(1 779)	(1 842)	(2 280)	(2 536)	(175)	(579)	(297)	(346)	(734)
apparaten en materieel voor de foto- en cinematografie	(535)	(686)	(714)	(865)	(988)	(90)	(123)	(189)	(196)	(253)
optische instrumenten	(301)	(326)	(302)	(351)	(404)	(94)	(124)	(98)	(96)	(147)
Uurwerken	599	661	670	654	765	17	16	23	24	28

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 88.

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Metaalverwerkende nijverheid

Evolutie der tewerkstelling (arbeiders en bedienden) volgens de bedrijvigheidssectoren

Maandgemiddelden

(eenheden)

OMSCHRIJVING	1959	1960	1961	1962	1963	1964 (a)
Produkten die slechts een eerste bewerking ondergaan	**32 838**	**34 516**	**36 374**	**37 384**	**37 206**	**37 710**
Vormstaalgieterij	*3 775*	*4 310*	*4 794*	*5 118*	*4 855*	*4 738*
IJzergieterij	*6 809*	*6 979*	*7 976*	*8 118*	*8 339*	*8 183*
Metaal- en draadtrekkerij, koudwalserij	*13 594*	*14 221*	*14 893*	*15 136*	*15 129*	*16 090*
Smeed-, stamp- en perswerk	*6 814*	*6 694*	*6 626*	*7 092*	*6 829*	*6 651*
Beklede platen	*1 846*	*2 312*	*2 085*	*1 920*	*2 054*	*2 048*
Duurzame gebruiksgoederen	**53 557**	**57 217**	**62 663**	**64 462**	**69 065**	**73 038**
Artikelen uit plaatijzer en diversen	*14 466*	*13 706*	*14 327*	*14 936*	*16 673*	*17 569*
Metalen toebehoren voor het bouwbedrijf	*17 600*	*19 623*	*20 551*	*21 166*	*23 979*	*24 707*
Motorrijwielen, fietsen, onderdelen	*3 972*	*4 412*	*4 697*	*5 031*	*5 215*	*5 585*
Elektrische huishoud-, radio- en televisietoestellen	*17 519*	*19 476*	*21 612*	*21 691*	*21 492*	*23 353*
Materieel en voorwerpen in plastische stoffen	—	—	*1 476*	*1 638*	*1 706*	*1 824*
Uitrustingsgoederen	**86 898**	**93 500**	**102 486**	**108 797**	**111 586**	**114 447**
Metaalbouw	*10 683*	*10 983*	*12 733*	*13 515*	*14 212*	*13 913*
Machinebouw	*42 677*	*48 204*	*52 166*	*55 665*	*57 506*	*59 177*
w.o. : Drijfkracht, pneumatische en hydraulische machines	5 472	4 579	4 310	4 516	4 875	5 311
Werktuigmachines en aanverwante bedrijven	5 090	5 878	7 080	7 173	7 679	7 667
Textielmachines en toebehoren	3 659	4 765	5 254	5 766	6 374	6 642
Diverse mechaniekbouw	5 584	6 445	6 638	7 485	7 964	8 309
Hijs-, transport- en weegtoestellen	6 304	5 776	5 407	5 691	6 485	6 581
Specifieke uitrustingen en volledige nijverheidsinrichtingen	13 832	18 426	20 946	22 355	21 646	22 017
Meetapparaten	2 736	2 335	2 531	2 679	2 483	2 650
Elektrische uitrusting	*33 538*	*34 312*	*37 587*	*39 617*	*39 868*	*41 357*
Vervoermaterieel	**34 200**	**34 634**	**34 508**	**37 573**	**38 585**	**41 591**
Spoorwegmaterieel	*5 875*	*4 657*	*5 495*	*7 013*	*6 250*	*6 003*
Scheepsbouw	*12 983*	*13 459*	*12 002*	*12 658*	*12 596*	*11 931*
Automobielen en onderdelen	*15 342*	*16 518*	*17 011*	*17 902*	*19 739*	*23 657*
Wapens en vliegtuigbouw	**13 099**	**14 042**	**14 858**	**16 143**	**17 577**	**17 505**
Algemeen totaal	**220 592**	**233 909**	**250 889**	**264 359**	**274 019**	**284 291**

(a) Voorlopige gegevens.

Bronnen : Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid (Fabrimétal) en Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Buitenlandse handel van nieuwe auto's en rijwielen met of zonder motor

(eenheden)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1960	1961	1962	1963	1964	1960	1961	1962	1963	1964
Auto's voor personenvervoer :										
— voor gemeenschappelijk vervoer (b)	79	258	91	128	139	144	448	410	517	576
— overige	30 065	30 971	36 905	52 270	105 772	79 676	88 971	127 333	138 632	201 729
Auto's voor goederenvervoer	3 652	5 722	6 688	8 117	10 794	6 204	6 537	6 743	5 319	6 705
Motorrijwielen	3 209	3 315	2 005	2 011	1 758	336	323	205	749	341
Rijwielen met hulpmotor	31 488	29 674	26 979	22 972	23 302	10 128	13 480	15 458	18 308	37 374
Motorscooters	3 923	3 531	2 805	1 230	1 702	4 594	4 178	3 543	2 229	1 468
Rijwielen zonder motor	3 997	7 068	8 812	11 748	16 573	86 694	59 418	54 086	34 253	33 199

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1964.* — **Gemeenschappelijk vervoer : D. T. 8702.00; overige : D.T. 8702.20; auto's voor goederenvervoer : D.T. 8702.40 + 8702.50; motorrijwielen : D.T. 8709.20; rijwielen met hulpmotor : D.T. 8709.00; motorscooters : D.T. 8709.10; rijwielen zonder motor : D.T. 8710.00.** — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

(b) Vanaf 1961 ruimere statistische inhoud.

§ 2. — SCHEIKUNDIGE NIJVERHEID

In de chemische nijverheid bleef de bedrijvigheid gunstig georiënteerd in 1964 en het stijgingstempo kan de vergelijking met het voorgaande jaar doorstaan. Inderdaad, niettegenstaande de sociale moeilijkheden die tijdens het eerste kwartaal tot het neerleggen van het werk hebben geleid, nam de produktie, volgens het Nationaal Instituut voor de Statistiek, met 10 % toe, maar het is niet uitgesloten dat het definitief indexcijfer het stijgingspercentage van circa 8 %, vooropgesteld door de Federatie der Chemische Nijverheid van België zal benaderen. Dit percentage is trouwens de voortzetting van een sedert enkele jaren ononderbroken stijging en de opeenvolgende hoge produktieniveaus ondergingen slechts in zeer geringe mate de invloed van de conjunctuurvertragingen.

Volgens de statistische gegevens over de buitenlandse handel is de procentuele vordering van de export, naar waarde, nagenoeg onveranderd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar (+ 12,7 %, tegen + 13 %); nochtans bedroeg, naar gewicht, de toeneming slechts 2,2 %, tegen 10 % in 1963. Hieruit blijkt dat de export van dure goederen gunstiger evolueert dan die van niet veredelde of goedkopere produkten. Uit de verdere analyse van het verloop van de afzet blijkt dat, naar waarde en per sector, de toeneming van het ene jaar op het andere nagenoeg algemeen is. De export steeg inderdaad voor bijna alle chemische produkten, met uitzondering voor zeep en onderhoudsmiddelen en voor lucifers die, bij de eerstgenoemde achteruitging met 5,1 % en bij de tweede met 16,3 %. Nochtans is de toeneming veeleer gering voor kunstmeststoffen (+ 2 %), voor organische scheikundige produkten (+ 3,4 %) voor andere chemische produkten en preparaten (+ 5,9 %) en voor springstoffen (+ 6,6 %); ze schommelt tussen 14 en 20 % voor produkten voor fotografie en cinematografie (+ 14,3 %), voor natuurlijke meststoffen (+ 15 %), voor farmaceutische produkten (+ 17,4 %), voor plastiekstoffen, geregenereerde cellulose en kunsthars (+ 19 %); de toeneming is hoger dan 20 % voor rubberwaren (+ 24,0 %), diverse chemische produkten (+ 26,9 %), etherische oliën, parfumerieën en schoonheidsprodukten (+ 28,1 %), de stijging is echter opvallend hoog voor verfstoffen (+ 31,4 %), voor teer en sommige chemische elementen (+ 35,8 %), evenals voor artikels in plastische kunststoffen (+ 36,5 %).

De lidstaten van de Gemeenschappelijke Markt namen 45 % van deze totale uitvoer op; in 1958 bedroeg hun aandeel slechts 32 %.

Over het algemeen bleven de prijzen stabiel, maar de prijsstijging bij de grondstoffen, o.m. de non-ferrometalen, alsmede de aanzienlijke loonsverhogingen, dreven de produktiekosten op zodat de winstmarges inkrompen. Dergelijke omstandigheden, alsmede de schaarste aan geschoolde arbeidskrachten, zetten de producenten tot mechanisering en automatisering van hun bedrijven aan. De produktiviteit nam in deze sector vlug toe; hiervan getuigt de produktiestijging met 8 % in 1964, terwijl de personeelsbezetting in de chemische bedrijven in ditzelfde jaar slechts met 2,7 % aangroeide. Einde 1964 waren, volgens de Federatie der Chemische Nijverheid van België, 64 300 arbeidskrachten tewerkgesteld, tegen 62 600 einde 1963.

Deze omstandigheden, waaraan nog de noodzakelijkheid tot ontwikkeling van het wetenschappelijk onderzoek dient te worden gevoegd, verklaren waarom in 1964 de uitgaven voor investeringen 4,25 miljard frank (4 miljard in 1963) bedroegen, waarvan 1,3 miljard voor wetenschappelijk onderzoek.

Van haar totale omzet, groot 43,8 miljard frank, verkocht de chemische nijverheid tijdens het voorbije jaar voor 22,6 miljard aan het buitenland; dit wijst erop dat deze industrie geroepen is om een zeer belangrijke exportnijverheid te worden. Met het oog daarop en rekening houdend met de scherpe concurrentie tussen de nijverheidslanden, zien de Belgische veeleer kleine bedrijven zich tot verdere concentratie verplicht, willen zij zich kunnen meten met de grote internationale trusts.

De sedert het tweede halfjaar van 1963 ingetreden verbetering van de internationale meststoffenmarkt handhaafde zich in 1964. Thans schijnt er een beter evenwicht tussen vraag en aanbod te bestaan waardoor de noteringen op de uitvoermarkten stegen. Bovendien was 1964 een zeer gunstig jaar voor de Belgische stikstofnijverheid : de produktie van primaire stikstof steeg met 13,7 %; die van samengestelde meststoffen met 11,2 %.

Niettegenstaande de stakingen tijdens het eerste kwartaal en de schaarste aan non-ferrometalen — schaarste die in het eerste halfjaar nog steeds scherp was — steeg de Belgische zwavelzuurproduktie van 1 235 000 t in 1963 tot 1 340 000 t in 1964; in dezelfde tijdspanne ging het binnenlands verbruik van 1 175 000 t over naar 1 260 000 t en de export van 121 000 t naar 133 000 t.

Hoewel het verbruik van petroleumprodukten toenam bleef de concurrentie vinnig in de chemische petroleumindustrie. Om competitief te blijven blijkt de bouw van grote fabrieken noodzakelijk.

Onder de hydrogenatieprodukten hadden de zware alcoholen af te rekenen met de sedert medio 1964 aanhoudende prijsstijging van de vetstoffen, maar de moeilijkheden op deze markt werden enigszins goedgemaakt door de aanmerkelijke stijging van de voortbrenging der uit vette alcoholen vervaardigde produkten.

Er worden grotere inspanningen gedaan om het onderzoek te ontwikkelen met het oog op de aanpassing van nieuwe farmaceutische specialiteiten. Meer dan ooit is deze ontwikkeling de bijzonderste voorwaarde tot expansie op lange termijn.

In de rubbernijverheid nam de bedrijvigheid eveneens toe ten opzichte van het voorgaande jaar (+ 9,9 %).

★

★ ★

Invoer van de voornaamste voor de chemische nijverheid bestemde grondstoffen

OMSCHRIJVING (a)	Waarde (miljoenen franken)					Gewicht (tonnen)				
	1960	1961	1962	1963	1964	1960	1961	1962	1963	1964
Zout	198	203	232	270	275	617 189	610 026	691 145	773 153	824 159
Ruwe zwavel	236	216	225	217	255	183 358	166 301	170 302	179 688	213 972
Ongeroost ijzerkies	258	214	181	168	171	518 966	449 772	377 609	346 280	397 040
Ruw fosfaat	423	561	557	652	795	652 328	900 313	879 889	1 009 885	1 179 430
Ruwe rubber	1 055	967	900	987	1 052	37 217	39 687	39 930	45 816	51 268

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1964.* — Zout : T.C.I.H. 276.3; ruwe zwavel : T.C.I.H. 274.1; ongeroost ijzerkies : T.C.I.H. 274.2 + 281.4; ruw fosfaat : T.C.I.H. 271.3; ruwe rubber : T.C.I.H. 23. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Produktie in sommige takken der scheikundige nijverheid

(duizenden tonnen)

TIJDVAK	Stikstofnijverheid		Ruwe teer	Rubber (c)
	Primaire stikstof (a)	Samengestelde meststoffen (b)		
1956 Maandgemiddelde	**19,6**	**13,3**	**20,7**	**3,4**
1957 Maandgemiddelde	**19,5**	**13,1**	**21,0**	**3,3**
1958 Maandgemiddelde	**22,9**	**20,1**	**20,6**	**3,0**
1959 Maandgemiddelde	**25,3**	**19,8**	**21,5**	**3,4**
1960 Maandgemiddelde	**26,6**	**22,4**	**22,3**	**3,6**
1961 Maandgemiddelde	**23,0**	**31,0**	**22,5**	**4,1**
1962 Maandgemiddelde	**23,4**	**34,3**	**23,1**	**4,3**
1963 Maandgemiddelde	**26,6**	**44,6**	**23,0**	**4,5**
1964 Maandgemiddelde	**29,8**	**49,6**	**23,6**	**4,9**
1964 Januari	21,4	60,3	23,4	5,0
Februari	14,0	50,4	21,9	5,0
Maart	30,5	55,1	24,0	5,2
April	32,1	56,9	23,5	5,2
Mei	32,9	38,9	23,5	4,5
Juni	30,6	40,6	23,6	5,3
Juli	30,4	34,6	22,7	4,1
Augustus	33,3	41,5	23,3	3,9
September	31,4	48,2	23,5	5,3
Oktober	34,1	49,0	24,6	5,3
November	33,7	58,3	23,5	5,0
December	33,0	61,1	25,2	5,3

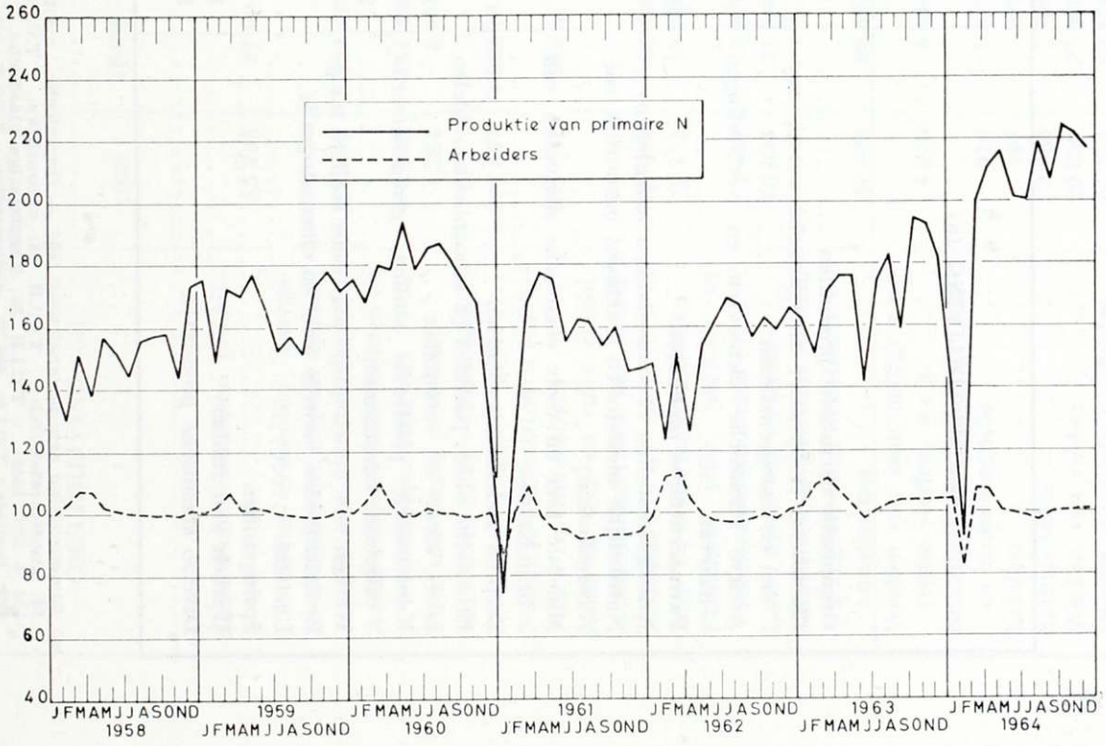
(a) In 1.000 t N.
(b) In 1.000 t goederen.
(c) Exclusief de produktie van schoenen, inclusief de produktie van fietsbanden.

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Distigoudron.

Stikstofnijverheid

Produktie en personeelsbezetting

(1953 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Buitenlandse handel in scheikundige produkten

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1960	1961	1962	1963	1964	1960	1961	1962	1963	1964
Organische chemische produkten	1 634	1 632	1 830	2 162	2 760	958	1 261	1 174	1 402	1 449
Chemische elementen; anorganische zuren, oxyden en halogeenzouten	651	696	737	843	993	881	929	736	732	994
Andere chemische elementen en verbindingen daarvan	748	751	710	735	997	1 614	1 152	1 074	1 050	1 112
Farmaceutische produkten	2 242	2 150	2 093	2 377	2 567	855	935	932	1 034	1 214
Kunstmeststoffen (Thomasslakken inbegrepen)	2 020	2 173	2 089	2 370	2 446	5 329	5 138	5 134	5 657	5 773
Natuurlijke meststoffen (exclusief natuurlijk calciumfosfaat)	207	246	252	105	147	10	13	13	20	23
Minerale teer en ruwe chemische derivaten van brandstoffen	160	160	91	95	114	424	335	168	179	242
Zeep en onderhoudsmiddelen	288	287	308	364	420	357	405	478	767	728
Etherische oliën, parfums en schoonheidsmiddelen	304	344	380	447	525	80	90	113	146	187
Looi-, kleur- en verfstoffen	1 298	1 064	1 237	1 425	1 629	442	443	451	724	951
Kunstmatige plastische stoffen, geregenereerde cellulose, kunstharsen	2 134	2 420	2 754	3 164	3 926	1 000	950	1 246	1 626	1 935
Werken van kunstmatige plastische stoffen, n.e.g.	523	650	688	773	999	346	391	507	739	1 009
Benodigdheden voor de foto- en cinematografie	182	225	279	306	390	2 411	2 988	3 430	3 522	4 024
Lucifers	2	3	3	3	7	136	158	136	166	139
Springstoffen	199	160	148	148	191	229	222	234	241	257
Werken van rubber	1 411	1 546	1 653	1 971	2 280	847	984	1 138	1 249	1 549
Diverse chemische produkten	1 151	1 336	1 537	1 752	2 059	514	571	807	804	1 020

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1964.* — Organische... : T.C.I.H. 512; chemische elementen... : T.C.I.H. 513; andere... : T.C.I.H. 514 + 515; farmaceutische... : T.C.I.H. 54; kunstmeststoffen... : T.C.I.H. 56; natuurlijke... : T.C.I.H. 271.1 + 271.2 + 271.4; minerale teer... : T.C.I.H. 52; zeep... : T.C.I.H. 554; etherische oliën... : T.C.I.H. 551 + 553; looi-... : T.C.I.H. 53; kunstmatige plastische... : T.C.I.H. 581; werken van... : T.C.I.H. 893 + D.T. 4202.00 + 4202.10 + 4202.20; benodigheden... : T.C.I.H. 862; lucifers : T.C.I.H. 899.32; springstoffen : T.C.I.H. 571; werken van rubber : T.C.I.H. 62 + 841.6; diverse.. : T.C.I.H. 599. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in scheikundige produkten

Gewicht

(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1960	1961	1962	1963	1964	1960	1961	1962	1963	1964
Organische chemische produkten	85 286	87 604	113 662	140 893	185 071	63 427	121 084	145 635	183 399	197 567
Chemische elementen ; anorganisceh zuren, oxyden en halogeenzouten	108 492	139 220	132 559	170 335	196 480	267 950	305 344	196 647	208 745	239 999
Andere chemische elementen en verbindingen daarvan	173 849	151 403	143 634	150 789	187 893	395 503	409 668	354 039	335 241	380 488
Farmaceutische produkten	4 324	3 966	3 773	4 073	4 335	2 112	2 242	2 366	2 608	2 751
Kunstmeststoffen (Thomasslakken inbegrepen)	1 258 857	1 368 565	1 389 856	1 472 783	1 459 945	3 477 601	3 310 194	3 571 388	3 895 762	3 857 637
Natuurlijke meststoffen (exclusief calciumfosfaat)	251 511	293 171	270 195	149 834	180 820	5 177	6 923	4 305	7 903	8 486
Minerale teer en ruwe chemische derivaten van brandstoffen	48 279	55 558	53 826	52 670	63 691	121 966	107 606	85 482	93 197	113 838
Zeep en onderhoudsmiddelen	19 772	15 230	15 418	16 858	20 139	21 696	28 532	32 836	50 270	45 326
Etherische oliën, parfums en schoonheidsmiddelen	2 467	2 697	3 005	3 555	4 320	821	1 021	1 445	1 912	2 735
Looi-, kleur- en verfstoffen	30 647	27 580	28 528	31 558	37 979	36 789	35 524	33 097	38 889	48 729
Kunstmatige plastische stoffen, geregenereerde cellulose, kunstharsen	67 836	82 227	101 539	123 292	155 882	17 603	19 912	30 307	41 897	51 540
Werken van kunstmatige plastische stoffen, n.e.g.	4 916	6 544	6 971	7 634	10 148	3 700	4 106	5 485	7 751	11 083
Benodigdheden voor de foto- en cinematografie	910	1 037	1 493	1 800	2 555	13 043	15 609	18 099	18 002	19 616
Lucifers	164	202	172	170	463	5 117	5 658	4 868	5 592	4 771
Springstoffen	2 306	1 796	3 076	1 814	2 461	5 302	4 101	5 815	6 377	5 038
Werken van rubber	22 997	25 996	27 448	32 283	37 691	18 358	21 280	24 700	28 542	32 344
Diverse chemische produkten	71 194	80 344	91 735	113 553	143 033	39 955	35 965	39 737	50 645	66 743

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 96.

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

§ 3. — TEXTIELNIJVERHEID

De expansie van de textielindustrie in 1963 zette zich tijdens de eerste helft van 1964 door, maar in sommige sectoren werd reeds vóór het betaald verlof een hoogtepunt bereikt, gevolgd door een aarzelende beweging en, tenslotte, door een teruggang tijdens het laatste kwartaal. Terwijl de toeneming voor de ganse textielnijverheid 8,6 % bedroeg in 1963 ten opzichte van 1962, lag de produktie van 1964 ten aanzien van 1963 slechts 1 % hoger. Enkel de produktie van de weverijen verhoogde (+ 5,4 %), terwijl die van de breigoederen en van de spinnerijen met respectievelijk 3,4 % en 0,9 % daalde.

Deze achteruitgang van een belangrijke sector van de Belgische economie, die trouwens ten zeerste gevoelig is voor conjunctuurschommelingen, is te wijten aan de samentreffende werking van verscheidene factoren. Daaronder dient in de eerste plaats de drukking te worden vermeld door produkten, ingevoerd tegen abnormaal lage prijzen, op de Belgische markt, vooral dan inzake katoen, jute, kunst- en synthetische vezels.

Voorts leidde de inkrimping van het verbruik in het binnenland, vanaf de herfst, tot een vermindering van de bevoorrading bij de verdelers, en tot een voorraadvergroting bij de producenten. Deze laatste zagen tussen 31 december 1963 en 31 december 1964 hun voorraden weefsels aangroeien met 39 % voor rayon en fibraan, met 20,9 % voor katoen, met 16,7 % voor tapijten uit harde vezels en met 10,5 % voor wol. Daarentegen daalden de voorraden met 5,2 % voor vlas en met 3,5 % voor jute.

De verhoging van de rechten met 15 % door de Britse regering op alle ingevoerde fabrikaten geheven, trof bovendien alle Belgische textielprodukten, maar het ergst de tapijten, de stofferings- en katoenweefsels, de kunst- en synthetische vezels, alsook de breigoederensector.

Welnu het Britse afzetgebied betekende voor de Belgische textielindustrie in 1963 een uitvoer van zowat 3 miljard frank, d.i. 9 % van de totale uitvoer van de B.L.E.U. en 25 % van de totale uitvoer naar Groot-Brittannië. Slechts een gedeelte van de Belgische uitvoer, m.n. de grondstoffen, waarvan de waarde op 1 miljard frank geraamd wordt, viel niet onder de speciale taks. Maar de daling van de verkoop van afgewerkte produkten, als gevolg van de Britse maatregelen, zal, gedeeltelijk althans, een weerslag hebben op de eerste produktiestadia, bijvoorbeeld op de garens.

In elk stadium wordt een daling van de grondstoffenprijzen vastgesteld voor alle sectoren, behalve in die van de kunstvezels, waar de prijzen stationair bleven. Deze daling kon echter slechts in kleine mate de toeneming der sociale lasten, vooral in 1964 voelbaar, en de vermindering van de groothandelsprijzen, goedmaken. Dit laatste feit wekte stijgende onrust bij de producenten die af te rekenen hadden met een inkrimping der winstmarges. Het indexcijfer der groothandelsprijzen, door het Nationaal Instituut voor de Statistiek gepubliceerd, duidt inderdaad een vermindering aan met 4,6 %, van januari tot december 1964, van de groothandelsprijzen voor textielprodukten samengenomen. In die tijdspanne zijn alleen de groothandelsprijzen voor jute gestegen (+ 28,5 %), terwijl in de overige sectoren de prijsdaling soms vrij

groot was : katoen : — 1,6 %; kunstvezels : — 1,8 %; vlas : — 11,4 %; wol — 13,7 %. Er zij nochtans opgemerkt dat deze prijsdaling vooral op de garens betrekking hadden.

Globaal beschouwd geeft de analyse van de produktiekromme in de onderscheiden sectoren slechts een vervormd beeld van de feitelijke toestand in de Belgische textielindustrie. De degelijke resultaten van het eerste halfjaar laten immers in zekere mate toe de daaropvolgende achteruitgang op te halen. In feite trad de verzwakking eerst op in de wolsector en breidde zich langzamerhand uit tot de andere sectoren, zoals de katoennijverheid, de tricotageindustrie en de sector der kunst- en synthetische vezels.

Volgens het Nationaal Instituut voor de Statistiek, verminderde in 1964 de bedrijvigheid aanzienlijk in de wolindustrie, vooral bij de bereiding, het wassen en het carboniseren (— 12,9 %), en in de kammerijen (— 2,4 %). Zo de spinnerijen ook een weinig terrein verloren (— 3,3 %), gingen de weverijen er echter op vooruit (+ 7,2 %), dit niettegenstaande een zeer slecht vierde kwartaal. Deze toeneming is het gevolg van de hoge vlucht van weefsels, fluweel en pluche voor stoffering (+ 23,8 %) en van tapijten (+ 11,7 %).

De katoenspinnerijen gaven in 1964 ten opzichte van 1963 blijk van een stationaire bedrijvigheid (+ 0,3 %) ; in het laatste kwartaal nam hun produktie echter af en belangrijke ondernemingen stelden een gedeeltelijke werkloosheid van enkele dagen per maand in. De katoenweverijen, alhoewel ogenschijnlijk door de crisis minder getroffen (+ 4,3 %), ondervonden toch verhoogde moeilijkheden bij de afzet van hun produkten. De vlasspinnerijen handhaafden hun produktieniveau van 1963, terwijl de jutespinnerijen dit peil overschreden (+ 2,5 %).

De vlasweverijen verminderden echter aanmerkelijk hun bedrijvigheid (— 11,4 %), terwijl de juteweverijen ze behielden.

De confectienijverheid kende eveneens een verzwakking, na de grote activiteit op het einde van 1963 en in het begin van 1964. Hopelijk kan deze nijverheid, gekenmerkt door haar groot aantal kleine bedrijven, in een communautair klimaat haar structuurhervormingen voortzetten, die reeds sinds een tiental jaren begonnen zijn en grotere concentratie op het niveau van de produktie bereiken.

De invoer van textielprodukten steeg met 13,8 % maar de export van textielstoffen verminderde met 3,1 %.

De invoer nam toe zowel voor textielstoffen (+ 17,5 %) als voor textielprodukten (+ 14,3 %).

★

★ ★

Buitenlandse handel in textielstoffen

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1960	1961	1962	1963	1964	1960	1961	1962	1963	1964
Wol en haar van dieren	**7 088**	**7 836**	**8 583**	**8 533**	**10 247**	**3 992**	**4 255**	**4 684**	**5 045**	**4 484**
Zweetwol of ruggewassen wol	4 088	4 838	5 202	4 817	6 330	326	349	384	289	177
Gewassen wol	371	397	369	413	539	1 231	1 300	1 291	1 571	1 299
Haar van andere dieren	423	306	437	504	451	569	599	626	631	569
Wol of fijn haar, gekaard of gekamd	1 591	1 567	1 769	2 054	2 255	1 081	1 087	1 246	1 323	1 358
Rafelwol, afval	615	728	806	745	672	785	920	1 137	1 231	1 081
Katoen	**3 420**	**3 326**	**2 926**	**2 727**	**2 985**	**154**	**169**	**200**	**197**	**191**
Jute	**731**	**1 077**	**1 185**	**917**	**1 170**	**67**	**77**	**109**	**170**	**225**
Vlas	**598**	**826**	**912**	**1 129**	**1 217**	**1 639**	**1 848**	**1 968**	**2 263**	**2 322**
Ruw vlas	349	510	501	600	716	—	—	—	—	—
Gezwingeld en gehekeld	120	168	182	269	271	1 420	1 501	1 587	1 817	1 912
Werk en afval	129	148	229	260	230	219	347	381	446	410
Zijde en andere vezels van plantaardige oorsprong	**455**	**517**	**467**	**630**	**788**	**74**	**77**	**87**	**82**	**105**
Synthetische en kunstmatige vezels	**669**	**931**	**1 364**	**1 600**	**1 885**	**265**	**396**	**678**	**718**	**856**
Synthetische vezels en afval	493	702	1 066	1 263	1 481	61	195	459	556	758
Kunstmatige vezels en afval	176	229	298	337	404	204	201	219	162	98
Oude kleren, lompen en vodden	**132**	**124**	**130**	**212**	**218**	**335**	**335**	**357**	**416**	**428**
Totaal textielstoffen	**13 093**	**14 637**	**15 567**	**15 748**	**18 510**	**6 526**	**7 157**	**8 083**	**8 891**	**8 611**

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1964.* — Wol en haar... : T.C.I.H. 262; zweetwol... : T.C.I.H. 262.1; gewassen wol : T.C.I.H. 262.2; haar... : T.C.I.H. 262.3 + 262.51 + 262.59; wol of fijn... : T.C.I.H. 262.7 + 262.8; rafelwol... : T.C.I.H. 262.6 + 262.9; katoen : T.C.I.H. 263; jute : T.C.I.H. 264; vlas : T.C.I.H. 265.11 + 265.12 + 265.13; ruw vlas : T.C.I.H. 265.11; gezwingeld... : T.C.I.H. 265.12; werk... : T.C.I.H. 265.13; zijde en andere... : T.C.I.H. 261 + 265.2 +265.3 + 265.4 + 265.5 + 265.8; synthetische en kunstmatige vezels : T.C.I.H. 266; synthetische vezels... : T.C.I.H. 266.21 + 266.22 + 266.23 + D.T. 5603.00; kunstmatige... : T.C.I.H. 266.31 + 266.32 + 266.33 + D.T. 5603.10; oude kleren... : T.C.I.H. 267. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in textielstoffen

Gewicht

(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1960	1961	1962	1963	1964	1960	1961	1962	1963	1964
Wol en haar van dieren	**119 261**	**139 728**	**151 963**	**135 691**	**143 776**	**44 562**	**50 714**	**58 814**	**59 768**	**47 542**
Zweetwol of ruggewassen wol	80 962	97 586	104 295	88 487	99 203	4 973	6 012	6 254	4 243	2 201
Gewassen wol	5 000	5 712	5 597	5 729	6 388	14 283	15 736	16 398	18 407	14 325
Haar van andere dieren	3 518	3 457	5 005	5 602	5 986	2 707	2 789	3 519	3 846	3 698
Wol of fijn haar, gekaard of gekamd	13 582	13 504	15 257	16 203	16 344	8 217	8 693	9 704	10 052	8 978
Rafelwol, afval	16 199	19 469	21 809	19 670	15 855	14 382	17 484	22 939	23 220	18 340
Katoen	**127 444**	**116 615**	**106 169**	**99 497**	**109 779**	**13 561**	**14 891**	**15 932**	**16 145**	**15 269**
Jute	**67 679**	**63 658**	**105 159**	**81 461**	**105 958**	**10 269**	**8 779**	**12 659**	**18 347**	**22 734**
Vlas	**141 969**	**218 353**	**203 480**	**226 743**	**255 456**	**78 164**	**98 335**	**100 506**	**97 296**	**89 314**
Ruw vlas	116 741	191 408	167 938	188 405	217 488	—	4	—	—	105
Gezwingeld en gehekeld	5 869	8 359	9 325	11 014	10 757	50 017	58 478	63 443	62 664	56 225
Werk en afval	19 359	18 586	26 217	27 324	27 211	28 147	39 853	37 063	34 632	32 984
Zijde en andere vezels van plantaardige oorsprong	**34 945**	**41 795**	**39 297**	**35 691**	**44 479**	**5 445**	**6 170**	**6 199**	**4 664**	**5 974**
Synthetische en kunstmatige vezels	**9 567**	**12 811**	**19 095**	**22 763**	**26 360**	**8 453**	**10 093**	**12 487**	**11 537**	**10 425**
Synthetische vezels en afval	4 243	5 550	8 875	11 501	12 837	725	1 712	3 714	5 094	7 096
Kunstmatige vezels en afval	5 324	7 261	10 220	11 262	13 523	7 728	8 381	8 773	6 443	3 329
Oude kleren, lompen en vodden	**19 060**	**22 924**	**24 372**	**32 053**	**31 754**	**32 561**	**33 881**	**33 227**	**33 537**	**35 385**
Totaal textielstoffen	**519 925**	**615 884**	**649 535**	**633 899**	**717 562**	**193 015**	**222 863**	**239 824**	**241 294**	**226 643**

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel* : zie (a) blz. 100.

Buitenlandse handel in textielwaren

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1960	1961	1962	1963	1964	1960	1961	1962	1963	1964
Garens	**2 111**	**2 696**	**3033**	**3 875**	**4 443**	**6 589**	**6 652**	**7 515**	**8 009**	**8 854**
— van wol en haar	640	775	981	1 096	1 029	3 414	3 312	3 939	4 330	4 740
— van katoen	463	669	536	758	1 015	1 390	1 413	1 381	1 223	1 274
— van vlas	107	100	152	167	185	293	330	315	328	382
— van zijde	39	37	53	47	43	13	15	18	19	22
— van jute	12	16	17	35	33	428	478	491	548	559
— van synthetische vezels	500	712	794	1 136	1 333	457	556	750	892	1 156
— van kunstmatige vezels	318	343	466	600	763	588	541	596	648	693
— van andere garens n. e. g.	32	44	34	36	42	6	7	25	21	28
Weefsels van het standaardtype	**3 878**	**4 130**	**4 201**	**5 051**	**5 396**	**7 481**	**8 358**	**9 516**	**10 039**	**10 932**
— van wol en haar	1 179	1 229	1 071	1 214	1 308	2 411	2 707	2 805	2 781	2 707
— van katoen	1 322	1 127	1 062	1 473	1 568	2 915	3 023	3 164	3 346	3 499
w.o. : ongebleekt en ongeglansd	(206)	(163)	(198)	(331)	(328)	(463)	(439)	(423)	(437)	(385)
geglansd, gebleekt, geverfd, bedrukt, enz.	(1 116)	(964)	(864)	(1 142)	(1 240)	(2 452)	(2 584)	(2 741)	(2 910)	(3 114)
— van vlas, hennep en ramee	16	16	15	14	17	489	467	569	574	571
— van zijde	155	143	134	128	128	9	9	6	23	13
— van jute	24	157	100	155	104	352	312	394	417	406
— van synthetische vezels	1 170	572	862	991	1 043	1 303	494	985	1 068	1 376
— van kunstmatige vezels		874	935	1 052	1 196		1 342	1530	1 743	2 201
— andere weefsels n. e. g.	12	12	22	24	32	2	4	63	87	159
Andere texielwaren	**3 707**	**4 403**	**4 807**	**5 754**	**6 945**	**7 645**	**8 609**	**9 886**	**12 035**	**14 455**
Niet-elastisch en niet-gegummeerd breiwerk, aan het stuk	144	208	327	523	639	228	317	460	614	653
Niet-gebreide bovenkleding voor mannen en jongens	344	443	437	492	683	500	647	680	808	1 198
Niet-gebreide bovenkleding voor dames, meisjes en kinderen	475	571	577	699	791	392	496	700	999	1 285

Kledingtoebehoren (excl. brei- of haakwerk)	258	286	311	353	412	247	247	252	305	368
Kleding en -toebehoren in brei- of haakwerk	720	906	1 049	1 363	1 655	1 265	1 452	1 660	2 103	2 500
Hoedenvormen en hoofddeksels	66	69	66	82	83	111	151	162	181	178
Dekens	35	45	58	76	107	242	277	332	372	418
— van wol	(8)	(11)	(15)	(20)	(31)	(105)	(176)	(205)	(172)	(223)
— van katoen	(2)	(2)	(2)	(2)	(2)	(59)	(34)	(54)	(42)	(33)
— andere	(25)	(32)	(41)	(54)	(74)	(78)	(67)	(73)	(158)	(162)
Vloerbedekking, tapijten en tapisserieën	203	236	258	314	385	2 793	2 687	3 226	3 482	4 194
w.o. : tapijten van wol of van fijn haar	(134)	(155)	(157)	(191)	(219)	(1 598)	(1 691)	(2 078)	(2 060)	(2 533)
tapijten in andere textielwaren	(33)	(35)	(39)	(44)	(59)	(1 058)	(850)	(884)	(1 030)	(1 082)
andere	(36)	(46)	(62)	(79)	(107)	(137)	(146)	(264)	(392)	(579)
Linoleum en dergelijke vloerbedekking	144	176	199	220	278	61	71	79	298	345
Tafel-, bedde- en huishoudlinnen, gordijnen, stofferingsartikelen	89	80	75	76	101	432	484	550	641	744
Tule, kant, borduurwerk, lint en passementwerk	282	294	329	395	455	107	121	14	180	224
Touwwerk en bindgaren	30	39	39	45	52	314	451	479	526	644
Zakken voor verpakkingsdoeleinden, zeilen, tenten en kampeerartikelen	250	276	268	195	212	341	474	392	487	426
Watten, pitten en textielartikelen voor technisch gebruik	133	179	186	208	251	200	218	230	224	263
Weefsels en vilt, gegummeerd of geïmpregneerd	235	313	322	353	440	95	103	112	148	229
Andere textielwaren	160	147	167	204	229	172	192	240	273	361
Totaal textielwaren	**9 696**	**11 229**	**12 041**	**14 680**	**16 784**	**21 715**	**23 619**	**26 917**	**30 083**	**34 241**

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1964.* — Garens : T.C.I.H. 651 — 651.8; garens van wol... : T.C.I.H 651.21 + 651.22 + 651.23 + 651.24 + 651.25; van katoen : T.C.I.H. 651.3 + 651.41 + 651.42; van vlas : T.C.I.H. 651.51 + 651.52 + 651.53; van zijde : T.C.I.H. 651.11 + 651.12 + 651.13 + 651.14 + 651.15; van jute : T.C.I.H. 651.92; van synthetische... : T.C.I.H. 651.61 + 651.62 + 651.63 + 651.64 + 651.65; van kunstmatige... : T.C.I.H. 651.71 + 651.72 + 651.73 + 651.74 + 651.75; van andere garens : T.C.I.H. 651.91 + 651.93 + 651.94; weefsels van het standaardtype : T.C.I.H. 652 + 653 — 653.7 — 653.8; van wol : T.C.I.H. 653.21 + 653.22; van katoen : T.C.I.H. 652; ongebleekt... : T.C.I.H. 652.11 + 652.12 + 652.13; gebleekt... : T.C.I.H. 652.21 + 652.22 + 652.23 + 652.29; van vlas... : T.C.I.H. 653.31 + 653.32; van zijde : T.C.I.H. 653.11 + 653.12 + 653.13; van jute : T.C.I.H. 653.4; van synthetische vezels : T.C.I.H. 653.51 + 653.52 + 653.53; van kunstmatige vezels : T.C.I.H. 653.61 + 653.62 + 653.63; andere... : T.C.I.H. 653.91 + 653.92 + 653.93 + 653.94 + 653.95 + 653.96; niet elastisch... : T.C.I.H. 653.7; niet gebreide bovenkleding voor mannen... : T.C.I.H. 841.11; niet gebreide bovenkleding voor dames... : T.C.I.H. 841.12; niet gebreide onderkleding : T.C.T.H. 841.13 + 841.14; kledingtoebehoren : T.C.I.H. 841.21 + 841 22 + 841.23 + 841.24 + 841.25 + 841.26 + 841.29; kleding... : T.C.I.H. 841.41 + 841.42 + 841.43 + 841.44 + 841.45; hoedenvormen... : T.C.I.H. 655.71 + 655.72 + 841.51 + 841.53 + 841.54 + 841.59; dekens : T.C.I.H. 656.6; van wol : T.C.I.H. 756.61; van katoen : T.C.I.H. 656.62; andere : T.C.I.H. 656.69; vloerbedekking... : T.C.I.H. 657.51 + 657.52 + 657.6 + 657.7 + 657.8; tapijten van wol... : T.C.I.H. 657.51 + D.T. 5802.00 + 5802.10; tapijten in... : T.C.I.H. 657.52 + D.T. 5802.20 + 5802.30 + 5802.40; andere : T.C.I.H. 657.6 + 657.7 + 657.8 — D.T. 5802.00 — 5802.10 — 5802.20 — 5802.30 — 5802.40; linoleum... : T.C.I.H. 657.41 + 657.42; tafel... : T.C.I.H. 656.91; tule, kant... : T.C.I.H. 654; touwwerk... : T.C.I.H. 655.61 + 655.62 + 655.63; zakken... : T.C.I.H. 656.1 + 656.2; watten.. : T.C.I.H. 655.81 + 655.82 + 655.83 + 655.91 + 655.92; weefsels... : T.C.I.H. 655.41 + 655.42 + 655.43 + 655.44 + 655.45 + 655.46; andere... : T.C.I.H. 655.1 + 655.5 + 656.92 + D.T. 4202.90. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in textielwaren

Gewicht

(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1960	1961	1962	1963	1964	1960	1961	1962	1963	1964
Garens	**23 377**	**28 953**	**32 004**	**41 678**	**49 882**	**77 365**	**75 129**	**84 865**	**86 971**	**90 276**
— van wol en haar	4 033	4 980	6 901	7 967	7 423	18 392	18 966	22 703	24 818	25 349
— van katoen	8 478	11 969	10 328	13 812	18 375	20 810	20 456	20 589	18 119	17 686
— van vlas	1 862	1 602	2 367	2 134	1 839	6 130	7 196	6 650	6 100	6 461
— van zijde	52	58	75	62	54	16	23	33	32	33
— van jute	645	668	812	1 612	1 472	21 281	18 461	22 076	24 583	25 050
— van synthetische vezels	2 214	3 343	4 060	6 315	7 712	1 981	2 244	3 146	3 816	5 271
— van kunstmatige vezels	4 921	4 936	6 379	8 519	11 460	8 538	7 519	8 740	8 816	9 595
— van andere garens n. e. g.	1 172	1 397	1 082	1 257	1 547	217	264	928	687	831
Weefsels van het standaardtype	**22 710**	**27 219**	**25 394**	**34 094**	**34 102**	**65 656**	**64 983**	**74 676**	**76 603**	**78 971**
— van wol en haar	4 676	5 002	4 300	4 722	4 649	11 183	12 462	13 915	12 911	11 948
— van katoen	9 573	7 833	8 013	12 191	13 263	27 423	26 620	27 691	29 482	28 848
w.o. : ongebleekt en ongeglansd	(2 685)	(2 024)	(2 629)	(4 942)	(4 873)	(6 029)	(5 293)	(5 380)	(5 702)	(4 801)
geglansd, gebleekt, geverfd, bedrukt, enz.	(6 888)	(5 809)	(5 384)	(7 249)	(8 390)	(21 894)	(21 327)	(22 311)	(23 780)	(24 047)
— van vlas, hennep en ramee	92	80	86	73	96	5 153	5 008	5 910	5 516	5 052
— van zijde	98	97	86	80	84	8	11	5	92	58
— van jute	1 216	6 684	4 452	7 587	5 420	12 601	9 402	12 762	12 405	12 615
— van synthetische vezels	6 943	2 108	2 466	2 981	3 228	9 266	2 024	3 022	3 363	4 573
— van kunstmatige vezels		5 353	5 906	6 340	7 229		9 385	11 079	12 434	15 222
— andere weefsels n. e. g.	112	62	85	120	133	22	71	292	400	655

Andere textielwaren	**39 113**	**39 249**	**43 624**	**43 201**	**48 558**	**94 255**	**102 416**	**108 916**	**129 177**	**139 126**
Niet-elastisch en niet-gegummeerd breiwerk, aan het stuk	596	747	1 119	2 000	2 623	760	1 073	1 509	2 353	2 494
Niet-gebreide bovenkleding voor mannen en jongens	852	885	885	903	1 250	2 505	2 774	2 622	2 711	3 810
Niet-gebreide bovenkleding voor dames, meisjes en kinderen	891	955	1 083	1 256	1 267	917	985	1 354	1 904	2 340
Niet-gebreide onderkleding	447	438	426	553	642	506	737	1 005	1 318	1 464
Kledingtoebehoren (excl. brei- of haakwerk)	411	429	492	568	623	604	622	616	744	897
Kleding en -toebehoren in brei- of haakwerk	1 385	1 695	1 973	2 718	3 297	2 747	2 913	3 364	4 149	4 821
Hoedenvormen en hoofddeksels	131	140	116	151	156	248	293	284	341	273
Dekens	553	548	585	715	834	3 527	3 307	3 652	3 752	3 538
— van wol	(45)	(81)	(95)	(119)	(181)	(553)	(1 281)	(1 401)	(862)	(1 057)
— van katoen	(24)	(21)	(15)	(22)	(20)	(1 706)	(810)	(1 491)	(1 068)	(777)
— andere	(484)	(446)	(475)	(574)	(633)	(1 268)	(1 216)	(760)	(1 822)	(1 704)
Vloerbedekking, tapijten en tapisserieën	2 576	3 556	4 337	4 673	5 875	35 077	31 711	37 058	39 888	43 819
w.o. : tapijten van wol of van fijn haar	(734)	(953)	(915)	(1 124)	(1 080)	(13 740)	(14 397)	(16 781)	(15 715)	(17 386)
tapijten in andere textielwaren	(404)	(418)	(447)	(544)	(735)	(17 953)	(14 169)	(14 863)	(16 583)	(16 632)
andere	(1 438)	(2 185)	(2 975)	(3 005)	(4 060)	(3 384)	(3 145)	(5 414)	(7 590)	(9 801)
Linoleum en dergelijke vloerbedekking	7 984	8 741	9 557	10 422	11 454	6 413	7 888	6 388	19 204	17 888
Tafel-, bedde- en huishoudlinnen, gordijnen, stofferingsartikelen	597	484	421	406	461	3 465	3 613	4 175	4 756	5 174
Tule, kant, borduurwerk, lint en passementwerk	636	629	682	880	996	546	544	64	763	862
Touwwerk en bindgaren	477	634	842	615	837	15 643	22 521	24 862	22 167	25 458
Zakken voor verpakkingsdoeleinden, zeilen, tenten en kampeerartikelen	16 125	13 315	14 678	9 734	9 260	15 691	17 192	14 671	16 696	15 168
Watten, pitten en textielartikelen voor technisch gebruik	1 066	1 212	1 221	1 385	1 712	2 017	2 114	2 215	2 088	2 300
Weefsels en vilt, gegummeerd of geïmpregneerd	2 734	3 331	3 480	3 928	5 133	1 330	1 316	1 721	2 105	2 703
Andere textielwaren	1 652	1 510	1 727	2 294	2 138	2 259	2 813	3 356	4 238	6 117
Totaal textielwaren	**85 200**	**95 421**	**101 022**	**118 973**	**132 542**	**237 276**	**242 528**	**268 457**	**292 751**	**308 373**

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 103.

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Textielproduktie

Spinnerijen, weverijen, wolbereiding

(tonnen)

OMSCHRIJVING	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Wolbereiding :							
Wassen en verkolen van de wol	21 187	24 908	24 399	25 931	25 473	26 677	23 245
Kammen van de wol	23 788	25 069	27 569	29 314	31 545	31 898	31 120
Spinnerijen :							
Katoen	91 472	103 844	110 890	113 344	107 216	109 517	109 868
Wol	38 057	46 479	50 800	54 108	58 558	64 410	62 303
Vlas	8 751	11 394	12 824	14 570	14 340	13 905	13 997
Hennep	838	737	771	858	581	449	297
Jute	73 317	79 092	78 254	63 148	76 992	81 759	83 767
Harde vezels (enkel garens)	27 002	26 705	22 927	31 179	35 835	33 933	38 760
Rayon (garens).....	10 285	10 820	12 640	13 152	12 929	13 323	13 721
Rayon (vezels)	16 729	17 578	18 186	20 485	22 835	22 761	24 288
Weverijen :							
Katoen	67 165	74 688	84 448	81 553	79 434	82 312	85 876
w.o. :							
Gewone weefsels ..	(34 232)	(37 096)	(45 130)	(44 609)	(40 597)	(48 837)	(46 959)
Weefsels, fluweel en pluche voor stoffering	(11 906)	(14 522)	(15 550)	(16 419)	(18 442)	(17 959)	(18 202)
Tapijten	(11 310)	(13 084)	(13 490)	(10 657)	(10 637)	(11 251)	(10 835)
Vlas	6 738	7 534	8 078	7 774	8 441	8 556	7 580
Wol	24 675	29 242	29 307	33 374	35 180	36 311	38 936
w.o. :							
Gewone weefsels ..	(7 989)	(8 861)	(8 762)	(9 938)	(9 170)	(10 248)	(9 450)
Weefsels, fluweel en pluche voor stoffering (a).....	(1 580)	(2 177)	(2 753)	(3 094)	(3 862)	(3 739)	(4 629)
Tapijten	(12 351)	(15 634)	(14 796)	(16 972)	(19 165)	(19 106)	(21 332)
Rayon enz. (a) (b) ..	8 442	9 029	10 356	11 839	15 184	19 590	22 063
Jute	39 968	37 275	37 240	28 006	33 866	34 426	34 521
Harde vezels	3 523	4 253	4 423	3 885	5 205	7 055	7 285
Dekens.....	6 647	5 672	6 016	5 731	5 394	5 190	5 396
Dweilen, vaatdoeken en poetsdoeken ...	3 178	4 013	4 030	4 396	4 333	4 117	4 816

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Vanaf 1962 is fluweel en pluche voor stoffering in rayon niet meer opgenomen in de rubriek « rayon enz. » maar in deze van « weefsels, fluweel en pluche voor stoffering ».
(b) Inclusief weefsels in synthetische vezels.

Voorraden weefsels

Stand op 31 december

(tonnen)

AARD DER WEEFSELS	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Katoen	10 983	11 019	11 342	12 963	12 324	12 087	14 609
Vlas	1 218	1 162	1 108	1 230	1 352	1 431	1 356
Wol	4 054	3 923	3 906	4 785	5 067	5 683	6 280
Rayon en fibraan ...	1 898	1 784	1 605	1 728	2 388	2 506	3 484
Jute	2 294	2 419	2 924	1 975	2 220	2 814	2 715
Tapijten van harde vezels	303	313	497	414	567	849	991

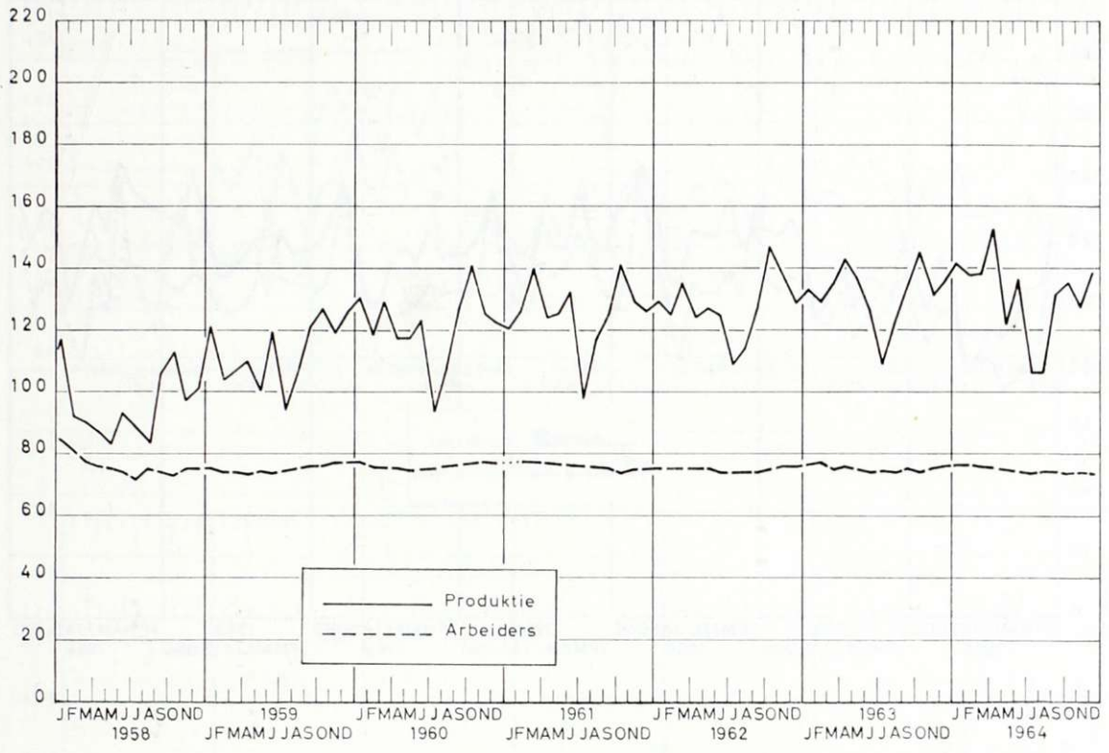
Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Textielnijverheid

Spinnerijen

Produktie en personeelsbezetting

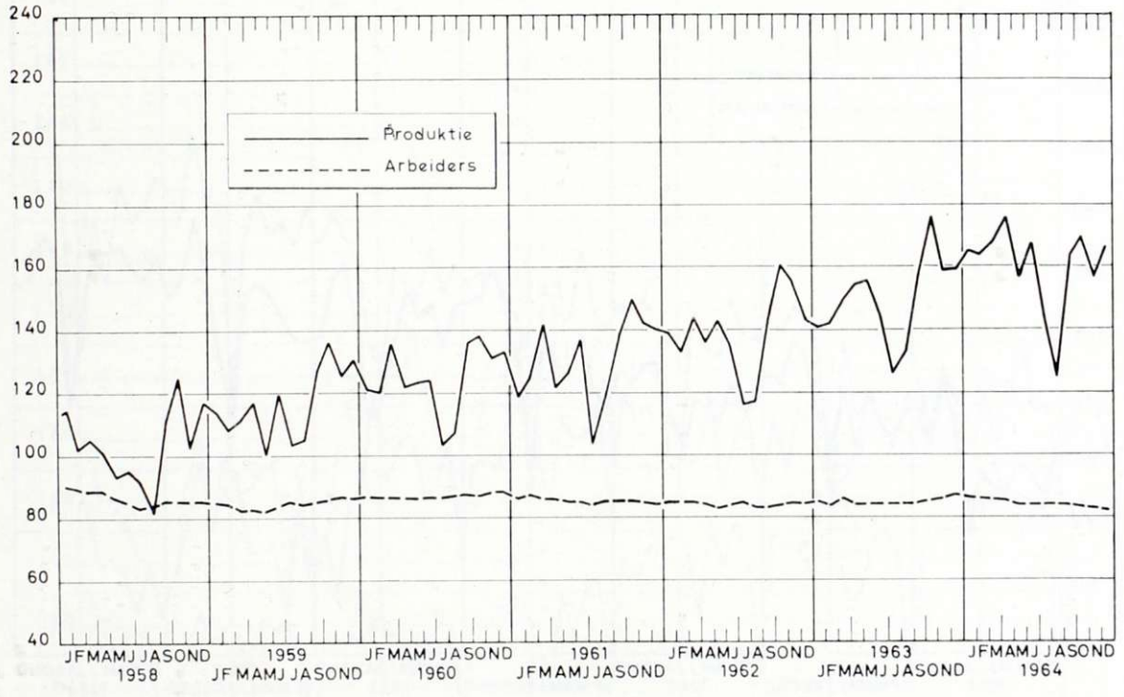
(1953 = 100)

Weverijen

Produktie en personeelsbezetting

(1953 = 100)

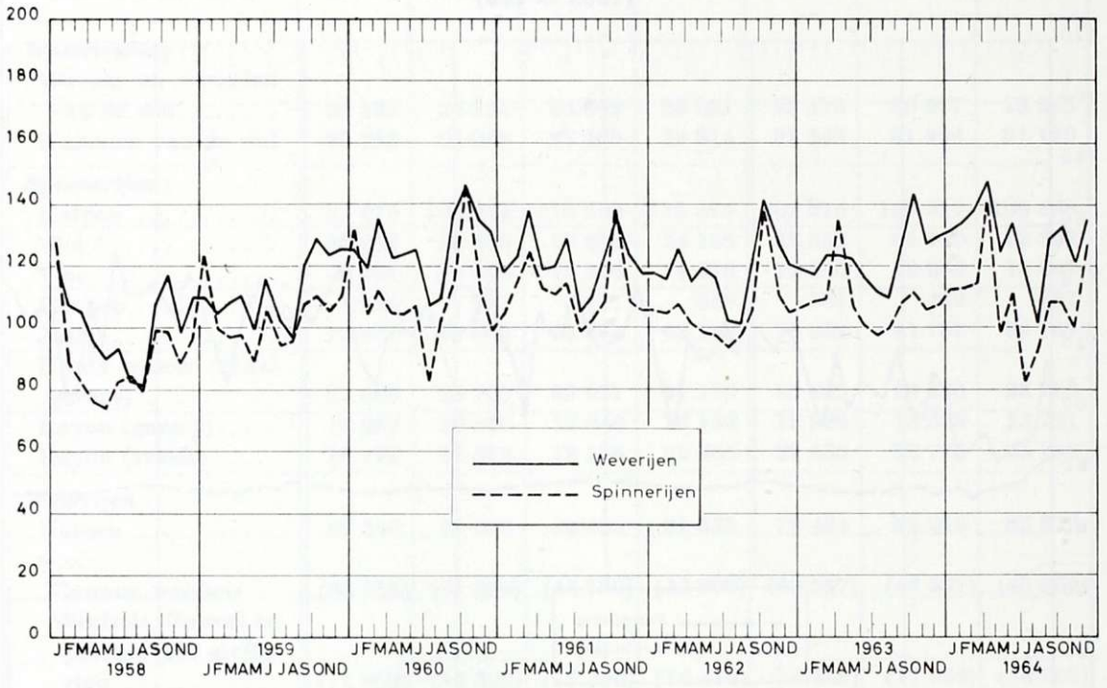

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Textielproduktie

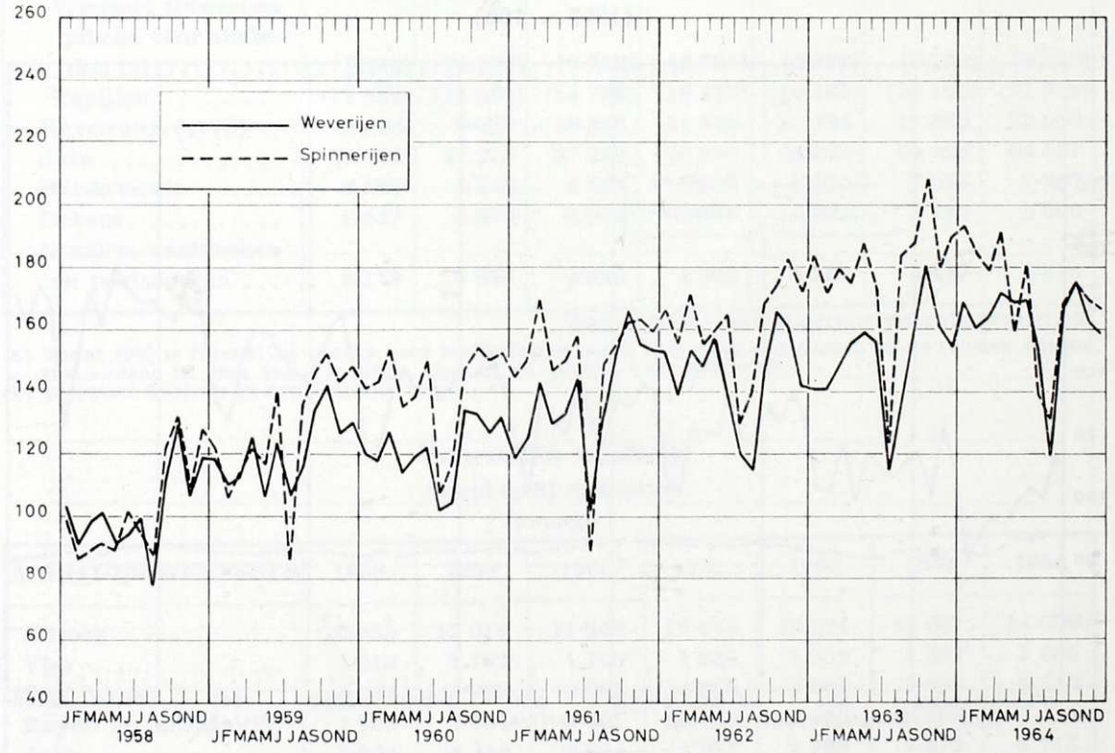
Katoen

(1953 = 100)

Wol

(1953 = 100)

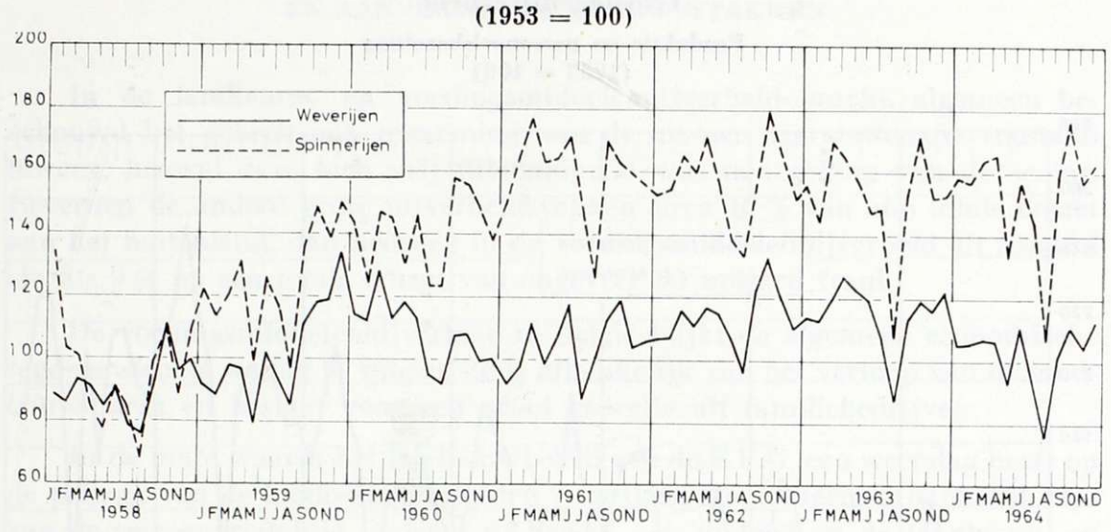

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Textielproduktie

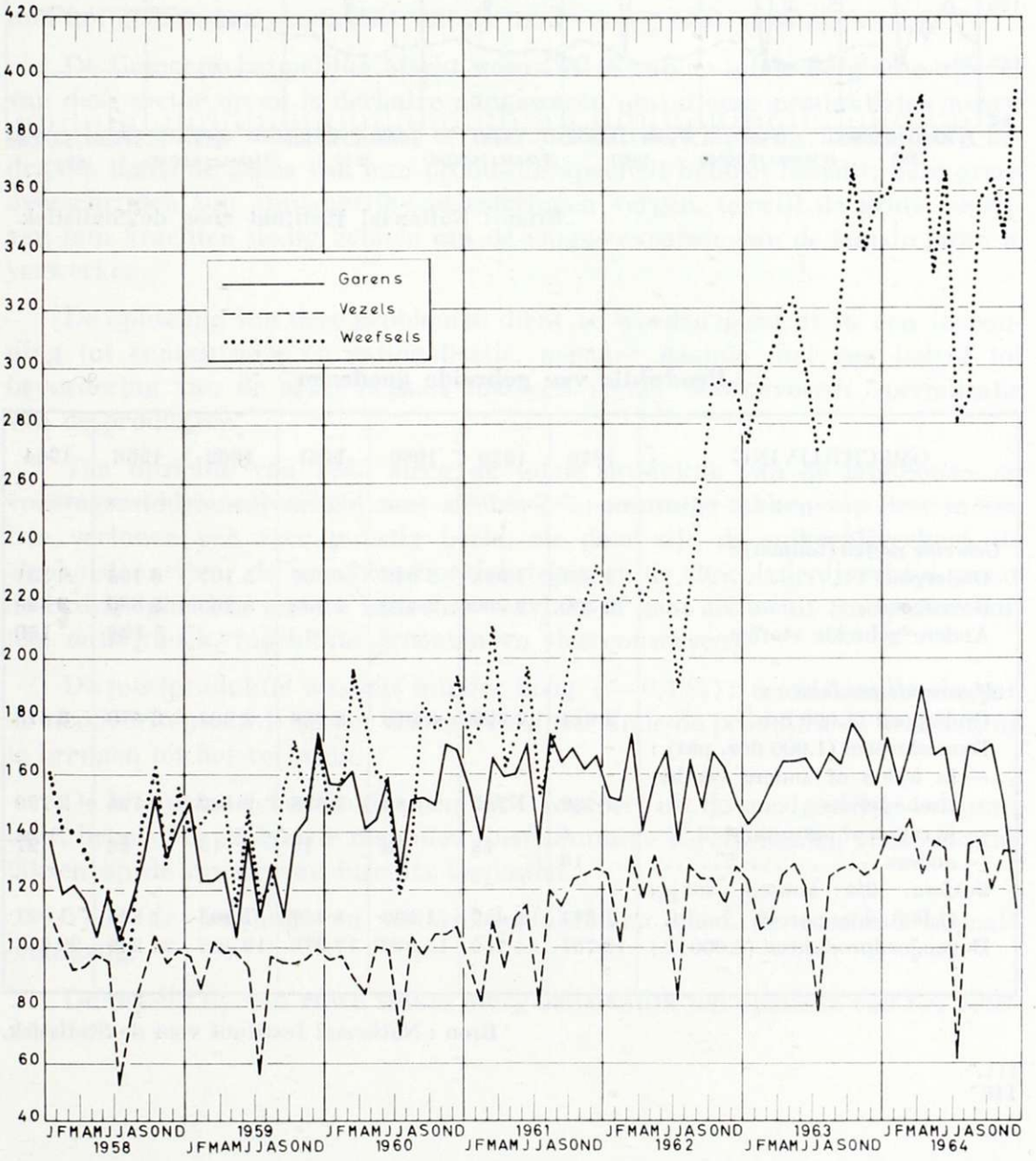
Vlas

(1953 = 100)

Rayon

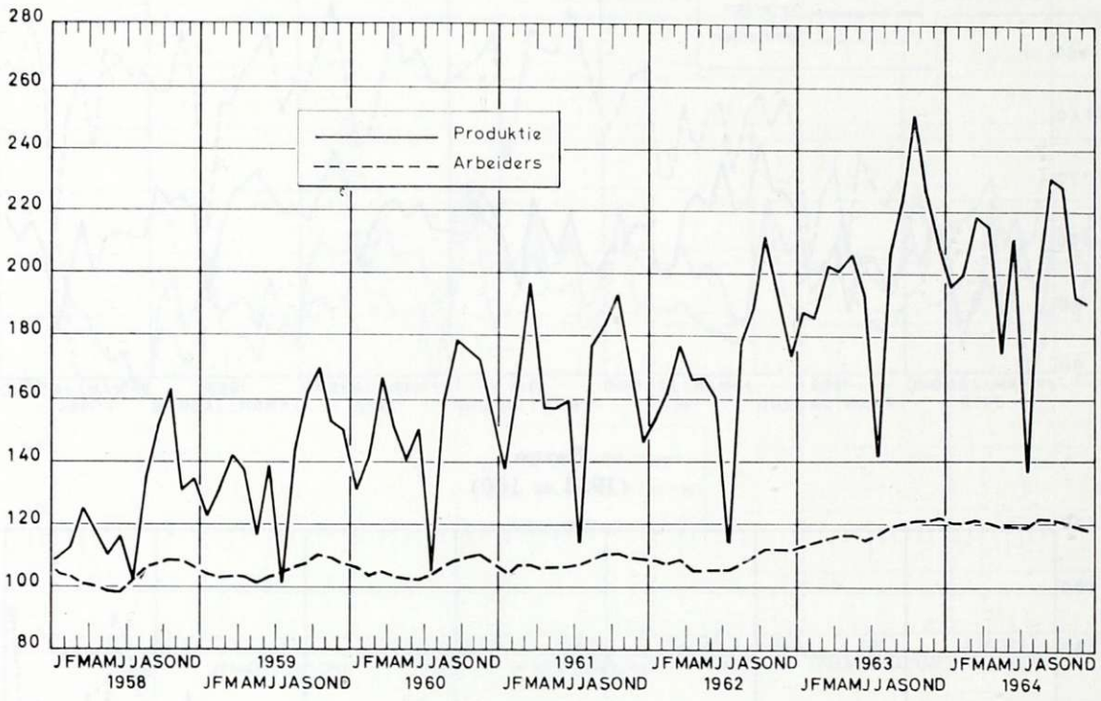
(1953 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Tricotagenijverheid

Produktie en personeelsbezetting
(1953 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie van gebreide goederen

OMSCHRIJVING	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Gebreide stoffen (tonnen) :							
Ondergoed	4 587	4 978	5 042	4 697	5 107	6 165	6 331
Bovengoed	2 200	2 260	2 470	2 953	3 265	3 855	3 429
Andere gebreide stoffen	—	—	—	—	—	108	150
Afgewerkte produkten :							
Ondergoed (1.000 doz.)	2 614	2 899	3 076	2 936	2 964	3 470	3 473
Dameskousen (1.000 doz. par) :							
— in nylon of andere synthetische garens	1 739	1 745	2 184	2 598	2 449	2 728	2 799
— in rayon of natuurzijde	4	18	13	14	15	25	27
— andere	13						
Sokken, 3/4 kousen, sokjes (1.000 doz. paren)	1 371	1 439	1 536	1 457	1 405	1 826	1 821
Bovengoedprodukten (1.000 st.)	12 791	14 759	15 979	17 679	19 405	23 249	22 248

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

§ 4. — VOEDINGSMIDDELENNIJVERHEID EN AANVERWANTE BEDRIJFSTAKKEN

In de landbouw- en voedingsmiddelennijverheid bracht, algemeen beschouwd het gebrek aan toeneming van de uitvoer een stationaire toestand teweeg, hoewel deze toch vrij uiteenlopend was naargelang van de sector. Leverden de andere grote nijverheidsvakken circa 40 % van hun totale omzet aan het buitenland, dan bedroeg in de voedingsmiddelennijverheid dit aandeel slechts 9 % op een totale omzet van ongeveer 90 miljard frank.

De voedingsmiddelennijverheid in België blijkt de algemene economische tendens slechts weinig te volgen. Ze is afhankelijk van het verloop van de landbouwmarkt en bestaat voor een groot gedeelte uit familiebedrijven.

In de mate waarin het landbouwbeleid van de E.E.G. een weerslag heeft op de prijzen van de landbouwprodukten — prijzen die eveneens afhankelijk zijn van de seizoenproduktie — heeft dit beleid ook invloed op de landbouw- en voedingsmiddelennijverheid. Bovendien moet deze industrie zich aanpassen aan de wijzigingen betreffende de voorkeur van de verbruikers en rekening houden met het gebrek aan elasticiteit van de totale vraag naar voedingswaren.

De Gemeenschappelijke Markt neemt 70 % van de totale Belgische uitvoer van deze sector op en is derhalve aangewezen om in deze produktietak nieuw leven te brengen; maar het ziet er naar uit dat de kleine en middelgrote bedrijven thans de grens van hun produktiecapaciteit hebben bereikt; deze grens overschrijden zou omvangrijke investeringen vergen, terwijl de grote bedrijven hun krachten nodig hebben om de vlugge expansie van de laatste jaren te verwerken.

De oplossing van deze problemen dient te worden gezocht in een inspanning tot concentratie en rationalisatie, gepaard gaande met een beleid tot bevordering van de afzet evenals met een verder doorgevoerde specialisatie van de produkten.

Ten opzichte van 1963 steeg de totale produktie van de landbouw- en voedingsmiddelennijverheid met slechts 2 %; sommige takken van deze industrie vertonen een zeer gunstig beeld, als daar zijn de suikernijverheid, de alcoholstokerijen, de vruchtenmoesfabrieken en de chocoladenijverheid, maar de bedrijvigheid in andere branches vervlakt of gaat achteruit (meel, beschuiten, ontbijtkoek, ingeblikte groenten en vleesconserven).

De meelproduktie was iets minder hoog (— 0,4 %); de rationalisatie van de maalderijen wordt verder doorgevoerd ten einde de produktie in verhouding te brengen tot het verbruik.

De biscuitfabrieken haalden in 1964 voordeel uit de goedgerichte conjunctuur, behalve in de laatste maanden toen sommige E.E.G.-landen compensatietaksen op de invoer van biscuits toepasten.

Voor de beschuit- en ontbijtkoekfabrieken bleef de toestand bepaald ongunstig.

De produktie van ruwe suiker steeg aanzienlijk ten opzichte van het voor-

gaande jaar (+ 57,3 %) en voor de eerste maal sedert vijf jaar nam het suikerbietenareaal toe (63 900 ha in 1964, tegen 57 000 ha in 1963).

De voortgebrachte hoeveelheid geraffineerde suiker lag in 1964 ook met 3,3 % hoger dan in 1963.

De regering besliste de veiligheidsvoorraad suiker te verhogen tot 70 000 t alsmede de export te bevorderen door het verlenen van een uitvoerpremie van 85 frank per ton, om een gedeelte van het produktieoverschot te kunnen afzetten.

De investeringen in de suikersector werden gedaan in het vooruitzicht van de uiteindelijke tot standbrenging van de Gemeenschappelijke Markt. Maar de produktiecapaciteit in de suikerfabrieken overtreft aldus de werkelijke aanwending der produktiemiddelen; derhalve wordt thans met verdere investeringsinspanningen gewacht.

België heeft een bloeiende chocoladenijverheid; een aanzienlijk gedeelte van de produktie is voor de uitvoer bestemd. In de Gemeenschap bekleedt België als producent de vierde plaats, als exporteur de derde, als importeur de tweede en als verbruiker de derde plaats.

Het indexcijfer berekend door het Nationaal Instituut voor de Statistiek voor jam, geconfijte vruchten, vruchtenmoes, enz. bedroeg 4,7 % meer dan in 1963. De Belgische fabrikanten hebben samen met hun collega's uit de Gemeenschappelijke Markt een organisatie opgericht die een gemeenschappelijke reglementering voor jam heeft uitgewerkt, reglementering die thans ter studie ligt bij de E.E.G.-overheid. Hierdoor zou een normalisatie van de jamproduktie in de zes partnerlanden tot stand komen.

De concentratie van de brouwerijen werd verder doorgevoerd : 331 brouwerijen waren nog bedrijvig in 1964, tegen 342 het voorgaande jaar; de produktiestijging wordt op 7,2 % geraamd. Uitvoer en invoer evolueerden beide in gelijke en gunstige mate. De harmoniëring van de overdrachttaks op Belgische en buitenlandse bieren zal blijkbaar een stagnatie van de invoer en dientengevolge een toeneming van de Belgische afzet op de binnenlandse markt teweegbrengen.

De alcoholproduktie steeg aanzienlijk (+ 19,6 %) wat deels te danken is aan de toeneming van de uitvoer naar Italië.

De produktie van ingeblikte groenten evolueerde niet bepaald goed als gevolg van de concurrentie van de buurlanden waar deze produkten een aanmerkelijke taksvermindering genieten. Daar de verkoop niet vlotte, was de voorraad hoger dan de produktie van een gans jaar.

Niettegenstaande het stijgend verbruik van vleesconserves was de produktie in 1964 nagenoeg gelijk aan die van 1963, maar de vooruitzichten zijn goed dank zij de stijging van de levensstandaard.

De margarineproduktie nam toe; nochtans werd in deze branche weinig geïnvesteerd.

Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1960	1961	1962	1963	1964	1960	1961	1962	1963	1964
Alcoholvrije dranken	162	195	212	229	283	25	29	36	55	85
w. o. : vruchten- en groentensappen	(59)	(69)	(80)	(95)	(129)	(9)	(7)	(5)	(10)	(17)
Alcoholhoudende dranken	1 556	1 653	1 747	2 080	2 295	185	230	387	535	639
w. o. : bier	(264)	(283)	(336)	(410)	(463)	(117)	(186)	(280)	(354)	(424)
wijn	(975)	(1 054)	(1 021)	(1 185)	(1 324)	(61)	(37)	(98)	(169)	(191)
Vleesbereidingen en vleesconserven	144	156	132	179	229	93	95	105	153	276
Bereidingen en conserven van vis, schaal-, schelp- of weekdieren	669	830	660	828	916	23	22	25	18	24
Bereidingen en conserven van fruit en groenten	760	944	848	1 000	1 131	421	544	779	903	788
Suiker en honig	682	134	164	680	662	721	722	499	668	867
Suikerwerk en -preparaten	214	236	264	258	261	79	138	189	207	214
Cacao (inclusief cacaodoppen, -schillen en -vliezen)	814	743	747	770	833	17	18	18	11	28
Chocolade en andere voedingsmiddelen welke cacao bevatten	235	250	279	317	337	238	363	462	582	658
Margarine en andere spijsvetten	82	125	126	164	218	153	104	167	121	181
Veevoeder	1 988	1 875	2 591	2 418	2 751	405	514	643	548	678
Zuivelprodukten	1 472	1 379	1 374	1 701	2 507	460	622	661	751	918
Bereidingen van granen, meel en zetmeel	488	485	563	590	657	863	1 084	1 283	1 706	1 923
Oliën en vetten van dierlijke oorsprong	387	390	342	340	471	107	113	81	93	102
Oliën van plantaardige oorsprong	1 206	818	793	918	1 048	413	372	398	357	408
Koffie-extracten en andere bereide voedingswaren n. e. g.	475	506	559	694	807	167	226	289	546	642

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1964.* — **Alcoholvrije dranken : T.C.I.H. 053.5 + 111**; vruchten... : T.C.I.H. 053.5; alcoholhoudende... : T.C.I.H. 112; bier : T.C.I.H. 112.3; wijn : T.C.I.H. 112.11 + 112.12 + 112.13; vleesbereidingen... : T.C.I.H. 013; bereidingen en conserven... : T.C.I.H. 032; bereidingen en conserven van fruit... : T.C.I.H. 053 — 053.5 + 055; suiker en honig : T.C.I.H. 061; suikerwerk... : T.C.I.H. 062; cacao... : T.C.I.H. 072; chocolade : T.C.I.H. 073; margarine... : T.C.I.H. 091; veevoeder : T.C.I.H. 08 — 081.11 — 081.12 — 081.19; zuivelprodukten : T.C.I.H. 02 — 025; bereidingen van granen... : T.C.I.H. 046 + 047 + 048; oliën en vetten... : T.C.I.H. 411 — 411.31; oliën van... : T.C.I.H. 42; koffie-extracten... : T.C.I.H. 071.3 + 099. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten

Gewicht

(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1960	1961	1962	1963	1964	1960	1961	1962	1963	1964
Alcoholvrije dranken	148 146	162 339	242 737	276 247	299 177	309 857	572 676	461 454	829 097	758 601
w. o. : vruchten- en groentensappen	(3 963)	(4 430)	(5 319)	(6 493)	(8 516)	(710)	(598)	(320)	(437)	(991)
Alcoholhoudende dranken	112 625	112 783	127 017	149 946	160 570	23 804	31 280	45 172	56 043	68 917
w. o. : bier	(37 788)	(42 985)	(50 146)	(62 121)	(67 516)	(20 462)	(29 595)	(40 576)	(49 740)	(62 175)
wijn	(68 855)	(73 755)	(69 453)	(78 008)	(83 265)	(3 171)	(1 493)	(4 296)	(5 922)	(6 118)
Vleesbereidingen en vleesconserven	2 900	2 681	2 613	4 140	5 034	2 169	2 145	2 365	3 352	4 957
Bereidingen en conserven van vis, schaal-, schelp- of weekdieren	18 784	21 645	17 827	21 945	23 336	1 092	835	682	395	404
Bereidingen en conserven van fruit en groenten	73 206	114 812	69 850	84 931	89 360	36 898	45 489	64 683	74 971	68 604
Suiker en honig	213 280	64 053	81 252	198 590	174 567	123 998	125 858	88 871	80 546	113 347
Suikerwerk en -preparaten	7 496	8 051	9 155	8 961	8 839	5 224	8 946	11 222	8 857	7 880
Cacao (inclusief cacaodoppen, -schillen en -vliezen)	20 077	20 756	21 603	20 865	23 385	408	552	490	339	726
Chocolade en andere voedingsmiddelen welke cacao bevatten	6 004	7 088	9 116	9 290	8 963	5 698	11 735	12 127	14 518	15 062
Margarine en andere spijsvetten	8 031	11 739	12 935	15 615	18 257	12 819	10 438	14 068	10 179	14 167
Veevoeder	652 639	657 572	753 661	683 015	768 875	106 191	135 866	145 348	127 132	156 314
Zuivelprodukten	53 385	42 246	46 870	60 809	82 186	26 906	33 674	34 106	34 381	46 390
Bereidingen van granen, meel en zetmeel	44 799	33 892	38 410	34 980	39 130	93 978	116 631	131 517	182 663	190 819
Oliën en vetten van dierlijke oorsprong	45 258	44 300	37 114	44 776	51 866	13 032	12 519	8 808	10 263	10 268
Oliën van plantaardige oorsprong	92 285	64 968	65 446	77 015	85 117	27 305	25 418	27 196	25 765	26 918
Koffie-extracten en andere bereide voedingswaren n. e. g.	14 782	15 554	18 293	23 686	27 235	7 494	9 328	11 882	21 320	26 251

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel :* zie (a) blz. 113.

Bedrijvigheid in de zuivelnijverheid

OMSCHRIJVING	Eenheid (a)	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964 (d)
Ontvangst :								
Melk	10^3 lit.	1 318 596	1 302 791	1 419 809	1 537 853	1 630 037	1 644 396	1 711 811
Room (b)	ton	56 357	55 853	60 794	64 036	64 577	57 253	48 202
Bereiding voor de consumptie :								
Melkerijmelk	10^3 lit.	412 485	432 493	450 518	456 484	470 486	481 389	493 400
Fabricage :								
Boter	ton	50 204	46 963	51 651	55 456	55 503	50 751	50 923
Kaas :								
a) Verse	ton	7 678	8 689	8 680	9 441	10 339	10 874	11 386
b) Andere (c)	ton	6 337	7 490	9 121	12 101	14 917	15 815	16 585
Melkpoeder	ton	30 142	28 321	40 985	49 208	54 692	56 894	64 581
Ingedikte melk	ton	16 245	22 974	23 087	21 815	25 030	28 308	35 952
Consumptie-ijs	10^3 lit.	7 353	11 026	10 619	15 119	14 444	17 156	20 037
Yoghurt	10^3 lit.	8 447	9 553	9 434	10 981	12 524	12 934	14 633
Diëet- en speciale produkten	ton	14 114	16 145	16 686	19 668	20 829	23 093	26 502

(a) Zonder rekening te houden met het verschillend water- of vetgehalte.
(b) Verbeterde gegevens.
(c) Exclusief Hervekaas en gesmolten kaas.
(d) Voorlopige gegevens.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Bedrijvigheid in sommige takken van de voedingsmiddelenindustrie

OMSCHRIJVING	Eenheid	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Meelproduktie	10^3t	781,5	790,9	799,9	763,2	780,5	772,2	768,9
Grondstoffenaangifte door de brouwerijen (a)	10^3t	156,1	163,9	162,6	167,9	167,6	175,9	188,7
Alcoholproduktie (alcohol van 50°, temp. 15° C)	10^6 lit.	21,7	20,9	22,4	24,8	28,2	27,5	32,9
Suikerproduktie								
a) ruwe suiker	10^3t	434,5	211,0	482,8	429,4	330,0	339,6	534,3
b) produktie na verwerking in de raffinaderijen ..	10^3t	196,9	178,7	200,5	197,3	197,8	197,4	203,9
Produktie van margarine (geschikt voor verbruik)	10^3t	101,2	107,4	114,6	115,0	117,3	120,4	127,1
Produktie van plantaar lige en dierlijke oliën :								
a) ruwe lijnolie	10^3t	8,8	10,7	10,6	14,4	11,4	10,5	12,1
b) andere ruwe olie	10^3t	72,8	78,6	71,0	91,1	92,3	89,0	91,2
c) geraffineerde oliën en oliën die andere bewerkingen ondergaan hebben	10^3t	137,2	144,9	152,4	154,6	168,3	173,9	179,8
d) veekoeken en schroot ...	10^3t	109,6	141,8	148,2	161,7	178,6	160,6	177,6
Produktie van jam, geconfijte vruchten, enz.	10^3t	24,9	21,2	25,4	29,5	32,1	29,8	31,2

(a) Inclusief het Groothertogdom Luxemburg. Verbeterde gegevens.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

§ 5. — BOUWBEDRIJF, BOUWSTOFFENNIJVERHEID EN AANVERWANTE SECTOREN

1. — *Bouwbedrijf.*

In 1964 kende het bouwbedrijf een periode van opleving. Deze groei werd bevorderd door de toeneming van de gezinsinkomsten en door de verwezenlijking van talrijke handels- en nijverheidsprojecten. Het milde weder belemmerde ook niet de uitvoering der werken, waar in 1963 de strenge winter de bedrijvigheid tijdens de eerste maanden had lamgelegd.

Het aantal in 1964 begonnen particuliere woningen bedraagt 31 323, tegen 23 355 het voorgaande jaar, d.i. een verhoging van 34 %. Er werd ook een aanvang gemaakt met de oprichting van 6 545 bedrijfspanden, tegen slechts 5 384 in 1963, d.i. een vermeerdering van 21,5 %.

Daarmee gelijklopend, steeg het aantal bouwvergunningen in de particuliere sector van 50 518 tot 63 322, wat een toeneming van 25,3 % betekent, en voor bedrijfspanden van 9 744 tot 11 063, of een verhoging van 13,5 %.

In vergelijking met en in tegenstelling tot wat in de voorgaande twee jaren werd vastgesteld, steeg het totaal aantal voltooide gebouwen (+ 20,9 % voor de particuliere woningen en + 12,1 % voor de bedrijfspanden).

In 1964 werden 19 076 bouwpremies toegekend, tegen 15 124 in 1963, wat op een aanmerkelijke vooruitgang duidt; daarentegen werden slechts 12 521 premies uitbetaald, tegen 16 811 in 1963.

Er weze nog opgemerkt dat nagenoeg 89 miljoen werkuren werden geteld voor openbare werken (tegen 77 miljoen in 1963) en 122,2 miljoen voor privéwerken (107 miljoen in 1963).

Voor het ganse jaar bedroegen de vastleggingen voor de openbare en parastatale sector 27,1 miljard voor werken van burgerlijke bouwkunde en voor de bouw van sociale woningen, d.i. een verhoging van 12 % ten opzichte van 1963. Het grootste deel dezer toeneming kwam van de investeringen in de openbare sector (+ 15,2 %), en meer in het bijzonder, voor openbare werken en wegenbouw.

Ook de uitbetalingen namen toe en bedroegen 27,1 miljard, tegen 23,1 miljard, of een stijging van 17,3 %.

In 1964 werd voor het uitvoeren van werken, aan de ondergeschikte besturen 12,3 miljard toegekend, tegen 10,3 miljard een jaar tevoren.

2. — *Bouwstoffennijverheid en aanverwante sectoren.*

In de bouwstoffennijverheid maakte de *cementproduktie,* die sedert drie jaar rond 4,7 miljoen ton bleef schommelen, een sterke vooruitgang in 1964 : zij bereikte een top van 5,8 miljoen ton, d.i. een stijging van 24,1 %. Deze toeneming is te danken aan de hoogconjunctuur in het bouwbedrijf alsmede aan de gunstige weersomstandigheden.

De binnenlandse markt nam het grootste aandeel op van de produktiestij-

ging van cement, m.n. nagenoeg 900 000 t; bovendien steeg de export naar Nederland met 240 000 t en naar andere landen met 70 000 t. In 1964 besloeg de Portlandcement 75,5 % van de totale cementproduktie; het aandeel van de metaalhoudende cement en de Klinker was respectievelijk 19 % en 5,5 %.

Blijkbaar kan dit stijgingspercentage in de komende jaren bezwaarlijk behouden blijven. Nochtans onderzoeken de Belgische cementfabrieken de toenemingsmogelijkheden van hun produktie, rekening houdend met de verhoogde vraag en met eventuele nieuwe afzetgebieden. Inderdaad de toekomst voor de cementexport naar overzeese gebieden ziet er niet rooskleurig uit, als gevolg van de prohibitieve rechten die door de ontwikkelingslanden worden geheven om hun jonge nijverheid te beschermen, van door het deviezenprobleem beïnvloede offertes en van de concurrentie van Oost-Europa.

De Belgische producenten hebben de noodzaak aangevoeld de cement meer aan de handelsvereisten aan te passen; zo werden sedert de oorlog een zestigtal betoncentrales opgericht. De bouwwerven kunnen derhalve bereide beton betrekken waarvan de bestanddelen nauwkeurig gedoseerd zijn. In België wordt ongeveer 17 % van het cementverbruik in de betoncentrales verwerkt, tegen 57 % in de Verenigde Staten. Dit wijst op de uitbreidingsmogelijkheden die op dit gebeid nog voorhanden zijn.

De *glasproduktie* steeg in 1964 met 11,1 %. Hiertoe droeg, tijdens het eerste halfjaar, het plaatglas bij, maar in de laatste zes maanden vervlakte de produktie; deze vervlakking werd echter grotendeels goedgemaakt door een stijging van de voortbrenging van holglas.

Medio 1964 lagen de bestellingen, de produktie en de leveringen ver boven het niveau van medio 1963; de resultaten van laatstgenoemd jaar werden weliswaar fel benadeeld door de slechte weersomstandigheden en de hoge douanerechten in de Verenigde Staten. Nadien begon de vraag enigszins te verminderen, maar de weerslag van deze daling op de produktie deed zich slechts op het einde van het jaar gevoelen zodat de totale gegevens over het jaar zeer gunstig uitvielen.

Deze tendentie deed zich vooral voor bij het plaatglas en o.m. bij het vensterglas waar zich, vanaf de laatste maanden van 1963 tot mei 1964, een intense bedrijvigheid voordeed. Maar daarna volgde een achteruitgang van de opgetekende bestellingen en bleef de sterke hervatting uit die de gewoonlijk zeer bedrijvige herfstperiode en beginperiode van de winter met zich brengt. Dit gaf aanleiding tot de uitdoving van een oven tegen het einde van het jaar.

De jaarproduktie van plaatglas steeg met 11,2 %, tegen een daling met 4,5 % in 1963; per halfjaar vergeleken lag de produktie in de eerste zes maanden van 1964 met 16,7 % boven die van dezelfde periode in 1963 en in de laatste zes maanden slechts met 6,8 % ten opzichte van hetzelfde tijdvak in 1963.

De aan de Verenigde Staten geleverde hoeveelheid plaatglas is zeer bevredigend, maar de producenten hadden af te rekenen met het sedert 1962 in de U.S.A. ingevoerd beschermend douanerecht en met het bijkomend recht van 15 % op de invoer van fabrikaten in Groot-Brittannië, bijkomend recht dat om concurrentieredenen niet in de verkoopprijs werd doorgerekend.

De spiegelglasnijverheid bleef nagenoeg op het niveau van 1963. In de flessenindustrie, daarentegen, werden belangrijke bestellingen genoteerd, zowel uit het buitenland als uit eigen land.

De holglasproduktie steeg iets minder dan in 1963 (+ 10,9 %, tegen + 11,2 %). In de eerste maanden van het jaar was deze sector niet zeer bedrijvig, maar tijdens de zomer haalde hij de achterstand in en bereikte zelfs een topcijfer. Volgens het indexcijfer van de industriële produktie lag de voortbrenging van 1964 met 2,8 % beneden die van 1963; voor het tweede halfjaar, daarentegen, was ze 25,8 % groter dan die voor de overeenkomstige periode van 1963.

De export van kristalglas naar West-Europa, de Verenigde Staten van Amerika en Canada nam verder toe. De meeste markten van Latijns Amerika blijven echter voor onze kristalexport gesloten en op de Aziatische en Afrikaanse markten stelt de Belgische kristalnijverheid alles in het werk om er vertegenwoordigd te zijn.

Voor de *kleinijverheid* is 1964 een buitengewoon gunstig jaar geweest. In verscheidene branches van deze industrie bereikte de voortgebrachte hoeveelheid een hoogtepunt. Voor de vervaardiging van produkten van bepaalde afmetingen werd zelfs een zekere spanning waargenomen.

De vraag naar gewone baksteen bleef verder verschuiven naar die van de lichtere soort en voor groter formaat; de produktie van hollesteen steeg met 30,9 % en die van gewone baksteen slechts met 2 %. Er zij opgemerkt dat de produktie van deze laatste soort niettemin, voor de eerste maal sedert 1961, vooruitgang maakte.

De andere branches van deze industrie boeken alle een produktiestijging, echter in verschillende mate : de kabeldeksels stegen met 13,2 %, de gevelsteen met 14,3 %, de holle gewelfsteen met 25,6 % en de draineerbuizen met 66,4 %.

Werd in 1963 de *steengroefindustrie* van januari tot maart door de koude lamgelegd zodat de totale uitdelving onveranderd bleef, dan werd ze in 1964 bevorderd door de zachte winter en bedroeg ze 26,4 % meer dan een jaar vroeger, hierbij geholpen door de toenemende vraag vooral uit het buitenland. De uitdelving steeg het hoogst in de granietgroeven (+ 31,5 %); ook de zandsteengroeven (+ 26,9 %), de marmergroeven (+ 22,4 %) en de porfiergroeven (+ 19,5 %) verhoogden hun produktie. De export van dergelijke produkten naar Noord-Frankrijk nam in zeer sterke mate toe.

De leisteengroeven dienden zich toe te leggen op de produktie van schiefer en agglomeraten voor allerhande aanwending om de daling van de dakschaliën enigszins goed te maken. Van het éne jaar op het andere daalde de gedolven hoeveelheid met 2,7 %.

Dank zij de hoogconjuctuur in het bouwbedrijf overtrof de *zaveldelving* met 27,6 % die van 1963; naar waarde steeg de export ervan met 21,1 % en naar hoeveelheid met 34,4 %.

De produktie van *kalk, kalksteen en kalkderivaten* nam toe (+ 29,1 %); hieronder stegen de kalksteen met 34,8 % (voor gebroken steen), dolomiet met 22,6 % en kalk slechts met 13,8 %.

Voor de *ceramische industrie* was de conjunctuur ook gunstig vooral voor de produkten bestemd voor het bouwbedrijf : vloer- en wandtegels, geëmailleerde geveltegels, sanitair keramiek. Voor vaatwerk in faience en porselein bleef het produktiepeil behouden. Daarentegen verhoogde enigszins de produktie van keramiek met technische eigenschappen : vuurvaste keramiek, elektrotechnisch porselein, slijpstenen en schuurmiddelen.

De uitvoer van keramiekprodukten nam, naar waarde, met 31 % toe en, naar hoeveelheid, met 19,3 %.

★
★ ★

Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen

Waarde

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1960	1961	1962	1963	1964	1960	1961	1962	1963	1964
Hard- en bouwsteen	229	260	281	337	419	195	242	305	295	354
Zand, kiezel, andere steen	340	394	419	460	550	426	465	568	717	868
Kalksteen, kalk, gips, magnesiet	106	121	122	131	167	259	258	240	239	280
Klei en andere vuurvaste minerale stoffen	233	264	269	252	313	177	177	178	189	199
Slakken, walschilfers en dergelijke n. e. g.	79	88	52	46	134	92	100	127	130	174
Andere ruwe aanverwante minerale produkten	662	634	640	605	692	47	66	68	79	117
Cement	33	59	42	45	41	793	854	834	761	904
Werken van asbestcement, enz., excl. ceramische produkten	30	45	66	79	79	920	931	975	1 062	1 141
Vuurvaste stenen en voorwerpen voor het bouwbedrijf	353	398	369	311	406	78	158	102	113	143
Baksteen, pannen, buizen, andere produkten van gewoon aardewerk	165	192	183	200	283	307	411	397	373	501
Glas	341	355	406	426	612	4 980	4 563	5 223	4 839	5 545
waarvan : onbewerkt vensterglas	(17)	(20)	(32)	(48)	(107)	(2 353)	(1 994)	(2 405)	(1 983)	(2 393)
onbewerkt spiegelglas	(50)	(16)	(34)	(9)	(35)	(1 387)	(1 239)	(1 310)	(1 155)	(1 181)
bewerkt en speciaal glas	(192)	(222)	(232)	(223)	(282)	(1 234)	(1 322)	(1 493)	(1 633)	(1 864)
Glaswaren	376	411	459	524	614	657	778	906	1 127	1 265
waarvan : flessen, flacons en andere bergingsmiddelen van glas	(132)	(137)	(140)	(143)	(163)	(352)	(447)	(514)	(683)	(790)
Artikelen in ceramische stoffen	462	483	455	489	587	92	92	125	206	270
Andere artikelen in dergelijke mineralen n.e.g.	475	532	585	645	799	269	309	358	404	490

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1964.* — Hard- en bouwsteen : T.C.I.H. 273.11 + 273.12 + 273.13 + 661.31 + 661.32 + 661.33; zand... : T.C.I.H 273.3 + 273.4; kalksteen... : T.C.I.H. 273.21 + 273.22 + 661.1; klei... : T.C.I.H. 276.21 + 276.22 + 276.23 + 276.24; slakken... : T.C.I.H. 276.62 + 276.68 + 276.69; andere ruwe... : T.C.I.H. 275.22 + 276.1 + 276.4 +276.51 + 276.52 + 276.53 + 276.54 + 276.91 + 276.92 + 276.93 + 276.94 + 276.95 + 276.97 + 276.99, cement : T.C.I.H. 661.2; werken van... : T.C.I.H. 661.81 + 661.82 + 661.83; vuurvaste stenen... : T.C.I.H. 662.31 + 662.32 + 662.33; baksteen... : T.C.I.H. 662.41 + 662.42 + 662.43 + 662.44 + 662.45; glas : T.C.I.H. 664; onbewerkt... : T.C.I.H. 664.3; onbewerkt spiegelglas : T.C.I.H. 664.4; bewerkt... : T.C.I.H. 664.5 + 664.6 + 664.7 + 664.8 + 664.91 + 664.92 + 664.93 + 664.94; glaswaren : T.C.I.H. 651.8 + 653.8 + 665; flessen... : T.C.I.H. 665.11 + 665.12; artikelen in... : T.C.I.H. 663.91 + 663.92 + 666 + 812.2; andere artikelen... : T.C.I.H. 663 — 663.91 — 663.92. - Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen

Gewicht

(tonnen)

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1960	1961	1962	1963	1964	1960	1961	1962	1963	1964
Hard- en bouwsteen	138 690	153 380	146 859	198 155	204 277	529 429	810 494	1 337 831	994 566	1 288 505
Zand, kiezel, andere steen..	6 521 331	7 266 955	7 338 770	7 805 103	9 315 487	2 648 524	3 193 830	4 492 019	6 425 924	8 638 640
Kalksteen, kalk, gips, magnesiet	419 584	468 900	455 879	466 661	583 333	1 207 632	1 200 638	945 591	1 031 657	1 193 412
Klei en andere vuurvaste minerale stoffen	294 814	314 675	308 720	301 525	357 225	373 955	372 385	412 137	472 530	528 983
Slakken, walsschilfers en dergelijke n. e. g.	348 188	358 595	317 869	252 265	252 390	1 139 089	1 405 225	1 764 574	1 829 199	2 219 781
Andere ruwe aanverwante minerale produkten	301 564	254 179	259 913	256 835	305 259	174 635	175 738	177 997	120 361	212 753
Cement	11 612	63 245	32 643	38 673	30 117	1 325 259	1 404 272	1 329 366	1 196 225	1 434 712
Werken van asbestcement, enz., excl. ceramische produkten	5 702	12 918	19 516	22 488	21 420	226 094	223 804	220 534	218 555	220 342
Vuurvaste stenen en voorwerpen voor het bouwbedrijf	76 525	85 657	77 351	67 177	80 785	20 080	46 246	30 358	38 274	41 073
Baksteen, pannen, buizen, andere produkten van gewoon aardewerk	89 728	102 002	86 317	95 668	132 035	187 018	344 103	272 965	194 726	236 109
Glas	59 378	47 136	67 978	77 356	100 255	464 433	401 136	473 415	439 911	497 597
waarvan : onbewerkt vensterglas	(713)	(853)	(1 625)	(3 583)	(12 370)	(292 581)	(238 245)	(295 040)	(253 676)	(288 881)
onbewerkt spiegelglas ...	(10 887)	(2 470)	(7 187)	(994)	(6 212)	(80 608)	(68 985)	(74 903)	(71 660)	(79 341)
bewerkt en speciaal glas..	(8 239)	(8 423)	(10 198)	(9 395)	(10 927)	(89 622)	(89 010)	(99 553)	(110 726)	(124 505)
Glaswaren	32 880	32 893	36 020	38 392	46 174	56 659	67 231	71 553	94 297	99 823
waarvan : flessen, flacons en andere bergingsmiddelen van glas	(19 453)	(20 143)	(22 044)	(22 009)	(27 961)	(50 212)	(60 273)	(63 362)	(85 437)	(90 330)
Artikelen in ceramische stoffen	17 963	17 127	15 701	15 761	17 457	4 607	5 178	6 856	11 842	14 128
Andere artikelen in dergelijke mineralen n. e. g. .	113 528	123 399	134 907	157 118	194 809	44 275	65 375	90 771	131 772	174 752

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel* : zie (a) blz. 121.

Cementproduktie

(duizenden tonnen)

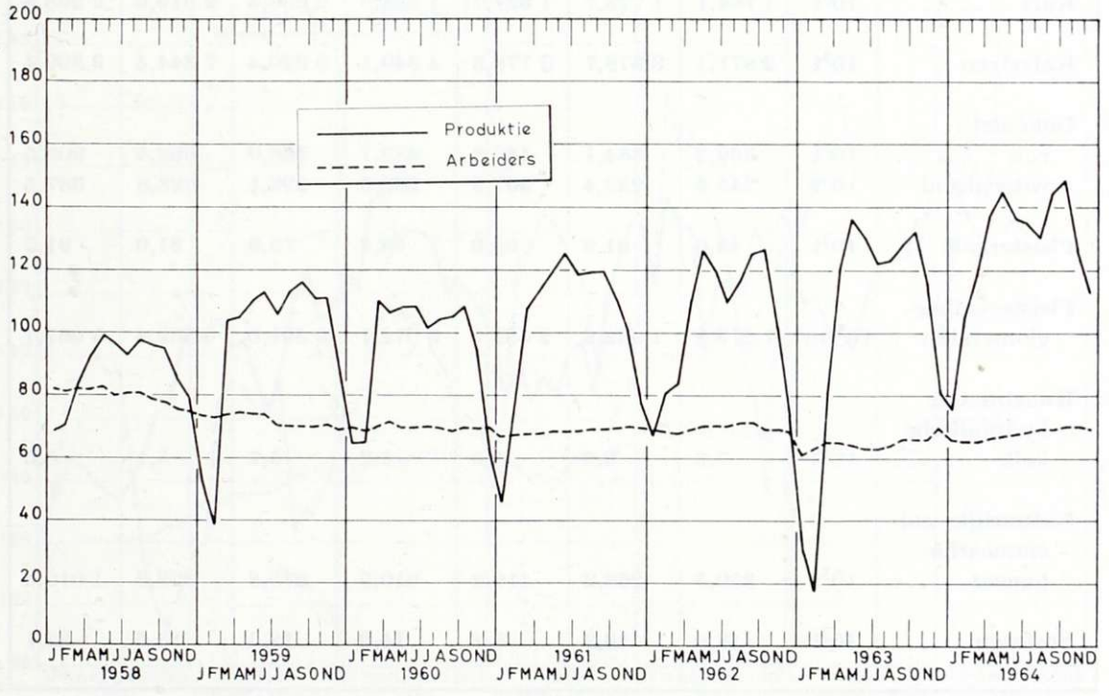
JAARTAL	Gewicht
1952	4 110,9
1953	4 626,1
1954	4 375,3
1955	4 688,7
1956	4 663,7
1957	4 705,2
1958	4 057,4
1959	4 438,6
1960	4 387,9
1961	4 753,9
1962	4 788,2
1963	4 709,4
1964	5 846,1

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Cementindustrie

Produktie en personeelsbezetting

(1953 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie van de kleinijverheid

OMSCHRIJVING	Eenheid	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Gewone baksteen van alle formaat	10^6st.	2 056,3	1 981,6	2 065,7	2 127,3	2 056,4	1 883,6	1 921,4
Gevelsteen	10^6st.	153,2	169,5	184,0	222,1	229,2	221,3	252,9
Draineerbuizen	10^3t	10,2	9,5	9,1	13,1	18,1	11,6	19,3
Kabeldeksels	10^3t	22,6	31,1	29,0	30,3	26,6	28,7	32,5
Holle gewelfstenen ..	10^3t	194,7	210,4	198,1	190,4	193,2	176,2	221,3
Andere holle stenen .	10^3t	171,7	244,4	291,0	409,1	488,7	581,3	760,9

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie van kalk, kalksteen en kalkderivaten

OMSCHRIJVING	Eenheid	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Kalk	10^3t	1 764,1	1 773,7	1 927,7	1 922,9	2 036,4	2 019,9	2 298,8
Kalksteen	10^3t	2 871,1	3 378,7	3 778,6	4 849,1	5 320,4	7 344,4	9 899,4
Dolomiet :								
ruw	10^3t	369,2	384,1	450,3	489,7	586,0	692,4	908,5
witgegloeid .	10^3t	245,0	252,4	307,3	299,6	296,1	323,6	337,5
Pleisterkalk ...	10^3t	43,6	61,9	65,9	69,8	79,9	81,6	91,2
Pleisterkalkagglomeraten .	10^3 m^2	1 279,8	1 552,2	2 437,7	3 012,1	3 591,0	4 539,4	5 061,7
Kunstmatige hydraulische kalk	10^3t	7,2	6,9	5,9	6,2	5,7	5,1	8,6
Natuurlijk calciumcarbobonaat	10^3t	350,5	268,2	419,2	910,5	875,8	829,3	1 010,0
Fosfaten	10^3t	18,0	13,2	8,2	14,0	12,5	13,6	22,1

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Produktie van de ceramische nijverheid

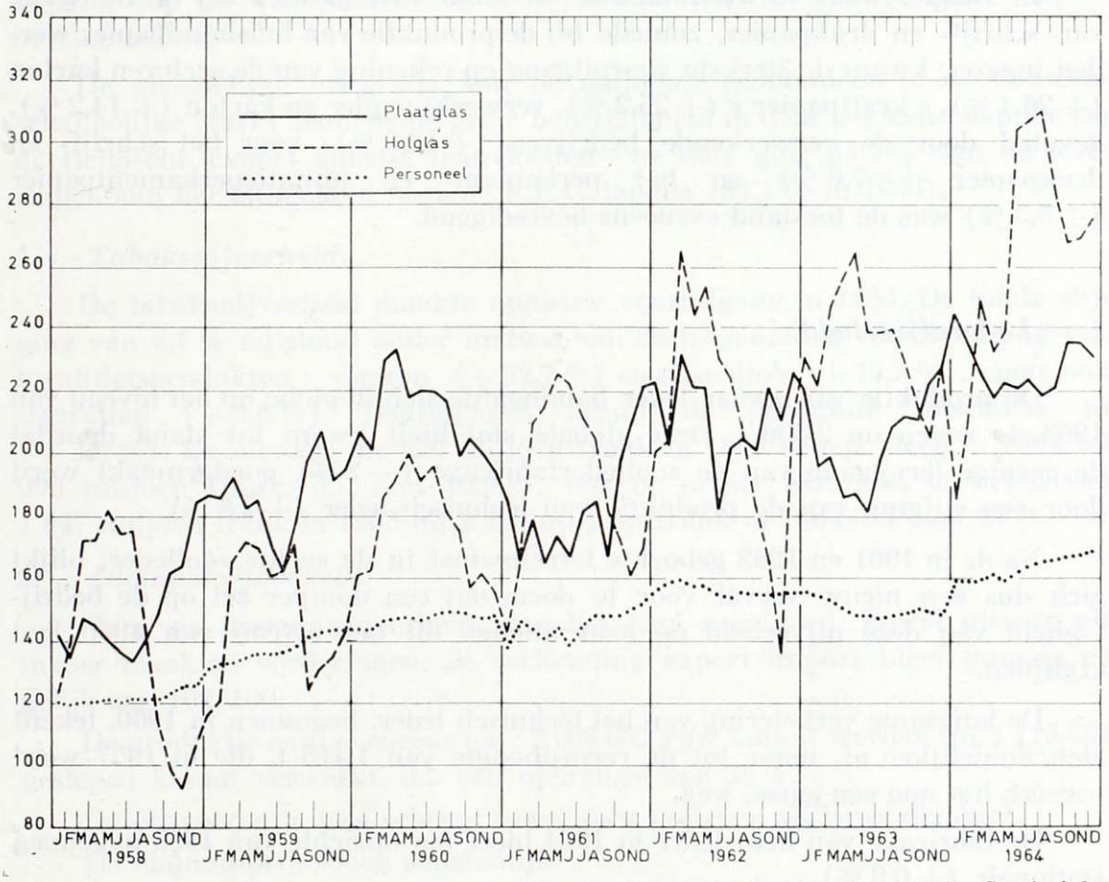
OMSCHRIJVING	Eenheid	1962	1963	1964
Plateelvaatwerk, kunstzandsteen en diverse ; porceleinen vaatwerk, isolatoren en elektro-technisch porcelein .	t	12 049	12 162	8 618
Bekledingstegels in plateelaarde en in zandsteen ; bevloeringstegels in halve zandsteen	m²	1 819 052	1 946 455	2 142 760
Kiezelaluinachtige produkten, kiezelachtige produkten en andere.	t	164 827	141 961	162 808
Fabriekstegels	t	8 081	7 556	8 364
Pannen en bijbehoren	t	142 009	123 113	132 065
Slijpstenen	t	1 782	1 593	1 744
Bouwkeramiek.	t	25 811	26 697	31 438
Potten	t	14 802	16 668	19 208
Klei	t	207 781	187 472	202 636
Kwarts en kwartsiet	t	282 522	307 064	304 572
Vuursteen (gestampt en straatsteen) . .	t	7 345	10 664	14 924

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Glasnijverheid

Produktie en personeelsbezetting

(1953 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

§ 6. — DIVERSE INDUSTRIEËN

1. — *Papier- en kartonnijverheid.*

In 1964 zette de Belgische papier- en kartonnijverheid haar structurele expansie voort, die te danken is aan het veralgemeend gebruik van papier en karton over gans de wereld; het groeitempo lag evenwel iets lager dan tijdens het voorgaande jaar, want de produktie nam slechts met 9,9 % toe, tegen 11,1 % in 1963.

Voorts is het zichtbaar verbruik van papierwaren in België gestegen van 11 tot 13 %, doch die vooruitgang kwam vooral de invoer ten goede, die inderdaad met 19 % toenam.

Spijt de gestegen produktie blijven de Belgische papierfabrikanten zich beklagen over de mededinging van de landen buiten de Gemeenschap, die de verkoopprijzen zodanig onder druk houden, dat de rendabiliteit der papierfabrieken in de Gemeenschap erdoor in het gedrang komt; in het verloop van die verkoopprijzen wordt geenszins de stijging teruggevonden van de produktiekosten, onder meer veroorzaakt door de opwaartse beweging der houtprijzen en loonlasten.

Derhalve sturen de producenten aan op het behoud, ja zelfs op de versteviging van de douanegordel rond de Gemeenschappelijke Markt.

In België, waar in 1964 nieuwe « continu-installaties » bij de fabricage van schrijf- en drukpapier, zomede bij de produktie van huishoudpapier werden ingezet, kwam de sterkste vooruitgang op rekening van de sectoren karton (+ 26,4 %), « kraftpapier » (+ 25,2 %), verwerkt papier en karton (+ 14,2 %), gevolgd door de verwerkende bedrijven (+ 12,9 %); voor het schrijf- en drukpapier (+ 7,6 %) en het perkament- en imitatieperkamentpapier (+ 5,3 %) was de toestand eveneens bevredigend.

2. — *Ledernijverheid.*

De produktie van zwaar leder handhaafde zich in globo op het niveau van 1963, te weten op 2 400 t. Deze globale stabiliteit kwam tot stand doordat de geringe teruggang van de zoollederfabricage (— 2 %) goedgemaakt werd door een stijging van de produktie van technisch leder (+ 2,8 %).

Na de in 1961 en 1962 geboekte terreinwinst in de sector zoolleder, blijkt zich dus een nieuw verval voor te doen, dat een domper zet op de bedrijvigheid van deze nijverheid en haar allengs tot het niveau van 1960 laat afglijden.

De langzame verbetering van het technisch leder, begonnen in 1960, tekent zich duidelijker af, maar tot de recordhoogte van 1 415 t, die in 1957 werd bereikt, ligt nog een ganse weg.

De fabricage van licht leder in 1964 bleef ten opzichte van 1963 nagenoeg stationair (+ 0,9 %).

Sinds 1958 kende de schoennijverheid in België een voortdurende uitbreiding, die echter in 1964 is uitgeëbd tot een vervlakking (+ 1 %). De oorzaak hiervan ligt in een te grote voorradenopstapeling op het niveau kleinhandel, als gevolg van de vraagverzwakking en van een invoertoeneming die niet is gecompenseerd door een overeenkomstige evolutie in de uitvoer.

Rationalizering en concentratie — vooral in E.E.G.-perspectief — bieden steeds de kans nieuwe levenskracht aan deze sector te geven, waarvan het ontwikkelingspeil beneden zijn mogelijkheden is gebleven.

3. — *Houtverwerkende nijverheid.*

De houtverwerkende nijverheid bleef een gunstig verloop vertonen. Was tijdens het voorgaande jaar de totale verkoop reeds met 17,9 % gestegen, dan nam hij in 1964 nog met 18,9 % toe.

Met uitzondering van enkele kleinere sectoren, zoals de kurkproduktie, die met 16,3 % verminderde, en de mandenmakerij, de rotanverwerking, de klompenmakerij en de parketproduktie, die op een zelfde niveau bleven, steeg de bedrijvigheid in de houtverwerking, die voordeel haalde uit de verhoging van de levensstandaard in de E.E.G.-landen en uit de gunstige conjunctuur in het bouwbedrijf.

Uit de gegevens van het Nationaal Instituut voor de Statistiek blijkt bovendien dat de verkoop een zeer hoog peil bereikte. Inderdaad, bij de Belgische zetelindustrie nam de verkoop met 27,3 % toe en bij de meubelnijverheid met 22,9 %. Voor de andere sectoren van de houtverwerking schommelt de stijging van de afzet tussen 19,8 % bij het houten vaatwerk en 10,9 % bij de borstelmakerij.

De geleidelijke integratie van de nationale economieën in de Gemeenschappelijke Markt alsmede de grote bedrijvigheid in deze gemeenschap bleven de Belgische export gunstig beïnvloeden : in 1964 ging 84,9 % van de leveringen aan het buitenland naar de E.E.G.-landen (84,1 % in 1963).

4. — *Tabaksnijverheid.*

De tabaksnijverheid maakte opnieuw vooruitgang in 1964. De totale stijging van 6,1 % ontstond onder invloed van de toegenomen voortbrenging van kwalitietsprodukten : sigaren (+ 52,7 %) en cigarillo's (+ 15,3 %), maar ook sigaretten (+ 6,6 %). Daarentegen neemt de produktie rooktabak af (— 4,9 %). De uitvoer, die 826 miljoen frank in 1963 beliep, steeg in 1964 tot 990 miljoen frank, d.i. met 19,9 %; ook de invoer nam toe, te weten van 1 847 miljoen frank in 1963 tot 2 235 miljoen frank in 1964, d.i. met 21 %.

5. — *Diamantnijverheid.*

Voor de diamantnijverheid was het jaar zeer goed. Zowel uitvoer als invoer maakten vorderingen; de verhouding export/import bleef gunstig en gelijk aan 102/100.

De produktie nam eveneens toe : 2 908 687 ruw karaat werden tot 1 115 665 geslepen karaat verwerkt, d.i. een opbrengst van 38 %.

De concurrentie was scherp, zowel voor geslepen als ruwe diamant.

De diamantprijs steeg aanzienlijk.

Produktie van papier en karton

(duizenden tonnen)

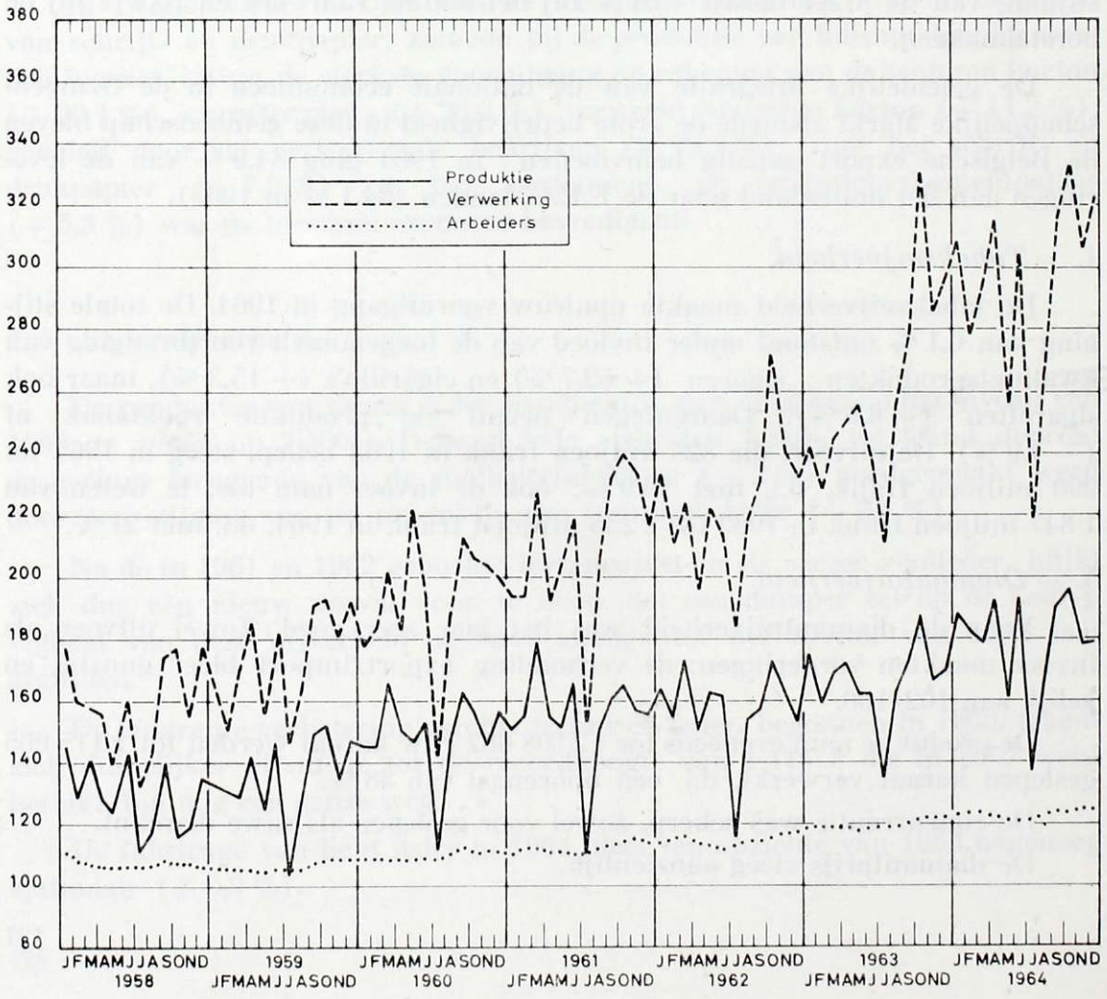
OMSCHRIJVING	1961	1962	1963	1964
Dagbladpapier	99,5	97,2	96,6	97,7
Schrijf- en drukpapier	97,8	95,3	101,3	109,0
Kraftpapier	29,1	30,0	31,0	38,8
Perkament- en imitatieperkamentpapier	24,2	25,4	26,3	27,7
Verpakkingspapier	82,0	87,9	88,0	70,7
Andere papiersoorten	40,5	43,3	47,1	60,0
Karton	62,6	62,4	78,3	99,0
Totaal ...	**435,7**	**441,4**	**468,6**	**502,9**
Verwerkt papier en karton	55,5	53,1	63,2	72,2
Verwerking van papier en karton	327,8	346,7	406,0	458,2
Algemeen totaal ...	**763,5**	**788,1**	**874,6**	**961,1**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Papier- en kartonnijverheid

Produktie en personeelsbezetting

(1953 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Buitenlandse handel van de papiernijverheid

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1960	1961	1962	1963	1964	1960	1961	1962	1963	1964
	WAARDE (miljoenen franken)									
Pulphout	263	361	317	282	385	10	14	10	4	6
Papierstof en papierafval	1 352	1 474	1 364	1 549	1 765	142	150	144	165	199
Papier en karton	2 622	3 182	3 308	3 768	4 231	1 401	1 684	1 837	1 917	2 387
w. o. : krantenpapier	(472)	(421)	(490)	(511)	(497)	(325)	(151)	(346)	(322)	(348)
Kraftpapier en -karton	(500)	(589)	(619)	(774)	(912)	(92)	(78)	(82)	(61)	(116)
druk-, schrijf- en tekenpapier	(718)	(861)	(828)	(946)	(1 016)	(200)	(392)	(203)	(156)	(154)
Papier- en kartonwaren	662	719	746	809	969	380	473	661	702	760
w. o. : zakken, dozen en andere verpakkingsmiddelen	(246)	(253)	(238)	(255)	(323)	(74)	(77)	(105)	(171)	(252)
Drukwerk	1 288	1 396	1 565	1 768	1 988	1 187	1 281	1 585	1 748	2 001
	GEWICHT (tonnen)									
Pulphout	212 506	248 573	238 369	242 220	337 724	9 458	14 202	8 055	4 151	6 659
Papierstof en papierafval	213 008	236 008	234 229	255 235	265 947	52 020	58 948	63 414	82 884	89 988
Papier en karton	264 874	328 105	345 690	400 080	437 744	87 081	129 608	139 433	141 650	167 278
w. o. : krantenpapier	(65 625)	(58 604)	(66 278)	(69 530)	(67 984)	(41 286)	(19 687)	(41 338)	(38 843)	(42 934)
Kraftpapier en -karton	(55 033)	(65 937)	(71 628)	(91 353)	(108 179)	(8 537)	(6 746)	(7 043)	(5 008)	(9 979)
druk-, schrijf- en tekenpapier	(72 993)	(87 789)	(86 121)	(100 821)	(104 815)	(14 436)	(35 000)	(15 000)	(11 234)	(10 672)
Papier- en kartonwaren	30 154	30 631	28 779	30 385	37 316	11 800	12 416	16 853	24 392	31 500
w. o. : zakken, dozen en andere verpakkingsmiddelen	(18 212)	(17 749)	(14 798)	(14 432)	(17 778)	(5 572)	(4 588)	(5 947)	(12 679)	(19 724)
Drukwerk	28 463	29 424	31 370	33 753	38 322	29 221	31 718	38 611	45 872	49 080

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1964.* — Pulphout : T.C.I.H. 242.1; papierstof en... : T.C.I.H. 251; papier en karton : T.C.I.H. 641 — 641.6; krantenpapier : T.C.I.H. 641.1; Kraftpapier... : T.C.I.H. 641.3; druk-, schrijf-,... : T.C.I.H. 641.21; papier- en kartonwaren : T.C.I.H. 642; zakken, dozen... : T.C.I.H. 642.11 + 642.12; drukwerk : T.C.I.H. 892 + D.T. 9704.00. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Buitenlandse handel in huiden, leder en lederwaren

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1960	1961	1962	1963	1964	1960	1961	1962	1963	1964
	WAARDE (miljoenen franken)									
Huiden ongelooid	603	685	807	737	826	339	400	474	457	511
Pelterijen ruw	378	441	432	485	508	54	65	77	95	85
Bereide pelterijen, gelooid of bewerkt	221	212	239	363	383	88	124	146	191	223
Bereid leder en huiden	766	892	785	942	975	463	556	574	598	623
Schoeisel, geheel of voornamelijk in leder	542	633	670	861	1 125	426	514	577	534	630
Schoeisel in rubber of plastische stoffen	86	109	116	118	95	17	35	35	35	37
Schoeisel of delen daarvan n.e.g.	208	217	232	290	348	82	124	172	182	220
Kleding en toebehoren van leder	68	73	73	84	85	209	339	283	354	391
Andere lederwaren	133	144	141	160	192	81	80	91	124	179
	GEWICHT (tonnen)									
Huiden ongelooid	18 862	25 730	32 806	31 429	31 368	20 104	22 429	25 680	28 949	31 025
Pelterijen ruw	4 685	5 340	5 893	6 282	5 782	758	903	931	1 202	906
Bereide pelterijen, gelooid of bewerkt	260	270	267	407	436	344	513	576	658	679
Bereid leder en huiden	4 380	5 008	4 689	5 210	5 204	1 929	2 564	3 051	3 115	3 638
Schoeisel geheel of voornamelijk in leder	2 104	2 362	2 520	3 307	4 171	1 307	1 684	1 822	1 822	2 087
Schoeisel in rubber of plastische stoffen	1 520	1 880	1 986	1 920	1 534	205	456	479	495	517
Schoeisel of delen daarvan n.e.g.	2 456	2 533	2 463	2 894	3 373	1 070	1 665	2 541	2 708	2 954
Kleding en toebehoren van leder	82	82	71	87	99	199	301	253	327	336
Andere lederwaren	381	473	443	497	541	203	203	228	243	307

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1964.* — **Huiden ongelooid** : T.C.I.H. 211; pelterijen ruw : T.C.I.H. 212; bereide pelterijen... : T.C.I.H. 613 + 842; bereid leder... : T.C.I.H. 611 — D.T. 4102.20 — 4102.27; schoeisel geheel... : D. T. 6402.00 + 6402.20 + 6402.30 + 6402.35 + 6402.40 + 6402.45 + 6402.50 + 6402.55; schoeisel in... : D.T. 6401.00 + 6401.10 + 6401.20; schoeisel of... : T.C.I.H. 851 + 612.3 — D. T. 6401.00 — 6401.10 — 6401.20 — 6402.00 — 6402.20 — 6402.30 — 6402.35 — 6402.40 — 6402.45 — 6402.50 — 6402.55 — 6406.00; kleding... : T.C.I.H. 841.3 + D. T. 6506.20; andere... : T.C.I.H. 612,1 + 612.2 + 612.9 + D. T. 4102.25 + 4202.30 + 4202.50 + 4202.70. — Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren.

Produktie van afgewerkt leder en van schoenen

JAARTAL	Zwaar leder (tonnen)			Licht leder (duizenden vierkante voeten)	Schoenen (duizenden stuks)	
	Zoolleder	Technisch leder	Totaal		Gans lederen	Andere
1956	3 165	1 204	4 369	44 676	9 054	2 790
1957	2 897	1 415	4 312	44 421	9 264	2 853
1958	2 318	1 161	3 479	38 575	9 700	2 574
1959	2 023	838	2 861	44 756	10 866	2 892
1960	1 276	809	2 085	41 028	11 132	3 269
1961	1 675	937	2 612	46 152	11 544	3 415
1962	1 702	952	2 654	48 498	12 354	3 409
1963 (a)	1 331	1 071	2 403	51 822	12 713	3 439
1964	1 304	1 101	2 406	52 278	13 017	3 311

(a) Verbeterde gegevens.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Bedrijvigheid in de houtverwerkende nijverheid (a)

OMSCHRIJVING	Aantal uren-arbeiders (duizenden)					Omzet (miljoenen franken)				
	1960	1961	1962	1963	1964	1960	1961	1962	1963	1964
Meubels	24 523	26 050	26 093	27 738	29 311	2 840	3 217	3 497	4 223	5 192
Zetels	4 393	4 761	5 330	6 346	6 972	460	553	676	887	1 129
Schrijnwerkerij	5 354	5 662	6 025	5 735	6 139	835	805	926	1 034	1 206
Houten vaatwerk	4 551	4 607	4 555	4 750	4 786	479	582	551	611	732
Kaders, lijsten, schaverijen	1 404	1 469	1 544	1 555	1 684	160	178	182	212	250
Kurk	189	194	173	136	137	43	50	54	49	41
Mandenmakerij en rotan	637	746	607	570	555	60	70	72	73	73
Klompennijverheid	182	129	113	124	110	22	16	11	9	9
Borstelnijverheid	1 306	1 139	1 187	1 122	1 185	197	211	224	256	284
Kisten- en tonnennijverheid	3 336	3 498	3 139	2 839	3 021	402	384	396	420	499
Parket	772	687	680	514	478	114	107	109	102	103
Geplakt hout en geperste panelen	6 100	6 483	6 746	7 139	7 718	1 290	1 601	1 879	2 236	2 509
Totaal ...	**52 747**	**55 424**	**56 193**	**58 568**	**62 097**	**6 901**	**7 774**	**8 575**	**10 111**	**12 027**

(a) Inrichtingen met 5 of meer arbeiders.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

evenals de afgewerkte produkten hiervan

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1960	1961	1962	1963	1964	1960	1961	1962	1963	1964
	WAARDE (miljoenen franken)									
Rondhout, onbewerkt of enkel vierkant behakt of gezaagd (exclusief : pulphout)	635	585	590	680	934	462	432	448	432	510
Gezaagd, gesneden, geschild of eenvoudig bewerkt hout	2 146	2 325	2 142	2 450	2 906	174	279	361	360	380
Fineer-, kunsthout en ander bewerkt hout n. e. g.	424	452	457	553	778	611	748	946	1 074	1 150
Werken van hout n. e. g.	300	324	341	392	521	115	112	179	224	324
Ruwe kurk en afval	16	14	11	17	10	1	1	1	1	2
Werken van kurk	151	152	131	157	179	3	5	3	20	24
Dierlijke en plantaardige stoffen voor de borstel- en mandenmakerij	117	107	117	124	136	50	50	59	41	57
Artikelen van de borstel- en mandenmakerij	150	166	174	189	224	49	55	62	84	97
Meubelen in hout, bamboeriet en dergelijke	552	554	529	554	785	144	330	691	1 178	1 521
	GEWICHT (tonnen)									
Rondhout, onbewerkt of enkel vierkant behakt of gezaagd (exclusief : pulphout)	381 097	333 083	345 855	371 495	468 462	262 651	284 932	290 796	273 472	306 438
Gezaagd, gesneden, geschild, of eenvoudig bewerkt hout	537 203	547 843	555 268	625 945	674 023	38 387	66 425	78 873	77 956	75 834
Fineer-, kunsthout en ander bewerkt hout n. e. g.	44 800	45 498	44 893	53 121	80 868	94 416	107 478	144 643	156 059	153 160
Werken van hout n. e. g.	14 763	14 938	16 500	20 754	25 929	7 668	4 662	8 829	12 121	15 344
Ruwe kurk en afval	2 214	1 812	1 448	1 875	1 235	123	137	137	197	391
Werken van kurk	5 040	5 037	4 193	5 379	6 212	93	119	50	585	735
Dierlijke en plantaardige stoffen voor de borstel- en mandenmakerij	10 277	9 044	8 857	7 892	8 474	3 381	3 116	3 678	2 629	3 062
Artikelen van de borstel- en mandenmakerij	2 515	3 304	3 838	3 810	4 897	881	855	1 704	1 272	1 475
Meubelen in hout, bamboeriet en dergelijke	12 081	11 305	10 877	11 571	15 659	2 629	6 604	13 761	21 779	25 777

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1964.* — Rondhout... : T.C.I.H. 242 — 242.1; gezaagd... : T.C.I.H. 243; fineer... : T.C.I.H. 631 + D.T. 4809.00 + 4809.10; werken van hout : T.C.I.H. 632 + D.T. 4413.00 + 6403.00 + 6403.10 + 9704.10; ruwe kurk... : T.C.I.H. 244; werken van kurk : T.C.I.H. 633; dierlijke... : T.C.I.H. 291.92 + 292.3 + 292.93 + D.T. 5704.30; artikelen van de borstel... : T.C.I.H. 657.8 + 841.52 + 899.21 + 899.22 + 899.23 + 899.24 + 899.25 + 899.26 + 899.27 + D.T. 4202.80; meubelen in hout... : T.C.I.H. 821.01 — D.T. 9401.00 — 9401.10 — 9401.20 + 9403.60 + 9403.70 + 9403.80. - Overeenstemmende gegevens voor de voorgaande jaren

Buitenlandse handel in tabak en tabakswaren

OMSCHRIJVING (a)	Invoer					Uitvoer				
	1960	1961	1962	1963	1964	1960	1961	1962	1963	1964
	WAARDE (miljoenen franken)									
Ruwe tabak	1 259	1 316	1 236	1 437	1 693	70	95	112	126	132
Sigaren	138	153	159	172	212	49	76	104	183	238
Cigarillo's	32	32	43	43	65	69	87	106	134	188
Sigaretten	59	70	83	96	124	314	386	358	377	422
Rooktabak	15	12	20	66	97	1	1	4	5	8
Andere tabaksprodukten (inclusief tabaksextracten en tabakspoeder)	13	22	30	33	44	—	—	1	1	2
	GEWICHT (tonnen)									
Ruwe tabak	29 272	30 132	27 319	28 973	31 139	1 357	1 491	1 758	2 022	2 057
Sigaren	428	482	493	498	573	177	257	303	535	978
Cigarillo's	82	75	107	102	153	279	348	412	531	738
Sigaretten	553	666	776	882	996	3 309	3 844	3 166	3 667	3 595
Rooktabak	242	175	264	848	1 258	8	15	50	53	90
Andere tabaksprodukten (inclusief tabaksextracten en tabakspoeder)	109	201	272	274	365	1	18	12	15	35

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) *Samenstelling van de tabel voor 1964.* — Ruwe tabak : T.C.I.H. 121; sigaren : D. T. 2402.10; cigarillo's : D. T. 2402.20; sigaretten : T.C.I.H. 122.2; rooktabak : D. T. 2402.30; andere tabaksprodukten... : D.T. 2402.40 + 2402.50. — Overeenstemmend e gegevens voor de voorgaande jaren.

Tabaksindustrie

Verwerkte hoeveelheid

(tonnen)

OMSCHRIJVING	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Sigaren	1 019	1 069	1 165	1 260	1 239	1 301	1 986
Cigarillo's	1 893	2 103	2 455	2 673	2 479	2 866	3 305
Sigaretten	13 217	13 142	13 934	14 435	15 312	16 083	17 144
Rooktabak	9 845	9 734	9 258	9 014	8 747	8 504	8 087
Andere tabakssoorten	128	117	107	105	64	78	79
Totaal	**26 102**	**26 164**	**26 919**	**27 487**	**27 841**	**28 832**	**30 602**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek

Invoer en uitvoer van diamant

Maandgemiddelden

(miljoenen franken)

JAARTAL	Invoer		Uitvoer	
	Ruwe diamant	Geslepen sierdiamant	Ruwe diamant	Geslepen sierdiamant
1956	355,2	68,2	73,4	376,4
1957	376,6	88,4	62,6	353,7
1958	300,2	66,4	57,7	335,3
1959	430,9	106,8	80,3	419,8
1960	428,1	177,1	65,9	420,2
1961	401,6	163,3	61,4	459,3
1962	403,4	165,2	48,9	549,3
1963	452,6	219,4	75,6	608,7
1964	576,8	233,9	158,7	759,2

Bron : Diamond Office (Antwerpen).

AFDELING IV.
WATERVOORZIENING

Het waterprobleem in België stelt zich te huidigen dage scherper dan voordien. De behoeften stijgen inderdaad in zulke mate dat de beschikbare hulpbronnen eerlang ontoereikend kunnen worden.

Het is vooral de economische en sociale opgang die aan de basis ligt van de jaarlijkse stijging, geraamd op 5 %, van het waterverbruik voor huishoudelijke, industriële en agrarische doeleinden.

De modernizering en de uitbreiding van het waterwegennet eisen eveneens steeds grotere hoeveelheden water op. Wat de beschikbare hulpbronnen betreft, mag, bij ontstentenis van kunstmatige reserves, slechts met de minimumdebieten van de *vrije oppervlaktewaters* gerekend worden.

Het minimumdebiet van de laagste waterstand van de Maas, te Luik, beloopt, tijdens jaren van grote droogte, 2 600 000 m³/dag.

Het overeenkomstige zomerdebiet van de Schelde te Antwerpen wordt geraamd op 1 700 000 m³/dag. Het water van dit minimumdebiet is echter sterk verontreinigd.

Naar schatting bedraagt het debiet der grondwaterlagen circa 625 000 m³/dag. Beperkingen op deze hoeveelheid worden in de nabije toekomst noodzakelijk geacht. De voorraden van de stuwmeren van Gileppe en Vesder zullen na voltooiing der afvoerleidingen een verdeelbaar debiet van 110 000 m³/dag opleveren.

De behoeften kunnen in vier grote categorieën ondergebracht worden : gebruik en verbruik door huishouding, industrie, landbouw en vervoer.

De statistische meting dezer behoeften geeft slechts een benaderende nauwkeurigheid en dient ook zo te worden geïnterpreteerd.

Het huishoudelijk verbruik, met inbegrip van de landbouwondernemingen aangesloten op het verdelingsnet, beliep in 1963, 983 000 m³/dag.

In 1963 heeft de landbouw ongeveer 480 000 m³/dag verbruikt, grotendeels door het distributienet geleverd en in bovenstaande cijfers vervat, met uitzondering van de bevloeiing, die voornamelijk uit de waterlopen zelf opgenomen wordt.

De industriebehoeften zijn voor het grootste deel gekend dank zij een driemaandelijkse statistiek, sinds 1 oktober 1951 ingesteld, en die het waterverbruik optekent in de nijverheidsondernemingen, waar tenminste 5 arbeiders werken en die tot sectoren behoren waar veel water gebruikt wordt. Voor 1964 zal voor de eerste maal een meer volledige jaarlijkse statistiek worden ingevoerd (1).

---

(1) Koninklijk besluit van 20 april 1965 (*Belgisch Staatsblad* van 11 mei 1965).

Het totaal verbruik van water in de industrie in 1964, na twee achtereenvolgende jaren van niet-onaanzienlijke stijging (circa 3,7 % in 1962 en 7 % in 1963), is ten opzichte van 1963 ongewijzigd gebleven en bedraagt, afgerond, bijna 1,5 miljard m^3.

Het sectoronderzoek geeft nochtans evoluties in tegengestelde zin. In de ijzer- en staalnijverheid, veruit de grootste afnemer met 45 % van het totaal, en vooral in de mijnen daalt het verbruik. De scheikundige nijverheid, tweede grootste consument, kent een lichte verhoging, terwijl de elektriciteitsbedrijven hun verbruik verdubbelen.

Dit water komt voor 62 % voort uit het Maasbekken. Het relatief aandeel van dit bekken daalt echter ten voordele van het Scheldebekken dat, steeds in 1964, bijna 30 % van het totaal verbruik voor zijn rekening neemt.

De kleine en middelgrote nijverheid gebruikt voornamelijk leidingwater of wint het water uit plaatselijke grondwaterlagen, waarvan de omvang moeilijk juist kan bepaald worden. Grote bedrijven trekken hun water rechtstreeks uit de waterlopen, met uitzondering van enkele gevestigd in het Antwerpse, die eveneens leidingwater aftappen. De textielindustrie te Verviers, tenslotte, wordt gevoed door het stuwmeer van de Gileppe.

Na gebruik wordt het industriewater voor het grootste deel opnieuw geloosd in de waterlopen, zodat de reële consumptie veel lager ligt dan hogervermelde cijfers.

De problemen die oprijzen in verband met het industrieverbruik zijn niet zozeer van kwantitatieve aard, maar behelzen vooral de bezoedeling en de temperatuurverhoging van zekere waterlopen.

De volumes water gebruikt voor vervoerbehoeften bedragen thans voor het Albertkanaal 850.000 m^3/dag en maximaal 1 700 000 m^3/dag, voor het kanaal Charleroi-Brussel 50 000 m^3/dag, en voor de kanalen van Vlaanderen 740 000 m^3/dag. Dit laatste cijfer berust op ramingen.

Zoals uit de vergelijking der behoeften en -hulpbronnen blijkt, kunnen zich — te huidigen dage — enkel moeilijkheden voordoen in tijden van uiterste droogte.

***

In afwachting van het rapport van de Koninklijke Commissaris voor het Waterbeleid, kan er reeds op gewezen worden dat het probleem veeleer ligt in de slechte verdeling van het beschikbare water, zowel in de ruimte als in de tijd. Aan dit euvel kan slechts worden verholpen door het aanleggen van reserves, tijdens perioden van overvloedige neerslag vergaard, en die aangewend worden bij reëel watertekort.

***

Verloop van het geraamde waterverbruik in de belangrijkste industrieën

(duizenden kubieke meters)

BESTEMMING OF OORSPRONG	1960	1961	1962	1963	1964
	Per bedrijfstak				
Mijnen	171 835	174 128	178 940	168 658	146 142
Cokes- en gasfabrieken	44 153	39 023	50 085	50 975	50 215
Elektriciteitsbedrijven (a)	19 858	19 318	21 282	37 853	73 844
IJzer-en staalnijverheid	567 964	558 623	627 332	672 685	644 811
Scheikundige nijverheid	308 631	292 528	281 052	312 332	327 424
Textielveredeling	18 802	19 404	18 299	18 808	18 064
Glasnijverheid	19 625	41 550	19 794	24 490	27 285
Olieraffinaderijen en margarinefabrieken	15 495	14 395	14 044	13 557	14 775
Stokerijen	6 667	6 951	6 582	6 992	5 054
Bereiding van andere dranken	18 173	20 480	20 085	19 054	17 808
Voeding	15 801	15 315	13 357	14 659	16 246
Papiernijverheid	86 558	82 445	80 712	86 194	85 233
	Naar gelang van de herkomst				
Uit een of meer putten	97 346	88 535	86 147	88 331	91 433
Uit een waterloop of kanaal (a)	1 126 640	1 122 731	1 155 800	1 239 701	1 245 313
Van de openbare distributie	14 872	15 518	16 816	17 482	18 440
Andere herkomst	54 704	57 401	72 801	80 744	71 716
	Naar gelang van het hydrografisch bekken (a)				
IJzerbekken	694	691	721	695	743
Kustbekken	87 944	79 739	78 117	80 295	66 698
Scheldebekken	355 368	356 190	348 330	382 644	409 346
Maasbekken	800 767	795 330	838 566	892 964	883 265
Rijnbekken	48 784	52 209	65 821	69 590	66 833
Oise-bekken	5	26	8	70	16
Totaal	**1 293 562**	**1 284 185**	**1 331 563**	**1 426 258**	**1 426 902**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Exclusief het water dat in de elektriciteitscentrales dient om de turbines aan te drijven.

Verloop van het geraamde waterverbruik in de belangrijkste industrieën (a)

Indeling per bestuurlijk arrondissement

(duizenden kubieke meters)

BESTUURLIJK ARRONDISSEMENT	1960	1961	1962	1963 (b)	1964 (b)
Antwerpen	13 523	12 510	11 689	11 799	12 762
Mechelen	26 649	26 068	26 634	30 806	32 706
Turnhout	7 289	8 044	8 977	11 956	13 975
Brussel	71 999	69 564	67 162	71 298	77 308
Leuven	15 738	15 765	14 780	14 641	15 479
Nijvel	32 525	32 696	32 507	54 173	32 448
Brugge	6 185	6 097	5 948	6 212	6 643
Diksmuide	37	39	42	42	43
Ieper	103	81	76	75	80
Kortrijk	4 048	4 216	4 358	4 492	3 961
Oostende	81 882	73 764	72 311	74 215	60 196
Roeselare	8 210	7 411	7 632	7 274	8 119
Tielt	206	210	223	197	272
Veurne	212	190	205	196	207
Aalst	23 348	23 609	23 413	22 668	32 122
Dendermonde	3 944	3 801	3 296	5 048	30 861
Eeklo	2 923	3 163	2 898	2 426	2 461
Gent	67 848	69 389	65 647	65 476	67 357
Oudenaarde	2 671	2 748	2 874	2 950	2 860
Sint-Niklaas	1 118	1 206	1 138	1 172	1 503
Aat	1 767	1 795	1 577	1 721	1 468
Charleroi	248 393	241 763	266 079	291 054	269 000
Bergen	35 836	34 682	34 498	35 057	37 631
Moeskroen	—	—	—	(c) 875	3 006
Zinnik	6 310	8 158	5 694	5 241	3 773
Thuin	1 557	1 240	987	917	954
Doornik	2 713	2 770	2 668	3 004	3 034
Hoei	1 788	1 691	1 754	1 643	1 688
Luik	395 444	394 147	409 351	430 802	439 314
Verviers	11 973	10 374	11 337	12 254	44 572
Borgworm	2 938	2 534	2 400	2 807	3 023
Hasselt	23 488	25 779	27 837	27 407	23 827
Maaseik	3 868	3 925	2 658	2 254	1 911
Tongeren	109 722	114 071	114 076	108 065	90 068
Aarlen	48 786	52 211	65 821	69 590	66 833
Bastenaken	—	—	—	—	—
Marche-en-Famenne	1	3	1	1	2
Neufchâteau	2 358	1 249	7 353	19 437	6 031
Virton	542	929	705	1 123	978
Dinant	118	151	163	168	166
Namen	25 453	26 086	24 719	25 661	28 197
Philippeville	49	56	74	66	63
Het Rijk	**1 293 562**	**1 284 185**	**1 331 563**	**1 426 258**	**1 426 902**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Exclusief het water dat in de elektriciteitscentrales dient om de turbines aan te drijven.

(b) De gegevens van 1963 en 1964 kunnen niet volledig vergeleken worden met die van de voorgaande jaren wegens de nieuwe indeling van de bestuurlijke arrondissementen; deze werd van kracht tijdens het vierde kwartaal als gevolg van de wet van 2 augustus 1963 op het gebruik der talen in bestuurszaken (*Belgisch Staatsblad* van 22 augustus 1963).

(c) Slechts het vierde kwartaal van 1963.

HOOFDSTUK III

VERKEER EN VERVOER

In tegenstelling met de eerste maanden van 1963 toen de transportbedrijven door de bijzonder strenge winter in hun activiteit rechtstreeks of onrechtstreeks werden geremd, was in 1964 de hoge industriële en handelsbedrijvigheid bevorderd door de gunstige weersomstandigheden, voor alle branches van het vervoer een belangrijke stimulans.

Als gevolg van de strukturele verschuiving van spoor- naar wegverkeer kon de *spoorweg* zijn positie niet veel verbeteren. Inderdaad, het vervoer per goederentrein nam slechts met 2,1 % toe en het aantal tonkilometers slechts met 1,5 %. Deze lichte stijging van het goederenvervoer vloeit voort uit het verloop van in- en uitvoer die naar gewicht, respectievelijk met 7,4 % en 6 % toenamen. Daarentegen ging het binnenlands vervoer per spoor met 2 % achteruit en het transitoverkeer met 1 %. Het vervoer van vaste brandstoffen — zeer omvangrijk in de winter van 1963 — verminderde met 11,7 %, maar het verkeer nam toe voor andere zware vrachten : ertsen (+ 11 %), metaalprodukten (+ 8,1 %), bouwmaterialen en steengroefprodukten (+ 5,1 %).

Op grond van de resultaten van de maandelijkse conjunctuurenquêtes zou het *wegvervoer* met circa 10 % zijn toegenomen. Deze ontwikkeling wordt niet alleen verklaard door het gunstig verloop van het zakenleven, maar ook door de fundamentele wijziging van het transportwezen en door de uitbreiding van het handelsverkeer met de buurlanden.

Het aantal nieuwe bedrijfswagens tussen augustus 1963 en juli 1964 bedraagt 22 133, tegen 22 267 tijdens dezelfde periode in 1962 en 1963. Naar raming waren er op 1 augustus 1964 214 000 bedrijfswagens in gebruik, dit is een toeneming met 5 % ten opzichte van het voorgaande jaar.

Het vervoer per *binnenvaartschip* volgde de algemene economische opgang en zou, op grond van de eerste ramingen, met 16 % zijn toegenomen ten aanzien van het voorgaande jaar.

Het aantal in de *haven te Antwerpen* ingeklaarde zeeschepen steeg van 17 856 in 1963 tot 18 850 in 1964; hun gezamenlijke tonnenmaat steeg met 4,6 %.

De goederenaanvoer van overzee beliep 36 miljoen ton, tegen 31 miljoen ton in 1963; dit betekent een toeneming van 16 %.

De goederenafvoer en het transitoverkeer beliepen 16,9 miljoen ton van januari tot december 1964. De gegevens voor het jaar 1963 bedroegen 15,3 miljoen ton.

Het nadelig saldo van het geladen gewicht tegenover het geloste gewicht is vooral het gevolg van de invoer van aardolie.

Bij de aanvoer bereikten aardolie en ertsen belangrijke hoeveelheden, deze laatste dank zij de wederopleving in de ijzer- en staalnijverheid. Bij de afvoer namen de produkten van de metaalnijverheid en de petroleumderivaten een groter aandeel op dan voordien.

In de *haven van Gent* verhoogde eveneens de goederenomslag die 3,1 miljoen ton beliep, tegen 2,7 miljoen in 1963.

De goederenaan- en afvoer door middel van zeeschepen in de *havens van Brugge en Zeebrugge* bedroegen 1,4 miljoen ton, tegen 1,5 miljoen ton in 1963.

De *vloot van de Belgische rederijen* nam slechts met één eenheid toe; uit de totale gegevens blijkt echter niet dat de kwaliteit in 1964 aanzienlijk verbeterde. Inderdaad negen zeeschepen, w.o. zes oude lijncargo's die niet meer voldeden, werden door tien modern uitgeruste boten vervangen. Hierdoor steeg de gemiddelde tonnenmaat per zeeschip aanmerkelijk.

Nadat op de Belgische luchthavens het aantal vluchten in 1963 geslonken was, werd in 1964 een nieuwe toeneming geboekt zowel voor regelmatige als voor chartervluchten. Het aantal passagiers lag 16,7 % hoger dan tijdens het voorgaande jaar : de vrachtprijs voor *vervoer per vliegtuig* steeg van het éne jaar tot het andere met 14,3 %.

Voor de eerste maal sedert 1960 bedroeg de ladingscoëfficiënt bij de Sabena meer dan 70 % en het aantal reizigers beliep 1 115 700, dit is een toeneming met 12,5 %.

Over de tijdspanne van twaalf maanden zich uitstrekkende van augustus 1963 tot en met juli 1964 werden 189 792 nieuwe *personenwagens* verkocht, dit is 18,7 % meer dan tijdens het voorgaande jaar toen de stijging 14 % bedroeg. Als gevolg van deze toeneming werd het aantal wagens in het verkeer op 1 augustus 1964 op 1 158 000 geraamd, tegen 1 050 000 op 1 augustus 1963, dit is een stijging van 10,3 %. In dezelfde tijdspanne werden 1 200 autobussen verkocht.

De verkoop van fietsen en bromfietsen daalde. Voor deze voertuigen blijkt de markt verzadigd te zijn.

Het reizigersverkeer op het spoorwegnet van de *Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen* was nagenoeg gelijk aan dat in 1963; de totale reisafstand steeg licht.

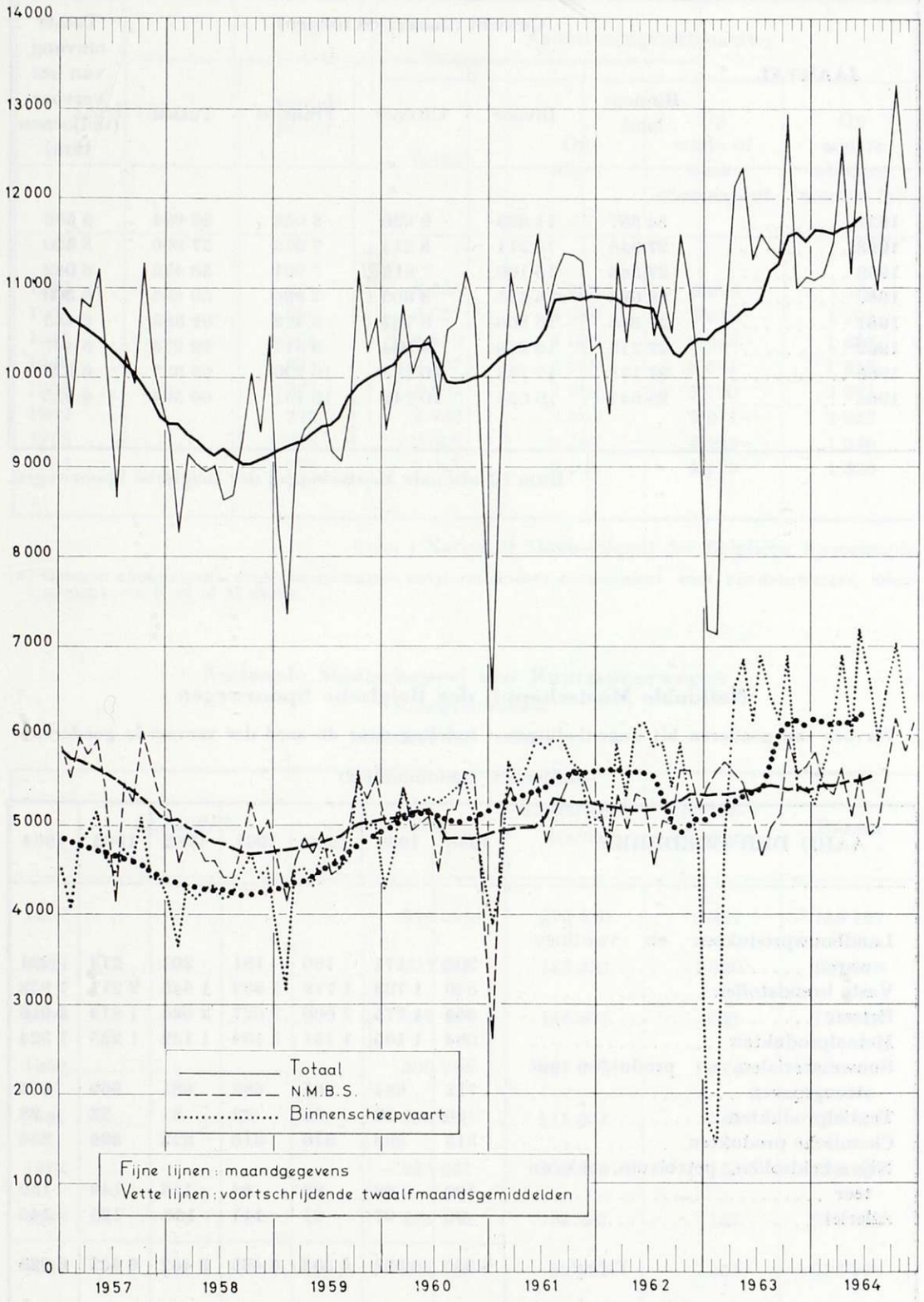
Het aantal reizigers die de vervoermiddelen van de *Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen* gebruikten, verminderde met 1,5 %. Het spoorwegnet van de N.M.V.B. werd enigszins kleiner en de elektrische trams vervoerden 6,9 % minder reizigers. Het autobusnet, daarentegen, breidde zich opnieuw uit en het aantal busreizigers nam met 0,8 % toe.

*
* *

Spoorweg en binnenscheepvaart

Goederenvervoer

(duizenden tonnen)

Bronnen : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

Vervoer van goederen bij wagenladingen

JAARTAL	Gewicht (duizenden tonnen)					Totale omvang van het vervoer (miljoenen tkm)
	Binnenland	Invoer	Uitvoer	Transito	Totaal	
1957	34 387	14 628	9 626	8 053	66 694	6 586
1958	27 946	14 271	8 314	7 275	57 806	5 830
1959	27 563	15 106	7 816	7 991	58 476	6 062
1960	28 096	16 455	8 305	7 980	60 835	6 303
1961	27 338	16 806	8 767	8 472	61 383	6 455
1962	27 713	16 910	9 134	8 517	62 273	6 467
1963	27 171	17 733	10 133	10 290	65 327	6 825
1964	26 647	19 054	10 742	10 151	66 594	6 925

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

Vervoer van goederen bij wagenladingen : indeling naar de aard der vervoerde goederen

(miljoenen tonkilometers)

AARD DER GOEDEREN	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Landbouwprodukten en voedingswaren	205	171	190	181	201	213	221
Vaste brandstoffen	1 649	1 723	1 778	1 832	1 845	2 211	1 953
Ertsen	1 644	1 775	2 000	2 027	2 026	1 819	2 018
Metaalprodukten	1 084	1 165	1 151	1 184	1 132	1 225	1 324
Bouwmaterialen en produkten uit steengroeven	712	684	661	688	681	662	696
Textielprodukten	20	22	23	22	21	23	23
Chemische produkten	315	333	316	316	322	398	386
Nijverheidsoliën, petroleum, pek en teer	103	92	93	94	113	149	159
Allerlei	98	97	91	111	126	125	145
Totaal ...	**5 830**	**6 062**	**6 303**	**6 455**	**6 467**	**6 825**	**6 925**

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

Reizigersverkeer

(miljoenen eenheden)

JAARTAL	Aantal reizen	Aantal reizigerskilometers			
		Totaal	Op biljet	Op werk- of week-abonnement	Op andere abonnementen (a)
1957	251	8 555	2 983	3 976	1 596
1958	264	9 057	3 386	3 910	1 761
1959	255	8 519	3 033	3 649	1 837
1960	261	8 577	3 018	3 641	1 918
1961	265	8 693	2 939	3 720	2 034
1962	273	8 958	2 964	3 911	2 083
1963	276	9 009	3 107	3 962	1 940
1964	275	9 041	3 106	4 115	1 820

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.

(a) Gewoon abonnement, schoolabonnement, netabonnement, abonnement voor handelsreiziger, abonnement van 5, 10 of 15 dagen.

Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen

Reizigersverkeer

(duizenden reizen)

JAARTAL	Totaal	Elektrische trams	Motor-rijtuigen	Bussen
1957	314 568	176 970	2 491	135 107
1958	317 200	163 251	1 830	152 119
1959	302 666	144 297	652	157 717
1960	300 284	127 684	174	172 426
1961	300 080	111 011	143	188 926
1962	294 621	100 063	154	194 404
1963	308 103	93 347	157	214 599
1964	303 466	86 931	165	216 370

Bron : Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen.

Aantal wegvoertuigen

(duizendtallen)

JAARTAL	Personenwagens (a)	Autobussen (a)	Vracht- en bestelwagens (a)	Motorfietsen (a) (b)	Bromfietsen (c)	Fietsen
1958	633	5	156	238	319	2 842
1959	684 (d)	5 (d)	163 (d)	234 (d)	368	2 844
1960	753	6	171	230	406	2 833
1961	843 (d)	6 (d)	182 (d)	216 (d)	435	2 836
1962	915	6	194	199	446	2 815
1963	1 022 (d)	7 (d)	204 (d)	189 (d)	446	2 813
1964	1 158	8	214	168	435	2 801

Bronnen : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Stand per 1 augustus.
(b) Cylinderinhoud groter dan 50 cm³.
(c) Cylinderinhoud 50 cm³ of minder.
(d) Raming.

Binnenvaart

Vervoerde goederen

JAARTAL	Gewicht (duizenden tonnen)					Totale omvang van het vervoer (miljoenen tkm)
	Binnenland	Invoer	Uitvoer	Transito	Totaal	
1957	23 235	17 030	13 326	2 125	55 717	4 602
1958	22 396	15 680	11 185	1 969	51 229	4 326
1959	23 615	16 388	11 991	2 420	54 411	4 813
1960	24 379	20 573	13 214	2 991	61 158	5 226
1961	24 820	21 877	14 921	3 496	65 115	5 473
1962	25 523	22 157	15 711	3 255	66 642	5 421
1963	22 778	22 600	16 157	3 268	64 801	5 202
1964	..	..	..	..	..	6 060 (a)

(a) Raming.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Binnenvaart

Indeling van het vervoer volgens de aard der goederen

(miljoenen tonkilometers)

AARD DER GOEDEREN	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Voedingswaren en landbouwprodukten	366	311	311	367	417	460	490	..
Vaste brandstoffen	1 405	1 255	1 340	1 449	1 446	1 345	1 117	..
Ertsen	330	316	296	334	339	416	373	..
Metaalprodukten	391	416	506	552	523	448	448	..
Bouwmaterialen	264	308	388	384	401	367	348	..
Steengroefprodukten	891	845	989	1044	1 179	1 243	1 333	..
Textiel- en lederprodukten	10	7	8	11	10	11	8	..
Scheikundige produkten	422	447	556	595	633	430	406	..
Nijverheidsvetten en -oliën	261	301	311	344	375	432	420	..
Allerhande	162	120	108	147	151	269	259	..
Totaal	**4 602**	**4 326**	**4 813**	**5 226**	**5 473**	**5 421**	**5 202**	**6 060** (a)

(a) Raming.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Binnenvaart

Indeling van het vervoer volgens bekken

(miljoenen tonkilometers)

BEKKEN	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Zeeschelde	824	722	748	873	942	965	951	..
Kempische kanalen	1 724	1 690	1 917	2 089	2 157	2 099	1 995	..
Brabantse kanalen	390	356	343	373	392	394	374	..
Maas en Samber	703	653	781	821	848	841	777	..
Bovenschelde	786	740	846	889	945	934	943	..
Centrum en Borinage	128	120	132	127	131	131	117	..
IJzer en kust	47	40	44	53	57	57	45	..
Totaal	**4 602**	**4 326**	**4 813**	**5 226**	**5 473**	**5 421**	**5 202**	**6 060** (a)

(a) Raming.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Vrachtschepenvloot voor de binnenvaart (a)

Stand op 31 december

JAARTAL	Met motor		Zonder motor		Totaal	
	Aantal	Tonnenmaat	Aantal	Tonnenmaat	Aantal	Tonnenmaat
1956.....	4 306	1 541 902	1 570	802 200	5 876	2 344 102
1957.....	4 503	1 646 173	1 394	730 386	5 897	2 376 559
1958.....	4 681	1 740 357	1 301	685 451	5982	2 425 808
1959.....	4 203	1 700 910	1 031	638 256	5 234	2 339 166
1960.....	5 128	1 952 619	963	614 040	6 091	2 566 659
1961.....	4 809	1 908 338	854	575 608	5 663	2 483 946
1962.....	4 842	1 981 693	780	551 547	5 622	2 533 240
1963.....	4 766	1 984 474	752	551 517	5 518	2 535 991
1964.....	4 808	2 068 181	709	530 241	5 517	2 598 422

(a) Exclusief de tankschepen.

Bron : Ministerie van Verkeerswezen

Aard der schepen van de Belgische vloot

OMSCHRIJVING	1 januari 1964		1 januari 1965	
	Aantal eenheden	Brutotonnenmaat, volgens de Belgische berekening der tonnenmaat (in tonnen)	Aantal eenheden	Brutotonnenmaat, volgens de Belgische berekening der tonnenmaat (in tonnen)
Gemengde passagiersschepen...	4	42 992	4	42 992
Vrachtschepen	79	458 218	79	444 694
Fruitvrachtschepen	4	12 209	2	5 978
Tankschepen	12	184 303	14	232 789
Fabriekstreiler	—	—	1	1 398
Totaal ...	**99**	**697 122**	**100**	**727 851**

Bron : Ministerie van Verkeerswezen.

Belgische koopvaardijvloot (a)

Stand op 31 december

OMSCHRIJVING	Jaartal	Stoom-schepen	Motor-schepen	Totaal
Aantal schepen	1958	34	65	99
	1959	31	67	98
	1960	27	70	97
	1961	22	69	91
	1962	21	76	97
	1963	18	81	99
	1964	15	85	100
Belgische bruto-tonnenmaat	1958	265 840	353 660	619 500
	1959	259 513	369 512	629 025
	1960	282 816	393 975	676 791
	1961	229 441	396 326	625 767
	1962	238 973	428 600	667 573
	1963	217 066	480 656	697 722
	1964	218 853	508 998	727 851
Belgische netto-tonnenmaat	1958	198 297	258 478	456 775
	1959	192 798	271 964	464 762
	1960	207 587	292 946	500 633
	1961	169 004	295 730	464 734
	1962	174 795	320 585	495 380
	1963	158 312	358 621	516 933
	1964	160 801	379 067	539 868

Bron : Ministerie van Verkeerswezen.

(a) Exclusief de schepen toebehorend aan de Staat.

Haven van Antwerpen

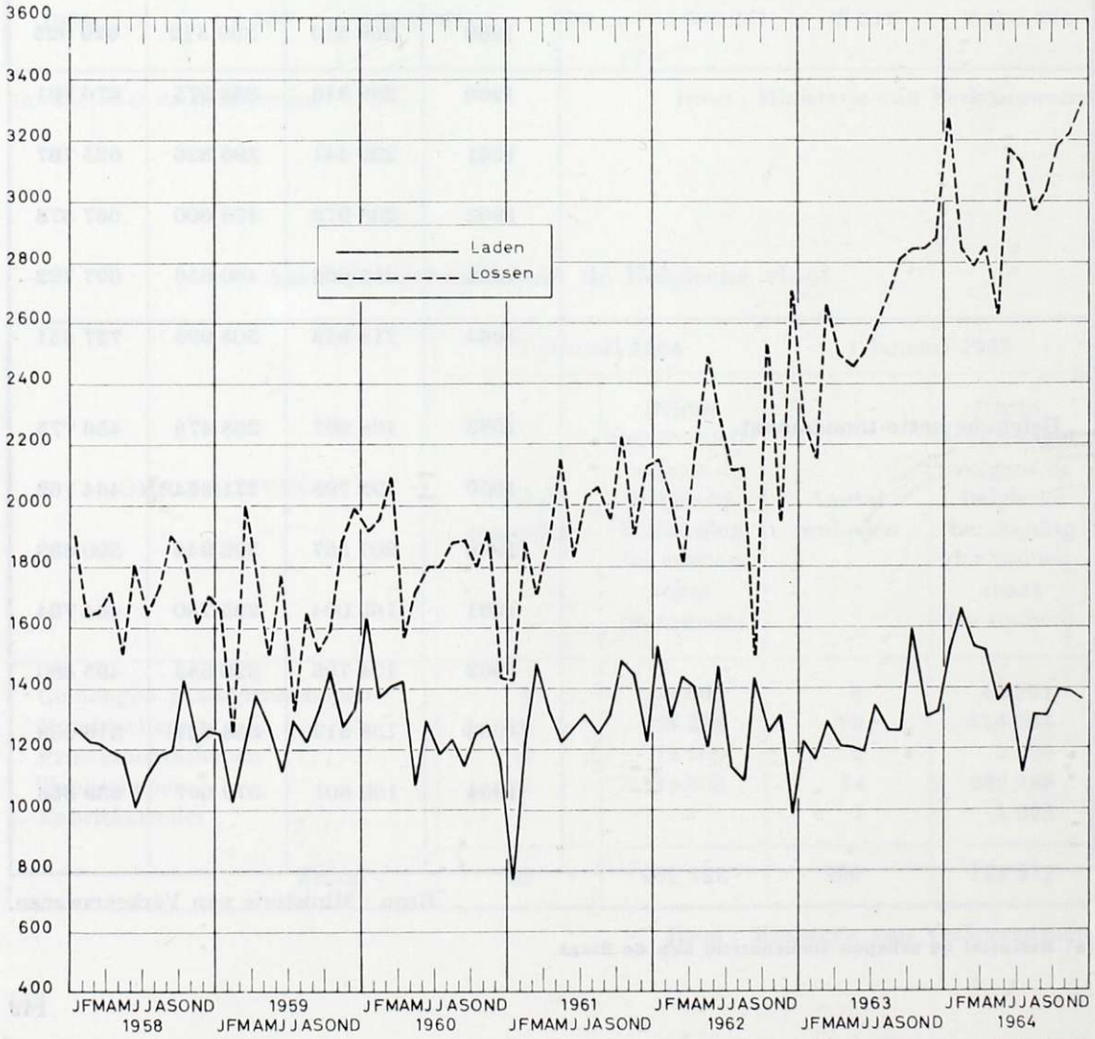
Zeevaart

JAARTAL	Binnengekomen schepen		Lossen			Laden	
	Aantal	Tonnenmaat (1 000 N R T)	Invoer (1 000 t)	Entrepot (1 000 t)	Doorvoer (1 000 t)	Uitvoer (1 000 t)	Doorvoer (1 000 t)
1957	15 903	31 696	16 448	221	5 268	9 577	5 147
1958	16 282	34 099	16 409	197	4 075	10 015	4 509
1959	16 022	34 341	15 772	592	3 656	9 860	5 332
1960	16 570	35 780	16 358	1 062	4 376	10 223	5 233
1961	16 945	36 464	18 064	765	4 399	10 668	4 747
1962	17 966	39 507	19 898	942	5 070	10 915	4 687
1963	17 856	41 298	24 079	846	6 296	11 212	4 171
1964	18 550	43 207	29 245	989	6 196	11393	5 505

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Zeeverkeer in de haven van Antwerpen

(duizenden tonnen)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Haven van Gent

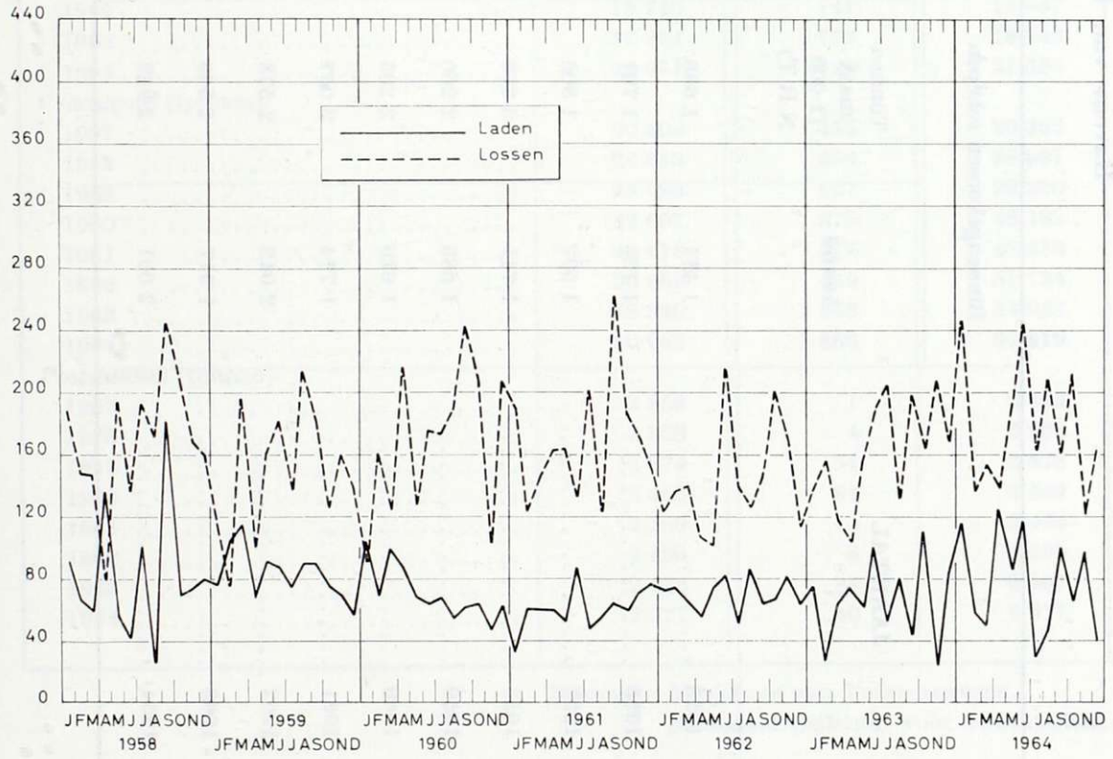
Zeevaart

JAARTAL	Binnengekomen schepen		Lossen			Laden	
	Aantal	Tonnenmaat (1 000 N R T)	Invoer (1 000 t)	Entrepot (1 000 t)	Doorvoer (1 000 t)	Uitvoer (1 000 t)	Doorvoer (1 000 t)
1957	2 557	1 628	1 822	5	686	820	122
1958	2 628	1 557	1 332	2	700	898	81
1959	2 324	1 380	1 274	21	529	823	176
1960	2 079	1 429	1 225	37	755	691	162
1961	1 970	1 316	1 330	26	654	579	150
1962	2 216	1 296	1 314	35	369	674	163
1963	2 408	1 433	1 465	45	428	614	185
1964	2 705	1 578	1 629	46	456	668	267

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek·

Zeeverkeer in de haven van Gent

(duizenden tonnen)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Havens van Brugge en Zeebrugge

Zeevaart

JAARTAL	Binnengekomen schepen		Lossen			Laden	
	Aantal	Tonnenmaat (1 000 N R T)	Invoer (1 000 t)	Entrepot (1 000 t)	Doorvoer (1 000 t)	Uitvoer (1 000 t)	Doorvoer (1 000 t)
1955	1 471	1 648	350	2	66	196	150
1956	1 723	1 791	619	6	70	288	157
1957	1 597	1 806	591	—	131	215	156
1958	1 711	2 372	576	—	76	353	149
1959	1 683	2 260	492	—	65	273	161
1960	1 679	2 265	549	—	126	225	170
1961	1 774	2 057	417	4	70	219	155
1962	2 012	2 578	430	138	132	260	192
1963	1 917	2 549	659	200	212	247	191
1964	2 061	2 929	651	149	225	238	186

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Handelsverkeer in de Belgische luchthavens (a)

OMSCHRIJVING	Vluchten		
	Regelmatige	Onregelmatige	Totaal
Vliegtuigen (eenheden)			
1957	47 617	1 600	49 217
1958	60 553	4 794	65 347
1959	52 591	2 513	55 104
1960	56 435	1 843	58 278
1961	57 577	1 600	59 177
1962	60 110	824	60 934
1963	55 119	2 475	57 594
1964	58 064	3 798	61 862
Passagiers (eenheden)			
1957	771 897	14 135	786 032
1958	1 178 738	80 681	1 259 419
1959	852 069	13 549	865 618
1960	1 145 335	14 588	1 159 923
1961	1 198 570	19 882	1 218 452
1962	1 418 790	11 924	1 430 714
1963	1 438 145	63 149	1 501 294
1964	1 679 615	71 794	1 751 409
Reisgoed (tonnen)			
1957	10 871	237	11 108
1958	16 431	567	16 998
1959	11 813	195	12 008
1960	15 871	234	16 105
1961	15 521	286	15 807
1962	18 240	147	18 387
1963	17 974	772	18 746
1964	20 671	922	21 593
Vrachtgoed (tonnen)			
1957	20 409	453	20 862
1958	26 353	638	26 991
1959	28 693	537	29 230
1960	42 607	575	43 182
1961	47 676	577	48 253
1962	50 669	455	51 124
1963	53 840	1 143	54 983
1964	60 933	1 886	62 819
Poststukken (tonnen)			
1957	2 858	1	2 859
1958	2 858	4	2 862
1959	2 374	54	2 428
1960	2 465	84	2 549
1961	2 469	14	2 484
1962	2 496	3	2 499
1963	2 433	34	2 467
1964	2 577	40	2 617

Bronnen : Ministerie van Verkeerswezen.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Deze statistiek omvat het totaal vervoer, dit is zowel bij aankomst als bij vertrek, lokale vluchten niet inbegrepen.

Luchtverkeer van de SABENA

JAARTAL	Aangeboden tonkilometers (duizenden)	Vervoerde reizigers (duizenden)	Reizigerskilometers (duizenden)	Vrachtgoed (duizenden tonkilometers)	Poststukken (duizenden tonkilometers)	Vervoerde tonkilometers (duizenden)	Ladingscoëfficiënt (percentage)
1955	133 415,2	450,5	649 987,1	24 671,4	5 252,5	95 181,4	71,3
1956	147 509,2	526,6	745 891,7	27 780,3	6 176,6	109 496,0	74,2
1957	191 059,3	686,1	1 038 750,6	30 518,5	6 687,2	137 747,7	72,1
1958	233 198,3	954,6	1 291 025,2	31 352,9	6 779,1	160 801,3	69,0
1959	217 947,1	738,6	1 202 992,5	32 092,2	7 286,9	152 191,5	69,8
1960	300 773,2	928,7	1 900 165,1	38 425,0	5 459,3	220 902,3	73,4
1961	293 137,9	862,5	1 403 036,0	45 987,8	4 361,2	185 665,1	63,3
1962	294 445,1	927,0	1 562 581,5	36 108,8	4 184,8	181 754,4	61,7
1963	336 575,1	992,0	1 725 966,4	44 320,5	4 922,5	206 773,6	61,4
1964	332 402,0	1 115,7	1 939 299,8	52 529,1	5 241,3	235 117,6	70,7

Bronnen : Ministerie van Verkeerswezen.
SABENA.

HOOFDSTUK IV

DISTRIBUTIE

In 1964 heeft het handelsregister bepaalde wijzigingen ondergaan waarvan de gevolgen op de toekomstige statistieken nogal gevoelig zouden kunnen zijn. Bij koninklijk besluit van 20 juli 1964 werden de bestaande wetten betreffende het handelsregister gecoördineerd en bij koninklijk besluit van 18 augustus 1964 werd de datum van inwerkingtreding van de nieuwe bepalingen vastgesteld op 1 september 1964.

Door de gecoördineerde teksten worden vooral de volgende hervormingen nagestreefd : de inschrijving in het Handelsregister dient vanaf 1 september 1964 aan de uitoefening van de handelsactiviteit vooraf te gaan; in geval van in gebreke blijven worden boeten toegepast die zwaarder zijn dan voorheen; voor het bekomen van een inschrijving met het oog op de uitoefening van een gereglementeerde handelsactiviteit, dient de aangever de bewijsstukken voor te leggen waaruit blijkt dat hij voldoet aan de voorwaarden die door de wetten en reglementen op de uitoefening van die activiteit vereist worden; de inschrijving van de handelaars zal van volledieger en nauwkeuriger inlichtingen dienen vergezeld te zijn; tussen de verschillende griffies belast met het verzamelen van de gegevens betreffende het handelsregister is een coördinatie voorzien en bij het Ministerie van Middenstand te Brussel wordt een centraal Handelsregister opgericht met als opdracht de inschrijvingen van alle griffies van het land te centraliseren.

De hervorming van de wet op het handelsregister zal aan de overheid en aan het bedrijfsleven gegevens bezorgen over de distributie die totnogtoe in België ontbreken. Inderdaad, behalve de resultaten der algemene volkstelling, beschikt men in België over geen statistieken betreffende de evolutie in deze of gene sector van de distributie. Enkele enquetes over de evolutie der distributiemethodes hebben nochtans reeds plaats gehad en wijzen op een versnelling in de opening van kleinhandelszaken waar de verkoop geschiedt volgens het « self-service » systeem. In 1964 zou er minstens één dergelijke kleinhandelszaak per dag opgericht geweest zijn in ons land. Daartegenover zouden er gemiddeld 1 300 kleinere winkels per jaar verdwijnen. In 1964 waren er nogmaals meer schrappingen in het handelsregister dan inschrijvingen bij de gewone handelaars. Het waren uitsluitend de handelsondernemingen afhangende van het Hof van Beroep te Gent die oorzaak zijn van dit resultaat.

Per 1 januari 1964 bedroeg het aantal leurhandelaars in het bezit van een geldige kaart 41 880, tegen 46 747 op 1 januari 1962 en 48 638 op 1 januari 1960. De laatste twee jaar is de leurhandel sterk achteruit gegaan en de vermindering treft zowel de Belgen als de vreemdelingen. Op 1 januari 1964 werden de voor een bedrijvigheid op de openbare markt geldige kaarten het talrijkst afgeleverd in de provincie Brabant; eveneens wordt het hoogste aantal kaarten voor de leurhandel van deur tot deur nog steeds afgeleverd in West-Vlaanderen al is er hier ook een daling van 17,5 % waar te nemen in vergelijking met 1962.

De verkoop van verbruiksgoederen, d.w.z. de verkoop aan particulieren, wordt slechts in statistiek gebracht wanneer het gaat om de afzet van sommige grote distributie-organismen. Het indexcijfer der grootwarenhuizen steeg in 1964 met 8,3 %; hier is natuurlijk de prijsstijging gedeeltelijk oorzaak van. In het hoofdstuk verbruik worden de verkochte produkten nader onderzocht.

De evolutie van het omzetcijfer der groothandelaars in voedingswaren, van wie de kliënteel bestaat uit zelfstandige kleinhandelaars, wordt weergegeven door een indexcijfer op basis van 1953 = 100. In 1964 steeg dit indexcijfer met 17 punten, gedeeltelijk te wijten aan de stijging der groothandelsprijzen. In vaste prijzen uitgedrukt, vertoont het indexcijfer een stijging van 4,5 % ten opzichte van 1963.

De ontvangsten afkomstig van het Zegel en de daarmede gelijkgestelde taksen stegen met 13,5 % in 1964, tegenover 8 % in 1963. Hier speelden nogmaals de prijsstijgingen een belangrijke rol.

De Nationale Kas voor Beroepskrediet, die gespecialiseerd is in middenstandskrediet, heeft zoals de overige kredietinstellingen haar kredieten in 1964 moeten inkrimpen. Zowel het aantal verstrekte kredieten als het totaal bedrag ervan daalden tijdens bovengenoemd jaar : het totaal bedrag der in 1964 toegestane kredieten lag 19 % lager dan in 1963.

Hiertoe droegen nog bij de verhoging van de intrestvoet en de voorlopige intrekking der rentetoelagen tot vermindering van de intrest. Het in omloop zijnde krediet vertoonde in 1964 nochtans een verdere stijging : van 10 172 miljoen op 31 december 1963 steeg het naar 11 069 miljoen op 31 december 1964.

★

★ ★

Handelsondernemingen

Werkgevers en werknemers die onder de maatschappelijke zekerheid vallen (a)

Stand op 30 juni

HANDELSTAK	Werkgevers						Werknemers					
	1961		1962		1963		1961		1962		1963	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
Verkoop van produkten der hierna vermelde bedrijfstakken :												
Landbouw	1 797	7,8	1 814	7,6	1 813	7,5	6 740	3,4	6 838	3,3	6 632	3,1
Mijnen, groeven en graverijen	2 197	9,5	2 231	9,4	2 280	9,4	10 311	5,3	11 364	5,5	12 147	5,7
Voedingswarenbereiding, visserij en landbouw (produkten bestemd voor onmiddellijk verbruik)	6 027	25,9	6 107	25,6	6 148	25,3	36 891	18,9	37 772	18,4	39 343	18,6
Tabaksindustrie	152	0,7	161	0,7	152	0,6	612	0,3	630	0,3	684	0,3
Chemische nijverheid	1 542	6,7	1 630	6,8	1 714	7,1	14 971	7,8	17 100	8,4	17 865	8,4
Hout- en meubelnijverheid, bouwbedrijf (incl. verhuring)	1 120	4,8	1 160	4,9	1 152	4,8	5 858	3,0	6 371	3,1	6 044	2,9
Papiernijverheid	394	1,7	413	1,7	390	1,6	2 467	1,3	2 493	1,2	2 503	1,2
Polygrafische bedrijven (incl. verhuring)	420	1,8	412	1,7	409	1,7	2 899	1,5	3 029	1,5	3 045	1,4
Huiden- en lederindustrie	736	3,1	757	3,2	765	3,2	3 424	1,8	3 590	1,8	3 687	1,8
Textiel- en kledingindustrie, alsook die van modeartikelen (incl. verhuring)	3 354	14,3	3 373	14,2	3 396	14,0	17 765	9,2	18 042	8,8	17 553	8,3
Ceramische industrie en glasnijverheid	172	0,7	171	0,7	179	0,7	1 577	0,8	1 561	0,8	1 623	0,8
Nijverheid der onbewerkte en bewerkte metalen	3 026	13,0	3 110	13,1	3 176	13,1	29 406	15,1	30 591	14,9	32 125	15,2
Kunstambacht en precisiebedrijven	1 668	7,4	1 797	7,5	1 896	7,8	13 279	6,9	14 488	7,1	15 449	7,3
Handel in allerlei waren	614	2,6	688	2,9	776	3,2	47 888	24,7	51 034	24,9	52 939	25,0
Totaal	**23 219**	**100**	**23 824**	**100**	**24 246**	**100**	**194 088**	**100**	**204 903**	**100**	**211 639**	**100**

(a) De gegevens voor 1964 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

Eigenlijke handelsondernemingen

Werknemers die onder de maatschappelijke zekerheid vallen (a)

OMSCHRIJVING	Loontrekkenden			Weddetrekkenden			Algemeen totaal
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal	
1956 Aantal (b)	56 620	16 400	73 020	41 740	49 640	91 380	164 400
Percentage (b)	34	10	44	26	30	56	100
1957 Aantal (b)	56 950	17 290	74 240	43 340	51 750	95 090	169 330
Percentage (b)	34	10	44	26	30	56	100
1958 Aantal (b)	56 790	17 580	74 370	44 530	54 160	98 690	173 060
Percentage (b)	33	10	43	26	31	57	100
1959 Aantal (b)	58 940	18 100	77 040	46 090	56 000	102 090	179 130
Percentage (b)	33	10	43	26	31	57	100
1960 Aantal (b)	61 670	18 080	79 750	48 310	58 300	106 610	186 360
Percentage (b)	33	10	43	26	31	57	100
1961 Aantal (b)	68 010	20 080	88 090	53 670	63 950	117 620	205 710
Percentage (b)	33	10	43	26	31	57	100
1962 Aantal (c)	67 522	19 426	86 948	54 148	63 807	117 955	204 903
Percentage (c)	33	9	42	27	31	58	100
1963 Aantal (c)	68 812	19 811	88 623	56 255	66 761	123 016	211 639
Percentage (c)	33	9	42	27	31	58	100

(a) De gegevens voor 1964 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Ramingen. Stand op 31 december.
(c) Stand op 30 juni.

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

Beroepskaarten voor vreemdelingen (a)

OMSCHRIJVING	Op 1 januari 1961		Op 1 januari 1963 (b)	
	Aantal	%	Aantal	%
Indeling naar beroep en naar bedrijvigheid (c)				
Aard van het beroep :				
Detaillisten	3 852	22,1	2 819	19,9
Ambachtslieden	9 041	51,8	7 757	54,8
Tussenpersonen en handelsreizigers	1 074	6,2	791	5,6
Beheerders	1 664	9,5	1 580	11,1
Importeurs-exporteurs-groothandelaars	594	3,4	519	3,7
Groothandelaars-detaillisten	810	4,6	397	2,8
Groothandelaars	414	2,4	293	2,1
Totaal ...	**17 449**	**100,0**	**14 156**	**100,0**
Aard van de bedrijvigheid :				
Verkoop van textielprodukten, kledingstukken en mode-artikelen	1 444	7,2	1 122	7,2
Verkoop en verhuring der produkten van de kunst- en precisienijverheid	1 551	7,8	1 131	7,3
Verkoop van voedingswaren voor onmiddellijk verbruik	1 882	9,4	1 534	9,9
Hotels, restaurants, drankhuizen	2 111	10,6	1 756	11,3
Landbouw	899	4,5	563	3,6
Vervaardiging en herstelling van kledingtukken (exclusief schoeisel)	683	3,4	549	3,5
Verkoop van produkten der industrieën die ruwe en bewerkte metalen voortbrengen	847	4,2	606	3,9
Verkoop van produkten van de chemische nijverheid	811	4,1	619	4,0
Diversen	9 733	48,8	7 661	49,3
Totaal ...	**19 961**	**100,0**	**15 541**	**100,0**
Geografische spreiding van de geldige kaarten (c)				
In België woonachtig :				
Antwerpen	3 064	21,0	2 194	19,1
Brabant	5 151	35,3	3 901	33,9
West-Vlaanderen	574	3,9	487	4,2
Oost-Vlaanderen	666	4,6	591	5,2
Henegouwen	1 999	13,7	1 734	15,1
Luik	1 774	12,1	1 602	13,9
Limburg	680	4,7	586	5,1
Luxemburg	353	2,4	145	1,3
Namen	331	2,3	256	2,2
Totaal ...	**14 592**	**100,0**	**11 496**	**100,0**
Niet in België woonachtig	1 359		925	
Algemeen totaal ...	**15 951**		**12 421**	

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De telling wordt slechts om de 2 jaar gedaan. De gegevens op 1 januari 1965 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Vele vreemdelingen hebben hun beroepskaart niet laten hernieuwen, hierdoor zijn de gegevens niet vergelijkbaar met die van de voorgaande jaren.
(c) Een zelfde kaart kan voor één of meer beroepen en/of activiteiten worden toegekend.

Leurhandel

Indeling van de leurhandelaars volgens de aard van de handel (a)

DATUM EN VERBLIJFPLAATS VAN DE HANDELAAR	Openbare markt		Openbare weg		Van deur tot deur		Openbare markt en openbare weg		Openbare markt en van deur tot deur		Openbare weg en van deur tot deur		Openbare markt, openbare weg en van deur tot deur		Alle groepen samen		
	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Totaal
1 januari 1964 :																	
Antwerpen.....	2 681	28	514	5	579	37	735	10	191	6	439	18	1 827	33	6 966	137	7 103
Brabant	3 030	128	583	43	436	28	788	76	196	16	313	8	1 236	69	6 582	368	6 950
West-Vlaanderen .	1 308	6	295	2	836	2	312	6	245	—	645	9	1 783	7	5 424	32	5 456
Oost-Vlaanderen..	2 685	14	471	12	543	16	647	14	298	3	678	15	2 086	16	7 408	90	7 498
Henegouwen	1 281	95	160	19	446	45	776	58	206	32	205	30	1 355	186	4 429	465	4 894
Luik	857	75	144	24	684	41	535	94	236	26	309	18	1 208	167	3 973	445	4 418
Limburg.....	479	6	94	1	455	5	131	3	119	2	359	13	1 278	40	2 915	70	2 985
Luxemburg	94	4	15	—	170	8	89	5	66	1	108	5	364	10	906	33	939
Namen	182	10	132	3	253	10	172	3	92	4	128	7	508	25	1 467	62	1 529
Buitenland.....	—	23	—	5	3	31	3	10	—	8	—	1	1	23	7	101	108
Het Rijk ...	**12 597**	**389**	**2 408**	**114**	**4 405**	**223**	**4 188**	**279**	**1 649**	**98**	**3 184**	**124**	**11 646**	**576**	**40 077**	**1 803**	**41 880**
1 januari 1960 : *Het Rijk* ...	**14 817**	**519**	**2 921**	**192**	**5 550**	**274**	**4 843**	**364**	**1 908**	**98**	**4 023**	**144**	**12 448**	**537**	**46 510**	**2 128**	**48 638**
1 januari 1962 : *Het Rijk* ...	**13 900**	**437**	**2 754**	**152**	**5 152**	**275**	**4 733**	**345**	**1 781**	**96**	**3 634**	**145**	**12 738**	**605**	**44 692**	**2 055**	**46 747**

(a) De telling wordt slechts om de 2 jaar gedaan.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Belgische handelsvennootschappen met hoofdbedrijf in België (a)

OMSCHRIJVING	Oprichting van vennootschappen						Kapitaal-verhoging	Ontbinding van vennootschappen door vereffening en samensmelting	
	Naamloze en commanditaire vennootschappen op aandelen		Personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid		Totaal		Netto nominaal bedrag (duizenden franken)	Totaal	
	Aantal	Nominaal kapitaal (duizenden franken)	Aantal	Nominaal kapitaal (duizenden franken)	Aantal	Nominaal kapitaal (duizenden franken)		Aantal	Kapitaal (duizenden franken)
Kleinhandel :									
1953	49	23 325	271	62 318	320	85 643	19 920	102	15 764
1957	32	21 850	288	72 438	320	94 288	103 617	144	31 330
1958	37	12 535	340	92 097	377	104 632	192 662	113	43 086
1959	39	23 371	407	120 458	446	143 829	397 306	119	36 266
1960	29	286 670	430	113 873	459	400 543	380 853	132	51 672
1961	28	504 925	410	107 901	438	612 826	770 986	119	39 436
1962	26	124 725	299	76 649	325	201 374	335 706	129	38 596
1963	25	28 550	308	82 739	333	111 289	58 821	165	40 363
Groothandel en buitenlandse handel :									
1953	148	114 313	314	118 493	462	232 806	239 412	168	102 974
1957	143	462 201	487	232 622	630	694 823	445 917	225	155 726
1958	145	265 275	386	212 925	531	478 200	518 601	196	141 708
1959	164	149 727	419	182 295	583	332 022	298 536	197	131 117
1960	193	291 727	525	224 038	718	515 765	549 406	215	170 800
1961	154	188 411	532	198 927	686	387 338	1 027 378	233	155 796
1962	160	300 445	441	163 957	601	464 402	658 370	222	246 611
1963	179	220 882	405	148 404	584	369 286	568 892	253	179 252

(a) De gegevens voor 1964 zijn nog niet beschikbaar.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Inschrijvingen en schrappingen in het Handelsregister

OMSCHRIJVING	1962	1963			1964		
	Totaal	Eenmanszaken	Vennootschappen	Totaal	Eenmanszaken	Vennootschappen	Totaal
Hoofdinschrijvingen (a) :							
Hof van Beroep te :							
Brussel	19 910	15 959	1 937	17 896	18 833	2 288	21 121
Gent	9 920	8 476	523	8 999	8 548	582	9 130
Luik	8 862	7 296	497	7 793	7 679	517	8 196
Totaal ...	**38 692**	**31 731**	**2 957**	**34 688**	**35 060**	**3 387**	**38 447**
Schrappingen ingevolge opheffing van de handelszaak, afstand, overdracht of overlijden :							
Hof van Beroep te :							
Brussel	18 270	17 919	573	18 492	18 755	636	19 391
Gent	9 332	9 529	158	9 687	9 876	159	10 035
Luik	7 377	7 264	140	7 404	7 470	109	7 579
Totaal ...	**34 979**	**34 712**	**871**	**35 583**	**36 101**	**904**	**37 005**
Verschil	+ 3 371	— 2 981	+ 2 086	— 895	— 1 041	+ 2 483	+ 1 442

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Administratie van de Handel.

(a) Inclusief de hoofdinschrijvingen wegens overname van geschrapte of overgedragen handelszaken, ingevolge afstand, overdracht, overlijden, enz.

Faillietverklaringen en gerechtelijke akkoorden

OMSCHRIJVING	Faillietverklaringen (a)				Gerechtelijke akkoorden (b)			
	1938	1962	1963	1964 (c)	1938	1962	1963	1964 (c)
Hof van Beroep te :								
Brussel	417	563	563	525	158	59	56	86
Gent	149	195	169	156	56	20	23	24
Luik	89	155	172	150	51	42	33	30
Het Rijk ...	**655**	**913**	**904**	**831**	**265**	**121**	**112**	**140**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De cijfers van bovenstaande tabel stemmen niet altijd overeen met die van de werkelijk behandelde faillissementen, opgenomen in de gerechtelijke statistiek.
(b) Vóór de oorlog, faillissementsvoorkomende akkoorden.
(c) Voorlopige gegevens.

Verkoop van verbruiksgoederen

(1953 = 100)

JAARTAL	Waren-huizen	Verbruiks-coöperaties	Ketting-winkels (voedings-waren)
1955	114	115	107
1956	124	125	120
1957	129	125	123
1958	139	131	131
1959	144	132	138
1960	156	138	144
1961	161	144	152
1962	170	152	169
1963	180	161	193
1964	195	168	220

Bronnen : Nationaal Instituut voor de Statistiek.
Nationale Bank van België.

Indexcijfer van de omzet der groothandelaars in kruidenierswaren

(1953 = 100)

TIJDVAK	1959 (a)	1960 (a)	1961 (a)	1962 (a)	1963 (a)	1964 (a)
Januari	130	140	154	161	181	182
Februari	128	138	147	150	162	168
Maart	137	151	162	164	165	192
April	148	149	147	166	174	195
Mei	140	150	163	178	186	183
Juni	148	160	167	176	167	204
Juli	158	168	158	170	185	200
Augustus	150	175	180	179	181	196
September	153	156	169	170	183	199
Oktober	150	147	162	195	190	203
November	134	158	169	181	170	197
December	163	173	177	185	202	233
Het jaar (b)	**145**	**155**	**163**	**173**	**179**	**196**

Bronnen : Nationale Federatie van de Verdelers-Grossiers in Voedingswaren.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Aantal getelde firma's voor het maandindexcijfer en het jaarindexcijfer :
in 1959 : 43;
in 1960 : 39;
in 1961 : 39;
in 1962 : 35;
in 1963 : 34;
in 1964 : 33.

(b) De gezamenlijke omzet der in 1948 getelde firma's bedraagt 1 229 miljoen frank. Het jaarindexcijfer van 1948 bedraagt 89, op basis 1953 = 100.

Nationale Kas voor Beroepskrediet

Verstrekte kredieten

JAARTAL	Aantal	Duizenden franken	
		Totaal bedrag	Gemiddeld bedrag
1955	6 920	1 125 898	162,7
1956	6 934	1 234 333	178,0
1957	5 358	898 390	167,7
1958	5 614	1 025 337	182,6
1959	7 233	1 363 786	188,4
1960	9 612	2 223 995	231,4
1961	10 045	2 414 244	240,3
1962	11 218	2 811 220	250,6
1963	12 506	3 391 320	271,2
1964	10 712	2 738 254	255,6

Bron : Nationale Kas voor Beroepskrediet.

Ontvangsten van het Zegel en van de met het Zegel gelijkgestelde taksen

MAAND	1962	1963			1964		
	Absolute gegevens (miljoenen franken)	Absolute gegevens (miljoenen franken)	Overeenstemmend tijdvak in 1962 = 100		Absolute gegevens (miljoenen franken)	Overeenstemmend tijdvak in 1963 = 100	
			Bruto-indexcijfer	Netto-indexcijfer (a)		Bruto-indexcijfer	Netto-indexcijfer (a)
Januari	3 266	3 310	101	98	3 918	118	114
Februari	3 122	3 141	101	99	4 025	128	124
Maart	3 596	3 590	100	99	4 414	123	118
April	3 355	3 555	106	105	4 503	127	121
Mei	3 423	3 873	113	111	4 082	105	100
Juni	3 403	3 690	108	107	4 245	115	109
Juli	3 304	3 569	108	106	4 170	117	111
Augustus	3 308	3 835	116	113	3 836	100	94
September	3 490	3 970	114	110	4 389	111	105
Oktober	3 751	4 166	111	108	4 424	106	101
November	3 642	3 867	106	102	4 240	110	106
December	3 767	4 251	113	109	4 601	108	105
Het jaar...	**41 428**	**44 818**	**108**	**105**	**50 847**	**113**	**108**
Indexcijfer van de groothandelsprijzen (1953 = 100)	103,2	105,8			110,7		

Bronnen : Ministerie van Financiën.
Ministerie van Economische Zaken en Energie, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Het netto-indexcijfer is gelijk aan het bruto-indexcijfer gedeeld door de vergelijkbare evolutie van het indexcijfer der groothandelsprijzen.

HOOFDSTUK V

TOERISME

Sedert enkele jaren heeft de toeristische bedrijvigheid een vlucht genomen die haar hoe langer hoe meer in de belangstelling brengt van de wereldeconomie. Zij bekleedt thans in het economisch leven van de meeste landen een vooraanstaande plaats die zij te danken heeft aan de omvangrijke omzetcijfers door haar toedoen in vele sectoren bekomen.

Aan vele landen verstrekt het toerisme de noodzakelijke inkomsten die het tekort van hun betalingsbalans moeten dekken. Bepaalde kenmerken eigen aan het toerisme zijn er oorzaak van dat haar inkomsten bijdragen tot het verzekeren van een zeker evenwicht in de wereldeconomie, evenwicht bekomen door kapitaaltransfers van de rijkere naar de economisch minder ontwikkelde landen.

In België was de toeristische activiteit in 1963 opnieuw zeer sterk : in totaal werden er 18,9 miljoen overnachtingen geregistreerd. Zij overtroffen met 7,8 % het totaal der overnachtingen opgetekend in 1963. In dit laatste jaar waren er 6 % overnachtingen meer en in 1962 slechts 3,75 %.

Ofschoon de toeristentoevloed van jaar tot jaar aangroeit, schijnt de hoteluitrusting eerder af te nemen. Het totaal aantal bedden beschikbaar in de maand augustus verminderde met 2 771 sedert 1962.

Zoals voorgaande jaren was de toeneming van het aantal overnachtingen vooral het gevolg van de toeloop van vreemdelingen : in het totaal aantal overnachtingen bedroeg het aandeel der vreemdelingen in 1961 ongeveer 24 %; in 1964 steeg dit aandeel tot 27 %.

Bij onze buurlanden ligt het aandeel van de buitenlanders in het totaal aantal overnachtingen veel lager, wat normaal is omwille van hun veel grotere bevolking.

Het zijn nog steeds de Engelsen en de Fransen die de drukste bezoekers zijn van ons land. De eersten bezoeken voor 75 % de kust en voor 25 % de kunststeden. De voorkeur van de Fransen bij hun verblijf in België gaat eveneens voor drie vierde naar de kust en voor de rest naar het binnenland. De Engelsen blijven echter de trouwste cliënten van onze kunststeden, daarna komen de Amerikanen, de Fransen en de Duitsers. Van alle landen die in de toeristische statistieken zijn opgenomen, blijft enkel het bezoek van de Zwitsers onveranderd laag. Om hierin verbetering te brengen heeft men in Zwitserland sedert een paar jaar een reclamecampagne ingericht waarvan men vanaf volgend jaar de resultaten verwacht.

De buitenlandse toeristen bezochten voor 43 % de kunststeden; hun aantal overnachtingen daalde er met 2 %, terwijl aan de kust dit aantal met 2 % steeg. Bij de Belgen daalde het aantal overnachtingen aan de kust lichtelijk ten voordele van de Ardennen en de Maasstreek.

De vlucht die het sociaal toerisme sedert enkele jaren genomen heeft, gaat nog steeds verder. Het aantal overnachtingen in de inrichtingen voor volksvakantie steeg in 1964 met 14 % daar waar dit — zoals hoger vermeld — slechts met 7,8 % steeg in de gewone inrichtingen. De grootste procentuele stijging in het aantal overnachtingen treft men aan bij de wandelhemen : 37 %, tegenover slechts 12 % bij de vakantiehuizen en -centra. Deze laatste herbergen echter jaarlijks bijna driemaal zoveel toeristen als de jeugdherbergen, natuurvriendenhuizen en wandelhemen samen.

De nieuwe vorm van sociaal toerisme, die camping heet, steeg in 1964 tot een nieuw hoogtepunt. Het aantal overnachtingen steeg met 27 % in vergelijking met het voorgaande jaar. Het aandeel van de kust in dit totaal beliep 47 %, dat van de Ardennen 25 %, dat van de Kempen 17 % en van de overige streken 11 %.

De sociale en technologische evolutie zal de expansie van het toerisme, dat één van de essentiële componenten van de moderne maatschappij geworden is, in de komende jaren nog versterken. De verlenging en veralgemening van het jaarlijks verlof (zelfs onder de zelfstandigen) zal een verschuiving van de vraag tot gevolg hebben : de uitgaven voor toerisme betekenen dat thans gemiddeld 5 % van het inkomen en morgen wellicht 10 % vér van de woonplaats zal worden besteed.

★

★ ★

Indeling der overnachtingen volgens het land van gewone verblijfplaats (a)

LAND VAN GEWONE VERBLIJFPLAATS	1953		1958		1959		1960		1961		1962		1963		1964	
	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)	Duizenden eenheden	Verhoudingscijfer (b)
Buitenland :																
Groot-Brittannië	535	100	1 224	229	986	184	1 185	221	1 071	200	1 174	219	1 276	239	1 330	249
Frankrijk	497	100	993	200	658	132	823	166	888	179	982	198	1 069	215	1 223	246
Nederland	336	100	440	131	354	105	395	118	404	120	441	131	465	138	500	149
Duitsland (West-)	168	100	817	486	321	191	390	232	457	272	497	296	578	344	637	379
Italië	74	100	202	273	98	132	110	149	124	168	131	177	140	189	156	211
Groothertogdom Luxemburg	48	100	101	210	102	211	111	231	116	242	119	248	128	267	141	294
Zwitserland	55	100	222	403	51	93	60	110	61	111	58	105	62	113	63	115
Verenigde Staten	189	100	616	326	239	126	296	157	254	134	281	149	325	172	352	186
Andere landen	306	100	928	303	417	136	515	168	522	170	559	183	641	209	717	234
Totaal ...	**2 208**	**100**	**5 543**	**251**	**3 226**	**146**	**3 885**	**176**	**3 897**	**176**	**4 242**	**192**	**4 684**	**212**	**5 119**	**232**
België	**6 926**	**100**	**9 973**	**144**	**11 162**	**161**	**11 195**	**162**	**12 144**	**175**	**12 394**	**179**	**12 877**	**186**	**13 809**	**199**
Algemeen totaal ...	**9 134**	**100**	**15 516**	**170**	**14 388**	**158**	**15 080**	**165**	**16 041**	**176**	**16 636**	**182**	**17 561**	**192**	**18 928**	**207**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) In de statistiek zijn enkel de personen opgenomen die in België tegen vergoeding logeerden, elders dan in kuurinrichtingen en met uitsluiting van de kampeerterreinen.
(b) Op basis 1953 = 100.

Indeling der overnachtingen per toeristische streek en volgens het land van verblijfplaats der toeristen in 1964

TOERISTISCHE STREEK	Volgens het land van verblijfplaats		T.o.v. het totaal aantal overnachtingen		
	Belgen	Vreemdelingen	Belgen	Vreemdelingen	Totaal
Kust	77,4	43,2	56,4	11,7	68,1
Kunsthistorische steden	3,9	43,3	2,9	11,7	14,6
Ardennen en Maasstreek	12,4	7,3	9,0	2,0	11,0
Andere gebieden	6,3	6,2	4,6	1,7	6,3
Het Rijk	**100**	**100**	**72,9**	**27,1**	**100**

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie,
Nationaal Instituut voor de Statistiek en
Algemene Directie voor Studiën en Documentatie

Spreiding der overnachtingen
(%)

TIJDVAK	Belgen		Vreemdelingen		Totaal	
	Tussenseizoen (a)	Seizoen (b)	Tussenseizoen (a)	Seizoen (b)	Tussenseizoen (a)	Seizoen (b)
1954	22,0	78,0	37,6	62,4	26,3	73,7
1955	22,4	77,6	36,7	63,3	26,2	73,8
1956	22,0	78,0	37,2	62,8	25,9	74,1
1957	20,9	79,1	34,6	65,4	24,4	75,6
1958	21,0	79,0	33,0	67,0	25,0	75,0
1959	19,2	80,8	38,2	61,8	23,5	76,5
1960	19,5	80,5	32,0	68,0	22,7	77,3
1961	19,5	80,5	34,5	65,5	23,1	76,9
1962	19,0	81,0	34,4	65,6	22,8	77,2
1963	19,3	80,7	35,5	64,5	23,6	76,4
1964	21,1	78,9	35,7	64,3	25,0	75,0

Bron : Commissariaat-Generaal voor Toerisme.

(a) Dit zijn vooral de toeristische « week-ends » en gebeurtenissen die buiten het eigenlijke seizoen gelegen zijn.
(b) Van 1 juni tot 30 september.

Ontvangsten en uitgaven uit het vreemdelingen- en reizigersverkeer

(miljarden franken)

JAARTAL	Vreemdelingen- en reizigersverkeer			Totaal van de diensten-transacties		
	Ontvangsten	Uitgaven	Saldo	Ontvangsten	Uitgaven	Saldo
1957	4,3	3,2	+ 1,1	44,4	33,6	+ 10,8
1958	6,2	2,9	+ 3,3	46,1	33,1	+ 13,0
1959	4,5	5,9	— 1,4	41,9	38,3	+ 3,6
1960	5,5	6,9	— 1,4	46,2	42,0	+ 4,2
1961 (a).....	6,6	9,2	— 2,6	44,2	41,3	+ 2,9
1962 (a).....	6,8	9,0	— 2,2	51,3	47,5	+ 3,8
1963 (a) (b).....	7,9	11,1	— 3,2	53,9	54,5	— 0,6
1964 (a).....	8,7	12,1	— 3,4	61,4	63,2	+ 1,8

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Als gevolg van bepaalde wijzigingen in de berekening, zijn de gegevens over 1961 tot 1963 noch met elkaar, noch met die van de voorgaande jaren vergelijkbaar.
(b) Verbeterde gegevens.

Verloop en ontvangsten van het reizigersverkeer (a)

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

(maandgemiddelden)

JAARTAL	Reizigers			Reizigers/km			Ontvangsten		
	Periode met beperkt toeristenverkeer (b) (duizenden-eenheden)	Toeristisch seizoen (c)		Periode met beperkt toeristenverkeer (b) (miljoenen eenheden)	Toeristisch seizoen (c)		Periode met beperkt toeristenverkeer (b) (duizenden franken)	Toeristisch seizoen (c)	
		Duizenden eenheden	% t.o.v. de niet toeristische periode		(Miljoenen eenheden)	% t.o.v. de niet toeristische periode		Duizenden franken	% t.o.v. de niet toeristische periode
1956.....	5 920	6 455	109	212	277	131	142 347	189 798	133
1957.....	5 941	6 705	113	210	282	134	146 048	197 715	135
1958.....	6 520	7 609	117	232	337	145	161 022	240 280	149
1959.....	6 269	6 568	105	216	281	130	156 012	210 918	135
1960.....	6 102	6 954	114	208	293	141	153 903	219 955	143
1961.....	5 913	6 788	115	202	286	142	148 603	216 816	146
1962.....	5 937	6 696	113	205	285	139	152 194	217 154	143
1963.....	6 483	7 048	109	217	299	138	162 088	227 192	140
1964.....	6 537	7 026	107	223	285	128	178 562	238 945	134

Bron : Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen

(a) Exclusief de reizigers met abonnement.
(b) Gans het jaar, exclusief de periode juni-september.
(c) Periode juni-september.

Inrichtingen voor volksvakantie

OMSCHRIJVING	Aantal inrichtingen				Accomodatie (aantal bedden)			
	1951	1962	1963	1964	1951	1962	1963	1964
Vakantiehuizen en -centra ..	29	31	31	31	3 694	11 792	11 888	13 025
Jeugdherbergen	38	38	38	36	2 609	3 340	3 371	3 266
Natuurvriendenhuizen	17	18	17	17	850	1 256	1 141	1 141
Wandelhemen	31	23	23	38	1 321	1 120	1 380	1 960
Totaal ...	**115**	**110**	**109**	**122**	**8 474**	**17 508**	**17 780**	**19 392**

	Overnachtingen			
	1951	1962	1963	1964
Vakantiehuizen en -centra ..	188 417	813 094	868 892	971 922
Jeugdherbergen	129 890	154 163	162 461	193 395
Natuurvriendenhuizen	28 221	51 004	52 813	56 685
Wandelhemen	46 615	62 463	71 931	98 805
Totaal ...	**393 143**	**1 080 724**	**1 156 097**	**1 320 807**

Bron : Commissariaat Generaal voor Toerisme.

Bezettingsgraad in de vakantiehuizen en -centra

(%)

MAAND	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Mei	13	7	12	9	16	18
Juni	26	30	36	37	42	37
Juli	74	76	79	78	82	80
Augustus	71	73	76	78	82	82
September	9	14	18	19	18	25
Maandgemiddelde ..	**39**	**40**	**44**	**45**	**47**	**48**

Bron : Commissariaat-Generaal voor Toerisme.

DERDE DEEL

FINANCIËN, GELD EN KREDIET

HOOFDSTUK ÉÉN

ALGEMEEN OVERZICHT VAN HET MONETAIR EN FINANCIEEL BELEID

De uitzonderlijke hoogconjunctuur die gedurende verscheidene jaren aanhield, bracht slechts tamelijk laat spanningen teweeg op de geld- en kapitaalmarkt. Deze toonden zich betrekkelijk minder hevig dan de gelijkaardige spanningen uit de voorgaande hoogconjunctuurfase, die in 1957 een einde nam. Dit onderscheid wordt gedeeltelijk verklaard door de grotere soepelheid door deze markten verworven dank zij de institutionele hervormingen sindsdien ondernomen, en die o.m. tot gevolg hadden dat een belangrijker gedeelte van de middelen vrij kwamen ter financiering der behoeften van de economische expansie. Andere oorzaken van een minder strak verloop kunnen ook gezocht worden in het conjunctuurbeleid van de overheid en in het feit dat de werking van de verschillende spanningsfactoren niet gelijktijdig optrad.

1963 werd gekenmerkt door een vermindering van het aanbod op de kapitaalmarkt, aangevuld door een complementaire voorkeur in het houden van liquide kasmiddelen. De langlopende rentevoeten stegen echter, begin 1964, tot een hoogte die de kapitaaltoevoer op de markt verzekerde, en haar normale werking opnieuw mogelijk maakte. Tijdens het eerste halfjaar van 1964 werd de ophoping der bankmiddelen gevoelig afgebroken, terwijl ook het groeitempo van de geldhoeveelheid verzwakte, als gevolg van een geringere monetaire financiering van de overheid, waarvan de invloed op het vorige dienstjaar zich echter krachtig had doen gevoelen, en ook als gevolg van een verdere verslechting van de lopende verrichtingen met het buitenland. Het kredietwezen, daarentegen, bleef veel aanvragen ontvangen van de bedrijven en de particulieren.

Deze toestand zette de overheid ertoe aan, op verscheidene vlakken, de maatregelen te verscherpen die reeds een begin van toepassing kenden in de tweede helft van 1963, ten einde een verhoging van de inflatoire druk te verhinderen, die meer en meer op het prijssysteem en op de balans der lopende rekening woog. Na enige ogenblikken van — trouwens vrij beperkte — spanningen in het midden van het jaar, ontspande de markt zich geleidelijk tijdens de herfst, als gevolg van deze maatregelen en ook van een zekere

verzwakking in het tempo van de conjunctuurexpansie. Tijdens het vierde kwartaal trad terzelfder tijd een belangrijk overschot in de transacties met het buitenland als factor van liquiditeitscreatie naar voren. In dit stramien dus dient het monetair en financieel beleid te worden geschikt. Het zal het onderwerp uitmaken van een globale beschrijving, wat de groepering van de onderscheiden elementen mogelijk maakt. In de volgende hoofdstukken zal om beurt de evolutie, in de loop van 1964, behandeld worden van de Rijksfinanciën, de provinciale en gemeentelijke financiën, het kredietwezen en de geld- en kapitaalmarkt, en deze analyse zal toelaten een grondiger oordeel te vormen over de doelstellingen en de verwezenlijkingen van dit beleid.

Vanaf 1963 was de Nationale Bank van België tussengekomen om voorzichtigheid in het verstrekken van kredieten aan te bevelen, en, tot tweemaal toe, in juli en einde oktober, was ze overgegaan tot gehele of gedeeltelijke verhoging van de disconto- en rentetarieven. Einde 1963 had de Regering besloten, op gebied van de bouwnijverheid en van de openbare werken, waar de spanningen zich het hevigst toonden, haar investeringsprogramma te spreiden om de druk op de produktiecapaciteiten te milderen. Van november 1963 af, werd er een rem gezet op de verbintenissen van de Staat en van het Wegenfonds. Als gevolg van de omvang van de programma's der voorgaande jaren, bleven de betalingen in 1963 en in 1964 aangroeien. Wat de gezochte uitwerking betreft, heeft de evolutie der verbintenissen een doorslaggevende invloed; de stijging van de betalingen voor openbare investeringen, en zodoende van de betalingen aan het bedrijfsleven, dient immers te worden beoordeeld in het meer algemeen kader van de weerslag der globale uitgaven van de overheid.

Ten einde zijn stabilisatiebeleid te verwezenlijken, dat de inschakeling van de globale vraag binnen de grenzen van het aanbod tot doel heeft, verbond de Staat er zich toe het groeitempo van zijn totale uitgaven in te krimpen. Deze doelstelling beantwoordt aan de algemene oriëntering in de aanbeveling van de Ministerraad der E.E.G. vastgelegd, ertoe strekkende het inwendig en uitwendig economisch evenwicht te herstellen. Wat meer bepaald de Rijksuitgaven betreft, nodigde deze aanbeveling de lidstaten uit, het groeitempo van de Schatkistuitgaven van welke aard ook, en met uitwerking binnen de grenzen van het land, van jaar tot jaar, tot 5 % te beperken. Uit de tekst blijkt dat de delgingen van de Rijksschuld niet in aanmerking moeten worden genomen, maar dat, om een parallele verhoging van uitgaven te neutralizeren, rekening mag worden gehouden met nieuwe belastingen, met het progressiviteitseffect van de bestaande belastingen of met de opbrengst van tariefverhogingen bij de overheidsbedrijven. Zoals in de afdeling gewijd aan de Rijksfinanciën vermeld is, werd deze doelstelling bereikt voor het globaal bedrag van de Schatkistuitgaven in 1964, zonder dat het noodzakelijk was over te gaan tot een berekening waarin de progressiviteit der belastingen voorkwam.

Hoewel dit aspect van het stabilisatiebeleid hoegenaamd niet van belang ontbloot is, is het toch op geld- en kredietgebied dat de werking van de overheid het duidelijkst op de voorgrond trad. Na haar tussenkomsten in 1963,

herhaalde de Nationale Bank, gans in het begin van 1964, haar raadgevingen aan de banken tot matigheid in de uitreiking van kredieten aan het bedrijfsleven en stond voor dat het groeitempo tot op de helft van dat van 1963 gebracht werd, t.w. 10 %. De inspanningen tot kredietvernauwing moesten zich vooral richten tot het verbruiks- en bouwkrediet, met andere woorden tot de kredieten die de verkoop op afbetaling en de persoonlijke leningen financieren, alsook tot de kredieten bestemd tot het oprichten van gebouwen die geen bedrijfspanden zijn. De overheid was dus besloten de investeringskredieten te ontzien, maar voorrang moest worden verleend aan projecten ter rationalisering van de uitrusting, met het oog op de bevordering, in het ganse bedrijfsleven, van die elementen die, op vrije korte termijn, het aanbod kunnen verstevigen. Deze aanbevelingen werden tot de banken gericht; ze betekenden tevens een aanmoediging voor kredietvormen die een ruimere liquiditeit van het banksysteem inhielden, met andere woorden grotere mogelijkheden tot mobilisering.

Een weinig nadien werden gelijkaardige aanbevelingen tot de particuliere spaarkassen gericht, door de Voorzitter van het Centraal Bureau voor de kleine Spaarders en tot de meeste openbare kredietinstellingen, door de Minister van Financiën. Vanuit kwantitatief oogpunt, hoeft men te weten dat de opgenomen bedragen van de kredieten door deze onderscheiden instellingen verstrekt, slechts weinig opliepen in 1963, ten opzichte van de resultaten uit de banksector; de voorgestelde normen betekenden voor hen dan ook slechts een geringe verzwakking voor 1964, die dan nog alleen voor de nieuwe verbintenissen gold. Vanuit kwalitatief oogpunt werd een selektie toegepast die overeenstemde met die der banken, ten minste wat de bestemming der kredieten aanging. De kredieten voor de bouw van sociale woningen of voor investeringen, vooral van rationaliserende aard, in industrie en landbouw, maakten niet het onderwerp uit van een zo strenge schifting als dit voor de verbruikskredieten en de kredieten voor de oprichting van andere woningen of gebouwen het geval was. Te dien tijde gingen de meeste betrokken instellingen over tot het verhogen van hun debetrentetarieven.

Daarenboven, maar steeds in de lijn van een zelfde kwalitatief beleid, nam de regering maatregelen om de toepassing van de wetten op de economische expansie te beperken, en slechts de investeringen te steunen, onder vorm van rentevergoedingen, staatsgarantie of kapitaalonderschrijving, op scherp omlijnde en meer selectieve basis. Ten einde de verbruikstoeneming in te dijken werden strengere voorwaarden gesteld aan de verkoop op afbetaling, krachtens het koninklijk besluit van 20 februari 1964, waarbij de initiaal te betalen som werd verhoogd en de duur der terugbetalingen verkort.

Daar deze verscheidene tussenkomsten er niet in slaagden, op het einde van het eerste halfjaar, op het globaal groeitempo der kredieten een domper te zetten, en door het ontbreken van tekens die op een ontspanning wezen inzake prijzen en lonen, besloot de Nationale Bank, begin juli, de vroeger genomen maatregelen te versterken en een doeltreffende afremming van de kredietuitbreiding te bewerkstelligen. Deze werking uitte zich op drie wijzen : door de mogelijkheden van toevlucht tot de geldmarkt duurder te maken, door de instelling van meer stricte voorwaarden tot kredietverstrekking en door toepassing van een monetaire reservecoëfficiënt.

De verhoging der rentevoeten die op 3 juli plaatsgreep, bracht het discontotarief van geaccepteerde, in een bank gedomicilieerde wissels op 4,75 %, percentages die reeds waren toegenomen van 3,50 % tot 4,0 % op 18 juli en tot 4,25 % op 31 oktober 1963. Een vermeerdering van zelfde omvang trof de rentevoet voor geviseerde accepten, terwijl de tarieven van de geaccepteerde, niet in een bank gedomicilieerde wissels, met 0,25 frank opliepen. De hoogste percentages, die in oktober 1963 het sterkst waren gestegen, bleven onveranderd. De Nationale Bank gaf hierdoor haar voornemen te kennen, de last die op de investeringskredieten woog, niet te verzwaren en een hausse-invloed op de langlopende rentevoeten te vermijden.

Bovendien toonde de Nationale Bank zich zeer terughoudend in de opening en in de verhoging van faciliteiten in voorschottenrekening-courant, en strenger in het vastleggen van normen voor het disconteren van handelspapier en voor het verlenen van het visum op bankaccepten. Deze kwantitatieve beperkingen hielden vooral een afneming in, van, eensdeels, de maximumtermijn die kan verlopen tussen de factuuropstelling van de handelsverrichting en de uitschrijving van de betreffende wissel, en, anderdeels, in de maximumduur waarvoor deze wissels kunnen uitgeschreven worden. Dit laatste aspect was niet gelijkvormig voor alle takken van de economische bedrijvigheid. Daarbij tastten deze maatregelen noch de toegelaten duur voor invoer- of uitvoerwissels, noch het financieringsvolume van de buitenlandse handel door toevlucht tot geviseerde bankaccepten, aan.

Tenslotte, op gemotiveerd verzoek van de Nationale Bank, ging de Bankcommissie, in haar besluit van 1 juli, over tot invoering van een monetaire reservecoëfficiënt die was ingesteld door haar reglement van 21 december 1961. Deze coëfficiënt werd bepaald op 1 % van de monetaire en quasi monetaire verbintenissen, in Belgische franken, van de banken waarvan deze verbintenissen een minimumbedrag bereikten (2 miljard). Deze reserve, die bestond uit een speciale, niet rentegevende rekening bij de Nationale Bank, moest haar overgeboekt worden in twee schijven, per 17 en 31 augustus. Het gestorte bedrag, ter waarde van 1,2 miljard voor de eerste maand, werd aldus bevroren. Het vaststellen van deze coëfficiënt op een minimaal percentage moest geen spectaculaire vernauwingen van het kredietvolume tot gevolg hebben, maar beoogde veeleer het in werking stellen van een middel dat eventueel op ruimere schaal kon aangewend worden. De doeltreffendheid van dergelijk dispositief ligt trouwens meer in percentagewijzigingen dan in de handhaving van de percentages zelf. Daar waar vele landen dit mechanisme reeds toepassen, is het de eerste maal dat België een middel aanwendt dat het mogelijk maakt op het volume van de beschikbare monetaire kasmiddelen in te grijpen.

De geldigheidsduur van het besluit van 1 juli was beperkt tot drie maanden. Hij werd verlengd voor een nieuwe periode van drie maanden, beginnend in november, zonder dat er wijziging in het percentage intrad. Onderwijl waren weliswaar duidelijke tekenen van verzwakking in het groeitempo van de opgenomen kredieten waar te nemen, maar de feitelijke opheffing van de coëfficiënt drong zich echter nog niet op daar het tempo hoog bleef en daar andere indiciën van spanning voelbaar bleven in het globaal economisch bestek.

HOOFDSTUK II

OVERHEIDSFINANCIËN

AFDELING I. — RIJKSFINANCIËN

Minder gunstige resultaten kenschetsten de toestand der Rijksfinanciën in 1963. Deze waren voor een goed deel het gevolg van toevallige en momentele omstandigheden. Na hun verdwijning kon een nieuwe etappe in het saneringswerk bereikt worden. De voornaamste factoren die aan de basis van deze evolutie lagen, zijn, aan de ene zijde, de reeds vernoemde conjunctuurpolitiek en de beperking in de verhoging der uitgaven, en, aan de andere zijde, de aanmerkelijke toeneming der ontvangsten alsook de mildheid van de winter 1963/'64 ten opzichte van de voorgaande en de aanpassing van de kapitaalmarkt die een gemakkelijker financiering toeliet van het globaal tekort.

In feite beliep het totaal budgettair saldo, door de Schatkist te financieren met andere hulpbronnen dan de lopende ontvangsten in 1964, slechts 11,9 % van haar reële betalingen inzake gewone en buitengewone begroting, tegen 15,2 % in 1963 en 12,1 % in 1962. Alhoewel, aan de ene kant, de toeneming der buitengewone uitgaven nog 10 % benadert, verminderde deze toch met meer dan de helft ten opzichte van de twee voorgaande jaren. Op dit gebied zijn het de betalingen voor vaste activa die het grootste deel der verhoging omvatten, en in het bijzonder de investeringen inzake wegenbouw en, in mindere mate, inzake openbare werken. Aan de andere kant, bleven de gewone uitgaven stijgen in dezelfde mate als in 1963, d.w.z. met een jaarlijkse verhoging van 8 à 9 %. Maar de vlugge toeneming der ontvangsten liet toe uit de verrichtingen van de gewone begroting een positief saldo van 2,5 miljard te halen, het eerste batig saldo dat tijdens de huidige fase van hoogconjunctuur werd geboekt.

De betalingen voor bezoldigingen en pensioenen namen met meer dan 10 % toe, met uitsluiting van de mijnwerkerspensioenen die stationair bleven. De uitgaven voor materieel, gevoegd bij die der werken, verhoogden eveneens met iets meer dan 10 %. Ook de overheidsconsumptie steeg in 1964 in dezelfde mate. Deze laatste bevat bovendien het grootste deel van de onderwijstoelagen die, evenals de bestedingen voor ziekte- en invaliditeitsverzekering, in 1964 een aanmerkelijke stijging kenden. Het geheel der toelagen vermeerderde aanzienlijk, echter minder vlug dan het voorbije jaar, als gevolg van de soms afgetekende inkrimpingen, zoals die van 1 miljard, waarmee de uitgaven van de

Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening slonken, wat hoeft te worden gezien in het licht van de sterke daling der werkloosheid vooral die van de gedeeltelijke en toevallige werkloosheid. Wat de andere toelagen betreft, dient de nogal belangrijke vermindering van de betalingen te worden vermeld, te weten 1,3 miljard frank, die voortkomt uit het feit dat in 1963 de Belgische bijdrage tot het Europees ontwikkelingsfonds tweemaal is gestort, namelijk voor de dienstjaren 1962 en 1963, terwijl in 1964 uit dien hoofde geen enkele verrichting is doorgevoerd.

In belangrijkheid bekleedt de begroting van het Ministerie van Nationale Opvoeding en Cultuur de eerste plaats. Ze verdubbelde praktisch ten opzichte van het gemiddelde bedrag der voorgaande drie jaren; de vooruitgang geboekt in 1964, bereikt een derde van de totale verhoging van de begrotingsuitgaven.

De financiële lasten van de Rijksschuld verhoogden in dezelfde mate als de totale gewone uitgaven. Als men voor deze laatste de betalingen voor delging der schuld aftrekt, die uit oogpunt van de werkelijke vraag neutraal zijn, dan valt hun groeicoëfficiënt op 7,5 % terug. Rekening gehouden met dit feit, is de vermeerdering van de gezamenlijke uitgaven van de Schatkist in 1964 nog aanmerkelijk lager dan voornoemd percentage, en dit als gevolg van een volledige ommekeer in het saldo van de bewerkingen voor fonds van derden dat in 1964 positief was, te weten 300 miljoen, tegen een negatief saldo van 3,7 miljard in 1963. Uiteindelijk kan het stijgingstempo van de Schatkistuitgaven op ongeveer 5 % geraamd worden, indien, zoals vooropgesteld in de reeds vernoemde aanbeveling van de Commissie van de Europese Economische Gemeenschap, ook rekening wordt gehouden met de tariefverhogingen van de overheidsbedrijven, tijdens het beschouwde jaar van kracht geworden, en die vooral betrekking hebben op verschillende transport- en communicatiemiddelen. Op dit resultaat mag worden gewezen als men bedenkt dat, afgezien van de revalorisatie van het openbaar ambt, die in 1964 op nog enkele nieuwe categorieën betrekking had, de bezoldigingen met 2,5 % zijn toegenomen per 1 december 1963 en per 1 augustus 1964, als gevolg van hun binding aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen, wat een verhoging met meer dan 3 % van de kosten voor wedden, lonen en sociale voordelen ten laste van de overheid meebracht. De prijsstijging beïnvloedde overigens ook de kosten van de meeste uitgaven voor materieel, werken en investeringen, die in de begroting zijn opgenomen.

Hoe ook de benadering weze, vanuit het oogpunt der reële betalingen, tot hiertoe aangewend, of vanuit dat der budgettaire aanrekeningen, d.w.z. der toegestane uitgaven onafgezien de overeenkomstige reële betalingen, zoals zij in de hierbijgevoegde tabellen te vinden zijn, dezelfde globale toeneming van de budgettaire uitgaven wordt er voor het kalenderjaar in vastgesteld, nl. een weinig meer dan 8,5 %.

Op gebied van openbare werken bestaat er een grondig verschil tussen de toenemingssnelheid van de vastleggingen en die van de betalingen; deze laatste die vooral in functie staan van het aantal begonnen werken, vermeerderden veel sterker dan de vastleggingen, die een grote invloed uitoefenen op de marginale evolutie van de activiteit in het bouwbedrijf en in de burgerlijke bouw-

kunde. Deze hiaat in de evolutie van de vastleggingen en van de betalingen geldt zowel voor de eigenlijke overheidssector als voor de parastatale sector. Op dit bepaald gebied kan men dan ook beweren dat de politiek tot beperking der uitgaven zich eerder heeft doen gevoelen, althans in haar eerste uitwerking, door een vermindering van de spanningen op de markt, dan door een inkrimping van de aan het bedrijfsleven gedane betalingen.

Men kan nochtans opmerken dat, voor het geheel der uitgaven, het expansieëffect van de centrale overheid op de economie, te oordelen naar de betalingen van de Schatkist, gematigd is gebleken voor een jaar van uitzonderlijke hoogconjunctuur, wat in overeenstemming is met de nagestreefde objectieven.

De invloed der conjunctuur uitte zich ten volle aan de zijde van de ontvangsten, zonder dat factoren van institutionele of van fiscale aard aanmerkelijk tussenbeide kwamen. De groei van de gewone fiscale ontvangsten was zelfs aanzienlijk sneller dan die van het nationaal produkt tegen werkelijke prijzen, dit in tegenstelling tot de evolutie van 1963. Voor 1964 kan de fiscale druk geraamd worden op 19,4 % van het bruto nationaal produkt, zodat de verhoudingen van de vorige jaren, schommelend tussen 18,5 % en 19,1 % van 1961 tot 1963, overtroffen worden.

Het hoge stijgingstempo — nagenoeg 15 % — van de directe belastingen, waarvan het relatief aandeel in de totale fiscale ontvangsten sinds twee jaar op 40 % blijft, kan voor een deel uitgelegd worden door de vertragingen bij de inkohieringen, die gespeeld hebben in het voordeel van de ontvangsten van 1964 en in het nadeel van die van 1963, waarvan het groeitempo bijzonder zwak was. Een bewijs daarvan ligt in het hoge bedrag van de ontvangsten op afgesloten dienstjaren.

Een tweede verklaring kan gevonden worden in het feit dat de bezoldigingssom bijzonder sterk is toegenomen, niet alleen door loonsverhogingen, maar ook door de vermeerdering van de totale hoeveelheid geleverde arbeid. Het compleet van kracht worden van de fiscale hervorming van 1962, met inbegrip van de belasting op natuurlijke personen, en het voortbestaan van sommige oude rubrieken voor soms aanzienlijke bedragen, verhinderen dit jaar nog een volledig opgaande vergelijking tussen de verschillende categorieën van belastingen. De belangrijkheid van de verschillende voorheffingen ten opzichte van de inkomsten afkomstig van de uiteindelijke bedragen van de geglobaliseerde belasting komt nochtans reeds tot uiting. Het rendement van de roerende voorheffing en van de bedrijfsvoorheffing is sterk gestegen. De verkeersbelasting op autovoertuigen bracht meer op dan de voorgaande jaren, en vooral meer dan in 1963, alhoewel het groeitempo van de voertuigenverkoop vertraagde, maar dit tempo blijft hoger dan dat van de opbrengst der belasting.

Het tegengestelde feit is vastgesteld op het gebied van de douanerechten, waar, in contrast met de tendentie der laatste jaren, de ontvangen sommen vlugger toenamen dan de waarde van de ingevoerde produkten, ondanks het sneller stijgingstempo van deze laatste. Wat het niveau der rechten betreft, moet vanaf 1 juli 1963 een dubbele aanpassing vermeld worden : enerzijds, de afstandsvermindering van een niet-E.E.G.-land tot het gemeenschappelijk tarief en, anderzijds, de verlaging met 10 % van de interne tarieven. Deze

wijzigingen zijn echter onvoldoende om de zeer duidelijke vooruitgang van de ontvangsten te verklaren, te meer daar zij slechts op een half jaar betrekking hebben. De interpretatie van deze vooruitgang dient dan ook waarschijnlijk te worden gevonden in een evolutie betreffende de aard der ingevoerde produkten, te weten een ontwikkeling naar meer verbruiks- en kapitaalgoederen die zwaarder belast zijn.

De opbrengst van de accijnsrechten duidt op een aanzienlijker toeneming dan die van de laatste twee jaren, maar blijft lager dan de aanwinst die werd vastgesteld tijdens verscheidene voorgaande jaren. Dit geldt eveneens voor de twee belangrijkste inkomstenbronnen op dit gebied, nl. de rechten op minerale oliën en op tabak, die respectievelijk met 8,3 % en met 6,7 % stegen. Dit laatste cijfer benadert tevens de verhoging van het geheel der accijnsontvangsten. Het aandeel van deze laatste in de totale fiscale ontvangsten kent een lichte teruggang sinds 1960-1961, toen een maximumhoogte werd bereikt.

De opbrengst van de verscheidene rechten en taksen door de Registratie geheven, verhoogde in dezelfde mate als de directe belastingen; ze bereiken allebei hetzelfde absoluut bedrag, t.w. 60 miljard of 40 % van de gewone fiscale ontvangsten. De meest opvallende verhoging gaat uit van de eigenlijke registratierechten waarvan het rendement met méér dan 1/4 in één jaar is toegenomen. De evolutie geeft de zeer hoge activiteit weer die het ganse jaar door op de immobiliënmarkt heerste en die eveneens blijk gaf van een duidelijke tendentie naar prijsverhoging.

De algemene prijsstijging van de goederen en diensten, waarvan de omvang mag geraamd worden op 4,5 % in termen van nationale boekhouding, is eveneens een element van verklaring voor de vooruitgang van de opbrengst van het Zegel en van de hiermee gelijkgestelde taksen. Deze toeneming bedraagt het driedubbele van die van de prijzen. Uit de maandelijkse evolutie van het dagelijks rendement dezer taksen blijkt dat een groot gedeelte van deze voorsprong bereikt werd tijdens de eerste vier maanden van 1964. Het gemiddelde van die periode lag nagenoeg 23 % hoger dan dat van de overeenkomstige periode van 1963. Dit verschil vloeit niet zozeer voort uit de eigenlijke conjunctuurbeweging dan wel uit de zwakke resultaten geboekt tijdens de referentieperiode, gekenmerkt door een activiteitsverzwakking, gevolg van de strenge winter. Gedurende de laatste acht maanden van 1964 bedroeg de gemiddelde toeneming bijna 9 %, wat minder is dan tijdens de overeenkomstige periode van het voorgaande jaar. Voor het ganse jaar, tenslotte, steeg de opbrengst van het Zegel en van de met het Zegel gelijkgestelde taksen met ongeveer 13,5 %, een zelfde stijgingstempo dus als dat van de totale fiscale ontvangsten.

De toeneming van de globale budgettaire ontvangsten lag nochtans een punt lager dan hogervermeld percentage. De gewone niet-fiscale ontvangsten bleven stationair, niettegenstaande een verbetering met 10 % van de taksen, tolgelden en cijnzen die er deel van uitmaken, terwijl de buitengewone ontvangsten, waarvan het belang slechts gering is, daalden. Desalniettemin betekent dit stijgingstempo van de ontvangsten in 1964 een absoluut record voor België, alhoewel de voornaamste buurlanden tijdens hetzelfde jaar hogere percentages boekten. De meerwaarde ten aanzien van de vooruitzichten der fiscale ontvangsten, zonder onderscheid van dienstjaar, bedroeg 8,8 miljard.

De evolutie der ontvangsten verenigd met die, zoals beschreven, der kasuitgaven, liet toe het bruto Schatkisttekort van 30,3 miljard in 1963 op 22,2 miljard in 1964 terug te brengen. Indien men, ter berekening van de netto financieringsbehoeften van de Staat, van deze gegevens de bedragen aftrekt bestemd voor delging van de Rijksschuld, dan bedraagt de in het jaar verworven verbetering 10 miljard.

De in 1964 bekomen vooruitgang heeft echter niet alleen betrekking op de inkrimping van het tekort, maar ook op zijn financieringsmodaliteiten zodat het tekort inderdaad meer dan gedekt was door de opbrengst van de gevestigde leningen, wat toeliet de vlottende schuld te verminderen. De afneming van deze laatste bestaat vooral in een inkrimping van het bedrag der certificaten op halflange termijn, op de markt uitgegeven, en in de voortzetting van de vrijmaking van de parastatale sector, beweging die reeds in 1963 was begonnen; de middelen van deze sector zijn inderdaad geslonken in verhouding tot zijn belangrijke behoeften. De toeneming van de portefeuille overheidsfondsen in bezit van de banken, de snelle vooruitgang van het particulier tegoed op postrekeningen en het aanhouden van een zekere toeneming van de buitenlandse vlottende schuld, te weten 2,9 miljard in 1964, tegen 10,5 miljard het vorige jaar, werden meer dan goedgemaakt door hogervernoemde daling van de vlottende binnenlandse schuld.

Afgezien van de verrichtingen met het Internationaal Monetair Fonds, soldeerde de totale Rijksschuld, met inbegrip dus van de indirecte schuld, met een verhoging van 16,2 miljard in 1964, tegen 23,1 miljard in 1963. Deze kentering is het resultaat van een daling met 1,9 miljard van de vlottende schuld en van een vooruitgang met 18,1 miljard van de gevestigde schuld, waarvan 4 miljard voor de indirecte schuld in Belgische franken. Het voorgaande jaar was de langlopende schuld slechts gestegen met 10,7 miljard, wat minder was dan de stijging van de vlottende. Deze verbetering in de samenstelling van de schuld is een weerspiegeling van de normalisatie die in het loop van het jaar op de geld- en kapitaalmarkt doorgevoerd is een waarover elders wordt gehandeld.

★
★ ★

Uitvoering der begrotingen van 1954 tot 1964 per kalenderjaar

(miljoenen franken)

JAARTAL	Gewone begroting (a)					Buitengewone begroting			Algemeen totaal		
	Ontvangsten			Uitgaven	Saldo	Ontvangsten (b)	Uitgaven (c)	Saldo	Ontvangsten	Uitgaven	Saldo
	Fiscale	Niet fiscale	Totaal								
1954	70 682	7 121	77 803	79 241	— 1 438	2 196	17 552	— 15 356	79 999	96 793	— 16 794
1955	75 770	6 016	81 786	81 065	+ 721	3 399 (d)	18 105 (d)	— 14 706	85 186 (d)	99 170 (d)	— 13 984
1956	82 232	6 705	88 937	83 561	+ 5 376	514	15 228	— 14 714	89 452	98 789	— 9 337
1957	89 306	6 983	96 289	92 064	+ 4 225	808	16 358	— 15 550	97 097	108 422	— 11 325
1958	87 847	11 757 (e)	99 604	106 716(e)	— 7 112	353	16 622	— 16 269	99 957 (e)	123 338 (e)	— 23 381
1959	94 338	7 673	102 011	110 592	— 8 581	3 423	24 370	— 20 947	105 434	134 962	— 29 528
1960	101 986	7 238	109 224	112 049	— 2 825	574	29 772	— 29 198	109 798	141 821	— 32 023
1961	111 944	8 469	120 413	129 368	— 8 955	713	14 497	— 13 784	121 126	143 865	— 22 739
1962	123 338	8 117	131 455	132 437	— 982	581	19 552	— 18 971	132 036	151 989	— 19 953
1963	131 064	9 039	140 103	144 096	— 3 993	580	22 994	— 22 414	140 683	167 090	— 26 407
1964	148 714	9 167	157 881	156 995	+ 885	394	24 388	— 23 994	158 275	181 383	— 23 109

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Inclusief de ontvangsten en uitgaven voortvloeiend uit de oorlog.
(b) Exclusief het provenu der geconsolideerde leningen.
(c) Inclusief de uitvoering der Bretton-Woods-akkoorden en het te Parijs op 7 september 1949 afgesloten Betalings- en Compensatieakkoord.
(d) Inclusief bijna 3 miljard frank wegens herstelboekingen voor kwade posten en terugbetalingen van speciale belastingen met betrekking tot het dienstjaar 1951.
(e) Inclusief 4.202 miljoen frank uit de regularisatiegeschriften met het oog op de boeking van het Duitse aandeel in de stationeringskosten van het Belgisch leger

Uitvoering der begrotingen van 1954 tot 1964 per dienstjaar

(miljoenen franken)

DIENST-JAAR	Gewone begroting					Buitengewone begroting						Algemeen totaal		
	Ontvangsten			Uitgaven	Saldo	Eigenlijke buitengewone begroting			Investeringen met Marshallhulp en uitgaven met het tegenwaardefonds der E.R.P.-hulp			Ontvangsten	Uitgaven	Saldo
	Fiscale	Niet Fiscale (a)	Totaal			Ontvangsten (b)	Uitgaven	Saldo	Ontvangsten	Uitgaven	Saldo			
1954	68 278	7 493	75 771	79 711	— 3 940	2 146	16 478	—14 342	51	260	— 209	77 968	96 449	—18 481
1955	75 967	6 098	82 065	81 001	+ 1 064	296	14 214	—13 918	46	57	— 11	82 407	95 272	—12 865
1956	82 982	7 332	90 314	86 134	+ 4 180	462	10 454	— 9 992	25	18	+ 7	90 801	96 606	— 5 805
1957	89 294	10 671	99 965	94 098	+ 5 867	793	17 655	—16 862	—	12	— 12	100 758	111 765	—11 007
1958	87 124	7 881	95 005	103 204	— 8 199	650	15 322	—14 672	—	2	— 2	95 655	118 528	—22 873
1959	95 039	7 226	102 265	110 462	— 8 197	3 127	24 831	—21 704	—	—	—	105 392	135 293	—29 901
1960	101 882	7 796	109 678	115 876	— 6 198	560	29 516	—28 956	—	—	—	110 238	145 392	—35 154
1961	112 386	7 973	120 359	124 865	— 4 506	721	16 818	—16 097	—	—	—	121 080	141 683	—20 603
1962	124 425	7 942	132 367	134 025	— 1 657	612	17 914	—17 303	—	—	—	132 979	151 939	—18 960
1963	132 613	9 035	141 648	148 002	— 6 354	567	22 209	—21 642	—	—	—	142 215	170 211	—27 996
1964	148 679	9 378	158 057	155 444	+ 2 613	402	25 020	—24 618	—	—	—	158 459	180 464	—22 005

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) De ontvangsten voortvloeiende uit de oorlog inbegrepen.
(b) Met uitsluiting van het provenu der geconsolideerde leningen; inbegrepen zijn de uitvoering der Bretton-Woods-akkoorden.

Budgettaire uitgaven naar de belangrijkste hoofdstukken en per kalenderjaar

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Uitgaven gedurende het jaar 1961 voor rekening van de dienstjaren 1960 en 1961	Uitgaven gedurende het jaar 1962 voor rekening van de dienstjaren 1961 en 1962	Uitgaven gedurende het jaar 1963 voor rekening van de dienstjaren 1962 en 1963	Uitgaven gedurende het jaar 1964 voor rekening van de dienstjaren 1963 en 1964	Verschil van 1962 op 1963	Verschil van 1963 op 1964
Gewone uitgaven :						
Rijksschuld	24 139	22 802	26 383	27 760	+ 3 581	+ 1 377
Pensioenen	18 401	18 969	19 845	21 448	+ 876	+ 1 603
Kwade posten en terugbetalingen	172	114	108	113	— 6	+ 5
Personeel	24 753	26 199	29 277	32 664	+ 3 078	+ 3 387
Materieel	7 302	7 848	7 985	8 585	+ 137	+ 600
Toelagen	42 273	45 196	50 232	53 154	+ 5 036	+ 2 922
Werken	1 144	1 191	1 484	1 665	+ 293	+ 181
Andere gewone uitgaven	11 184	10 118	8 782	11 607	— 1 336	+ 2 825
Totaal ...	**129 368**	**132 437**	**144 096**	**156 995**	**+ 11 659**	**+ 12 899**
Buitengewone uitgaven :						
Rijksschuld	—	—	1 302	—	+ 1 302	— 1 302
Voorschotten	1 644	4 542	3 863	4 064	— 679	+ 201
Deelnemingen	63	436	367	331	— 69	— 36
Nieuwe beleggingen (a)	11 759	14 010	16 532	18 820	+ 2 522	+ 2 288
Herstel van het Openbaar Domein	460	333	307	356	— 26	+ 49
Andere uitgaven	571	231	623	817	+ 392	+ 194
Totaal ...	**14 497**	**19 552**	**22 994**	**24 388**	**+ 3 442**	**+ 1 394**
Algemeen totaal ...	**143 865**	**151 989**	**167 090**	**181 383**	**+ 15 101**	**+ 14 293**

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) De verrichtingen van het Wegenfonds, opgericht door de wet van 9 augustus 1955 (*Belgisch Staatsblad* van 2 september 1955), komen niet voor op de buitengewone begroting.

Budgettaire uitgaven

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Uitgaven gedurende het jaar 1962 voor rekening van de dienstjaren 1961 en 1962	Uitgaven gedurende het jaar 1963 voor rekening van de dienstjaren 1962 en 1963	Uitgaven gedurende het jaar 1964 voor rekening van de dienstjaren 1963 en 1964	Verschil van 1962 op 1963	Verschil van 1963 op 1964
Begroting van de Rijksschuld	22 801	27 685	27 760	+ 4 884	+ 75
Begroting van de Pensioenen	18 969	19 845	21 449	+ 876	+ 1 604
Begroting van de Kwade Posten en Terugbetalingen	114	108	113	— 6	+ 5
Begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en van het Openbaar Ambt	10 135	11 235	10 276	+ 1 100	— 959
Begroting van het Ministerie van Justitie	2 332	2 802	3 187	+ 470	+ 385
Begroting van het Ministerie van Verkeerswezen	11 839	12 913	14 386	+ 1 074	+ 1 473
Begroting van het Ministerie van Openbare Werken	8 681	11 017	11 592	+ 2 336	+ 575
Begroting van de Ministeries van Arbeid en Sociale Voorzorg	9 322	9 859	10 543	+ 537	+ 684
Begroting van het Ministerie van Nationale Opvoeding en Cultuur	24 416	27 137	32 194	+ 2 721	+ 5 057
Begroting van het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin	4 890	5 204	5 244	+ 314	+ 40
Begroting van de Rijkswacht	1 788	1 940	2 022	+ 152	+ 82
Begroting van het Ministerie van Financiën	6 500	6 118	6 850	— 382	+ 732
Begrotingen van de Ministeries van Economische Zaken en Energie en van Middenstand	2 712	3 191	4 140	+ 479	+ 949
Begroting van het Ministerie van Buitenlandse Zaken en Technische Bijstand	7 323	5 799	6 887	— 1 524	+ 1 088
Begrotingen der Dotatiën en van andere ministeriële departem.	2 218	2 241	3 153	+ 23	+ 912
Totaal ...	**134 040**	**147 094**	**159 796**	**+ 13 054**	**+ 12 702**
Begroting van het Ministerie van Landsverdediging	17 949	19 996	21 587	+ 2 047	+ 1 591
Algemeen totaal ...	**151 989**	**167 090**	**181 383**	**+ 15 101**	**+ 14 293**

Bron : Ministerie van Financiën.

Fiscale netto-ontvangsten

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1958 (dienstjaar 1957-dienstjaar 1958)	1959 (dienstjaar 1958-dienstjaar 1959)	1960 (dienstjaar 1959-dienstjaar 1960)	1961 (dienstjaar 1960-dienstjaar 1961)	1962 (dienstjaar 1961-dienstjaar 1962)	1963 (dienstjaar 1962-dienstjaar 1963)	1964 (dienstjaar 1963-dienstjaar 1964)
Directe belastingen :							
Onroerende voorheffing						644	1 046
Roerende voorheffing						3 738	5 302
Bedrijfsvoorheffing						19 004	25 918
Vervroegde stortingen						9 352	13 134
Personenbelasting							1 820
Belasting der aandelenvennootschappen						64	1 454
Grondbelasting	459	491	438	498	578	340	11
Mobiliënbelasting	3 444	3 517	4 067	4 341	4 389	936	327
Bedrijfsbelasting	23 692	24 587	27 427	28 295	33 232	10 914	3 710
Aanvullende personele belast.	3 775	3 750	4 043	4 548	5 848	3 646	1 882
Nationale crisisbelasting	1 869	1 920	2 171	2 393	1 868	244	51
Verkeersbelasting	2 411	2 568	2 700	2 928	3 149	3 270	3 572
Sommen verkregen op afgesloten dienstjaren	601	1 380	178	– 433	186	69	1 575
Diversen	576	545	533	925	1 059	577	669
Totaal	**36 827**	**38 758**	**41 557**	**43 495**	**50 310**	**52 799**	**60 470**
Douanen en accijnzen :							
Douanerechten	5 802	5 370	6 006	6 453	6 602	7 025	8 345
Accijnsrechten	11 365	13 374	14 907	16 245	16 743	17 475	18 660
Verbruikstaks	717	638	775	784	878	1 008	923
Diversen	281	250	304	284	305	245	281
Totaal	**18 165**	**19 632**	**21 992**	**23 766**	**24 529**	**25 753**	**28 209**
Registratie :							
Registratierechten	3 037	3 653	4 024	4 420	4 251	4 718	6 004
Zegel en met het Zegel gelijkgestelde taksen	27 630	30 075	32 022	37 262	41 428	44 818	50 846
Diversen	2 188	2 199	2 391	3 000	2 821	2 976	3 186
Totaal	**32 855**	**35 927**	**38 437**	**44 682**	**48 499**	**52 512**	**60 035**
Algemeen totaal	**87 847**	**94 338**	**101 986**	**111 943**	**123 338**	**131 064**	**148 714**

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Per kalenderjaar, zonder onderscheid van dienstjaar, exclusief de provinciale en gemeentelijke opcentimes, alsmede de aan de Koloniale Schatkist toegekende bedragen.

Ontvangsten voortkomende uit accijnsrechten en andere gelijkgestelde rechten
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Accijnsrechten :							
Bier	1 272	1 330	1 325	1 396	1 346	1 411	1 490
Gedistilleerde dranken	620	552	672	679	768	874	816
Minerale oliën	5 093	6 476	7 687	8 794	9 070	9 472	10 263
Glucose en andere niet-kristalliseerbare suiker	6	7	7	8	9	2	—
Suiker en raffinagestroop	172	178	174	181	190	193	195
Mineraalwater	256	302	293	326	323	361	408
Tabak	3 938	4 083	4 248	4 323	4 515	4 567	4 867
Gegiste mousserende dranken	6	28	34	33	35	37	43
Gegiste fruitdrank (a)	—	417	466	504	488	557	578
Bijzondere verbruikstaks :							
Alcohol en brandewijn	717	638	775	784	878	1 008	923
Totaal	**12 082**	**14 012**	**15 682**	**17 029**	**17 621**	**18 482**	**19 583**
Openingstaks	74	63	64	75	72	56	57

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Accijnsrechten bij de invoer ter vervanging van de invoerrechten vóór 1 januari 1959 geheven (koninklijk besluit van 17 december 1958, *Belgisch Staatsblad* van 25 december 1958).

Ontvangsten van het Zegel en van de met het Zegel gelijkgestelde taksen
(miljoenen franken)

MAAND	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Januari	2 374	3 246(a)	2 344	2 638	3 266	3 311	3 918
Februari	2 350	2 179	2 443	2 665	3 122	3 141	4 025
Maart	2 482	2 472	2 812	3 251	3 596	3 589	4 414
April	2 296	2 343	2 649	2 779	3 355	3 555	4 503
Mei	2 307	2 311	2 628	3 041	3 423	3 873	4 082
Juni	2 241	2 398	2 664	3 219	3 403	3 690	4 245
Juli	2 119	2 391	2 496	3 060	3 304	3 570	4 170
Augustus	2 297	2 382	2 597	3 155	3 308	3 835	3 836
September	2 232	2 540	2 997	3 251	3 490	3 970	4 389
Oktober	2 330	2 668	2 827	3 447	3 751	4 167	4 424
November	2 358	2 483	2 779	3 351	3 642	3 867	2 240
December	2 244	2 662	2 786	3 405	3 767	4 251	4 601
Totaal	**27 630**	**30 075**	**32 022**	**37 262**	**41 427**	**44 819**	**50 847**

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) De hogere opbrengst is voor 1.040 miljoen frank toe te schrijven aan het feit dat de verkoop van fiscale zegels door het Bestuur der Posterijen en door de Douanen en Accijnzen direct op de Rijksmiddelenbegroting werd geboekt.

Niet-fiscale ontvangsten per kalenderjaar

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1961	1962	1963	1964
1. *Eigenlijke niet-fiscale ontvangsten* :				
Hoofdstuk I. Taksen, tolgelden en cijnzen	4 361	4 716	5 281	5 807
Hoofdstuk II. Patrimonium-, bedrijfs- en financiële inkomsten	1 942	1 501	1 558	1 459
Hoofdstuk III. Terugbetalingen	1 283	1 094	991	1 152
Hoofdstuk IV. Diverse opbrengsten	764	690	994	679
Totaal	**8 350**	**8 001**	**8 824**	**9 097**
2. *Ontvangsten voortvloeiend uit de oorlog*	**119**	**116**	**215**	**70**
Algemeen totaal	**8 469**	**8 117**	**9 039**	**9 167**

Bron : Ministerie van Financiën.

Ontwikkeling van de Thesaurietoestand (a)

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1963		1964	
	Ingang	Uitgang	Ingang	Uitgang
Tekort van de budgettaire verrichtingen (b)		25,1		21,3
Derdenfondsen (b)		3,7	0,3	
Andere Thesaurieverrichtingen		1,5		1,5
Incasso der rekenplichtigen		—	0,4	
		30,3	**0,7**	**22,9**
Financiering				
Opbrengst van de geconsolideerde leningen	17,4		24,0	
Binnenlandse vlottende schuld :				
Nationale Bank	4,1		0,6	
Belgische banken	3,6		3,3	
Parastatale instellingen		3,5		7,5
Postrekeningen	4,2		6,4	
Andere certificaten	—		—	
Certificaten op half-lange termijn op de markt		6,0		7,5
Buitenlandse vlottende schuld	10,5		2,9	
Totaal	**39,8**	**39,8**	**37,9**	**37,9**

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) De bedragen betreffende de Thesaurietoestand geven de werkelijke ontvangsten en uitgaven weer na uitschakeling van de louter boekhoudkundige bewegingen.

(b) De uitgaven van de Autonome Kas voor Oorlogschade, vroeger opgenomen in de Derdenfondsen, zijn nu geboekt op de gewone begroting.

Rijksschuld (a)

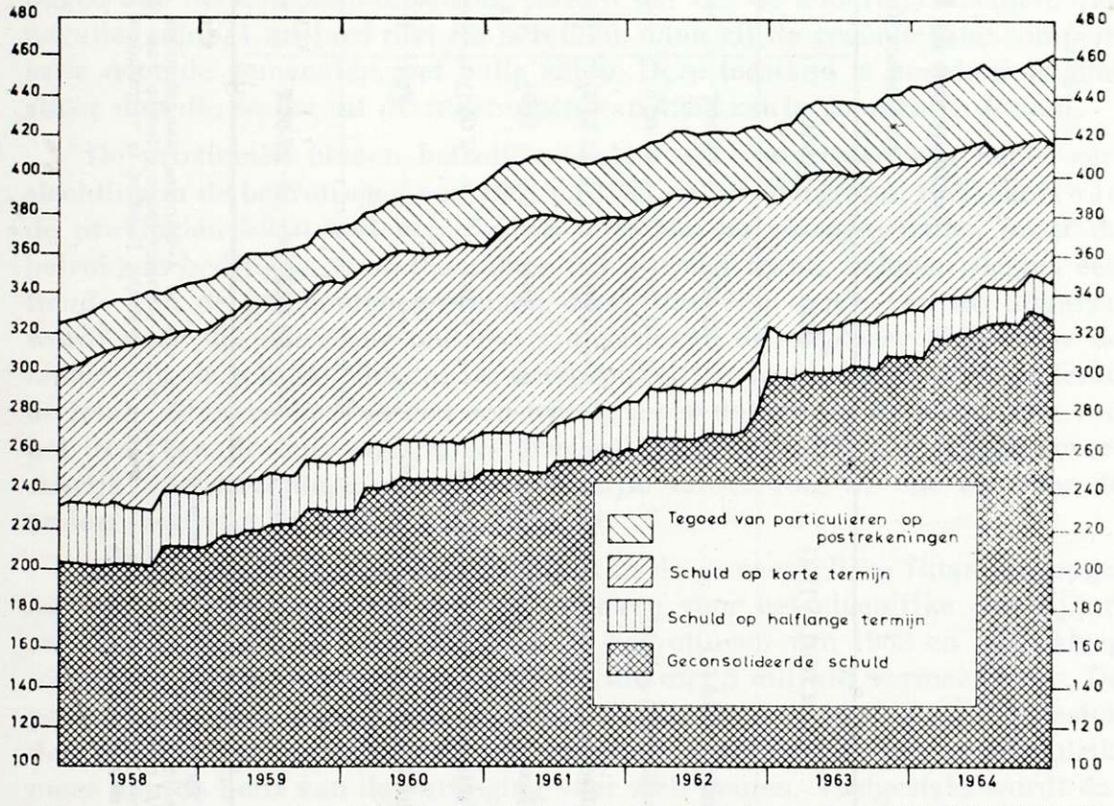
Toestand einde jaar

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Schuld in Belgische franken : .	**315,3**	**338,5**	**350,0**	**362,4**	**384,6**	**398,1**	**412,5**
Geconsolideerde schuld ...	193,3	210,6	231,0	241,3	277,6(b)	289,4	308,7
Schuld op halflange termijn	26,1	23,0	18,1	17,4	20,9	13,7	6,3
Schuld op korte termijn ..	70,6	75,8	68,6	70,9	50,1(b)	55,1	51,2
Particulier tegoed op postrekeningen	25,4	29,0	32,4	32,8	36,1	39,8	46,2
Schuld in buitenlandse munten:	**30,4**	**35,1**	**46,1**	**48,6**	**38,6**	**48,0**	**49,7**
Geconsolideerde schuld ...	17,8	18,5	19,1	20,3	21,0	19,9	18,6
Schuld op halflange termijn	0,8	1,4	1,5	6,3	4,8	9,5	12,1
Schuld op korte termijn .	11,7	15,2	25,5	21,9	12,8	18,6	18,9
Algemeen totaal ...	**345,6**	**373,5**	**396,1**	**411,0**	**423,2**	**446,1**	**462,1**
Verschil van het ene jaar op het andere	**+22,0**	**+ 27,9**	**+ 22,6**	**+ 14,9**	**+12,2**	**+ 22,8**	**+ 16,1**

Toestand einde maand

(miljarden franken)

(a) Exclusief de uit de oorlog 1914-1918 voortvloeiende intergeallieerde schuld, groot 21,3 miljard frank.
(b) In december 1962, werden schatkistcertificaten van de A-tranche, aangehouden door de banken, voor een bedrag van 19,8 miljard, omgezet in niet-verhandelbare effecten van een nieuwe geconsolideerde lening. De schuld op korte termijn is verminderd en de geconsolideerde schuld verhoogd met dit bedrag.

Bron : Ministerie van Financiën.

Verloop van de Rijksschuld

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Vlottende schuld (a)	+ 15 535	+ 9 877	+ 1 652	+ 3 238	— 24 697 (b)	+ 12 121	— 1 994
Geconsolideerde schuld	+ 6 490	+ 18 031	+ 20 931	+ 11 619	+ 36 912 (b)	+ 10 720	+ 18 067
w.o. : directe in Belgische franken	(+ 5 391)	(+ 15 313)	(+ 20 786)	(+ 5 740)	(+ 34 244) (b)	(+ 9 997)	(+ 15 336)
directe in buitenlandse munten .	(— 484)	(+ 689)	(— 289)	(+ 1 480)	(+ 630)	(— 1 089)	(— 1 227)
indirecte in Belgische franken ..	(+ 1 583)	(+ 2 038)	(— 410)	(+ 4 618)	(+ 2 038)	(+ 1 802)	(+ 3 965)
indirecte in buitenlandse munten	(—)	(— 9)	(+ 844)	(— 219)	(—)	(+ 10)	(— 7)
Totaal ...	+ 22 025	+ 27 908	+ 22 583	+ 14 857	+ 12 215	+ 22 841	+ 16 073

(a) Schuld op korte en halflange termijn.

(b) In december 1962, werden schatkistcertificaten van de A-tranche, aangehouden door de banken, voor een bedrag van 19,8 miljard, omgezet in niet-verhandelbare effecten van een nieuwe geconsolideerde lening. De schuld op korte termijn in Belgische franken is verminderd en de geconsolideerde schuld verhoogd met dit bedrag.

Bron : Ministerie van Financiën.

AFDELING II. — PROVINCIALE EN GEMEENTELIJKE FINANCIEN

Niettegenstaande de verruiming der middelen waarover de lokale besturen beschikken, blijkt de verbetering van hun financiële toestand, in 1962 scherp afgetekend, in 1963 slechts matig, zich in 1964 niet te hebben doorgezet; daarvan ligt de oorzaak in de eerste plaats in de vlugge toeneming van de personeelslasten als gevolg van de herwaardering van het openbaar ambt en van de loonaanpassing aan de prijsstijging.

Deze vaststelling vloeit voort uit het toegenomen tekort dat de globale oorspronkelijke gemeentebegrotingen voor het dienstjaar 1964 bezwaarde, te weten 3 miljard, ten opzichte van 2,4 miljard in 1963. Indien men van deze begrotingen de saldi van voorgaande dienstjaren uitsluit, wordt de tendentie minder duidelijk. In deze laatste perspectief zou er weinig wijziging komen in het aantal gemeenten met nadelig of met batig saldo, maar het gecumuleerde bedrag der boni zou van 92 tot 131 miljoen stijgen, en dat van de mali van 2,4 tot 2,6 miljard. Dit laatste deficit dient voor 1,1 miljard frank te worden toegeschreven aan drie van de vier grote steden en voor 1,5 miljard frank aan 2 153 andere gemeenten. Het is nochtans waarschijnlijk dat, bij het sluiten der rekeningen, waarvan het resultaat gewoonlijk gunstiger is dan dat van de begrotingen, het tekort van de vier grote steden hoger zal liggen dan het aangeduide bedrag, terwijl dat van de andere gemeenten, qua negatief saldo, 1 miljard niet zal bereiken, dank zij de gedeeltelijke compensatie door de gemeenten met batig saldo. Deze toestand is nochtans ongunstiger dan die welke uit de rekeningen van 1963 zal te voorschijn treden.

De provinciën bieden hetzelfde beeld : ook daar treed een lichte verslechting in de begrotingen van 1964 en 1965 op de voorgrond. Het tekort van de provinciën blijft wel beperkt ten opzichte van de gemeenten, maar de betrokken bedragen, te weten samen 4,5 miljard frank, belopen slechts één tiende van de gemeentebegrotingen. Meer dan één derde van de uitgaven wordt door het openbaar onderwijs opgeslorpt, en ongeveer 15 % door de dienst van de schuld. Volgens de oorspronkelijke begrotingen vermeerderen de totale uitgaven in 1964 met een weinig meer dan 10 %; de toeneming van het deel van de ontvangsten dat bestaat uit provinciale belastingen, overschrijdt dit percentage eveneens lichtelijk. Zowel voor de ene als voor de andere verhoogt in 1964 het groeitempo.

Een gelijkaardig verschijnsel wordt in de gemeentelijke financiën opgemerkt : het stijgingstempo van de uitgaven voor het eigenlijke dienstjaar, en dat ongeveer 6 % had bereikt in de begrotingen van 1962 en 1963, steeg tot bijna 10 % in de begroting van 1964, die met 3 miljard vermeerderde. De posten waar deze toenemingen zich het sterkst deden gevoelen zijn de lasten der schuld, het onderwijs en de openbare onderstand die, gezamenlijk, meer dan de helft van de verhoging voor zich nemen. Vastgesteld wordt dat de onderwijsuitgaven, na een daling van 20 % in 1960 als gevolg van het schoolpact, hun vooruitgang hebben hernomen en dat deze zich zelfs toespitst.

Volgens dezelfde begrotingen zou de opbrengst van de gemeentebelastingen met iets meer dan 300 miljoen toenemen, om 8,3 miljard te bereiken. In feite wijst de evolutie der invorderingen van de Staat ten voordele van de gemeenten en door het Gemeentekrediet samengebracht, op een toeneming van 800 miljoen frank, waarvan twee derde voor de opcentimes op de onroerende voorheffing en een derde voor de gemeentetaksen, ingesteld uit hoofde van de wetten van 30 maart 1962 en 31 juli 1963, waarbij het veld van de gemeentelijke fiscaliteit wordt verruimd. Tijdens het jaar 1964 traden deze bepalingen voor het eerste volledig in werking, met het gevolg dat de opbrengst van deze taksen 700 miljoen frank benaderde.

De tweede belangrijke categorie van middelen waarover de gemeenten beschikken, wordt geleverd door de verdelingsfondsen, sinds 1964 door de wet van 16 maart samengebracht in één enkel Fonds der Gemeenten, en voor het eerste jaar begiftigd met een forfaitair bedrag van 8 960 miljoen frank. Dit bedrag werd verhoogd met 5 % op basis van 9 000 miljoen voor 1965 en met 10 % voor 1966. Na deze overgangsperiode zal het Fonds gespijsd worden door een aandeel van de bijzonderste directe belastingen tijdens het voorlaatste dienstjaar ingezameld, zodanig dat de dotatie van 1967 ten minste 10 350 miljoen zal bedragen.

De verdeling van dit fonds zal afzonderlijk geschieden voor de vier grote steden (Fonds A) en voor de andere gemeenten (Fonds B), volgens objectieve criteria, niet meer op grond van de belangrijkheid van bepaalde uitgaven, maar wel op grond van de raming der behoeften.

Het nettobedrag van de totale overdrachten van de Staat aan de lagere publiekrechtelijke lichamen steeg met 450 miljoen, tot 18,7 miljard. De kapitaaloverdrachten blijven lichtelijk afnemen, behalve voor de werken voor onderwijsuitrusting die enigszins vooruitgaan. De bestemming van de verhoogde inkomensoverdrachten valt niet licht te achterhalen; het stationair niveau van de onderwijsbijdragen blijkt zich, bij het opstellen van de uiteindelijke rekeningen, in een — misschien vrij omvangrijke — verhoging te wijzigen. Een rubriek van weinig belang, maar die snel stijgt, is die van de schuld : de opwaartse beweging vloeit vooral voort uit de vrij vlugge uitbreiding van de zogenaamde « Staatsaandeel »-leningen. Het gaat hier om verrichtingen waarvan de Staat de lasten van delging en interest aan de geldopnemers terugbetaalt, krachtens een besluit van 1959.

Met inbegrip van deze laatste leningen, die tot 2,1 miljard opliepen in 1964, bedroegen de totale fondsen door het Gemeentekrediet aan de gewestelijke en lokale besturen uitgeleend, 10,9 miljard in 1964 ten opzichte van 9 miljard in 1963. Voegt men hierbij de Staatstoelagen, onveranderd sinds 1962, dan belopen de totale fondsen door tussenkomst van het Gemeentekrediet ter beschikking gesteld van deze lichamen, en ter financiering van hun investeringen, 12,3 miljard, of een stijging van 19 %.

Vanuit het oogpunt van het conjunctuurbeleid, ertoe strekkende de investeringen te remmen, lijkt de aangroei van de kredietomvang overdreven. Maar deze substantiële toeneming vloeit grotendeels voort uit verbintenissen in 1963 aangegaan en in 1964 goedgekeurd. In feite lag het brutobedrag van de in 1964 beloofde kredieten slechts 5 % hoger dan in 1963; er is zelfs

geen toeneming als alleen rekening gehouden wordt met het nettobedrag van de uitgereikte vaste beloften.

Van de ongeveer 13 of 14 miljard door de gewestelijke en lokale besturen in 1964 geïnvesteerd, is de bestemming gekend van de reeds vermelde 12,3 miljard waarvoor het Gemeentekrediet tussenbeide komt. Voor 9,7 miljard gaat het om bouw- of herstellingswerken, voor 1,8 miljard om aankopen en onteigeningen van onroerende goederen, en voor 800 miljoen om uitrustingsuitgaven. De wegenwerken zijn met de helft toegenomen in 2 jaar en bereiken bijna 30 % van het totaal, wat oploopt tot 50 % met bijvoeging van de werken voor gas-, elektriciteits- en watervoorziening, die eveneens fel stijgen. Nog te noteren valt, 500 miljoen voor de economische expansie, voornamelijk voor industriegronden, wat het totaal dezer kredieten, verstrekt krachtens de wetten van 1959, op 1,8 miljard brengt.

Daar waar het aandeel der provinciën in deze leningen nagenoeg geen wijzigingen ondergaat, nam dat van de intercommunale maatschappijen en verenigingen met de helft toe in één jaar. De toestand van de vorderingen van het Gemeentekrediet op de openbare besturen toont trouwens aan dat, hoewel op hetzelfde niveau in 1960, de schulden van de intercommunale maatschappijen en verenigingen meer dan verdubbeld zijn, terwijl die van de provinciën slechts met ongeveer de helft zijn toegenomen, in de laatste vier jaar. In dezelfde tijdspanne namen de schulden van de gemeenten, die te huidigen dage tot een niveau van 54 miljard oplopen, toe aan een tempo, gelijk aan dat van de provinciën.

In tegenstelling met de evolutie in de meeste kredietverlenende overheidsinstellingen vastgesteld, verdubbelden de nettokapitaalmiddelen waarover het Gemeentekrediet in 1964 kon beschikken ten opzichte van 1963. Dit droeg er veel toe bij de belangrijke, hogervermelde uitgaven te dekken, maar toch bleek het noodzakelijk zekere activa ten gelde te maken ten einde het saldo te financieren. Het Gemeentekrediet bereikte aldus de grens van zijn mogelijkheden tot tussenkomst, o.m. door de verlaging van zijn liquiditeitscoëfficiënt. De Maatschappij emitteerde in november een lotenlening, 3 %, op 20 jaar, ten belope van 1,5 miljard. Haar financiële middelen vermeerderden echter vooral dank zij overvloedige uitgiften van kasbons, ten bedrage van 4,3 miljard ten opzichte van 2,6 miljard in 1963, met een stijging van die met de langste looptijd, terwijl de inlagen op depositoboekjes slechts zwak toenamen ten aanzien van de resultaten van het voorgaande jaar. Deze uiteenlopende evolutie van de beleggingen in deposito's en in kasbons tijdens de laatste twee jaren is een kenschetsend bewijs van de wijziging in de houding van de beleggers tegenover de verscheidene types van financiële activa. Deze nieuwe houding kwam in de loop van het jaar te voorschijn en is verderop in de analyse van de geld- en kapitaalmarkt beschreven.

*
* *

Financiële verhouding van de Staat tot de lagere publiekrechtelijke lichamen

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1961	1962	1963	1964 (a)
DEBET				
A. *Inkomensoverdrachten*	15 847	16 402	17 382	17 862
1. Onderwijsbijdragen	*6 236*	*6 526*	*7 077*	*7 108*
a) Lonen	(3 888)	(4 146)	(4 607)	(4 514)
b) Pensioenen	(1 517)	(1 593)	(1 675)	(1 855)
c) Werkingskosten	(831)	(787)	(795)	(739)
2. Bijdragen voor interestlasten	*59*	*129*	*220*	*313*
3. Andere speciale bijdragen	*1 932*	*1 954*	*2 214*	*651*
4. Bijdragen met algemene doeleinden.	*7 620*	*7 793*	*7 871*	*9 790*
B. *Kapitaaloverdrachten*	1 482	1 073	997	940
1. Onderwijsgebouwen en -uitrusting	*144*	*363*	*433*	*441*
2. Andere gebouwen en wegen	*684*	*245*	*305*	*309*
3. Andere overdrachten	*466*	*338*	*152*	*138*
4. Niet verdeelde verrichtingen	*188*	*127*	*107*	*52*
Totaal	**17 329**	**17 475**	**18 379**	**18 802**
KREDIET				
A. *Inkomensoverdrachten*	48	56	102	75
B. *Kapitaaloverdrachten*	—	—	—	—
Totaal	**48**	**56**	**102**	**75**
Saldo	**17 281**	**17 419**	**18 277**	**18 727**

Bron : Ministerie van Financiën.

(a) Raming der ontvangsten; voor de uitgaven, goedgekeurde kredieten (met inbegrip van de speciale wetten), verbeterd door het aanpassingsblad.

Provinciale begrotingen voor 1963 en 1964 (a)

(miljoenen franken)

PROVINCIE	Ontvangsten		Uitgaven		Saldo	
	1963	1964	1963	1964	1963	1964
Antwerpen.....	443	510	484	558	— 41	— 48
Brabant	717	759	791	798	— 74	— 39
West-Vlaanderen .	206	214	223	228	— 17	— 14
Oost-Vlaanderen..	260	291	271	305	— 11	— 14
Henegouwen	796	832	815	843	— 19	— 11
Luik	661	736	614	765	+ 47	— 29
Limburg.....	444	478	484	518	— 40	— 40
Luxemburg	81	88	80	85	+ 1	+ 3
Namen	170	179	170	188	—	— 9
Totaal ...	**3 778**	**4 087**	**3 932**	**4 288**	**— 154**	**— 201**

Bron : Ministerie van Binnenlandse Zaken en van het Openbaar Ambt, Algemene Directie van de Voogdij over Regionale en Lokale Besturen.

(a) Oorspronkelijke begrotingen voor het eigenlijke dienstjaar voor 1963 en na de eerste wijziging voor 1964.

Opbrengst van de provinciale belastingen, voor alle provinciën samen, volgens de begrotingen van 1958 tot 1964 (a)

(miljoenen franken)

AARD DER BELASTINGEN	Dienstjaar						
	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Opcentimes op de grondbelasting (op de onroerende voorheffing vanaf 1963)	429,8	542,6	685,6	767,8	797,5	853,5	955,9
Andere provinciale belastingen ...	411,2	428,1	439,6	454,0	487,2	513,4	564,7
Totaal ...	**841,0**	**970,7**	**1 125,2**	**1 221,8**	**1 284,7**	**1 366,9**	**1 520,6**

Bron : Ministerie van Binnenlandse Zaken en van het Openbaar Ambt, Algemene Directie van de Voogdij over Regionale en Lokale Besturen.

(a) Volgens de oorspronkelijke begrotingen.

Verdeling van de provinciale uitgaven
Dienstjaren 1958 tot 1964 (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Administratie	124,0	131,8	143,6	156,9	169,5	180,7	212,0
Justitie-Eredienst ...	15,2	14,2	16,6	15,8	15,2	20,9	21,0
Schone kunsten.....	94,3	92,6	89,0	103,6	111,3	116,5	133,3
Openbaar onderwijs .	983,8	1 085,6	1 097,2	1 157,4	1 308,0	1 416,4	1 617,2
Openbare onderstand.	119,2	131,4	142,0	195,1	206,6	171,0	174,5
Pensioenen.....	83,1	95,7	107,5	108,9	113,8	118,7	127,1
Schuld	457,6	502,2	567,4	604,6	649,8	675,9	712,0
Overdrachten	14,8	17,8	6,1	30,1	14,2	9,3	3,2
Volksgezondheid	124,2	136,1	189,5	198,0	280,2	301,9	322,9
Landbouw (b)	29,4	31,1	66,3	68,5	83,8	94,5	97,9
Wegen en openbare werken	340,4	341,3	349,3	339,6	379,8	397,8	377,7
Bedrijven	244,3	285,0	301,3	304,9	319,4	376,0	440,5
Patrimonium	65,5	66,1	48,8	61,7	66,1	51,5	48,5
Totaal ...	**2 695,8**	**2 930,9**	**3 124,6**	**3 345,1**	**3 717,7**	**3 931,1**	**4 287,8**

Bron : Ministerie van Binnenlandse Zaken en van het Openbaar Ambt, Algemene Directie van de Voogdij over Regionale en Lokale Besturen.

(a) Eigenlijke dienstjaren.
(b) Vanaf 1960 wordt dit hoofdstuk « Economie » genoemd.

Gemeentelijke begrotingen en rekeningen (a)

(miljoenen franken)

DIENSTJAAR	Ontvangsten		Uitgaven		Saldo	
	Begroting	Rekening	Begroting	Rekening	Begroting	Rekening
1954	19 065	21 433	21 187	20 148	— 2 122	+ 1 285
1955	19 661	22 130	22 528	22 214	— 2 867	— 84
1956	20 825	23 310	24 157	23 502	— 3 332	— 192
1957	21 660	24 681	25 339	25 595	— 3 679	— 914
1958	22 778	25 798	27 376	28 133	— 4 598	— 2 335
1959	24 516	25 736	30 681	29 089	— 6 165	— 3 353
1960	24 468	29 310	31 574	31 788	— 7 106	— 2 478
1961	25 685	29 063	33 539	32 390	— 7 854	— 3 327
1962 (b)	32 572	36 398	35 183	34 972	— 2 611	+ 1 426
1963 (c)	30 916	..	33 355	..	— 2 439	..
1964	33 906	..	36 953	..	— 3 047	..

Bronnen : Ministerie van Binnenlandse Zaken en van het Openbaar Ambt. Gemeentekrediet van België.

(a) Algemene dienstjaren.
(b) De belangrijke verhoging ten aanzien van 1961 is het gevolg van het feit dat hoofdstuk I (saldo van vroegere dienstjaren) van de rekeningen van 1962, in ontvangsten, 8.395 miljoen (tegen 4.111 in 1961) en, in uitgaven, 7.267 miljoen (tegen 6.042 in 1961) omvat.
(c) De vermindering ten aanzien van 1962, is het gevolg van het feit dat hoofdstuk I (saldo van vroegere dienstjaren) van de begrotingen voor 1963 nog slechts 2.263 miljoen als ontvangsten (tegen 5.415 in 1962) en 2.406 miljoen als uitgaven (tegen 6.019 in 1962) bedraagt.

Gemeentelijke begrotingen

Ontvangsten en uitgaven van de gewone dienst (a)

Algemene resultaten der verrichtingen van het eigenlijke dienstjaar verdeeld per provincie (b)

Dienstjaren 1963 en 1964

(miljoenen franken)

PROVINCIE	Ontvangsten		Uitgaven		Saldo	
	1963	1964	1963	1964	1963	1964
Antwerpen.....	6 178	6 663	6 816	7 339	— 638	— 676
Brabant	7 298	8 268	7 646	8 600	— 348	— 332
West-Vlaanderen .	2 173	2 267	2 268	2 360	— 95	— 93
Oost-Vlaanderen..	3 487	3 745	3 741	4 033	— 254	— 288
Henegouwen	3 273	3 712	3 561	3 989	— 288	— 277
Luik	3 740	4 085	4 134	4 598	— 394	— 513
Limburg.....	964	1 087	1 072	1 211	— 108	— 124
Luxemburg	596	632	721	754	— 125	— 122
Namen	945	1 006	990	1 065	— 45	— 59
Totaal ...	**28 654**	**31 465**	**30 949**	**33 949**	**— 2 295**	**— 2 484**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek

(a) Begrotingen gestemd door de Gemeenteraden en goedgekeurd door de Bestendige deputatie, inclusief beroepen, exclusief de wijzigingen tijdens het lopend dienstjaar.
(b) Alle hoofdstukken samen, behalve hoofdstuk 1 « Saldo der vorige dienstjaren ».

Verdelingsfondsen ten voordele van de gemeenten

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1960	1961	1962	1963	1964 (a)
Fonds der Gemeenten	5 456	5 836	6 004	6 217	8 960
Gemeentefonds voor Openbare Onderstand	1 325	1 325	1 331	1 353	—
Fonds der vier grote steden	600	600	600	600	—
Speciale Fondsen.....	550	474 (b)	474 (b)	274	—
Totaal ...	**7 931**	**8 235**	**8 409**	**8 444**	**8 960**

Bron : Ministerie van Binnenlandse Zaken en van het Openbaar Ambt, Algemene Directie van de Voogdij over Regionale en Lokale Besturen.

(a) Nieuw regime ingesteld door de wet van 16 maart 1964 betreffende het Fonds der Gemeenten.
(b) Inclusief een aanvullend bedrag van 194 miljoen voor het Fonds der Gemeenten en van 50 miljoen voor het Gemeentefonds voor Openbare Onderstand.

Gemeentelijke opcentimes op de onroerende voorheffing (a)

OPCENTIMES (b)	Aantal gemeenten							
	1957	1958	1959	1960	1961	1962(c)	1963	1964
0 tot 199	50	46	24	14	12	76	75	58
200 tot 299	6	5	5	5	3	88	78	72
300 tot 399	339	296	194	125	98	220	158	116
400 tot 499	483	350	166	84	57	584	409	314
500 tot 599	1 047	974	492	196	108	1 138	1 204	1 119
600 tot 799	365	481	359	212	119	466	586	798
800 tot 999	328	444	1 232	1 625	1 655	75	132	161
1 000 en meer	48	70	191	402	611	16	21	25
Totaal ...	2 666	2 666	2 663	2 663	2 663	2 663	2 663	2 663

Bron : Ministerie van Binnenlandse Zaken en van het Openbaar Ambt, Algemene Directie van de Voogdij over Regionale en Lokale Besturen.

(a) Voor de jaren vóór 1963 grondbelasting.
(b) Voor de jaren vóór 1964 : van 0 tot 200; van 201 tot 300; van 301 tot 400; van 401 tot 500, enz...
(c) Na de kadastrale herwaardering.

Leningen en toelagen aan de gewestelijke en lokale besturen

(miljoenen franken)

JAARTAL	Leningen toegestaan door het Gemeentekrediet van België		Toelagen van de Staat	Totaal
	Gewone leningen	Leningen « Staats-aandeel » (a)		
1956	3 562	—	2 330	5 892
1957	2 603	—	2 389	4 992
1958	3 594	—	2 196	5 790
1959	5 640	—	2 760	8 400
1960	4 560	290	2 307	7 157
1961	6 182	1 262	1 858	9 302
1962	6 530	1 363	1 322	9 215
1963	7 481	1 517	1 351	10 349
1964	8 768	2 138	1 397	12 303

Bron : Gemeentekrediet van België.

(a) Leningen waarvan de financiële last door de Staat moet worden gedragen in toepassing van het koninklijk besluit van 22 oktober 1959 (*Belgisch Staatsblad* van 7 november 1959).

Gemeentelijke begrotingen

Uitgaven van de gewone dienst (a)

Algemene resultaten per administratief hoofdstuk

Dienstjaren 1957 tot 1964

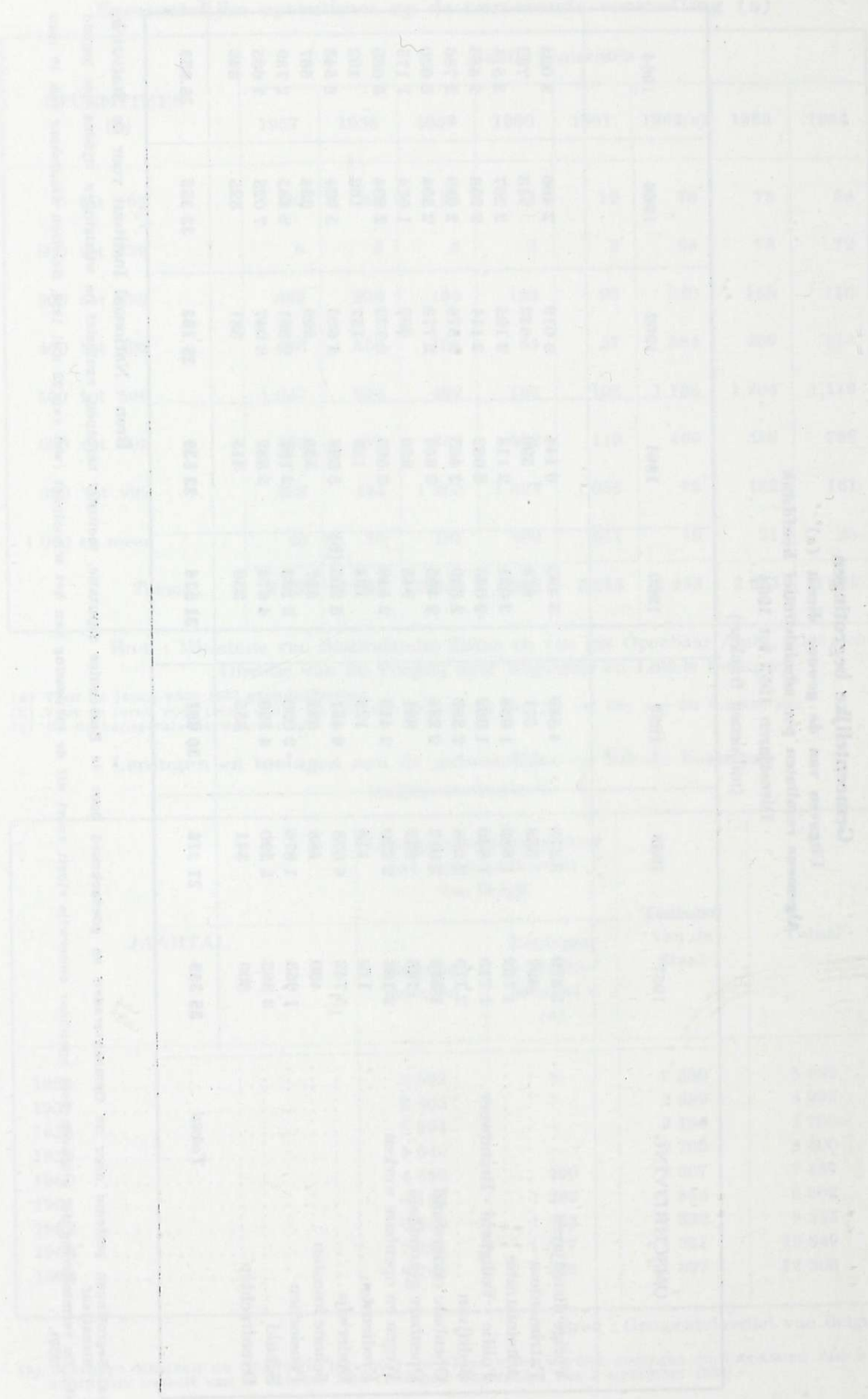
(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Vorige dienstjaren	2 819	3 273	4 569	5 495	6 144	6 019	2 406	3 004
Patrimonium	497	538	571	678	599	642	713	732
Administratie	1 732	1 882	1 958	2 021	2 113	2 195	2 267	2 511
Politie - Veiligheid - Brandweer	1 713	1 840	1 962	2 043	2 082	2 111	2 253	2 484
Bedrijven	2 119	2 288	2 359	2 349	2 465	2 578	2 649	2 786
Openbare onderstand	1 882	2 012	2 284	2 465	2 644	2 773	2 594	3 030
Openbare gezondheid	785	832	891	943	959	992	1 074	1 175
Wegen en openbare werken	2 183	2 220	2 416	2 548	2 563	2 723	2 834	3 060
Erediensten	110	118	125	134	139	157	162	192
Onderwijs	5 742	6 078	6 451	5 205 (b)	5 396	5 605	5 934	6 543
Schone kunsten	430	488	521	537	556	599	634	687
Pensioenen	1 653	1 876	2 020	2 123	2 182	2 361	2 485	2 739
Schuld	3 365	3 590	4 199	4 674	5 382	6 047	7 025	7 665
Overdrachten	309	341	355	359	315	381	325	345
Totaal	**25 339**	**27 376**	**30 681**	**31 574**	**33 539**	**35 183**	**33 355**	**36 953**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Begrotingen gestemd door de Gemeenteraden en goedgekeurd door de Bestendige deputatie, inclusief beroepen, exclusief de wijzigingen tijdens het lopend dienstjaar.

(b) De vermindering der uitgaven voor openbaar onderwijs vloeit voort uit de toepassing van het schoolpact (wet van 29 mei 1959, *Belgisch Staatsblad* van 19 juni 1959).

HOOFDSTUK III

GELD EN KREDIET

AFDELING I.
GELDHOEVEELHEID EN GELDMARKT

De meeste tendenties die in 1963 op monetair gebied toonaangevend waren, zetten zich nog gedurende een gedeelte van 1964 door; ze wijzigden zich nadien, onder invloed van twee hoofdfactoren : het binnenlands conjunctuurbeleid en de evolutie van de transacties met het buitenland, zodanig dat hij het eind van het jaar een zekere ontspanning mocht worden opgetekend.

De verzwakking van de monetaire groei in 1964 ten opzichte van 1963 is een eerste belangrijk aspect : zij treft zowel de monetaire als de quasi monetaire liquiditeiten. De geldhoeveelheid vermeerderde met nagenoeg 20 miljard, tegen iets meer dan 25 miljard in 1963. De respectieve groei van het chartaal en giraal geld werd tijdens die twee jaren in gelijke mate verdeeld, wat op een snellere toeneming van het giraal geld duidt, dat nu 45,2 % van de totale geldhoeveelheid opneemt, tegen 44,9 % in 1963. De evenredige stijging van deze totale geldhoeveelheid verloopt een weinig trager dan in 1961 en 1962. Deze afremming wordt echter gedeeltelijk gecompenseerd door een versnelde omloop van de bankdeposito's. Hetzelfde verschijnsel wordt bij de postrekeningen weergevonden; de laatste tendentie blijkt er echter tegengesteld.

De quasi monetaire liquiditeiten namen sneller toe dan de geldhoeveelheid zelf, maar de remming van de expansiebeweging is er ten opzichte van 1963 toch gevoeliger (van 14,7 % naar 9,5 %). In feite vloeit de vermeerdering met 6,1 miljard van deze quasi monetaire middelen voort uit een uiteenlopende evolutie van de termijndeposito's in Belgische franken en van de deviezendeposito's. De eerste verhoogden met 10,1 miljard, als gevolg van de vooruitgang van de inlagen op depositoboekjes — een vrij vertraagde expansie nochtans ten opzichte van de uitzonderlijke resultaten van 1963 — en van een aanwakkering van de belangstelling voor de termijndeposito's, waarvan het bedrag in 1963 geslonken was. De deposito's in buitenlandse geldsoorten waren daarentegen niet gezocht : ze daalden met 4 miljard, wat hen tot onder het niveau van 1960 brengt.

Rekening gehouden met deze wijzigingen, nam het totaal volume aan betaalmiddelen ter beschikking van de economie, met 25,8 miljard toe in 1964, tegen 33,6 miljard in 1963. De groeivertraging van de monetaire en quasi monetaire liquiditeiten is het gevolg van de evolutie van de monetaire financiering van de Schatkist en van de kredietverlening aan de in België gevestigde bedrijven en particulieren. De transacties met het buitenland, daarentegen, die het voorgaande jaar een negatieve invloed hadden, gaven in 1964 aanleiding tot een tamelijk belangrijke geldcreatie.

In feite bleef het saldo van de lopende verrichtingen en van het kapitaalverkeer van de bedrijven en de particulieren — dat in 1963 gaandeweg verslecht was, om over het ganse jaar een tekort van 1,4 miljard te laten — negatief tijdens het eerste kwartaal. Een ommekeer volgde weldra, en een batig saldo van 6,5 miljard werd tijdens het laatste kwartaal geboekt. Deze kentering is te danken aan de zeer gunstige toestand van het goederen- en dienstenverkeer en, in het bijzonder, aan de gunstige wijziging die de verrichtingen op goederen kenmerkte.

De goud- en nettodeviezenvoorraad der Belgische en Luxemburgse geldscheppende instellingen steeg met 10,8 miljard. Men hoeft naar 1958 terug te grijpen om een vermeerdering van dergelijke omvang te ontmoeten. De voorraad van de Nationale Bank verhoogde met 12,6 miljard, enigszins meer dus dan het voorgaande jaar, maar, in 1964, werd dit accres niet geneutraliseerd door de toeneming der nettoverplichtingen der andere geldscheppende instellingen die in 1964 slechts met 1,8 miljard opliepen, tegen 11,8 miljard in 1963. Deze toestand wordt voor een goed deel verklaard door het feit dat in 1963 de Belgische banken in het buitenland belangrijke deviezenverplichtingen aangegaan hadden, ten einde kredieten aan de Staat te verlenen : in 1964 verzwakte die invloed aanmerkelijk daar de Schatkistpositie veel ruimer werd. Dit verklaart eveneens de evolutie van de vorm die de stijging van de goud- en nettodeviezenvoorraad van de Nationale Bank aannam : de convertibele valuta die in 1963 nog drie vierde van de aangroei voor zich namen, bereikten ditmaal niet eens de helft. Het goudincasso, daarentegen, nam met 3,9 miljard toe. Op te merken valt ook dat de schuldvorderingen op het Internationaal Muntfonds een vrij aanzienlijke vooruitgang boekten, o.m. in december, onder invloed van de financiering door de Bank van de lening door België aan het Internationaal Muntfonds toegestaan, in uitvoering van de Algemene Leenakkoorden.

Indien het totaal volume van monetaire en quasi monetaire liquiditeiten minder snel toenam, ondanks een verhoogde creatie uit hoofde van de transacties met het buitenland, dan is dit gedeeltelijk te wijten aan de tragere aangroei van de kredieten aan in België gevestigde bedrijven en particulieren. Hun stijging beliep 11,6 miljard tegen 17,3 miljard het voorgaande jaar. De driemaandelijkse gegevens duiden op een bedrag van meer dan vier miljard voor de eerste drie maanden, waar, in het algemeen, dit jaargedeelte een zeer zwak positief verloop kent, of, vaker zelfs, een negatief verloop. In feite volgden de kredieten bij de aanvang van 1964 de opwaartse tendentie die reeds in 1963 sterk tot uiting kwam. De stijging met 7,6 miljard voor het eerste halfjaar is te vergelijken met die van 5,8 miljard voor de overeen-

komstige periode van 1963. Het beleid van kredietvernauwing dat geleidelijk werd doorgevoerd sinds de helft van het jaar 1963, ten einde deze opgang in te dijken, en die tot de reeds vermelde maatregelen van 1964 leidde, doet haar uitwerking reeds gevoelen in de statistieken der volgende maanden : voor het laatste kwartaal en zelfs voor het ganse tweede halfjaar is het accres kleiner dan tijdens ieder der laatste vijf jaren.

Vanuit het standpunt van de netto monetaire weerslag, droegen de kredieten aan in België gevestigde bedrijven en particulieren, enigszins minder bij tot de vorming van liquiditeiten, dan hoger is vermeld : de netto-aanbrengst bedroeg 9,4 miljard, tegen 18,3 miljard. Dit berust op de financiering, die van genoemde kredieten uitging, buiten de geldscheppende instellingen om. Deze herfinanciering ging in stijgende lijn tot einde mei, ogenblik waarop het bedrag van dergelijk gemobiliseerde kredieten van 5,6 miljard dat van einde 1963 overschreed. Op hetzelfde tijdstip liepen de kredieten, door de geldscheppende instellingen zelf gefinancierd, slechts met 500 miljoen op. De tendentie sloeg sindsdien om, zodanig zelfs dat de financiering in de niet-geldscheppende instellingen einde december tot een lager niveau terugliep dan dat van een jaar tevoren. Eenzelfde verschijnsel deed zich voor met de handelskredieten aan het buitenland, oorspronkelijk door de geldscheppende instellingen verstrekt.

Bij het beschouwen van de evolutie der kredieten, niet alleen enkel door deze instellingen verstrekt, maar ook door een grotere groep van kredietverdelers, met inbegrip dus van de overige openbare kredietinstellingen en van de particuliere spaarkassen, is het mogelijk een juister beeld op te hangen van de volledige aanwending van het kredietsysteem door bedrijven en particulieren en zo de werkelijkheid van het kredietbeleid te benaderen. Het gaat om de opgenomen bedragen van oorspronkelijk door deze instellingen verstrekte kredieten. Het groeitempo van het totale bedrag van de kredieten in depositobanken, openbare kredietinstellingen en particuliere spaarkassen opgenomen, slonk voor het ganse jaar van 13,7 % in 1963 tot 12,2 % in 1964. De toeneming der kredieten, oorspronkelijk door deze instellingen verstrekt, beliep 8,1 % tijdens het eerste en 4,7 % tijdens het tweede halfjaar.

In feite volgden sommige categorieën van instellingen de afrembeweging van de krediet-omvang met min of meer vertraging, en dit om diverse redenen. Zo liep het opgenomen bedrag van de door de particuliere spaarkassen verstrekte kredieten, op tot 17 % in 1964 ten opzichte van 13 % in 1963, toen het stijgingstempo enigszins trager verliep dan normaal. Ook het groeitempo der opgenomen bedragen in de openbare kredietinstellingen, met inbegrip van de Nationale Bank en het Herdiscontering- en Waarborginstituut, nam niet af in 1964.

In dit verband hoeft men rekening te houden met de zwakke verhoging van het uitstaande krediet, begin 1963, en eveneens met het bijzonder karakter van de kredieten door het grootste gedeelte van de instellingen van de categorie toegekend, en die volledig en voor vrij lange looptijden kunnen opgenomen worden. De doelmatigheid van het beleid door de openbare kredietinstellingen aangekleefd, en dat aansluit bij de maatregelen tot krediet-

afbakening in 1964, zou er dan ook bij winnen moest ze afgewogen worden op grond van de evolutie der nieuw toegestane kredieten, dan wel op grond van de reeds opgenomen bedragen. Slechts tijdens het vierde kwartaal werd de groei van deze laatste kleiner dan in 1963, van het ogenblik dat de hausse van de debetrentepercentages, de afneming van de opvraagmarges der oude kredieten en de remming der nieuwe verbintenissen, een voller uitwerking kregen. In totaal bedraagt de kredietexpansie 10,6 % in 1964 ten opzichte van 10,2 % in 1963 en voor het gemiddelde van 1959-1963.

Voor de depositobanken luiden de overeenkomstige gegevens als volgt : 13,2 % voor 1964, tegen 19,7 % het voorgaande jaar. Deze aanmerkelijke inkrimping kan echter niet verhinderen dat het groeitempo van 1964 hoger blijft dan dat van de openbare kredietinstellingen. Een zeer sterke vertraging drukte haar stempel nog op het eerste halfjaar, wat de versteviging van het beperkingsbeleid rechtvaardigde, ook onder zijn meer concrete vormen van gedeeltelijke prijsverhoging van het krediet, van vastlegging van meer strikte normen van toepassing op het herdisconto van handelspapier en van instelling van een monetaire reservecoëfficiënt.

Tijdens het derde kwartaal werd een trager tempo vastgesteld in de toeneming der opgevraagde kredieten, te weten 1,4 miljard, tegen 4,1 miljard tijdens de overeenkomstige periode van 1963. Het accres hernam tijdens het vierde kwartaal, wat normaal is voor die tijd van het jaar, maar het was geringer dan in 1963. Deze onloochenbare verzwakking van de kredietaanvraag tijdens het tweede halfjaar, werd bekomen niet ten nadele van de kredieten ter financiering van de uitvoer, noch ten nadele van de investeringskredieten in de sectoren industrie, landbouw en ambachtswezen, maar dank zij een inkrimping van kredieten voor andere binnenlandse verrichtingen aangewend, zo o.m. voor de verkoop op afbetaling en de persoonlijke leningen en voor kredieten die een invoer vertegenwoordigen.

De kredietexpansie in 1964, in de lijn van de evolutie van voorgaande jaren, nam trouwens vooral de vorm aan van kaskredieten en van niet-herdisconteerbare discontokredieten, categorieën waar de mogelijkheden tot herfinanciering ten zeerste beperkt zijn, wat, op lange termijn, de inkrimping van de liquiditeitsgraad der banken tot gevolg heeft. Het volledig accres van de acceptkredieten, die van 18,8 tot 21,3 miljard opliepen, bestond echter uit geviseerde bankaccepten, wat de mobilisatiemogelijkheid verhoogt.

De stijging der kredieten in Belgische franken, door de depositobanken gefinancierd en gemobiliseerd, bedroeg voor het jaar 12,3 %. Deze vermeerdering dient te worden gezien in functie van het feit dat einde mei het groeipercentage in 12 maanden nog tot 21,8 % opliep, en zelfs vaak 25 % bereikt had tijdens de tweede helft van 1963. Het totaal bedrag aan handelspapier en accepten in Belgische franken door de banken gemobiliseerd, lag bij het einde van het jaar, op een lichtelijk lager niveau dan een jaar tevoren. De oorsprong van deze evolutie ligt in de inkrimping van de gemobiliseerde accepten, die ten volle de stijging van het bedrag van het herdisconteerde handelspapier, van 11,1 tot 13,5 miljard, compenseerde. Dit laatste papier was ten belope van 0,9 miljard ondergebracht bij de Nationale Bank, ten belope van 3 miljard bij het Herdiscontering- en Waarborginstituut en ten belope

van 7,1 miljard bij andere parastatalen en voor het saldo bij nog andere herdisconteringsinstellingen.

Het totaal bedrag dat, per maandeinde, tussen 12 en 17,4 miljard schommelde, kan vergeleken worden met dat van 1957, eveneens een jaar van sterke hoogconjunctuur, met dit verschil dat toentertijd het herdisconto bij de Nationale Bank voortdurend veel hoger lag dan te huidigen dage, nu de andere parastatale instellingen de belangrijkste rol spelen. Deze evolutie lijkt vrij normaal indien men oog heeft voor de grotere omvang, in het kader van het globaal kredietvolume door de banken verstrekt, van de kredieten ter financiering van investeringen of van de mobiliseringen van kredieten met vrij lange looptijd.

De tussenkomst van de Nationale Bank was nochtans zeer belangrijk in het midden van het jaar, na een periode van stabiliteit in haar portefeuille tijdens het eerste halfjaar; nadien nam het bedrag der herdisconteerde wissels geleidelijk af, tot en met de jaarlijkse vervaldag. Een vrij gelijklopende evolutie kenmerkte de markt van het privaatdisconto waar het aanbod van wissels tijdens het eerste halfjaar belangrijke afmetingen aannam, maar voor de rest van het jaar verzwakte. De vraag volgde een gelijkaardige evolutie, de tempering van juli niet te na gesproken. De voorwaarden door het Herdiscontering- en Waarborginstituut (H.W.I.) gesteld tot aankoop van geviseerde bankaccepten, op minder dan 120 dagen, volgden de stijging van het overeenkomstige rentetarief van de Nationale Bank, te weten een toeneming van 0,50 %. Het H.W.I. verlaagde, in september en november, de rentetarieven alvorens hen voor de jaarlijkse vervaldag op een tussenniveau te brengen. De vrije rentevoeten, op de markt van het privaatdisconto vastgesteld, voor verhandeling, langs het H.W.I. om, van niet-geviseerde bankaccepten met een looptijd van ongeveer 120 dagen, schommelden heviger en liepen o.m. trapsgewijs op, van 4,5 %tot 5,75 %, van mei tot juli, om de laatste vier maanden van het jaar op 5,5 % of een weinig lager te blijven staan.

De activiteit van het H.W.I. waarvan de wettelijke hoogtegrens der verbintenissen van 12 tot 16 miljard werd gebracht, bereikte nieuwe maxima : het totaal uitstaand bedrag van zijn tussenkomst beliep gemiddeld 20,2 miljard, wat meer dan één zevende hoger ligt dan het niveau van 1963. Van een dagelijks bedrag van 13,4 miljard verhandelde wissels, verkocht of plaatste het Instituut er gemiddeld 9,4 miljard, zodat er 4 miljard ter financiering overbleef waarvan het 2 miljard moest herdisconteren, tegenover 2,5 miljard in 1963. Het Instituut en zijn markt konden dus instaan voor een financiering van gemiddeld 86 % van de verhandelde wissels ten aanzien van 80 % het voorgaande jaar. Deze verbetering waardoor het resultaat van 1964 beneden de percentages ligt van de jaren die 1963 voorafgaan, vloeit voort uit de betere voorwaarden tot kredietopneming die het H.W.I. op de daggeldmarkt aantrof.

Op deze markt inderdaad was het aanbod overvloediger dan in 1963 en het daggemiddelde der verhandelde kapitalen steeg van 3,4 miljard tot 4,6 miljard. De banken en de overige kredietverstrekkende instellingen, buiten het Rentenfonds, vergrootten er hun medewerking. Dank zij deze ruimere middelen verhoogde dit laatste organisme in het eerste en het vierde kwartaal

tijdelijk zijn leningen. Het gewogen gemiddelde van de daggeldrente steeg van 2,28 in 1963 tot 3,34 in 1964; na het bereiken van een maximum in juli, verminderde de rentevoet op vrij bruuske manier, om 3,01 te bedragen in december.

Deze overeenkomstige ontwikkeling — trouwens zeer logisch — die de bijzonderste facetten van de geldmarkt kenmerkten, zowel qua rentevoeten als qua wijzen van mobilisering bijvoorbeeld, en wat kan gesynthetiseerd worden tot een geleidelijke opwaartse druk, gevolgd door een zekere ontspanning tijdens de laatste maanden van 1964, vindt dus een gedeeltelijke verklaring in de afzwakking van het groeitempo van de opgenomen kredieten. Een ander element is nochtans essentieel voor een volledige interpretatie : de toeneming der actiemiddelen, door de banken verzameld. Deze uitbreiding die zeer traag verliep tijdens het eerste semester (+ 3,9 miljard), kende een veel sneller verloop tijdens de tweede helft van het jaar (+ 10,4 miljard) ; voor het ganse jaar bedroeg de verhoging der deposito's 14,3 miljard ten opzichte van 19,3 miljard in 1963; dit is dus minder dan 10 %. De deposito's in vreemde valuta van ingezetenen en van vreemdelingen daalden van 12,2 tot 8,7 miljard, van einde 1963 tot einde 1964. De expansie van 17,8 miljard der deposito's in Belgische franken werd voor 15 miljard tot stand gebracht tijdens de laatste vijf maanden van 1964. De liquiditeit der banken verhoogde inderdaad tijdens het laatste kwartaal, in verband met de toevloed van kapitalen uit het buitenland. De termijndeposito's namen eveneens toe, o.m. onder de werking van de hausse van de kredietrentetarieven en van het nieuwe regime van de « grote deposito's » en in tegenstelling met hun inkrimping in 1963. De inlagen op depositoboekjes slonken echter.

Het verloop in de actiemiddelen der banken wordt verklaard door de wijziging die plaatsgreep in de houding van het publiek ten aanzien van de verschillende soorten financiële activa. Onder invloed van een geleidelijke verhoging der rentevoeten in 1963 en in het begin van 1964, en van een verzwakking der reacties op de fiscale hervorming, werden de minder liquide vastrentende beleggingen, zoals obligaties, kasbons en termijndeposito's, opnieuw omvangrijker.

Deze evolutie is een belangrijke factor in de financieringsvormen van de Schatkist, waarvan de nettobehoeften, zoals elders werd aangestipt, aanmerkelijk slonken ten opzichte van het voorgaande jaar. De creatie van liquiditeiten, toe te schrijven aan de monetaire financiering van de overheid, daalde van 23,8 miljard tot 13,9 miljard in 1964. De afneming is nog sterker als men zich tot de Staat beperkt waarvan de respectievelijke gegevens 24,0 en 11,9 miljard luiden. Dat wijst erop dat in 1964, in tegenstelling tot 1963, de andere publiekrechtelijke lichamen opnieuw een positieve invloed hadden bij de vorming van liquiditeiten voor een bedrag van nagenoeg 2 miljard, wat in de lijn blijft van de resultaten van de jaren 1960 tot 1962. Tegenover deze vrij uiteenlopende gegevens der laatste twee jaren dient te worden opgemerkt dat, in tegenstelling tot de Staat, die in 1964 belangrijke leningen uitschreef, de andere publiekrechtelijke lichamen vrijwel geen beroep deden op de Belgische markt van langlopend kapitaal, wat in 1963 in ruime mate het geval was geweest.

Verloop van de geldhoeveelheid

Toestand einde maand
(miljarden franken)

MAAND	Chartaal geld			Giraal geld							Veranderingen van de geldhoeveelheid per tijdspanne
					In handen van bedrijven en particulieren (b)						
	Biljetten en munten van de Schatkist	Biljetten van de Nationale Bank van België	Chartale geldhoeveelheid (a)	In de handen van de Schatkist en de lagere publiekrechtelijke lichamen	Rekeningencourant bij de Nationale Bank van België (a)	Tegoeden op postrekening (a)	Direct opeisbare deposito's en op ten hoogste één maand bij de banken en parastatale instellingen (a)	Totaal	Girale geldhoeveelheid	Totale geldhoeveelheid	
1956 December	5,4	111,5	114,3	6,5	0,6	21,3	55,6	77,5	84,0	198,3	+ 5,8
1957 December	5,4	112,7	115,5	6,4	0,9	22,0	53,2	76,1	82,5	198,0	— 0,3
1958 December	5,5	117,4	120,3	7,2	0,5	24,0	57,5	82,0	89,2	209,5	+ 11,5
1959 December	5,6	118,3	121,3	7,6	0,5	25,8	61,1	87,4	95,0	216,3	+ 6,8
1960 December	5,8	124,1	126,8	7,3	0,7	26,9	58,7	86,3	93,6	220,4	+ 4,1
1961 December	6,0	129,1	132,2	10,0	0,6	27,9	66,7	95,2	105,2	237,4	+ 17,0
1962 December	6,2	138,5	141,7	10,6	0,5	30,4	71,3	102,2	112,8	254,5	+ 17,1
1963 December (c)	6,3	150,5	153,7	12,1	0,5	32,9	79,8	113,2	125,2	279,0	+ 24,5
1964 Januari	6,3	147,7	151,3	9,5	0,3	34,1	76,0	110,4	119,9	271,2	— 7,8
Februari	6,3	148,1	151,6	10,5	0,4	31,8	75,8	108,0	118,5	270,1	— 1,1
Maart	6,3	148,6	151,5	11,3	0,4	32,6	78,6	111,6	122,9	274,3	+ 4,2
April	6,3	150,2	153,6	10,0	0,3	35,2	76,9	112,5	122,5	276,1	+ 1,8
Mei	6,3	151,5	154,8	11,8	0,4	33,7	81,3	115,4	127,2	282,0	+ 5,9
Juni	6,4	153,9	157,1	12,4	0,4	35,8	81,5	117,6	130,0	287,1	+ 5,1
Juli	6,5	155,9	159,2	9,1	0,4	36,6	77,5	114,4	123,5	282,7	— 4,4
Augustus	6,6	155,0	158,5	9,9	0,3	34,6	78,9	113,8	123,7	282,2	— 0,5
September	6,6	155,0	158,4	11,8	0,4	34,2	80,5	115,0	126,8	285,1	+ 2,9
Oktober	6,6	155,9	159,5	10,8	0,3	35,3	80,6	116,2	127,0	286,4	+ 1,3
November	6,6	155,8	159,2	9,6	0,3	33,1	83,0	116,4	126,0	285,2	— 1,2
December	6,8	160,3	163,8	10,9	0,6	35,9	87,6	124,1	134,9	298,7	+ 13,5

(a) Na aftrekking van de kassaldi der geldscheppende instellingen.
(b) Inclusief sommige administratieve parastatale instellingen.
(c) Nieuwe reeks vanaf juni 1963. Voor de verklaring van de verschillen tussen de nieuwe en de oude reeks verwijzen wij de lezer naar het artikel « Geldscheppende instellingen — Herziening van sommige statistische gegevens (hoofdstuk XIII) » opgenomen in het *Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting*, XXXVIIIe jaargang, deel II, n^r 8, september 1963, blz. 174-177.

Bron : Nationale Bank van België.

Gezamenlijke balansen

(miljar

EINDE PERIODE	Geld-hoeveelheid	Quasi-monetaire liquiditeiten			Totaal van de geldhoeveelheid en van de quasi-monetaire liquiditeiten	Goud en nett devieze voorra
		In handen van de bedrijven en particulieren		In handen van de Schatkist		
		Deposito's in Belgische franken (a)	Deposito's in buitenlandse geldsoorten			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1958 Maart	197,0	25,4	3,0	0,4	**225,8**	60,2
Juni	206,1	25,0	2,5	0,5	**234,1**	66,2
September	202,0	26,9	2,6	0,5	**232,0**	70,1
December	209,5	27,4	2,6	0,6	**240,1**	72,1
1959 Maart	209,7	30,1	3,3	0,7	**243,8**	70,3
Juni	214,0	29,2	3,1	0,7	**247,0**	69,7
September	209,6	30,9	3,1	0,6	**244,2**	71,2
December	216,3	31,5	4,3	0,5	**252,6**	70,7
1960 Maart	212,5	36,1	4,8	0,5	**253,9**	72,8
Juni	219,9	33,5	5,8	0,3	**259,5**	74,5
September	214,2	33,7	8,0	0,3	**256,2**	67,2
December	220,4	34,7	7,2	0,2	**262,5**	74,8
1961 Maart	222,6	37,5	7,9	0,1	**268,1**	73,3
Juni	226,8	38,0	7,9	0,1	**272,8**	68,2
September	228,6	41,1	8,4	—	**278,1**	70,9
December	237,4	43,6	8,0	—	**289,0**	77,8
1962 Maart	236,3	47,5	8,2	0,1	**292,1**	84,6
Juni	245,0	47,9	7,9	—	**300,8**	82,4
September	246,7	50,4	8,0	—	**305,1**	80,9
December	254,5	48,5	7,4	—	**310,4**	80,5
1963 Maart	262,6	50,7	7,4	0,1	**320,8**	83,8
Juni (b)	272,3	51,3	8,2	—	**331,8**	83,3
September	267,8	53,1	8,4	—	**329,3**	80,6
December	279,0	55,0	9,1	—	**343,1**	78,9
1964 Maart	274,3	58,3	10,1	—	**342,7**	78,2
Juni	287,1	58,3	8,1	—	**353,5**	78,8
September	285,1	64,1	5,0	—	**354,2**	80,9
December	298,7	65,1	5,1	—	**368,9**	88,1

(a) Deze deposito's omvatten de termijndeposito's en de spaarboekjes.
(b) Nieuwe reeks. Voor de verklaring van de verschillen tussen de nieuwe en de oude reeks, zie : « Geldscheppende instellingen. Herziening van sommige statistische gegevens (hoofdstuk III) » *(Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting*, XXXVIII[e] jaargang, deel II, n[r] 8, september 1963, blz. 174-177).

heppende instellingen

en)

Vorderingen op de overheid				Discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten aan bedrijven en particulieren		Obligatieleningen van de depositobanken	Vorderingen en schulden tegenover niet geldscheppende financiële instellingen	Diversen
ingen de aat	Nettovorderingen op het Rentenfonds	Vorderingen op de andere openbare besturen	Totaal	Gefinancierd door de geldscheppende instellingen	*Pro memorie* : gefinancierd door en buiten de geldscheppende instellingen			
(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)
22,5	0,4	2,0	**124,9**	48,8	*60,2*	— 5,3	+ 2,8	— 5,6
25,0	2,0	2,2	**129,2**	45,7	*58,3*	— 5,8	+ 3,0	— 4,2
20,4	3,7	1,7	**125,8**	43,5	*55,8*	— 6,3	+ 3,6	— 4,7
26,4	4,1	2,1	**132,6**	43,8	*56,3*	— 6,6	+ 4,1	— 5,9
29,5	3,9	2,9	**136,3**	45,2	*55,9*	— 6,8	+ 4,4	— 5,6
29,6	5,0	3,9	**138,5**	44,8	*55,8*	— 6,9	+ 4,7	— 3,8
28,0	2,0	4,0	**134,0**	45,1	*55,9*	— 6,9	+ 5,3	— 4,5
32,4	4,6	4,0	**141,0**	48,1	*59,6*	— 6,9	+ 5,1	— 5,4
33,6	2,0	4,3	**139,9**	48,5	*60,1*	— 6,9	+ 5,6	— 6,0
36,2	2,1	4,5	**142,8**	49,2	*61,2*	— 7,0	+ 5,6	— 5,6
42,7	3,9	3,7	**150,3**	48,8	*60,0*	— 7,2	+ 5,3	— 8,2
35,9	5,8	4,7	**146,4**	53,0	*65,4*	— 7,6	+ 4,9	— 9,0
43,6	4,0	4,2	**151,8**	51,4	*64,5*	— 7,9	+ 5,4	— 5,9
49,3	4,1	4,7	**158,1**	54,1	*67,3*	— 8,2	+ 6,1	— 5,5
54,3	3,4	4,2	**161,9**	54,6	*69,7*	— 8,4	+ 6,3	— 7,2
47,4	5,2	6,1	**158,7**	61,2	*75,2*	— 8,6	+ 6,8	— 6,9
47,3	3,2	5,6	**156,1**	61,7	*73,9*	— 9,1	+ 7,0	— 8,2
51,9	4,4	5,5	**161,8**	63,5	*77,8*	— 9,8	+ 8,9	— 6,0
54,8	5,8	6,6	**167,2**	66,8	*78,6*	— 10,4	+ 9,0	— 8,4
49,0	7,0	7,7	**163,7**	72,9	*86,7*	— 11,1	+ 10,1	— 5,7
59,8	7,2	6,0	**173,0**	74,5	*88,6*	— 11,1	+ 10,3	— 9,7
67,6	7,5	5,0	**180,1**	77,3	*89,2*	— 11,2	+ 10,2	— 7,9
66,6	6,9	5,1	**178,6**	80,6	*92,6*	— 11,3	+ 10,1	— 9,3
71,7	7,4	5,8	**184,9**	89,8	*100,8*	— 11,4	+ 11,0	— 10,1
74,6	7,0	4,8	**186,4**	89,2	*105,0*	— 11,2	+ 10,5	— 10,4
77,6	8,8	5,9	**192,3**	93,6	*108,3*	— 11,2	+ 10,5	— 10,5
75,4	7,8	5,8	**189,0**	95,6	*109,6*	— 11,3	+ 11,2	— 11,2
80,3	7,7	6,8	**194,8**	99,1	*112,1*	— 11,4	+ 10,8	— 12,5

Bron : Nationale Bank van België.

Oorzaken van de veranderinge

(miljard

TIJDVAK	Geldhoeveelheid (1)	Quasi-monetaire liquiditeiten (2)	Totaal van de geldhoeveelheid en van de quasi-monetaire liquiditeiten (3)	Transacties met het buitenland (lopend saldo + kapitaaltransacties van de bedrijven en particulieren) (4)	Kredieten verleend aan bedrijven en particulieren (5)
1959 1e kwartaal	+ 0,2	+ 3,4	+ 3,6	— 1,7	— 0,6
2e kwartaal	+ 4,3	— 0,9	+ 3,4	— 0,4	— 0,3
3e kwartaal	— 4,4	+ 1,6	— 2,8	— 0,4	+ 0,2
4e kwartaal	+ 6,7	+ 1,7	+ 8,4	+ 2,1	+ 3,8
Totaal	+ 6,8	+ 5,8	+ 12,6	— 0,4	+ 3,1
1960 1e kwartaal	— 3,9	+ 5,1	+ 1,2	+ 4,4	+ 0,7
2e kwartaal	+ 7,4	— 1,8	+ 5,6	— 0,7	+ 1,0
3e kwartaal	— 5,2	+ 2,8	— 2,4	— 4,6	— 1,0
4e kwartaal	+ 6,1	—	+ 6,1	— 0,7	+ 5,3
Totaal	+ 4,4	+ 6,1	+ 10,5	— 1,6	+ 6,0
1961 1e kwartaal	+ 2,1	+ 3,3	+ 5,4	— 1,4	— 0,8
2e kwartaal	+ 4,1	+ 0,4	+ 4,5	— 0,6	+ 2,8
3e kwartaal	+ 1,7	+ 3,6	+ 5,3	+ 5,3	+ 2,4
4e kwartaal	+ 8,8	+ 1,8	+ 10,6	+ 4,6	+ 5,5
Totaal	+ 16,7	+ 9,1	+ 25,8	+ 7,8	+ 9,9
1962 1e kwartaal	— 1,1	+ 4,2	+ 3,1	+ 5,0	— 1,3
2e kwartaal	+ 8,7	—	+ 8,7	+ 0,3	+ 3,9
3e kwartaal	+ 1,6	+ 2,6	+ 4,2	+ 1,7	+ 0,8
4e kwartaal	+ 7,9	— 2,5	+ 5,4	— 2,3	+ 8,1
Totaal	+ 17,1	+ 4,3	+ 21,4	+ 4,7	+ 11,5
1963 1e kwartaal	+ 8,1	+ 2,2	+ 10,3	+ 3,3	+ 1,9
2e kwartaal	+ 10,7	+ 1,4	+ 12,1	— 0,1	+ 3,9
3e kwartaal	— 4,5	+ 1,9	— 2,6	— 2,0	+ 3,2
4e kwartaal	+ 11,1	+ 2,7	+ 13,8	— 2,6	+ 8,3
Totaal	+ 25,4	+ 8,2	+ 33,6	— 1,4	+ 17,3
1964 1e kwartaal	— 4,7	+ 4,3	— 0,4	— 1,7	+ 4,1
2e kwartaal	+ 12,8	— 2,0	+ 10,8	+ 0,3	+ 3,5
3e kwartaal	— 1,9	+ 2,7	+ 0,8	+ 1,9	+ 1,3
4e kwartaal	+ 13,5	+ 1,1	+ 14,6	+ 6,3	+ 2,7
Totaal	+ 19,7	+ 6,1	+ 25,8	+ 6,8	+ 11,6

e geldhoeveelheid

ar en)

Herfinanciering buiten de geldscheppende stellingen (stijging : —)		Geldschepping ten behoeve van de overheid		Tegeldemaking van overheidspapier		Obligatie-leningen van de deposito-banken	Kredieten aan niet-geld-schep-pende financiële instellingen	Diversen
van commer-ciële orderingen op het uitenland	van kredieten aan bedrijven en parti-culieren	Staat	Andere overheids-instellingen	aankoop op de markt door de geldschep-pende instellingen	door tussen-komst van het Renten-fonds			
(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)
— 0,4	+ 2,0	+ 1,3	+ 0,4	+ 1,3	+ 1,2	— 0,2	+ 0,2	+ 0,1
+ 0,4	—	— 0,5	+ 1,1	+ 0,2	+ 0,9	— 0,1	+ 0,3	+ 1,8
— 0,2	+ 0,1	— 1,6	— 0,7	+ 0,7	— 0,4	—	+ 0,6	— 1,1
+ 0,4	— 0,8	+ 4,7	—	— 0,4	— 0,3	—	— 0,2	— 0,9
+ 0,2	+ 1,3	+ 3,9	+ 0,8	+ 1,8	+ 1,4	— 0,3	+ 0,9	— 0,1
— 0,9	— 0,3	— 5,4	+ 1,7	+ 1,0	+ 0,2	—	+ 0,6	— 0,7
+ 0,1	— 0,3	+ 5,5	—	— 0,5	+ 0,2	— 0,2	+ 0,1	+ 0,4
— 0,2	+ 0,6	+ 5,7	— 0,7	—	+ 1,0	— 0,2	— 0,4	— 2,6
+ 1,5	— 1,0	+ 0,7	+ 1,3	— 0,4	+ 0,5	— 0,3	— 0,4	— 0,4
+ 0,5	— 1,0	+ 6,5	+ 2,2	+ 0,1	+ 1,9	— 0,7	— 0,1	— 3,3
— 0,5	— 0,8	+ 5,7	— 0,6	+ 1,1	— 0,6	— 0,3	+ 0,8	+ 2,8
+ 0,5	— 0,1	— 0,1	+ 0,6	— 0,1	+ 0,3	— 0,3	+ 0,7	+ 0,8
— 1,0	— 1,9	+ 2,4	— 0,5	+ 0,4	+ 0,1	— 0,3	+ 0,4	— 2,0
— 0,1	+ 1,1	— 4,4	+ 2,5	+ 0,1	+ 0,6	— 0,2	+ 0,6	+ 0,4
— 1,1	— 1,7	+ 3,6	+ 2,0	+ 1,5	+ 0,4	— 1,1	+ 2,5	+ 2,0
— 1,4	+ 1,8	+ 1,6	— 0,2	+ 0,2	— 0,6	— 0,5	— 0,3	— 1,2
+ 1,3	— 2,2	+ 0,3	— 0,1	+ 0,6	+ 0,5	— 0,6	+ 2,3	+ 2,4
— 1,7	+ 2,5	+ 2,7	+ 0,8	+ 0,4	— 0,1	— 0,6	— 0,2	— 2,1
+ 1,6	— 2,0	— 3,8	+ 1,7	— 0,7	+ 0,9	— 0,7	+ 0,6	+ 2,0
— 0,2	+ 0,1	+ 0,2	+ 2,2	+ 0,5	+ 0,7	— 2,4	+ 2,4	+ 1,1
— 1,3	— 0,3	+ 11,6	— 1,3	— 0,2	+ 0,2	— 0,1	+ 0,5	— 3,9
—	+ 0,3	+ 6,4	+ 0,1	— 0,4	+ 0,9	— 0,1	—	+ 1,0
+ 0,5	+ 0,1	— 1,5	+ 0,1	— 0,9	— 0,3	— 0,1	— 0,2	— 1,5
+ 0,3	+ 0,9	+ 7,5	+ 0,9	— 0,1	— 0,9	— 0,1	+ 0,2	— 0,6
— 0,5	+ 1,0	+ 24,0	— 0,2	— 1,6	— 0,1	— 0,4	+ 0,5	— 5,0
— 1,3	— 4,7	+ 3,2	— 0,1	— 0,2	+ 0,1	+ 0,3	+ 0,3	— 0,4
+ 0,7	+ 0,9	+ 4,8	+ 1,3	— 0,3	— 0,4	— 0,1	—	+ 0,1
+ 1,3	+ 0,7	— 0,8	—	— 1,0	— 0,5	— 0,1	— 1,0	— 1,0
— 0,5	+ 1,0	+ 4,7	+ 0,8	— 0,7	— 0,2	—	+ 1,3	— 0,9
+ 0,2	— 2,1	+ 11,9	+ 2,0	— 2,2	— 1,0	+ 0,1	+ 0,6	— 2,2

Bron : Nationale Bank van België.

Goud- en nettodeviezenvoorraad van de Nationale Bank van België

Toestand einde maand
(miljarden franken)

MAAND	Goudvoorraad	Tegoed op het buitenland in convertibele geldsoorten	Netto-vorderingen op de Europese Betalingsunie	Vorderingen op de Europese Monetaire Overeenkomst	Andere netto-tegoeden of verplichtingen (a)	Totaal van de goud- en deviezen-reserves	Beweging van de goud- en deviezen reserves
1956 December	46,2	1,0	9,7	—	0,9	57,8	+ 0,6
1957 December	45,8	1,9	6,8	—	3,8	58,3	+ 0,5
1958 December	63,5	1,4	7,8	—	2.8	75,5	+ 17,2
1959 December	56,7	4,4	5,5	4,4	1,2	72,2	— 3,3
1960 December	58,5	12,6	3,5	4,4	1,6	80,6	+ 8,4
1961 December	62,4	20,4	0,4	8.0	1,5	92,7	+ 12,1
1962 December	68,2	12,8	0,3	6,7	3,0	91,0	— 1,7
1963 December	68,6	21,5	1,1	7,1	4,9	102,2	+ 11,2
1964 Januari	68,6	21,2	0,1	7,1	3,9	100,9	— 1,6
Februari	68,7	21,0	0,1	7,1	2,2	99,1	— 1,8
Maart	68,8	20,9	0,1	8,2	3,8	101,8	+ 2,7
April	69,4	20,0	0,1	8,2	4,0	101,7	— 0,1
Mei	69,6	20,9	0,1	8,2	3,1	102,0	+ 0,3
Juni	69,6	19,8	0,1	8,2	5,5	103,2	+ 1,2
Juli	69,7	20,1	0,1	8,2	5,6	103,7	+ 0,5
Augustus	69,7	21,1	0,1	8,2	3,3	102,4	— 1,3
September	69,7	22,0	0,1	8,2	5,2	105,2	+ 2,8
Oktober	70,2	23,3	0,1	8,2	5,0	106,9	+ 1,7
November	71,7	25,9	0,1	8,2	2,2	108,1	+ 1,2
December	72,5	27,0	0,1	10,2 (b)	5,0	114,8	+ 6,7

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Inclusief vanaf mei 1963, 1.500 miljoen Belgische frank « tegoeden op het buitenland in FB » bestaande uit certificaten met een looptijd van twee jaar van de Amerikaanse Schatkist, waarvan de waarde uitgedrukt is in Belgische franken.
(b) Inclusief 1.500 miljoen Belgische frank speciale Belgische Schatkistbons (wet van 4 januari 1963. Overeenkomst van 1 februari 1963).

Discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten aan bedrijven en particulieren en commerciële vorderingen op het buitenland oorspronkelijk door de geldscheppende instellingen toegestaan

(miljarden franken)

EINDE MAAND	Kredieten aan bedrijven en particulieren			Commerciële vorderingen op het buitenland			Algemeen totaal
	Gefinancierd door geldscheppende instellingen	Gefinancierd door niet-geldscheppende instellingen	Totaal	Gefinancierd door geldscheppende instellingen	Gefinancierd door niet-geldscheppende instellingen	Totaal	
1955 December	44,4	7,6	52,0	3,1	1,0	4,1	56,1
1956 December	49,0	9,4	58,4	3,2	1,1	4,3	62,7
1957 December	52,3	9,2	61,5	3,2	1,2	4,4	65,9
1958 December	43,8	12,4	56,2	4,3	1,7	6,0	62,2
1959 December	48,1	11,2	59,3	4,7	1,4	6,1	65,4
1960 December	53,0	12,4	65,4	6,2	1,1	7,3	72,7
1961 December	61,2	14,0	75,2	7,3	2,3	9,6	84,8
1962 December	72,9	13,8	86,7	10,8	2,5	13,3	100,0
1963 December (a)	89,8	11,0	100,8	13,9	4,9	18,8	119,6
1964 Januari	88,1	13,5	101,6	13,7	5,5	19,2	120,8
Februari	88,5	15,4	103,9	11,6	5,6	19,2	123,1
Maart	89,2	15,8	105,0	13,1	6,1	19,2	124,2
April.....	89,8	16,1	105,9	13,3	6,1	19,4	125,3
Mei	90,3	16,6	106,9	12,8	7,4	20,2	127,1
Juni	93,6	14,7	108,3	14,3	5,5	19,8	128,1
Juli	95,6	14,2	109,8	14,8	5,7	20,5	130,3
Augustus	94,8	14,6	109,4	13,1	6,3	19,4	128,8
September	95,6	14,0	109,6	15,6	4,2	19,8	129,4
Oktober	96,9	14,8	111,7	16,3	3,7	20,0	131,7
November	95,4	13,8	109,2	14,5	5,7	20,2	129,4
December	99,2	13,2	112,4	16,6	4,5	21,1	133,5

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Vanaf juni 1963, nieuwe reeks. De niet-geviseerde bankaccepten voor uitvoerverrichtingen werden overgedragen van « Kredieten aan bedrijven en particulieren » naar « Commerciële vorderingen op het buitenland ».

Algemene staat der banken

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	31 december								Einde kwartaal			
	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1e kwartaal 1964	2e kwartaal 1964	3e kwartaal 1964	4e kwartaal 1964
ACTIEF												
Liquide middelen	17,7	16,6	17,6	21,2	24,6	30,6	34,0	41,7	45,9	45,3	44,2	51,5
Kredieten	89,9	89,0	100,1	109,0	119,0	148,5	158,5	187,7	192,1	197,7	200,3	206,7
aan de overheidssector ..	*53,2*	*50,7*	*59,7*	*66,7*	*70,2*	*90,7*	*88,5*	*97,8*	*100,5*	*102,9*	*101,6*	*102,3*
aan de partikuliere sector	*36,7*	*38,3*	*40,4*	*42,3*	*48,8*	*57,8*	*70,0*	*89,9*	*91,6*	*94,6*	*98,7*	*104,5*
Diversen	16,6	14,6	15,9	18,2	18,9	20,8	25,6	27,4	28,0	29,4	29,0	31,9
waaronder geaccept. wiss.	*11,1*	*9,3*	*10,6*	*11,9*	*12,7*	*14,3*	*17,9*	*18,8*	*19,5*	*20,7*	*19,4*	*21,3*
Totaal ...	**124,2**	**120,2**	**133,6**	**148,4**	**162,5**	**199,9**	**218,1**	**256,8**	**266,0**	**272,2**	**273,5**	**290,1**
PASSIEF												
Deposito's	82,1	81,1	89,5	99,2	103,8	121,2	131,0	150,3	153,5	154,2	156,2	164,6
in Belgische franken :												
— op ten hoogste 1 maand	*57,5*	*55,4*	*59,5*	*63,0*	*61,1*	*68,7*	*73,4*	*83,4*	*82,2*	*84,9*	*84,0*	*91,5*	
— depositoboekjes	*10,7*	*10,5*	*11,4*	*13,7*	*14,1*	*14,6*	*17,9*	*27,4*	*30,0*	*30,8*	*32,3*	*33,7*
— op meer dan 1 maand	*10,2*	*11,5*	*14,8*	*16,8*	*19,7*	*28,1*	*29,5*	*27,3*	*27,7*	*26,7*	*31,1*	*30,7*
in deviezen.....	*3,7*	*3,7*	*3,7*	*5,7*	*8,8*	*9,8*	*10,2*	*12,2*	*13,6*	*11,8*	*8,8*	*8,7*
Eigen middelen	7,6	8,2	8,9	9,6	10,4	11,0	12,9	14,0	14,3	14,8	15,7	16,0
Diversen	34,5	30,9	35,2	39,6	48,3	67,8	74,2	92,6	98,2	103,2	101,7	109,4
waaronder :												
geaccepteerde wissels ...	*11,1*	*9,3*	*10,6*	*11,9*	*12,7*	*14,3*	*17,9*	*18,8*	*19,5*	*20,7*	*19,4*	*21,3*
obligaties en kasbons ...	*4,3*	*4,9*	*6,6*	*6,9*	*7,6*	*8,6*	*11,1*	*11,4*	*11,2*	*11,2*	*11,3*	*11,4*
Totaal ...	**124,2**	**120,2**	**133,6**	**148,4**	**162,5**	**199,9**	**218,1**	**256,8**	**266,0**	**272,2**	**273,5**	**290,1**

Bron : Bankcommissie.

Kredieten aan bedrijven en particulieren gespijsd door de depositobanken

Toestand einde maand
(miljarden franken)

MAAND	Disconto handels-papier (a)	Voorschotten		Totaal
		Diverse debiteuren	Prolongaties en voor-schotten op effecten (b)	
1955 December	15,7	19,1	1,3	36,1
1956 December	14,4	21,1	1,2	36,7
1957 December	15,6	21,6	1,1	38,3
1958 December	18,3	20,9	1,2	40,4
1959 December	18,1	22,8	1,4	42,3
1960 December	21,5	26,1	1,2	48,8
1961 December	25,9	30,7	1,2	57,8
1962 December	30,1	38,6	1,3	70,0
1963 December	43,0	45,7	1,2	89,9
1964 Januari	44,1	46,6	1,2	91,9
Februari	43,8	45,9	1,3	91,0
Maart	43,7	46,6	1,2	91,6
April.....	45,1	46,9	1,3	93,3
Mei	45,7	46,1	1,2	93,1
Juni	45,5	47,9	1,2	94,6
Juli	44,1	49,4	1,2	94,7
Augustus	45,2	49,5	1,1	95,8
September	47,0	50,5	1,2	98,7
Oktober	49,6	50,3	1,3	101,1
November	50,8	49,7	1,2	101,7
December	52,5	50,8	1,1	104,5

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Exclusief alle herdisconteerde wissels.
(b) Inclusief de speciale mobiliseringsverrichtingen (koninklijk besluit van 22 maart 1952, *Belgisch Staatsblad* van 23 maart 1952).

Herdiscontering van handelswissels door de depositobanken

Toestand einde maand

(miljarden franken)

MAAND	Bij de N.B.B.	Bij het H.W.I.	Bij de andere parastatale instellingen	Gedeeltelijk totaal	Bij andere herdisconterende instellingen	Algemeen Totaal (a)
1955 December ...	2,8	1,6	1,9	6,3	2,8	9,1
1956 December ...	6,1	1,8	1,9	9,8	3,2	13,0
1957 December ...	8,2	2,3	2,3	12,8	3,0	15,8
1958 December ...	1,2	2,0	2,3	5,5	4,0	9,5
1959 December ...	3,4	1,4	2,0	6,8	3,2	10,0
1960 December ...	1,9	1,8	2,8	6,5	2,4	8,9
1961 December ...	0,6	2,7	3,6	6,9	3,9	10,8
1962 December ...	1,6	2,5	4,4	8,5	3,6	12,1
1963 December ...	1,2	1,5	6,0	8,7	2,4	11,1
1964 Januari	1,1	1,7	6,3	9,1	2,9	12,0
Februari	1,2	2,4	6,2	9,9	3,4	13,3
Maart	1,2	2,9	6,3	10,4	2,7	13,1
April	1,1	2,7	6,7	10,5	3,1	13,6
Mei	1,0	3,2	6,8	11,1	3,5	14,6
Juni	1,9	2,6	6,9	11,4	2,1	13,5
Juli.....	6,3	1,8	7,1	15,2	2,2	17,4
Augustus ...	4,5	2,3	7,2	14,0	2,8	16,8
September .	2,5	2,8	7,3	12,6	2,5	15,1
Oktober	1,2	2,3	7,6	11,1	3,0	14,1
November ..	0,7	2,1	6,7	9,5	3,2	12,7
December ...	0,9	3,0	7,1	11,0	2,5	13,5

Bron : Bankcommissie.

(a) Deze bedragen zijn niet opgenomen in de rubriek handelswissels van de algemene staat der banken

Daggeldmarkt

Daggemiddelden

(miljarden franken)

TIJDVAK	Totaal der kapitalen «on call»	Uitgeleende gelden			Opgenomen gelden			
		Depositobanken	Rentenfonds	Andere organismen (b)	Depositobanken	Rentenfonds	H.W.I. (nettoleningen)	Andere organismen (c)
1956	5,2	2,4	—	2,8	—	2,3	2,5	0,3
1957	5,6	2,3	—	3,3	—	2,8	2,5	0,3
1958	3,9	2,1	—	1,8	—	1,0	2,5	0,4
1959 (a)	3,5	2,2	0,2	1,2	—	—	3,0	0,4
1960	5,2	2,4	1,1	1,7	1,0	—	3,1	1,0
1961	6,0	2,5	1,8	1,7	1,8	—	3,2	1,0
1962	4,2	1,5	0,9	1,7	1,5	—	1,4	1,3
1963	3,6	1,6	0,2	1,8	1,6	0,1	1,1	0,8
1964	4,6	1,9	—	2,7	1,3	0,5	1,7	1,1
1964 Januari	4,7	2,0	—	2,7	1,3	0,7	1,7	1,0
Februari	4,4	1,7	—	2,6	1,6	1,1	0,7	0,9
Maart	3,8	1,7	—	2,1	1,4	0,6	0,9	0,9
April	4,4	1,9	—	2,5	1,0	0,4	2,3	0,7
Mei	4,9	1,4	—	3,5	1,7	0,1	2,4	0,8
Juni	4,1	1,5	—	2,6	1,1	—	1,8	1,2
Juli	5,0	2,1	—	3,0	1,5	—	2,0	1,5
Augustus	5,0	2,2	—	2,8	1,5	0,6	1,9	1,0
September	4,3	1,7	—	2,6	1,3	0,3	1,7	0,9
Oktober	5,0	1,8	—	3,1	1,3	0,7	1,8	1,2
November	5,0	2,1	—	2,9	1,1	1,0	1,5	1,4
December	4,9	2,5	—	2,4	1,0	0,3	1,5	2,0

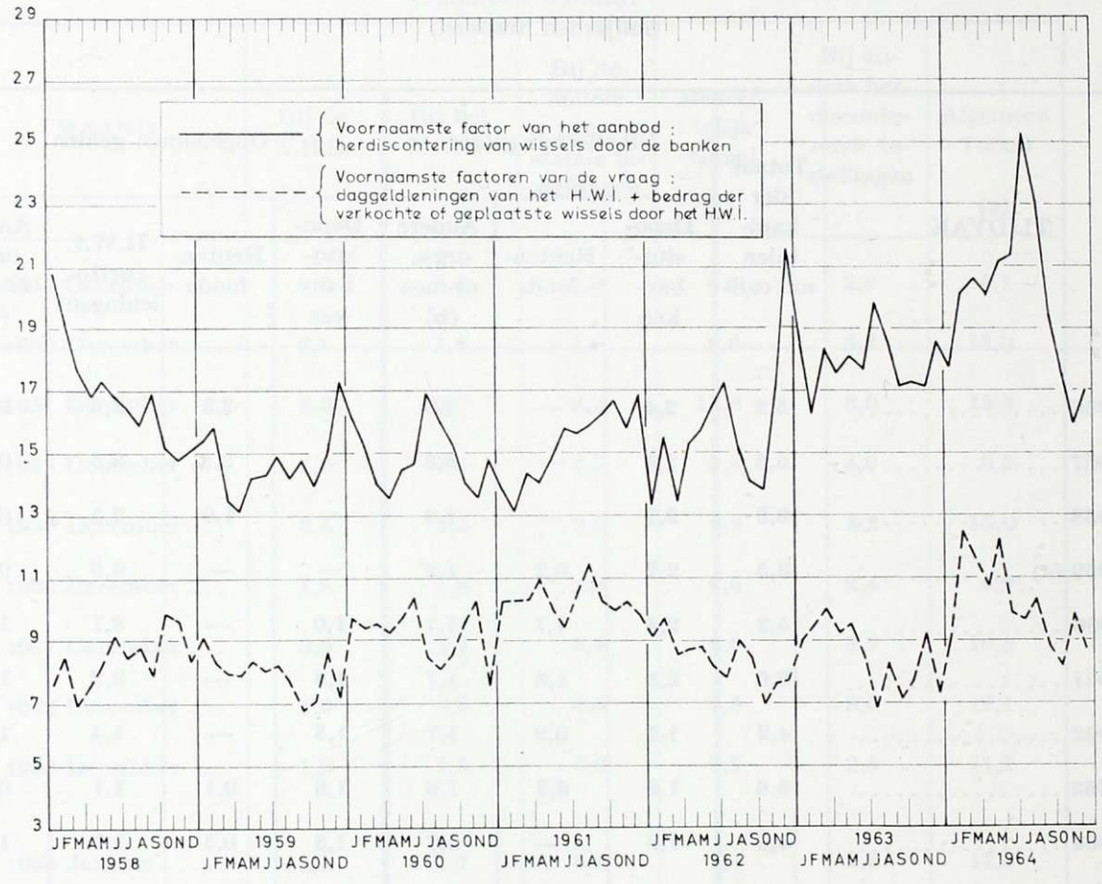
Bron : Nationale Bank van België.

(a) Sedert de reorganisatie van de geldmarkt, op 17 november 1959, valt het grootste gedeelte van het verhandelde daggeld onder toepassing van het « Protocol opgemaakt met het oog op de deelneming aan de markt van het gewaarborgde daggeld ». Deze tabel vermeldt daarenboven de buiten dit Protocol verhandelde kapitalen.
(b) Sedert 17 november 1959, vermeldt deze rubriek inzonderheid de A.S.L.K., het Gemeentekrediet, de N.M.B.S. en sedert augustus 1960, diverse geldschieters « buiten Protocol ».
(c) Sedert 17 november 1959, vermeldt deze rubriek inzonderheid de N.D.D., de N.K.B.K., de N.M.K.N.

Voornaamste derterminanten van de tendens op de markt van het privaat disconto

Toestand einde maand

(miljarden franken)

Bronnen : Bankcommissie.
Herdiscontering- en Waarborginstituut.

Beroep door de banken op het H. W. I. door middel van wissels en zijn financiering

Daggemiddelden der wissels in omloop
(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Wisselportefeuille van het H.W.I.	3,4	5,4	3,0	3,8	3,8	3,9	2,4	3,8	4,0
waaronder bij de N. B.B. herdisconteerd	*0,6*	*2,6*	*0,2*	*0,6*	*0,4*	*0,4*	*0,8*	*2,5*	*1,9*
Daggeldleningen van het H.W.I.	*2,6*	*2,6*	*2,7*	*3,1*	*3,2*	*3,3*	*1,4*	*1,2*	*1,9*
Omloop der door het H.W.I. verkochte of geplaatste wissels	4,9	4,6	6,0	5,7	6,3	7,3	7,7	8,4	9,4
Totale omloop der wissels verhandeld door het H.W.I.	8,3	10,0	9,0	9,5	10,1	11,2	10,1	12,3	13,4

Bron : Herdiscontering- en Waarborginstituut.

Kredieten van de Nationale Bank van België aan bedrijven en particulieren

Toestand einde maand

(miljarden franken)

MAAND	Handels-papier (a)	Voorschotten op onderpand (b)	Totaal
1955 December	8,4	0,2	8,6
1956 December	11,4	0,5	11,9
1957 December	14,4	2,7	17,1
1958 December	4,1	0,5	4,6
1959 December	7,6	0,1	7,7
1960 December	6,8	—	6,8
1961 December	5,1	0,1	5,2
1962 December	10,1	3,0	13,1
1963 December	9,3	1,7	11,0
1964 Januari	6,2	2,6	8,8
Februari	4,7	3,2	7,9
Maart	6,0	1,1	7,1
April	5,8	2,2	8,0
Mei	4,9	2,4	7,4
Juni	8,9	2,6	11,5
Juli	11,9	1,9	13,9
Augustus	7,8	4,4	12,2
September	7,7	3,5	11,2
Oktober	6,8	3,8	10,6
November	3,5	2,9	6,4
December	7,0	0,6	7,6

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Hoofdzakelijk het herdisconto van de banken en van het Herdiscontering- en Waarborginstituut.
(b) Inclusief deze gedaan aan sommige parastatale instellingen.

Kredieten van de Nationale Bank van België aan de Staat

Overeenkomsten van 14 september 1948, 15 april 1952 en 1 februari 1963

(miljarden franken)

Datum	Bedrag	Bedrag	Bedrag
1953 31 december	8,1	1964 27 januari	6,3
1954 31 december	9,1	24 februari	7,4
1955 31 december	9,7	27 maart	8,5
1956 31 december	7,8	27 april	8,9
1957 31 december	7,9	25 mei	8,8
1958 31 december	7,8	29 juni	9,6
1959 31 december	8,2	27 juli	7,5
1960 31 december	6,0	31 augustus	10,0
1961 31 december	6,5	28 september	9,0
1962 31 december	5,1	26 oktober	9,7
1963 31 december	9,3	30 november	9,9
1964 31 december	9,8	28 december	9,8

Bron : Nationale Bank van België.

Evolutie van de voornaamste rentepercentages op de geldmarkt

Toestand einde tijdvak

TIJDVAK	Wisselmarkt			Daggeld (d)	Aanbestedingen van het Rentenfonds
	N.B.B. (a)	H.W.I. (koper) (b)	H.W.I. (makelaar) (c)		
1960	5,00	4,500	5,000	2,80	4,25
1961	4,50	3,750	4,125	2,57	4,75
1962	3,50	2,750	3,875	2,13	3,30
1963	4,25	4,125	5,000	2,28	4,35
1964	4,75	4,500	5,500	3,34	5,25
1964 januari	4,25	4,125	4,625	3,16	4,55
februari	4,25	4,125	4,625	3,24	4,65
maart	4,25	4,125	4,750	3,77	4,75
april	4,25	4,125	4,500	3,16	4,75
mei	4,25	4,125	5,000	3,22	4,75
juni	4,25	4,125	5,375	3,56	4,80
juli	4,75	4,625	5,750	3,95	5,00
augustus	4,75	4,625	5,250	2,85	5,00
september	4,75	4,500	5,500	3,86	5,00
oktober	4,75	4,500	5,500	3,59	5,00
november.....	4,75	4,375	5,375	2,83	5,15
december	4,75	4,500	5,500	3,01	5,25

Bron : Nationale Bank van België.

(a) Disconto van de N.B.B. voor geaccepteerde in een bank gedomicilieerde wissels en voor bij de invoer geviseerde bankaccepten.
(b) Disconto voor de aankoop door het H.W.I. voor bij de invoer geviseerde bankaccepten, op ten hoogste 120 dagen.
(c) Disconto voor de niet-geviseerde bankaccepten, op ongeveer 120 dagen, verhandeld door bemiddeling van het H.W.I.
(d) Gewogen daggemiddelden (per werkdag).

AFDELING II. – KAPITAALMARKT

In 1963 ontstond een verschuiving van de financiële activa van het publiek ten gunste van de monetaire kasvoorraden, vooral als gevolg van de fiscale hervorming; het spaarwezen keerde zich af van beleggingen in vast rentende waarden. Die toestand had een regelmatige verhoging van de intrestvoeten tot gevolg, alsook een verhoging van het rendement der Staatsfondsen met een looptijd van 5 en 10 jaar.

Tot begin 1964 hield die evolutie nog aan, maar nadien verzwakte zij. De houding van de beleggers tegenover de verschillende soorten financiële activa veranderde, vooral in de loop van het derde kwartaal onder invloed van de verhoogde rentevoeten en de verzwakking van de reacties op de fiscale hervorming. De uitzonderlijke belangrijke vorming van monetaire kasmiddelen duurde niet voort; de voorkeur voor spaardeposito's nam af en de afkeer voor termijndeposito's in Belgische franken verdween. De beleggingen in obligaties en kasbons werden opnieuw belangrijker. In het kader van haar politiek tot kredietbeperking verhoogde de Nationale Bank nogmaals de discontovoet van 4,25 tot 4,75 % met het doel de hogere rentevoeten te bekrachtigen die sedert 1963 werden toegepast. Die evolutie beïnvloedde slechts zeer licht de rentevoeten op lange termijn; het rendement van de ter beurze genoteerde overheidsfondsen (uitgegeven vóór 1 december 1962) schommelde slechts tussen 5,42 en 5,67 % voor de waarden op 5 jaar en tussen 5,61 en 5,86 % voor die op 10 jaar.

Van zijn kant handhaafde de Staat de uitgiftevoorwaarden van de openbare leningen die à pari, of bij uitzondering tegen 99,5 % werden uitgegeven met rentevoeten van 6,25 en 6,50 % voor termijnen van 5 en 10 jaar.

Voor de totale netto-emissies van de Belgische nijverheids- en handelsvennootschappen zijn de definitieve jaarcijfers nog niet gekend, maar de voorlopige gegevens over zeven maanden waarover men beschikt, wijzen op een toeneming van nagenoeg 26 % in vergelijking met 1963.

Op de effectenbeurs bereikte het algemene beursindexcijfer op het einde van het jaar een peil dat nagenoeg overeenstemt met dat van het begin van het jaar (194 tegen 192). De koersbewegingen waren in de loop van het jaar uiterst beperkt in zover dat het verschil tussen de hoogste en laatste stand tijdens de beschouwde periode niet eens 9 % bedraagt; verleden jaar was dit verschil nog 13,5 %. De Belgische beurzen kenden in 1964 weinig belangstelling, behalve in november en in de tweede helft van december toen de koersen een opflakkering kenden, wellicht te danken aan de terugkeer van een zeker vertrouwen in de Kongolese economie.

Op de obligatiemarkt ziet de toestand er totaal anders uit. De overheidsfondsen kwamen terug in de belangstelling toen bleek dat de nieuwe emissievoorwaarden in feite het door de roerende voorheffing geleden renteverlies compenseerden. Daarenboven had de aankondiging van de Duitse « couponbelasting » belangrijke verkopen van Duitse obligaties tot gevolg, zodat vrijgekomen kapitalen voor een deel werden aangewend voor belegging in Belgische obligaties.

De belegging in obligaties en kasbons bedroegen inderdaad 19,7 miljard gedurende de eerste negen maanden van 1964, tegen 7,6 miljard tijdens de overeenstemmende maanden van 1963. Het totaal der openbare uitgiften bedroeg 44,7 miljard in 1964, tegenover 30,9 miljard in 1963.

Het succes van deze waarden zou vooral voortvloeien uit de stijging van hun rendement.

Het totaal bedrag van de geregistreerde kredieten verleend aan bedrijven en particulieren in België, daarin begrepen de kredieten aan de overheidsbedrijven, bleef toenemen; tijdens het eerste halfjaar was hun aangroei zelfs sneller dan tijdens dezelfde periode van 1963. Een vertraging volgde in de loop van het derde kwartaal en vond voor een groot gedeelte een verklaring in het kredietbeleid.

Onder de nieuwe schulden van de particulieren waren de hypotheekleningen de belangrijkste. Zij blijken uitbreiding te hebben genomen ondanks de stijging van de rentevoeten, in verband met de evolutie van het aantal beslissingen om woningen te bouwen. De hypothecaire inschrijvingen, hoofdzakelijk betrekking hebbend op nieuw toegekende hypotheekleningen en hypothecaire kredieten aan bedrijven zowel als aan particulieren, bedroegen 17 miljard in 1964, tegen 40 miljard het voorgaande jaar.

De kredieten toegestaan door de Nationale Kas voor Beroepskrediet evolueerden in de andere richting en daalden met 19 % ten opzichte van 1963; zij bereikten niet eens het peil van de in 1961 toegestane kredieten.

De stortingen op rekeningen van particulieren bij de Algemene Spaar- en Lijfrentekas had gedurende de zes eerste maanden van 1964 een grote achterstand in vergelijking met dezelfde periode van 1963. Het tweede halfjaar gaf echter een beter cijfer, vermits het stortingsoverschot zelfs iets hoger lag dan in 1963, toen de ongunstige beweging die zich in 1964 voortzette een aanvang nam.

Die recente ommekeer heeft niet belet dat het globaal stortingsoverschot voor 1964 slechts 1,5 miljard beliep, tegen 2,5 miljard in 1963.

★

★ ★

Voornaamste vormen van het particuliere sparen (a)

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963 (b)
Besparingen van particulieren :								
Depositosparen	5,9	6,4	15,5	16,1	11,3	21,1	21,5	23,3
Sparen door fondsvorming . .	8,9	10,6	10,3	9,9	10,1	10,2	10,1	12,0
Hypothecaire leningen (c) . . .	1,9	1,7	2,0	1,8	1,1	1,8	3,9	1,4
Hypothecaire afbetalingen(d) .	6,9	7,0	7,2	8,5	9,2	10,0	12,5	13,4
Investeringen in woningbouw .	7,5	8,9	9,1	10,3	11,4	12,5	13,8	13,4
Intekeningen op emissies . . .	5,7	14,1	16,2	13,4	17,0	15,5	17,1	9,6
Ondernemingsbesparingen :								
Ingehouden winsten	10,0	9,2	5,2	5,2	7,7	8,9	6,0	8,3

Bron : Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

(a) De gegevens voor 1964 zijn nog niet beschikbaar. De gegevens voor de jaren vóór 1963 werden gewijzigd.
(b) Voorlopige gegevens.
(c) Verstrekt door particulieren.
(d) Gedaan door particulieren bij instellingen.

Nettoberoep op de kapitaalmarkt in België (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1959 (b)	1960 (b)	1961 (b)	1962 (b)	1963 (c)
Staat en Autonome Kas voor Oorlogsschade	16 370,8	17 353,6	10 087,9	21 625,7	6 364,7
Provinciën, gemeenten, Gemeentekrediet, Intercommunale maatschappijen	4 119,6	3 950,4	3 319,7	6 341,2	4 023,8
Kongo	– 500,7	–1 522,0	– 7,0	– 16,0	– 8,0
Publieke bedrijfsinstellingen	3 953,8	– 666,9	– 131,3	2 029,5	1 947,1
Parastatale kredietinstellingen	7 303,2	7 274,2	8 803,6	5 848,8	5 956,7
Particuliere sector :					
— Aandelen : a) Belgische vennootschappen	4 403,6	8 031,0	6 398,5	8 381,1	7 333,9
b) Buitenlandse vennootschappen (d) .	846,0	540,0	427,0	303,0	85,0
— Obligaties	3 163,0	1 476,6	2 256,4	5 808,4	3 682,0
Diversen (e)	769,7	785,3	481,9	709,8	748,1
Totaal . . .	**40 429,0**	**37 222,2**	**31 636,7**	**51 031,5**	**30 133,3**

Bron : Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

(a) Deze statistiek houdt rekening met de private uitgiften en de bijstortingen op vroegere niet-volgestorte intekeningen. De delgingen en de hernieuwingen zijn hier in mindering gebracht. Deze statistiek omvat niet de uitgiften van aandelen van medeeigendom der Belgische gemeenschappelijke beleggingsfondsen; of van buitenlandse gemeenschappelijke beleggingsfondsen (1.438,7 in 1959, 1.219,5 in 1960, 959,0 in 1961, 277,0 in 1962 en 496,0 miljoen in 1963). De gegevens voor 1964 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Verbeterde gegevens
(c) Voorlopige gegevens.
(d) Openbare uitgiften van buitenlandse effecten en certifikaten van buitenlandse effecten, die in België plaats vonden overeenkomstig de bepalingen van artikel 26 van het koninklijk besluit nr 185 van 9 juli 1935.
(e) Inclusief 600,0 in 1959, 400,0 in 1960, 50,0 in 1961, min 125,0 in 1962 en min 119,0 miljoen in 1963 voor het Studiecentrum voor Kernenergie; 249,0 in 1960, 250,0 in 1961, 222,0 in 1962 en 261,0 miljoen in 1963 voor het Nationaal Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek alsook 402,2 in 1962 en 400,0 in 1963 voor de Nationale Investeringsmaatschappij.

Emissies van de Belgische en Kongolese handels- en nijverheidsvennootschappen

Groepering volgens de lokalisatie van hun hoofdbedrijf

(miljoenen franken)

JAARTAL	Netto-emissies van aandelen			Verhoging van de obligatie-lening der vennoot-schappen (a)	Totaal der netto-emissies
	Oprichting van vennoot-schappen	Kapitaal-verhoging	Totaal		
	BELGISCHE VENNOOTSCHAPPEN				
1958	648	3 049	3 697	9 223	12 920
1959	897	2 440	3 337	7 980	11 317
1960	1 510	5 035	6 545	6 025	12 571
1961	1 213	2 918	4 131	8 574	12 705
1962	2 193	4 521	6 715	8 095	14 810
1963	1 092	4 192	5 284	6 720 (c)	12 004 (c)
1963 (7 maand.) (c)	668	2 393	3 061	2 571	5 632
1964 (7 maand.) (c)	810	4 545	5 355	1 720	7 075
	KONGOLESE VENNOOTSCHAPPEN (b)				
1956	480	863	1 343	237	1 580
1957	279	1 072	1 351	566	1 917
1958	235	507	742	378	1 120
1959	266	233	499	107	606
1960	209	90	299	— 118	181
	TOTAAL (b)				
1958	883	3 556	4 439	9 601	14 040
1959	1 163	2 673	3 836	8 086	11 923
1960	1 719	5 126	6 844	5 908	12 752
1961	1 213	2 918	4 131	8 574	12 705
1962	2 193	4 521	6 715	8 095	14 810
1963	1 092	4 192	5 284	6 720 (c)	12 004 (c)
1963 (7 maand.) (c)	668	2 393	3 061	2 571	5 632
1964 (7 maand.) (c)	810	4 545	5 355	1 720	7 075

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Inclusief de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid.
Inclusief de private emissies, d.w.z die welke niet het voorwerp hebben uitgemaakt van een aanbod op de markt
(b) De emissies van kongolese vennootschappen zijn niet meer geteld vanaf 1961.
(c) Voorlopige gegevens.

Netto-uitgiften van aandelen en obligaties van de Belgische nijverheids- en handelsvennootschappen (a)

(duizenden franken)

VOORNAAMSTE SECTOREN	1960	1961	1962 (b)	1963	1963 - 7 maanden (c)		1964 - 7 maanden (c)	
					(d)	Totaal (e)	(d)	Totaal (e)
Banken	1 039 901	1 112 574	3 396 784	454 817	70 488	70 488	938 960	938 960
Kleinhandel	207 002	821 970	325 510	571 093	475 193	503 382	253 257	282 601
Groothandel en buitenlandse handel	383 266	403 724	455 685	695 471	226 500	281 108	302 141	373 330
Metaalverwerkende nijverheid	234 605	364 791	365 744	301 614	233 983	254 845	400 072	409 138
IJzer- en staalvoortbrengende nijverheid	1 471 935	— 34 942	2 141 854	338 563	50 500	51 500	992 886	992 886
Nijverheid der non-ferrometalen	— 12 094	16 980	68 803	312 885	273 500	273 500	20 000	20 180
Textielnijverheid	54 338	107 829	85 187	149 411	59 148	72 389	145 863	161 473
Voedingsmiddelennijverheid	170 647	— 20 855	60 320	232 313	10 284	15 420	16 596	23 504
Houtnijverheid	40 665	43 321	20 361	39 921	16 900	22 238	31 924	42 563
Scheikundige nijverheid	330 211	681 973	498 753	109 481	46 225	50 608	233 442	235 503
Elektriciteit	— 10 645	283 207	1 490 511	3 161 665	2 530 183	2 530 183	1 220 835	1 220 835
Gas	— 10 619	103 020	112 081	341 280	240 000	240 000	—	—
Papiernijverheid en grafische bedrijven	— 2 039	241 687	246 877	— 2 208	28 129	32 625	75 672	78 454
Transportbedrijf	38 796	304 562	396 400	— 1 907	31 170	43 196	53 311	75 073
Bouwbedrijf	47 235	121 580	246 514	225 511	70 680	93 083	68 274	97 247
Kolennijverheid	— 79 286	— 64 506	— 72 756	— 145 434	—	—	—	—
Cementnijverheid	654 517	— 52 366	— 3 462	271 059	30 263	35 131	86 450	95 777
Tabaksnijverheid	— 4 420	1 661	8 900	— 1 372	—	200	—	—
Ambacht	49 316	41 039	84 688	52 157	14 915	31 663	18 957	42 274

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) In de statistiek der netto-obligatieuitgiften zijn ook de doorlopende uitgiften begrepen; de terugbetalingen zijn in mindering gebracht.
(b) Verbeterde gegevens.
(c) Exclusief de doorlopende uitgiften en de terugbetalingen.
(d) Naamloze vennootschappen en commanditaire vennootschappen op aandelen.
(e) Het totaal omvat, buiten de netto-uitgiften van de vennootschappen vermeld onder (d), ook die van de vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid.

Uitgiften van de overheidssector in Belgische franken (a)

(miljoenen franken)

JAARTAL	Bedrag	MAAND	Bedrag
1957	17 515		
		1964	
1958	26 559		
		Januari	—
1959	28 308	Februari	12 000
		Maart	—
1960	33 638	April	5 000
		Mei	7 085
1961	20 907	Juni	—
		Juli	—
1962	35 380	Augustus	—
		September	1 500
1963	27 049 (b)	Oktober	11 000
		November	1 500
1964	38 085	December	—

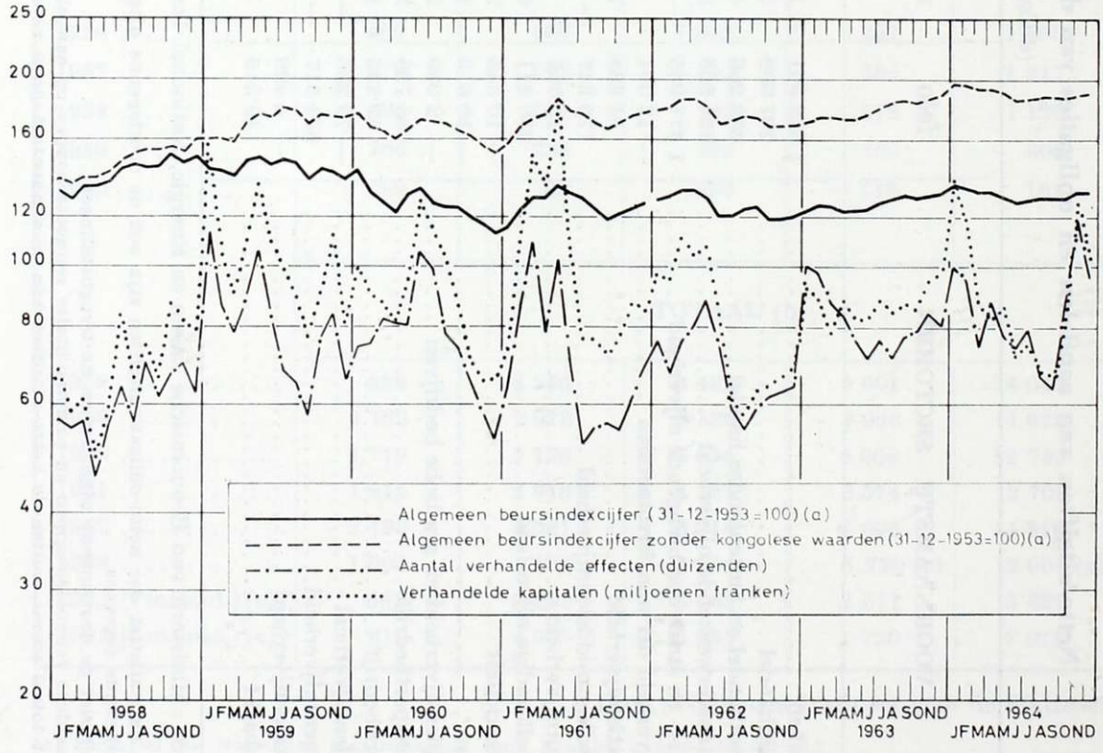
Bron : Nationale Bank van België.

(a) Leningen van de Staat, van Kongo (tot 30 juni 1960), de provinciën en de gemeenten, van de instellingen van algemeen nut, zoals de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen, de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen, de Nationale Maatschappij voor Watervoorziening, het Gemeentekrediet, enz. (met uitzondering van de doorlopende uitgiften en leningen van de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid).
(b) Verbeterd gegeven.

Beurs van Brussel

Bedrijvigheid

(gemiddelde per zitting)

Bron : Beurscommissie te Brussel.

(a) Tot december 1961 werd het maandindexcijfer opgemaakt einde der maand; vanaf januari 1962 werd dit indexcijfer vervangen door een gemiddeld maandindexcijfer.

Beurs van Brussel

Omzet

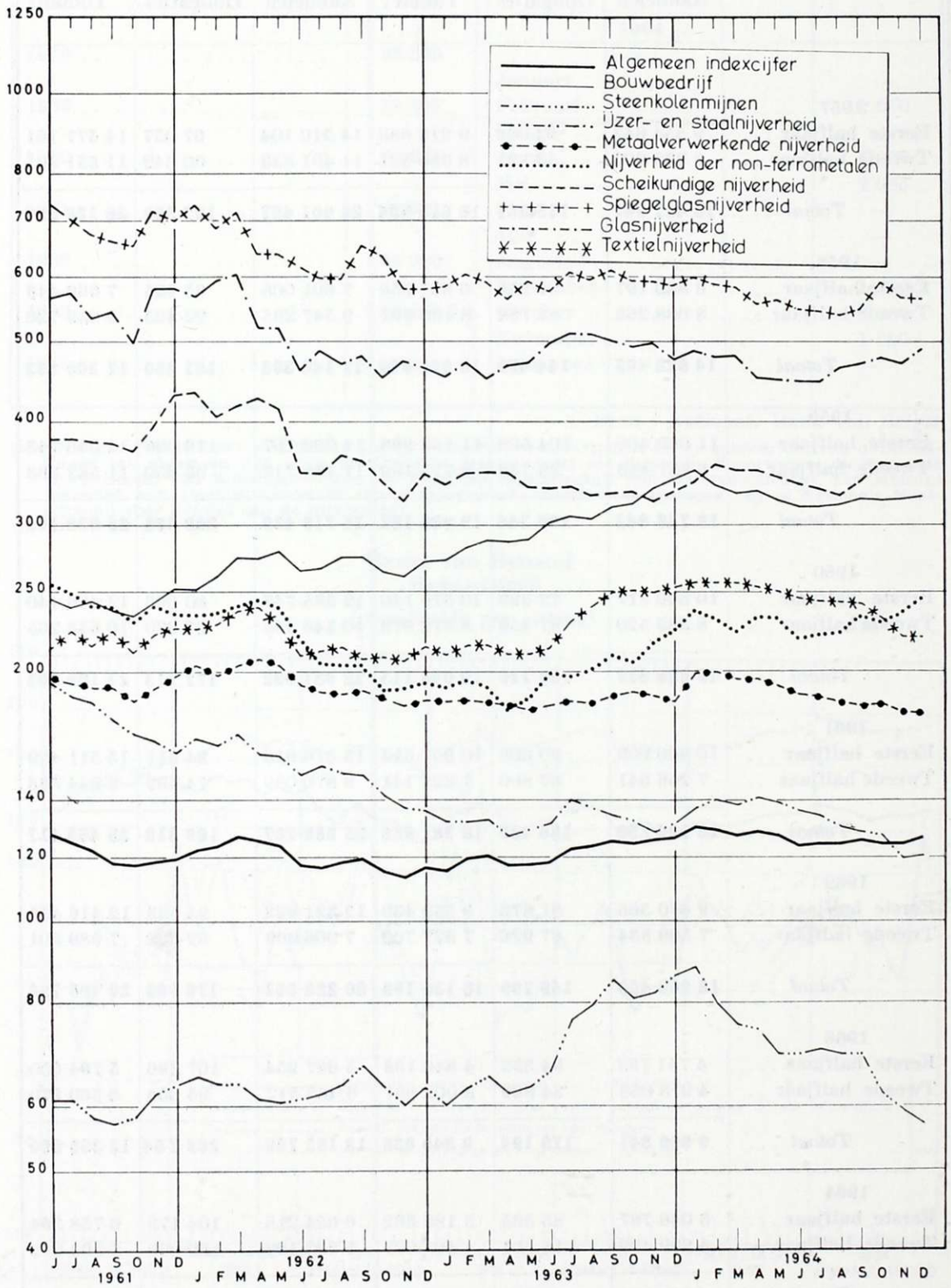
TIJDVAK	Aantal verhandelde effecten			Bedrag der verhandelde kapitalen (duizenden franken)		
	Aandelen	Obligaties	Totaal	Aandelen	Obligaties	Totaal
1957						
Eerste halfjaar ...	9 554 647	62 036	9 616 683	14 510 104	67 057	14 577 161
Tweede halfjaar ..	8 933 000	53 821	8 986 821	11 491 353	60 342	11 551 695
Totaal ...	**18 487 647**	**115 857**	**18 613 504**	**26 001 457**	**127 399**	**26 128 856**
1958						
Eerste halfjaar ...	6 830 197	61 756	6 891 953	7 601 008	65 435	7 666 443
Tweede halfjaar ..	8 098 268	82 723	8 180 991	9 547 295	92 425	9 639 720
Totaal...	**14 928 465**	**144 479**	**15 072 944**	**17 148 303**	**157 860**	**17 306 163**
1959						
Eerste halfjaar ..	11 059 400	104 598	11 163 998	14 230 707	116 036	14 346 743
Tweede halfjaar..	8 687 443	83 746	8 771 189	11 488 713	93 650	11 582 363
Totaal ..	**19 746 843**	**188 344**	**19 935 187**	**25 719 420**	**209 686**	**25 929 106**
1960						
Eerste halfjaar ..	10 302 817	72 323	10 375 140	12 385 747	80 693	12 466 440
Tweede halfjaar ..	8 585 520	87 453	8 672 973	10 546 245	97 020	10 643 265
Totaal ...	**18 888 337**	**159 776**	**19 048 113**	**22 931 992**	**177 713**	**23 109 705**
1961						
Eerste halfjaar ...	10 866 909	90 605	10 957 514	15 416 618	94 811	15 511 429
Tweede halfjaar ..	7 256 341	67 800	7 324 141	9 870 089	74 499	9 944 588
Totaal ...	**18 123 250**	**158 405**	**18 281 655**	**25 286 707**	**169 310**	**25 456 417**
1962						
Eerste halfjaar ...	9 470 566	81 873	9 552 439	12 321 922	94 533	12 416 455
Tweede halfjaar ..	7 509 834	67 926	7 577 760	7 906 969	82 332	7 989 301
Totaal ...	**16 980 400**	**149 799**	**18 130 199**	**20 228 891**	**176 865**	**20 405 756**
1963						
Eerste halfjaar ...	4 751 783	94 355	4 846 138	5 687 254	107 396	5 794 650
Tweede halfjaar ..	4 918 058	84 839	5 002 897	6 465 512	95 358	6 560 870
Totaal ...	**9 669 841**	**179 194**	**9 849 035**	**12 152 766**	**202 754**	**12 355 520**
1964						
Eerste halfjaar ...	5 046 797	83 565	5 130 362	6 654 215	104 179	6 758 394
Tweede halfjaar ..	4 289 433	118 504	4 407 937	5 633 193	160 099	5 793 292
Totaal ...	**9 336 230**	**202 069**	**9 538 299**	**12 287 408**	**264 278**	**12 551 686**

Bron : Beurscommissie te Brussel.

Indexcijfers van de aandelennoteringen op de beurzen van Brussel en Antwerpen

Begin der maand

(1953 = 100)

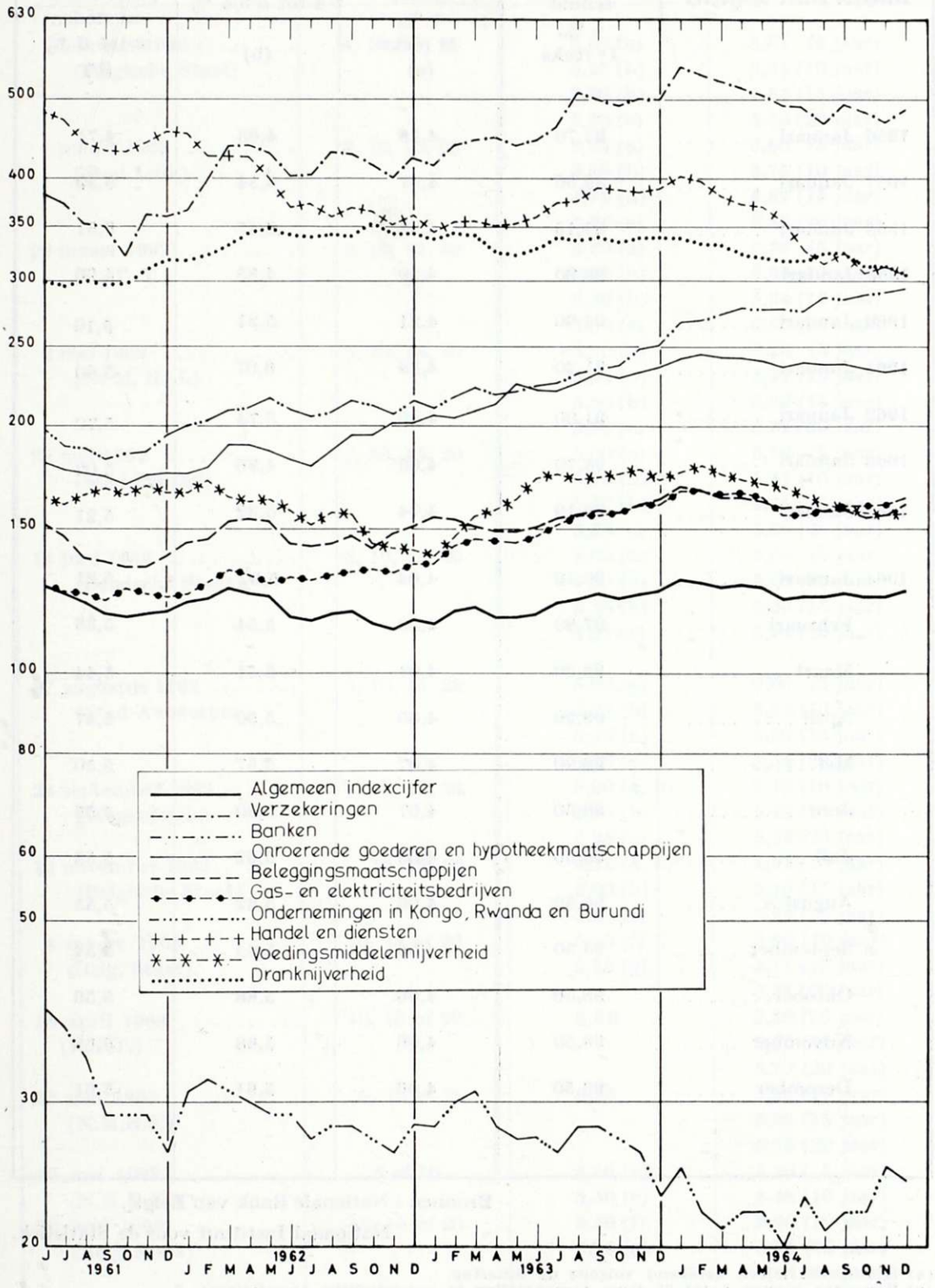

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Indexcijfers van de aandelennoteringen op de beurzen van Brussel en Antwerpen (vervolg)

Begin der maand

(1953 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Rendement van vast rentende waarden op de beurs te Brussel

BEGIN DER MAAND	Notering	Rendement		
	Geünificeerde schuld 4 %, 1e reeks	Geünificeerde schuld 4 %, 1e reeks (a)	Staatsleningen 4 tot 5 3/4 % (b)	Leningen van parastatalen en steden 3 tot 6 % (b)
1956 Januari	95,70	4,18	4,63	4,71
1957 Januari	89,50	4,47	5,54	5,59
1958 Januari	81,15	4,93	6,47	6,51
1959 Januari	93,30	4,29	4,85	4,93
1960 Januari	94,90	4,21	5,21	5,10
1961 Januari	91,20	4,39	6,07	5,80
1962 Januari	91,00	4,40	5,74	5,70
1963 Januari	98,70	4,05	4,96	5,02
1964 Januari	99,10	4,04	5,32	5,21
1964 Januari	99,10	4,04	5,32	5,21
Februari	97,80	4,09	5,54	5,38
Maart	98,20	4,07	5,51	5,44
April	98,20	4,00	5,50	5,47
Mei.....	98,20	4,07	5,57	5,50
Juni	98,30	4,07	5,60	5,55
Juli	98,50	4,06	5,62	5,53
Augustus.....	98,50	4,06	5,62	5,55
September	98,50	4,06	5,65	5,54
Oktober.....	98,50	4,06	5,68	5,56
November	98,50	4,06	5,68	5,62
December	98,50	4,06	5,61	5,61

Bronnen : Nationale Bank van België.
Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Rendement alleen berekend volgens de notering.
(b) Vervaldag binnen 5 tot 20 jaar; terugbetaling in veranderlijke annuïteiten.

Uitgiften en rendement van de leningen uitgegeven door middel van openbare inschrijving door de openbare besturen en de instellingen van openbaar nut

(leningen in Belgische franken)

DATUM VAN UITGIFTE EN EMITTERENDE INSTELLING	Duur (aantal jaren)	Nominale rentevoet (%)	Rendement voor de intekenaars (%)
1 februari 1962	5, 10, 15, 20	5,00 (a)	5,35 (5 jaar)
(Belgische Staat)		5,25 (b)	5,54 (10 jaar)
		5,50 (b)	5,64 (15 jaar)
		5,50 (e)	5,66 (20 jaar)
1 maart 1962	5, 10, 15, 20	5,25 (a)	5,60 (5 jaar)
(Stad Luik)		5,50 (b)	5,75 (10 jaar)
		5,75 (b)	5,82 (15 jaar)
		5,75 (e)	5,85 (20 jaar)
29 maart 1962	5, 10, 15, 20	5,00 (a)	5,35 (5 jaar)
(R. T. T.)		5,25 (b)	5,54 (10 jaar)
		5,50 (b)	5,64 (15 jaar)
		5,50 (e)	5,66 (20 jaar)
2 mei 1962	5, 10, 15, 20	5,00 (a)	5,23 (5 jaar)
(N. M. B. S.)		5,25 (b)	5,47 (10 jaar)
		5,50 (b)	5,59 (15 jaar)
		5,50 (e)	5,62 (20 jaar)
28 mei 1962	5, 10, 15, 20	5,00 (a)	5,12 (5 jaar)
(Stad Brussel)		5,25 (b)	5,41 (10 jaar)
		5,50 (b)	5,55 (15 jaar)
		5,50 (e)	5,58 (20 jaar)
14 juni 1962	5, 10, 15, 20	5,00 (a)	5,00 (5 jaar)
(Belgische Staat)		5,00 (b)	5,28 (10 jaar)
		5,25 (b)	5,38 (15 jaar)
		5,25 (e)	5,44 (20 jaar)
27 augustus 1962	5, 10, 15, 20	5,00 (a)	5,00 (5 jaar)
(Stad Antwerpen)		5,25 (b)	5,34 (10 jaar)
		5,50 (b)	5,50 (15 jaar)
		5,50 (e)	5,54 (20 jaar)
24 september 1962	10, 15, 20	5,00 (a, b)	5,16 (10 jaar)
(Wegenfonds)		5,25 (b)	5,29 (15 jaar)
		5,25 (e)	5,38 (20 jaar)
12 november 1962.....	10, 15, 20	4,75 (a, b)	4,94 (10 jaar)
(Belgische Staat)		5,00 (b)	5,10 (15 jaar)
		5,25 (e)	5,24 (20 jaar)
4 maart 1963	10, 15 of 20	5,00 (f)	5,00 (10 jaar)
(Belg. Staat)		5,25 (g)	5,11 (15 jaar)
			5,27 (20 jaar)
18 april 1963	10, 15 of 20	5,50	5,50 (10 jaar)
(R.T.T.)			5,59 (15 jaar)
			5,70 (20 jaar)
16 mei 1963	10, 15 of 20	5,50	5,50 (10 jaar)
(N.M.B.S.)			5,59 (15 jaar)
			5,70 (20 jaar)
30 mei 1963	5 of 10	5,20 (a)	5,20 (5 jaar)
(N.K.B.K.)		5,50 (c)	5,48 (10 jaar)
20 juni 1963	10, 15 of 20	5,50 (f)	5,63 (10 jaar)
(Belg. Staat)		5,75 (g)	5,75 (15 jaar)
			5,84 (20 jaar)

(vervolg op blz 232)

Uitgiften en rendement van de leningen uitgegeven door middel van openbare inschrijving door de openbare besturen en de instellingen van openbaar nut (vervolg)

(leningen in Belgische franken)

DATUM VAN UITGIFTE EN EMITTERENDE INSTELLING	Duur (aantal jaren)	Nominale rentevoet (%)	Rendement voor de intekenaars (%)
3 september 1963..... (Stad Gent)	10 of 20	5,20 (a) 5,40 (b) 5,60 (b) 5,80 (c)	5,90 (20 jaar) (h)
3 september 1963 ..... (Stad Luik)	10 of 20	5,20 (a) 5,40 (b) 5,60 (b) 5,80 (c)	5,90 (20 jaar) (h)
8 oktober 1963 ..... (Belg. Staat)	10, 15 of 20	5,50 (f) 5,75 (g)	5,70 (10 jaar) 5,84 (15 jaar) 5,94 (20 jaar)
8 oktober 1963 ..... (Belg. Staat)	20	6,00	6,00 (20 jaar)
18 november 1963 ..... (Wegenfonds)	20	6,00	6,09 (20 jaar)
11 december 1963..... (Stad Brussel)	10 of 20	5,30 (a) 5,50 (b) 5,60 (b) 5,80 (c)	6,14 (20 jaar) (h)
11 december 1963 ..... (Stad Antwerpen)	10 of 20	5,30 (a) 5,50 (b) 5,60 (b) 5,80 (c)	6,14 (20 jaar) (h)
17 februari 1964 ..... (Belgische Staat)	5 of 10	6,25 (a) 6,50 (c)	6,25 (5 jaar) 6,50 (10 jaar)
13 april 1964 ..... (Wegenfonds)	5 of 10	6,25 (a) 6,50 (c)	6,25 (5 jaar) 6,50 (10 jaar)
25 mei 1964 ..... (Belgische Staat)	5 1/2 of 11 1/2	6,25 (i) 6,50 (j)	6,25 (5 1/2 jaar) 6,50 (11 1/2 jaar)
2 september 1964 ..... (N. M. B. S.)	5 of 10	6,25 (a) 6,50 (c)	6,369 (5 jaar) 6,645 (10 jaar)
12 oktober 1964 ..... (Belgische Staat)	5 of 10	6,25 (a) 6,50 (c)	6,25 (5 jaar) 6,50 (10 jaar)
3 november 1964 ..... (Gemeentekrediet)	20	3,00	6,40 (20 jaar) (h)

(a) Eerste 5 jaren.
(b) Volgende 5 jaren.
(c) Laatste 5 jaren.
(d) Volgende 4 jaren.
(e) Laatste jaren.
(f) Eerste 10 jaren.
(g) Laatste 10 jaren.
(h) Gemiddeld rendement.
(i) Eerste 5½ jaren.
(j) Volgende 6 jaren.

Bron : Rentenfonds.

Verrichtingen van het Rentenfonds

Toestand einde jaar

OMSCHRIJVING	1956	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Financiering der verrichtingen (miljoenen franken) :									
— Daggeld	2 631	2 457	274	72	—	—	—	877	—
— Certificaten van het Rentenfonds	—	486	4 059	4 608	5 812	10 996	6 400	6 549	7 357
— Kasbons (a)	1 998	200	45	—	—	—	—	—	—
— Krediet van de N.B.B. :									
voorschotten :	—	1 237	—	—	—	—	589	600	389
verdisconteerde kasbons	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— Diversen (b)	898	990	1 068	1 120	1 157	—	—	—	—
Totaal ...	**5 527**	**5 370**	**5 446**	**5 800**	**6 969**	**10 996**	**7 029**	**8 026**	**7 746**
Effectenportefeuille (miljoenen franken):									
— Bedrag (c)	5 130	3 527	3 311	4 572	6 661	6 892	7 759	8 383	6 827
— Evolutie per aankoop- en verkoopsaldi	+ 1 597 (d)	— 1 603 (d)	— 216 (d)	+ 1 261	+ 2 089	+ 231	+ 867	+ 624	— 1 556
— Schatkistcertificaten :									
reeks B.....	—	1 242	1 370	623	1 403	1 086	2 226	2 711	4 099
— Andere schatkistcertificaten	—	—	—	2 700	1 200	—	—	—	—

Bron : Rentenfonds.

(a) Vanaf 1957, jaar van de munthervorming, zijn de bij de Nationale Bank verdisconteerde kasbons opgenomen onder de rubriek « Krediet van de Nationale Bank ».
(b) « Reserves », « Voorschotrekening Nationale Bank » tot en met 1956, « **Aankoop** van effecten, te liquideren » en sedert 1957, aandeel in de rente op schatkistcertificaten « reeks B ».
(c) Nominale waarde, exclusief de effecten verkocht met recht van wederinkoop aan de instellingen van algemeen nut.
(d) Na aftrekking van de wederinkoopverrichtingen afgehandeld met instellingen van algemeen nut.

Evolutie van het bedrag der hypothecaire inschrijvingen

(miljoenen franken)

JAARTAL	Bedrag der inschrijvingen
1954	19 828
1955	20 035
1956	21 593
1957	21 338
1958	21 221
1959	25 597
1960	30 000
1961	33 372
1962	36 302
1963	39 969
1964	47 134

Bron : Nationale Bank van België.

Algemene Spaar- en Lijfrentekas

Algemene staat van de beleggingen (a)

(miljoenen franken)

OBJECT OF FINANCIERINGSVORM	Nieuwe verrichtingen in 1963			Uitstaande op 31 december 1963		
	Definitieve beleggingen	Voorlopige beleggingen	Totaal	Definitieve beleggingen	Voorlopige beleggingen	Totaal
Krediet aan de Staat	4 092,9	—	4 092,9	33 971,5	—	33 971,5
Krediet aan Kongo	—	—	—	124,4	—	124,4
Provinciën, sted. en gemeenten, Gemeentekrediet van België	49,0	—	49,0	2 253,9	—	2 253,9
Instellingen voor maatschappelijke zekerheid	1 320,8	—	1 320,8	13 556,2	—	13 556,2
Vervoer en verkeer	198,8	—	198,8	4 166,1	—	4 166,1
Watervoorziening	—	—	—	1 770,9	—	1 770,9
Industrieel krediet	830,0	1 647,5	2 477,5	4 185,9	10 133,3	14 319,2
Kernenergie	—	—	—	471,5	—	471,5
Wetenschappelijk onderzoek en Universiteiten	61,2	287,6	348,8	237,5	962,7	1 200,2
Hypothecair krediet	1 041,7	13,4	1 055,1	6 701,0	182,1	6 883,1
Beleningen	—	9,5	9,5	—	13,3	13,3
Volkswoningen	3 765,8	—	3 765,8	37 081,5	167,0	37 248,5
Landbouwkrediet	969,8	50,8	1 020,6	5 355,2	50,8	5 406,0
Ambachts- en beroepskrediet	150,0	145,8	295,8	708,1	576,8	1 284,9
Krediet aan schippers en vissers	—	417,3	417,3	—	1 527,9	1 527,9
Discontoverrichtingen (b)	—	3 397,4	3 397,4	—	14 627,8	14 627,8
Openbare kassen van lening	—	—	—	53,6	—	53,6
Werken ten voordele van de invaliden	31,0	—	31,0	530,3	—	530,3
Diverse effecten met Staatswaarborg	7,0	—	7,0	162,6	—	162,7
Beleggingen op korte termijn (c)	—	60,0	60,0	—	9 004,1	9 004,1
Totaal	**12 518,0**	**6 029,3**	**18 547,3**	**111 330,3**	**37 245,8**	**148 576,1**

Bron : Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

(a) De gegevens voor 1964 zijn nog niet beschikbaar

(b) Exclusief de discontoverrichtingen ingedeeld onder de rubrieken « hypothecair krediet », « ambachts- en beroepskrediet », « industrieel krediet » en « krediet aan schippers en vissers ».

(c) Schatkistcertificaten, bankaccepten en daggeldleningen.

Algemene Spaar- en Lijfrentekas

Evolutie van het particuliere sparen

(duizenden franken)

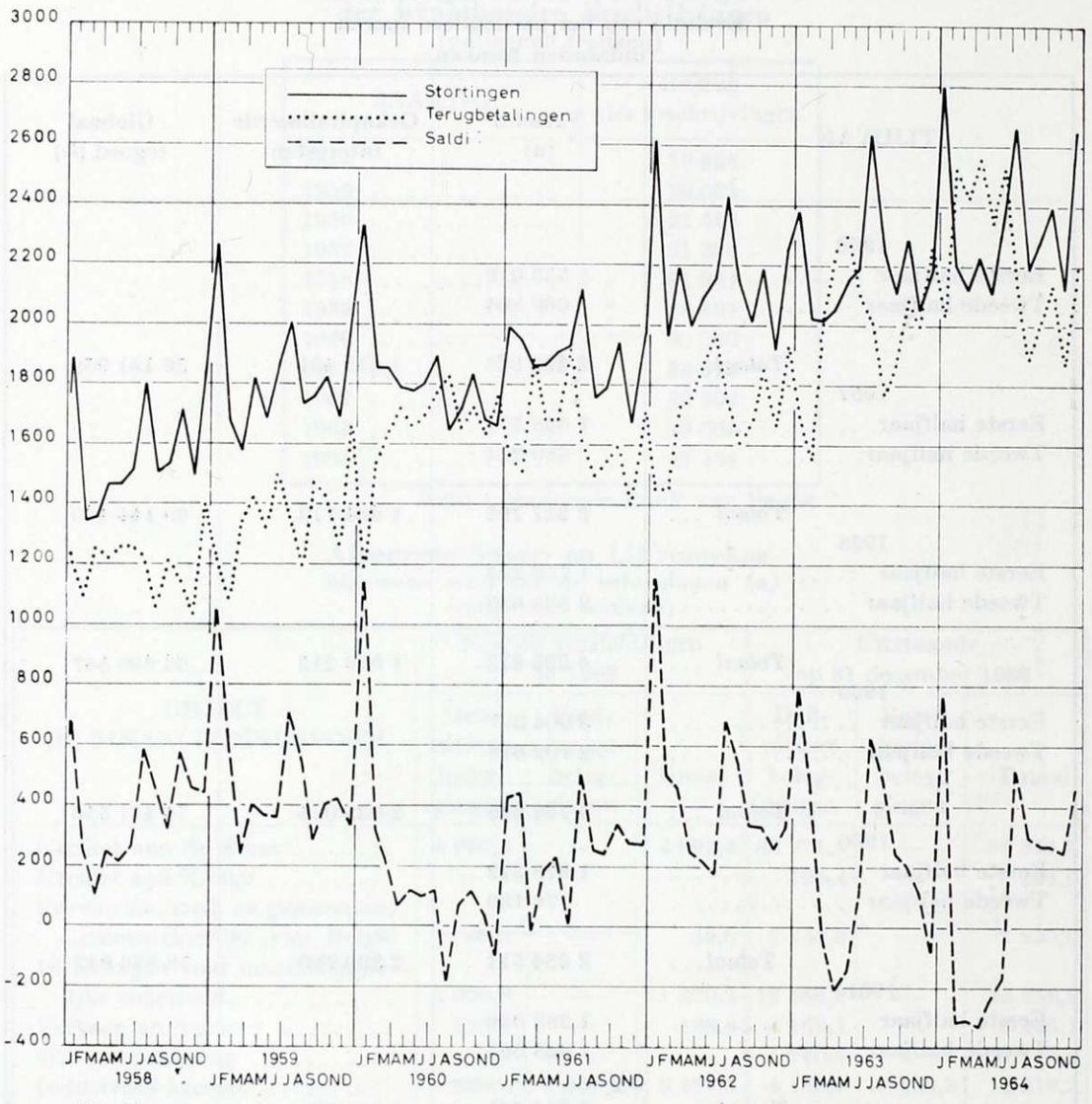
TIJDVAK	Verschil (a)	Gekapitaliseerde interesten	Globaal tegoed (b)
1956			
Eerste halfjaar	1 553 016		
Tweede halfjaar	669 804		
Totaal ...	**2 222 820**	1 555 431	56 131 952
1957			
Eerste halfjaar	1 638 551		
Tweede halfjaar	689 244		
Totaal ...	**2 327 795**	1 684 713	60 144 460
1958			
Eerste halfjaar	1 756 244		
Tweede halfjaar	2 839 628		
Totaal ...	**4 595 872**	1 959 215	66 699 547
1959			
Eerste halfjaar	3 004 307		
Tweede halfjaar	2 702 678		
Totaal ...	**5 706 985**	2 035 024	74 441 556
1960			
Eerste halfjaar	1 978 372		
Tweede halfjaar	76 139		
Totaal...	**2 054 511**	2 390 780	78 886 847
1961			
Eerste halfjaar	1 288 836		
Tweede halfjaar	1 925 595		
Totaal ...	**3 214 431**	2 531 982	84 633 260
1962			
Eerste halfjaar	2 772 636		
Tweede halfjaar	2 504 514		
Totaal ...	**5 277 150**	2 743 778	92 654 188
1963			
Eerste halfjaar	980 027		
Tweede halfjaar	1 620 427		
Totaal ...	**2 600 454**	2 725 815 (d)	97 980 457 (d)
1964			
Eerste halfjaar	—588 573		
Tweede halfjaar	2 044 809 (c)		
Totaal ...	**1 456 236** (c)	2 950 000 (c,d)	102 386 693 (c,d)

Bron : Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

(a) Overschot der stortingen op de terugbetalingen.
(b) Toestand per 31 december van elk jaar, gekapitaliseerde interesten inbegrepen.
(c) Geraamde gegevens.
(d) Voorheffing afgehouden.

Stortingen en terugbetalingen op particuliere spaarboekjes bij de Spaarkas

(miljoenen franken)

Bron : Algemene Spaar- en Lijfrentekas.

Nationale Kas voor Beroepskrediet

Verleende kredieten (miljoenen franken)		Verdeling van de verleende kredieten per bedrijfstak (in % van het globale bedrag)		
Jaartal	Bedrag	Bedrijfstak	1963	1964 (a)
1955	1 126	Groot- en kleinhandel	17,26	18,41
1956	1 234	Voedingsmiddelennijverheid	16,38	16,35
1957	898	Bouwnijverheid	12,36	13,64
1958	1 025	Transport	17,42	13,56
1959	1 363	Metaalverwerkende nijverheid	5,60	5,26
1960	2 224	Textielnijverheid	5,92	5,99
1961	2 414	Andere bedrijfstakken	25,06	26,79
1962	2 811	*Totaal*	100,0	100,0
1963	3 391			
1964	2 738			

(a) Voorlopige gegevens.

Bron : Nationale Kas voor Beroepskrediet.

HOOFDSTUK IV

VERZEKERINGEN

Over het algemeen heeft de verzekering tijdens het afgelopen jaar deelgenomen aan de economische expansie. Nieuwe verzekeringsbehoeften drongen zich op en bestaande verzekeringsmodaliteiten werden aangepast aan de evolutie van de economie.

Wanneer het bedrag der premiën gebonden is aan bepaalde veranderlijke factoren (bv. de uitbetaalde lonen voor wat de verzekering tegen arbeidsongevallen betreft) dan kan de verzekering zich zonder moeite aanpassen aan de gevolgen van de economische expansie, d.w.z. de toeneming van het bedrag der te betalen sinisters.

In bepaalde takken echter stijgt het bedrag der betaalde vergoedingen sneller dan dat van de geïnde premiën; dit is het geval voor alle verzekeringen waar door traditie de premie forfaitair vastgesteld wordt (bv. autoverzekering). Deze takken scheppen voor de verzekeringsmaatschappij dikwijls problemen in verband met het evenwicht tussen inkomsten en uitgaven.

De statistische gegevens betreffende de verzekeringen komen elk jaar beschikbaar tegen einde juli; de huidige commentaar over de evolutie van het verzekeringswezen is dus vooral gesteund op de gegevens van het jaar 1963.

Voor de *levensverzekering* steeg het bedrag der geïnde premiën ten opzichte van het vorige jaar met 6,4 % bij de Belgische maatschappijen, terwijl dit slechts met 5,5 % steeg bij de buitenlandse. De Belgische levensverzekeringsmaatschappijen schijnen hun positie op de binnenlandse markt te verstevigen : in 1963 is het totaal der geïnde premiën sneller toegenomen dan bij de buitenlandse maatschappijen wat zeer zelden voorkomt. Bij deze laatste is bovendien de procentuele toeneming in 1963 kleiner dan in 1962.

De stijging van de wiskundige reserves der Belgische maatschappijen was in 1963 sterker dan in 1962, terwijl die van de buitenlandse maatschappijen verder afnam. Het verzekerd kapitaal per inwoner bedraagt in België ongeveer 26 000 frank. Met dit cijfer bekleedt het de middenplaats tussen de Westeuropese staten op gebied van levensverzekeringen.

Bij de Belgische maatschappijen bedraagt het aandeel der Staatsfondsen in de waarden tot dekking van de wiskundige reserves slechts de helft van dat der buitenlandse maatschappijen. Daarentegen beleggen laatstgenoemde maatschappijen slechts 4,5 % van de dekking in obligaties van

Belgische vennootschappen dan wanneer dit percentage bij de Belgische maatschappijen ongeveer 20 % bedraagt. Het respectief aandeel van de overige waarden in de dekking van de wiskundige reserves vertoont weinig verschil bij beide soorten maatschappijen. De wettelijk opgelegde dekkingscoëfficiënten werden in elk geval geëerbiedigd.

Bij de *kapitalisatieverrichtingen* daalden de geïnde premiën met 7,5 %. In 1962 kende het bedrag der geïnde premiën bij dit soort verrichtingen een zeer aanzienlijke groei wegens het feit dat een pas gestichte maatschappij zich speciaal op de kapitalisatieverrichtingen ging toeleggen.

De nominale waarde der onderschreven kontrakten steeg in 1963 nog met 11,5 % bij de zuivere kapitalisatie; daarentegen daalde zij verder bij de bouwkapitalisatie maar in minder snel tempo. De verklaring hiervoor ligt in het feit dat voor deze spaarvorm praktisch geen nieuwe kontrakten meer afgesloten worden. Het bedrag der wiskundige reserves bij de kapitalisatieverrichtingen steeg in 1963 met nagenoeg 24 %.

De nominale waarde der *hypothecaire leningen* met tussenkomst bleef praktisch ongewijzigd in 1963 en voor 1964 mag zelfs een daling verwacht worden. De verklaring hiervoor ligt grotendeels in het feit dat deze vorm van lening duurder uitvalt dan de hypothecaire lening zonder tussenkomst. De nominale waarde van de eerste soort leningen is onbeduidend ten opzichte van de hypothecaire leningen zonder tussenkomst. Het te vereffenen saldo van deze laatste nam in 1963 met 11 % toe.

Bij de *verplichte zekering der vervoerders met autovoertuigen* bedraagt de aangroei van het totaal der betaalde sinisters in 1963 slechts 101 miljoen, terwijl dat der uitgegeven premiën 141 miljoen bedraagt. Daarentegen is de verhouding $\frac{\text{uitgegeven premiën}}{\text{betaalde sinisters}}$ in 1963 nog ongunstiger dan in 1962. Bovendien is de aangroei bij de hangende sinisters in 1963 ten opzichte van 1962 met ruim 17 % toegenomen.

De evolutie bij de tak automobielverzekering bleef dus niet alleen ongunstig maar verscherpte nog in 1963. Dit heeft de verzekeringsmaatschappijen ertoe aangezet bij het Ministerie van Economische Zaken en Energie een algemene tariefverhoging aan te vragen. Het Departement heeft, in samenwerking met de beroepsverenigingen, en rekening houdend met de algemene evolutie van de conjunctuur, een formule uitgewerkt die ertoe strekt de verhoging der lasten gelijkmatig te verdelen tussen de maatschappijen, de makelaars of agenten, en de verzekerden.

Bij de voertuigen dienende tot vervoer van zaken en tot bepaald vervoer van personen, zal het nieuw tarief een maximum tarief niet mogen overschrijden, bekomen door toepassing van het basistarief goedgekeurd door de Administratie, vermeerderd met 20 % en dit wanneer het kontrakten betreft die jaarlijks opzegbaar zijn.

De nieuwe premies mogen toegepast worden vanaf 1 januari 1965 met dien verstande dat de verhoging op de lopende kontrakten slechts mag toegepast worden vanaf de eerstvolgende vervaldag na 1 januari 1965.

Levensverzekeringen (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Geïnde premiën				Wiskundige reserves (b)			
	1960	1961	1962	1963	1960	1961	1962	1963
Belgische vennootschappen	5 874,8	5 606,2	5 757,4	6 124	35 342	38 700	41 705	45 251
Buitenlandse vennootschappen	1 653,3	1 725,2	1 839,6	1 941	10 709	11 645	12 599	13 609

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1964 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Omvat de reserves voor te regelen sinisters, de reserves voor deelneming in de winsten, de verdelingsfondsen, alsook de reserves voor contracten onderschreven in vreemde munt.

Levensverzekeringen

Waarden tot dekking van de wiskundige reserves (a)

(miljoenen franken)

AARD DER WAARDEN	1960	1961	1962	1963
Belgische vennootschappen :				
Belgische overheidseffecten, effecten door de Belgische Staat gewaarborgd, effecten van vennootschappen door de Kolonie gewaarborgd (b)	4 902,9	5 382,5	5 793,1	5 961,9
Obligaties, Gemeentekrediet, Nijverheidskrediet, N.M.B.S., N.M.K.N., Belgische provincies en gemeenten.....	7 001,4	7 244,2	7 988,8	8 494,0
Obligaties van Belgische vennootschappen	7 171,9	7 389,3	8 100,6	9 000,9
Aandelen van Belgische vennootschappen	2 083,4	2 153,2	2 329,6	2 862,2
Buitenlandse overheidseffecten, effecten door vreemde staten gewaarborgd	1 344,6	1 921,0	1 479,1	1 910,2
Polisbeleningen	1 123,8	1 235,4	1 326,5	1 390,5
Onroerende goederen	2 253,4	2 562,9	3 101,8	3 519,4
Hypothecaire leningen	8 966,2	10 516,0	11 420,7	12 070,8
Speciën en diversen	804,6	827,0	862,2	684,2
Gemeenschappelijke Beleggingsfondsen	1,5	38,2	34,7	35,1
Buitenlandse vennootschappen :				
Belgische overheidseffecten, effecten door de Belgische Staat gewaarborgd, effecten van vennootschappen door de Kolonie gewaarborgd (b)	3 241,1	3 399,9	3 668,7	3 762,4
Obligaties, Gemeentekrediet, Nijverheidskrediet, N.M.B.S., N.M.K.N., Belgische provincies en gemeenten.....	2 074,8	2 457,1	2 354,6	2 394,7
Obligaties van Belgische vennootschappen	547,0	558,4	568,4	626,1
Aandelen van Belgische vennootschappen	531,3	608,8	677,1	737,7
Buitenlandse overheidseffecten, effecten door vreemde staten gewaarborgd	364,7	416,6	392,0	450,7
Polisbeleningen	454,6	486,7	504,2	515,6
Onroerende goederen	1 192,4	1 402,4	1 566,1	1 722,7
Hypothecaire leningen	2 312,8	2734,6	3 186,2	3 551,6
Speciën en diversen	70,2	95,2	76,2	98,2
Gemeenschappelijke Beleggingsfondsen	6,6	7,9	28,3	25,3

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1964 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Deze effecten waren door de Kolonie gewaarborgd vóór de onafhankelijkheid van Kongo.

Kapitalisatieverrichtingen (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1960	1961	1962	1963
Geïnde premiën	**65,2**	**69,3**	**189,5**	**175,3**
Nominale waarde der onderschreven contracten :				
Zuivere kapitalisatie	1 027,4	1 003,6	1 159,6	1 293,9
Bouwkapitalisatie	62,7	54,2	49,8	48,0
Totaal ...	**1 090,1**	**1 057,8**	**1 209,4**	**1 341,9**
Wiskundige reserves :				
Zuivere kapitalisatie	434,0	448,1	597,6	748,3
Bouwkapitalisatie	38,9	35,6	34,7	35,1
Totaal ...	**472,9**	**483,7**	**632,3**	**783,4**
Waarborg	6,6	6,8	7,3	8,4
Algemeen totaal ...	**479,5**	**490,5**	**639,6**	**791,8**

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1964 zijn nog niet beschikbaar.

Kapitalisatieverrichtingen (a)

Waarden tot dekking van de wiskundige reserves

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1960	1961	1962	1963
Belgische overheidseffecten en waarden door de Staat gewaarborgd	91,7	93,3	104,3	122,9
Effecten door de Kolonie gewaarborgd (b)	1,7	2,4	2,4	2,2
Obligaties parastatale instellingen	42,8	41,7	50,9	54,8
Obligaties provincies en gemeenten	7,7	7,5	4,0	6,3
Obligaties Belgische vennootschappen	2,5	0,9	0,8	2,9
Aandelen Belgische vennootschappen	6,1	2,8	3,3	3,3
Onroerende goederen	14,1	25,3	24,7	18,2
Hypothecaire leningen	333,2	322,8	492,7	606,5
Polisbeleningen	2,4	3,3	2,9	2,5
Speciën	0,4	0,1	6,6	10,1
Diversen (c)	9,2	3,3	3,1	3,1
Totaal ...	**511,8**	**503,4**	**695,7**	**832,9**

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1964 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Deze effecten waren door de Kolonie gewaarborgd vóór de onafhankelijkheid van Kongo.
(c) De onder de rubriek *Diversen* opgenomen waarden bestaan hoofdzakelijk uit niet-afgeloste aanwervingskosten.

Hypothecaire leningen (a)

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1960	1961	1962	1963
Hypothecaire leningen met tussenkomst :				
Nominale waarde der leningen	**1 151,5**	**1 174,0**	**1 203,3**	**1 202,4**
Reconstitutiefonds	186,5	186,3	189,7	193,0
Waarborg	2,8	3,2	3,1	2,9
Totaal ...	**189,3**	**189,5**	**192,8**	**195,9**
Hypothecaire leningen zonder tussenkomst :				
Te vereffenen saldo	**36 098,0**	**41 440,5**	**46 310,5**	**51 377,6**

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie.
Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1964 zijn nog niet beschikbaar.

Hypothecaire leningen met tussenkomst (a)

Waarden tot dekking van de wiskundige reserves

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1960	1961	1962	1963
Belgische overheidseffecten	23,0	24,4	25,5	30,1
Obligaties parastatale instellingen	7,6	8,8	8,3	7,9
Buitenlandse effecten	0,1	—	—	—
Effecten door de Kolonie gewaarborgd (b)	0,9	0,2	0,2	0,3
Obligaties van Belgische vennootschappen	1,2	—	—	—
Obligaties provincies en gemeenten	1,5	1,8	1,2	1,4
Aandelen van Belgische vennootschappen .	0,1	—	0,1	—
Onroerende goederen	7,2	11,7	8,1	12,0
Hypothecaire leningen	149,7	154,9	170,8	163,5
Diversen (c).....	3,2	0,7	3,2	2,8
Totaal ...	**194,5**	**202,5**	**217,4**	**218,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie,
Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1964 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Deze effecten waren door de Kolonie gewaarborgd vóór de onafhankelijkheid van Kongo.
(c) De onder de rubriek *Diversen* opgenomen waarden bestaan hoofdzakelijk uit niet-afgeloste aanwervingskosten.

Assurance obligatoire des transporteurs par véhicules automobiles (a)

(en millions de francs)

DÉSIGNATION	Services publics d'autobus services spéciaux d'autobus, services d'autocars			Taxis et fiacres automobiles			Transports de choses pour compte de tiers			Transports de choses pour compte propre		
	1961	1962	1963	1961	1962	1963	1961	1962	1963	1961	1962	1963
Affaires directes :												
Nombre de véhicules assurés (b)	4,8	5,4	6,8	7,0	7,2	7,7	24,3	28,1	30,3	322,8	343,7	369,7
Primes émises	81,9	91,3	101,5	44,9	45,8	49,2	259,2	283,1	314,2	1102,7	1167,3	1263,3
Montant des sinistres payés (c)	54,7	62,1	62,6	42,5	43,7	50,0	179,8	215,1	259,2	700,2	771,7	821,8
Evaluation des sinistres en suspens	126,7	147,3	201,9	80,5	82,0	87,7	363,3	410,7	498,0	1230,3	1400,1	1604,9
Réserves pour risques en cours	7,5	9,0	12,5	16,9	17,5	18,2	98,6	112,4	125,6	445,3	464,4	495,3
Commissions payées	14,0	14,9	16,8	7,9	7,5	7,5	45,3	48,8	55,4	235,0	248,4	269,6
Frais généraux	13,7	16,4	17,3	7,0	8,3	8,1	41,4	47,8	55,2	172,3	186,3	207,2
Affaires cédées en réassurance :												
Primes cédées	19,1	22,1	28,1	13,6	13,5	13,9	75,6	79,4	93,2	320,6	342,7	380,7
Commissions reçues	5,0	6,1	8,0	3,8	3,9	3,9	20,4	21,5	25,5	89,3	98,0	108,4
Quote-part des réassureurs dans sinistres réglés	17,8	13,5	13,8	11,5	13,7	15,2	62,1	71,4	82,5	233,6	260,9	256,8
Quote-part des réassureurs dans réserve pour sinistres à régler	45,5	59,7	122,1	30,4	28,2	29,9	149,4	166,0	180,4	448,8	510,2	581,3
Quote-part des réassureurs dans réserve pour risques en cours	1,9	2,5	9,2	4,5	4,0	4,5	23,5	22,7	26,0	109,8	111,6	187,3
Affaires acceptées en réassurance :												
Primes acceptées	8,4	9,3	13,1	2,8	2,4	2,6	10,2	6,9	6,7	18,5	26,8	21,6
Commissions payées	2,4	2,6	4,0	0,9	0,7	0,8	3,1	2,0	2,0	5,5	8,3	7,2
Quote-part dans sinistres réglés	7,5	6,8	12,6	2,6	3,0	2,3	7,7	6,4	5,7	11,1	20,8	17,4
Quote-part dans réserve pour sinistres à règler	28,5	30,9	55,3	11,3	11,3	12,6	12,7	18,8	10,3	21,6	33,2	28,5
Quote-part dans réserve pour risques en cours	0,8	0,8	1,1	1,0	0,7	0,9	4,2	2,5	2,6	7,2	9,7	9,2

(a) De gegevens voor 1964 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Duizenden eenheden.
(c) Tijdens het betrokken jaar.

Source : Ministère des Affaires économiques et de l'Energie.
Services d'Inspection des Assurances.

Verplichte verzekering der vervoerders met autovoertuigen (a)

Waarden tot dekking van de wiskundige reserves

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1960	1961	1962	1963
Belgische overheidseffecten	1 183	1 305	1 403	1 421
Effecten door de Kolonie gewaarborgd (b) .	28	29	25	17
Parastatale instellingen	346	380	401	380
Parastatale kredietinstellingen	307	344	341	317
Provinciën en gemeenten	156	155	199	224
Buitenlandse overheidseffecten	60	105	135	148
Onroerende goederen	391	496	529	642
Hypothecaire leningen	239	293	324	328
Obligaties van Belgische vennootschappen	248	262	255	284
Aandelen van Belgische vennootschappen	235	263	286	348
Speciën	21	14	8	20
Diversen	37	32	52	56
Gemeenschappelijke Beleggingsfondsen ...	2	5	5	5
Totaal ...	**3 253**	**3 683**	**3 963**	**4 190**

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Dienst voor Inspectie der Verzekeringen.

(a) De gegevens voor 1964 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Deze effecten waren door de Kolonie gewaarborgd vóór de onafhankelijkheid van Kongo.

VIERDE DEEL

PRIJZEN EN INKOMENS

HOOFDSTUK ÉÉN

PRIJZEN

De economische expansie, waarvan het tempo in 1963 was versneld, duurde in 1964 voort, maar vertraagde geleidelijk in de laatste maanden van het jaar. Als gevolg hiervan bleef de arbeidsmarkt uiterst krap en in het najaar traden nauwelijks enige tekenen van ontspanning op. De stijging van de loonkosten per arbeidsuur bedroeg in de fabrieksnijverheid globaal ongeveer 13 %, na een toeneming met 9,5 % in 1963. De stijging van de lonen versnelde in de loop van het jaar; zij was zeer aanzienlijk in de steenkolenmijnen, die een achterstand hadden in te lopen, en in de metaalverwerkende industrie. Ondanks aanzienlijke investeringen kon een dergelijke stijging van de lonen niet door een evenredige toeneming van de arbeidsproduktiviteit worden opgevangen.

In vele bedrijfstakken liep de vraag op het aanbod vooruit, waardoor het mogelijk werd de gestegen produktiekosten in de verkoopprijzen door te rekenen. Nochtans daalde de vraag in bepaalde bedrijfstakken, o.m. de textielindustrie, reeds voor het einde van het jaar en brokkelden de prijzen af. De inzinking was het scherpst in de verst van het verbruik verwijderde bedrijven en de grondstoffenprijzen daalden, o.m. in de textielindustrie, sneller dan die van de halffabrikaten, terwijl de prijzen van de afgewerkte produkten vast bleven. Over het algemeen gingen de bedrijfsleiders aan het einde van het jaar voorzichtiger calculeren, vooral in de verst van het verbruik verwijderde sectoren.

In december 1964 was het indexcijfer van de groothandelsprijzen 2,9 % hoger dan een jaar tevoren; het jaargemiddelde steeg met 4,6 %. De prijsstijging van de afgewerkte produkten was groter dan die van de grondstoffen.

Tot de sectoren waar de sterkste prijsstijgingen optraden behoren de chemische industrie, de produktie van bouwmaterialen, de metaalverwerkende industrie en vooral de produktie en verwerking van non-ferrometalen.

De prijsstijging van de anorganische chemische produkten was aanzienlijk, met uitzondering van de meststoffen, waarvan de prijzen per saldo aan het einde van het jaar niet hoger waren dan een jaar tevoren.

In tegenstelling tot 1963 gaven de meeste bouwmaterialen aanzienlijke prijsstijgingen te zien, terwijl de bouwprijzen zoals in de voorgaande jaren bleven stijgen.

Binnen de E.G.K.S. daalden de staalprijzen licht in het begin van de zomer, maar de exportprijzen stegen vrij aanzienlijk tot een top in augustus, waarna een geleidelijke aftakeling volgde. De prijzen van de non-ferrometalen gaven opnieuw een zeer scherpe stijging te zien, maar in het najaar sloeg de tendentie om, althans voor de ruwe produkten en de halffabrikaten. De prijzen van de verder verwerkte produkten bleven in de laatste maanden van 1964 overwegend stabiel.

In de metaalverwerkende industrie ging de prijsstijging in de eerste maanden van het jaar nog door, maar naarmate de tijd vorderde verzwakte de neiging tot prijsstijging. De prijzen van machines en apparaten, zowel elektrische als andere, dus de prijzen van investeringsgoederen voor de industrie, waren tijdens de tweede helft van het jaar overwegend stabiel, als gevolg van de afnemende neiging tot investeren in de bedrijven.

De textielprijzen waren vanaf het voorjaar zwak. De prijzen van de grondstoffen en van de garens brokkelden geleidelijk af, maar de prijzen van de weefsels weerstonden over het algemeen zeer goed aan de neiging tot prijsdaling. In de sector van de kunstmatige en synthetische vezels daalden de prijzen nagenoeg niet.

De prijzen van het papier (vooral van het papierdeeg) en van het leder en de schoenen stegen.

De landbouwprijzen evolueerden uiteenlopend : de prijzen van de akkerbouwprodukten daalden overwegend, terwijl die van de veehouderijprodukten, na sterke schommelingen, per saldo stegen.

Als gevolg van de toenemende produktie- en distributiekosten en van de levendige vraag stegen de consumptieprijzen opnieuw in 1964, ondanks de remmende invloed van bepaalde overheidsmaatregelen. De prijsbewaking werd met kracht ter hand genomen.

In december 1964 was het globale indexcijfer van de kleinhandelsprijzen 4,0 % hoger dan een jaar tevoren. Blijkbaar stegen de levensmiddelenprijzen minder scherp dan in de laatste maanden van 1963, maar de overige prijzen verhoogden wellicht meer.

★

★ ★

Prijsindexcijfers in enkele landen

(1958 = 100)

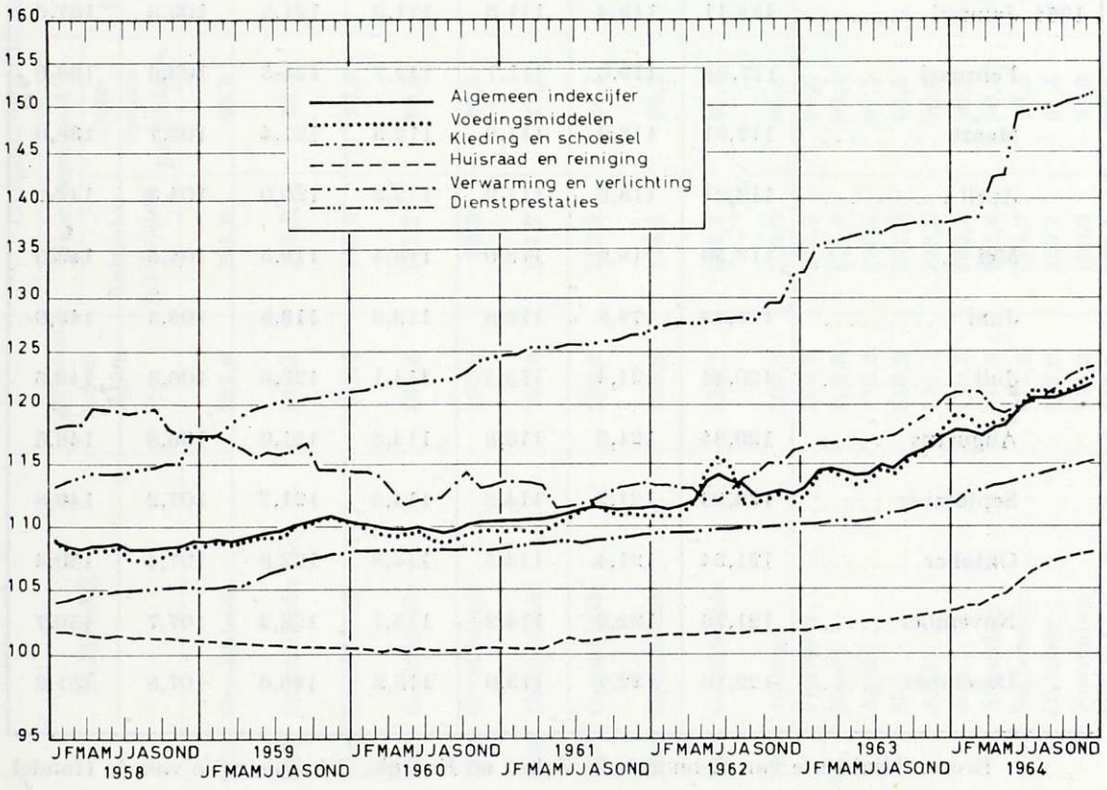
LAND	Consumptieprijzen				Groothandelsprijzen			
	1961	1962	1963	1964	1961	1962	1963	1964
België	103(*a*)	104(*a*)	106(*a*)	111(*a*)	100	101	104	109
Nederland	105	108	113(*b*)	119(*b*)	98	99	101	108
Duitse Bondsrepubliek	105	108	111	114	102	103	104	105
Frankrijk	114	119	125(*c*)	129(*c*)	110	113	117	119
Italië	104	109	117	124	98	101	106	110
Verenigd Koninkrijk..	105	109	112(*b*)	115(*b*)	100(*d*)	100(*d*)	102(*d*)	106(*d*)
Verenigde Staten	103	105	106	107	100	100	100	100

Bronnen : Bureau voor de Statistiek der Europese Gemeenschappen.

(a) Zonder huur.
(b) Nieuw indexcijfer met ingang van 1 januari 1963
(c) Tot en met 1962 : Parijs; nieuw indexcijfer voor geheel Frankrijk met ingang van 1 januari 1963.
(d) Grondstoffen.

Indexcijfers van de kleinhandelsprijzen

(1953 = 100)

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Administratie van de Handel.

Evolutie van de kleinhandelsprijzen per groep van produkten (a)

(1953 = 100)

TIJDVAK	Algemeen indexcijfer	Voedingsmiddelen	Niet tot voeding bestemde produkten				Dienstprestaties
			De drie groepen samen	Kleding en schoeisel	Verwarming en verlichting	Huisraad en reiniging	
1956 Gemiddelde	**103,65**	**104,2**	**101,5**	**99,7**	**108,7**	**100,7**	**105,5**
1957 Gemiddelde	**106,93**	**107,0**	**104,5**	**103,0**	**115,6**	**102,4**	**111,7**
1958 Gemiddelde	**108,31**	**107,9**	**106,2**	**104,7**	**118,9**	**101,4**	**114,7**
1959 Gemiddelde	**109,64**	**109,5**	**106,6**	**106,4**	**116,1**	**100,7**	**120,0**
1960 Gemiddelde	**109,97**	**109,3**	**107,0**	**108,1**	**113,2**	**100,4**	**122,6**
1961 Gemiddelde	**111,06**	**110,5**	**107,4**	**108,7**	**112,8**	**101,0**	**125,7**
1962 Gemiddelde	**112,62**	**112,5**	**108,3**	**109,7**	**113,7**	**101,6**	**128,5**
1963 Gemiddelde	**115,04**	**114,7**	**109,9**	**110,7**	**117,8**	**102,5**	**136,3**
1964 Gemiddelde	**119,84**	**120,3**	**113,1**	**113,8**	**121,4**	**105,7**	**145,7**
1964 Januari	118,11	119,4	111,3	111,9	121,5	103,3	137,6
Februari	117,98	119,0	111,7	112,7	121,5	103,6	138,0
Maart	117,61	118,0	111,8	112,9	121,4	103,7	138,0
April	118,21	118,6	111,9	113,2	120,0	104,3	142,2
Mei	118,50	118,8	112,0	113,4	119,5	104,6	142,5
Juni	119,88	119,8	112,8	113,9	119,9	105,5	149,0
Juli	120,84	121,4	113,5	114,1	120,6	106,3	149,3
Augustus	120,84	121,3	113,8	114,3	121,0	106,8	149,5
September	120,93	121,2	114,2	114,6	121,7	107,2	149,8
Oktober.....	121,24	121,4	114,5	114,8	122,8	107,4	150,4
November	121,76	122,2	114,8	115,1	123,4	107,7	150,7
December	122,16	122,7	115,0	115,2	123,6	107,8	151,2

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Administratie van de Handel.

(a) De partiële indexcijfers werden berekend op grond van de gemiddelde prijzen voor het Rijk.

Indexcijfers van de groothandelsprijzen

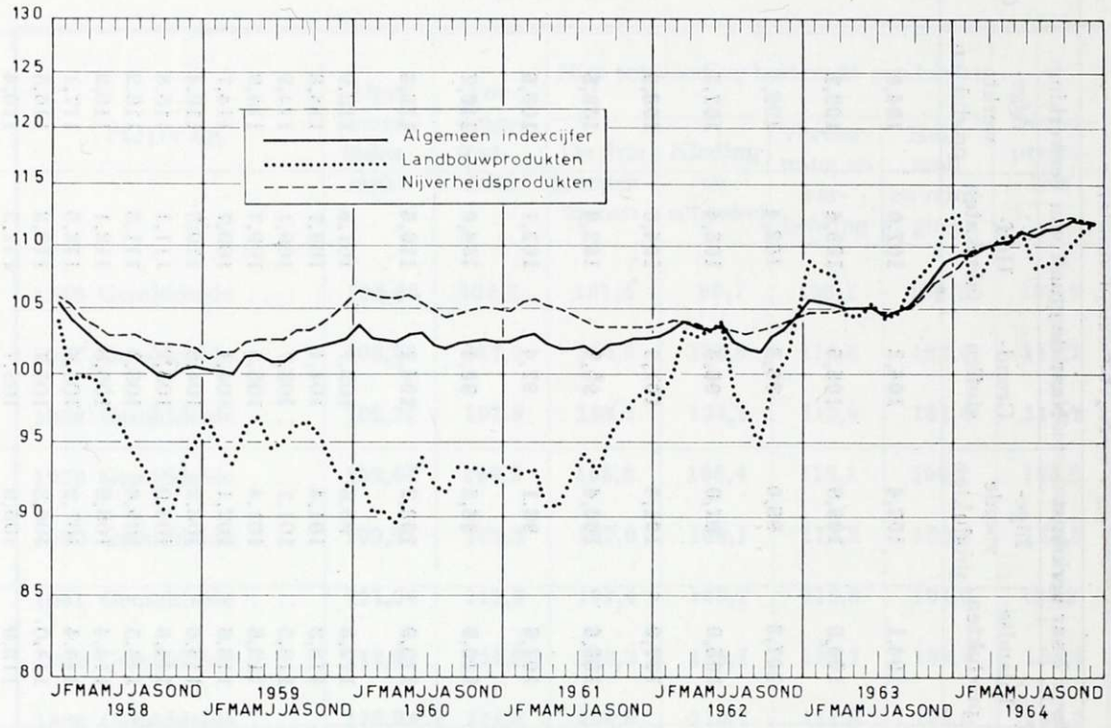
(1953 = 100) (a)

TIJDVAK	Algemeen indexcijfer	Landbouwprodukten			Nijverheidsprodukten					
		Naar herkomst		Globaal	Naar herkomst		Naar de graad van verwerking			Globaal
		Inlandse produkten	Ingevoerde produkten		Inlandse produkten	Ingevoerde produkten	Grondstoffen	Halffabrikaten	Afgewerkte produkten	
1956 Gemiddelde	**103,6**	**101,6**	**90,8**	**97,2**	**104,1**	**108,4**	**104,2**	**107,0**	**104,8**	**105,3**
1957 Gemiddelde	**106,3**	**101,2**	**90,8**	**98,7**	**109,5**	**106,9**	**105,6**	**109,4**	**109,2**	**108,2**
1958 Gemiddelde	**101,7**	**100,0**	**90,9**	**96,0**	**107,3**	**95,0**	**96,2**	**102,4**	**108,4**	**103,2**
1959 Gemiddelde	**101,3**	**101,1**	**90,8**	**95,0**	**105,9**	**97,0**	**96,4**	**102,4**	**107,8**	**103,0**
1960 Gemiddelde	**102,6**	**98,9**	**84,5**	**92,2**	**107,0**	**101,4**	**101,5**	**104,0**	**108,9**	**105,4**
1961 Gemiddelde	**102,4**	**101,7**	**81,2**	**94,3**	**106,6**	**100,4**	**99,9**	**103,0**	**108,5**	**104,5**
1962 Gemiddelde	**103,2**	**112,3**	**84,1**	**100,8**	**107,6**	**96,1**	**97,4**	**103,1**	**108,6**	**103,8**
1963 Gemiddelde	**105,8**	**114,2**	**90,3**	**107,0**	**110,0**	**96,2**	**98,8**	**104,6**	**110,7**	**105,4**
1964 Gemiddelde	**110,7**	**126,1**	**91,2**	**109,9**	**113,9**	**103,7**	**104,7**	**110,5**	**115,6**	**110,9**
1964 Januari	109,2	129,0	92,6	112,5	112,3	99,6	102,7	107,6	112,9	108,3
Februari	109,2	121,3	91,2	107,2	113,3	101,4	104,1	108,7	114,3	109,6
Maart	109,6	121,9	92,4	108,1	113,5	101,7	103,7	109,1	114,9	109,9
April	110,2	126,4	91,5	110,4	113,8	101,4	103,5	109,7	114,9	110,1
Mei	110,3	127,2	91,3	110,8	113,6	102,1	104,1	109,7	114,7	110,1
Juni	111,1	128,2	90,6	111,1	114,6	103,2	104,2	110,3	116,4	111,0
Juli	110,7	123,3	90,2	108,2	114,6	104,0	105,2	111,1	115,8	111,3
Augustus	111,3	124,4	90,2	108,6	114,5	105,6	106,4	111,3	116,2	111,9
September	111,4	124,2	90,4	108,6	114,4	106,2	105,3	112,1	116,9	112,1
Oktober	112,0	126,7	91,4	110,1	114,4	107,2	105,8	112,5	117,1	112,4
November	111,9	129,0	91,0	111,3	114,0	106,3	105,7	112,3	116,5	112,1
December	111,9	131,1	91,0	111,9	113,9	105,9	105,7	111,5	116,4	111,8

(a) Volgens het indexcijfer 1936/1938 = 100.

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Administratie van de Handel.

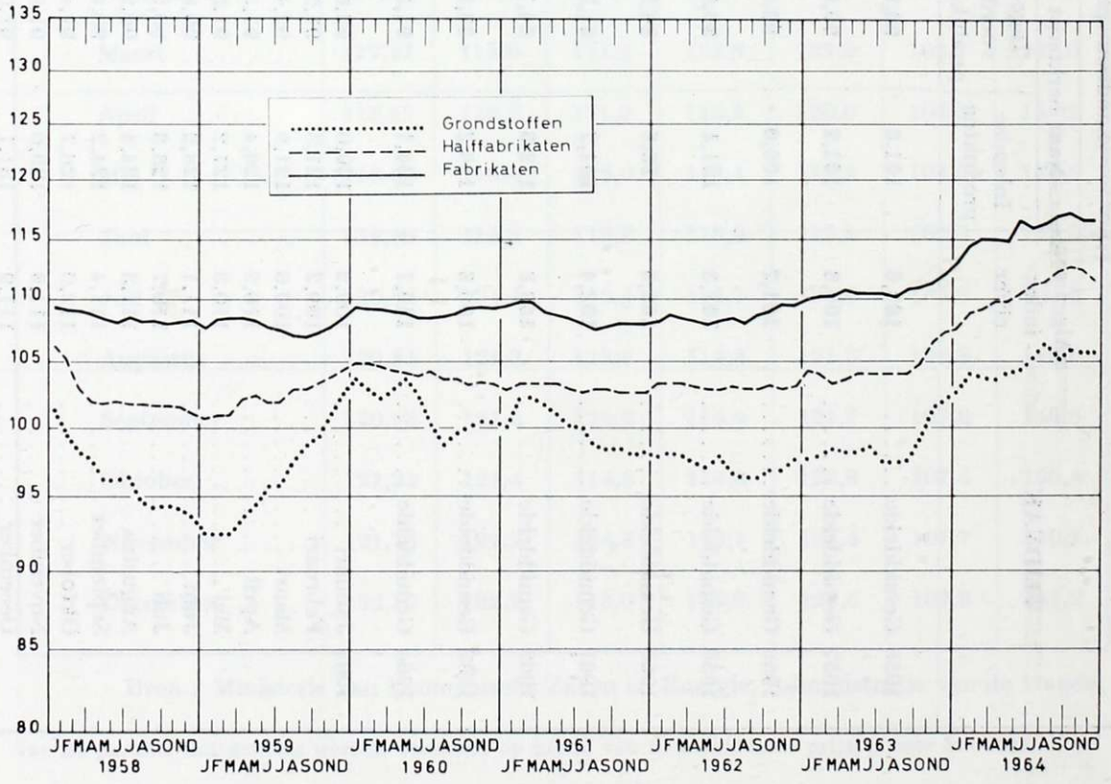
Indexcijfers van de groothandelsprijzen
(1953 = 100) (a)

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Administratie van deHandel.

(a) Volgens het indexcijfer 1936/1938 = 100.

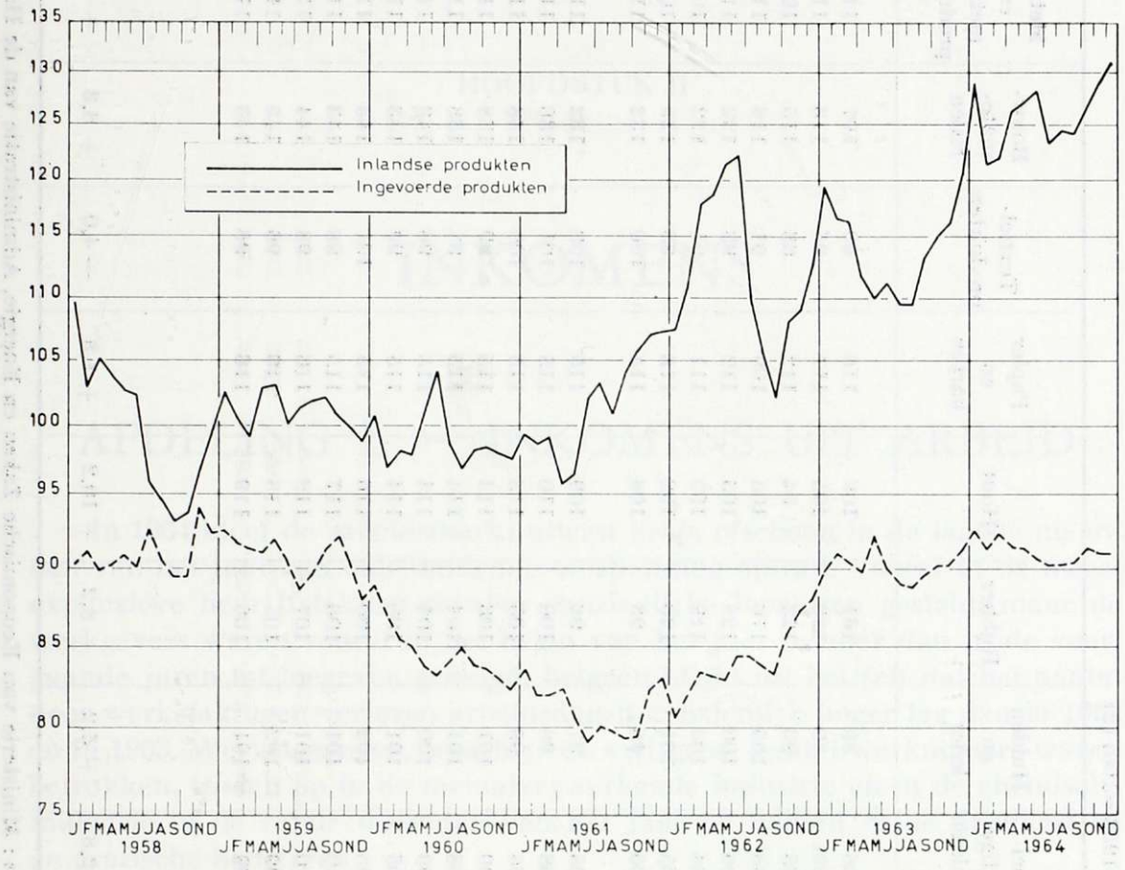
Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor nijverheidsprodukten
(1953 = 100) (a)

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Administratie van de Handel.

(a) Volgens het indexcijfer 1936/1938 = 100.

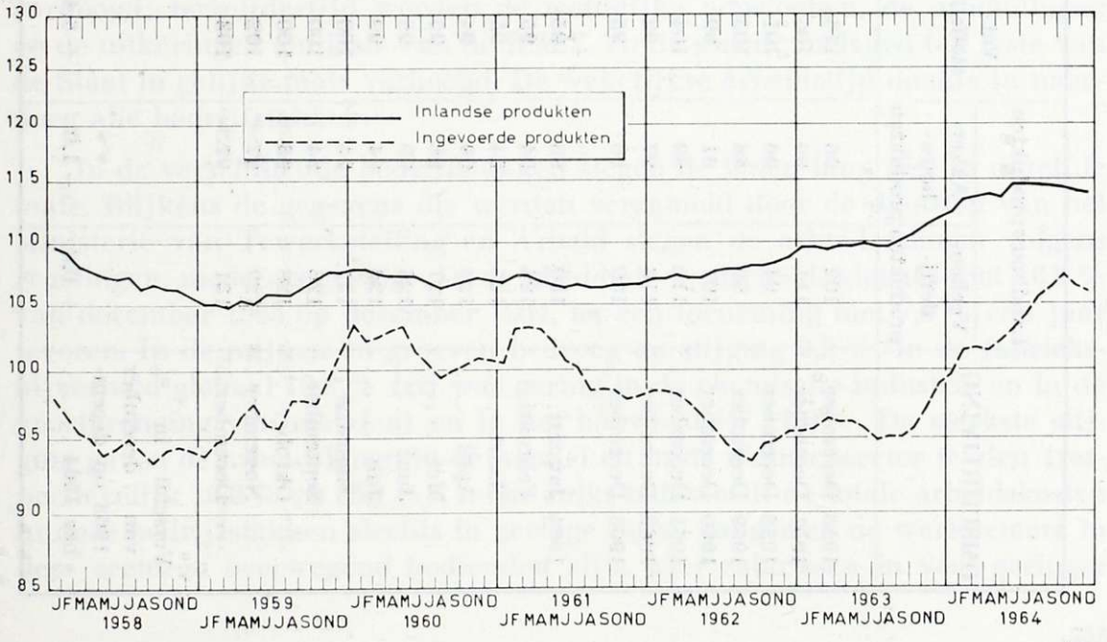
Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor ingevoerde en inlandse landbouwprodukten
(1953 = 100) (a)

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Administratie van de Handel.

(a) Volgens het indexcijfer 1936/1938 = 100.

Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor ingevoerde en inlandse nijverheidsprodukten
(1953 = 100) (a)

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Administratie van de Handel.

(a) Volgens het indexcijfer 1936/1938 = 100.

Partiële indexcijfers van de groothandelsprijzen

(1953 = 100) (a)

OMSCHRIJVING	Landbouwprodukten		Vetstoffen	Minerale produkten	Scheikundige produkten	Huiden en leder	Rubber	Hout	Papier en karton	Textielprodukten	Bouwmaterialen	Metalen en metaalprodukten
	Veehouderijprodukten	Akkerbouwprodukten										
1956 December .	102	96	116	112	106	89	161	108	116	99	107	113
1957 December .	111	99	106	109	109	89	123	105	117	95	113	112
1958 December .	94	96	101	107	108	90	123	94	112	83	115	109
1959 December .	96	88	105	104	108	105	170	103	109	91	116	111
1960 December .	107	81	99	101	106	100	128	105	112	93	122	110
1961 December .	110	89	104	99	104	103	119	103	111	91	122	108
1962 December .	113	97	92	99	105	101	120	102	113	93	129	108
1963 December .	130	98	95	103	106	96	98	108	114	100	132	111
1964 Januari ...	130	98	95	103	108	97	96	109	115	100	132	112
Februari...	124	94	95	103	108	98	100	110	115	101	136	114
Maart	125	94	95	103	108	99	105	113	115	100	138	114
April	124	99	94	103	109	101	103	114	115	99	138	115
Mei	127	98	95	104	108	101	104	114	115	98	138	115
Juni	126	99	98	104	109	100	104	114	115	98	143	117
Juli	126	94	99	105	106	101	100	114	115	99	143	117
Augustus .	127	94	100	105	106	102	100	116	115	101	143	117
September	126	94	100	105	110	101	106	117	115	98	143	118
Oktober ..	128	96	100	106	110	101	107	118	116	98	144	119
November .	129	97	102	107	109	102	105	118	116	96	143	119
December .	131	97	103	107	109	101	106	119	116	96	143	118
Verschil in % van december 1963 op december 1964	+ 0,8	— 1,0	+ 8,4	+ 3,9	+ 2,8	+ 5,2	+ 8,2	+ 10,2	+ 1,8	— 4,0	+ 8,3	+ 6,3

(a) Volgens het indexcijfer 1936/1938 = 100.

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Administratie van de Handel.

HOOFDSTUK II

INKOMENS

AFDELING I. — INKOMENS UIT ARBEID

In 1964 bleef de arbeidsmarkt uiterst krap, ofschoon in de laatste maanden van het jaar een onbeduidende ontspanning optrad. Vooral in de meest expansieve bedrijfstakken werden aanzienlijke looneisen gesteld, maar de werkgevers waren vooral in het begin van het jaar minder dan in de voorgaande jaren tot toegeven geneigd, hetgeen blijkt uit het feit dat het aantal door werkstakingen verloren arbeidsdagen aanzienlijk hoger lag dan in 1962 en in 1963. Werkstakingen, waarbij een vrij groot aantal werknemers waren betrokken, traden op in de metaalverwerkende industrie en in de chemische industrie in de eerste maanden van het jaar en nadien in de drukkerijen en grafische bedrijven.

Behalve als gevolg van nieuwe loonregelingen en door het aanbieden van hogere lonen en salarissen om de afvloeiing van personeel naar andere bedrijven tegen te gaan, stegen de lonen en salarissen zowel in de particuliere ondernemingen als in de overheidssector als gevolg van de glijdende loonschaal. In de overheidssector werden de salarissen per 1 augustus met 2,5 % verhoogd; terzelfdertijd werden de wettelijke pensioenen, de afhoudingen en de uitkeringen ten laste van de R.M.Z. en de sociale toelagen ten laste van de Staat in gelijke mate verhoogd. De wekelijkse arbeidstijd daalde in nagenoeg alle bedrijfstakken.

In de verschillende bedrijfstakken stegen de lonen lang niet in dezelfde mate. Blijkens de gegevens die werden verzameld door de diensten van het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid stegen de arbeiderslonen volgens regelingen, mede als gevolg van de glijdende loonschaal, globaal met 10,9 % van december 1963 op december 1964, na een toeneming met 7,0 % een jaar tevoren. In de mijnen en groeven bedroeg de stijging 9,2 %, in de fabriekswijverheid globaal 10,8 % (zij was gering in de chemische industrie en in de voortbrenging van metalen) en in het bouwbedrijf 11,0 %. De sterkste stijging gaven de arbeidslonen in de handel en in de dienstensector te zien (respectievelijk 16,2 % en 15,1 %), maar zulks beinvloedt de totale arbeidskosten in deze bedrijfstakken slechts in geringe mate, aangezien de werknemers in deze sectoren overwegend bedienden zijn, wier salarissen in veel geringer

mate toenamen (respectievelijk met 8,1 % en met 7,7 %). Overigens geven de bediendensalarissen globaal een geringere stijging te zien dan de arbeiderslonen (8,0 % tegen 10,9 % van december 1963 op december 1964). Zoals in de voorgaande jaren stegen de lonen en salarissen van de vrouwelijke werknemers vlugger dan die van de mannelijke.

Blijkens het loononderzoek door het N.I.S. waren de bruto-uurlonen in de mijnen en groeven in oktober 1964 9,1 % hoger dan een jaar tevoren, in de fabrieksnijverheid 12,6 % en in het bouwbedrijf 12,7 % hoger dan in oktober 1963. De stijging van de bruto uurlonen in de chemische industrie van oktober 1963 op oktober 1964 bedroeg 15,4 %, die in de ijzer- en staalnijverheid 5,1 %. De lonen van de vrouwen stegen aanmerkelijk meer dan die van de mannen.

Het indexcijfer van de bruto verdienste per arbeidsuur, berekend door de Nationale Bank, was in december 12,0 % hoger dan een jaar tevoren. Het jaargemiddelde over 1964 lag 10,4 % hoger dan dat over 1963, toen de stijging 8,0 % bedroeg. De stijging van de bruto uurlonen versnelde dus verder in 1964. Het door het Instituut voor Economisch, Sociaal en Politiek Onderzoek gepubliceerd indexcijfer van de loonkosten per arbeidsuur in de fabrieksnijverheid lag in december 13,8 % hoger dan een jaar tevoren; het jaargemiddelde steeg met 12,6 %.

Uit de hierboven aangehaalde statistieken blijkt dat de werkelijk uitbetaalde lonen, althans in bepaalde bedrijfstakken, veel sneller stegen dan de regelingslonen. De stijging van de lonen versnelde verder in de loop van 1964. De loonkosten per arbeidsuur namen vlugger toe dan de bruto uurlonen, hetgeen een gevolg is van de verzwaring van de sociale lasten.

Op 1 januari 1964, met inbegrip van de verhogingen die op die datum ingingen, betaalde de werkgever op het onbegrensde loon 14 % (6 % pensioenbijdrage, 8 % vakantievergoedingen), 10,25 % op het loon, begrensd op 11 550 F voor gezinstoeslag en bovendien 4,75 % op het loon, begrensd op 8 400 F (ziekte en invaliditeit 3,5 %, beroepsziekten 0,25 %, werkloosheid 1 %). De bijdragen voor de verzekering tegen ziekte en invaliditeit werden per 1 april tot 3,9 % verhoogd en per 1 augustus werden de loongrenzen verhoogd, respectievelijk van 11 550 F tot 11 825 F en van 8 400 F tot 8 600 F, als gevolg van de stijging van het prijsindexcijfer. Daarenboven werd de jaarlijkse vakantie met behoud van loon in 1965 met een halve week verlengd, waardoor de loonkosten met ongeveer 1 % toenemen.

Het inkomen van de arbeiders steeg minder snel dan de bruto lonen, zoals blijkt uit de indexcijfers die worden berekend door het I.E.S.P.O. De verklaring hiervan ligt in de verhoging van de afhoudingen op het loon voor de sociale zekerheid.

★

★ ★

Indexcijfers van de regelingslonen

Enkel arbeiders, mannen + vrouwen

(1958 = 100)

BEDRIJFSTAKKEN	Wegings-coëfficiënten	1963				1964			
		Maart	Juni	Sept.	Dec.	Maart	Juni	Sept.	Dec.
Land- en bosbouw	1,92	117,0	124,3	125,0	131,7	134,7	134,8	138,0	138,1
Mijnen en groeven	11,42	105,8	107,9	108,0	108,3	110,6	113,7	116,2	118,3
Fabrieksnijverheid	62,52	120,7	124,2	125,7	127,7	132,8	135,5	138,8	141,5
waaronder : voedingsmiddelenbedrijven	(4,14)	(124,7)	(128,2)	(131,1)	(132,9)	(139,2)	(141,7)	(148,1)	(151,2)
textielnijverheid	(9,55)	(125,0)	(128,2)	(131,3)	(135,5)	(138,6)	(145,8)	(149,0)	(149,0)
confectiebedrijven	(4,60)	(129,5)	(133,5)	(135,6)	(138,9)	(140,9)	(146,8)	(148,0)	(160,2)
chemische industrie	(2,26)	(121,3)	(121,3)	(124,3)	(124,3)	(127,1)	(127,1)	(130,7)	(130,7)
produktie van metalen	(7,42)	(114,1)	(115,9)	(116,3)	(116,3)	(118,7)	(118,7)	(122,6)	(123,1)
metaalverwerkende industrie	(18,89)	(119,0)	(124,2)	(124,2)	(125,1)	(134,4)	(135,0)	(138,5)	(140,6)
Bouwbedrijf	13,70	120,4	123,8	125,4	125,4	126,8	136,1	136,2	139,2
Elektriciteit, gas, water	0,87	119,7	119,7	122,0	122,0	130,1	130,1	132,3	132,3
Handel	1,81	119,0	121,9	126,0	127,1	140,3	143,1	146,5	147,7
Vervoer en verkeer	2,66	113,5	115,4	116,0	117,5	119,3	125,5	132,1	132,5
Diensten	5,10	117,5	123,5	125,6	128,8	131,2	135,4	137,2	148,2
Globaal indexcijfer	**100,00**	**118,5**	**121,9**	**123,3**	**125,0**	**129,1**	**132,9**	**135,7**	**138,6**

Bron : Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid.

Loonindexcijfers

(1953 = 100)

PERIODE	Bruto-uurverdienste			Loonkosten				Maandinkomen van de fabrieksarbeiders (b)		
	Gemiddelde bruto-verdienste per arbeidsuur (mannen + vrouwen)	Type-uurloon (a)		Arbeiders		Bedienden		Ongehuwd of gehuwd zonder kinderen	Gehuwd en 2 kinderen	Gehuwd en 4 kinderen
		Geschoolde arbeiders	Ongeschoolde arbeiders	Steenkolenmijnen per dag	Overige bedrijfstakken per uur	Industrie per uur	Handel per uur			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1959	134	131	132	137	135	130	131	124	125	125
1960	138	135	137	141	141	138	139	130	130	130
1961	143	140	141	145	148	144	146	135	135	139
1962	154	149	151	161	160	154	155	145	144	149
1963 Maart	160	156	158	168	168	157	158	152	152	161
Juni	167	160	162	171	176	165	169	159	158	167
September ...	168	163	165	175	177	162	162	160	158	167
December ...	172	164	166	178	182	176	173	165	163	172
1964 Maart	177	169	173	195	191	172	173	168	167	175
Juni	182	174	177	200	197	180	181	172	173	181
September (c)	185	178	181	203	200	..	..	176	176	185
December (c)	192	182	185	210	208	..	..	183	183	191

(a) De vervoerbedrijven niet inbegrepen.
(b) De mijnen niet inbegrepen.
(c) Voorlopige gegevens.

Bronnen : Nationale Bank van België (kol. 2 tot 4).
Instituut voor Ekonomisch, Sociaal en Politiek Onderzoek, Leuven (kol. 5 tot 11).

Evolutie van de bruto-uurlonen

OMSCHRIJVING	Geslacht van de werknemer	Gemiddeld bruto-uurloon (franken)			Indexcijfers (1958 = 100)		
		Oktober 1962	Oktober 1963 (a)	Oktober 1964	Oktober 1962	Oktober 1963 (a)	Oktober 1964
Mijnen en groeven	mannen	45,10	47,76	51,83	117	124	134
Fabrieksnijverheid	mannen	37,13	40,10	44,53	118	127	141
	vrouwen	22,78	25,45	29,16	123	137	157
	mannen + vrouwen	33,26	36,20	40,74	119	130	146
Bouwbedrijf	mannen	36,21	38,66	43,75	119	127	144
Gemiddelde ...	mannen	**37,99**	**40,81**	**45,11**	**117**	**126**	**139**
	vrouwen	**22,78**	**25,45**	**29,16**	**123**	**137**	**127**
	mannen en vrouwen	**35,00**	**37,82**	**42,20**	**118**	**127**	**142**

(a) Verbeterde gegevens.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Verdiend bruto-uurloon in oktober 1963 (a)

Per provincie, taalstreek en geslacht

(franken)

OMSCHRIJVING	Mannen		Vrouwen	Mannen + vrouwen	
	IJzer- en steenkolen-nijverheid niet inbegrepen	IJzer- en steenkolen-nijverheid inbegrepen	IJzer- en steenkolen-nijverheid niet inbegrepen	IJzer- en steenkolen-nijverheid niet inbegrepen	IJzer- en steenkolen-nijverheid inbegrepen
Antwerpen	41,70	41,70	25,30	38,45	38,45
Brabant	39,95	40,12	26,01	37,01	37,22
West-Vlaanderen	36,05	36,05	24,78	33,79	33,79
Oost-Vlaanderen	36,77	36,77	25,07	32,91	32,91
Henegouwen	37,81	42,09	24,34	34,74	39,81
Luik	41,88	44,87	28,27	38,97	42,43
Limburg	35,92	42,61	23,85	33,30	41,43
Luxemburg	37,08	39,18	21,59	36,14	38,20
Namen	39,95	40,27	25,91	38,95	39,19
Het Rijk ...	**39,14**	**40,81**	**25,45**	**36,08**	**37,82**
Vlaanderen	38,33	39,05	25,17	35,10	35,96
Wallonië	39,54	42,65	25,93	36,83	40,48
Arr. Brussel	40,52	40,52	25,79	37,53	37,53

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De gegevens voor 1964 zijn nog niet beschikbaar.

Totale aan de maatschappelijke zekerheid aangegeven loonsom (a)

JAARTAL	Brutobezoldigingen (b) (miljarden franken)	Bijdragen voor de maatschappelijke zekerheid (miljarden franken)	% der bijdragen t.o.v. de brutobezoldigingen
1952	100,6	24,0	23,9
1953	101,5	24,5	24,1
1954	104,3	25,3	24,3
1955	110,3	27,4	24,8
1956	119,0	29,5	24,8
1957	130,0	33,9	26,1
1958	131,4	34,9	26,6
1959	131,3	34,3	26,1
1960	139,0	37,7	27,1
1961	146,7	41,2	28,1
1962	159,4	45,2	28,4
1963	175,2	51,4	29,9

Bron : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.

(a) Inclusief de mijnwerkers; exclusief de zeelieden ter koopvaardij.
De gegevens voor 1964 zijn nog niet beschikbaar.

(b) Inclusief de fiscale en sociale afhoudingen; exclusief de patronale bijdragen voor de maatschappelijke zekerheid.

Overzicht der financieringsverrichtingen van de sociale zekerheid (a)

(miljoenen franken)

VOORNAAMSTE SECTOREN	1960	1961	1962 (b)	1963
Ouderdom en vroegtijdige dood	15 886	16 753	18 310	20 906
Ziekte - invaliditeit	13 625	13 796	15 616	16 395
Werkloosheid	6 678	5 278	5 077	5 412
Kinderbijslag	10 465	11 761	13 316	15 827
Jaarlijkse vacantie	6 034	6 523	6 633	6 772
Totaal	**52 689**	**54 111**	**58 951**	**65 312**

Bronnen : Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.
Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers.

(a) De gegevens voor 1964 zijn nog niet beschikbaar.
(b) Verbeterde gegevens.

AFDELING II.

INKOMENS UIT VENNOOTSCHAPPEN

Het rendement van de getelde vennootschappen, bedrijvig in België, daalde in globo van 6,9 % tot 6,7 %, daardoor versterkte nog meer de ongunstige tendens die sedert enkele jaren de winstmarges kenmerkt.

Het aantal bedrijven die het boekjaar met verlies afsloten is proportioneel niet gestegen. Maar het totale verlies nam aanzienlijk toe : dit bedroeg in 1963 14 % van de winsten en 18 % in 1964.

Laat men de maatschappijen met bedrijfsactiviteit in het buitenland buiten beschouwing, dan wordt het beeld iets minder ongunstig; nochtans bedragen de verliezen der met verlies werkende bedrijven nog 16 % van het bedrag der winsten bij de overige vennootschappen verwezenlijkt, tegen 13 % in 1963.

Aan die ongunstige ontwikkeling werkten ook faktoren mee van kwalitatieve aard : opvallend is in dit verband de sterke stijging van de afschrijvingen. Rekening houdend met de belangrijke investeringen der laatste jaren is die toeneming een normaal verschijnsel. Hoewel dus de nettowinst kwantitatief gedaald is, werd zij beter geruggesteund door de afschrijvingen. Die belangrijke investeringen zijn grotendeels het gevolg van de scherpe concurrentie en van de inspanningen die de Belgische industrie moet leveren om het hoofd te kunnen bieden aan bedrijven van wereldformaat. De technische vooruitgang en de concurrentie eisen van het Belgische bedrijfsleven zware financiële offers. De uitgaven voor publiciteit en wetenschappelijk onderzoek gaan in het bedrijfsbudget een steeds belangrijker plaats bekleden en behoren voortaan verdeeld te worden over een produktie die groot genoeg moet zijn om een normale rendabiliteit van de investeringen te verzekeren. De onderneming is bijgevolg verplicht nieuwe afzetgebieden te prospecteren die meestal buiten de nationale grenzen liggen en die dus ook dikwijls nieuwe investeringen vergen. Uit de beschikbare statistieken blijkt dat deze in de meeste industriële sectoren sneller stijgen dan de winsten, zodat het rendement noodzakelijk moest dalen. Zo men hierbij nog rekening houdt met de stijging van de loonkosten, die vooral het gevolg was van de volledige tewerkstelling, dan heeft men de verklaring voor de daling van de winsten der vennootschappen in volle hoogconjunctuur. De toeneming van de loonkosten per eenheidprodukt kan voor de gezamelijke fabrieksnijverheid op ongeveer 6 % geraamd worden; de totale weerslag van een dergelijke verhoging op de kostprijzen zou gemiddeld 2,2 % bedragen als men rekening houdt met het relatieve aandeel (geraamd op 37 %) van de gezamenlijke uitgaven voor het loontrekkend personeel in die kostprijzen. De energiekosten, waarvan het aandeel in de kostprijs op ongeveer 8 % wordt geraamd, zijn over het algemeen weinig toegenomen; de prijzen van de ingevoerde produktiegoederen stegen met 3 %.

Die beoordelingsfactoren zijn, wegens hun globaal karakter, echter nog ontoereikend om de sectoriële en individuele verschillen in de evolutie van het inkomen uit vennootschappen uit te leggen. Bij het onderzoek van de

winst in haar verdeling over de verschillende sectoren, bestaat er geen vaste norm in overeenstemming met de karakteristieken van de conjunctuur. Speciale, min of meer uitzonderlijke faktoren, hebben hun stempel gedrukt op de activiteit in de verschillende sectoren. De financiële sectoren hadden normaal voordeel moeten halen uit de stijgende rentevoeten en uit de versnelling van de liquiditeitenvorming. Nochtans bleef het rendement bij de banken nagenoeg onveranderd, terwijl dit bij de verzekeringsmaatschappijen daalde van 20,9 tot 18,0 %. Deze laatste leden nog steeds onder de gevolgen van de Kongo-crisis, o.m. van de devaluatie van de Kongolese munt. Daarenboven werkten sommige verzekeringstakken, zoals de brand- en automobielverzekering, dikwijls met verlies en voor die laatste tak werd ten slotte in november 1964 een herziening van de premies toegestaan. De immobiliënvennootschappen hebben evenmin voordeel weten te halen uit de koortsachtige bedrijvigheid, die de bouwondernemingen gedurende 1963 en in het begin van 1964 beheerste. Nochtans dient te worden aangestipt dat het bouwbedrijf slechts met veel moeite de grote achterstand ingelopen heeft, veroorzaakt door de strenge winter die alle activiteit nog lamlegde gedurende de eerste maanden van 1963. Ondanks de nadelige invloed van die strenge wintermaanden steeg het rendement in de bouwsector van 9,0 % tot 10,3 % in 1964.

In de overige belangrijke sectoren kenden alleen de naamloze vennootschappen van de chemische nijverheid, de textielnijverheid en de groot- en buitenlandse handel in 1964 betere resultaten dan in 1963. In laatstgenoemde sector steeg het rendement van 6,9 tot 10,2 %, terwijl in de twee andere de stijging veel minder bedroeg.

De sterkste winstdaling had plaats in de ijzer- en staalnijverheid waar het rendement van 4 % op 1 % viel in 1964. Er weze aan herinnerd dat de meeste faktoren die hun stempel drukten op de resultaten van de vennootschappen, hun oorsprong vonden in gebeurtenissen die zich voordeden in 1963. Toen moesten binnen de gemeenschappelijke markt de prijzen noodgedwongen worden verlaagd om het hoofd te bieden aan de buitenlandse mededinging uitgaande van Engeland, Japan en de Oosterse landen.

★

★ ★

Rendement van de Belgische vennootschappen op aandelen (a)

Bedrijfszetel in België, Kongo en het buitenland

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	1936/1938	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1963 (c)	1964 (c)
Aantal getelde vennootschappen (b)	**7 594**	**13 997**	**14 490**	**14 307**	**14 300**	**14 482**	**14 578**	**11 143**	**11 314**
waaronder : met winst	5 748	10 471	10 207	10 512	10 621	10 953	10 871	8 462	8 583
met verlies	1 846	3 526	4 283	3 795	3 679	3 529	3 707	2 681	2 731
Eigen middelen	**63 952**	**305 574**	**329 595**	**338 800**	**345 554**	**362 595**	**388 354**	**368 054**	**376 125**
waaronder : gestort kapitaal	46 397	193 773	207 075	212 989	216 030	226 604	236 904	225 242	231 170
reserves	17 555	111 801	122 520	125 811	129 524	135 991	151 450	142 812	144 955
Exploitatie-uitkomsten :									
Nettowinstsaldo	**4 537**	**28 213**	**22 814**	**28 385**	**27 080**	**28 455**	**24 254**	**23 274**	**22 792**
Winst	5 228	30 472	26 942	32 230	32 079	33 360	28 587	27 060	27 706
Verlies	691	2 259	4 128	3 845	4 999	4 905	4 333	3 786	4 914
Betaalbare gestelde brutodividenden	**3 651**	**17 785**	**16 894**	**19 417**	**17 792**	**17 550**	**14 523**	**14 218**	**13 330**
Percentage t.o.v. de eigen middelen :									
Nettowinstsaldo	7,1	9,2	6,9	8,4	7,84	7,85	6,25	6,32	6,06
Betaalbaar gestelde dividenden	5,7	5,8	5,1	5,7	5,15	4,84	3,74	3,86	3,54
Obligatieschuld op 31 december	**9 297**	**63 537**	**72 325**	**76 662**	**84 840**	**92 798**	**99 419**	..	..
Bruto-interest op obligaties	**476**	**2 655**	**3 170**	**3 573**	**3 910**	**4 408**	**4 862**	..	..

Bronnen : Nationale Bank van België (jaren 1936/1938).
Nationaal Instituut voor de Statistiek (jaren 1954 en volgende).

(a) De statistiek voor 1936/1938 is niet helemaal op dezelfde basis opgemaakt als die voor de volgende jaren. Bovendien, benevens de progressieve verhoging der vennootschappen, is het percentage der vennootschappen die werkelijk hun balans bekendmaken, veranderlijk.
(b) Eenheden.
(c) Exclusief het jaarlijks supplement dat de gegevens overneemt van sommige vennootschappen die hun balans laattijdig publiceerden.

OMSCHRIJVING	In België						
	1953	1960	1961	1962	1963	1963 (b)	1964 (b)
Aantal getelde vennootschappen	**12 396**	**13 861**	**13 960**	**14 177**	**14 261**	**10 852**	**10 99**
w.o. : met winst	8 711	10 176	10 424	10 758	10 704	8 308	8 41
met verlies	3 685	3 685	3 536	3 419	3 557	2 544	2 58
Eigen middelen	**183 067**	**268 591**	**284 663**	**304 334**	**319 118**	**299 712**	**307 50**
w.o. : gestort kapitaal	109 464	164 833	174 322	187 732	195 392	184 354	190 81
reserves	73 603	103 758	110 341	116 602	123 726	115 358	116 69
Exploitatie-uitkomsten :							
Nettowinstsaldo	**13 891**	**18 787**	**20 815**	**23 226**	**22 062**	**21 054**	**20 73**
Winst	15 721	22 234	24 853	27 486	25 725	24 210	24 77
Verlies	1 830	3 497	4 038	4 260	3 663	3 156	4 04
Betaalbaar gestelde brutodividenden	**8 833**	**12 105**	**13 370**	**14 498**	**13 327**	**13 023**	**12 01**
Obligatieschuld	**30 937**	**75 060**	**83 744**	**91 964**	**98 708**	..	..
Bruto-interest op obligaties	**1 432**	**3 495**	**3 854**	**4 373**	**4 832**	..	..
Verhouding $\frac{\text{aantal vennootschapp. met verlies}}{\text{aant. getelde vennootschapp.}}$	29,73	26,59	25,33	24,12	24,94	23,44	23,4
Verhouding $\frac{\text{nettowinstcijfer}}{\text{eigen middelen}}$	7,59	7,00	7,31	7,63	6,91	7,02	6,7
Verhouding $\frac{\text{uitgekeerde brutodividenden}}{\text{eigen middelen}}$	4,83	4,51	4,70	4,76	4,18	4,35	3,9
Verhouding $\frac{\text{uitgekeerde brutodividenden}}{\text{gerealiseerde winsten}}$	56,19	54,32	53,80	52,75	51,79	53,79	48,4
Verhouding $\frac{\text{bruto-interest op obligaties}}{\text{bedrag der obligatieschulden}}$	4,64	4,66	4,60	4,77	4,90	..	.
Verhouding $\frac{\text{bedrag der obligatieschulden}}{\text{eigen middelen}}$	16,90	27,95	29,42	30,22	30,93	..	.

(a) De Belgische vennootschappen waarvan de voornaamste bedrijfszetel zich in Kongo bevinden zijn, vanaf 1961, nomen in de rubriek « in het buitenland ».
(b) Exclusief het jaarlijks supplement dat de gegevens overneemt van sommige vennootschappen die hun balans laat publiceerden.
(c) De obligatieschuld is niet meer geteld voor de vennootschappen die het Kongolese recht hebben aangenomen (we 17 juni 1960, *Belgisch Staatsblad* van 18 juni 1960).

handelen volgens de plaats van hun hoofdbedrijf

Met hoofdbedrijf												
In Kongo (a)					In het buitenland (a)							
953	1957	1958	1959	1960	1953	1959	1960	1961	1962	1963	1963 (b)	1964 (b)
Eenheden												
370	**501**	**495**	**494**	**384**	**80**	**66**	**62**	**349**	**305**	**317**	**291**	**320**
302	395	394	360	288	58	47	48	197	195	167	154	171
68	106	101	134	96	22	19	14	143	110	150	137	149
Miljoenen franken												
. 937	**50 534**	**54 619**	**60 517**	**58 217**	**7 479**	**11 753**	**11 991**	**60 890**	**58 261**	**69 236**	**68 342**	**68 621**
2 980	36 093	38 619	42 202	40 993	3 836	7 328	7 163	41 707	38 871	41 512	40 888	40 360
3 957	14 441	16 000	18 315	17 224	3 643	4 425	4 828	19 183	19 390	27 724	27 454	28 261
5 564	**10 614**	**8 246**	**6 862**	**8 562**	**1 033**	**982**	**1 036**	**6 265**	**5 228**	**2 192**	**2 220**	**2 057**
5 768	10 870	8 491	7 258	8 871	1 088	1 038	1 075	7 226	5 872	2 862	2 850	2 931
204	256	245	396	309	55	56	39	961	644	670	630	874
3 838	**6 623**	**5 542**	**5 571**	**6 520**	**458**	**748**	**792**	**4 421**	**3 052**	**1 196**	**1 195**	**1 317**
1 271	**2 772**	**3 150**	**3 324**	**..(c)**	**63**	**27**	**1 601**	**1 096**	**834**	**712**	**..**	**..**
57	**105**	**124**	**150**	**77**	**3**	**1**	**1**	**56**	**36**	**30**	**..**	**..**
Percentages												
18,38	21,16	20,40	27,13	25,00	27,50	28,79	23,58	42,06	36,07	47,32	47,08	46,57
20,55	21,00	15,10	11,34	14,71	13,81	8,36	8,64	10,29	8,97	3,17	3,25	3,00
12,02	13,11	10,15	9,21	11,20	6,12	6,36	6,60	7,26	5,83	1,73	1,75	1,92
56,71	60,93	65,27	76,76	73,50	42,10	72,06	73,67	61,18	51,98	41,79	41,93	44,93
4,48	3,79	3,94	4,51	..	4,76	3,70	0,06	5,11	4,32	4,21	..	..
3,98	5,49	5,77	5,49	..	0,84	0,23	13,35	1,78	1,43	1,03	..	..

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Evolutie van de nettowinstsaldi en ... de Vennootschappen welke hun voor- ...ste

OMSCHRIJVING	Banken	Verzekeringen	Financiële en immobiliënvennootschappen	Kleinhandel	Groothandel en buitenlandse handel	Metaalverwerkende nijverheid	IJzer- en staalvoortbrengende nijverheid	Industrie der non-ferrometalen	Textielnijverheid	Voedingsmiddelenindustrie	Houtnijverheid	Scheikundige nijverheid	Glasnijverheid	Elektriciteit	Gas	
Aantal getelde vennootschappen (eenheden) :																
1960	53	137	1 457	563	2 853	1 271	100	79	1 009	725	341	534	57	40	1	43
1961	54	137	1 484	571	2 920	1 281	97	81	982	713	343	540	55	36	1	42
1962	55	138	1 544	588	2 972	1 300	100	78	988	722	344	544	55	36	1	44
1963	52	139	1 558	603	3 027	1 310	95	81	975	725	338	558	54	32	1	37
1964 (a)	54	131	1 383	440	2 451	982	80	64	721	552	234	416	44	27		90
Kapitaal en reserves (miljoenen franken) :																
1956	7 397	2 020	22 872	2 938	9 411	19 936	20 098	6 346	20 118	11 952	1 385	15 597	2 695	17 589	2 78	154
1957	7 810	2 433	26 535	3 014	8 814	21 158	21 636	7 503	20 054	12 484	1 469	17 372	2 760	19 238	2 57	141
1958	8 178	2 725	33 431	3 208	9 947	22 700	24 773	8 084	20 860	13 714	1 507	17 095	2 820	19 738	2 63	095
1959	8 722	2 796	36 641	3 615	10 961	25 015	25 512	8 552	22 031	14 537	1 631	18 771	2 944	21 032	2 68	148
1960	9 389	3 092	40 041	4 005	11 777	26 217	26 546	8 614	21 991	15 095	1 708	19 751	3 068	20 761	3 00	073
1961	9 922	3 311	45 079	4 544	13 014	27 013	29 706	9 000	22 607	15 909	1 822	21 122	2 796	22 841	2 83	093
1962	11 118	3 486	52 774	5 240	15 698	28 519	31 561	9 198	21 129	16 342	1 937	22 995	3 773	23 376	2 06	156
1963	12 434	3 930	53 977	6 544	16 619	31 085	31 172	9 679	21 240	17 527	1 846	24 771	5 063	24 042	2 17	192
1964 (a)	13 735	4 342	54 741	7 140	15 637	29 815	33 254	8 438	20 573	13 701	1 512	23 372	5 525	26 720	1 21	982
Nettowinstsaldi (miljoenen franken) :																
1956	1 137	611	2 134	355	972	1 765	2 346	1 558	441	856	97	1 416	308	1 558	21	- 6
1957	1 135	549	2 544	369	974	2 032	2 717	973	913	923	105	1 530	287	1 581	23	- 8
1958	1 216	555	2 725	378	776	1 993	1 584	693	626	877	93	1 230	270	1 636	21	—
1959	1 156	721	2 562	428	704	1 871	719	594	107	1 056	70	1 033	300	1 748	17	9
1960	1 177	687	2 783	435	1 134	2 120	1 903	945	844	1 202	107	1 394	523	1 808	13	83
1961	1 547	724	3 486	443	1 072	2 596	2 198	1 115	995	1 169	128	1 389	370	1 797	15	31
1962	1 783	830	4 382	413	1 357	2 957	1 499	892	782	1 359	159	1 679	430	2 053	11	49
1963	1 917	820	3 472	442	1 147	3 039	1 257	580	667	1 395	95	1 772	453	2 163	13	19
1964 (a)	1 993	780	3 567	344	1 560	2 834	312	418	777	932	112	1 849	422	2 200	5	38
Gemiddelde 1956/1964.	**1 451**	**697**	**3 073**	**401**	**1 077**	**2 356**	**1 615**	**863**	**684**	**1 085**	**107**	**1 477**	**374**	**1 838**	**15**	**1**
Betaalbaar gestelde dividenden (miljoenen franken) :																
1956	564	283	1 506	163	266	1 065	1 324	537	286	446	22	750	236	1 251	15	
1957	573	315	1 903	187	221	1 255	1 445	540	348	516	28	810	205	1 365	14	
1958	612	347	1 932	186	216	1 110	1 057	491	321	466	32	543	139	1 458	15	
1959	634	403	1 929	204	262	1 267	623	515	272	638	29	577	202	1 511	11	
1960	680	420	2 032	229	275	1 533	992	581	452	720	38	711	290	1 539	11	1
1961	751	431	2 166	280	387	1 670	1 277	620	492	695	41	927	263	1 608	13	
1962	808	478	3 233	287	341	1 795	940	590	405	667	48	1 065	255	1 680	9	
1963	892	498	2 327	281	426	2 063	546	425	319	622	10	1 132	306	1 657	7	
1964 (a)	1 006	501	2 356	177	472	1 066	344	229	346	503	20	1 102	354	1 813	4	
Gemiddelde 1956/1964.	**724**	**408**	**2 154**	**222**	**318**	**1 425**	**950**	**503**	**360**	**586**	**30**	**846**	**250**	**1 542**	**11**	

(a) Voorlopige gegevens.

…de betaalbaar gestelde dividenden

…ste bedrijfszetel in België hebben

Lederenijverheid	Papiernijverheid en grafische bedrijven	Transport	Toerisme	Tussenhandel	Bouwbedrijf	Steenkolenmijnen	Kleinijverheid	Cementnijverheid en aanverw. bedrijven	Groeven	Kalknijverheid	Ceramische nijverheid	Tabaksnijverheid	Uitgeverij, boekhandel, pers	Filmen, theaters	Ambacht	Totaal
…3	325	594	333	590	495	49	90	112	116	37	47	36	190	233	545	13 861
…2	328	592	328	623	503	44	91	110	121	38	44	37	189	223	546	13 960
…4	334	593	326	672	510	41	91	114	116	37	43	36	187	224	552	14 177
…7	332	606	328	694	507	39	91	112	127	35	45	31	190	221	553	14 261
…)	233	469	254	526	362	35	77	92	102	30	37	27	147	157	409	10 994
…4	4 266	8 174	849	809	3 583	12 855	1 157	3 727	1 292	508	871	1 192	559	336	1 269	207 850
…1	4 666	8 509	893	541	4 094	12 951	1 250	4 351	1 338	532	864	1 244	607	296	1 347	221 573
…5	4 780	9 136	863	660	4 249	13 078	1 232	4 067	1 352	561	871	1 275	691	343	1 331	239 260
…8	4 855	9 758	905	756	4 400	13 503	1 380	5 998	1 359	578	885	1 268	793	389	1 454	257 325
…3	5 319	9 854	958	816	4 659	12 897	1 397	6 768	1 368	620	1 120	1 338	939	439	1 523	268 592
…3	5 638	9 456	1 044	935	4 785	11 127	1 461	7 417	1 491	682	1 057	1 407	1 036	450	1 575	284 663
…6	6 378	10 486	1 007	1 069	5 348	9 745	1 508	7 710	1 520	761	1 022	1 458	1 111	470	1 680	304 334
…2	6 813	10 764	1 064	1 216	5 594	9 235	1 409	7 962	1 671	830	1 106	1 492	1 214	449	1 828	319 118
…2	4 493	10 005	965	968	4 901	7 681	1 598	8 260	1 593	807	1 111	1 510	1 096	365	1 424	307 504
— 6	359	701	34	103	340	1 059	82	502	118	48	27	43	72	24	105	19 566
— 8	409	749	28	76	415	1 171	92	527	142	41	40	73	79	45	89	21 048
-	365	692	40	69	435	1 096	92	457	127	47	13	79	91	47	101	18 802
4	269	240	71	85	339	— 442	56	456	124	43	18	79	112	42	69	14 970
5	350	229	6	71	348	— 917	78	593	145	77	— 21	132	147	53	81	18 787
1	418	391	11	106	324	— 1 326	83	705	148	116	47	113	124	27	111	20 815
8	497	136	76	120	316	— 564	138	860	181	82	69	92	139	11	134	23 226
9	358	18	69	146	503	— 35	119	725	127	105	39	87	156	— 43	159	22 062
9	257	100	67	114	506	47	75	677	194	99	5 1	29	135	—	97	20 735
8	**365**	**362**	**45**	**99**	**392**	**10**	**91**	**611**	**145**	**73**	**31**	**81**	**117**	**23**	**105**	**20 001**
2	156	445	23	34	137	937	39	275	83	20	26	21	15	11	19	11 160
4	158	445	22	22	167	1 007	43	284	102	18	35	37	17	38	18	12 353
6	161	404	27	24	166	876	38	241	100	18	24	33	17	22	21	11 293
6	145	310	30	30	147	93	30	290	102	19	26	41	27	20	19	10 576
10	154	326	11	35	135	63	34	373	112	22	29	42	35	24	19	12 105
11	196	330	17	30	145	93	38	418	100	28	30	48	37	20	19	13 370
13	216	276	19	39	170	106	44	522	119	31	34	44	42	20	35	14 498
13	176	272	23	37	208	184	38	448	113	26	21	52	50	8	25	13 327
13	112	253	21	30	165	244	31	461	123	24	32	43	63	11	14	12 013
9	**164**	**340**	**21**	**31**	**160**	**400**	**37**	**368**	**106**	**23**	**29**	**40**	**34**	**19**	**21**	**12 299**

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Evolutie van het rendement, de obli gati

Vennootschappen welke hun voo naan

OMSCHRIJVING	Banken	Verzekeringen	Financiële en immobiliënvennootschappen	Kleinhandel	Groothandel en buitenlandse handel	Metaalverwerkende nijverheid	IJzer- en staalvoortbrengende nijverheid	Industrie der non-ferrometalen	Textielnijverheid	Voedingsmiddelenindustrie	Houtnijverheid	Scheikundige nijverheid	Glasnijverheid	Elektriciteit	Gas	Ledernijverheid
Betaalbaar gestelde dividenden ten opzichte van kapitaal en reserves (%) :																
1955	7,69	14,29	6,33	5,05	2,90	6,42	4,07	7,89	1,50	3,72	1,68	6,26	6,52	7,06	4,(	0,2
1956	7,62	14,01	6,58	5,55	2,83	5,34	6,59	8,46	1,42	3,73	1,59	4,81	8,76	7,11	5,<	0,1
1957	7,33	12,95	7,17	6,20	2,51	5,93	6,68	7,20	1,74	4,13	1,91	4,66	7,43	7,10	5,7	0,3
1958	7,48	12,73	5,78	5,79	2,17	4,89	4,27	6,07	1,54	3,40	2,12	3,18	4,93	7,39	4,9	0,3
1959	7,27	14,41	5,26	5,64	2,39	5,06	2,44	6,02	1,23	4,39	1,78	3,07	6,86	7,18	4,2	0,3
1960	7,24	13,58	5,07	5,72	2,34	5,85	3,74	6,74	2,06	4,77	2,22	3,60	9,45	7,41	3,8	0,5
1961	7,57	13,02	4,80	6,16	2,97	6,18	4,30	6,89	2,18	4,37	2,25	4,39	9,41	7,04	4,3	1,1
1962	7,27	13,71	6,13	5,48	2,17	6,29	2,98	6,41	1,92	4,08	2,48	4,63	6,76	7,19	4,(	1,
1963	7,17	12,67	4,31	4,29	2,56	6,64	1,75	4,39	1,50	3,55	0,54	4,57	6,04	6,89	3,-	1,
1964 (a)	7,32	11,54	4,30	2.48	3,02	3,58	1,03	2,71	1,68	3,67	1,32	4,72	6,41	6,79	3,3	1,
Obligatieschuld (miljoenen franken ; einde jaar) (b) :																
1955	3 653	—	22 176	476	345	2 007	2 226	45	522	792	66	1 006	190	4 494	3	
1956	3 972	701	24 576	604	363	2 005	2 158	52	510	789	70	1 038	193	4 434	3	
1957	4 710	766	27 965	623	447	1 778	2 269	50	529	906	72	1 305	191	5 543	4	
1958	6 410	5	34 967	601	655	1 733	3 133	49	500	925	73	1 384	180	5 871	4	
1959	6 626	6	40 878	949	816	2 030	4 729	45	482	992	66	1 313	189	5 525	3	
1960	7 264	8	46 598	972	907	1 917	4 886	26	453	892	65	1 290	188	5 441	3	
1961	8 293	9	54 034	1 102	1 000	1 937	4 763	10	386	805	96	1 110	247	5 703	1	
1962	10 700	9	57 663	1 072	968	1 918	5 427	28	340	760	94	964	338	7 188	2	
1963 (a)	11 082	10	61 570	1 529	917	1 848	5 764	47	339	802	86	856	301	8 602	5	
Betaalbaar gestelde dividenden ten opzichte van de nettowinstsaldi (%) :																
1956	49,6	46,3	70,6	45,9	27,4	60,3	56,4	34,5	64,9	52,1	22,7	53,0	76,6	80,3	7	
1957	50,5	57,3	74,8	50,7	22,7	61,8	53,2	55,5	38,1	55,9	26,7	52,9	71,4	86,3	6	
1958	50,3	62,5	70,9	49,2	27,8	55,7	66,7	70,8	51,3	53,1	34,4	44,1	51,5	89,1	6	
1959	54,8	55,9	75,3	47,7	37,2	67,7	86,6	86,7	254,2	60,4	41,4	55,9	67,3	86,4	6	
1960	57,8	61,1	73,0	52,6	24,3	72,3	52,1	61,5	53,6	59,9	35,5	51,0	55,4	85,1	8	
1961	48,5	59,5	62,1	63,2	36,1	64,3	58,1	55,6	49,4	59,5	32,0	66,7	71,1	89,5	8	
1962	45,3	57,6	73,8	69,5	25,1	60,7	62,7	66,1	51,8	49,1	30,2	63,4	59,3	81,8	8	
1963	46,5	60,7	67,0	63,6	37,1	67,9	43,4	73,3	47,8	44,6	10,5	63,9	67,5	76,6	5	
1964 (a)	50,5	64,2	66,0	51,5	30,3	37,6	110,3	54,8	44,5	54,0	17,9	59,6	83,9	82,4	6	
Gemiddelde 1956/1964	**49,9**	**58,5**	**70,1**	**55,4**	**29,5**	**60,5**	**58,8**	**58,2**	**52,6**	**54,0**	**28,0**	**57,3**	**66,8**	**83,9**	**7**	

(a) Voorlopige gegevens.
(b) De gegevens voor 1964 zijn nog niet beschikbaar.

…tieschuld en de netto-autofinanciering
…amste bedrijfszetel in België hebben

Leernijverheid	Papiernijverheid en grafische bedrijven	Transport	Toerisme	Tussenhandel	Bouwbedrijf	Steenkolenmijnen	Kleinijverheid	Cementnijverheid en aanverw. bedrijven	Groeven	Kalknijverheid	Ceramische nijverheid	Tabaksnijverheid	Uitgeverij, boekhandel, pers	Filmen, theaters	Ambacht	Totaal
,25	3,56	4,27	2,44	4,68	3,66	5,56	3,30	7,63	5,35	3,74	2,50	2,24	3,34	6,06	1,47	5,09
,17	3,66	5,44	2,71	4,20	3,82	7,29	3,37	7,38	6,42	3,94	2,99	1,76	2,68	3,27	1,50	5,37
,35	3,39	5,23	2,46	4,07	4,08	7,78	3,44	6,53	7,62	3,38	4,05	2,97	2,80	12,84	1,34	5,58
,55	3,37	4,42	3,13	3,64	3,91	6,70	3,08	5,93	7,40	3,21	2,76	2,59	2,46	6,41	1,58	4,72
,52	2,99	3,18	3,31	3,97	3,34	0,69	2,17	4,83	7,51	3,29	2,94	3,23	3,40	5,14	1,31	4,11
,93	2,90	3,31	1,15	4,29	2,90	0,49	2,43	5,51	8,19	3,55	2,59	3,14	3,73	5,47	1,25	4,51
,01	3,48	3,49	1,63	3,21	3,03	0,84	2,60	5,64	6,71	4,11	2,84	3,41	3,57	4,44	1,21	4,70
,12	3,39	2,63	1,89	3,65	3,18	1,09	2,92	6,77	7,83	4,07	3,33	3,02	3,78	4,26	2,08	4,76
,09	2,58	2,53	2,16	3,04	3,72	1,99	2,70	5,63	6,76	3,13	1,90	3,49	4,12	1,78	1,37	4,18
,32	2,49	2,53	2,18	3,10	3,37	3,18	1,94	5,58	7,72	2,97	2,88	2,85	5,75	3,01	0,98	3,91
70	362	670	23	46	199	1 015	40	370	7	24	24	69	26	9	44	41 394
63	412	742	23	51	307	972	36	519	10	26	24	68	25	10	48	45 194
52	419	1 161	23	51	347	985	33	560	10	26	24	65	2	10	48	51 452
48	424	1 187	29	68	394	940	30	585	10	26	25	61	17	11	47	60 863
45	337	1 452	27	83	355	860	31	487	9	26	26	57	23	10	39	68 974
42	304	1 451	25	77	350	535	34	700	8	26	30	52	21	14	39	75 060
40	290	1 794	22	75	380	471	33	640	16	25	45	47	19	21	40	83 744
34	275	2 083	21	59	388	398	32	612	16	24	45	42	32	23	45	91 964
28	237	2 011	20	61	482	253	31	843	13	23	45	37	30	19	34	98 708
—	43,5	63,5	67,6	33,0	40,3	88,5	47,6	54,8	70,3	41,7	96,3	48,8	20,8	45,8	18,1	57,0
—	38,6	59,4	78,6	28,9	40,2	86,0	46,7	53,9	71,8	43,9	87,5	50,7	21,5	84,4	20,2	58,7
—	44,1	58,4	67,5	34,8	38,2	79,9	41,3	52,7	78,7	38,3	184,6	41,8	18,7	46,8	20,8	60,1
50,0	53,9	129,2	42,3	35,3	43,4	—	53,6	63,6	82,3	44,2	144,4	51,9	24,1	47,6	27,5	70,7
28,6	44,0	142,4	183,3	49,3	38,8	—	43,6	62,9	77,2	28,6	—	31,8	23,8	45,3	23,5	64,3
35,5	46,9	84,4	154,5	28,3	44,8	—	45,8	59,3	67,6	24,1	63,8	42,5	29,8	74,1	17,1	64,2
27,1	43,5	202,9	25,0	32,5	53,8	—	31,9	60,7	65,7	37,8	49,3	47,8	30,2	181,8	26,1	62,4
68,4	49,2	1 511,1	33,3	25,3	41,4	—	31,9	61,8	89,0	24,8	53,8	59,8	32,1	—	15,7	60,4
33,3	43,6	253,0	31,3	26,3	32,6	519,1	41,3	68,1	63,4	24,2	62,7	148,3	46,7	—	14,4	57,9
50,0	**44,9**	**93,9**	**46,7**	**31,3**	**40,8**	—	**40,7**	**60,2**	**73,1**	**31,5**	**93,5**	**49,4**	**29,1**	**82,6**	**20,0**	**61,5**

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Winstmakende Belgische vennootschappen op aandelen (a)

Gemiddelde jaarlijkse winstsaldi en dividenden van 1949 tot 1964 der getelde vennootschappen met bedrijfszetel in België

BEDRIJFSTAK	Gemiddelde winst (miljoenen franken)	Gemiddelde betaalbaar gestelde dividenden	
		Miljoenen franken	Percentages van de winst
Elektriciteit	1 553	1 296	83,5
Financiële en immobiliënvennootschappen	2 475	1 642	66,3
Groeven	126	84	66,7
Steenkolenmijnen	686	520	75,8
Glasnijverheid	243	179	73,7
IJzer- en staalvoortbrengende nijverheid	1 453	813	56,0
Cementnijverheid en aanverwante bedrijven	485	281	57,9
Verzekeringsmaatschappijen	539	302	56,0
Banken	1 161	585	50,4
Industrie der non-ferrometalen	815	436	53,5
Voedingsmiddelennijverheid	986	481	48,8
Metaalverwerkende nijverheid	2 425	1 215	50,1
Scheikundige nijverheid	1 439	728	50,6
Ceramische nijverheid	49	24	49,0
Kleinhandel	368	181	49,2
Papiernijverheid	338	140	41,4
Kleinijverheid	80	32	40,0
Textielnijverheid	992	365	36,8
Groothandel en buitenlandse handel	1 135	266	23,4
Overige bedrijfstakken	2 006	830	41,4
Gemiddeld totaal	**19 386**	**10 400**	**53,6**

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) De aandacht zij er op gevestigd dat de zonder winst of met verlies werkende vennootschappen niet in de statistiek zijn opgenomen.
De gegevens voor 1964 zijn voorlopig.

VIJFDE DEEL

INVESTERINGEN EN VERBRUIK

HOOFDSTUK ÉÉN

INVESTERINGEN

Vermits de gegevens van het Nationaal Instituut voor de Statistiek betreffende de bruto binnenlandse kapitaalvorming in 1964, niet beschikbaar zijn op het ogenblik dat dit verslag opgesteld wordt, laten enkele aanwijzingen, in het Nationaal Budget van 1965 vervat, toe een tendentie ter zake af te leiden.

Het totaal van de kapitaalvorming in vaste activa, tegen werkelijke prijzen, dat 137,7 miljard frank zou hebben bedragen in 1963, zou in 1964 tot 160 miljard frank zijn opgelopen. De verhoging zou 16,2 % bereiken, wat meer is dan de meest belangrijke toeneming van de voorgaande jaren, m.n. 12,5 % van 1959 tot 1960.

Zelfs rekening gehouden met de prijsevolutie, zou dit een rekord betekenen en breken met de neiging van vertraging van de vooruitgang, gemaakt na 1960 tot in 1963.

In het « Nationaal Budget » zijn de ramingen slechts verdeeld tussen investeringen in woningen, bedrijfspanden, bedrijfsmaterieel, investeringen van de centrale overheid en voorraden.

De verhogingen waren het sterkst in de investeringen van de centrale overheid; zij stegen met meer dan 20 % van 1963 tot 1964, op de voet gevolgd door de bedrijfspanden met bijna 20 %. Daarna zouden de woningen komen met meer dan 15 % en, tenslotte, het bedrijfsmaterieel met meer dan 12 %.

De gemaakte vorderingen zouden dus vooral het resultaat zijn van werken uit de sector van burgerlijke bouwkunde, m.a.w. van het bouwbedrijf in het algemeen en van openbare werken.

De ondernemingen die een Staatshulp genieten, hebben in 1964 voor nagenoeg 26 miljard geïnvesteerd, tegen 14,5 miljard in 1963. De buitenlandse investeringen in België bereikten een nieuwe recordhoogte met 9,1 miljard frank, tegen 5,4 miljard in 1963 en 6,8 miljard, het vroegere maximum in 1962.

★

★ ★

HOOFDSTUK II

VERBRUIK

De stijging van het gezinsverbruik wordt geraamd op 5 % naar volume; zij was een weinig groter dan het voorgaande jaar en overtrof ook de gemiddelde aangroei van de periode 1959-1964. Nochtans bleef de toeneming van het verbruik, in tegenstelling met 1963, beneden het groeitempo van het nationaal produkt.

Het verkoopsindexcijfer der grootwarenhuizen steeg met 15 punten, d.i. met 8 % ten opzichte van 1963. Deze toeneming verliest veel aan belang als gevolg van de invloed die de stijging van de kleinhandelsprijzen in 1964 uitoefende op het omzetcijfer. Rekening houdende met die stijging wordt de vordering van de omzet der grootwarenhuizen, naar volume, herleid tot 4 %. Ter beoordeling van dit resultaat moet nog worden vermeld dat de omzet bij het begin van 1964 niet geleden heeft onder de gevolgen van een strenge winter zoals dit in 1963 wel het geval was. Verder was er in 1964 een verkoopdag meer doordat februari 29 dagen telde en dit feit verhoogt de globale stijging van het particulier verbruik naar volume, principieel met 0,33 %. Tenslotte heeft de verkoopoppervlakte der grootwarenhuizen zich nog verder uitgebreid, zodat het wel mogelijk is dat hierdoor een gedeelte van de cliënteel afkomstig is van die welke totnogtoe haar aankopen deed bij de zelfstandige kleinhandelaars.

Hieruit mag dus worden afgeleid dat de progressie van het verbruik in 1964 niet zo sterk is geweest als verwacht.

In de sector voeding was de stijging van de omzet onbeduidend : in prijzen van 1963 uitgedrukt, bedroeg het indexcijfer 179, tegen 177 het jaar voordien. De verkoop van confectie-artikelen, vooral de geweven en gebreide stoffen, verliep veel vlotter; dit komt wellicht doordat nu in deze artikelen een hogere kwaliteit en een grotere verscheidenheid aangeboden wordt dan vroeger. Bij de omzet van bovenkleding voor mannen noteerde men een zeer sterke vooruitgang wat bewijst dat de confectie bij de herenkleding hoe langer hoe meer ingang vindt. In de sector huishoudartikelen is het omzetcijfer sedert 1953 verdubbeld en dit is vooral te danken aan de verkoop van elektrische huishoudtoestellen, waaronder ook de televisietoestellen zijn begrepen; in 1964 bedroeg de toeneming 18 %, tegen slechts 5 % het jaar voordien. Tenslotte was de vooruitgang ook zeer sterk bij de boek- en papier-

handel en bij de reis- en sportartikelen : hij bedroeg respectievelijk 12 % en 14 % ten opzichte van 1963.

De aangroei in de voorgaande sectoren wordt echter nog ruimschoots overtroffen door de aangroei die bij de verkoop van personenwagens wordt vastgesteld. Hoewel de vooruitgang in 1964 iets lager lag dan een jaar tevoren, bedroeg hij toch nog 16,5 % (18,8 % in 1963). De stijging is berekend op de statistiek van de nieuwe tot het verkeer toegelaten voertuigen.

De verkoop van televisietoestellen daalt nog steeds, want in 1964 lag het totaal aantal nieuwe inschrijvingen 2,5 % beneden dat van het vorige jaar. Gezien de verzadiging van de markt in dit artikel, is dit verschijnsel normaal.

Als gevolg van de kredietbeperkende maatregelen die werden getroffen, steeg het totaal verstrekt krediet bij de verkoop op afbetaling slechts met 4,6 %, tegen nagenoeg 14 % in 1963. Het aandeel van het krediet verstrekt voor aankoop van personenwagens steeg, terwijl dat verstrekt voor aankoop van huishoudartikelen daalde.

Bij de persoonlijke leningen was er in 1964 een toeneming van 9 %, wat aanmerkelijk lager is dan die genoteerd het jaar voordien. Uit de recente evolutie bij de persoonlijke leningen blijkt dat het bedrag per toegestane lening verhoogt : het aantal kontrakten waarvan het bedrag begrepen was tussen 10 000 en 35 000 F steeg met 25 %, dat waarvan het bedrag begrepen was tussen 35 000 en 150 000 F nam met 50 % toe, terwijl het aantal kontrakten waarvan het bedrag lager was dan 10 000 F sterk daalde. Die evolutie vindt vooral haar verklaring in de stijging van prijzen en lonen.

*
* *

Verkoop van verbruiksgoederen

Indexcijfers per sector en per goederensoort

(maandgemiddelde 1953 = 100)

OMSCHRIJVING	1962	1963	1964
Warenhuizen (a) :			
Algemeen indexcijfer	**170**	**180**	**195**
Voedingswaren	**172**	**177**	**188**
Bederfelijke	161	166	173
Niet-bederfelijke	194	195	211
Restaurant	171	183	212
Kleding	**172**	**185**	**200**
Stoffen per meter	113	111	117
Bovenkleding voor heren	236	256	295
Bovenkleding voor dames	167	188	210
Tricotagewaren, linnengoed, hemden, hoeden	208	229	248
Garen, band, patronen	111	109	106
Schoenen en pantoffels	180	185	197
Diverse opschikartikelen	157	165	172
Stoffering	**154**	**164**	**183**
Textiel	142	152	166
Meubelen, luchters, versiering	167	179	202
Huishouden	**171**	**179**	**200**
Huishoudartikelen	139	145	156
Huishoudtoestellen, elektriciteit	328	353	418
Tabak, rookgerief	**225**	**231**	**236**
Boek- en papierhandel	**178**	**190**	**212**
Boekhandel	207	223	236
Papierhandel	173	185	208
Parfumerie, toilet	**162**	**177**	**197**
Spellen, speelgoed, sport- en reisartikelen	**169**	**181**	**206**
Grote ondernemingen, gespecialiseerd in kleding :			
Heren	166	190	210
Dames	108	110	117
Ondergoed, bijkomende kledingstukken en opschikartikelen	142	143	151
Cooperaties :			
Algemeen indexcijfer	**152**	**161**	**168**
Bakkerij	132	135	141
Voedingswaren (exclusief de bakkerijen)	159	167	176
Kleding	123	139	141
Meubilering	141	150	161
Huishoudartikelen	139	153	163
Tabak	139	151	155
Boek- en papierhandel	201	218	221
Parfumerie, weeldeartikelen	177	177	200
Restaurant, tea-room	121	123	131
Diversen	180	200	199
Ondergoed, garen en band, alsook opschikartikelen (b)	**110**	**122**	**135**
Schoeisel (b)	**163**	**184**	**198**
Kettingwinkels (voedingswaren)	**169**	**193**	**220**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Warenhuizen, zonder beperking van het omzetcijfer, maar met uitsluiting van die welke gespecialiseerd zijn in confectie en trouwens in de volgende rubriek voorkomen.

(b) Het grootste deel der getelde firma's zijn kettingwinkels.

Verkoop van verbruiksgoederen in 1964

(maandgemiddelde 1953 = 100)

MAAND	Warenhuizen	Coöperaties	Ketting winkels (voedingswaren
Januari	166	169	195
Februari	173	162	215
Maart	182	165	219
April	187	165	211
Mei	193	168	215
Juni	185	164	212
Juli	190	156	207
Augustus	171	158	206
September	183	160	213
Oktober	217	176	237
November	224	165	223
December	278	208	287

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek

Verkoop van verbruiksgoederen in 1964

Voedingswaren (a)

(overeenstemmende maand in 1963 = 100)

MAAND	Maandindexcijfers van de verkoop van voedingswaren			Indexcijfer der kleinhandelsprijzen (voedingswaren)	Door het indexcijfer der kleinhandelsprijzen verbeterde maandindexcijfers		
	Warenhuizen (b)	Coöperaties	Kettingwinkels		Warenhuizen	Coöperaties	Kettingwinkels
Januari	101	102	104	106	95	96	98
Februari	107	109	117	104	103	105	113
Maart	105	106	113	103	102	103	110
April	107	106	113	104	103	102	109
Mei	105	105	112	105	100	100	107
Juni	108	102	117	106	102	96	110
Juli	112	106	115	106	106	100	108
Augustus	101	102	111	106	95	96	105
September	108	108	113	105	103	103	108
Oktober	110	107	117	105	105	102	111
November	104	104	114	105	99	99	109
December	110	108	118	104	106	104	113

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Exclusief de bakkerijen.
(b) Inclusief de restaurants.

Verkoop op afbetaling

Aantal contracten en jaarlijks verleend krediet volgens de aard der goederen

AARD DER GOEDEREN	Aantal contracten			Verleend krediet					
				Miljoenen franken			%		
	1962	1963	1964	1962	1963	1964	1962	1963	1964
Vrachtwagens en bestelwagens, autobussen, zwaar vervoermaterieel	9 598	10 651	10 907	1 080	1 512	1 624	10,3	12,6	13,0
Landbouwmaterieel en landbouwtractoren	4 997	3 515	4 000	195	185	239	1,8	1,5	2,0
Personenauto's (exclusief autobussen) .	86 509	103 165	108 823	3 797	4 597	4 898	36,0	38,4	39,1
Moto's, scooters, bromfietsen, rijwielen	31 446	28 827	23 951	230	213	101	2,2	1,8	0,9
Textielwaren, bontartikelen, klederen .	706 204	748 952	754 428	677	634	665	6,4	5,3	5,4
Boeken	38 614	35 958	29 892	83	83	56	0,8	0,7	0,5
Bedrijfsuitrusting, andere dan de artikelen vermeld in de voorgaande rubrieken (handel, ambacht, nijverheid, vrije beroepen).....	15 280	17 470	16 203	851	1 010	1 167	8,1	8,4	9,4
Huishoudartikelen en voorwerpen voor persoonlijk gebruik, niet elders genoemd	619 809	620 548	751 441	3 544	3 650	3 647	33,7	30,5	29,1
Diensten (reizen, herstellingen van motorvoertuigen)	10 282	9 257	8 609	70	92	66	0,7	0,8	0,6
Totaal ...	**1 522 739**	**1 578 343**	**1 708 254**	**10 527**	**11 976**	**12 535**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Verkoop op afbetaling

Jaarlijks verleend krediet

FINANCIERINGSVORM	1963			1964		
	Aantal	Bedrag		Aantal	Bedrag	
		Miljoenen franken	%		Miljoenen franken	%
Rechtstreekse financiering door de verkopers	1 089 299	4 186	34	738 017	5 481	37
Financiering door tussenkomst in het contract van :						
— banken	100 248	3 666	31	139 134	3 860	26
— financieringsorganismen en particulieren	388 796	4 124	35	528 927	5 460	37
Totaal ...	**1 578 343**	**11 956**	**100**	**1 406 078**	**14 801**	**100**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Verkoop op afbetaling

Achterstallen van drie of meer vervallen termijnen

FINANCIERINGSVORM	Aantal uitstaande contracten op 30 juni		Schuldenaars welke, in de loop van het 2e halfjaar, in gebreke gebleven zijn tot het betalen van 3 of meer vervallen termijnen			
			1963		1964	
	1963	1964	Aantal	%	Aantal	%
Rechtstreekse financiering door de verkopers	641 191	727 195	30 613	58	27 965	38
Financiering door tussenkomst in het contract van :						
— banken	166 154	154 215	1 925	4	1 759	3
— financieringsorganismen en particulieren	554 282	513 961	20 020	38	43 402	59
Totaal ...	**1 361 627**	**1 395 371**	**52 558**	**100**	**73 126**	**100**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Persoonlijke leningen

Verleende kredieten per semester

FINANCIERINGSVORM	2e halfjaar 1963			1e halfjaar 1964			2e halfjaar 1964		
	Aantal contracten	Bedrag		Aantal contracten	Bedrag		Aantal contracten	Bedrag	
		Miljoenen franken	%		Miljoenen franken	%		Miljoenen franken	%
Banken.....	20 724	513	26	22 299	581	29	19 279	487	23
Financieringsorganismen en particulieren	75 741	1 467	74	65 096	1 406	71	73 475	1 673	77
Totaal ...	**96 465**	**1 980**	**100**	**87 395**	**1 987**	**100**	**92 754**	**2 160**	**100**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek

BUITENLANDSE ECONOMISCHE BETREKKINGEN

Persoonlijke leningen gefinancierd door banken, financieringsorganismen en particulieren

Indeling volgens het aantal contracten tijdens het tweede halfjaar

TERMIJN	Aantal contracten							
	tot 5 000 F		van 5 000 tot 10 000 F		van 10 001 tot 35 000 F		van 35 001 tot 150 000 F	
	1963	1964	1963	1964	1963	1964	1963	1964
tot 6 maanden	1 455	1 271	997	998	767	2 473	219	1 209
van 7 tot 12 maand.	4 657	3 085	6 232	5 432	5 000	9 226	952	6 153
van 13 tot 24 maand.	5 943	2 334	22 095	10 435	26 334	28 359	3 800	3 892
25 maanden en meer.	794	122	2 122	536	8 765	10 532	6 333	6 697
Totaal ...	**12 849**	**6 812**	**31 446**	**17 401**	**40 866**	**50 590**	**11 304**	**17 951**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

ZESDE DEEL

BUITENLANDSE ECONOMISCHE BETREKKINGEN

HOOFDSTUK ÉÉN

BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE

AFDELING I. – HANDELSPOLITIEK

Sedert ettelijke jaren is de algemene evolutie van de Belgische buitenlandse handel uiterst bevredigend. De snelle toeneming van het handelsverkeer met de landen van de Gemeenschappelijke Markt verdoezelde evenwel de minder gunstige resultaten bij de afzet in de andere landen en, meer bepaald, in de ontwikkelingslanden en de volksdemocratieën.

Binnen het raam van het op uitbreiding van de buitenlandse handel gerichte beleid, werd in 1964 dan ook aangestuurd op een betere geografische spreiding van de uitvoer. Ten einde aan onze afzet in Groot-Brittannië een nieuwe impuls te geven, werd voornoemd land in maart bezocht door een handelszending onder leiding van Prins Albert. Daarbij kwamen drie grote nijverheids- en handelscentra, met name Londen, Glasgow en Birmingham, aan de beurt en werden nagenoeg 600 zakenrelaties aangeknoopt.

Van 12 tot 18 april bezocht een economische zending Spanje, terwijl in de loop van de maand mei een nieuwe economische zending onder het voorzitterschap van Prins Albert naar Marokko trok. In mei eveneens begaf een Belgische missie zich, op uitnodiging van de Kamer van Koophandel van Boedapest, naar Hongarije om de verslapping van het handelsverkeer met de landen uit het oosten tegen te gaan.

Op 25 augustus werd door de Heer Brasseur, Minister van Buitenlandse Handel en Technische Bijstand te Moskou een belangrijke Belgische nijverheidstentoonstelling ingehuldigd en enkele maanden later — meer bepaald in oktober — verbleef de Heer Roudnev, ondervoorzitter van de Ministerraad van de U.S.S.R., enkele tijd in België en ontmoette er leiders uit het bedrijfsleven, zomede leden van de Regering.

Ten einde de buitenlandse bezoekers, die in België op doortocht zijn, meer inzicht te verschaffen in de mogelijkheden van onze nijverheid, werd in februari onder de auspiciën van de Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel een permanent tentoonstellingscentrum geopend.

Gelijklopend met het streven om aan de Belgische produktie door het uitsturen van handelszendingen en de deelneming aan buitenlandse jaarbeurzen meer bekendheid en waardering over gans de wereld te geven, werden inspanningen gedaan om, rekening houdend met de in de andere mededingende landen toegepaste methoden, de verkoopsvoorwaarden te verbeteren en aan te passen aan de noden van de tijd.

De wet van 3 juni 1964 stelt de Nationale Delcrederedienst inderdaad in de gelegenheid, voor rekening van de Staat zijn waarborg te verlenen aan kredietverrichtingen ten gunste van het buitenland, die risico's inhouden, waarvan de belangrijkheid en de duur de mogelijkheden van de kredietverzekering te boven gaan, doch welker verwezenlijking evenwel door de Regering gepast wordt geacht. Het globaal bedrag van voornoemde waarborgen, die afzonderlijk in de boeken van de Dienst ingeschreven worden, mag voor het ogenblik twee miljard niet te boven gaan. Bij besluit van de in raad vergaderde ministers kan het evenwel door twee op elkaar volgende schijven van één miljard, tot 4 miljard worden verhoogd.

Voorts verleent dezelfde wet aan de Minister van Financiën volmacht, leningen toe te staan aan Staten of aan buitenlandse instellingen, dit ten belope van het bedrag der te dien einde in de begroting geopende kredieten. Die leningen kunnen gebonden worden aan het verschaffen van Belgische prestaties.

AFDELING II. — ALGEMENE EVOLUTIE VAN DE SPECIALE HANDEL

In 1964 bereikten in- en uitvoer nieuwe topcijfers. Was de exporttoeneming zeer sterk bij de aanvang van het jaar met zijn veel zachtere winter dan in 1963, dan tekende zich vanaf het tweede kwartaal een tendentie tot vervlakking af en, hoewel de maandresultaten uiterst gunstig bleven, was de herfstopflakkering niet zo krachtig als een jaar tevoren. Gedurende de eerste zes maanden, nam de invoer heel wat meer toe dan de uitvoer. Tijdens het tweede halfjaar kwam de aanloop van de voorafgaande maanden tot stilstand en ook de invoer bleef rond het bereikte niveau schommelen, zodat het deficit op de handelsbalans minder zwaar uitviel dan de evolutie in de loop der eerste twee kwartalen liet voorzien.

§ 1. — UITVOER

In 1964 bereikte de uitvoer 279,5 miljard frank wat ten opzichte van het voorgaande jaar een vooruitgang van 15,5 % betekent. Het reeds hoge groeitempo in 1962 en 1963 werd in het afgelopen jaar dus nog overtroffen. Bij de voornaamste rubrieken werd een aanzienlijke vordering geboekt. Van de 22 afdelingen van het douanetarief, bleven alleen de « levende dieren » en de « wapens en munitie » stationair. De uitvoer van onedele metalen, die in

1963 slechts met 4,6 % was gestegen, liep in 1964 op tot een bedrag van 82 miljard, zegge een verhoging van 17,3 %. Deze versnelde aanwas is te danken aan de conjunctuurverbetering in de ijzer- en staalsector. De afzet van ijzer en staal op de E.G.K.S.-markt steeg inderdaad met meer dan 20 %, terwijl naar de E.F.T.A.-landen — waarvan de relatieve belangrijkheid vanzelfsprekend geringer is — voor nagenoeg 30 % meer werd uitgevoerd. Naar de Verenigde Staten bedroeg de toeneming ongeveer 9 %. De leveringen aan Venezuela, Brazilië en Argentinië, zijnde de drie bijzonderste afnemers van Zuid-Amerika, stegen met nagenoeg 40 %. Op al de andere markten samen was de vooruitgang minder sterk. Voor de andere onedele metalen valt eveneens een exporttoeneming aan te stippen en wel van 15 % voor koper, 25 % voor aluminium en nagenoeg 47 % voor zink, doch in laatstgenoemde sector woog de prijsverhoging sterk door.

Voor de uitvoer van textielprodukten werd een bedrag van 42,5 miljard genoteerd en de in 1963 geboekte resultaten werden daardoor met 10 % overschreden. Medio 1964 tekende de exportvertraging zich echter duidelijk af en in de loop van het laatste kwartaal werd praktisch geen vooruitgang meer gemaakt ten opzichte van de laatste drie maanden van 1963. Over gans het jaar waren het de klederen, de breigoederen, de tapijten en de synthetische stoffen, die het meest vordering maakten. De uitvoer van wol, die in de laatste maanden een vrij sterke vertraging onderging, verhoogde daarentegen praktisch niet. Voor vlas en katoen werd een toeneming van 4 % opgetekend.

In 1964 nam de Gemeenschappelijke Markt meer dan 65 % van wat België aan machines en toestellen uitvoert, voor haar rekening. De leveringen van machines en mechanische toestellen aan de Bondsrepubliek stegen met meer dan 60 %. Voor gans de Gemeenschap bedroeg de toeneming nagenoeg 30 %. De leveringen van elektrische machines en toestellen aan de landen van de Gemeenschappelijke Markt verhoogden met 25 % en met nagenoeg 50 % wat de E.F.T.A.-landen betreft. Voor de machines en toestellen in het algemeen, werd een exportbedrag van 29,7 miljard opgetekend, zegge een toeneming van 25,4 % ten opzichte van het voorgaande jaar. In 1963 was de bij het vervoermaterieel waargenomen vooruitgang in hoofdzaak te danken aan de gestegen afzet van luchtvaartmaterieel. In 1964 werden de leveringen binnen het raam van de programma's voor F-104-G-vliegtuigen geleidelijk afgewerkt, zodat de uitvoerbedrijvigheid van die sector lichtelijk verminderde. De exportstijging bij het vervoermaterieel — 21,9 miljard in 1964, tegen 17,9 miljard in 1963, of 22,5 % meer — was ditmaal te danken aan de toegenomen afzet van autowagens. Nederland alleen reeds slorpte de helft van de Belgische uitvoer van automaterieel op. In 1964 nam de afzet in voornoemd land met nagenoeg 25 % toe.

De uitvoer naar de Bondsrepubliek verdubbelde praktisch.

Daarentegen verminderde de afzet in Frankrijk, waar het jaar niet erg gunstig uitviel voor de autonijverheid. De uitvoer naar Italie nam met 6 % toe.

Voor gans de Gemeenschappelijke Markt bedroeg de exporttoeneming van automaterieel 36 %. Naar de landen van de Vrijhandelszone werd voor

21 % meer uitgevoerd, doch de spectaculaire verhoging van de verkoop in Zweden en Oostenrijk moet hier beklemtoond worden.

De uitvoer van minerale produkten steeg met 4,6 % en liep over een bedrag van 14,4 miljard, wat veeleer een zwak resultaat is in vergelijking met de in 1963 genoteerde toeneming van 24 %. Er zij hier in herinnering gebracht dat de uitvoer van petroleumprodukten, dank zij het inzetten van nieuwe raffinage-inrichtingen, tijdens het voorgaande jaar een sterke uitbreiding had gekend; voornoemde factor speelde evenwel niet meer in 1964. De uitvoer van andere minerale produkten, zoals kiezel, zand voor industrieel gebruik, cement en metaalertsen nam daarentegen sneller toe dan een jaar tevoren.

Met een bedrag van 17,8 miljard boekten de leveringen van scheikundige produkten aan het buitenland een verhoging van 9,4 % ten opzichte van 1963. De exportvermeerdering bedroeg 17,4 % voor de anorganische produkten en voor de farmaceutische en de fotografische produkten ongeveer 14 %. Voor de meststoffen, daarentegen, werd slechts een verhoging van 2 % genoteerd. De verkoop van edele metalen liep over een bedrag van 14,3 miljard. De vooruitgang was het aanzienlijkst bij de uitvoer naar de Gemeenschappelijke Markt en bedroeg nagenoeg 20 % meer dan in 1963. Naar de U.S.A. en naar de E.F.T.A.-landen werd een verhoging van respectievelijk circa 16 % en 11 % opgetekend. Bij de andere exportrubrieken, waarvan de relatieve belangrijkheid ten opzichte van de ganse uitvoeractiviteit geringer is, moet een verhoging van de leveringen aan het buitenland worden aangestipt van 19,2 % voor oliën en vetten, van 18,1 % voor produkten van de levensmiddelnijverheid, van 23,2 % voor plastieken en rubber, van 15,9 % voor papier, van 15,8 % voor schoenen en van 34,9 % voor optische instrumenten. De uitvoer van leder en huiden, zomede van hout steeg respectievelijk met 12 en 13 %. De vermindering bij de export van landbouwprodukten is te wijten aan het feit dat minder levende dieren en produkten van het dierenrijk werden verkocht.

Uit het onderzoek van de geografische spreiding van de uitvoer bleek hoezeer de Gemeenschappelijke Markt nog steeds aan belangrijkheid wint. Hoewel nog aanzienlijk, nam de uitvoer naar Frankrijk in 1964 een minder snelle uitbreiding en verhoogde met 20 %, tegen 30 % tijdens het voorgaande jaar. De leveringen aan Italië verminderden met nagenoeg 15 %. Die achteruitgang is te wijten aan de door voornoemd land gevolgde deflatiepolitiek. De afzet in de Bondsrepubliek en in Nederland steeg respectievelijk met 29,3 en 17,3 % en overtrof het in 1963 opgetekende groeitempo. Voor gans de Europese Gemeenschap bedroeg de exportstijging 18,9 %. Het aandeel van de Gemeenschap in de totale uitvoer van de B.L.E.U. steeg van 60,8 % in 1963 tot 62,5 % in 1964. De relatief geringe vooruitgang met 4,4 % voor de afzet in de E.F.T.A.-landen is hoofdzakelijk te wijten aan het feit dat de leveringen aan Groot-Brittannië, na een aanzienlijke verhooging in 1963, geen verdere uitbreiding meer namen. De verhoging bedroeg 1,9 % voor de uitvoer naar de andere Europese landen, leden van de O.E.S.O., terwijl in de landen van het oosten, dank zij een toeneming van 8,3 %, de achteruitgang van 1963

en 1962 gedeeltelijk kon worden ingelopen. Voor gans Europa werd een exporttoeneming van 15,5 % genoteerd.

Na een lichte teruggang in 1963, nam de uitvoer naar de Verenigde Staten toe met 9,5 % en naar Canada, met 23,5 %. Was de uitvoerstijging sedert ettelijke jaren uitsluitend afhankelijk van de evolutie der leveringen aan ontwikkelde landen, dan gaf 1964 ook voor de landen van de derde wereld een aanzienlijke verhoging te zien. Zo steeg de verkoop aan Latijns Amerika met 31 % en aan Afrika met 23,7 %. De uitvoer naar Azië nam met 8,8 % toe, waarbij de aanzienlijkste vooruitgang, zegge 20,8 %, op rekening van de landen uit het Midden-Oosten kwam. Naar alle landen van de derde wereld werd aldus voor 20 % meer uitgevoerd.

§ 2. — INVOER

Tijdens het afgelopen jaar bereikte de invoer van de B.L.E.U. 296,1 miljard frank, wat een verhoging naar waarde betekende van 15,8 % ten opzichte van 1963.

Het uiterst snelle groeitempo van de invoer tijdens de eerste zes maanden van het jaar — 22,1 %, tegen 18,2 % voor de uitvoer over dezelfde periode — vertraagde in de loop van het tweede halfjaar. Over gans het jaar 1964 steeg de invoer dus ongeveer in dezelfde mate als de uitvoer.

De invoer van machines en toestellen bereikte 41,9 miljard en lag daardoor 18 % hoger dan in 1963. De Bondsrepubliek bleef de belangrijkste leverancier van machines en mechanische toestellen. De aankopen in dit land verhoogden met haast 20 % en met nagenoeg 18 % in Frankrijk, terwijl de invoer uit Groot-Brittannië — de belangrijkste leverancier onder de E.F.T.A.-landen — met 22 % toenam. Uit de Verenigde Staten werden voor 12 % meer mechanische toestellen ingevoerd. Voor elektrische toestellen zijn Nederland en de Duitse Bondsrepubliek de twee bijzonderste leveranciers van de B.L.E.U. In beide landen stegen de aankopen respectievelijk met ongeveer 21 en 25 %.

De invoer van minerale produkten nam met 10 % toe en liep op van 39,7 miljard in 1963 tot 43,7 miljard. Net als bij de uitvoer in deze sector ligt de verklaring voor het ten opzichte van 1963 vertraagde groeitempo bij de invoer in de geringere vooruitgang van de minerale brandstoffen. Door het inzetten van nieuwe raffinage-installaties in de petroleumnijverheid was de aankoop aan ruwe aardolie in 1963 met nagenoeg 40 % gestegen. In 1964 bedroeg de toeneming nog slechts 8 %. Onder de leveranciers bekleedde Iran de eerste plaats, gevolgd door Irak en Koeweit.

Vorig jaar had de strenge winter de invoer van steenkolen in de hand gewerkt. Die omstandigheden speelden in 1964 niet meer en de invoer nam dan ook slechts met ongeveer 5 % toe. De E.G.K.S.-markt bleef de bijzonderste voorzieningsbron. De aankopen van metaalertsen en zout, zwavel, cement, kalk... die in 1963 geen vooruitgang hadden geboekt, stegen daarentegen respectievelijk met 27,2 en 16,4 %.

Voor de invoer van ijzer, ruwijzer en staal wordt een toeneming van 19,2 % opgetekend. De aankopen in de Lid-Staten van de E.G.K.S., die ongeveer 78 % van de totale invoer van ijzer, ruwijzer en staal bedragen, namen nagenoeg 30 % toe, terwijl de leveringen door de landen buiten de E.G.K.S. lichtelijk verminderden.

Voor koper bedroeg de vooruitgang 20,4 %. Kongo-Leopoldstad blijft de voornaamste voorzieningsbron. Naar waarde steeg de totale koper invoer uit dit land met ongeveer 30 % en bereikte in 1964 60 % van de totale invoer van dit produkt.

De invoer van aluminium nam met 27 % toe. De aankopen van tin en zink, die respectievelijk met 55,6 en 51,3 % stegen en die van lood die praktisch verdubbelden, ondergingen de weerslag van de prijsverhogingen blijkbaar in sterkere mate.

Voor de outillage in onedele metalen werd een verhoging van 33,9 % aangestipt. Voor gans de sector onedele metalen liep de invoer over een bedrag van 35,4 miljard, zegge een vooruitgang van 21,6 % ten opzichte van 1963.

De buitenlandse textielleveringen namen met 16 % toe en bereikten 35 miljard. Het zijn de aankopen van breigoederen en kleding die de sterkste vooruitgang boekten. Voor die produkten is Nederland de voornaamste leverancier van de B.L.E.U. Hoewel de wolinvoer over het ganse jaar met 16 % toenam, trad in de loop der laatste maanden een vertraging in.

De invoer van transportmaterieel bereikte 27,2 miljard, zegge een verhoging van 8,3 % ten opzichte van het voorgaande jaar. De aankopen van autowagens stegen met 9,8 %.

De Bondsrepubliek is de voornaamste leverancier van automaterieel en de aankopen in dit land lagen dicht bij 10 miljard, wat een verhoging betekent van meer dan 20 % ten opzichte van 1963. Frankrijk, dat als leverancier de tweede plaats inneemt, leverde voor 5 miljard en zag daardoor zijn uitvoer met 20 % verminderen. Het aandeel van gans de Gemeenschappelijke Markt in de totale B.L.E.U.-invoer van autowagens, tractoren, rijwielen en andere baanvoertuigen bedroeg dus meer dan 75 %.Vergeleken met het jaar 1963 namen de leveringen uit alle landen van de Gemeenschap met 11,1 % toe. Het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten zijn de voornaamste afnemers buiten de Gemeenschap. Het groeitempo van de invoer uit deze landen was sterk verschillend : respectievelijk 16 en 1 %.

Voor het luchtvaartmaterieel liepen de aankopen met nagenoeg 12 % terug. Bij het spoorwegmaterieel en het zeescheepvaart- en binnenscheepvaartmaterieel, zijnde relatief belangrijker posten, werden vorderingen geboekt van 55 en 90 %.

De invoerstijging met 19,3 % voor de landbouwprodukten, die van 21,7 tot 25,9 miljard opliepen, was hoofdzakelijk te danken aan de toegenomen aankopen van produkten van het dierenrijk in het algemeen en van levende dieren in het bijzonder. Voor de produkten van het plantenrijk was de vooruitgang heel wat geringer, zegge nagenoeg 9 %.

De invoer van scheikundige produkten liep over een bedrag van 15,3 miljard en lag dus 15,2 % hoger dan een jaar tevoren. Hierbij boekten de anorganische produkten het meest vooruitgang.

Met een bedrag van 14,4 miljard overschreed de invoer van paarlen, edelstenen en edele metalen de resultaten van 1963 met 19,8 %.

Onder de andere produkten, waarvan de relatieve belangrijkheid in de totale B.L.E.U.-invoer geringer is, werd een verhoging opgetekend van 22 % voor de aankopen van vetstoffen, van 19,4 % voor de plastische stoffen en rubber, van 25,6 % voor hout, van 13,9 % voor papier, van 11,8 % voor optische toestellen en instrumenten, van 26,3 % voor werken uit steen en cement, van 23,5 % voor schoeisel, lederen beenkappen en gelijksoortige artikelen.

De immer groeiende belangrijkheid van de Gemeenschappelijke Markt in de geografische structuur van de buitenlandse handel kwam eveneens bij de invoer tot uiting. Op de totale invoer steeg het aandeel van de B.L.E.U.-aankopen in de landen van de Gemeenschap van 52,5 % in 1963 tot 53,2 % in 1964. Toen in 1958 het Verdrag van Rome in werking trad bedroeg dit percentage 46,6 %.

De invoer uit de Bondsrepubliek, zijnde de eerste leverancier van de de B.L.E.U., bereikte met meer dan 58 miljard een toeneming van 19,2 % ten opzichte van 1963. Uit Frankrijk werd voor 13,9 % meer ingevoerd, terwijl Nederland met een vooruitgang van 16,7 % opnieuw de tweede plaats kon innemen onder de leveranciers van de B.L.E.U., waaraan het voor 44 miljard verkocht. De aankopen in Frankrijk liepen over een bedrag van 43,8 miljard.

Het groeitempo van de invoer uit Italië hield aan en bereikte in 1964 27,4 % ten opzichte van 1963. De import uit gans de Gemeenschap bedroeg 157,7 miljard en lag 17,5 % boven de in 1963 opgetekende resultaten. Uit de Vrijhandelszone werd in 1964 slechts voor 9 % meer ingevoerd, tegen 12 % een jaar tevoren. Die vertraging is in hoofdzaak te wijten aan het feit dat de invoer uit Groot-Brittanië slechts met 7,7 % toenam, tegen met nagenoeg 14,8 % in 1963.

De invoer uit gans Europa steeg met 15,8 %, en groeide daardoor iets sneller aan dan tijdens het voorgaande jaar, toen het toenemingstempo 14 % bedroeg. Uit de Verenigde Staten werd voor 11,2 % meer ingevoerd. Voor het ganse Amerikaanse continent, beliep de vooruitgang 11,3 %.

De aankopen in Azië namen met 15,8 % toe, die in Afrika met 20,6 %, terwijl de leveringen van Oceanië, die slechts weinig gewicht in de schaal werpen, toch met 38,7 % stegen.

§ 3. — HANDELSBALANS

Zoals in 1963 en in 1962 leverden de handelsverrichtingen van de B.L.E.U. met de Gemeenschappelijke Markt een batig saldo op. Het traditionele deficit van het handelsverkeer met Frankrijk en met de Bondsrepubliek verminderde in 1964, terwijl het even traditionele batig saldo van de handelsverrichtingen met Nederland aanzienlijk aangroeide. In tegenstelling met de voor-

gaande jaren, overtrof de invoer uit Italië de export naar dit land. De leveringen van goederen aan en de aankopen in de partnerlanden van de Gemeenschap sloten in totaal met een batig saldo van 17,2 miljard, tegen 12,9 miljard in 1963.

De nieuwe toeneming van het handelsdeficit met de E.F.T.A.-landen is in hoofdzaak te wijten aan de evolutie van het handelsverkeer met Groot-Brittanië. De buitenlandse handel met gans Europa leverde uiteindelijk een positief saldo van 13,2 miljard op. Ondanks het toegenomen deficit van het handelsverkeer met de Verenigde Staten en Canada, bleef het nadelig saldo met het gehele Amerikaanse continent praktisch even groot als in 1963.

Het deficit van de buitenlandse handel met Azië, Afrika en Oceanië verhoogde daarentegen ten opzichte van 1963.

In totaal sloot de handelsbalans van de B.L.E.U. in 1964 met een nadelig saldo van 16,6 miljard frank.

★
★ ★

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Speciale handel

MAAND	Gewicht (duizenden tonnen)		Waarde (miljoenen franken)		Saldo (miljoenen franken)	Dekkingscoëfficiënt (percentage)
	Invoer	Uitvoer	Invoer (c. i. f.)	Uitvoer (f. o. b.)		
1955 Maandgemiddelde	**4 115**	**2 547**	**11 846**	**11 580**	**— 266**	**97,8**
1956 Maandgemiddelde	**4 572**	**2 549**	**13 635**	**13 177**	**— 458**	**96,6**
1957 Maandgemiddelde	**4 715**	**2 412**	**14 302**	**13 275**	**—1 027**	**92,8**
1958 Maandgemiddelde	**4 752**	**2 409**	**13 037**	**12 691**	**— 347**	**97,3**
1959 Maandgemiddelde	**4 928**	**2 443**	**14 341**	**13 730**	**— 611**	**95,7**
1960 Maandgemiddelde	**5 269**	**2 690**	**16 488**	**15 731**	**— 757**	**95,4**
1961 Maandgemiddelde	**5 473**	**2 815**	**17 579**	**16 352**	**—1 227**	**93,0**
1962 Maandgemiddelde	**5 783**	**3 076**	**18 981**	**18 015**	**— 966**	**94,9**
1963 Maandgemiddelde	**6 298**	**3 440**	**21 300**	**20 163**	**—1 137**	**94,7**
1964 Maandgemiddelde	**6 995**	**3 865**	**24 677**	**23 291**	**—1 386**	**94,4**
1963 Januari	4 696	2 302	18 206	17 418	— 788	95,7
Februari	4 545	2 109	18 053	16 504	—1 549	91,4
Maart	5 588	2 951	21 311	20 487	— 824	96,1
April	6 373	3 647	21 075	21 120	+ 45	100,2
Mei	6 441	3 852	21 602	21 110	— 492	97,7
Juni	6 224	3 900	19 886	19 713	— 173	99,1
Juli	6 596	3 813	20 064	21 035	+ 971	104,8
Augustus	6 293	3 810	20 580	18 126	—2 454	88,1
September	6 468	3 749	20 925	20 473	— 452	97,8
Oktober	6 847	4 098	24 179	24 713	+ 534	102,2
November	6 478	3 452	22 116	20 268	—1 848	91,6
December	6 517	3 589	22 784	20 997	—1 787	92,2
Totaal (a)	**75 579**	**41 276**	**255 603**	**241 959**	**—13 644**	**94,7**
1964 Januari	6 965	3 625	24 581	22 541	—2 040	91,7
Februari	6 630	3 580	23 769	22 438	—1 331	94,4
Maart	6 731	3 902	24 215	23 416	— 799	96,7
April	7 004	4 110	25 738	24 489	—1 249	95,1
Mei	6 503	3 869	23 927	21 307	—2 620	89,1
Juni	7 110	4 011	25 639	24 190	—1 449	94,3
Juli	7 113	3 692	24 286	22 650	—1 636	93,3
Augustus	6 588	3 532	20 928	18 828	—2 100	90,0
September	6 860	4 120	23 989	23 836	— 153	99,4
Oktober	7 687	4 112	25 595	26 017	+ 422	101,6
November	6 998	3 829	24 565	24 553	— 12	100,0
December	7 141	4 002	26 800	25 095	—1 705	93,6
Totaal (a)	**83 941**	**46 382**	**296 123**	**279 489**	**—16 634**	**94,4**

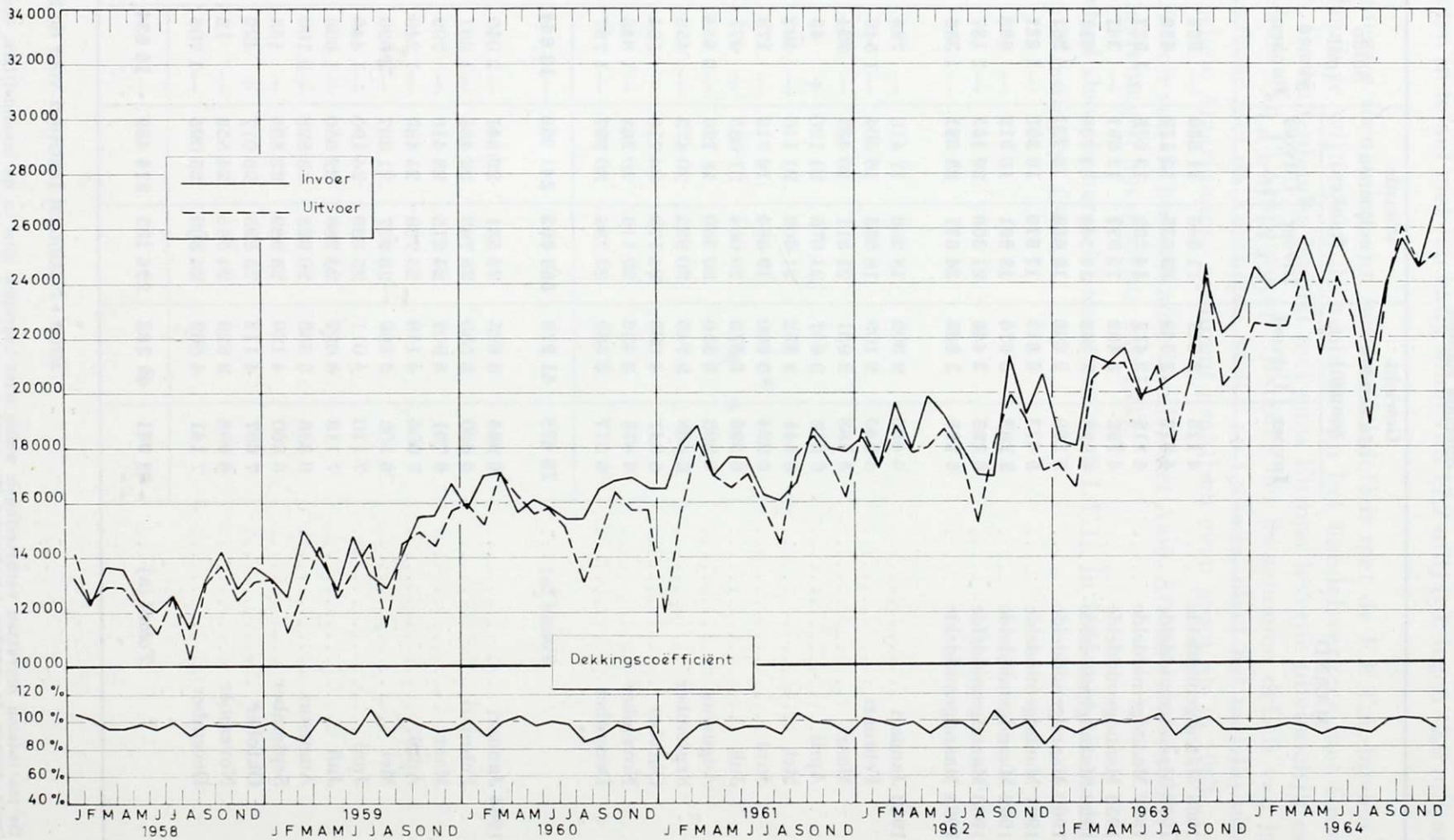
Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) De jaartotalen omvatten verbeteringen welke niet begrepen zijn in de maandcijfers, die als voorlopig dienen te worden beschouwd. Bovendien omvatten de jaartotalen en de maandgemiddelden, welke hiermede overeenkomen, niet alle verbeteringen die uiteindelijk aan de voorlopige cijfers voor elk jaar aangebracht worden.

Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Waarde

(miljoenen franken)

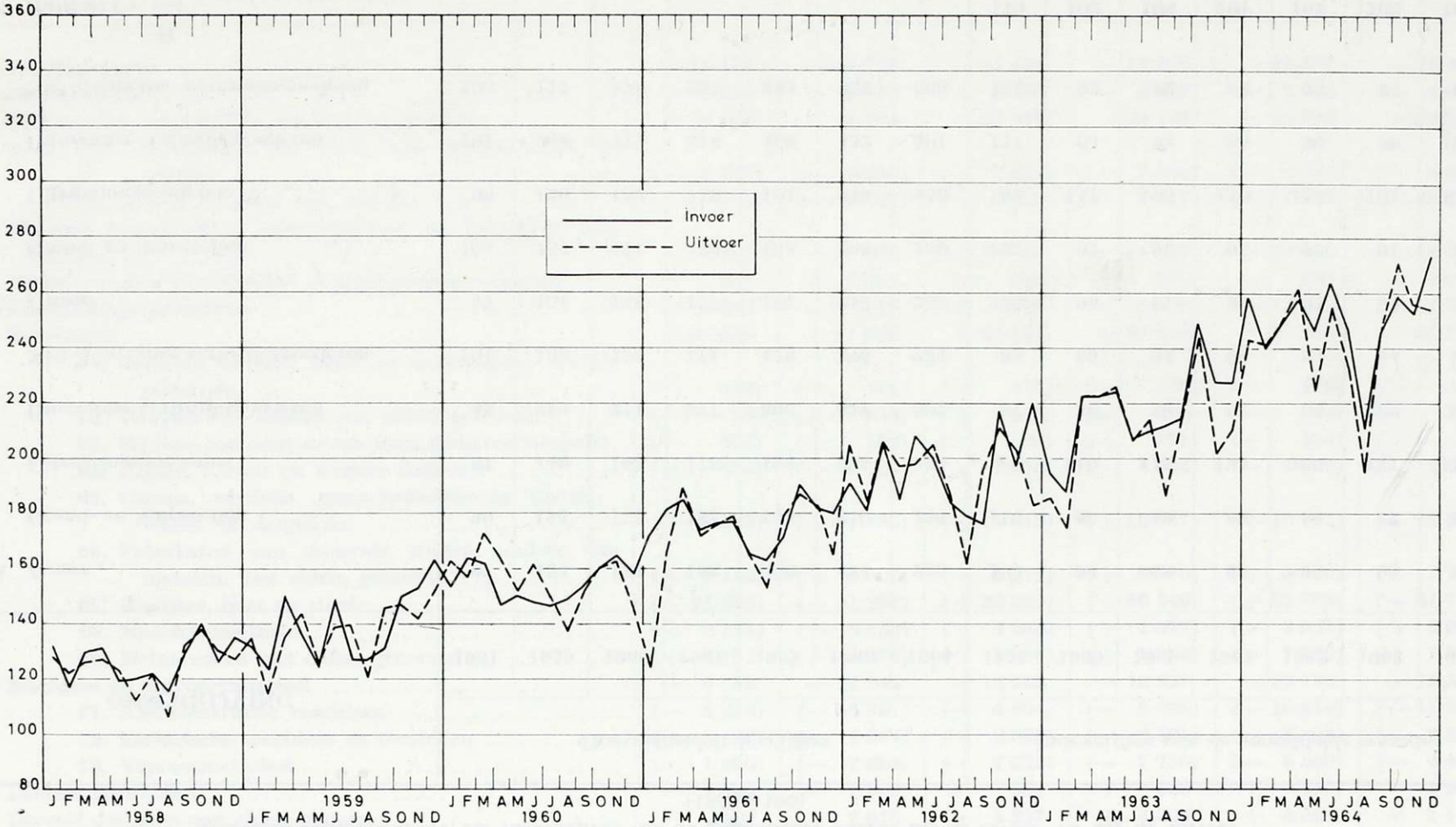

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Hoeveelheidsindexcijfers

(1953 = 100)

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Hoeveelheidsindexcijfers en indexcijfers van de gemiddelde waarde bij de invoer en bij de uitvoer

(1953 = 100)

OMSCHRIJVING	Hoeveelheidsindexcijfers							Indexcijfers van de gemiddelde waarde						
	1951	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1951	1959	1960	1961	1962	1963	1964
A. *Invoer*	97	154	174	183	200	224	225	109	93	93	95	93	93	95
Grond- en hulpstoffen	99	153	173	181	195	210	236	116	86	89	89	86	87	91
Uitrustingsgoederen	97	140	163	173	198	225	283	82	110	111	124	125	127	119
Duurzame verbruiksgoederen	85	214	271	277	309	357	397	97	86	88	92	94	93	95
Niet-duurzame verbruiksgoederen	101	150	158	171	179	205	234	98	95	94	94	94	94	97
B. *Uitvoer*	97	154	168	177	197	219	250	120	95	97	96	95	95	97
Grond- en hulpstoffen	104	157	171	173	188	203	230	125	92	97	95	92	91	92
Uitrustingsgoederen	96	120	152	179	191	219	253	92	117	105	110	115	121	123
Duurzame verbruiksgoederen	101	248	279	318	408	452	591	111	94	94	85	96	98	104
Niet-duurzame verbruiksgoederen	103	177	198	235	285	323	368	112	92	92	93	95	97	97
C. *Ruilvoet* ($= \frac{B}{A}$)								110	102	104	101	102	102	102

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Analyse van de handelsbalans

volgens de secties en afdelingen van de Type-Classificatie voor de Internationale Handel

(miljoenen franken)

SECTIES EN AFDELINGEN	1953	1960	1961	1962	1963	1964
0. Voedingswaren	— 14 771	— 14 703	— 13 449	— 13 572	— 12 167	— 16 491
1. Genotmiddelen	— 1 815	— 2 473	— 2 488	— 2 347	— 2 653	— 2 985
2. Grondstoffen (exclusief minerale brandstoffen)	— 18 987	— 25 708	— 25 981	— 24 145	— 22 719	— 30 742
w. o. : 26. Textielstoffen en afval van textielstoffen en -waren	(— 6 597)	(— 6 586)	(— 7 481)	(— 7 484)	(— 6 857)	(— 9 900)
28. Ertsen en afval van metalen	(— 6 761)	(— 10 339)	(— 9 480)	(— 8 511)	(— 7 605)	(— 10 140)
3. Minerale brandstoffen, smeermiddelen en dergelijke produkten	— 4 212	— 11 649	— 12 610	— 14 237	— 17 016	— 18 095
4. Vetten en oliën van dierlijke of plantaardige oorsprong	+ 471	— 1 037	— 668	— 516	— 803	— 1 026
5. Scheikundige produkten	+ 1 955	— 117	— 738	— 1 370	— 1 573	— 2 765
6. Fabrikaten	+ 38 689	+ 61 926	+ 54 155	+ 58 254	+ 57 975	+ 66 753
61. Gelooide huiden, leder en lederwaren, bereide pelterijen	(— 143)	(— 475)	(— 457)	(— 280)	(— 478)	(— 425)
62. Werken van rubber niet elders genoemd	(— 64)	(— 548)	(— 552)	(— 490)	(— 694)	(— 702)
63. Werken van hout en van kurk (behalve meubels)	(— 311)	(— 139)	(— 96)	(+ 171)	(+ 193)	(+ 34)
64. Papier, karton en werken daarvan	(— 876)	(— 1 528)	(— 1 748)	(— 1 564)	(— 1 980)	(— 2 163)
65. Garens, weefsels, geconfectionneerde textielwaren en dergelijke	(+ 9 189)	(+ 11 486)	(+ 11 615)	(+ 13 847)	(+ 13 747)	(+ 15 252)
66. Fabrikaten van minerale stoffen, andere dan metalen, niet elders genoemd	(+ 3 144)	(+ 5 307)	(+ 5 972)	(+ 6 970)	(+ 6 332)	(+ 7 752)
67. Gietijzer, ijzer en staal	(+ 21 885)	(+ 41 291)	(+ 35 422)	(+ 36 549)	(+ 35 783)	(+ 41 725)
68. Non-ferrometalen	(+ 3 144)	(+ 2 156)	(+ 2 084)	(+ 1 077)	(+ 3 521)	(+ 3 901)
69. Metaalwaren niet elders genoemd	(+ 2 721)	(+ 4 376)	(+ 1 916)	(+ 1 975)	(+ 1 550)	(+ 1 379)
7. Machines en vervoermaterieel	— 6 763	— 15 743	— 16 615	— 18 357	— 19 786	— 18 337
71. Niet-elektrische machines	(— 5 213)	(— 6 361)	(— 6 604)	(— 8 086)	(— 10 418)	(— 11 057)
72. Elektrische machines en toestellen	(+ 46)	(— 1 384)	(— 2 639)	(— 2 521)	(— 2 808)	(— 2 815)
73. Vervoermaterieel	(— 1 596)	(— 7 998)	(— 7 372)	(— 7 750)	(— 6 560)	(— 4 465)
8. Diverse fabrikaten	— 1 360	— 1 598	— 595	+ 389	+ 570	— 1 905
9. Diverse goederen niet elders genoemd	— 427	+ 2 018	+ 4 257	+ 4 309	+ 4 528	+ 5 149
Algemene balans	**— 8 162**	**— 9 082**	**— 14 732**	**— 11 592**	**— 13 644**	**— 16 634**

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Uitvoer per nijverheidssector

(T. C. I. H.-classificatie)

OMSCHRIJVING	Waarde (miljarden franken)						Percentage van de totale waarde					
	1953	1960	1961	1962	1963	1964	1953	1960	1961	1962	1963	1964
A. *IJzer en- staalnijverheid*	**24,9**	**47,6**	**42,5**	**44,0**	**44,1**	**51,6**	**22,0**	**25,2**	**21,7**	**20,4**	**18,2**	**18,5**
1. Primaire vormen	1,6	6,0	4,8	3,8	3,6	5,2	1,4	3,2	2,5	1,8	1,5	1,9
2. Halfafgewerkte produkten	23,3	41,6	37,7	40,2	40,5	46,4	20,6	22,0	19,2	18,6	16,7	16,6
B. *Metaalverwerkende nijverheid*	**18,4**	**32,6**	**38,0**	**44,5**	**52,1**	**60,5**	**16,3**	**17,3**	**19,4**	**20,6**	**21,5**	**21,6**
1. Metaalwaren niet elders genoemd	3,1	5,1	5,9	6,5	7,0	8,0	2,7	2,7	3,0	3,0	2,9	2,9
2. Machines (behalve elektrische)	4,4	9,5	12,0	14,4	14,9	18,7	3,9	5,0	6,1	6,7	6,2	6,7
w. o. : machines voor metaalbewerking	(0,6)	(0,9)	(1,2)	(1,6)	(1,5)	(1,6)	(0,6)	(0,5)	(0,6)	(0,7)	(0,6)	(0,6)
textielmachines	(0,5)	(1,4)	(1,8)	(2,1)	(2,0)	(2,4)	(0,5)	(0,7)	(0,9)	(1,0)	(0,8)	(0,9)
3. Elektrische machines en toestellen	3,3	5,7	6,6	7,9	9,3	11,7	2,9	3,0	3,4	3,7	3,8	4,2
4. Vervoermaterieel	5,0	9,2	11,1	13,0	17,6	21,5	4,4	4,9	5,7	6,0	7,3	7,7
w. o. : spoorwegmaterieel	(1,9)	(0,8)	(0,9)	(0,9)	(0,9)	(1,2)	(1,6)	(0,4)	(0,5)	(0,4)	(0,4)	(0,4)
motorwegvoertuigen	(1,4)	(5,6)	(6,7)	(8,8)	(9,3)	(14,1)	(1,2)	(3,0)	(3,4)	(4,1)	(3,8)	(5,0)
schepen	(1,5)	(2,0)	(2,8)	(1,7)	(1,2)	(1,3)	(1,3)	(1,1)	(1,4)	(0,8)	(0,5)	(0,5)
5. Wapens en munitie	2,7	3,1	2,4	2,7	3,3	0,6	2,4	1,6	1,2	1,2	1,4	0,2
C. *Industrie der non-ferrometalen*	**10,0**	**15,1**	**15,3**	**15,3**	**17,1**	**20,2**	**8,9**	**8,0**	**7,8**	**7,1**	**7,1**	**7,2**
1. Onbewerkt	8,4	10,7	10,7	10,7	12,1	13,6	7,5	5,7	5,5	5,0	5,0	4,9
2. Bewerkt	1,6	4,4	4,6	4,6	5,0	6,6	1,4	2,3	2,3	2,1	2,1	2,3
D. *Textielnijverheid*	**21,8**	**28,5**	**31,3**	**35,4**	**39,3**	**43,2**	**19,3**	**15,1**	**15,9**	**16,4**	**16,3**	**15,5**
1. Vezels	7,1	6,5	7,2	8,1	8,9	8,6	6,3	3,4	3,6	3,7	3,7	3,1
2. Garens	5,1	6,6	6,7	7,5	8,0	8,9	4,5	3,5	3,4	3,5	3,3	3,2
3. Weefsels en touwwerk	8,4	12,6	13,9	15,8	17,3	19,4	7,4	6,7	7,1	7,3	7,1	6,9
4. Andere afgewerkte produkten	1,2	2,8	3,5	4,0	5,1	6,3	1,0	1,5	1,8	1,9	2,1	2,3
E. *Schoeisel- en kledingnijverheid*	**6,6**	**12,6**	**12,6**	**12,5**	**14,1**	**15,1**	**7,1**	**6,1**	**6,1**	**5,8**	**5,9**	**5,6**
									1,1	0,8	0,7	0,8

E. *Scheikundige nijverheid*	8,0	12,6	12,0	12,5	14,4	15,7	7,1	6,7	6,1	5,8	6,0	5,6
1. Anorganische produkten	1,1	2,5	2,1	1,8	1,8	2,1	1,0	1,3	1,1	0,8	0,7	0,8
2. Organische produkten	0,6	1,4	1,6	1,3	1,6	1,7	0,6	0,7	0,8	0,6	0,7	0,6
3. Verf-, looi- en kleurstoffen	0,4	0,4	0,4	0,5	0,7	0,9	0,4	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3
4. Farmaceutische produkten	0,5	0,8	0,9	0,9	1,0	1,2	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
5. Kunstmeststoffen	4,2	5,3	5,1	5,1	5,7	5,8	3,7	2,8	2,6	2,4	2,4	2,1
6. Diversen	1,1	2,2	1,9	2,9	3,6	4,0	1,0	1,2	1,0	1,4	1,5	1,4
F. *Bereide voedingswaren en genotmiddelen*	5,2	8,1	9,6	12,3	15,9	16,4	4,6	4,3	4,9	5,7	6,6	5,9
w. o. : suiker en suikerwaren	(1,4)	(0,8)	(0,9)	(0,7)	(0,9)	(1,1)	(1,3)	(0,4)	(0,5)	(0,3)	(0,4)	(0,4)
vlees en vleeswaren	(0,5)	(0,8)	(0,8)	(1,2)	(1,8)	(1,5)	(0,4)	(0,4)	(0,4)	(0,6)	(0,7)	(0,5)
zuivelprodukten	(0,3)	(1,1)	(1,4)	(1,7)	(1,9)	(1,8)	(0,2)	(0,6)	(0,7)	(0,8)	(0,8)	(0,6)
G. *Diamantnijverheid*	3,5	6,6	7,1	7,6	9,0	11,7	3,1	3,5	3,6	3,5	3,7	4,2
H. *Steenkolenmijnen en cokesovens*	4,2	2,6	2,7	2,7	3,0	3,2	3,7	1,4	1,4	1,2	1,2	1,1
I. *Petroleumindustrie*	3,0	5,5	5,2	5,6	7,8	7,7	2,7	2,9	2,6	2,6	3,2	2,8
J. *Diverse industrieën*	7,1	13,5	13,9	16,3	17,2	20,1	6,3	7,2	7,1	7,5	7,1	7,2
1. Bouwmaterialen	1,8	2,0	2,1	2,2	2,3	2,6	1,6	1,1	1,1	1,0	1,0	0,9
w. o. : cement	(1,1)	(0,8)	(0,9)	(0,8)	(0,8)	(0,9)	(1,0)	(0,4)	(0,5)	(0,4)	(0,3)	(0,3)
2. Glasnijverheid	2,2	5,6	5,3	6,1	6,0	6,8	2,0	3,0	2,7	2,8	2,5	2,4
w. o : plaatglas	(1,8)	(4,2)	(3,6)	(4,1)	(3,2)	(4,1)	(1,6)	(2,2)	(1,8)	(1,9)	(1,3)	(1,5)
3. Papier en papierwaren	0,9	2,1	2,3	2,6	2,8	3,3	0,8	1,1	1,2	1,2	1,2	1,2
4. Rubber en rubberwaren	0,6	1,0	1,1	1,2	1,3	1,6	0,5	0,5	0,5	0,6	0,5	0,6
5. Hout en houtwaren	0,5	1,6	1,9	2,9	3,5	4,3	0,5	0,8	1,0	1,3	1,4	1,5
6. Olie en vet	1,0	0,7	0,6	0,6	0,6	0,7	0,9	0,4	0,3	0,3	0,2	0,3
7. Schoeisel	0,2	0,5	0,6	0,7	0,7	0,8	0,1	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Totaal (A tot J)	106,1	172,8	177,6	196,2	219,9	250,3	93,9	91,6	90,5	90,8	90,9	89,6
K. *Overige sectoren*	6,9	15,9	18,6	20,0	22,1	29,2	6,1	8,4	9,5	9,2	9,1	10,4
Algemeen totaal	113,0	188,7	196,2	216,2	242,0	279,5	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer per nijverheidssector

(T. C. I. H.-classificatie)

OMSCHRIJVING	Waarde (miljarden franken)						Percentage van de totale waarde					
	1953	1960	1961	1962	1963	1964	1953	1960	1961	1962	1963	1964
A. *IJzer en- staalnijverheid*	**3,0**	**6,2**	**7,1**	**7,4**	**8,4**	**9,8**	**2,5**	**3,1**	**3,4**	**3,2**	**3,3**	**3,3**
1. Primaire vormen	1,6	2,7	2,7	3,0	4,1	4,2	1,3	1,4	1,3	1,3	1,6	1,4
2. Halfafgewerkte produkten	1,5	3,5	4,4	4,4	4,3	5,6	1,2	1,8	2,1	1,9	1,7	1,9
B. *Metaalverwerkende nijverheid*	**22,5**	**43,9**	**50,6**	**58,8**	**68,1**	**77,0**	**18,5**	**22,2**	**24,0**	**25,8**	**26,6**	**26,0**
1. Metaalwaren niet elders genoemd	2,4	3,6	3,9	4,5	5,4	6,6	2,0	1,8	1,8	2,0	2,1	2,2
2. Machines (behalve elektrische)	9,6	15,8	18,7	22,4	25,4	29,8	7,9	8,0	8,9	9,8	9,9	10,1
w. o. : machines voor metaalbewerking	(0,8)	(1,3)	(1,6)	(2,1)	(2,0)	(3,1)	(0,6)	(0,7)	(0,8)	(0,9)	(0,8)	(1,0)
textielmachines	(0,9)	(1,3)	(2,1)	(2,1)	(2,6)	(2,8)	(0,8)	(0,7)	(1,0)	(0,9)	(1,0)	(1,0)
3. Elektrische machines en toestellen	3,3	7,0	9,1	10,4	12,1	14,4	2,7	3,5	4,3	4,6	4,7	4,8
4. Vervoermaterieel	6,5	17,2	18,5	20,8	24,2	26,0	5,4	8,7	8,8	9,1	9,5	8,8
w. o. : spoorwegmaterieel	(0,3)	(0,2)	(0,3)	(0,2)	(0,3)	(0,4)	(0,2)	(0,1)	(0,1)	(0,1)	(0,1)	(0,1)
motorwegvoertuigen	(5,1)	(13,4)	(14,0)	(16,7)	(19,2)	(20,7)	(4,2)	(6,8)	(6,6)	(7,3)	(7,5)	(7,0)
schepen	(0,3)	(0,8)	(0,7)	(1,2)	(0,4)	(0,8)	(0,2)	(0,4)	(0,3)	(0,5)	(0,2)	(0,3)
5. Wapens en munitie	0,6	0,2	0,4	0,7	1,0	0,2	0,5	0,1	0,2	0,3	0,4	0,1
C. *Industrie der non-ferrometalen*	**6,8**	**13,1**	**13,2**	**14,3**	**13,8**	**16,5**	**5,6**	**6,6**	**6,2**	**6,3**	**5,4**	**5,6**
1. Onbewerkt	6,4	12,3	12,1	13,0	12,6	15,0	5,3	6,2	5,7	5,7	4,9	5,1
2. Bewerkt	0,4	0,8	1,1	1,3	1,2	1,5	0,3	0,4	0,5	0,6	0,5	0,5
D. *Textielnijverheid*	**19,4**	**22,9**	**26,0**	**27,7**	**30,6**	**35,5**	**16,0**	**11,6**	**12,3**	**12,2**	**12,0**	**12,0**
1. Vezels	13,7	13,1	14,6	15,6	15,7	18,5	11,4	6,6	6,9	6,9	6,2	6,3
2. Garens	1,3	2,1	2,7	3,0	3,9	4,5	1,0	1,1	1,3	1,3	1,5	1,5
3. Weefsels en touwwerk	3,1	5,6	6,2	6,4	7,7	8,6	2,5	2,8	2,9	2,8	3,0	2,9
4. Andere afgewerkte produkten	1,3	2,1	2,5	2,7	3,3	3,9	1,1	1,1	1,2	1,2	1,3	1,3
	5,5	12,8	13,1	13,9	15,9	16,6	4,5	6,5	6,2	6,1	6,2	6,3

E. *Scheikundige nijverheid*	5,5	12,8	13,1	13,9	15,9	18,6	4,5	6,5	6,2	6,1	6,2	6,3
1. Anorganische produkten	0,8	1,4	1,4	1,4	1,6	2,0	0,6	0,7	0,7	0,6	0,6	0,7
2. Organische produkten	0,7	1,8	1,8	1,9	2,3	2,9	0,6	0,9	0,9	0,9	0,9	1,0
3. Verf-, looi- en kleurstoffen	0,8	1,3	1,1	1,2	1,4	1,6	0,7	0,7	0,5	0,5	0,5	0,5
4. Farmaceutische produkten	0,9	2,2	2,2	2,1	2,4	2,6	0,7	1,1	1,0	0,9	0,9	0,9
5. Kunstmeststoffen	1,4	2,0	2,2	2,1	2,4	2,4	1,1	1,0	1,0	0,9	0,9	0,8
6. Diversen	0,9	4,0	4,4	5,2	5,8	7,1	0,8	2,0	2,1	2,3	2,3	2,4
F. *Bereide voedingswaren en genotmiddelen*	21,7	25,3	25,5	28,2	30,7	35,9	18,0	12,8	12,1	12,4	12,0	12,1
w. o. : suiker en suikerwaren	(0,7)	(0,9)	(0,3)	(0,4)	(0,9)	(0,9)	(0,6)	(0,5)	(0,1)	(0,2)	(0,4)	(0,3)
vlees en vleeswaren	(0,7)	(1,2)	(1,4)	(1,5)	(2,1)	(2,9)	(0,6)	(0,6)	(0,7)	(0,7)	(0,8)	(1,0)
zuivelprodukten	(2,8)	(1,6)	(1,6)	(1,5)	(1,7)	(2,6)	(2,3)	(0,8)	(0,8)	(0,7)	(0,7)	(0,9)
G. *Diamantnijverheid*	3,3	7,4	7,1	7,2	9,1	11,0	2,8	3,7	3,4	3,1	3,6	3,7
H. *Steenkolenmijnen en cokesovens*	4,1	7,8	8,2	8,8	11,0	11,3	3,4	3,9	3,9	3,9	4,3	3,8
I. *Petroleumindustrie*	7,3	11,5	11,8	13,1	16,4	17,3	6,1	5,8	5,6	5,7	6,4	5,8
1. Ruw of gedeeltelijk geraffineerd produkt	3,7	7,1	7,5	7,9	11,2	11,9	3,1	3,6	3,6	3,5	4,4	4,0
2. Petroleumprodukten	3,6	4,4	4,3	5,2	5,2	5,4	3,0	2,2	2,0	2,2	2,0	1,8
J. *Diverse industrieën*	8,6	15,2	16,0	16,1	18,5	22,2	7,1	7,7	7,6	7,1	7,2	7,5
1. Bouwmaterialen	0,2	0,2	0,3	0,3	0,4	0,4	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1
2. Glasnijverheid	0,3	0,7	0,8	0,8	0,9	1,1	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
3. Papier en papierwaren	2,6	4,8	5,4	5,4	6,1	7,0	2,1	2,4	2,6	2,4	2,4	2,4
4. Rubber en rubberwaren	1,2	2,4	2,5	2,5	2,9	3,3	1,0	1,2	1,2	1,1	1,1	1,1
5. Hout en houtwaren	2,5	4,5	4,8	5,0	5,6	7,2	2,1	2,3	2,3	2,2	2,2	2,4
6. Olie en vet	1,4	1,7	1,3	1,2	1,4	1,7	1,2	0,9	0,6	0,5	0,5	0,6
7. Schoeisel	0,4	0,8	0,9	0,9	1,2	1,5	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5
Totaal (A tot J)	102,3	166,1	178,6	195,5	222,5	255,1	84,5	84,0	84,6	85,8	87,0	86,1
K. *Overige sectoren*	18,8	31,7	32,4	32,3	33,1	41,0	15,5	16,0	15,4	14,2	13,0	13,9
Algemeen totaal	121,1	197,8	211,0	227,8	255,6	296,1	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Uitvoer per land van bestemming

LAND VAN BESTEMMING (a)	Waarde (miljarden franken)							Percentage van de totale uitvoerwaarde						
	1953	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1953	1959	1960	1961	1962	1963	1964
1. Nederland	20,1	35,0	40,1	45,9	49,3	54,6	64,1	17,8	21,2	21,3	23,4	22,8	22,6	22,9
2. West-Duitsland	10,5	21,8	29,8	30,2	38,2	44,8	57,9	9,3	13,3	15,8	15,4	17,7	18,5	20,7
3. Frankrijk (b)	9,1	14,9	19,6	22,1	26,8	35,2	42,3	8,0	9,0	10,4	11,2	12,4	14,5	15,1
4. Verenigde Staten van Amerika	11,5	21,8	17,9	18,1	20,7	20,6	22,5	10,2	13,2	9,5	9,2	9,6	8,5	8,1
5. Groot-Brittannië	8,8	9,7	10,5	10,3	10,8	13,9	13,8	7,8	5,9	5,5	5,3	5,0	5,7	4,9
6. Italië	3,7	4,3	5,8	6,3	8,6	12,4	10,6	3,3	2,6	3,1	3,2	4,0	5,1	3,8
7. Zwitserland	3,0	4,5	5,2	5,7	6,5	6,9	6,7	2,7	2,7	2,8	2,9	3,0	2,9	2,4
8. Zweden	3,9	4,5	5,5	5,9	4,9	4,8	5,2	3,5	2,7	2,9	3,0	2,3	2,0	1,9
9. Denemarken	2,5	2,7	3,5	3,5	3,7	3,2	3,9	2,2	1,6	1,9	1,8	1,7	1,3	1,4
10. Kongo (Leo) en Rwanda-Burundi	6,6	4,5	3,1	2,0	2,5	2,5	3,4	5,8	2,7	1,6	1,0	1,2	1,0	1,2
11. Canada	1,5	2,1	2,1	2,2	2,2	2,2	2,7	1,4	1,3	1,1	1,1	1,0	0,9	1,0
12. Noorwegen	2,0	1,7	2,1	2,2	2,3	2,2	2,5	1,8	1,0	1,1	1,1	1,1	0,9	0,9
13. Griekenland	0,7	1,0	1,7	1,5	1,5	1,7	1,9	0,6	0,6	0,9	0,8	0,7	0,7	0,7
14 Spanje	0,7	1,1	1,0	1,3	2,1	1,9	1,8	0,6	0,7	0,5	0,6	1,0	0,8	0,6
15. Israël	0,6	0,5	0,5	0,5	0,7	0,8	1,7	0,5	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,6
16. Oostenrijk	0,8	1,3	1,3	1,4	1,7	1,6	1,8	0,7	0,8	0,7	0,7	0,8	0,7	0,6
17. Japan	0,9	1,1	1,2	1,3	1,2	1,7	1,6	0,8	0,7	0,6	0,7	0,6	0,7	0,6
18. Republiek van Zuid-Afrika	1,3	0,9	1,1	1,5	1,0	1,2	1,5	1,2	0,5	0,6	0,8	0,5	0,5	0,5
19. Hong-Kong	0,5	0,6	0,7	0,8	1,0	1,1	1,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5
20. Finland	0,7	1,1	1,6	1,4	1,4	1,3	1,4	0,6	0,7	0,8	0,7	0,7	0,5	0,5
21. Portugal	1,8	1,5	1,8	2,7	1,1	1,3	1,3	1,6	0,9	1,0	1,4	0,5	0,5	0,5
22. Venezuela	0,8	1,7	1,4	1,1	1,2	0,9	1,1	0,7	1,0	0,8	0,6	0,5	0,4	0,4
23. India	1,0	0,8	1,2	0,9	0,8	1,1	1,1	0,9	0,4	0,6	0,5	0,4	0,5	0,4
24. Ierland (Rep.)	0,5	0,6	0,6	0,8	0,9	0,9	1,0	0,4	0,4	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4
25. Australië	0,6	0,8	1,3	0,8	0,8	0,8	1,0	0,5	0,4	0,7	0,4	0,4	0,3	0,4
Overige landen	18,9	24,3	28,2	25,8	24,3	22,4	25,3	16,7	15,0	14,8	13,1	10,9	9,3	9,0
Totaal	**113,0**	**164,8**	**188,8**	**196,2**	**216,2**	**242,0**	**279,5**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Gerangschikt naar het bedrag van de uitvoer in 1964.
(b) Inclusief het Saargebied van 1953 tot 1958.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Voornaamste uitvoerposten naar de Verenigde Staten

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	1953	1958	1959	1960 (b)	1961 (b)	1962 (b)	1963 (b)	1964
V. *Minerale produkten*	**157**	**157**	**161**	**188**	**205**	**154**	**103**	**88**
w.o. : teeroliën, enz.	98	76	68	112	142	55	45	44
VI. *Chemische produkten, enz.*	**806**	**906**	**1 828**	**1 698**	**1 421**	**1 737**	**1 546**	**1 791**
w.o. : eigenlijke chemische produkten	203	196	776	644	334	333	295	353
meststoffen	363	219	310	348	309	413	393	359
fotografische produkten, enz.	165	445	639	620	740	929	824	1 041
VIII. *Huiden, leder en pelterijen, enz.*	**109**	**80**	**104**	**94**	**108**	**158**	**159**	**170**
w.o. : pelterijen	93	38	57	41	53	91	98	100
XI. *Textielstoffen en textielwaren*	**1 886**	**1 781**	**2 504**	**2 503**	**2 248**	**2 853**	**2 663**	**2 187**
w.o. : kunstzijde	278	228	262	117	71	87	132	123
wol, enz.	642	708	1 249	549	402	504	596	582
katoen, enz.	272	150	169	198	216	349	296	296
vlas, enz.	525	483	587	677	556	210	255	219
kledingstukken, linnen, enz.	90	77	105	86	79	83	133	144
XIII. *Werken van steen, ceramiek, glas, enz.*	**582**	**888**	**1 519**	**1 390**	**1 228**	**1 437**	**1 183**	**1 311**
w.o. : glas en glaswaren	557	832	1 354	1 243	1 129	1 282	972	1 137
XIV. *Echte parels, edelstenen, enz.*	**1 459**	**3 087**	**4 185**	**3 435**	**3 628**	**3 320**	**3 798**	**4 567**
XV. *Metalen en werken van metaal*	**5 583**	**5 961**	**9 803**	**6 768**	**7 200**	**8 715**	**8 787**	**8 847**
w.o. : ijzer, gietijzer, staal	3 736	4 368	7 800	5 454	5 741	6 865	6 906	7 349
tin	930	352	95	146	75	243	36	21
zink	191	202	71	59	145	215	191	65
zeldzame metalen	469	428	800	402	530	618	498	546
XVI. *Machines, elektrisch materieel*	**271**	**254**	**344**	**194**	**519**	**521**	**553**	**709**
Machines en toestellen	233	156	286	137	444	359	416	575
Elektrisch materieel	38	98	58	57	75	162	137	134
XVII. *Vervoermaterieel*	**11**	**196**	**470**	**498**	**328**	**306**	**376**	**1 050**
XIX. *Wapens en munitie*	**256**	**303**	**346**	**394**	**351**	**367**	**410**	**391**
Totaal	**11 120**	**13 613**	**21 264**	**17 162**	**17 236**	**19 568**	**19 578**	**21 111**
Andere waren	**424**	**463**	**522**	**729**	**819**	**1 128**	**976**	**1 403**
Totale uitvoer	**11 544**	**14 076**	**21 786**	**17 891**	**18 055**	**20 696**	**20 554**	**22 514**

(a) Afdelingen en hoofdstukken van het douanetarief.
(b) De gegevens voor 1960, 1961, 1962, 1963 en 1964 zijn niet volledig vergelijkbaar met die van de voorgaande jaren.

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie
Invoer per land van herkomst

LAND VAN HERKOMST (a)	Waarde (miljarden franken)							Percentage van de totale uitvoerwaarde						
	1953	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1953	1959	1960	1961	1962	1963	1964
1. West-Duitsland	14,9	28,1	33,7	37,6	42,6	49,2	58,7	12,3	16,4	17,0	17,9	18,7	19,3	19,8
2. Nederland	16,6	27,1	29,4	32,3	33,7	37,7	44,0	13,7	15,8	14,8	15,3	14,8	14,7	14,9
3. Frankrijk (b)	13,4	21,6	26,9	31,1	33,2	38,5	43,8	11,1	12,6	13,6	14,7	14,6	15,1	14,8
4. Verenigde Staten van Amerika	12,4	16,2	19,6	18,7	22,6	23,6	26,2	10,3	9,4	9,9	8,9	9,9	9,2	8,9
5. Groot-Brittannië	11,0	14,3	14,6	15,9	18,4	21,1	22,7	9,0	8,3	7,4	7,6	8,1	8,3	7,7
6. Italië	1,8	4,0	4,7	5,8	6,7	8,8	11,3	1,5	2,3	2,4	2,8	2,9	3,4	3,8
7. Kongo (Leo) en Rwanda-Burundi	9,1	9,8	13,3	11,3	9,2	8,3	10,0	7,5	5,8	6,7	5,4	4,0	3,2	3,4
8. Zweden	3,9	4,7	6,0	6,6	6,0	6,7	7,5	3,2	2,7	3,0	3,1	2,6	2,6	2,5
9. Iran	0,1	2,7	2,2	2,6	1,6	3,6	5,0	—	1,6	1,1	1,2	0,7	1,4	1,7
10. Zwitserland	3,0	3,2	3,6	3,4	3,8	4,1	4,4	2,5	1,9	1,8	1,6	1,7	1,6	1,5
11. Australië	3,6	2,9	2,8	2,8	2,9	2,9	3,8	3,0	1,7	1,4	1,4	1,3	1,1	1,3
12. Canada	2,9	2,3	2,4	2,7	2,6	2,7	3,8	2,4	1,3	1,2	1,3	1,1	1,1	1,3
13. Argentinië	2,4	2,4	2,3	2,4	3,5	3,3	3,1	2,0	1,4	1,2	1,1	1,5	1,3	1,0
14. Republiek van Zuid-Afrika	0,8	1,6	1,9	2,0	2,7	2,7	2,6	0,7	0,9	1,0	0,9	1,2	1,1	0,9
15. U.S.S.R.	0,8	1,6	1,4	1,8	2,3	2,6	2,5	0,7	0,9	0,7	0,8	1,0	1,0	0,8
16. Finland	0,8	1,7	1,9	2,2	2,0	2,1	2,5	0,7	1,0	1,0	1,0	0,9	0,8	0,8
17. Brazilië	1,5	1,2	1,3	1,3	1,4	1,4	2,1	1,2	0,7	0,7	0,6	0,6	0,5	0,7
18. Nieuw-Zeeland	0,5	0,8	1,2	1,3	1,5	1,2	1,9	0,3	0,5	0,6	0,6	0,7	0,5	0,6
19. Japan	0,4	1,0	1,0	1,2	1,7	1,8	1,8	0,3	0,6	0,5	0,6	0,8	0,7	0,6
20. Irak	1,1	2,0	2,4	2,4	2,6	1,5	1,8	0,8	1,1	1,2	1,1	1,1	0,6	0,6
21. Koeweit	2,0	1,0	0,8	0,2	1,0	3,0	1,7	1,7	0,6	0,4	0,1	0,4	1,2	0,6
22. Spanje	0,7	0,9	1,2	1,1	1,1	1,1	1,5	0,6	0,5	0,6	0,5	0,5	0,4	0,5
Overige landen	17,4	21,0	23,6	24,3	24,7	27,7	33,4	14,5	12,5	11,8	11,5	10,9	10,9	11,3
Totaal	**121,1**	**172,1**	**197,9**	**211,0**	**227,8**	**255,6**	**296,1**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Gerangschikt naar het bedrag van de invoer in 1964.
(b) Inclusief het Saargebied van 1953 tot 1958.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Voornaamste invoerposten uit de Verenigde Staten

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING (a)	1953	1960 (b)	1961 (b)	1962 (b)	1963 (b)	1964 (b)
II. *Produkten van het plantenrijk*	**2 261**	**3 627**	**3 176**	**4 661**	**3 890**	**4 508**
w.o. : fruit	368	203	312	282	314	262
graangewassen	1 735	2 533	2 269	3 473	2 776	3 050
zaden, enz.	103	800	536	804	702	1 097
III. *Vetstoffen*	**288**	**263**	**123**	**69**	**82**	**251**
IV. *Produkten van de voedings- en genotmiddelenindustrie*	**794**	**1 057**	**993**	**1 146**	**1 243**	**1 496**
w.o. : cacao en bereide cacao	52	10	5	9	3	3
groentenconserven	142	274	285	307	325	387
tabak	492	465	460	399	463	506
V. *Minerale produkten*	**1 356**	**1 371**	**1 234**	**1 393**	**2 328**	**2 126**
w.o. : zout, zwavel, enz.	78	146	139	168	161	219
brandstoffen, enz.	1 167	1 112	1 018	1 193	2 095	1 768
VI. *Chemische produkten*	**942**	**2 131**	**1 991**	**1 793**	**2 141**	**2 411**
w.o. : eigenlijke chemische produkten	356	1 011	1 035	978	1 258	1 392
farmaceutische produkten	237	674	515	418	524	595
looi-extracten	179	195	150	149	151	147
zeep, kaarsen, enz.	70	71	72	97	101	115
VIII. *Huiden, leder, pelterijen, enz.*	**121**	**203**	**253**	**202**	**264**	**232**
IX. *Hout, kurk en werken hiervan*	**84**	**80**	**66**	**55**	**73**	**94**
w.o. : hout en werken van hout	83	79	65	54	72	93
X. *Papier en papierwaren*	**108**	**342**	**350**	**333**	**381**	**433**
Grondstoffen	15	165	166	158	193	191
Papier en karton, papier- en kartonwaren	62	136	139	129	142	187
Boeken	31	41	45	46	46	55
XI. *Textielstoffen en textielwaren*	**1 171**	**2 030**	**2 078**	**1 521**	**1 419**	**1 942**
w.o. : kunstzijde, enz.	112	243	383	456	418	541
katoen	924	1 560	1 422	798	746	1 117
tricotagegoederen	12	14	16	18	18	41
kledingstukken, linnen, enz.	49	42	43	46	42	56
XIV. *Edelstenen*	**209**	**575**	**750**	**777**	**1 463**	**1 803**
XV. *Metalen en werken uit metaal*	**809**	**938**	**670**	**827**	**1 219**	**1 538**
w.o. : ijzer, staal, enz.	512	384	340	418	676	867
lood	211	53	35	35	22	41
XVI. *Machines, elektrisch materieel*	**2 066**	**2 869**	**3 558**	**5 752**	**5 241**	**5 417**
Machines en toestellen	1 556	2 333	2 950	4 516	4 067	4 290
Elektrisch materieel	510	536	608	1 236	1 174	1 127
XVII. *Vervoermaterieel*	**1 572**	**2 943**	**2 188**	**2 479**	**2 022**	**2 000**
w.o. : autovoertuigen, rijwielen, enz.	1 273	1 266	1 134	1 369	1 297	1 194
XVIII. *Wetenschappelijke instrumenten en toestellen*	**195**	**380**	**461**	**728**	**668**	**647**
w.o. : optische toestellen, enz.	116	215	314	556	454	487
Totaal	**11 976**	**18 809**	**17 891**	**21 736**	**22 434**	**24 898**
Andere waren	**462**	**742**	**849**	**817**	**1 163**	**1 340**
Totaal invoer	**12 438**	**19 551**	**18 740**	**22 553**	**23 597**	**26 238**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

(a) Afdelingen en hoofdstukken van het douanetarief.
(b) De gegevens voor 1960, 1961, 1962, 1963 en 1964 zijn niet volledig vergelijkbaar met die van de voorgaande jaren.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Invoer, uitvoer en zichtbare handelsbalans per muntzone in 1963 en 1964 (a)

(miljoenen franken)

MUNTZONE	1963			1964		
	Invoer (c. i. f.)	Uitvoer (f. o. b.)	Saldo	Invoer (c.i. f.)	Uitvoer (f. o. b.)	Saldo
I. *Dollarzone*	**33 098**	**27 906**	**— 5 192**	**36 356**	**31 270**	**— 5 086**
1. Verenigde Staten van Amerika ...	23 597	20 554	— 3 043	26 238	22 514	— 3 724
2. Canada	2 706	2 177	— 529	3 818	2 689	— 1 129
3. Andere landen (b)	6 796	5 175	— 1 621	6 300	6 067	— 233
II. *E.M.O.-zone*	**192 897**	**197 641**	**+ 4 744**	**223 586**	**228 269**	**+ 4 683**
III. *Oost-Europa* (c)	**8 084**	**5 542**	**— 2 541**	**8 842**	**6 069**	**— 2 773**
IV. *Kongo (Leo) en Rwanda-Burundi* ..	**8 509**	**2 468**	**— 6 041**	**10 319**	**3 411**	**— 6 908**
V. *Andere republieken van Latijns Amerika*	**5 940**	**2 050**	**— 3 891**	**6 851**	**2 710**	**— 4 141**
1. Argentinië	3 285	444	— 2 840	3 091	544	— 2 547
2. Brazilië	1 372	760	— 612	2 070	965	— 1 105
3. Andere landen (d)	1 284	845	— 439	1 690	1 201	— 489
VI. *Diverse zones* (e) ...	**7 075**	**6 352**	**— 723**	**10 169**	**7 760**	**— 2 409**
Algemeen totaal ...	**255 603**	**241 959**	**— 13 644**	**296 123**	**279 489**	**— 16 634**

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Opdat de cijfers vergelijkbaar zouden wezen, werden de landen gegroepeerd op grond van de verdeling in muntzones einde 1964.

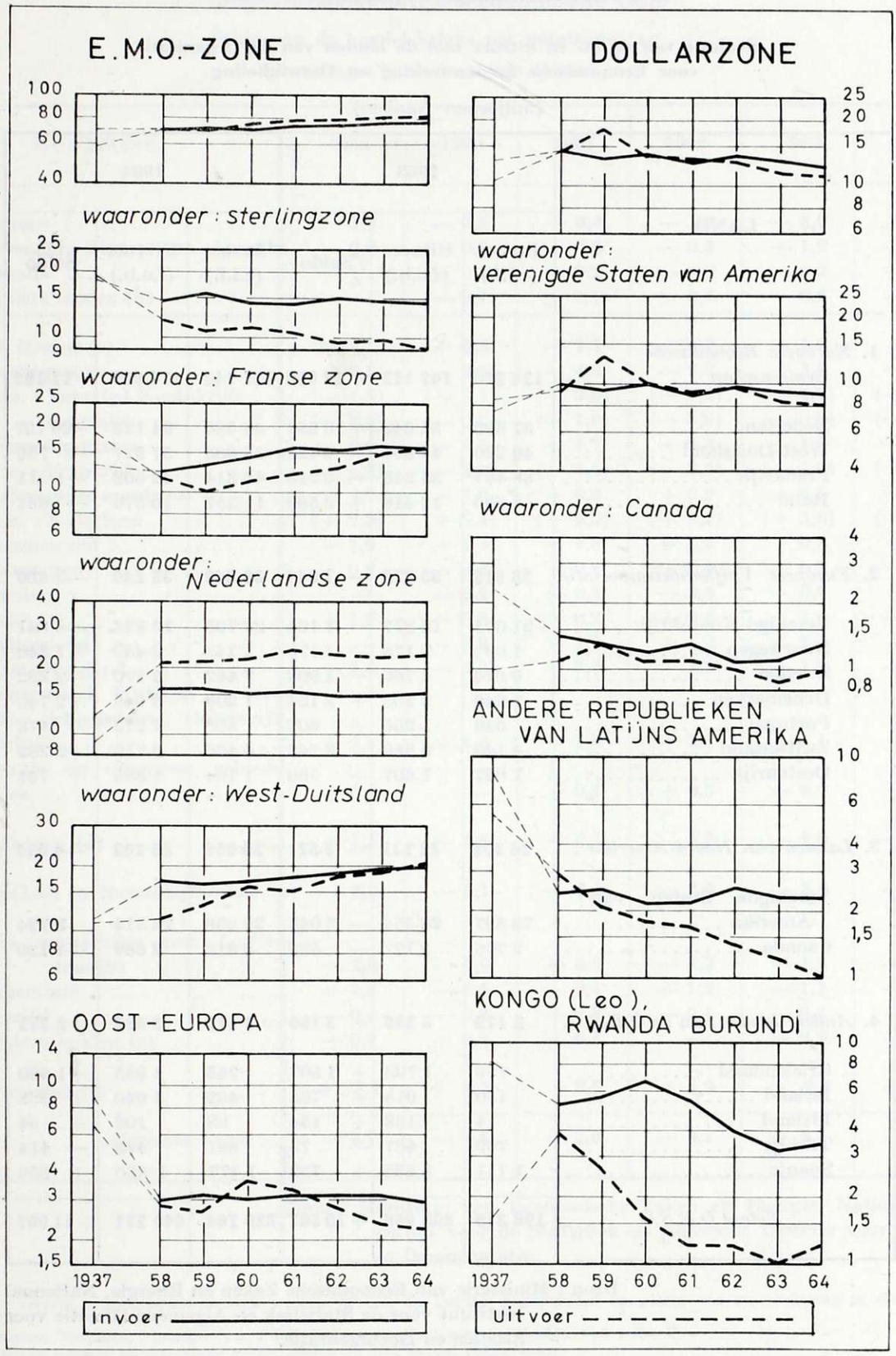
(b) Japan, Korea, Formosa, Philippijnen, Porto-Rico, enz. Exclusief de landen van zone V

(c) Inclusief Tsjechoslowakije en de Duitse Volksrepubliek.

(d) Chili, Columbia, Uruguay.

(e) Inclusief het scheepsproviand der vreemde schepen.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie
In- en uitvoer per muntzone
(percentages van het totaal)

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie,
Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Evolutie van de in- en uitvoer met de landen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling

(miljoenen franken)

LAND	1963			1964		
	Invoer (c.i.f.)	Uitvoer (f.o.b.)	Saldo	Invoer (c.i.f.)	Uitvoer (f.o.b.)	Saldo
1. *Europese Economische Gemeenschap*	**134 220**	**147 113**	**+ 12 893**	**157 740**	**174 929**	**+ 17 189**
Nederland	37 696	54 648	+ 16 952	43 986	64 123	+ 20 137
West-Duitsland	49 226	44 801	— 4 425	58 683	57 927	— 756
Frankrijk	38 461	35 248	— 3 213	43 814	42 303	— 1 511
Italië	8 836	12 416	+ 3 580	11 257	10 576	— 681
2. *Europese Vrijhandelsassociatie*	**35 616**	**33 772**	**— 1 844**	**38 849**	**35 249**	**— 3 600**
Verenigd Koninkrijk	21 071	13 877	— 7 194	22 705	13 824	— 8 881
Noorwegen	1 002	2 178	+ 1 176	1 142	2 482	+ 1 340
Zweden	6 674	4 766	— 1 908	7 462	5 170	— 2 292
Denemarken	1 049	3 203	+ 2 154	1 206	3 946	+ 2 740
Portugal	649	1 256	+ 607	800	1 273	+ 473
Zwitserland	4 143	6 886	+ 2 743	4 430	6 719	+ 2 289
Oostenrijk	1 027	1 607	+ 580	1 104	1 835	+ 731
3. *Landen van Noord-Amerika*	**26 303**	**22 731**	**— 3 571**	**30 056**	**25 203**	**— 4 853**
Verenigde Staten van Amerika	23 597	20 554	— 3 043	26 238	22 514	— 3 724
Canada	2 706	2 177	— 529	3 818	2 689	— 1 129
4. *Andere landen van de O.E.S.O.*	**2 179**	**5 289**	**+ 3 109**	**3 119**	**5 390**	**+ 2 271**
Griekenland	196	1 703	+ 1 507	265	1 945	+ 1 680
Ierland	150	918	+ 768	452	1 040	+ 588
IJsland	14	168	+ 154	38	102	+ 64
Turkije	709	637	— 72	887	473	— 414
Spanje	1 111	1 863	+ 752	1 477	1 830	+ 353
Totaal O.E.S.O.	**198 319**	**208 906**	**+ 10 587**	**229 764**	**240 771**	**+ 11 007**

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

Belgisch-Luxemburgse Economische Unie

Saldo van de handelsbalans per muntzone (a)

(percentages van de totale invoer)

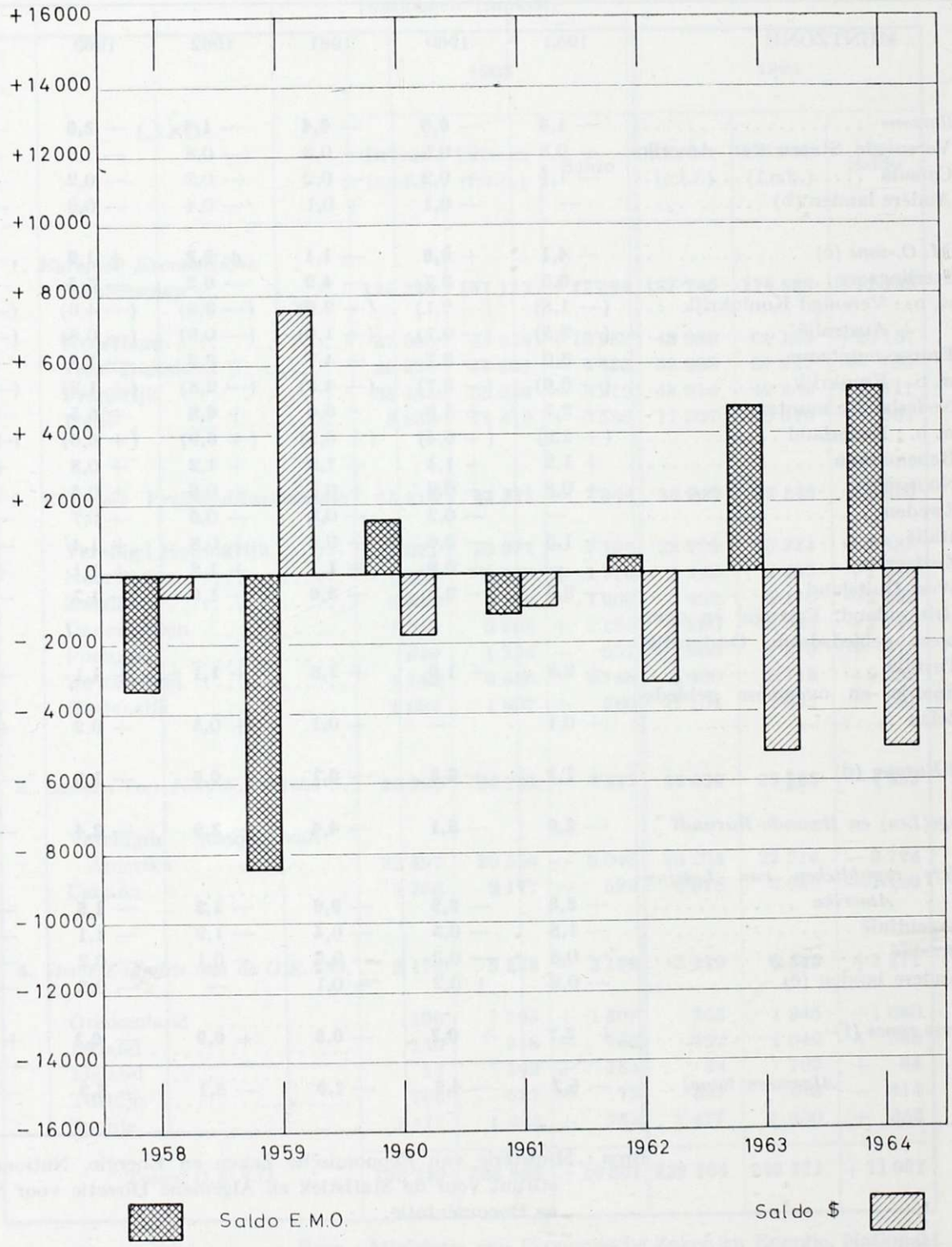
MUNTZONE	1953	1960	1961	1962	1963	1964
I. *Dollarzone*	**— 1,9**	**— 0,9**	**— 0,4**	**— 1,4**	**— 2,0**	**— 1,7**
1. Verenigde Staten van Amerika	— 0,8	— 0,6	— 0,3	— 0,8	— 1,2	— 1,2
2. Canada	— 1,1	— 0,2	— 0,2	— 0,2	— 0,2	— 0,4
3. Andere landen (b)	—	— 0,1	+ 0,1	— 0,4	— 0,6	— 0,1
II. *E. M. O.-zone* (c)	**— 4,1**	**+ 0,8**	**— 1,1**	**+ 0,2**	**+ 1,9**	**+ 1,6**
1. Sterlingzone	— 6,5	— 3,7	— 4,2	— 6,3	— 5,5	— 5,9
w. o. : Verenigd Koninkrijk	(— 1,8)	(— 2,1)	(— 2,6)	(— 3,3)	(— 4,6)	(— 3,0)
Australië	(— 2,5)	(— 0,7)	(— 1,0)	(— 0,9)	(— 0,8)	(— 0,9)
2. Franse muntzone	— 3,0	— 3,7	— 4,7	— 3,3	— 1,8	— 0,8
w. o. : Frankrijk	(— 3,6)	(— 3,7)	(— 4,3)	(— 2,8)	(— 1,3)	(— 0,5)
3. Nederlandse muntzone	+ 2,7	+ 5,6	+ 6,6	+ 6,8	+ 6,5	+ 6,5
w. o. : Nederland	(+ 2,9)	(+ 5,4)	(+ 6,5)	(+ 6,9)	(+ 6,6)	(+ 6,8)
4. Denemarken	+ 1,2	+ 1,4	+ 1,3	+ 1,2	+ 0,8	+ 0,9
5. Noorwegen	+ 0,8	+ 0,6	+ 0,6	+ 0,6	+ 0,5	+ 0,5
6. Zweden	—	— 0,2	— 0,3	— 0,5	— 0,7	— 0,8
7. Italië	+ 1,5	— 0,6	+ 0,2	+ 0,8	+ 1,4	— 0,2
8. Zwitserland	—	+ 0,8	+ 1,1	+ 1,2	+ 1,1	+ 0,8
9. West-Duitsland	— 3,6	— 2,0	— 3,6	— 1,9	— 1,7	— 0,3
10. Griekenland, Portugal en overzeese gebiedsdelen, Oostenrijk, Turkijë	+ 2,8	+ 1,6	+ 1,8	+ 1,1	+ 1,1	+ 0,8
11. Spanje en overzeese gebiedsdelen	+ 0,1	—	+ 0,1	+ 0,5	+ 0.2	+ 0,1
III. *Oost-Europa* (d)	**+ 1,3**	**+ 0,5**	**— 0,1**	**— 0,6**	**— 1,0**	**— 0,9**
IV. *Kongo(Leo) en Rwanda-Burundi*	**— 2,0**	**— 5,1**	**— 4,4**	**— 2,9**	**— 2,4**	**— 2,3**
V. *Andere republieken van Latijns-Amerika*	**— 2,8**	**— 0,5**	**— 0,6**	**— 1,3**	**— 1,5**	**— 1,4**
1. Argentinië	— 1,8	— 0,5	— 0,4	— 1,2	— 1,1	— 0,9
2. Brazilië	— 0,8	— 0,3	— 0,3	— 0,1	— 0,2	— 0,4
3. Andere landen (e)	— 0,2	+ 0,2	+ 0,1	—	— 0,2	— 0,1
VI. *Diverse zones* (f)	**+ 2,7**	**+ 0,7**	**— 0,5**	**+ 0,9**	**— 0,3**	**+ 0,9**
Algemeen totaal	**— 6,7**	**— 4,5**	**— 7,0**	**— 5,1**	**— 5,3**	**— 5,6**

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Nationaal Instituut voor de Statistiek en Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) Opdat de cijfers vergelijkbaar zouden wezen, werden de landen gegroepeerd op grond van de verdeling in muntzones einde 1964.
(b) Japan, Korea, Formosa, Philippijnen, Porto-Rico, enz. Exclusief de landen van zone V.
(c) Vanaf 1960 is Spanje en overzeese gebiedsdelen in het totaal inbegrepen.
(d) Inclusief Tsjechoslowakije en de Duitse Volksrepubliek.
(e) Chili, Columbia, Uruguay.
(f) Inclusief het scheepsprovland der vreemde schepen.

Saldo van de handelsbalansen der B.L.E.U. met de monetaire zone van de landen leden van de E.M.O. (a) en de dollarzone

(miljoenen franken)

Bron : Ministerie van Economische Zaken en Energie, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie.

(a) De Europese Monetaire Overeenkomst heeft vanaf 27 december 1958 de Europese Betalingsunie vervangen.

AFDELING III. – BETALINGSBALANS

Bij de analyse van de resultaten van de betalingsbalans van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie dient rekening te worden gehouden, meer nog dan op enig ander gebied, met de evolutie in de loop van het jaar, eerder dan met een vergelijking met de gegevens van het voorgaande jaar. Dat geldt vooral voor de balans van de lopende rekening waarvan het saldo, negatief geworden sinds het tweede halfjaar van 1963, en voor ieder van de eerste drie kwartalen van 1964 negatief gebleven, tijdens de laatste drie maanden een volledige ommekeer doormaakte, zodanig zelfs dat voor het ganse jaar een evenwicht werd bereikt, terwijl in 1963 een tekort van méér dan 4 miljard werd opgetekend.

Dit gunstig verloop krijgt haar volle betekenis in het licht van het tekort van het goederen- en dienstenverkeer van ongeveer 0,5 miljard, voor een volume van verrichtingen ter waarde van meer dan 300 miljard zowel voor invoer als voor uitvoer, tegenover een deficit van het voorgaande jaar ten belope van nagenoeg 4 miljard. De aanmerkelijke verbetering der laatste maanden van 1964 is het gevolg van rechtstreekse goedereninvoer- en -uitvoertransacties waarvan het negatief saldo van gemiddeld meer dan drie miljard van de eerste drie trimesters, zich tijdens het vierde kwartaal in een boni van 1,6 miljard omzette. Dat de netto-afvloeiing voor het jaar op het niveau van 1963, te weten 8,7 miljard, beperkt bleef, is daaraan te danken. De gunstiger balans van de goederen- en diensten transacties mag worden toegekend aan het belangrijke accres, het ganse jaar door, in het overschot der overige goederenverrichtingen, als gevolg van de toegenomen inkomsten uit loonwerk en arbitrageverrichtingen.

Het volume aan dienstenverkeer vermeerderde aanzienlijk; het stijgingstempo der uitgaven die van 54,1 miljard tot 62,8 miljard opliepen, lag immers iets hoger dan dat van de inkomsten. De toeneming der transacties, zowel ontvangsten als uitgaven, was, in absolute waarde, het grootst in het goederenvervoer, de investeringsopbrengsten, de overheidsverrichtingen niet elders vermeld, en de verplaatsingen in het buitenland. De inkomens van grensarbeiders verhoogden nagenoeg niet. Nochtans ondergingen de saldi van de verschillende rubrieken inzake dienstenverkeer praktisch geen wijziging van het ene jaar op het andere, met uitzondering dan van de overheidstransacties waar de aangroei van het tekort vooral voortvloeide van materieelaankopen voor de behoeften van de landsverdediging.

Andere lopende verrichtingen, de overdrachten, sloten met een netto-overschot van 0,6 miljard, dat een einde maakt aan het tekort van dezelfde omvang in 1963. De overdrachten van particulieren gaven een enigszins verbeterde boni te zien, onder meer als gevolg van de toeneming van het weddevolume waarover de Belgen, die in het kader van de technische bijstand in Kongo tewerkgesteld zijn, in België beschikten. De overheidstransfers slonken ten opzichte van 1963, toen ze beïnvloed waren door de dubbele storting — voor de dienstjaren 1962 en 1963 —, van de Belgische bijdrage tot het Europees Ontwikkelingsfonds. In 1964 greep dienaangaande geen enkele uitgave plaats. Dit ver-

schil buiten beschouwing gelaten, namen de andere netto-uitgaven van de Staatstransfers een weinig toe; ze zijn voornamelijk het gevolg van betalingen voor technische bijstand.

Vermits het geheel van de lopende rekening praktisch in evenwicht was, wordt het belangrijk batig saldo van de globale betalingsbalans nagenoeg volledig in het kapitaalverkeer weergevonden, dat een netto-kapitaaltoevoer van 9,6 miljard, tegen 3,7 miljard in 1963, vertoont. Een lichte inkrimping, van 2,1 miljard naar 1,1 miljard, trof de netto-invoer van de publiekrechtelijke lichamen. Dit is toe te schrijven aan een teruglopen van het groeitempo der — hoofdzakelijk kortlopende — verplichtingen van de Staat aan het buitenland, en aan een accres der delgingen; de overige publiekrechtelijke lichamen namen daarentegen meer bedragen op uit het buitenland : het gaat hier essentieel om dollarleningen van de stad Antwerpen.

De overheidsbedrijven en de niet-geldscheppende openbare kredietinstellingen — waarvan het kapitaalverkeer nu bij dat der organismen van de particuliere sector gevoegd is om het geheel van het kapitaalverkeer van de bedrijven en de particulieren uit te maken, — liggen aan de basis van een netto-kapitaaltoevoer van 2,3 miljard in 1964. De belangrijkste verrichting omvat een deviezenlening uitgegeven door de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid, en bestemd voor de financiering van de industriële investeringen.

Het resterende kapitaalverkeer van de bedrijven en de particulieren vertoont een batig saldo van 6,2 miljard, tegen 1 miljard in 1963. Nochtans stelt men tijdens het eerste kwartaal een kapitaalafvloeiing van 2 miljard vast, hoofdzakelijk te wijten aan gekende effectentransacties. Vanaf het tweede trimester gaven deze een lichte boni te zien, te voegen bij de steeds belangrijker toevoer die de overige particuliere kapitaalverrichtingen, met inbegrip van de directe investeringen, per saldo, bewerkstelligen, en die in 1964 een overschot van 7,1 miljard halen.

De netto-afvloeiing van particulier kapitaal uit hoofde van het effectenverkeer, daalde van 4,3 miljard in 1963, tot 0,9 miljard in 1964, verloop dat volledig voortvloeit uit de verhandelingen van buitenlandse effecten die gekenmerkt worden door een verhoging van de verkoop en door een vermindering van de aankoop, terwijl de netto-aankoop van Belgische effecten door het buitenland achteruitging. Deze evolutie geeft een duidelijk beeld van de aantrekkingskracht door beleggingen in buitenlandse vastrentende effecten uitgeoefend, als gevolg van de stijging van de rentestand op lange termijn in België en van sommige fiscale maatregelen die in andere landen werden overwogen of doorgevoerd.

Het totaal batig saldo van de lopende rekening en van het kapitaalverkeer, met inbegrip van vergissingen en weglatingen, beliep 10,4 miljard. Door bijvoeging van de geringe verlaging van de herfinanciering van de commerciële vorderingen op het buitenland, buiten de geldscheppende instellingen om, bereikt men een accres van 10,8 miljard in de goud- en netto-deviezenvoorraad van deze laatste. De netto-verbintenissen der banken ten opzichte van het buitenland stegen slechts in geringe mate in 1964, voornamelijk als gevolg van

de grotere mogelijkheden tot financiering van de Schatkist; de toeneming van de goud- en nettodeviezenvoorraad van de Nationale Bank, ten belope van 12,6 miljard, tegen 11,2 miljard in 1963, overschrijdt slechts met weinig het globaal saldo van de betalingsbalans.

Het uitgesproken positief karakter van deze laatste is bijgevolg te danken aan de toevoer van kapitalen, die het ganse jaar door aanzienlijk was. Daar waar de netto-uitvoer van particulier kapitaal lange tijd een der fundamentele kentrekken van de buitenlandse financiële betrekkingen van België bleek te zijn, hoeft, te dien opzichte, te worden vastgesteld dat deze tendentie, sedert enige jaren, geleidelijk verdwijnt, om plaats te maken voor een netto-invoer die in verband blijkt te staan met, eensdeels, de Kongolese onafhankelijkheid, en, anderdeels, de oprichting van de Gemeenschappelijke Markt en de haar begeleidende investeringsstroom.

Nochtans zou het globaal overschot van het kapitaalverkeer niet nagenoeg volledig worden weergevonden in het eindsaldo van de betalingsbalans, ware er niet de belangrijke ommekeer in het goederenverkeer tijdens het vierde kwartaal geweest. Deze kentering is ongetwijfeld — voor een gedeelte althans — het gevolg van de enigszins onzekere internationale monetaire toestand, die mogelijk een wijziging bracht in sommige betalingsvoorwaarden. Maar ze komt vooral voort van de stroom van het feitelijke handelsverkeer, en de afzwakking van de invoer die het aantoonde, schijnt, uit de Belgische ervaring der laatste jaren, te wijzen op een conjunctuurvertraging.

★
★ ★

Balans van de internationale betalingen van de B. L. E. U. in 1963 en 1964 (a)

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	Ontvangsten		Uitgaven		Saldo	
	1963	1964	1963	1964	1963	1964
A. *Goederen- en dienstentransacties :*						
	208,6	242,9	211,5	241,0	— 2,9	+ 1,9
1. Goederentransacties	*201,1*	*230,5*	*209,7*	*239,2*	— *8,6*	— *8,7*
a) Uitvoer en invoer f. o. b.	*5,1*	*7,0*	*1,8*	*1,8*	+ *3,3*	+ *5,2*
b) Loonwerk					+ *2,4*	+ *5,4*
c) Arbitrageverrichtingen					— 0,7	— 0,8
2. Niet-monetair goud	8,6	9,7	8,9	10,1	— 0,3	— 0,4
3. Vervoer- en verzekeringskosten van goederen	3,8	4,7	3,0	3,7	+ 0,8	+ 1,0
4. Andere vervoerkosten	7,9	8,7	11,1	12,1	— 3,2	— 3,4
5. Verplaatsingen in het buitenland	8,6	10,2	9,2	10,7	— 0,6	— 0,5
6. Inkomsten uit investeringen	5,5	5,6	6,5	7,9	— 1,0	— 2,3
7. Overheidstransacties niet elders vermeld	19,5	22,5	15,4	18,3	+ 4,1	+ 4,2
8. Andere diensten						
a) Royalties voor speelfilms, voor patent- en auteursrechten	*2,3*	*2,7*	*3,1*	*3,5*	— *0,8*	— *0,8*
b) Makelaars- en commissielonen	*6,6*	*7,5*	*5,4*	*6,2*	+ *1,2*	+ *1,3*
c) Grensarbeiders	*4,9*	*5,0*	*0,9*	*1,0*	+ *4,0*	+ *4,0*
d) Verzekeringspremiën en -uitkeringen	*1,8*	*2,0*	*1,9*	*2,1*	— *0,1*	— *0,1*
e) Diversen	*3,9*	*5,3*	*4,1*	*5,5*	— *0,2*	— *0,2*
Totaal van de transacties op goederen en diensten (b)	**262,5**	**304,3**	**266,3**	**304,6**	**— 3,8**	**— 0,3**
(w. o. : diensten = 3 tot 8)	(53,9)	(61,4)	(54,1)	(62,8)	(— 0,2)	(— 1,4)
B. *Overdrachten :*						
9. Particulieren	6,0	6,6	3,5	3,6	+ 2,5	+ 3,0
10. Staat	0,1	0,1	3,2	2,5	— 3,1	— 2.4
Totaal overdrachten	**6,1**	**6,7**	**6,7**	**6,1**	**— 0,6**	**+ 0,6**

(vervolg op blz. 315.)

Balans van de internationale betalingen van de B. L. E. U. in 1963 en 1964 (a) (vervolg)

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	Ontvangsten		Uitgaven		Saldo	
	1963	1964	1963	1964	1963	1964
C. *Kapitaalverkeer van de overheid :*						
11. Staat	7,5	5,5	5,5	5,5	— 2,0	+ —
a) Lange termijn	*4,5*	*3,9*	*1,8*	*2,3*	+ *2,7*	+ *1,6*
— Aandeel in internationale instellingen	—	—	—	—	—	—
— Leningen	(4,5)	(3,9)	(0,4)	(0,1)	(+ 4,1)	(+ 3,8)
— Aflossingen	—	—	(1,4)	(2,2)	(— 1,4)	(— 2,2)
b) Korte termijn	*3,0*	*1,6*	*3,7*	*3,2*	— *0,7*	— *1,6*
12. Andere overheidsorganen	0,1	1,1	—	—	+ 0,1	+ 1,1
Totaal van het kapitaalverkeer van de overheid	**7,6**	**6,6**	**5,5**	**5,5**	+ **2,1**	+ **1,1**
D. *Kapitaalverkeer van de bedrijven en particulieren :*						
13. Overheidsbedrijven	0,2	0,5	0,3	0,2	— 0,1	+ 0,3
14. Niet-monetaire financiële bemiddelingsinstellingen van de overheidssector	0,8	2,5	0,1	0,5	+ 0,7	+ 2,0
15. Particuliere sector	15,1	19,6	14,1	13,4	+ 1,0	+ 6,2
a) Gekende effectentransacties	*9,8*	*12,5*	*14,1*	*13,4*	— *4,3*	— *0,9*
— Belgische	(2,3)	(2,6)	(1,5)	(2,5)	(+ 0,8)	(+ 0,1)
— Buitenlandse	(7,5)	(9,9)	(12,6)	(10,9)	(— 5,1)	(— 1,0)
b) Overige	*5,3*	*7,1*	—	—	+ *5,3*	+ *7,1*
Totaal van het kapitaalverkeer van de bedrijven en particulieren	**16,1**	**22,6**	**14,5**	**14,1**	+ **1,6**	+ **8,5**

(vervolg op blz. 316).

Balans van de internationale betalingen van de B. L. E. U. in 1963 en 1964 (a) (vervolg)

(miljarden franken)

OMSCHRIJVING	Ontvangsten		Uitgaven		Saldo	
	1963	1964	1963	1964	1963	1964
E. *Vergissingen en weglatingen*					+ 0,6	+ 0,5
Algemeen totaal . . .					— 0,1	+ 10,4
F. *Herfinanciering buiten de geldscheppende instellingen van commerciële vorderingen op het buitenland (stijging : —)*					— 0,5	+ 0,4
G. *Totaal overeenstemmend met de mutaties van de goudvoorraad en de nettodeviezenpositie van de geldscheppende instellingen*					— 0,6	+ 10,8
1. Nationale Bank van België					+ 11,2	+ 12,6
— Goudvoorraad					*+ 0,3*	*+ 3,9*
— Vordering op de E.B.U.					*— 0,2*	*—*
— Convertibele valuta's					*+ 8,8*	*+ 5,5*
— Andere vorderingen en verplichtingen (c)					*+ 2,0*	*+ 3,0*
— Voorschotten-, disconto en acceptkredieten					*+ 0,3*	*+ 0,2*
2. Belgische overheidsinstellingen					— 1,2	+ 0,2
3. Belgische en Luxemburgse depositobanken					— 10,6	— 2,0

Bron : Nationale Bank van België

(a) Voorlopige gegevens. Voor de definitieve en aanvullende gegevens, zie « De betalingsbalans van de Belgisch-Luxemburgse Economische-Unie in 1964 » *(Tijdschrift voor Documentatie en Voorlichting, Nationale Bank van België,* XL^ste jaar, deel I, nr 6, juni 1965).
(b) In de ontvangsten is het positief saldo van de arbitrageverrichtingen en in de uitgaven het negatief saldo van het niet-monetair goud begrepen.
(c) Inclusief het aandeel in de I. M. F. dat gestegen is met 0,3 miljard in 1963 en met 1,6 miljard in 1964 en de lening aan het I. M. F. van 1,5 miljard in 1964.

HOOFDSTUK II

INTERNATIONALE ECONOMISCHE SAMENWERKING

AFDELING I. — ALGEMENE OVEREENKOMST VOOR HANDEL EN TARIEVEN (G. A. T. T.)

Op de ministerconferentie van de G.A.T.T., die in mei 1963 te Genève plaats had, was besloten dat met ingang van 4 mei 1964 diepgaande handelsbesprekingen zouden aangevat worden over de vermindering en de afschaffing van de tarieven en de andere handelsbelemmeringen, zomede over de openstelling der landbouwmarkten. De Ministers hadden aan een « Comité voor Handelsbesprekingen » opdracht gegeven, een onderhandelingsplan uit te werken. Dit Comité stuitte op talrijke moeilijkheden, onder meer in verband met het probleem der dispariteiten, gerezen tussen de Europese Economische Gemeenschap en de Verenigde Staten. Laatstgenoemd land stelde een lineaire verlaging van de douanetarieven voor, die door de Zes van de E.E.G. niet kon aanvaard worden. Uit een vergelijking tussen de douanetarieven van de Gemeenschap en die van de Verenigde Staten blijkt wel, dat slechts 6 % der rechten gelijk zijn en 48 % niet meer dan 5 punten van elkaar verschillen, maar ook dat 30 % meer dan 10 punten, 13 % meer dan 20 punten, 6 % meer dan 30 punten en zelfs 1,3 % meer dan 50 punten verschil uitwijzen.

Het Comité voltooide zijn werkzaamheden op 6 mei 1964; besloten werd, een tariefverlaging van 50 % te beogen, behalve voor de door de aan de onderhandelingen deelnemende landen vóór 16 november 1964 uitgestuurde uitzonderingslijsten. Voornoemde beslissing is evenwel afhankelijk van de vorderingen, die op andere terreinen worden geboekt en, onder meer, van de dispariteiten, de landbouwproblemen, de uitzonderingsmaatregelen en van niet-tarifaire aangelegenheden.

De eigenlijke onderhandelingen, bekend onder de naam « Kennedyronde » begonnen op de vastgestelde datum; wellicht zal de eindbeslissing in de zomer van 1965 vallen en de maatregelen zouden dan in 1966 toegepast worden.

De eenentwintigste zittijd der Verdragsluitende Partijen van de G.A.T.T. werd in maart 1964 gehouden en de werkzaamheden hadden hoofdzakelijk betrekking op de handelsproblemen der ontwikkelingslanden : een onderzoek werd gewijd aan het door het Comité voor het juridisch en institutioneel Kader, opgestelde verslag, waarin een ter inlassing in de Algemene Overeenkomst bestemd ontwerp voorkwam; één der voorgestelde maatregelen behelst de toepassing van een preferentiële behandeling voor halffabrikaten vervaardigd in de minder ontwikkelde landen. Tijdens de speciale zittijd van november 1964, besloten de Verdragsluitende Partijen, de door het Comité voorgestelde tekst in de Overeenkomst op te nemen.

In december 1964 oordeelde de Raad van de G.A.T.T. dat de door Groot-Brittannië ingestelde bijtaks van 15 % op de invoer in strijd is met de bepalingen van de Algemene Overeenkomst.

AFDELING II.
ORGANISATIE VOOR ECONOMISCHE SAMENWERKING EN ONTWIKKELING (O. E. S. O.)

Op 5 mei 1964 nam Japan voor het eerst als volwaardig lid deel aan de vergadering van de O.E.S.O., nadat het op 26 juli 1963 ondertekende Memorandum van overeenkomst door het Japanse parlement was bekrachtigd geworden. Het bruto nationaal produkt per inwoner ligt in Japan nog beneden 500 dollar (het gemiddelde voor de O.E.S.O.-landen bedraagt 1 400 dollar), maar de economische expansie vordert er met rasse schreden. Sedert 1954 bedroeg het gemiddeld jaarlijks toenemingspercentage van het nationaal produkt 10 %; Japan staat aan de spits als producent van schepen, transistorradio's, televisie- en fototoestellen en rangschikt zich bij de eerste vijf voortbrengers van staal, aluminium, cement, scheikundige meststoffen, katoengarens en -weefsels.

Door het Ontwikkelingscentrum van de O.E.S.O. werden in juli 1964 in Kameroen en in augustus 1964 aan de Ivoorkust de eerste seminaries ter plaatse ingericht voor degenen, die verantwoordelijk zijn voor het ontwikkelingsbeleid in voornoemde landen.

De internationale proefreactor op hoge temperatuur « Dragon », gelegen te Winfrith (Engeland) werd op 22 oktober 1964 ingehuldigd; hij bestaat uit nieuwe installaties en toerustingen, geleverd door aannemers uit het merendeel der twaalf deelnemende landen (de « Zes » van Euratom en de « Zeven » van de E.V.A., Portugal uitgezonderd); met de werkelijke exploitatie zal in 1965 begonnen worden.

De Raad der Ministers van de O.E.S.O. kwam op 2 en 3 december 1964 te Parijs bijeen; hij onderzocht de economische toestand in de Lid-Staten, zomede hun economische betrekkingen met de overige delen van de wereld.

Tijdens de periode 1960-1964 was de toeneming van het gezamenlijke bruto nationaal produkt der Lid-Staten van O.E.S.O. toereikend om het voor het decennium 1960-1970 vastgestelde streefpercentage van 50 % te bereiken en de vooruitzichten voor 1965 zijn gunstig.

De Ministers gaven aan de Organisatie opdracht, de tijdens de Conferentie der Verenigde Naties ter sprake gebrachte ontwikkelingsproblemen verder uit te diepen en zij drongen tevens aan op meer coördinatie bij de door de Lid-Staten gedane inspanningen om een voor de expansie van de ontwikkelingslanden gunstig beleid te voeren. Zij constateerden dat de door de Regeringen der Lid-Staten verleende hulp in 1963 weinig omvangrijk was, terwijl een te aanzienlijk gedeelte van de ter beschikking der ontwikkelingslanden gestelde financiële middelen uit kortlopend krediet bestond, met als gevolg dat de schuldenlast dezer landen al te snel aangroeit. Zij hoopten dat de Lid-Staten hun hulpverlening zouden uitbreiden en de toekenningsvoorwaarden verbeteren, dit rekening houdend met de mogelijkheden van de betrokken landen om hun hulpbronnen voor ontwikkelingsdoeleinden in geld om te zetten en te gebruiken. Voorts werd het door het Verenigd Koninkrijk gevoerde economisch beleid door de Europese landen bekritiseerd en in twijfel getrokken.

Ten slotte besloot de Raad van de O.E.S.O. dat de Europese Monetaire Overeenkomst (E.M.O.) na 31 december 1964 van kracht zal blijven.

AFDELING III.
EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

§ 1. — EUROPESE ECONOMISCHE GEMEENSCHAP (E. E. G.)

De belangrijkste gebeurtenis van het jaar was dat de onderhandelingen over de éénmaking der graanprijzen resultaat opleverden. De genomen beslissing verleent aan het in de landbouwsector ontworpen stelsel meer efficiency en stelt de Gemeenschap in staat, de onderhandelingen in het kader van de « Kennedy-ronde » aan te vatten.

Voorts kende de uitbouw van de Gemeenschappelijke Markt een normale ontwikkeling.

Inzake het *verkeer van goederen* werd de vermindering van de douanerechten tussen de Lid-Staten onderling per 31 december 1964 gebracht op 70 % van het basisrecht voor de industriële produkten en op 55 % voor de landbouwprodukten. In verband met het veredelingsverkeer had de verlaging van het intracommunautaire recht een verhoging tot gevolg van de compenserende heffing, waarvan het percentage opliep tot 60 % en voor de landbouwprodukten in het algemeen 65 % bedroeg.

Het Gemeenschappelijk Buitentarief werd aangevuld door de beschikking van de Raad waarin de rechten op de aardolie worden vastgesteld.

Op dit tarief werden in 1964 trouwens afwijkingen toegestaan onder de vorm van 77 tariefcontingenten, lopende over minder dan 3 % van de door de Gemeenschap uit derde landen ingevoerde hoeveelheden. Bovendien besloot de Raad sommige tariefrechten op te schorten dit wegens de ontoereikendheid van de communautaire produktie en ook, wat Italië betreft, om conjunctuurredenen. De rechten op sommige produkten uit tropische zones werden verlaagd als gevolg van de associatieovereenkomst tussen de E.E.G. en de Verenigde Afrikaanse Staten en Madagascar. België kreeg toelating om zijn tarief voor tabaksfabrikaten op het Gemeenschappelijk Buitentarief af te stemmen.

Bij toepassing van artikel 33, lid 4, nam de Commissie twaalf beschikkingen tot afschaffing van nog bestaande contingenten voor landbouwprodukten. Bovendien richtte zij nieuwe aanbevelingen tot Frankrijk en Duitsland in verband met de vrije invoer van alcoholhoudende dranken en het belastingstelsel op deze dranken. Zij gaf toelating tot de verlenging van de vrijwaringsmaatregelen ten voordele van Italië voor een reeks lood- en zinkderivaten, voor bepaalde produkten uit de zijdesector en voor sommige zijdederivaten. Aan Duitsland, Frankrijk en Italië werd toelating verleend om compenserende heffingen te leggen op de invoer van sommige waren, ontstaan uit de verwerking van landbouwprodukten.

Inzake *vestigingsrecht* vaardigde de Raad twee algemene richtlijnen uit : de eerste betreffende het verblijfsrecht, de tweede met betrekking tot de harmoniëring der speciale maatregelen voor vreemdelingen.

Ter voltooiing van wat inzake vestigingsvrijheid en het vrij verrichten van diensten nog moest gedaan worden, vaardigde de Raad bijzondere richtlijnen uit voor volgende sectoren : landbouw, groothandel, tussenpersonen in de handel en de nijverheid, ambacht, activiteiten met betrekking tot de herverzekering en retrocessie, andere dan in loondienst verrichte werkzaamheden van de be- en verwerkende nijverheid en de winningsnijverheid.

Bij toepassing van artikel 85 van de verordening nr 17 reikte de Commissie verscheidene negatieve verklaringen uit met het oog op het samenstellen van een rechtspraak inzake *concurrentie*. In september sprak zij ten slotte haar eerste veroordeling uit.

In 1964 werd het *economisch beleid* van de E.E.G. door volgende feiten gekenmerkt.

Tijdens zijn zitting van 13-15 april keurde de Raad een aanbeveling tot de Lid-Staten goed in verband met de maatregelen die moeten genomen worden om het intern en extern evenwicht van de Gemeenschap te herstellen.

Tijdens dezelfde zittijd richtte de Raad een Comité voor de economische politiek op middellange termijn, een Comité van Presidenten van de centrale banken, zomede een Comité voor begrotingspolitiek op en besloot, inzake internationale betrekkingen, bij het Monetair Comité een procedure van raadpleging in te stellen.

In verband met het *sociaal beleid* keurde de Raad een nieuwe richtlijn

en een nieuwe verordening goed ter vervanging van de verordening nr 15. Zij omvatten diepgaande maatregelen in verband met de toestand der werknemers. Een eerste gemeenschappelijk programma ter bevordering van de uitwisseling van jeugdige werknemers binnen de Gemeenschap werd aanvaard.

Inzake *landbouw* mag de beslissing tot éénmaking van de graanprijzen op 1 juli 1967 en de vaststelling van hun niveau wel de belangrijkste gebeurtenis worden genoemd. De Raad stelde terzelfder tijd de geleidelijk afnemende compenserende maatregelen vast ten voordele van de landbouwexploitaties in Duitsland, Italië en Luxemburg. Voornoemde maatregelen, die beperkt blijven tot de overgangsperiode, worden toegekend om het verlies aan inkomen te vergoeden dat de landbouwers in deze drie landen door het aanvaarden van de gemeenschappelijke prijzen ondergaan. Een gewaarborgde minimumprijs werd tegen dezelfde datum vastgesteld en zal worden aangevuld door een steun aan de producenten van harde tarwe. Met het van kracht worden van de gemeenschappelijke prijzen zullen de interventies op de markt en de restituties bij de uitvoer door de Gemeenschap worden gedragen. Deze communautaire financiering wordt eveneens voorzien voor de op basis van granen vervaardigde produkten (varkensvlees, eieren, gevogelte). Tussen de Lid-Staten onderling zullen de voorheffingen en de sluisprijzen met ingang van 1 juli 1967 worden afgeschaft.

De reeds bestaande marktorganisaties werden verder verbeterd en aangevuld door het invoeren van een gemeenschappelijk beleid in de sectoren melk en zuivelprodukten, rundvlees en rijst.

De werkingsvoorwaarden van het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw werden uitgestippeld. Moeten bovendien nog worden aangehaald : twee verordeningen van de Raad in verband met de harmoniëring van het recht inzake veeartsenijkunde.

De Raad belastte de Commissie met de organisatie van een enquête naar de infrastructuur van het vervoer per spoor, over de weg en over de binnenwateren. In oktober gaf hij bovendien zijn akkoord om gedurende een proefperiode van vier jaar, een communautair contingent voor het goederenvervoer over de weg in te voeren, waarbij de bilaterale contingenten evenwel zouden behouden blijven.

Op het stuk van de *buitenlandse betrekkingen* moet als één van de belangrijkste gebeurtenissen worden aangestipt dat op 4 mei 1964 te Genève multilaterale onderhandelingen bij de G.A.T.T. werden aangevat, onderhandelingen waaraan de Gemeenschap actief deelneemt. Door op 16 november aan de G.A.T.T. een communautaire lijst van de uitzonderingen over te maken konden de onderhandelingen normaal worden voortgezet.

De Gemeenschap nam eveneens als waarnemer deel aan de Conferentie van de Verenigde Naties over de Handel en Ontwikkeling, die van 23 maart tot 16 juni te Genève werd gehouden. Eens te meer legde zij de nadruk op de draagwijdte van de maatregelen inzake marktorganisatie en prijsherwaardering van de basisprodukten die de ontwikkelingslanden aanbelangen. Bij deze gelegenheid steunde de Commissie bovendien een door België

uitgewerkt plan, waarin een stelsel van tariefpreferenties ten behoeve van de ontwikkelingslanden wordt beoogd.

Om de systematische éénmaking van het handelsbeleid tegen het einde van de overgangsperiode te bewerken, maakte de Commissie op 2 maart aan de Raad een reeks voorstellen over. Zij was van oordeel dat bij voorrang beschikkingen moesten genomen worden op volgende terreinen : betrekkingen met Japan, betrekkingen met de landen met staatshandel en maatregelen ter verdediging van het handelsverkeer. Die voorstellen worden op dit ogenblik onderzocht.

De associatieovereenkomst tussen de Gemeenschap en Turkije werd op 1 december van kracht.

In juni werd tussen de E.E.G. en Israël een handelsakkoord ondertekend. Dit akkoord behelst onder meer, niet-discriminatoire tariefconcessies vanwege de E.E.G., zomede liberalisatiemaatregelen bij de invoer. Voornoemde bepalingen slaan op een aantal landbouw- en nijverheidsprodukten, die voor Israël van bijzonder belang zijn (voorbeeld : sinaasappelen, pompelmoezen, synthetische textielprodukten en vensterglas). Het akkoord loopt over drie jaar en is hernieuwbaar.

Met Libanon werden in mei onderhandelingen aangevat die het sluiten van een economische overeenkomst nastreven.

Andere besprekingen met het oog op een associatie werden in juli aangeknoopt tussen de E.E.G. en Nigeria. Zij zijn het verlengstuk van de verklaring van voornemen die volgde op de Conventie van Jaoendé.

In oktober verleende de Raad aan de Commissie toelating om, onder dezelfde voorwaarden, onderhandelingen aan te vatten met Tanganjika, Oeganda en Kenia.

De werkzaamheden, waarbij het probleem van de betrekkingen tussen Oostenrijk en de Gemeenschap een oplossing moet krijgen, werden voortgezet.

Ook met de Maghreblanden werden inleidende besprekingen gevoerd; zij werden beëindigd wat Marokko en Tunesië betreft, maar duren voort met Algerië.

Begin december vatte de Gemeenschap ten slotte besprekingen aan met de Spaanse Regering, ten einde de economische problemen te onderzoeken die als gevolg van de uitbouw der E.E.G. in voornoemd land rijzen en na te gaan welke de gepaste oplossingen zijn.

§ 2. — EUROPESE GEMEENSCHAP VOOR KOLEN EN STAAL (E. G. K. S.)

Voor de *Instellingen* begon het jaar 1964 met het vooruitzicht van een nabije fusie der Executieven van de drie Europese Gemeenschappen; na uitgebreid overleg, kwam die fusie op 2 maart 1965 tot stand. Diverse *leningen* werden uitgeschreven, waaronder, op het einde van het jaar, een obligatielening van 30 miljoen $ op de Europese kapitaalmarkt; het totale bedrag van de sedert 1954 door de Hoge Autoriteit aangegane leningen

beloopt aldus 505 miljoen $. Uit een enquête betreffende de *investeringen* blijkt dat de als dusdanig in de balansen der ondernemingen van de Gemeenschap onder de activa geboekte uitgaven van 1954 tot 1 januari 1964 in totaal 12,6 miljard $ bedragen.

De op de *steenkolenmarkt* genomen initiatieven moeten gezien worden in het ruimere kader van het energiebeleid, dat verder ter sprake komt. Nochtans werden verscheidene afwijkingen toegestaan op een vroegere beschikking, waarbij de ondernemingen verplicht waren, hun steenkolenverkoop bij overeenstemming te beperken tot 20 % der afgezette hoeveelheden. Bovendien bestudeerden de Belgische diensten, samen met de Hoge Autoriteit, de problemen in verband met het bestaan van het Directorium voor de Kolennijverheid.

Op de *staalmarkt* bleven de in 1963 getroffen vrijwaringsmaatregelen gehandhaafd : zij behelzen, eensdeels, de contingentering van de uitvoer van ijzer- en staalprodukten uit de landen met Staatshandel en, anderdeels, het verbod om de prijzen in overeenstemming te brengen met prijsaanbiedingen, uitgaande van voornoemde landen; besloten werd, voornoemde maatregelen in 1965 te handhaven.

De « bescherming aan de buitengrenzen », die op de ijzer- en staalprodukten wordt toegepast bleef overigens behouden op het niveau van het Italiaanse tarief, d.w.z. op een gemiddelde van 9 %, mits enkele afwijkingen, die in de loop van het jaar werden toegestaan op in ontoereikende hoeveelheden gefabriceerde produkten en op bepaalde bilaterale handelsbetrekkingen. Op een Internationaal Congres met de vooruitgang in de staalbouw als algemeen thema, dat op het einde van het jaar werd gehouden, waren talrijke specialisten samengekomen om de specifieke problemen te onderzoeken in verband met de overbruggingswerken, de metalen gebinten, de onderdelen van de wegenbouw, het prefabriceren van bouwonderdelen in staal en de inrichting der werven.

Op *sociaal gebied* moet de voltooiing worden aangestipt van het 60 000e woonhuis, dat met de financiële steun van de Hoge Autoriteit werd gebouwd. Studiedagen werden gewijd aan de aanpassing van de methoden inzake *beroepsopleiding,* aan nieuwe technieken en aan de prestatiebeloning in de ijzer- en staalnijverheid. De administratieve en douaneformaliteiten bij de uitwisseling van pedagogische middelen tussen de Lid-Staten werden vereenvoudigd. Met het oog op meer *veiligheid* in de mijnen wordt de mogelijkheid overwogen om de bevoegdheid van de daartoe door de Regeringen opgerichte instelling uit te breiden tot aangelegenheden in verband met de arbeidshygiëne en -geneeskunde eensdeels en tot de ijzermijnen, anderdeels. Voor de uitwisseling van praktische experimenten ter voorkoming van ongevallen in de ijzer- en staalnijverheid is een regeling in voorbereiding.

Ten einde gevolg te geven aan een aanbeveling van de Hoge Autoriteit betreffende de bekendmaking van *vervoerprijzen* en -voorwaarden, werkten de Lid-Staten de wettelijke en reglementaire maatregelen uit, die ze in

hun respectieve landen in toepassing willen brengen. De gekanaliseerde Moezel werd op 26 mei als Europese waterweg ingehuldigd; die kanalisatie werd door Frankrijk in 1951 gesteld als voorwaarde bij de bekrachtiging van het Verdrag van Parijs.

In verband met de *afspraken en concentraties* publiceerde de Hoge Autoriteit een document over het beleid dat zij wenst te volgen bij de toepassing der artikels 65 en 66 van het Verdrag van Parijs.

Inzake *technisch onderzoek* werden diverse projecten goedgekeurd die onder meer betrekking hadden op de eigenschappen van as uit kolenstookinstallaties, de vervolmaking van het procédé van « koudschieten » in de steenkolenmijnen, de verbranding van poederkool in waterpijpketels, de plotselinge gasdoorbraken in de mijnen, de samenstelling van de vlammen, het inspuiten van mengsels van kolen en vloeibare brandstoffen in de hoogovens, de stofbestrijding in de mijnen, de arbeidsveiligheid en -geneeskunde, enz...

Op het stuk van het *energiebeleid* werd aanzienlijke vooruitgang geboekt, doordat de Regeringen van de Lid-Staten op 21 april het « Overeenkomstprotocol » betreffende de energievraagstukken goedkeurden. Hoewel zij geen energiebeleid op lange termijn uitstippelden, gingen de Regeringen binnen het raam van dit protocol toch de verbintenis aan om tegen de fusie der Gemeenschappen klaar te komen met de uitbouw van de handelspolitiek ten aanzien van derde landen, met de mededingingsregeling tussen de diverse energiebronnen en met het stelsel van Staatssteun. Voorts verbonden zij zich ertoe, dank zij een voorafgaand overleg, de bepalingen te coördineren die onder de bevoegdheid van de nationale overheid blijven en verzochten zij de Hoge Autoriteit, een overgangsstelsel uit te werken tot het verlenen van Staatssteun aan de steenkolenmijnen volgens communautaire criteria. Ten slotte erkenden zij de noodzaak van een coördinatie van het beleid inzake steenkolen met dit voor de andere energiebronnen. Deze nieuwe koers werd in de praktijk omgezet door een beschikking, die de Hoge Autoriteit op 17 februari 1965 nam en waarbij een communautaire regeling voor de steunmaatregelen van de deelnemende Staten ten behoeve van de kolenmijnindustrie wordt ingevoerd.

Inzake *handelspolitiek* kwamen de Regeringen der Zes overeen op de in het kader van de G.A.T.T. gevoerde multilaterale tariefonderhandelingen (Kennedy-Ronde) voor de ijzer- en staalprodukten een gemeenschappelijk basistarief van 14 % voor te stellen. De Zes troffen die beslissing — in feite een eerste stap in de richting van een gemeenschappelijk buitentarief voor de ijzer- en staalmarkt — omdat zij, na afloop van de onderhandelingen te Genève, willen komen tot een gematigd beschermingstarief, dat evenwel een economische betekenis behoudt (gemiddeld tarief dat ligt tussen 6 en 7 %). De keuze van het basistarief van 14 %, dat overeenkomt met het door de G.A.T.T. bij de oprichting van de E.G.K.S. aanvaarde niveau, moet de staalmarkt principieel in staat stellen, de door de « Kennedy-Ronde » in uitzicht gestelde lineaire verlaging van 50 % toe te passen.

§ 3. — EUROPESE GEMEENSCHAP VOOR ATOOMENERGIE (EURATOM)

Reeds bij de aanvang van het jaar leek het de Commissie van Euratom gepast het tweede vijfjarenprogramma (1963-1967) te herwerken, dat inzake *onderzoek* door de Gemeenschap was opgesteld, dit om rekening te houden met de prijs- en loonsverhogingen, die sedert de vaststelling der oorspronkelijke begroting in 1962 ingetreden waren. De verhoging van de uitgaafaanwendingen, die aanvankelijk op 38 miljoen $ was vastgesteld, werd achteraf tot 16 miljoen $ teruggebracht. Hoewel de Raad van Ministers aan deze voorstellen talrijke besprekingen wijdde, konden de zes landen geen eenparig standpunt innemen. Om te voorzien in de dringendste noden, keurde de Raad op het einde van het jaar de begroting voor onderzoek en investeringen voor 1965 goed; zij bedraagt nagenoeg 77 miljoen $ voor de vastleggingskredieten en 85 miljoen $ voor de betalingskredieten.

Talrijke studie- en onderzoekingscontracten werden gesloten, onder meer met betrekking tot de ontwikkeling van nucleaire rekenprocedés voor kernreactoren van het watertype, de warmte-uitstraling van elektronen, de opwerking van bestraalde splijtstoffen, enz... Een met een Duitse groep ondertekend associatiecontract beoogde de studie en de praktische uitvoering van een reactor op hoge temperatuur, waarvan de brandstof op basis van uranium en thorium is samengesteld en uit bolvormige elementen bestaat. In samenwerking met universitaire instellingen richtte de Commissie een internationaal colloquium in over de methoden tot biomedische produktie en toepassing van gemerkte moleculen; de hoofdthema's behelsden de studie van de nevenverschijnselen der nieuwe geneesmiddelen, de stofwisseling en de instrumentatie.

Op het stuk van de *verspreiding der technische kennis* en ter uitvoering van de haar door het Verdrag toegewezen opdracht, had de Commissie per 1 juli, 350 octrooiaanvragen ingediend, aan de Regeringen de resultaten van nagenoeg 500 wetenschappelijke onderzoekingen medegedeeld en 1 500 rapporten in verband met het onderzoek gepubliceerd. Met een Nederlandse stichting werd een overeenkomst gesloten om door het excerperen van wereldliteratuur over nucleaire geneeskunde een wetenschappelijke documentatie aan te leggen. Met de O.E.S.O. werd een overeenkomst gesloten om bij het centrum te Ispra de Europese bibliotheek van programma's voor nucleaire berekeningen in te richten.

Inzake *gezondheidsbescherming* werden nieuwe werkzaamheden uitgevoerd op het gebied van de klinische en experimentele hematologie; die opzoekingen hebben tot doel een beter inzicht te verschaffen in de wijze waarop het menselijk lichaam reageert op ioniserende stralingen. De verantwoordelijken, belast met het toezicht op de studie van de radioactiviteit der wateren in het stroomgebied van de Rijn, onderzochten de resultaten van de werkzaamheden, die in 1963 werden verricht om een betere kennis te verwerven omtrent de problemen in verband met het « lozen » van radioactieve afvalstoffen.

In het hoofdstuk betreffende de *voorziening* zij aangestipt dat twee overeenkomsten ondertekend werden tussen de Commissie voor Atoomener-

gie van de Verenigde Staten en het Voorzieningsagentschap van Euratom. Voornoemde overeenkomsten hebben betrekking op de levering aan de « Société d'énergie nucléaire franco-belge des Ardennes » van 8 000 kg brandstof voor de te Chooz in aanbouw zijnde kernreactor met een hoog vermogen en op de wederaankoop van plutonium. Over andere overeenkomsten wordt nog onderhandeld : zij vallen alle binnen het raam van het gemeenschappelijk programma betreffende reactoren met een hoog vermogen, vastgelegd in de overeenkomst tot samenwerking, die in 1958 tussen Euratom en de Verenigde Staten werd gesloten.

Inzake *bevordering van de atoomnijverheid,* werd vooruitgang geboekt op het terrein van de scheepsaandrijving. Een reactor met water onder drukregeling, bestemd voor een experimenteel vrachtschip (koopvaardijschip) van 16 000 t is thans in aanbouw. Diverse contracten werden gesloten in verband met het ontwerpen en exploiteren van scheepsreactoren; het gaat hier om de bekledings- en bedieningstechniek van de reactoren, rekening gehouden met de bewegingen van het schip. Ten slotte sloot de Commissie met een Duitse onderneming een contract, luidens welk de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie zal deelnemen aan de bouw van een atoomschip voor onderzoek, « Otto Hahn », en aan de daarmede in zee uitgevoerde proefnemingen; de tegemoetkoming van Euratom in de kosten voor de kerninstallaties zal 4 miljoen $ bedragen. Opzet is, de werkzaamheden inzake scheepsvoortstuwing te coördineren en te vermijden dat sommige werkzaamheden dubbel zouden voorkomen.

De *buitenlandse betrekkingen* werden gekenmerkt door het feit dat van wal werd gestoken met de tweede vijfjarige etappe (1964-1968) van het gemeenschappelijk onderzoek- en ontwikkelingsprogramma, vervat in de Overeenkomst tot Samenwerking tussen Euratom en de Verenigde Staten. Voorts ondertekende Euratom met de Commissie voor Atoomenergie van de Verenigde Staten een overeenkomst met het oog op de uitwerking van een uitgebreid samenwerkingsprogramma tot ontwikkeling van de snelle reactoren; het gebruik van plutonium als brandstof vormt hierbij één van de hoofdaspecten.

AFDELING IV. — BELGISCH-NEDERLANDS-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE (BENELUX)

§ 1. — VERLOOP VAN DE ECONOMISCHE UNIE

Op 25 mei 1964 werd het Verdrag tot wederzijdse bijstand inzake de heffing van de omzetbelasting ondertekend. Dit feit is een belangrijke stap naar de voltooiing van de Unie. Door het voornoemde Verdrag zal het mogelijk worden de formaliteiten inzake omzetbelasting niet meer bij de grens-

overschrijding te doen plaatsvinden. Het is de bedoeling de heffing van de bij invoer uit één der Beneluxlanden verschuldigde omzetbelasting, resp. overdrachttaks, met ingang van 1 januari 1968 in het binnenland te doen plaatsvinden.

Het Comité van Ministers richtte een aanbeveling tot de partnerlanden met betrekking tot de wijzigingen die in de wetgevingen dienen te worden aangebracht teneinde belemmeringen van het vrije handelsverkeer van eet- en drinkwaren tussen de Beneluxlanden op te ruimen. Het gaat om regelingen inzake de vermelding van naam en adres op de verpakkingen van eet- en drinkwaren bestemd voor de verkoop aan de verbruiker. Ook werd een overeenkomst bereikt betreffende een aantal punten die betrekking hebben op de harmonisatie der wetgevingen inzake graanmeel, gecondenseerde melk en melkpoeder. Deze opsomming, die niet volledig is, stelt in het licht dat de inspanningen om de belemmeringen op het onderlinge verkeer op te heffen ook in 1964 werden voortgezet.

Met het oog op de verbetering van het verkeer over de weg tussen de Beneluxlanden werden schikkingen genomen om een urgentieprogramma 1965-1970 voor de aanleg van grensoverschrijdende autosnelwegen (E 3, E 9, E 10, E 39) op te stellen. Ook wordt getracht de overschrijding der intragrenzen zoveel mogelijk te vergemakkelijken, zowel te water als te land. De openingsuren der grenskantoren werden verlengd en belangrijke grensposten werden dag en nacht voor het goederenverkeer opengesteld.

Aan het gemeenschappelijk optreden van Benelux naar buiten werd voortgewerkt. De Beneluxhandelspolitiek is uitgebreid tot het gebied van de visserij. Bij het tot stand brengen van de E.E.G.-handelspolitiek wordt in nauw overleg tussen de drie Beneluxlanden opgetreden. Ook werden verschillende besluiten getroffen met betrekking tot de gemeenschappelijke Beneluxexportbevordering.

Op de gebieden van Sociale Zaken, Volksgezondheid en Landbouw werden diverse punten geregeld. Op laatstgenoemd gebied is verdere uitbreiding gegeven aan de preferentiële behandeling die de Beneluxpartners elkaar binnen de E.E.G. verlenen.

Evenals in de voorgaande jaren werd er naar gestreefd het nationale economische beleid af te stemmen op een gezonde economische ontwikkeling van de Benelux als geheel. De coördinatie van de Beneluxstandpunten binnen de E.E.G. valt ook binnen dit streven.

§ 2. — HANDELSVERKEER TUSSEN DE B.L.E.U. EN NEDERLAND

De krachtige toeneming van de produktie en de bestedingen in de B.L.E.U. en Nederland had tot gevolg dat het onderlinge handelsverkeer in de Benelux een verdere stijging vertoonde. De stijging van de invoer uit het partnerland liep in de B.L.E.U. en in Nederland niet sterk uiteen, ze bedroeg respectievelijk 16,7 % en 18 %. Het aandeel van de onderlinge handel in de totale Nederlandse uitvoer nam nog toe; het was het hoogste van de laatste tien jaar, 1957 uitgezonderd. Het aandeel in de uitvoer van de B.L.E.U. nam ook toe; alleen in 1961 was het groter. De betekenis van de

onderlinge handel ten opzichte van de invoer verminderde in Nederland, maar werd groter in de B.L.E.U.

Nederland bleef de belangrijkste afnemer van de B.L.E.U., maar zijn voorsprong op West-Duitsland werd weer kleiner; het aandeel van Nederland in de totale uitvoer van de B.L.E.U. nam weliswaar toe, maar dat van de Bondsrepubliek steeg in veel sterkere mate. Het laatstgenoemde land is ook de eerste leverancier van de B.L.E.U. en wel met een stijgend aandeel in de B.L.E.U.-invoer. Nederland klom terug naar de tweede plaats.

Ten opzichte van Nederland bleef West-Duitsland de belangrijkste leverancier. Zijn aandeel in de Nederlandse invoer bleef gelijk, terwijl dat van de B.L.E.U. enigermate kleiner werd. De Bondsrepubliek bleef ook de belangrijkste afnemer van Nederlandse produkten. Ruim een vierde van de Nederlandse uitvoer, t.w. 26,9 % ging naar het voornoemde land.

Het aandeel van de fabrikaten in de totale invoer van de B.L.E.U. uit Nederland bleef toenemen, zodat een nieuw recordcijfer werd geboekt; dienovereenkomstig daalde het aandeel van zowel de voedings- en genotmiddelen als van de grond- en hulpstoffen.

De stijging van de B.L.E.U.-uitvoer naar Nederland bedroeg 17 %, tegen 11 % in 1963 en 7 % in 1962. De structuur van de B.L.E.U.-uitvoer naar Nederland onderging geen grote wijzigingen. Het aandeel van de fabrikaten bleef nagenoeg onveranderd. Terwijl dat van de grond- en hulpstoffen afnam, steeg het aandeel van de voedings- en genotmiddelen.

Bij de fabrikaten was de stijging vooral aanzienlijk voor ijzer en staal en voor de non-ferrometalen (samen + 32 %). De uitvoertoeneming voor de produkten van de textielnijverheid en van de metaalverwerkende industrie bleef beneden het gemiddelde.

Evenals de voorgaande jaren steeg het uitvoeroverschot van de B.L.E.U. ten opzichte van Nederland. De toeneming bedroeg 3,2 miljard frank. Ze was in de eerste plaats te danken aan de verbetering van de handelsbalans voor de ijzer- en staalprodukten.

*
* *

Groothertogdom Luxemburg

Indexcijfer van de industriële produktie (a)

BEDRIJFSTAKKEN	1937/1938 = 100					
	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Extractieve bedrijven	**91**	**95**	**99**	**86**	**91**	**86**
IJzerertsgroeven	101	108	116	101	110	104
Steengroeven	64	63	57	49	44	43
Be- en verwerkende bedrijven	**173**	**189**	**193**	**185**	**185**	**202**
Voedingsmiddelenindustrie	81	80	84	89	94	99
Genotmiddelennijverheid	338	375	411	338	353	319
Textielnijverheid	53	49	46	42	34	24
Schoen- en kledingnijverheid	64	65	73	71	72	63
Houtnijverheid	94	89	89	75	63	62
Meubel- en meubileringsnijverheid	65	55	52	66	63	64
Drukkerij en uitgeverij	134	134	134	140	142	153
Chemische nijverheid en aanverwante bedrijven	144	166	172	172	174	174
Industrie der niet-metaalhoudende mineralen	199	219	241	250	238	262
IJzer- en staalnijverheid	180	199	201	193	194	220
Metaalverwerkende nijverheid	129	129	130	127	123	118
Elektriciteit, gas	**225**	**245**	**251**	**245**	**298**	**348**
Elektrische energie	254	281	290	280	352	420
Gasproduktie en -distributie	145	148	147	150	154	154
Algemeen indexcijfer	**168**	**184**	**188**	**180**	**182**	**199**

(a) Bruto-indexcijfers.

Bron : Service central de la Statistique et des Etudes économiques du Grand-Duché de Luxembourg.

Groothertogdom Luxemburg

IJzer- en staalproduktie

Maandgegevens

TIJDVAK	Aantal hoog-ovens in werking	Hoeveelheid (duizenden tonnen)			Gewogen globaal indexcijfer (1937/1938 = 100)
		Gietijzer	Staal	Gewalste produkten en half-fabrikaten	
1959	**29**	**287,0**	**305,2**	**245,5**	**180**
1960	**30**	**315,5**	**340,3**	**271,2**	**199**
1961	**30**	**319,5**	**342,7**	**274,2**	**201**
1962	**29**	**299,7**	**334,2**	**266,1**	**193**
1963	**26**	**298,9**	**336,0**	**267,7**	**194**
1964	**28**	**349,3**	**379,9**	**299,1**	**220**
1964 Januari	27	319,8	355,7	283,0	206
Februari ...	27	310,3	356,6	281,0	204
Maart	27	343,3	375,3	300,5	219
April	28	363,2	401,5	312,3	231
Mei	28	348,6	372,2	289,5	216
Juni.....	28	361,7	389,3	310,5	228
Juli	28	371,8	395,8	310,9	231
Augustus ...	28	344,6	364,9	287,9	213
September ..	28	358,0	391,0	304,5	225
Oktober	28	371,1	411,9	329,1	230
November ..	28	343,1	361,2	287,5	212
December ..	28	355,6	383,3	292,3	220

Bronnen : Groupement des Industries sidérurgiques luxembourgeoises.
Service central de la Statistique et des Etudes économiques du Grand-Duché de Luxembourg.

Groothertogdom Luxemburg

Landbouwproduktie

PRODUKTEN	Eenheid	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Broodgranen	10^3m.k.	537,0	578,5	517,4	484,2	577,0	628,1
Andere graangewassen	»	576,2	621,3	638,8	656,6	695,0	527,6
Peulgewassen	»	9,4	17,0	22,8	28,1	26,9	15,3
Aardappelen	»	1 122,0	1 029,9	992,8	1 194,9	1 143,8	743,3
Andere knolgewassen .	»	820,7	1 977,2	1 396,7	1 001,5	1 051,7	702,2
Voedergewassen (inclusief hooi)	»	1 731,2	1 567,1	1 975,2	1 427,4	1 810,8	1 532,4
Melk	10^6 kg	180,0	200,0	200,5	195,4	195,0	181,5

Bron : Service central de la Statistique et des Etudes économiques du Grand-Duché de Luxembourg.

Groothertogdom Luxemburg

Indexcijfer der kosten van levensonderhoud

Toestand op de eerste der maand
(1 januari 1948 = 100)

MAAND	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Januari	131,12	131,44	132,50	133,43	134,39	139,41
Februari	130,61	131,00	132,03	132,82	134,95	140,49
Maart	130,04	130,61	131,22	132,41	134,94	139,95
April	129,91	130,82	131,27	132,50	134,70	140,19
Mei	129,48	130,72	131,34	132,58	137,23	140,26
Juni	130,72	131,94	132,26	133,41	138,08	141,40
Juli	131,11	131,50	132,20	133,81	138,02	141,38
Augustus	132,61	131,51	133,04	133,81	138,42	142,59
September	132,31	132,64	132,87	134,57	139,40	144,01
Oktober	131,37	132,28	132,53	133,49	138,72	142,63
November	131,49	132,44	132,78	133,83	139,11	142,69
December	131,67	132,56	133,09	134,19	139,45	143,42
Jaargemiddelde ...	**131,04**	**131,63**	**132,26**	**133,45**	**137,28**	**141,54**

Bron : Service central de la Statistique et des Etudes économiques du Grand-Duché de Luxembourg.

Nederland

Middelen en bestedingen in de volkshuishouding (a)

(miljarden guldens)

OMSCHRIJVING	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Middelen :						
Produktie in bedrijven	27,9	30,9	31,8	33,6	36,2	41,9
Produktie van de Overheid	3,4	3,8	4,2	4,7	5,2	6,4
Netto-inkomsten uit het buitenland	0,5	0,1	0,3	0,3	0,6	0,6
Nationaal inkomen (tegen factorkosten)	**31,7**	**34,8**	**36,3**	**38,6**	**42,1**	**48,9**
Indirecte belastingen minus subsidies	3,3	3,7	4,0	4,4	4,7	5,5
Nationaal produkt (tegen marktprijzen)	**35,0**	**38,5**	**40,3**	**43,0**	**46,8**	**54,4**
Saldo van de lopende rekening op de betalingsbalans (b)	—1,8	—1,2	—0,6	—0,3	—0,4	+ 0,8
Totaal beschikbare middelen	**33,2**	**37,3**	**39,7**	**42,7**	**46,4**	**55,2**
Bestedingen :						
Consumptie door verbruikers	22,0	23,9	25,3	27,5	30,1	34,8
Overheidsbestedingen	5,1	5,7	6,2	7,0	7,8	9,1
Netto-investeringen in bedrijven	4,1	4,7	5,3	5,7	5,8	7,2
Netto-investeringen van de Overheid	1,4	1,5	1,7	1,7	2,2	2,8
Voorraadvorming en toeneming onderhanden werk	0,6	1,5	1,2	0,9	0,5	1,3
Totaal nationale bestedingen	**33,2**	**37,3**	**39,7**	**42,7**	**46,4**	**55,2**

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

(a) Werkelijke prijzen.
(b) — overschot; + tekort.

Nederland

Aantal werklozen

JAARTAL	Totaal	Werklozen (excl.A.W.-arbeiders)	Geregistreerde A.W.-arbeiders (a)	Mannen	Vrouwen
1958	97 700	81 500	16 200	91 300	6 400
1959	76 800	63 000	13 800	71 300	5 500
1960	48 900	41 300	7 600	44 400	4 500
1961	35 400	31 300	4 100	31 400	4 000
1962	33 100	30 300	2 800	28 700	4 400
1963	33 700	31 900	1 800	29 700	4 000
1964	30 200	28 200	2 000	25 800	4 400

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

(a) De A. W. (aanvullende werken)-arbeiders zijn de door de overheidsdiensten tewerkgestelde werklozen. In deze statistiek zijn bovendien opgenomen de vorstwerklozen, de zieken, de arbeiders die ongevallenuitkering ontvingen, benevens een aantal personen die werk vonden zonder dat de arbeidsbureaus hiervan tijdig bericht ontvingen.

Nederland

Indexcijfers van de produktie en van de personeelsbezetting in de industrie (a)

(1958 = 100)

TIJDVAK	Produktie	Personeels-bezetting (b)	Produktie per werknemer
1956	98	101	96
1957	100	103	97
1958	100	100	100
1959	109	101	108
1960	122	104	117
1961	126	106	119
1962	133	108	123
1963	139	109	128
1964	151	110	..
1964 : 1e kwartaal	144	109	131
2e kwartaal	149	109	137
3e kwartaal	145	110	132
4e kwartaal	164	110	151

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

(a) Exclusief het bouwbedrijf.
(b) De kwartaalindexcijfers geven het gemiddelde van de stand bij het begin en bij het einde van het kwartaal; het jaarindexcijfer is berekend op grond van de kwartaalindexcijfers.

Nederland

Produktie-indexcijfers per bedrijfstak

(1958 = 100)

BEDRIJFSTAK	1959	1960	1961	1962	1963	1964
Bouwmaterialen en aardewerk	111	120	124	129	129	150
Chemische nijverheid (incl. aardolie-produkten)	109	128	132	147	155	178
Leder- en rubbernijverheid	119	127	136	138	143	159
Mijnbouw	103	110	114	110	110	116
Metaalnijverheid	113	130	136	145	150	163
Papierindustrie	112	126	131	135	151	169
Textielnijverheid	111	119	122	122	131	137
Gas, elektriciteit en water	110	120	129	145	161	180
Voedings- en genotmiddelenindustrie.	103	111	113	116	121	126
Algemeen indexcijfer van de nijverheid	**109**	**122**	**126**	**133**	**139**	**151**

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Nederland

Buitenlandse handel

(miljoenen guldens)

TIJDVAK	1959	1960	1961	1962	1963	1964
	INVOER					
1e kwartaal	3 436	4 217	4 829	4 990	5 054	6 182
2e kwartaal	3 768	4 208	4 579	4 773	5 336	6 620
3e kwartaal	3 720	4 228	4 425	4 703	5 314	6 131
4e kwartaal	4 045	4 564	4 819	4 892	5 897	6 606
Jaar ...	**14 968**	**17 217**	**18 652**	**19 358**	**21 601**	**25 539**
	UITVOER					
1e kwartaal	3 083	3 713	4 020	4 042	4 115	4 843
2e kwartaal	3 331	3 663	3 688	4 044	4 549	5 157
3e kwartaal	3 362	3 791	3 920	4 032	4 543	5 249
4e kwartaal	3 927	4 138	4 084	4 478	4 756	5 776
Jaar ...	**13 703**	**15 305**	**15 712**	**16 596**	**17 962**	**21 025**
	SALDO					
1e kwartaal	— 353	— 504	— 809	— 948	— 939	— 1 339
2e kwartaal	— 435	— 545	— 891	— 729	— 787	— 1 463
3e kwartaal	— 357	— 437	— 505	— 671	— 771	— 882
4e kwartaal	— 118	— 426	— 735	— 414	— 1 141	— 830
Jaar ...	**— 1 262**	**— 1 912**	**— 2 940**	**— 2 762**	**— 3 638**	**— 4 514**

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Nederland

Invoerwaarde per land van herkomst

LAND	1959	1960	1961	1962	1963	1964
	Miljoenen guldens					
B. L. E. U.	2 747	3 155	3 549	3 804	4 162	4 911
West-Duitsland	3 098	3 712	4 313	4 469	5 244	6 199
Frankrijk	532	660	857	908	1 122	1 367
Italië	272	363	453	531	629	812
Verenigd Koninkrijk	1 132	1 183	1 335	1 405	1 562	1 829
Verenigde Staten	1 651	2 279	2 075	2 199	2 348	2 807
	Percentages van het totaal					
B. L. E. U.	18,4	18,3	19,0	19,6	19,3	19,2
West-Duitsland	20,7	21,6	23,1	23,1	24,3	24,3
Frankrijk	3,6	3,8	4,6	4,7	5,2	5,4
Italië	1,8	2,1	2,4	2,7	2,9	3,2
Verenigd Koninkrijk	7,6	6,9	7,2	7,3	7,2	7,2
Verenigde Staten	11,0	13,2	11,1	11,4	10,9	11,0

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Nederland

Uitvoerwaarde per land van bestemming

LAND	1959	1960	1961	1962	1963	1964
	Miljoenen guldens					
B. L. E. U.	2 009	2 184	2 373	2 444	2 694	3 207
West-Duitsland	2 964	3 452	3 630	4 025	4 647	5 661
Frankrijk	726	902	978	1 101	1 417	1 865
Italië	370	490	500	597	823	971
Verenigd Koninkrijk	1 470	1 676	1 564	1 755	1 727	1 923
Verenigde Staten	786	754	702	724	736	812
	Percentages van het totaal					
B. L. E. U.	14,7	14,3	15,1	14,7	15,0	15,2
West-Duitsland	21,6	22,6	23,1	24,2	25,9	26,9
Frankrijk	5,3	5,9	6,2	6,6	7,9	8,9
Italië	2,7	3,2	3,2	3,6	4,6	4,6
Verenigd Koninkrijk	10,7	10,9	10,0	10,6	9,6	9,1
Verenigde Staten	5,7	4,9	4,5	4,4	4,1	3,9

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Nederland

Goud- en deviezenreserves

(miljoenen guldens)

JAARTAL	Goud	Valuta	Totaal
1957	2 812	1 120	3 932
1958	3 972	1 496	5 468
1959	4 281	775	5 056
1960	5 487	764	6 251
1961	5 698	371	6 069
1962	5 698	462	6 160
1963	5 570	1 003	6 573
1964	6 080	1 372	7 452

Bron : « Nederlandsche Bank », N.V.

Nederland

Prijzen en lonen

TIJDVAK	Groothandels-prijzen (1958 = 100)	Kosten van levensonderhoud (1958 = 100)	Verdiende lonen (1959 = 100)
1959	101	101	100
1960	99	104	109
1961	98	105	115
1962	99	108	126
1963	101	112	136
1964	107	118	159
1964 : 1e kwartaal	106	115	154
2e kwartaal	107	119	159
3e kwartaal	107	119	162
4e kwartaal	109	120	162

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Nederland

Particulier verbruik

(1958 = 100)

JAARTAL	Waarde	Hoeveelheid	Hoeveelheid per hoofd van de bevolking
1957	98	100	102
1958	100	100	100
1959	106	105	103
1960	115	111	108
1961	124	118	113
1962	133	124	117
1963	146	132	124
1964	165	140	130

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Ontwikkeling van de buitenlandse handel der B.L.E.U.

Waarde

JAARTAL	Invoer			Uitvoer		
	Totaal (miljarden franken)	Uit Nederland		Totaal (miljarden franken)	Naar Nederland	
		Miljarden franken	% van het totaal		Miljarden franken	% van het totaal
1953	121,0	16,6	13,7	113,0	20,1	17,8
1954	127,5	17,1	13,4	115,2	24,2	21,0
1955	142,2	18,8	13,2	139,0	28,8	20,7
1956	163,6	21,4	13,1	158,1	34,7	21,9
1957	171,6	24,3	14,2	159,3	36,2	22,7
1958	156,0	24,6	15,8	152,1	31,5	20,7
1959	172,1	27,2	15,8	164,8	35,0	21,2
1960	197,9	29,4	14,9	188,8	40,1	21,3
1961	211,0	32,3	15,3	196,2	45,9	23,4
1962	227,8	33,7	14,8	216,2	49,3	22,8
1963	255,6	37,7	14,7	242,0	54,6	22,6
1964	296,1	44,0	14,9	279,5	64,1	22,9

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Ontwikkeling van de buitenlandse handel van Nederland

Waarde

JAARTAL	Invoer			Uitvoer		
	Totaal (miljoenen guldens)	Uit de B.L.E.U.		Totaal (miljoenen guldens)	Naar de B.L.E.U.	
		Miljoenen guldens	% van het totaal		Miljoenen guldens	% van het totaal
1953	9 026	1 556	17,2	8 180	1 266	15,5
1954	10 860	1 841	17,0	9 172	1 293	14,1
1955	12 191	2 205	18,1	10 211	1 411	13,8
1956	14 156	2 680	18,9	10 876	1 543	14,2
1957	15 599	2 816	18,1	11 770	1 826	15,5
1958	13 774	2 459	17,9	12 227	1 830	15,0
1959	14 968	2 747	18,4	13 703	2 009	14,7
1960	17 217	3 155	18,3	15 305	2 184	14,3
1961	18 652	3 549	19,0	15 712	2 373	15,1
1962	19 358	3 804	19,6	16 596	2 444	14,7
1963	21 601	4 162	19,3	17 962	2 694	15,0
1964	25 539	4 911	19,2	21 025	3 207	15,2

Bron : Centraal Bureau voor de Statistiek.

Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland

Indeling naar de graad van bewerking

JAARTAL	Voedings- en genotmiddelen		Grond- en hulpstoffen		Fabrikaten		Totaal
	Miljarden franken	% van de totale waarde	Miljarden franken	% van de totale waarde	Miljarden franken	% van de totale waarde	Miljarden franken
	INVOER						
1957.....	5,3	22,2	6,0	24,7	12,9	53,1	24,2
1958.....	5,2	21,1	5,5	22,4	13,9	56,5	24,6
1959.....	5,8	21,3	5,2	19,1	16,2	59,6	27,2
1960.....	5,6	18,9	5,7	19,5	18,1	61,6	29,4
1961.....	5,8	18,0	6,8	20,9	19,7	61,1	32,3
1962.....	5,9	17,5	7,4	22,0	20,4	60,5	33,7
1963.....	6,3	16,7	7,4	19,6	24,0	63,7	37,7
1964.....	7,2	16,4	8,0	18,2	28,8	65,4	44,0
	UITVOER						
1957.....	1,3	3,7	5,1	14,2	29,7	82,1	36,1
1958.....	1,8	5,7	4,3	13,7	25,2	80,0	31,5
1959.....	1,9	5,4	4,3	12,3	28,8	82,3	35,0
1960.....	1,9	4,8	4,1	10,2	34,1	85,0	40,1
1961.....	2,3	5,0	4,4	9,5	39,2	85,5	45,9
1962.....	2,8	5,7	4,9	9,9	41,6	84,4	49,3
1963.....	3,1	5,7	5,5	10,0	46,0	84,3	54,6
1964.....	4,0	6,3	5,8	9,0	54,3	84,7	64,1

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland

Belangrijkste fabrikaten ingedeeld per nijverheidssector

(miljoenen franken)

OMSCHRIJVING	Invoer				Uitvoer			
	1961	1962	1963	1964	1961	1962	1963	1964
Metaalvoortbrengende nijverheid	**1 152**	**1 389**	**1 947**	**2 146**	**7 151**	**6 830**	**6 947**	**9 175**
IJzer en staal	725	875	1 288	1 415	4 671	4 629	4 494	6 014
Non-ferrometalen	427	514	659	731	2 480	2 201	2 453	3 161
Metaalverwerkende nijverheid	**6 889**	**7 238**	**8 324**	**10 432**	**12 946**	**14 259**	**15 818**	**17 572**
Machines	1 756	1 929	2 555	2 738	2 202	2 801	2 742	3 207
Elektrotechniek	2 863	2 830	3 252	4 038	3 689	4 214	4 495	5 279
Vervoermaterieel	1 490	1 657	1 540	2 519	5 561	5 503	6 678	6 970
Overige metaalwaren	780	822	977	1 137	1 494	1 741	1 903	2 056
Textiel- en kledingnijverheid	**3 901**	**4 103**	**4 476**	**5 744**	**9 753**	**10 479**	**12 323**	**14 206**
Garens	778	918	1 247	1 368	2 975	3 136	3 698	3 944
Weefsels	1 732	1 754	2 230	2 449	3 236	3 585	4 155	4 785
Overige textielprodukten	305	320	334	427	1 070	1 166	1 242	1 509
Kleding	1 086	1 111	665	1 500	2 472	2 592	3 228	3 968
Chemische nijverheid	**2 018**	**2 149**	**2 547**	**3 138**	**2 233**	**2 320**	**2 634**	**3 097**
Eigenlijke chemische produkten	385	398	520	702	621	588	578	684
Kunstmeststoffen	42	54	33	33	473	508	448	491
Fotografische produkten	45	49	108	75	196	201	223	263
Overige chemische produkten	1 546	1 648	1 886	2 328	943	1 023	1 385	1 659
Steenkolennijverheid	**1 381**	**1 389**	**1 779**	**2 046**	**508**	**477**	**222**	**551**
Petroleumderivaten	**2 111**	**2 385**	**1 716**	**1 617**	**1 408**	**1 535**	**2 359**	**2 134**
Voedings- en genotmiddelen	**2 463**	**2 600**	**2 870**	**3 308**	**1 595**	**1 866**	**2 239**	**2 674**
Bouwmaterialen	**148**	**140**	**157**	**191**	**1 189**	**1 099**	**1 084**	**1 184**
Glasnijverheid	**186**	**208**	**253**	**322**	**1 105**	**1 179**	**1 242**	**1 356**
Papier- en kartonnijverheid	**1 344**	**1 341**	**1 558**	**1 809**	**1 167**	**1 239**	**1 323**	**1 466**

Bron : Nationaal Instituut voor de Statistiek.

ZEVENDE DEEL

BELANGRIJKSTE FEITEN

BELANGRIJKSTE FEITEN

Arbeid

ARBEIDSBETREKKINGEN

Bij koninklijk besluit van 5 december 1963 (« Belgisch Staatsblad » van 8 januari 1964) worden de tien betaalde feestdagen, waarop de werklieden van de diamantnijverheid aanspraak kunnen maken, vastgesteld.

Het koninklijk besluit van 19 december 1963 (« Belgisch Staatsblad » van 7 februari 1964) bepaalt de opzeggingsmodaliteiten en -termijnen in het bouwbedrijf.

Het koninklijk besluit van 20 december 1963 (« Belgisch Staatsblad » van 18 januari 1964) betreffende de arbeidsvoorziening en de werkloosheid handelt over de organisatie van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening, de openbare arbeidsbemiddeling, de beroepsvoogdij voor de jeugd, de kosteloze bijzondere arbeidsbemiddeling, de financiële tegemoetkomingen, de beroepsopleiding, het recht op werkloosheidsuitkeringen, de voorwaarden van toekenning en het bedrag van de werkloosheidsuitkeringen. Het werd gewijzigd door de koninklijke besluiten van 29 juli en van 11 september 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 26 augustus en van 16 september 1964); het ministerieel besluit van 4 juni 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 6 juni 1964) werd genomen in uitvoering van dit besluit.

Het koninklijk besluit van 23 december 1963 (« Belgisch Staatsblad » van 21 januari 1964) wijzigt het koninklijk besluit van 30 oktober 1962 tot vaststelling van de arbeidsduur voor het werklieden-personeel van de confectieondernemingen.

Verschillende koninklijke besluiten stellen de voorwaarden vast waaronder het gebrek aan werk wegens economische oorzaken de uitvoering van de arbeidsovereenkomst voor werklieden schorst. Het betreft namelijk de koninklijke besluiten van 7 januari 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 24 januari 1964) voor de ondernemingen van het drukkerij-, grafische kunst- en dagbladbedrijf; van 18 februari 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 26 maart 1964) voor de ondernemingen van de vlasbereiding; van 26 februari 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 27 maart 1964) voor sommige ondernemingen van de steenbakkerij. De eerste twee voornoemde koninklijke besluiten werden gewijzigd door twee koninklijke besluiten van 22 september 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 1 oktober 1964); het derde werd gewijzigd door het koninklijk besluit van 13 november 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 27 november 1964). Het koninklijk besluit van 22 september 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 1 oktober

1964) wijzigt dit van 22 november 1963 betreffende de diamantnijverheid, en door het koninklijk besluit van 27 oktober 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 4 november 1964) wordt dit van 20 november 1963 betreffende sommige ondernemingen van de textielnijverheid gewijzigd.

Het koninklijk besluit van 27 december 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 7 februari 1964) bepaalt dat wanneer de arbeider van het bouwbedrijf, tengevolge van het slechte weder, het werk niet kan beginnen of het werk niet kan voortzetten, de werkgever het normale loon voor de niet gepresteerde arbeidsuren voor de helft mag betalen, indien het complement ervan door het Fonds voor bestaanszekerheid voor de arbeiders van de bouwnijverheid uitgekeerd wordt.

De koninklijke besluiten van 3 januari en van 18 januari 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 21 januari en van 25 januari 1964) machtigen de gepensioneerde arbeiders en bedienden zestig uren per maand te werken wanneer de bezoldiging van deze bezigheid 1 800 F per maand niet overtreft; deze perken worden respectievelijk tot negentig uren per maand en 2 700 F per maand verhoogd voor de weduwen die uitsluitend met een overlevingspensioen begunstigd zijn.

Het koninklijk besluit van 21 februari 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 1 april 1964) betreft de arbeidsduur van de bedienden die in de buitenlandse handel en in de scheepvaartbureaus tewerkgesteld zijn.

De wet van 6 maart 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 17 maart 1964) organiseert de middenstand. Ze bepaalt de samenstelling en de taak van de Hoge Raad voor de Middenstand, van de Nationale Professionele Kamer voor de Middenstand, van de Nationale Interprofessionele Kamer voor de Middenstand, van de interfederale bureaus en van de Kamers voor Ambachten en Neringen.

De wekelijkse rustdag werd in de kleinhandel in drogisterijwaren en in ijzerwaren ingevoerd door de koninklijke besluiten van 24 maart 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 22 en 24 april 1964); in het herenmaatkleermakersbedrijf werd de wekelijkse rustdag ingevoerd door het koninklijk besluit van 3 november 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 13 november 1964).

De wet van 15 april 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 20 mei 1964) wijzigt de wetgeving op de schorsing van de arbeidsovereenkomst ingevolge militaire dienst.

Het ministerieel besluit van 1 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 4 juli 1964) verplicht de gedeeltelijk werklozen, wier arbeidstijdregeling perioden van arbeidsonderbreking omvat welke niet langer duren dan vier weken, zich als werkzoekenden te laten inschrijven, na een ononderbroken periode van drie maanden gedeeltelijke werkloosheid wanneer ze werken in de kledingnijverheid, de

textielnijverheid, de schoennijverheid, de voedingsnijverheid en het vervoer, en na een ononderbroken periode van negen maanden gedeeltelijke werkloosheid wanneer ze in andere industrieën werken.

Het « Belgisch Staatsblad » van 29 juli 1964 publiceert de wet van 6 juli 1964 op de zondagsrust en de wet van 15 juli 1964 betreffende de arbeidsduur in de openbare en particuliere sectoren van 's lands bedrijfsleven. De algemene principes van beide wetten zijn, enerzijds, het verbod 's zondags te werken en, anderzijds, de beperking van de arbeidsduur tot 8 uren per dag en tot 45 uren per week.

De wet van 11 juni 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 26 juni 1964) wijzigt artikel 19 van de wet betreffende de arbeidsongevallen.

BEROEPSOPLEIDING

Het koninklijk besluit van 29 november 1963 (« Belgisch Staatsblad » van 1 januari 1964) stelt de voorwaarden vast waaraan de uitoefening van het beroep van slager-groothandelaar in de ambachts-, de kleine en middelgrote handels- en de kleine nijverheidsondernemingen onderworpen is.

De koninklijke besluiten van 30 oktober 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 24 december 1964) bepalen deze voorwaarden voor de beroepen van fietsmecanicien, van bromfietsmecanicien en van motorfietsmecanicien en van opticien-brillenmaker. Bij koninklijk besluit van 21 november 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 24 december 1964) worden deze voorwaarden bepaald voor het beroep van aannemer van metsel- en betonwerken.

Het ministerieel besluit van 22 mei 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 30 mei 1964) gewijzigd door het ministerieel besluit van 31 augustus 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 12 september 1964) betreft de toekenning van sommige voordelen aan werknemers of zelfstandigen en aan werklozen die een beroepsopleiding ontvangen.

Het koninklijk besluit van 16 juni 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 25 juni 1964) betreft de toekenning van een vergoeding voor sociale promotie aan de jonge zelfstandigen en helpers, die cursussen volgen om hun intellectuele, morele en sociale vorming te vervolmaken.

Het koninklijk besluit van 4 december 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 24 december 1964) wijzigt het koninklijk besluit van 15 april 1959 tot uitvoering van de wet van 24 december 1958 waarbij beroepsuitoefeningsvoorwaarden kunnen worden ingevoerd in de ambachts-, de kleine en middelgrote handels- en de kleine nijverheidsondernemingen.

MAATSCHAPPELIJKE ZEKERHEID EN HYGIËNE

Het Algemeen Reglement voor de Arbeidsbescherming werd gewijzigd door de koninklijke besluiten van 8 januari, 5 maart, 26 juni, 7 september, 15 september en 5 november 1964, respectievelijk bekendgemaakt in het « Belgisch Staatsblad » van 7 februari,

23 april, 7 juli, 23 september, 25 september en 14 november 1964; het werd bovendien aangevuld door het koninklijk besluit van 22 oktober 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 29 oktober 1964).

Benelux

Tijdens de vergadering van de Benelux Economische en Sociale Raad van Advies op 12 en 13 februari 1964 werden resoluties betreffende de harmonisatie van de sociale zekerheid in Benelux en betreffende de belemmeringen van het vrije verkeer van goederen en diensten in Benelux geformuleerd. Door de Raad werden tevens adviezen uitgebracht betreffende goederenaankopen door de overheidsinstellingen van de Beneluxlanden, de samenwerking van het bedrijjfsleven terzake, van de exportbevordering en de harmonisatie der veiligheidsvoorschriften voor gevaarlijke werktuigen.

Op 17 februari 1964 werden door het Comité van Ministers richtlijnen gegeven voor de harmonisatie van de basiswetgevingen der drie landen inzake gevaarlijke werktuigen en beveiligingsmiddelen en van de veiligheidsvoorschriften in dit verband.

Op 21 en 22 februari 1964 vergaderde de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad. De Raad richtte aan de drie regeringen adviezen betreffende het ontwerp-Verdrag tot wederzijdse bijstand inzake de heffing van de omzetbelasting, betreffende een ontwerp van eenvormige wet inzake bedrogsdelicten en betreffende een eenvormige regeling inzake de strafbaarstelling van de valse getuigenis voor internationale gerechten, alsook een aanbeveling tot eenmaking of harmonisatie van de wetgevingen inzake het toezicht over schadeverzekeringen.

Officiële installatie van het Benelux Comité van Geneesmiddelendeskundigen ging door op 13 april 1964.

Op 20 april 1964 vergaderde de Ministeriële Werkgroep voor Sociale Zaken en Volksgezondheid. De Ministers bevoegd inzake volksgezondheid onderzochten de ontwerp-Reglementen betreffende meel van graan, gecondenseerde melk en melkpoeder. Zij besloten een ontwerp-Reglement inzake de etikettering van eet- en drinkwaren aan het Comité van Ministers voor te leggen. Zij keurden een aan het Comité van Ministers voor te leggen ontwerp-Aanbeveling inzake de richtlijnen voor de laboratoria van de Beneluxlanden t.a.v. het opsporen van voedselvergiftigingen van microbiële aard, goed.

Tijdens de vergadering van het Comité van Ministers op 25 mei 1964 werd het Verdrag ondertekend tot wederzijdse bijstand inzake de heffing van de omzetbelasting, waardoor vanaf 1 januari 1968 deze formaliteiten niet meer bij de grensoverschrijding zullen plaatsvinden maar in het binnenland.

Tijdens de vergadering van de Benelux Economische en Sociale Raad van Advies op 1 en 2 juni 1964 werd een advies aan het Comité van Ministers gericht betreffende het Ontwerp Beneluxverdrag en eenvormige wet inzake tekeningen of modellen.

Tijdens de vergadering van de Ministeriële Werkgroep Justitie-Verkeer op 13 juni 1964 zijn de Ministers tot overeenstemming gekomen over de instelling en bevoegdheden van de Controle-Commissie bestaande uit ambtenaren der drie landen. Deze heeft tot taak het Benelux-tarief voor het goederenvervoer over de weg voor rekening van derden, dat tussen de drie landen volkomen vrij is, toe te passen.

De officiële installatie van het Benelux Gezondheidscomité ging door op 6 juli 1964.

Tijdens de bijeenkomst van de Ministers van Financiën van België en Nederland op 13 juli 1964 had overleg plaats met betrekking tot de vorming van één douanegebied, de administratieve controle voor de omzetbelasting en de opheffing van de douanegrenzen voor accijnzen.

Tijdens de vergadering van het Comité van Ministers op 12 oktober 1964 werd besloten vóór einde 1964 een urgentieprogramma 1965-1970 op te stellen voor de aanleg van grensoverschrijdende autosnelwegen. Een aanbeveling werd gedaan met betrekking tot de wijzigingen die in de wetgevingen inzake de vermelding van naam en adres op de verpakkingen van eet- en drinkwaren bestemd voor de verkoop van de verbruiker dienen te worden aangebracht teneinde aldus belemmeringen van het vrije verkeer van deze produkten tussen de Beneluxlanden op te ruimen.

Tijdens de vergadering van de Ministeriële Werkgroep voor Sociale Zaken en Volksgezondheid op 26 november 1964 hebben de Ministers van Sociale Zaken de Sociale Commissie opgedragen op korte termijn de studie aan te vatten van de arbeidsmarkt in de aan elkaar grenzende provincies van Nederland en België, enerzijds, en van België en Luxemburg, anderzijds. Bovendien hebben de Ministers vastgesteld, dat geen algemene regel voor het tot stand komen van de harmonisatie gesteld kan worden, doch dat het noodzakelijk is de mogelijkheden daartoe krachtig na te streven.

De Ministers bevoegd inzake volksgezondheid hebben aan de bevoegde Commissie nadere instructies gegeven met betrekking tot de wijze waarop een spoedige uitvoering van de verdragsverplichtingen op het gebied van de harmonisatie der warenwetgevingen moet worden bereikt.

Tijdens de vergadering van de Ministeriële Werkgroep voor Justitie op 9 november 1964 werd een procedure vastgesteld voor de vrijwillige betaling van geldboeten in de partnerlanden die op 1 februari 1965 in werking zal treden.

Tijdens zijn vergadering van 14 november 1964 bestudeerde de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad onder meer het Verdrag inzake de instelling van een Benelux Gerechtshof in eerste lezing. Voorts aanvaardde de Raad het 7e en 8e verslag der drie Regeringen over de eenmaking van het recht.

Tijdens hun vergadering van 9 december 1964 hebben de Ministers van de Middenstand vastgesteld dat vooruitgang werd gemaakt met de wederzijdse aanvaarding van diploma's, waardoor het vrije verkeer van zelfstandigen wordt vergemakkelijkt, die een in de drie landen gereglementeerd beroep uitoefenen.

Buitenlandse handel

HANDELS- EN BETALINGSAKKOORDEN

Benelux-akkoorden met :

Bulgarije : het handelsakkoord van 19 maart 1960 wordt op 1 januari 1964 stilzwijgend verlengd voor een periode van één jaar. Het betalingsakkoord van dezelfde datum is geldig voor een onbeperkte duur en kan mits een vooropzeg van drie maanden opgezegd worden.

Denemarken : op 1 december 1964 wordt de handelsovereenkomst van 28 december 1956 stilzwijgend voor één jaar verlengd.

Duitsland (West-) : behoudens enkele door bilaterale afspraken geregelde detailpunten, worden de handelsbetrekkingen tussen de B.L.E.U. en Duitsland uitsluitend geregeld door het Verdrag van Rome en door de landbouwreglementen van de E.E.G.

Finland : het multilateraal protokol inzake handel, dat op 16 februari 1960 te Helsinki voor de duur van één jaar en met ingang van 1 januari 1960 werd gesloten, wordt verlengd tot 31 december 1965. Krachtens dit protokol wordt het handelsakkoord dat op 8 november 1955 tussen de B.L.E.U. en Finland ondertekend en op 30 juni 1957 ten einde liep, verlengd.

Het betalingsakkoord tussen de B.L.E.U. en Finland dat op 8 november 1955 te Helsinki ondertekend werd, is geldig voor onbepaalde duur. Het kan worden opgezegd mits een vooropzeg van drie maanden.

Frankrijk : voor dit land geldt het op 26 maart 1959 gesloten handelsakkoord dat voor een onbepaalde duur van kracht blijft. Behoudens enkele detailpunten worden de handelsbetrekkingen met Frankrijk thans uitsluitend geregeld door het Verdrag van Rome en door de landbouwreglementering van de E.E.G.

Griekenland : het op 9 maart 1960 ondertekend handelsakkoord wordt op 1 februari 1964 voor één jaar stilzwijgend verlengd.

Honduras : het handelsakkoord van 30 januari 1959 wordt op 25 mei 1964 voor de duur van één jaar stilzwijgend verlengd. Het voordeel van de meest-begunstigingsclausule werd opgeheven doordat het preferentieel akkoord tussen Honduras en de U.S.A. in 1936 gesloten op 14 februari 1961 door Honduras werd opgezegd.

Hongarije : op 15 december 1962 werd een meerjarig handelsakkoord geparafeerd dat op 1 januari 1963 van kracht is geworden en geldig is voor de duur van drie jaar; de bijgevoegde goederenlijsten worden elk jaar herzien.

Israël : op 1 september 1964 wordt het handelsakkoord van 29 augustus 1958 stilzwijgend verlengd voor een periode van één jaar.

Italië : het handelsakkoord van 20 juni 1959 wordt op 1 januari 1964 voor een periode van één jaar stilzwijgend verlengd. Behoudens enkele detailpunten worden de handelsbetrekkingen thans geregeld door het Verdrag van Rome en door de landbouwreglementering van de E.E.G.

Japan : het op 8 oktober 1960 te Tokio ondertekend handelsakkoord treedt op 10 april 1962 in werking voor een periode van drie jaar. De contingentenlijst gevoegd bij dit akkoord werd door een gemengde commissie Benelux-Japan herzien en op 23 december 1963 geparafeerd.

Joegoslavië : op 1 juli 1964 worden het handelsakkoord van 18 juni 1958 en de bijgevoegde protokollen van 30 september 1960 en 20 augustus 1962 stilzwijgend verlengd voor een periode van één jaar. Het betalingsakkoord van 18 juin 1958 door beide partijen ondertekend is vanaf 1 juli 1958 geldig voor een onbepaalde duur.

Marokko : het handelsakkoord, ondertekend op 5 augustus 1958, wordt vanaf 1 juli 1964 stilzwijgend verlengd voor een periode van één jaar. Een aanvullend protokol bij het handelsakkoord werd op 22 september 1961 ondertekend.

Noorwegen : het op 28 mei 1957 ondertekend handelsakkoord wordt stilzwijgend voor één jaar verlengd op 1 mei 1964.

Oostenrijk : op 1 april 1964 wordt het handelsakkoord van 29 juni 1957 voor één jaar stilzwijgend verlengd. De bijgevoegde protokollen van 24 november 1958, 3 november 1960 en 15 maart 1963 wijzigen de contingentenlijsten.

Polen : op 11 september 1963 werd een nieuw handelsakkoord geparafeerd. De bij dit akkoord gevoegde contingentenlijsten zijn geldig van 1 januari 1964 tot 31 december 1964. Het betalingsakkoord van 3 maart 1959 is geldig voor onbepaalde duur.

Portugal : op 1 oktober 1964 wordt het handelsakkoord van 24 mei 1961 stilzwijgend voor één jaar verlengd tot 30 september 1965.

Roemenië : het op 30 september 1960 ondertekend handelsakkoord wordt op 1 oktober 1964 voor de duur van één jaar verlengd. Het betalingsakkoord van 30 september 1960 is geldig voor een onbepaalde duur.

Spanje : het handelsakkoord van 2 juni 1960 wordt op 15 april 1964 stilzwijgend verlengd voor de duur van één jaar. Een aanvullend protokol werd op 28 juli 1961 ondertekend en wijzigt de contingentenlijsten.

Tsjechoslowakije : in november 1963 wordt een handelsakkoord geparafeerd dat geldig is van 1 april 1963 tot 31 december 1965. De bij dit akkoord gevoegde contingentenlijsten zijn geldig van 1 april 1963 tot 31 maart 1964. Het betalingsakkoord van 15 juni 1959 is met ingang van 1 juli 1959 voor onbepaalde duur geldig.

Tunesië : op 1 april 1964 worden het op 1 augustus 1958 gesloten handelsakkoord en de bijgevoegde protokollen van 26 september 1960 en 29 maart 1961 voor de duur van één jaar stilzwijgend verlengd. Op 29 november 1963 werd een derde bijkomend protokol geparafeerd, dat geldig is van 1 april 1964 tot 31 maart 1965.

Het Verenigd Koninkrijk : op 10 december 1959 is te Londen tussen de Beneluxlanden en het Verenigd Koninkrijk een handelsovereenkomst gesloten die geldig is van 1 januari 1960 tot 31 december 1960. Zij werd verlengd tot 31 december 1964.

Zweden : op 1 maart 1964 wordt het handelsakkoord van 27 april 1957 stilzwijgend voor één jaar verlengd.

Zwitserland : op 1 april 1964 wordt het handelsakkoord van 21 juni 1957 stilzwijgend voor één jaar verlengd.

B.L.E.U.-AKKOORDEN MET :

Argentinië : het op 25 november 1957 ondertekende handels- en betalingsakkoord bekrachtigt de deelneming van de B.L.E.U. aan het multilateraal stelsel dat op 2 juli 1956 voorlopig werd toegepast.

Duitsland (Oost-) : de handelsovereenkomst van 5 december 1958 tussen de « Kamer für Aussenhandel » van de Duitse Volksrepubliek en de Belgische Economische Dienst (Dienst voor Economische Recuperatie) werd tot 31 december 1964 opnieuw verlengd voor de duur van één jaar.

Iran : de handels- en scheepvaartovereenkomst van 9 mei 1929, met een geldigheidsduur van vijf jaar, voorzag de mogelijkheid van stilzwijgende verlenging. Ze werd dus voor onbepaalde termijn verlengd.

Nederland : het Verdrag houdende oprichting van een Economische Unie van Benelux is vanaf 1 november 1960 van kracht.

Nieuw-Zeeland : het voorlopig handelsakkoord van 5 december 1933 is nog steeds geldig voor onbepaalde duur.

Pakistan : de handelsovereenkomst van 15 maart 1952 is bij stilzwijgende overeenkomst voor onbepaalde tijd verlengd met de mogelijkheid ze op te zeggen mits een vooropzeg van drie maanden.

Turkije : het betalingsakkoord tussen de B.L.E.U. en Turkije dd. 2 december 1948 werd met ingang van 1 juli 1958 voor een onbepaalde duur stilzwijgend verlengd. Het kan worden opgezegd mits een vooropzeg van drie maanden.

De multilaterale overeenkomst nopens de handelsschulden van personen woonachtig in Turkije en het protokol van voorlopige toepassing, ondertekend op 11 mei 1959, zijn op 16 november 1962 van kracht geworden. De overeenkomst tussen de Belgische en de Turkse Regeringen betreffende de technische uitvoeringsmodaliteiten van voornoemde multilaterale overeenkomst nopens de handelsschulden van personen woonachtig in Turkije, ondertekend op 12 augustus 1959, is op datum van 8 juli 1960 in werking getreden.

Uruguay : het op 17 augustus 1957 ondertekend akkoord voor de multilateralisatie van het betalingsverkeer is op 1 maart 1958 van kracht geworden.

Zuid-Afrika (Republiek van) : het handelsakkoord dd. 13 juli 1937 is tot nog toe steeds geldig voor onbepaalde duur. Het kan worden opgezegd mits een vooropzeg van drie maanden. Het is gegrond op de wederzijdse toepassing van de meestbegunstigingsclausule met dien verstande dat de B.L.E.U. zich niet mag beroepen op de voorrechten of voordelen die worden toegekend aan de leden van het Britse Gemenebest of aan de grensgebieden van Zuid-Afrika.

IN- EN UITVOERRECHTEN

De ministeriële besluiten van 27 januari, 3 februari, 24 februari, 28 april, 17 juni en 29 oktober 1964, bekendgemaakt in het « Belgisch Staatsblad » van 30 januari, 6 februari, 28 februari, 1 mei, 24 juni en 31 oktober 1964, stellen het bedrag vast van de bijzondere rechten voor sommige produkten, bepaald in het eerste artikel van het koninklijk besluit van 28 december 1961 tot instelling van een bijzonder recht op de invoer van sommige landbouw- en voedingsprodukten.

Bij ministerieel besluit van 24 december 1963 (« Belgisch Staatsblad » van 16 januari 1964) betreffende de tariefcontingenten worden voor het jaar 1964 tariefcontingenten tegen een verlaagd invoerrecht of met vrijstelling geopend voor diverse in bijlage aangegeven goederen. Deze goederen mogen niet uit de B.L.E.U. worden wederuitgevoerd in de staat waarin ze werden ingevoerd. De tabel dezer goederen werd aangevuld door het ministerieel besluit van 10 juni 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 11 juni 1964).

Bij ministerieel besluit van 29 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 12 augustus 1964) wordt de toepassing der beschikkingen van het ministerieel besluit van 23 december 1963, tot vaststelling van het bijzonder recht op de invoer van sommige landbouw- en voedingsprodukten tot en met 31 december 1964 verlengd.

Het koninklijk besluit van 7 februari 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 24 februari 1964) betreffende het tarief van invoerrechten wijzigt het tarief van invoerrechten, gevoegd bij het Beneluxprotocol tot vaststelling van een nieuw tarief van invoerrechten.

De ministeriële besluiten van 13 februari, 14 maart, 2 april, 9 juni, 10 juni, 12 juni, 22 juni, 23 juni, 12 augustus, 22 oktober, 23 oktober, 26 oktober, 29 oktober, 18 december en 30 december 1964, respectievelijk bekendgemaakt in het « Belgisch Staatsblad » van 15 februari, 20 maart, 4 april, 11 juni (2 besluiten), 13 juni, 25 juni, 26 juni, 15 augustus, 29 oktober (3 besluiten), 31 oktober, 25 december en 31 december 1964, schorsen geheel of gedeeltelijk de inning van invoerrechten op sommige goederen.

De koninklijke besluiten van 24 juli en 8 september 1964 (« Bel-

gisch Staatsblad » van 6 augustus en van 29 september 1964) wijzigen het ministerieel besluit van 23 juli 1962 betreffende de uitvoer en de invoer van sommige land- en tuinbouwprodukten.

Het ministerieel besluit van 24 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 1 augustus 1964) wijzigt het ministerieel besluit van 17 februari 1960 tot regeling van de vrijstellingen inzake invoerrechten. De vrijstelling wordt uitgebreid tot de produkten met een beperke waarde en bestemd voor het persoonlijk gebruik.

IN- EN UITVOERVERGUNNINGEN

Het ministerieel besluit van 16 januari 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 3 maart 1964) heft het ministerieel besluit van 31 december 1962 op waarbij de invoer van sommige goederen aan vergunning onderworpen wordt en stelt de lijsten vast van de goederen waarvoor bij de invoer een vergunning moet worden overgelegd. Deze goederenlijsten werden aangevuld en gewijzigd door de ministeriële besluiten van 2 april, 28 augustus, 28 oktober en 28 december 1964 respectievelijk bekendgemaakt in het « Belgisch Staatsblad » van 21 april, 1 september, 31 oktober en 31 december 1964.

Het ministerieel besluit van 16 januari 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 3 maart 1964) heft het ministerieel besluit van 31 december 1962 op waarbij de uitvoer van sommige goederen aan vergunning onderworpen wordt en stelt de lijsten vast van de goederen waarvoor bij de uitvoer een vergunning moet worden overgelegd. Deze goederenlijsten werden aangevuld en gewijzigd door de ministeriële besluiten van 28 augustus, 1 september, 28 oktober en 28 december 1964, respectievelijk bekendgemaakt in het « Belgisch Staatsblad » van 1 september, 8 september, 31 oktober en 31 december 1964.

Bij de ministeriële besluiten van 3 juni en van 29 oktober 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 6 juni en van 31 oktober 1964), betreffende de in- en uitvoervergunningen van sommige landbouw- en voedingsprodukten, worden de in omloop zijnde in- en uitvoervergunningen van sommige in dit besluit vermelde produkten of groepen van produkten ongeldig verklaard.

Economische coördinatie

De wet van 3 juni 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 17 juni 1964) wijzigt het koninklijk besluit nr 42 van 31 augustus 1939, houdende reorganisatie van de Nationale Delcrederedienst, en machtigt de Minister van Financiën leningen aan Staten of buitenlandse organismen toe te staan.

Bij koninklijk besluit van 8 augustus 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 25 augustus 1964) wordt het huishoudelijk reglement, opgemaakt door de Nationale Raad voor de Coöperatie, na raadpleging van de commissies, goedgekeurd .

Economische expansie

De wet van 12 juni 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1964) schort de toepassing op van de vermindering van 7 % voorzien bij artikel 116, § 2, van de wet van 14 februari 1961 voor economische expansie, sociale vooruitgang en financieel herstel; het koninklijk besluit van 19 juni 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 30 juni 1964) betreft de uitvoering van deze wet.

De wetten van 2 en van 6 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 11 juli 1964) bekrachtigen respectievelijk twintig en tweeëntwintig koninklijke besluiten genomen in uitvoering van de artikelen 91 en 92 van voornoemde wet van 14 februari 1961; de bekrachtigde koninklijke besluiten houden de samenvoeging van gemeenten in.

Bij toepassing van artikel 4 van de wet van 17 juli 1959 wordt door het koninklijk besluit van 15 september 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 25 september 1964) de globale som, ten bedrage waarvan de staatswaarborg mag worden toegekend voor door partikuliere kredietinstellingen toegestane leningen, verhoogd van 10 tot 12 miljard frank, terwijl het bedrag voorzien bij de toepassing van artikel 7 van de wet van 18 juli 1959 van 3 op 6 miljard wordt gebracht.

Euratom

Het op 4 september 1962 tussen Euratom en Argentinië ondertekende akkoord tot samenwerking op het gebied van het vreedzame gebruik van de kernenergie is op 6 november 1963 van kracht geworden.

Euratom heeft met de groep Brown-Boveri-Krupp en de Kernforschungsanlage Juliers voor de duur van vijf jaar (1963-1967) een associatiecontract ondertekend met betrekking tot de bouw van een hoge-temperatuur-thorium-reactor, waarvan de kostprijs 20 miljoen dollar bedraagt; de deelneming van de Euratom-Commissie beloopt 10 miljoen dollar.

Op 26 mei 1964 werd door de Euratom-Commissie en de United States Atomic Energy Commission een akkoord tot samenwerking ondertekend. Het akkoord voorziet, voor een beginperiode van tien jaar, een volledige uitwisseling van gegevens over alle programma's tot de bouw van reactoren met snelle neutronen. In een tweede akkoord hebben de Verenigde Staten de verbintenis aangegaan Euratom de splijtstoffen te leveren die het nodig heeft voor zijn programma inzake snelle reactoren.

Tussen Euratom en de O.E.S.O. werd op 17 juni 1964 een akkoord ondertekend met betrekking tot de inrichting, in het Centrum te Ispra, van een Europese bibliotheek van projecten van nucleaire berekening.

Europese Economische Gemeenschap

Algemene maatregelen

De verordeningen nrs 13, 14 en 16 van de Raad van 5 februari 1964 (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 27 februari 1964) houden de geleidelijke totstandbrenging in van een gemeenschappelijke ordening der markten in de sectoren zuivel, rundvlees en rijst.

De richtlijn van de Raad van 25 februari 1964 (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 4 april 1964) betreft de opheffing van de beperkingen van de verplaatsing en het verblijf van onderdanen van Lid-Staten binnen de Gemeenschap ter zake van vestiging en verrichten van diensten.

De verordening nr 38/64/E.E.G. van de Raad van 25 maart 1964 (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 17 april 1964) betreft het vrije verkeer van werknemers binnen de Gemeenschap, terwijl de richtlijn van de Raad betrekking heeft op de afschaffing van de beperkingen op de verplaatsing en het verblijf van de werknemers van de Lid-Staten en van hun familie binnen de Gemeenschap.

Drie besluiten van de Raad van 8 mei 1964 (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 21 mei 1964) betreffen respectievelijk de samenwerking tussen de bevoegde dienstvakken van de Lid-Staten op het gebied van de begrotingspolitiek, tussen de centrale banken en tussen de Lid-Staten op het gebied van de internationale monetaire betrekkingen.

Het «Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 22 mei 1964 publiceert het eerste gemeenschappelijk programma ter begunstiging van de uitwisseling van jeugdige werknemers binnen de Gemeenschap.

Dit van 11 juni 1964 publiceert het besluit van de Raad van 5 november 1963 houdende sluiting van een Associatie-overeenkomst tussen de Europese Economische Gemeenschap en de met deze Gemeenschap geassocieerde Afrikaanse Staten en Madagaskar, alsmede de tekst van deze overeenkomst en het besluit van de Raad van 25 februari 1964 betreffende de associatie.

Het « Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 13 juni 1964 publiceert het besluit van de Raad van 8 mei 1964 houdende sluiting van een handelsakkoord tussen de E.E.G. en de Staat Israël, alsmede de tekst van dit akkoord en het hieraan gehechte protokol. Het akkoord treedt in werking op 1 juli 1964; het is geldig voor de duur van drie jaar en kan jaarlijks worden verlengd.

Twee besluiten van de Raad van 12 december 1964 (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 31 december 1964) hebben betrekking op het aanbrengen van bepaalde wijzigingen in het gemeenschappelijk douanetarief.

De richtlijn van de Raad van 14 december 1964 (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 8 januari 1965) stelt de wijze vast waarop het vrij verrichten van diensten in de werkzaamheden van land- en tuinbouw wordt verwezenlijkt.

Het « Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 29 december 1964 publiceert het besluit van de Raad van 23 december 1963 houdende sluiting van een Overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de E.E.G. en Turkije, alsmede de tekst van de Overeenkomst.

Beschikkingen met betrekking tot België.

Door diverse beschikkingen van de Commissie worden aan België en het Groothertogdom Luxemburg tariefcontingenten, die behoudens andersluidende vermelding geldig zijn tot 31 december 1964, toegekend voor volgende produkten : krabben en garnalen (250 t tot 31 maart 1964), ruw magnesium (420 t), zout bestemd om chemisch te worden verwerkt (160 000 t), ferrolegeringen (18 250 t), ruw aluminium (13 500 t), natuurkurk en afval (1 000 t), blokjes, bladen, vellen en strippen van natuurkurk (22 t) en aluminiumafval (500 t).

De beschikkingen van de Commissie van 9 januari en van 6 maart 1964 (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 17 januari en van 13 maart 1964) machtigen België en Luxemburg tot het heffen van een compenserend bedrag op de invoer van bepaalde soorten veevoeders die meer dan 5 % melk in de vorm van poeder of in andere vorm bevatten. De prijs van deze melk werd voor de B.L.E.U. achtereenvolgens vastgesteld op 1 356,80 F en 1 367,40 F per 100 kg.

De geldigheidsduur van de aan België verleende machtiging om de uitvoer van varkens en varkensvlees naar de Lid-Staten te beperken werd tot 15 februari 1964 en vervolgens tot 29 februari 1964 verlengd door de beschikkingen van de Raad van 25 januari en van 6 februari 1964 (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 29 januari en van 14 februari 1964).

De beschikking van de Commissie van 11 februari 1964, verlengd door die van 2 juli 1964 (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 5 maart en van 30 juli 1964) machtigt België tot het instellen van een tariefcontingent, met vrijdom van recht, voor de invoer van 5 000 t ruw lood, waarvan 2 000 t voor werklood, tot 30 juni en vervolgens tot 31 december 1964.

De beschikking van de Raad van 4 maart 1964 (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 18 maart 1964) machtigt België voor het melkprijsjaar 1964-1965 voor verse binnenlandse boter van eerste kwaliteit interventieprijzen vast te stellen die seizoensgewijs worden gestaffeld.

Door de beschikking van de Commissie van 29 juli 1964 (« Pu-

blikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 26 augustus 1964) worden de tariefcontingenten met vrijdom van recht, tot instelling waarvan de B.L.E.U. voor 1964 gemachtigd is voor de invoer uit derde landen, van 3 000 t op 5 600 t gebracht voor ferrochroom en van 250 t op 430 t voor ferromolybdeen.

Drie beschikkingen van de Commissie van 30 september 1964 (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 20 oktober 1964) houden de toekenning in van een bijdrage uit het Europees Sociaal Fonds ten gunste van België voor maatregelen op het gebied van de herscholing waarvan de uitgaven gedragen werden door de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (R.V.A.), het N.W.O.I. en het N.W.O.S.

De beschikking van de Raad van 21 oktober 1964 (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 28 oktober 1964) machtigt België en Luxemburg de drempelprijs van sommige zuivelprodukten tijdelijk te verhogen.

Bij beschikking van de Commissie van 28 oktober 1964 (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 28 november 1964) diende België voor 31 oktober 1965 passende maatregelen te nemen tot opheffing van de steun welke in onverschillig welke vorm in toepassing van de wet van 17 juli 1959 wordt verleend aan Ford Tractor (Belgium).

Drie beschikkingen van de Commissie van 12 november 1964 (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 14 december 1964) kennen tot 31 december 1965 aan België en het Groothertogdom Luxemburg tariefcontingenten toe voor invoer van 160 000 t zout bestemd om chemisch te worden verwerkt, 18 400 t bepaalde ferrolegeringen, en 25 t blokken, platen, vellen en strippen van natuurkurk tegen een recht van 1,8 %.

Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal [Zie Nijverheid (Steenkolennijverheid)]

Financiën

RIJKSBELASTINGEN

Belasting op het inkomen

Het koninklijk besluit van 15 januari 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 28 januari 1964) betreft de verrekening van de voorheffingen.

Het koninklijk besluit van 16 januari 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 24 januari 1964) voert een nieuwe belastingschaal in voor de personenbelasting verschuldigd door de belastingplichtigen wier belastbaar inkomen 160 000 F niet te boven gaat. Dit besluit werd genomen in uitvoering van de wet van 24 december 1963 (« Belgisch Staatsblad » van 1 januari 1964) die de aanpassing beoogt van de

personenbelasting aan de nieuwe omstandigheden die het gevolg waren van de stijging van het indexcijfer der kleinhandelsprijzen.

Bij koninklijk besluit van 16 januari 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 7 februari 1964; erratum « Belgisch Staatsblad » van 19 februari 1964) wordt een fictieve onroerende voorheffing toegekend voor wat de inkomsten betreft uit grondeigendommen die van de onroerende voorheffing zijn vrijgesteld krachtens diverse wetten.

De koninklijke besluiten van 31 januari 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 18 februari 1964) en van 31 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 10 november 1964) wijzigen het koninklijk besluit van 2 december 1962 betreffende de roerende voorheffing.

Het koninklijk besluit van 26 februari 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 10 april 1964) coördineert de wetsbepalingen betreffende de inkomstenbelastingen; de gecoördineerde tekst draagt de benaming « Wetboek van de inkomstenbelastingen ».

Het koninklijk besluit van 28 april 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 20 mei 1964) wijzigt het koninklijk besluit van 19 april 1963 betreffende de bepaling van het belastbaar inkomen van vennootschappen op aandelen en van niet-verblijfhouders die geen natuurlijke personen zijn.

Het koninklijk besluit van 21 mei 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 30 mei 1964) betreft de terugbetaling van de verhoging van vennootschapsbelasting op de gereserveerde winsten.

De wet van 1 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 14 juli 1964) wijzigt het Wetboek van de inkomstenbelastingen wat betreft de omvorming van de vennootschappen.

Bij koninklijk besluit van 5 oktober 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 14 oktober 1964) zijn de rijksinwoners, zomede de niet-rijksinwoners die aan de belasting der niet-verblijfhouders onderworpen zijn op het geheel der in België behaalde of verkregen inkomsten of op de bezoldigingen, die zij in België hebben verkregen, ontslagen van de jaarlijkse hernieuwing van de aangifte van hun belastbare inkomsten zolang deze inkomsten lager zijn dan 50 000 F.

De wet van 24 december 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 12 januari 1965) wijzigt het Wetboek op de inkomstenbelastingen met het oog op de uitschakeling van de progessiviteit van de personenbelasting die overeenkomt met de aangroei der inkomens ingevolge de stijging van het indexcijfer van de kleinhandelsprijzen.

Belasting op de juridische omloop van goederen

Met het Zegel gelijkgestelde taksen.

De koninklijke besluiten van 13 maart 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 27 maart 1964) en van 9 oktober 1964 (« Belgisch Staats-

blad » van 10 oktober 1964) wijzigen het Algemeen Reglement op de met het Zegel gelijkgestelde taksen.

De koninklijke besluiten van 6 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 17 juli 1964) en van 19 oktober 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 24 oktober 1964) wijzigen het Wetboek en het Algemeen Reglement op de met het Zegel gelijkgestelde taksen.

De wet van 1 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 17 juli 1964) wijzigt artikel 60[2] van het Wetboek der zegelrechten betreffende buitenlandse effecten en certificaten in België uitgegeven ter vertegenwoordiging van buitenlandse effecten.

Het koninklijk besluit van 11 maart 1953 houdende verhoging van de overdrachttaks bij de invoer werd gewijzigd door de koninklijke besluiten van 15 juli, 20 en 24 oktober en 29 december 1964 respectievelijk bekendgemaakt in het « Belgisch Staatsblad » van 23 juli, 24 en 30 oktober en 31 december 1964 (errata 5 januari 1965).

Het Wetboek op de met het Zegel gelijkgestelde taksen werd gewijzigd door de koninklijke besluiten van 12 november 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 20 november 1964) en van 3 december 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 10 december 1964).

Het ministerieel besluit van 23 december 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 31 december 1964) houdt een aanvullende verordening in op de met het Zegel gelijkgestelde taksen.

Accijnsrechten

Bij de ministeriële besluiten van 16 maart 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 24 maart 1964) en van 21 september 1964, gewijzigd door dit van 21 december 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 26 september en van 30 december 1964) wordt aan personen, die bepaalde beroepen uitoefenen, uitstel verleend voor de betaling van de accijnsrechten.

Het accijnsregime van tabak werd achtereenvolgens gewijzigd door de koninklijke besluiten van 27 mei 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 28 mei 1964) en van 23 december 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1964).

Het accijnsregime van de minerale olie werd gewijzigd door het koninklijk besluit van 27 oktober 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 30 oktober 1964).

In- en uitvoerrechten *(Zie Buitenlandse handel).*

Bijzondere taksen

De wet van 24 december 1963 (« Belgisch Staatsblad » van 21 januari 1964) stelt een belasting in op de automatische ontspanningstoestellen; het ministerieel besluit van 27 januari 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 8 februari 1964) werd getroffen in uitvoering van deze wet.

LENINGEN

Lijst van de leningen bij openbare inschrijving geëmitteerd in 1964 door de openbare machten en de publiekrechtelijke instellingen : zie tabel op blz. 231 en 232.

OVERHEIDSREKENINGEN

Het koninklijk besluit van 1 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 29 augustus 1964) stelt de regels vast van de aanrekening van de budgettaire ontvangsten en uitgaven van de diensten van algemeen bestuur van de Staat.

Bij koninklijk besluit van 14 oktober 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 17 oktober 1964) wordt de wet van 4 maart 1963 betreffende het sluiten van overeenkomsten voor rekening van de Staat in werking gesteld en uitgevoerd.

Het ministerieel besluit van 14 oktober 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 17 oktober 1964) betreft de administratieve en technische kontraktuele bepalingen die het algemeen lastenkohier van de overeenkomsten van de Staat uitmaken.

Het koninklijk besluit van 22 december 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 31 december 1964) handelt over de overdrachten van bevoegdheid inzake het sluiten en het uitvoeren van overeenkomsten voor rekening van de Staat.

Geld en Krediet

GELDMARKT

De Nationale Bank van België heeft met ingang van 3 juli 1964 een nieuw discontotarief toegepast (« Belgisch Staatsblad » van 7 juli 1964). De discontovoet van geaccepteerd in een bank gedomicilieerd papier en van warrants werd van 4,25 % verhoogd tot 4,75 %. De discontovoet voor de geviseerde accepten werd eveneens met 0,50 % verhoogd.

Op 18 december 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 19 december 1964) heeft de Nationale Bank van België de rentevoeten van haar voorschotten op kortlopende overheidsfondsen gewijzigd.

De Overeenkomst van 1 december 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 8 december 1964) voorziet dat artikel 2 van de Overeenkomst van 1 februari 1963 opgeheven wordt en dat artikel 3 van de Overeenkomst van 14 september 1948 weder in zijn aanvankelijke tekst wordt gesteld, met uitzondering van de tweede alinea ervan, die opgeheven blijft.

Het ministerieel besluit van 2 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 11 juli 1964) houdt de goedkeuring in van het besluit van de Bankcommissie dd. 1 juli 1964 waarbij de monetaire reservecoëfficiënt vastgesteld wordt op 1 % van het totaal der monetaire en quasi-monetaire verbintenissen.

Het ministerieel besluit van 12 november 1964 (« Belgische Staatsblad » van 18 november 1964) houdt de goedkeuring in van het besluit van de Bankcommissie dd. 10 november 1964 ter handhaving van de monetaire reservecoëfficiënt vastgesteld bij besluit van 1 juli 1964.

KAPITAALMARKT

De Raad van het Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel heeft per 1 oktober 1964 de reglementen van dit Instituut gewijzigd (« Belgisch Staatsblad » van 1 oktober 1964). De wijzigingen hebben betrekking op de reglementen A, C, F, H, I, J, K, L, alsmede op de lijsten A, B en C gevoegd bij de reglementen.

De wet van 6 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 14 juli 1964) wijzigt het koninklijk besluit nr 175 van 13 juni 1935, houdende instelling van een Herwaardering- en Waarborginstituut doordat machtiging wordt verleend tot opvoering van het kapitaal.

Het koninklijk besluit van 31 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 19 augustus 1964) keurt de wijzigingen goed aan de artikelen 7 en 9 der statuten van het Herwaardering- en Waarborginstituut.

Bij koninklijk besluit van 3 maart 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 13 maart 1964) worden de wijzigingen aan de statuten van de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid goedgekeurd.

Het koninklijk besluit van 10 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 25 juli 1964) bepaalt dat het nominaal bedrag, dat de Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid aan kasbons en obligaties uitgeven mag, 60 miljard frank niet mag overschrijden.

De wet van 27 maart 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 14 april 1964) wijzigt het statuut van de Nationale Kas voor Beroepskrediet. De Staat waarborgt het goed verloop van de orderbriefjes, die aan bepaalde voorwaarden beantwoorden, ten belope van 1 miljard frank. De Koning mag dit bedrag verhogen met achtereenvolgende schijven van 200 miljoen frank, zonder 2 miljard frank te boven te gaan.

Het koninklijk besluit van 4 juni 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 17 juni 1964) verruimt de mogelijkheden inzake de beroeps- en ambachtskredietverlening aan de middenstand.

De wet van 15 mei 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 27 mei 1964) wijzigt de wet van 15 februari 1961 houdende oprichting van een Landbouwinvesteringsfonds. Het globaal bedrag ten belope waarvan de waarborg van het Fonds mag worden verleend is vastgesteld op 1 500 miljoen frank.

Handelswetgeving

Het koninklijk besluit van 20 februari 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 26 februari 1964) wijzigt dit van 23 december 1957, houdende bepaalde uitvoeringsmaatregelen van de wet van 9 juli 1957

tot regeling van de verkoop op afbetaling en van zijn financiering. Het minimumvoorschot wordt op 30 % van de kontante koopprijs gebracht voor nieuwe of tweedehandse wagens voor het vervoer van personen en op 20 % voor al de andere groepen van voorwerpen of diensten. Het besluit stelt bovendien de termijn vast binnen dewelke de volledige prijs dient te worden betaald.

Het koninklijk besluit van 17 april 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 21 april 1964) reglementeert de ristorno's toegestaan op de prijs van farmaceutische specialiteiten.

De wet van 1 juni 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 19 juni 1964) wijzigt de wet van 24 mei 1854 op de uitvindingsoctrooien.

De wet van 10 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 25 juli 1964) voert een nieuwe Nederlandse tekst in van de gecoördineerde wetten op de wisselbrieven en orderbriefjes.

Het koninklijk besluit van 17 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 7 augustus 1964 bepaalt dat de wet van 19 februari 1963 houdende het statuut van hotelinrichtingen in werking treedt op 1 september 1964.

Het koninklijk besluit van 20 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 8 augustus 1964) coördineert de wetten betreffende het handelsregister (wetten van 3 juli 1956 en 16 augustus 1963); het « Belgisch Staatsblad » van 10 september 1964 publiceert de aantekeningen ter verantwoording van het Coördinatiebureau van de Raad van State.

Het koninklijk besluit van 18 augustus 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 25 augustus 1964) betreft de inwerkingstelling en de uitvoering van de wet van 3 juli 1956 op het handelsregister, terwijl het koninklijk besluit van 31 augustus 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 5 september 1964) de lijst vast stelt van de in het handelsregister te vermelden handelsbedrijvigheden en het koninklijk besluit van 25 september 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 14 oktober 1964) betrekking heeft op het centraal handelsregister. Het koninklijk besluit van 23 december 1964 (Belgisch Staatsblad » van 14 januari 1965), tenslotte, betreft de bekendmaking van het handelsregister.

Het koninklijk besluit van 7 september 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 15 oktober 1964) trekt het koninklijk besluit van 30 mei 1963 in en bepaalt dat al wie houder is van een, sedert één jaar, geopende postcheckrekening of gemachtigd is over het tegoed daarvan te beschikken, op zijn naam postchecks kan uitgeven die op zicht betaalbaar zijn in één bepaald postkantoor met rang van ontvangerij, van bijkantoor of van onderontvangerij.

Het ministerieel rondschrijven van 2 oktober 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 25 november 1964) betreffende de handelsbedrijvigheden die aan voorafgaand verlof zijn onderworpen geeft de alfabetische lijst van deze bedrijvigheden weer en bevat voor elk hiervan de tekst welke de formaliteiten oplegt.

Internationale economische samenwerking

De wet van 1 februari 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 25 maart 1964) houdt de goedkeuring in van de Internationale Tarwe-Overeenkomst en van de bijlagen, opgemaakt op 19 april 1962, te Washington.

Het koninklijk besluit van 18 juli 1962, tot instelling van een Coördinatiecommissie welke belast is met de studie der vraagstukken in verband met de bekrachtiging van de O.E.S.O.- en Euratomverdragen inzake burgerlijke aansprakelijkheid op het gebied van de kernenergie, wordt gewijzigd en aangevuld door het koninklijk besluit van 20 maart 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 16 april 1964).

De wet van 25 juni 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 31 juli 1964) houdt de goedkeuring in van de Internationale Koffie-Overeenkomst en van de bijlagen, ondertekend op 28 september 1962, te New York en voorlopig in werking getreden voor België krachtens een verklaring gedaan op 8 april 1963. Het koninklijk besluit van 17 december 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 22 december 1964) regelt de in-, uit- en doorvoer van koffie.

De wet van 30 juni 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 25 september 1964) houdt de goedkeuring in van het lidmaatschap van België in de Internationale Ontwikkelings Associatie (Washington, 26 januari 1960).

Investeringen (Zie Economische expansie)

Landbouw

REGLEMENTERING

Het ministerieel besluit van 9 september 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 3 oktober 1964) vermeldt de rassenlijst van de land-, tuin- en bosbouwsoorten welke aan de keuring van de Nationale Dienst voor de Afzet van Land- en Tuinbouwprodukten kunnen onderworpen worden.

Het koninklijk besluit van 8 september 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 3 oktober 1964) bepaalt de voorwaarden waaraan broedeieren van alle pluimveesoorten moeten voldoen om tot de uitvoer en de invoer toegelaten te worden.

Het koninklijk besluit van 9 oktober 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 28 oktober 1964) bepaalt de voorwaarden waaraan schorseneren en haverwortels moeten voldoen om tot de uitvoer toegelaten te worden.

Het ministerieel besluit van 14 oktober 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 29 oktober 1964) wijzigt het ministerieel besluit van 6 december 1952 betreffende de in-, uit- en doorvoer van huisdieren.

Het ministerieel besluit van 27 oktober 1964 (« Belgisch Staats-

blad » van 30 oktober 1964) bepaalt de vergoedingen aan de Nationale Dienst voor de Afzet van Land- en Tuinbouwprodukten verschuldigd voor keuring van zaaizaad en pootgoed voor land- en tuinbouw.

Een arrest van de Raad van State van 20 maart 1964 vernietigt het ministerieel besluit van 6 februari 1963 houdende vaststelling van de minimumoppervlakte van de boomkwekerijen die aan de keuring van de Nationale Dienst voor de Afzet van Land- en Tuinbouwprodukten onderworpen worden.

Het ministerieel besluit van 30 juni 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 29 juli 1964) bepaalt de maatregelen tot bestrijding van de rundertuberculose.

Het ministerieel besluit van 4 mei 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 6 mei 1964) verbiedt de invoer en de doorvoer van varkens, van varkenvlees en alle stoffen oorspronkelijk van varkens en herkomstig uit de Republiek Frankrijk om elk gevaar voor inbrenging van de varkenspest in het land te voorkomen. Dit besluit werd opgeheven en vervangen door het ministerieel besluit van 8 juni 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 10 juni 1964) dat zelf werd opgeheven door het ministerieel besluit van 1 oktober 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 10 oktober 1964).

TOELAGEN EN PREMIËN

Het ministerieel besluit van 23 april 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 30 april 1964) stelt het bedrag en de voorwaarden tot toekenning van een toelage aan de vlasteelt vast, hierbij overwegend dat het noodzakelijk is deze teelt aan te moedigen.

Het ministerieel besluit van 16 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 29 juli 1964) stelt de tussenkomst vast van het Landbouwfonds inzake tarwe gebruikt voor de vervaardiging van beschuiten, koekjes, deegwaren, diëetwaren en bier.

Het ministerieel besluit van 3 januari 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 15 januari 1964) stelt het bedrag vast der premiën toegekend aan de instellingen die uit Belgische melk zekere melkderivaten voortbrengen. Het werd gewijzigd door drie besluiten van 29 januari 1963 en door de besluiten van 5 maart, 31 maart, 14 april, 5 mei, 4 juni, 2 juli, 4 augustus, 7 augustus, 31 augustus, 7 september, 7 oktober en 18 november 1964, respectievelijk bekendgemaakt in het « Belgisch Staatsblad » van 4 februari, 5 februari, 6 februari, 12 maart, 16 april, 22 april, 14 mei, 20 juni, 10 juli, 16 juli, 19 augustus, 1 september, 22 september, 24 oktober, 5 december en 30 december 1964.

Het koninklijk besluit van 24 april 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 7 mei 1964) machtigt de Minister van Landbouw, binnen de perken van de begrotingskredieten waarover hij beschikt, de distributie van melk in de onderwijsinrichtingen en in de verplegingsinrichtin-

gen, zoals sanatoria, preventoria, ziekenhuizen en klinieken, geldelijk te steunen ten einde het melkverbruik aan te moedigen.

Bij koninklijk besluit van 28 januari 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 15 februari 1964) wordt voor de periode van 1 januari 1964 tot en met 31 december 1964 aan de erkende nijverheidsmaalderijen een stockagevergoeding van 2 F per 100 kg en per maand toegekend aan de erkende nijverheidsmaalderijen voor de hoeveelheden tarwe welke overeenstemmen met de individuele aandelen in de tranche van 60 000 tot 150 000 t.

Het koninklijk besluit van 21 oktober 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 4 november 1964) wijzigt het koninklijk besluit van 29 maart 1963, betreffende de verbetering van het rundveeras, en houdt het Algemeen Reglement in op de toelagen aan de rundveeteeltmaatschappijen.

Het koninklijk besluit van 2 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 6 augustus 1964) wijzigt het koninklijk besluit van 19 augustus 1960 betreffende de verbetering van het paardenras. Het stelt de bewaarpremies vast, alsmede de prijzen die worden toegekend met het oog op de verbetering van het ras.

Het koninklijk besluit van 22 september 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 26 september 1964) bepaalt dat de Minister van Landbouw, ten einde het fokken van het landbouwrijpaard aan te moedigen, ieder jaar premiën en prijzen mag toekennen aan de eigenaars van de paarden die, ter gelegenheid van, inzonderheid met dit doel ingerichte, provinciale en gewestelijke prijskampen, in nuttige orde werden gerangschikt.

Nijverheid

DIVERSE INDUSTRIEËN

Het koninklijk besluit van 28 januari 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 15 februari 1964) regelt voor het jaar 1964 de toekenning van de stockagevergoedingen op tarwe. Een vergoeding van 2 F per 100 kg en per maand wordt toegekend aan de erkende nijverheidsmaalderijen die voortdurend hun aandeel in de gezamenlijke voorraad van 100 000 t in hun bezit hebben gehad of ten minste 90 % van dit aandeel in hun bezit hebben gehad bij het einde van elke week indien, tijdens een of twee achtereenvolgende stockageperioden, het tekort niet gedurende meer dan twee achtereenvolgende weken blijft voortbestaan.

Het ministerieel besluit van 23 april 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 30 april 1964) heeft betrekking op de toekenning van een toelage van 2 000 F per hectare vlas.

Twee ministeriële besluiten van 16 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 29 juli 1964) betreffen de tussenkomst van het Landbouwfonds, het ene, inzake tarwe gebruikt voor het vervaardigen van beschuiten, koekjes, deegwaren, diëetwaren en bier en, het andere, inzake tarwe, haver en gerst bestemd voor bepaalde doeleinden.

STEENKOLENNIJVERHEID

BELGISCHE MAATREGELEN

Het koninklijk besluit van 8 februari 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 3 maart 1964) stelt, voor het burgerlijk jaar 1964, het bedrag vast van de heffing ten gunste van het Directorium voor de Kolennijverheid. Dit bedrag is voor de in België geproduceerde kolen vastgesteld op 1,15 F per netto-ton antracietkolen en op 0,80 F per netto-ton andere kolen; het beloopt voor de in België ingevoerde kolen 1,15 F per ton antracietkolen, agglomeraatkolen en cokes en 0,80 F per ton andere kolen.

Twee koninklijke besluiten van 27 april 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 4 augustus 1964) kennen aanvullende premiën toe aan de Belgische arbeiders die zich laten aanwerven voor ondergrondse mijnarbeid.

MAATREGELEN VAN DE E.G.K.S.

De beschikking nr 13-64 van 3 juni 1964 van de Hoge Autoriteit (« Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 12 juni 1964) stelt het heffingspercentage voor het dienstjaar 1964-1965 vast. Het bedraagt 0,20 % van de waarden welke als basis voor de vaststelling van de heffing dienen. Het nettobedrag van de heffing per ton is vermeld in bijlage bij deze beschikking.

Het « Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen » van 30 april 1964 publiceert het overeenkomstprotokol betreffende de energievraagstukken, tot stand gekomen tussen de Regeringen van de Lid-Staten der Europese Gemeenschappen ter gelegenheid van de 94e zitting van de Bijzondere Raad van Ministers der Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, gehouden op 21 april 1964 te Luxemburg.

Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling

In 1964 heeft Japan, voor het eerst als volwaardig lid, deelgenomen aan de vergadering van de Raad van de O.E.S.O. die in mei te Parijs gehouden werd.

Het Centrum voor Ontwikkeling van de O.E.S.O. heeft in Kameroen en in Ivoorkust zijn eerste reizende seminaries georganiseerd ter intentie van de verantwoordelijken inzake de ontwikkelingspolitiek in deze landen.

De experimentele internationale kernreactor « Dragon », waarvan de zes lidstaten van Euratom en de zeven landen van de E.F.T.A., met uitzondering van Portugal, aan de bouw hebben deelgenomen, werd in oktober 1964 ingehuldigd; de exploitatie van zijn vermogen zal in 1965 aanvangen.

De Raad van Ministers van de O.E.S.O. heeft, tijdens zijn vergadering te Parijs in december 1964, de economische toestand van de Lid-Staten onderzocht, alsmede hun economische betrekkingen met

de derde landen. Hij heeft de Organisatie opdracht gegeven de analyse voort te zetten van de problemen die werden opgeworpen door de Conferentie van de Verenigde Naties over de handel en de ontwikkeling; hij heeft de wens uitgedrukt dat de Lid-Staten hun hulpverlening zouden intensifiëren en de voorwaarden hiertoe zouden verbeteren.

De Raad heeft besloten dat de Europese Monetaire Overeenkomst (E.M.O.) na 31 december 1964 zou worden verlengd.

Prijzen

De ministeriële besluiten van 1 april en 10 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 9 april en 5 augustus 1964) werden genomen in aanvulling van het ministerieel besluit van 8 oktober 1959 houdende verplichting tot aangifte der prijsverhogingen. Hierdoor wordt de lijst aangevuld van de produkten, stoffen, waren, goederen of diensten die vermeld zijn in artikel 1 van voornoemd besluit van 1959.

Bij ministerieel besluit van 15 januari 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 18 januari 1964) worden de prijzen van de elektrische huishoudtoestellen gereglementeerd.

Het ministerieel besluit van 26 oktober 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 30 oktober 1964) stelt de maximumprijzen der bakstenen vast. Afwijkingen van de vastgestelde prijzen kunnen door de Minister van Economische Zaken en Energie worden verleend.

Het ministerieel besluit van 26 maart 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 28 maart 1964) wijzigt het ministerieel besluit van 27 september 1962 houdende vaststelling van de maximumverkoopprijs van consumptiemelk aan de verbruiker.

Het ministerieel besluit van 25 maart 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 1 april 1964) wijzigt de verschillende basistarieven van kracht op de autobusdiensten. Elke verhoging moet voortaan goedgekeurd worden door de Ministers van Verkeerswezen en van Economische Zaken en Energie.

Het ministerieel besluit van 20 augustus 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 28 augustus 1964) stelt de maximumprijzen vast voor het vervoer met taxis.

De ministeriële besluiten van 10 februari, 16 maart, 27 maart, 9 april, 29 mei, 5 augustus en 9 november 1964, respectievelijk bekendgemaakt in het « Belgisch Staatsblad » van 12 februari, 20 maart, 2 april, 14 april, 4 juni, 8 augustus en 11 november 1964, heffen de vroegere besluiten op en stellen de kleinhandelsverkoopprijs van het rundvlees vast.

De ministeriële besluiten van 4 februari, 10 februari (2 besluiten), 17 februari, 3 maart, 16 maart, 27 maart, 29 mei, 1 juli, 5 augustus en 9 november 1964, respectievelijk bekendgemaakt in het « Belgisch Staatsblad » van 5 februari, 11 februari, 12 februari, 19 februari,

6 maart, 20 maart, 2 april, 4 juni, 3 juli, 8 augustus en 11 november 1964, heffen de vroegere besluiten op en stellen de kleinhandelsverkoopprijs van het varkensvlees vast.

Het ministerieel besluit van 29 mei 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 4 juni 1964) heft de ministeriële besluiten van 25 februari en van 3 maart 1964 op (« Belgisch Staatsblad » van 27 februari en van 6 maart 1964) en stelt de kleinhandelsverkoopprijs van het kalfvlees vast.

Reglementering van de produktie en de distributie

Het koninklijk besluit van 3 december 1963 (« Belgisch Staatsblad » van 5 februari 1964), gewijzigd door dit van 23 november 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 17 december 1964; erratum 6 januari 1965) reglementeert de handel in zaaigraan en in zaaipeulvruchten van landbouwrassen.

Het koninklijk besluit van 18 februari 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 28 februari 1964) verplicht de apothekers, die zich elk door drie helpers mogen laten bijstaan, zelf de geneeskundige voorschriften uit te voeren, de farmaceutische samenstellingen en andere geneesmiddelen te bereiden en ter hand te stellen.

Het koninklijk besluit van 13 april 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 30 april 1964) wijzigt dit van 22 september 1953 houdende vaststelling van de bijzondere eisen betreffende de normalisatie van de bouw der voertuigen gebezigd voor openbare autobusdiensten met ten minste 9 plaatsen zonder de zitplaats van de bestuurder en samengesteld uit een chassis en een onafhankelijke carrosserie.

Het koninklijk besluit van 20 mei 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 23 mei 1964) betreft de bereiding, het gewicht van en de handel in brood en andere met meel bereide produkten van brood- en banketbakkerijen.

De koninklijke besluiten van 5 juni en van 26 augustus 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 18 juni en van 2 oktober 1964) wijzigen het koninklijk besluit van 6 juni 1960 betreffende de fabricage, de bereiding en distributie in het groot en de terhandstelling van geneesmiddelen.

Bij de wet van 25 maart 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 17 april 1964) op de geneesmiddelen kan de Koning regelen stellen en toezicht uitoefenen op de invoer, de uitvoer, de fabricage, de bereiding, het vervoer, de distributie, het onder zich houden, het bewaren, het te koop aanbieden, het verkopen, het afstaan onder een bezwarende titel of om niet, het verpakken, en het afleveren van geneesmiddelen, alsmede op de reclame voor geneesmiddelen; het ministerieel besuit van 10 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 19 augustus 1964) betreft de controle en de distributiewijze van bepaalde geneesmiddelen.

De wet van 20 juni 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 10 juli 1964) kent aan de Koning dezelfde bevoegdheden toe wat betreft de waren en stoffen bestemd voor de menselijke voeding; het ministerieel besluit van 28 oktober 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 30 oktober 1964), gewijzigd door dit van 3 december 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 5 december 1964) stelt de lijst vast van de in de handel van voedingswaren en stoffen toegelaten toevoegsels.

Het koninklijk besluit van 25 september 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 21 oktober 1964) willigt een verzoekschrift betreffende de brouwerijverplichtingen in, ingediend bij toepassing van het koninklijk besluit nr 62 van 13 januari 1935 waarbij toelating wordt verleend tot het instellen van een economische reglementering van de voortbrenging en de verdeling.

Het ministerieel besluit van 14 december 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 16 december 1964) heft het ministerieel besluit van 25 augustus 1964 op (« Belgisch Staatsblad » van 4 september 1964). Het houdt bovendien de wijziging en aanvulling in van het ministerieel besluit van 30 april 1948 tot verzekering van de eerlijkheid in de handelsverrichtingen; het besluit verbiedt de verkoop van bier in gesloten recipiënten waarvan de inhoud, tot aan de boord gevuld, minder dan 25 centiliter bedraagt, de recipiënten moeten minstens 23 centiliter bier bevatten. Een afwijking die uiterlijk op 31 juli 1967 vervalt kan bekomen worden door de belanghebbenden die zich verbinden vanaf deze datum aan deze voorschriften te voldoen.

Sociale voorzorg

LOON- EN WEDDETREKKENDEN

Het koninklijk besluit van 31 december 1963 (« Belgisch Staatsblad » van 14 januari 1964) geeft de bepaling van de benaming seizoenarbeiders en arbeiders bij tussenpozen.

Het koninklijk besluit van 18 januari 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 28 januari 1964) stelt de lijst vast van de beroepsziekten die aanleiding geven tot schadeloosstelling overeenkomstig de bepalingen van de wet van 24 december 1963; deze lijst omvat sommige intoxicaties, aandoeningen en huidaandoeningen, het miltvuur en de longsilicosis.

Bij koninklijk besluit van 10 maart 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 20 maart 1964) wordt de kinderbijslag voor werknemers verhoogd.

Het koninklijk besluit van 13 maart 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 20 maart 1964) regelt de cumulatie, in hoofde van twee echtgenoten, van een rustpensioen als arbeider of van een rustpensioen als bediende; de echtgenoten kunnen, in vervanging van het pensioen van de echtgenoot berekend op basis van het gezinsbedrag, aanspraak maken op twee pensioenen berekend op het bedrag van een alleenstaande.

De wet van 28 maart 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 3 april 1964) houdt de integratie in van de vakantiebijslag in het stelsel van de jaarlijkse vakantie der werknemers; het koninklijk besluit van 7 april 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 10 april 1964) werd genomen in uitvoering van artikel 4 van voornoemde wet.

De wet van 6 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 14 juli 1964) wijzigt de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering.

Het koninklijk besluit van 31 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 14 augustus 1964) wijzigt de besluitwet van 25 februari 1947 tot samenvoeging en wijziging van de wetten betreffende het pensioenstelsel voor de mijnwerkers en de ermede gelijkgestelden.

Het koninklijk besluit van 3 augustus 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 14 augustus 1964) betreft de toepassing van de wetgevingen inzake rust- en overlevingspensioenen voor arbeiders en bedienden.

Bij koninklijk besluit van 2 december 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 12 december 1964) worden de rust- en overlevingspensioenen van de beambten der openbare diensten verhoogd.

Het koninklijk besluit van 10 december 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 7 januari 1965) wijzigt de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders.

ZELFSTANDIGEN

De koninklijke besluiten van 31 december 1963, van 17 juni en 27 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 15 januari, 3 juli en 14 augustus 1964) wijzigen het organiek koninklijk besluit van 22 december 1938 houdende uitbreiding van de kindertoeslagen tot de werkgevers en tot de niet-loontrekkende arbeiders.

De wet van 2 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 10 juli 1964) wijzigt de wet van 31 augustus 1963 betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen.

Het koninklijk besluit van 24 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 20 augustus 1964) wijzigt het koninklijk besluit van 24 september 1963 houdende algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspenioen der zelfstandigen.

Het koninklijk besluit van 30 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 13 augustus 1964) gewijzigd door het koninklijk besluit van 19 oktober 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 22 oktober 1964) bepaalt de voorwaarden waaronder de toepassing van de wet van 9 augustus 1963 tot instelling en organisatie van een regeling voor verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering tot de zelfstandigen wordt verruimd.

Statistieken

Het koninklijk besluit van 11 december 1963 (« Belgisch Staatsblad » van 27 maart 1964) schrijft een jaarlijkse statistiek voor van de groothandel in voedingswaren en dranken.

Het koninklijk besluit van 30 december 1963 (« Belgisch Staatsblad » van 1 januari 1964) schrijft een telling voor van de winterbezaaiingen en van het vee op 1 januari 1964.

Het koninklijk besluit van 8 februari 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 1 april 1964) betreft een halfjaarlijkse statistiek van de verkopen en leningen op afbetaling.

Een onderzoek naar de thans beschikbare hoeveelheid inlandse tarwe wordt ingesteld bij koninklijk besluit van 5 maart 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 10 maart 1964).

Bij koninklijk besluit van 11 april 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 20 mei 1964) wordt een maandelijkse statistiek van de bedrijvigheid en de voorraden in de nijverheid der zeep en de synthetische wasmiddelen voorgeschreven.

Het koninklijk besluit van 22 april 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 29 april 1964) maakt een landbouw- en tuinbouwtelling op 15 mei 1964 verplichtend.

Een jaarlijkse statistiek van de door de nieuwe nijverheidsinrichtingen gedane investeringen wordt voorgeschreven bij koninklijk besluit van 25 juni 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 8 september 1964).

Het koninklijk besluit van 15 september 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 24 oktober 1964) schrijft een jaarlijkse statistiek voor van de produktie van de bakkerijen, bakkerijen-banketbakkerijen en der banketbakkerijen.

Het koninklijk besluit van 11 november 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 16 december 1964; erratum 6 januari 1965) schrijft een jaarlijkse telling voor van de winterbezaaiingen en van het vee op 15 december 1964.

Het koninklijk besluit van 7 december 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 6 januari 1965) schrijft een telling voor van de handelaars in huisbrandkolen en van hun voorraden op 31 december 1964.

In het « Belgisch Staatsblad » van 16 december 1964 wordt de officiële opgave gepubliceerd van 's Rijks bevolkingscijfer op 31 december 1963.

Bij koninklijk besluit van 23 december 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 27 januari 1965) worden zekere ministeriële besluiten in stand gehouden waarbij statistieken van de voortbrenging, de bedrijvigheid en de voorraden voorgeschreven worden.

Vervoer en verkeer

TELEVERBINDINGEN

Het koninklijk besluit van 18 januari 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 8 februari 1964) wijzigt het ministerieel besluit van 11 juni 1952, tot bepaling van de normen der wit-zwart televisieradiouitzendingen.

Het koninklijk beluit van 2 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 21 november 1964) betreft radio- en televisieuitzendingen te verzorgen door verenigingen of stichtingen.

Het ministerieel besluit van 14 juli 1964, gewijzigd door dit van 8 december 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 30 juli en van 19 december 1964) heeft betrekking op de voorwaarden van aansluiting op het openbaar telefoonnet en het gebruik van de telefoon in binnenlands verkeer.

Het koninklijk besluit van 21 november 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 24 december 1964) bepaalt de normen van de omgeroepen monochrome televisieuitzendingen op metergolven en decimetergolven.

LUCHTVERVOER

Het koninklijk besluit van 15 maart 1954 tot regeling van de luchtvaart werd gewijzigd door de koninklijke besluiten van 30 april 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 29 mei 1964) en van 15 mei 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 27 juni 1964).

VERVOER TE LAND

Het koninklijk besluit van 13 april 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 30 april 1964) wijzigt het koninklijk besluit van 22 september 1953 houdende vaststelling van de bijzondere eisen betreffende de normalisatie van de bouw der voertuigen gebezigd voor openbare autobusdiensten met ten minste 9 plaatsen, zonder de zitplaats van de bestuurder, en samengesteld uit een chassis en een onafhankelijke carrosserie.

Het koninklijk besluit van 8 mei 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 5 juni 1964) wijzigt het koninklijk besluit van 22 september 1960 houdende algemeen reglement betreffende het vervoer van zaken met motorvoertuigen tegen vergoeding.

Het koninklijk besluit van 25 mei 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 16 juni 1964) stelt de norm vast waaraan de valhelmen voor bestuurders en passagiers van rijwielen met hulpmotor en motorrijwielen met of zonder zijspan moeten voldoen. Het koninklijk besluit van 8 december 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 12 december 1964) legt de verplichting op een valhelm te dragen met ingang van 1 april 1965.

De koninklijke besluiten van 17 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 31 juli 1964) en van 7 oktober 1964 (« Belgisch Staats-

blad » van 10 oktober 1964) wijzigen het algemeen reglement gevoegd bij het besluit van de Regent van 22 mei 1947, tot vaststelling van de technische eisen waaraan voor personenvervoer gebezigde voertuigen die benevens de zitplaats van de bestuurder ten minste negen plaatsen tellen en de voertuigen gebezigd voor het vervoer van zaken moeten voldoen.

Het koninklijk besluit van 15 oktober 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 20 oktober 1964) wijzigt het besluit van de Regent van 10 juni 1947 houdende algemeen reglement tot vaststelling van de technische eisen waaraan voor personenvervoer gebouwde motorvoertuigen met ten hoogste acht plaatsen, zonder die van de bestuurder, moeten voldoen.

De koninklijke besluiten van 15 oktober 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 20 oktober 1964) en van 28 december 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 30 december 1964) wijzigen het koninklijk besluit van 31 december 1953 houdende regeling nopens de inschrijving van voertuigen met eigen beweegkracht.

VERVOER TE WATER

Het koninklijk besluit van 25 maart 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 15 april 1964) wijzigt het Algemeen Reglement der scheepvaartwegen van het Koninkrijk, wat de vereiste minimumbemanning aan boord van de binnenschepen betreft.

De ministeriële besluiten van 2 april en van 23 september 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 30 april en van 10 oktober 1964) betreffen de vrachten voor elk door bemiddeling van de Dienst voor Regeling van de Binnenvaart gesloten bevrachtingscontracten.

Het koninklijk besluit van 4 mei 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 9 juni 1964) wijzigt het besluit van de Regent van 1 augustus 1948 tot goedkeuring van het reglement betreffende het vervoer van brandbare vloeistoffen op de binnenwateren.

Werkgelegenheid (Zie Economische expansie en Arbeid)

Werkloosheid

[Zie Arbeid (Beroepsopleiding, Arbeidsbetrekkingen)]

Wetenschappelijk Onderzoek

Het koninklijk besluit van 14 april 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 5 mei 1964) wijzigt het bedrag van de jaarlijkse bijdrage te betalen door de ondernemingen die ressorteren onder het Centrum voor het Wetenschappelijk en Technisch Onderzoek der groentenconserven en aanverwante industrieën.

Het koninklijk besluit van 16 juli 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 13 augustus 1964) machtigt de Eerste-Minister te beschikken over een bedrag van 13 miljoen frank door voorafneming op het krediet uitgetrokken op artikel 19-2 van de begroting van de Dien-

sten van de Eerste-Minister voor het Dienstjaar 1964, met het oog op een toelage aan de tweede Belgisch-Nederlandse Zuidpoolexpeditie.

Het ministerieel besluit van 25 maart 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 28 maart 1964) machtigt de Nationale Stichting voor de Financiering van het Wetenschappelijk Onderzoek ertoe, onder bepaalde voorwaarden en volgens bepaalde modaliteiten, een vijfde tranche van 300 miljoen frank uit te geven in het raam van haar volgens de wet van 13 april 1960 in tienjaarlijkse tranches uit te geven lening van 3 miljard frank.

Het koninklijk besluit van 6 oktober 1964 (« Belgisch Staatsblad » van 31 oktober 1964) wijzigt het koninklijk besluit van 15 oktober 1951 houdende organiek reglement van de Rijksstations voor landbouwkundig onderzoek.

LIJST DER STATISTISCHE TABELLEN[1]

BENELUX. Blz.

Ontwikkeling van de buitenlandse handel der B.L.E.U. Waarde 337
Ontwikkeling van de buitenlandse handel van Nederland. Waarde 337
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Indeling naar de graad van bewerking 338
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Belangrijkste fabrikaten ingedeeld per nijverheidssector 339

BEVOLKING.

Geboorten, sterfgevallen, bevolkingsaangroei en totale bevolking 5
Loop van de bevolking in 1964 6
Netto-reproduktiecijfers van de Belgische bevolking 7
Indeling per bedrijfstak van de actieve bevolking 8

BEZOLDIGINGEN.

Indexcijfers van de regelingslonen 257
Loonindexcijfers 258
Evolutie van de bruto-uurlonen 259
Verdiend bruto-uurloon in oktober 1963. Per provincie, taalstreek en geslacht . 259
Totale aan de maatschappelijke zekerheid aangegeven loonsom 260
Overzicht der financieringsverrichtingen van de sociale zekerheid 260

BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE.

Speciale handel (naar gewicht en waarde) 293
Hoeveelheidsindexcijfers en indexcijfers van de gemiddelde waarde bij de invoer en bij de uitvoer 296
Analyse van de handelsbalans volgens de secties en afdelingen van de Type-Classificatie voor de Internationale Handel 297
Uitvoer per nijverheidssector 298-299
Invoer per nijverheidssector 300-301
In- en uitvoersaldi van vlees 29
Boter (netto-invoer uit de B.L.E.U.) 29
In- en uitvoer van landbouwprodukten 30
In- en uitvoer van tuinbouwprodukten 31
In- en uitvoer van vis, schelp- en weekdieren 32
Nettoproduktie, in- en uitvoer van gas 54

(1) Volgens alfabetische rangschikking der hoofdtrefwoorden.

Betekenis der in de tabellen gebruikte tekens :

.. niet beschikbaar ;

— nul of onbeduidend ;

/ gemiddelde.

Blz.

Saldo van de buitenlandse handel van de B.L.E.U. betreffende de voornaamste vormen van energie 63
Buitenlandse handel in ijzer- en staalprodukten 74
Buitenlandse handel in non-ferrometalen. Waarde 75
Buitenlandse handel in non-ferrometalen. Gewicht 76
Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren. Waarde 84-85-88
Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren. Gewicht 86-87-89
Buitenlandse handel van nieuwe auto's en rijwielen met of zonder motor 91
Invoer van de voornaamste voor de chemische nijverheid bestemde grondstoffen . 94
Buitenlandse handel in scheikundige produkten. Waarde 96
Buitenlandse handel in scheikundige produkten. Gewicht 97
Buitenlandse handel in textielstoffen. Waarde 100
Buitenlandse handel in textielstoffen. Gewicht 101
Buitenlandse handel in textielwaren. Waarde 102-103
Buitenlandse handel in textielwaren. Gewicht 104-105
Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten. Waarde . . . 113
Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten. Gewicht . . 114
Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen. Waarde 121
Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen. Gewicht 122
Buitenlandse handel van de papiernijverheid 130
Buitenlandse handel in huiden, leder en lederwaren 131
Buitenlandse handel in hout, kurk en andere stoffen gebruikt in de borstel- en mandenmakerij en dgl., evenals de afgewerkte produkten hiervan 134
Buitenlandse handel in tabak en tabakswaren 135
Invoer en uitvoer van diamant 136
Ontwikkeling van de buitenlandse handel der B.L.E.U. (met Nederland). Waarde 337
Ontwikkeling van de buitenlandse handel van Nederland (met de B.L.E.U.). Waarde 337
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Indeling naar de graad van bewerking 338
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Belangrijkste fabrikaten ingedeeld per nijverheidssector 339
Uitvoer per land van bestemming 302
Voornaamste uitvoerposten naar de Verenigde Staten 303
Invoer per land van herkomst 304
Voornaamste invoerposten uit de Verenigde Staten 305
Invoer, uitvoer en zichtbare handelsbalans per muntzone in 1963 en 1964 . . . 306
Evolutie van de in- en uitvoer met de landen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling 308
Saldo van de handelsbalans per muntzone 309
Balans van de internationale betalingen van de B.L.E.U. in 1963 en 1964 314-315-316

DISTRIBUTIE.

Handelsondernemingen. Werkgevers en werknemers die onder de maatschappelijke zekerheid vallen 157
Eigenlijke handelsondernemingen. Werknemers die onder de maatschappelijke zekerheid vallen 158
Beroepskaarten voor vreemdelingen 159
Leurhandel. Indeling van de leurhandelaars volgens de aard van de handel . 160
Belgische handelsvennootschappen met hoofdbedrijf in België 161

Blz.

Inschrijvingen en schrappingen in het Handelsregister 162
Faillietverklaringen en gerechtelijke akkoorden 162
Verkoop van verbruiksgoederen 163
Indexcijfer van de omzet der groothandelaars in kruidenierswaren 163
Nationale Kas voor Beroepskrediet. Verstrekte kredieten 164
Ontvangsten van het Zegel en van de met het Zegel gelijkgestelde taksen 164

FINANCIËN (Zie Overheidsfinanciën, Geld en krediet, Inkomens uit vennootschappen).

GELD EN KREDIET.

Verloop van de geldhoeveelheid 207
Gezamelijke balansen der geldscheppende instellingen 208-209
Oorzaken van de veranderingen in de geldhoeveelheid 210-211
Goud- en nettodeviezenvoorraad van de Nationale Bank van België 212
Discontokredieten, voorschotten en acceptkredieten aan bedrijven en particulieren en commerciële vorderingen op het buitenland oorspronkelijk door de geldscheppende instellingen toegestaan 213
Algemene staat der banken 214
Kredieten aan bedrijven en particulieren gespijsd door de depositobanken . . 215
Herdiscontering van handelswissels door de depositobanken 216
Daggeldmarkt. Daggemiddelden 217
Beroep door de banken op het H.W. I. door middel van wissels en zijn financiering 218
Kredieten van de Nationale Bank van België aan bedrijven en particulieren . . 219
Kredieten van de Nationale Bank van België aan de Staat 220
Evolutie van de voornaamste rentepercentages op de geldmarkt 220
Voornaamste vormen van het particuliere sparen 223
Nettoberoep op de kapitaalmarkt in België 223
Emissies van de Belgische en Kongolese handels- en nijverheidsvennootschappen. Groepering volgens de lokalisatie van hun hoofdbedrijf 224
Netto-uitgiften van aandelen en obligaties van de Belgische nijverheids- en handelsvennootschappen 225
Uitgiften van de overheidssector in Belgische franken 226
Beurs van Brussel. Omzet. 227
Rendement van vast rentende waarden op de beurs te Brussel 230
Uitgiften en rendement van de leningen uitgegeven door middel van openbare inschrijving door de openbare besturen en de instellingen van openbaar nut 231-232
Verrichtingen van het Rentenfonds 233
Evolutie van het bedrag der hypothecaire inschrijvingen 234
Algemene Spaar- en Lijfrentekas. Algemene staat van de beleggingen 234
Algemene Spaar- en Lijfrentekas. Evolutie van het particuliere sparen 235
Nationale Kas voor Beroepskrediet 236

INKOMENS (Zie Bezoldigingen, Inkomens uit vennootschappen, Geld en krediet).

INKOMENS UIT VENNOOTSCHAPPEN.

Rendement van de Belgische vennootschappen op aandelen. Bedrijfszetel in België, Kongo en het buitenland. 263
Rendement van de Belgische vennootschappen op aandelen volgens de plaats van hun hoofdbedrijf 264-265
Evolutie van de nettowinstsaldi en van de betaalbaar gestelde dividenden. Vennootschappen welke hun voornaamste bedrijfszetel in België hebben . . . 266-267

Evolutie van het rendement, de obligatieschuld en de netto-autofinanciering. Vennootschappen welke hun voornaamste bedrijfszetel in België hebben . . 268-269
Winstmakende Belgische vennootschappen op aandelen. Gemiddelde jaarlijkse winstsaldi en dividenden van 1949 tot 1964 der getelde vennootschappen met bedrijfszetel in België 270

LANDBOUW.

Bebouwde oppervlakte. Tellingen van 15 mei 1960, 1961, 1962, 1963 en 1964 . . 25
Graangewassen. Bebouwde oppervlakte 25
Nijverheidsgewassen. Bebouwde oppervlakte 26
Wortelplanten en knolgewassen. Bebouwde oppervlakte 26
Verloop van de opbrengst van sommige teelten. Gemiddelde produktie per hectare 27
Landbouwopbrengst 27
Landbouwmaterieel 28
Veestapel 28
Nettoproduktie van inlands vlees 28
Vleesverbruik 29
In- en uitvoersaldi van vlees 29
Boter 29
In- en uitvoer van landbouwprodukten 30
In- en uitvoer van tuinbouwprodukten 31

LONEN (Zie Bezoldigingen).

LUXEMBURG (Groothertogdom).

Indexcijfer van de industriële produktie 329
IJzer- en staalproduktie 330
Landbouwproduktie 331
Indexcijfer der kosten van levensonderhoud 331

NEDERLAND.

Middelen en bestedingen in de volkshuishouding 332
Aantal werklozen 332
Indexcijfers van de produktie en van de personeelsbezetting in de industrie . . . 333
Produktie-indexcijfers per bedrijfstak 333
Buitenlandse handel 334
Invoerwaarde per land van herkomst 335
Uitvoerwaarde per land van bestemming 335
Goud- en deviezenreserves 336
Prijzen en lonen 336
Particulier verbruik 336
Ontwikkeling van de buitenlandse handel der B.L.E.U. Waarde 337

Blz.

Ontwikkeling van de buitenlandse handel van Nederland. Waarde 337
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Indeling naar de graad van bewerking 338
Handelsverkeer van de B.L.E.U. met Nederland. Belangrijkste fabrikaten ingedeeld per nijverheidssector 339

NIJVERHEID.

Verloop der industriële activiteit 35
Kwartaal- en jaarindexcijfers der industriële bedrijvigheid 36-37-38
Vergelijkende evolutie van produktie-indexcijfers 40
Internationale vergelijking van de produktie-indexcijfers voor de voornaamste bedrijfstakken 42
Steenkoolproduktie per bekken 48
Steenkolenbalans 49
Personeelsbezetting en rendement in de steenkolenmijnen 50
Op de boekhouding gesteunde exploitatieresultaten der steenkolenmijnen van 1962 tot 1964 51
Cokesbalans 52
Beschikbare elektrische energie 53
Nettoproduktie, in- en uitvoer van gas 54
Openbare gasdistributie 55
Produktie en verbruik van petroleumprodukten 56
Zichtbaar binnenlands brutoverbruik van primaire energie 57
Balans van de totale energie. 60-61
Samengevatte energiebalans naar vorm van energie 62
Saldo van de buitenlandse handel van de B.L.E.U. betreffende de voornaamste vormen van energie 63
Ruwstaalproduktie in de Gemeenschap en in de wereld 71
Vergelijking van het verloop van het staalverbruik, algemeen zowel als van de metaalverwerkende nijverheid per land van de E.G.K.S 72
Produktie van ruwijzer in de landen van de E.G.K.S. 73
Buitenlandse handel in ijzer- en staalprodukten 74
Buitenlandse handel in non-ferrometalen. Waarde 75
Buitenlandse handel in non-ferrometalen. Gewicht 76
Produktie van non-ferrometalen 77
Noteringen van de voornaamste non-ferrometalen op de markt van Londen . 79
Metaalverwerkende nijverheid. Bestellingen en leveringen 80
Metaalverwerkende nijverheid. Evolutie der bestellingen volgens de bedrijvigheidssectoren 82
Metaalverwerkende nijverheid. Evolutie der leveringen volgens de bedrijvigheidssectoren 83
Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren. Waarde 84-85-88
Buitenlandse handel in de voornaamste metaalwaren. Gewicht 86-87-89
Metaalverwerkende nijverheid. Evolutie der tewerkstelling (arbeiders en bedienden) volgens de bedrijvigheidssectoren. 90
Buitenlandse handel van nieuwe auto's en rijwielen met of zonder motor . . . 91
Invoer van de voornaamste voor de chemische nijverheid bestemde grondstoffen 94
Produktie in sommige takken der scheikundige nijverheid 95
Buitenlandse handel in scheikundige produkten. Waarde 96
Buitenlandse handel in scheikundige produkten. Gewicht 97

Blz.

Buitenlandse handel in textielstoffen. Waarde 100
Buitenlandse handel in textielstoffen. Gewicht 101
Buitenlandse handel in textielwaren. Waarde 102-103
Buitenlandse handel in textielwaren. Gewicht 104-105
Textielproduktie. Spinnerijen, weverijen, wolbereiding 106
Voorraden weefsels 106
Produktie van gebreide goederen 110
Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten. Waarde . . . 113
Buitenlandse handel in voedingswaren en aanverwante produkten. Gewicht . . 114
Bedrijvigheid in de zuivelnijverheid 115
Bedrijvigheid in sommige takken van de voedingsmiddelenindustrie 116
Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen. Waarde 121
Buitenlandse handel in bouwstoffen en andere aanverwante fabrikaten van niet-metaalhoudende mineralen. Gewicht 122
Cementproduktie 123
Produktie van de kleinijverheid 124
Produktie van kalk, kalksteen en kalkderivaten 124
Produktie van de ceramische nijverheid 125
Produktie van papier en karton 128
Buitenlandse handel van de papiernijverheid 129
Buitenlandse handel in huiden, leder en lederwaren 130
Produktie van afgewerkt leder en van schoenen 131
Bedrijvigheid in de houtverwerkende nijverheid 132
Buitenlandse handel in hout, kurk en andere stoffen gebruikt in de borstel- en mandenmakerij en dgl., evenals de afgewerkte produkten hiervan 133
Buitenlandse handel in tabak en tabakswaren 134
Tabaksindustrie. Verwerkte hoeveelheid 135
Invoer en uitvoer van diamant 135
Verloop van het geraamde waterverbruik in de belangrijkste industrieën . . 138
Verloop van het geraamde waterverbruik in de belangrijkste industrieën. Indeling per bestuurlijk arrondissement 139

OVERHEIDSFINANCIËN.

Uitvoering der begrotingen van 1954 tot 1964 per kalenderjaar 182
Uitvoering der begrotingen van 1954 tot 1964 per dienstjaar 183
Budgettaire uitgaven naar de belangrijkste hoofdstukken en per kalenderjaar . . 184
Budgettaire uitgaven (indeling naar begroting) 185
Fiscale netto-ontvangsten. Indeling volgens categorie der ontvangsten 186
Ontvangsten voortkomende uit accijnsrechten en andere gelijkgestelde rechten 187
Ontvangsten van het Zegel en van de met het Zegel gelijkgestelde taksen . . . 187
Niet-fiscale ontvangsten per kalenderjaar 188
Ontwikkeling van de Thesaurietoestand 188
Rijksschuld. Toestand einde jaar 189
Verloop van de Rijksschuld 190
Financiële verhouding van de Staat tot de lagere publiekrechtelijke lichamen . 194
Provinciale begrotingen voor 1963 en 1964 195
Opbrengst van de provinciale belastingen, voor alle provinciën samen, volgens de begrotingen van 1958 tot 1964 195
Verdeling van de provinciale uitgaven. Dienstjaren 1958 tot 1964 196
Gemeentelijke begrotingen en rekeningen 196
Gemeentelijke begrotingen voor 1963 en 1964. Ontvangsten en uitgaven van de gewone dienst. Algemene resultaten der verrichtingen van het eigenlijke dienstjaar verdeeld per provincie 197

Blz.

Verdelingsfondsen ten voordele van de gemeenten 197
Gemeentelijke opcentimes op de onroerende voorheffing 198
Leningen en toelagen aan de gewestelijke en lokale besturen 198
Gemeentelijke begrotingen. Uitgaven van de gewone dienst. Algemene resultaten per administratief hoofdstuk 199

PRIJZEN.

Prijsindexcijfers in enkele landen 249
Evolutie van de kleinhandelsprijzen per groep van produkten 250
Indexcijfers van de groothandelsprijzen 251
Partiële indexcijfers van de groothandelsprijzen 254

PRODUKTIE (Zie Nijverheid, Landbouw).

TOERISME.

Indeling der overnachtingen volgens het land van gewone verblijfplaats 167
Indeling der overnachtingen per toeristische streek en volgens het land van verblijfplaats der toeristen in 1964 168
Spreiding der overnachtingen 168
Ontvangsten en uitgaven uit het vreemdelingen- en reizigersverkeer 169
Verloop en ontvangsten van het reizigersverkeer. Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen 169
Inrichtingen voor volksvakantie 170
Bezettingsgraad in de vakantiehuizen en -centra 170

TRANSPORT (Zie Verkeer en vervoer).

VERBRUIK.

Verkoop van verbruiksgoederen. Indexcijfers per sector en per goederensoort . . 277
Verkoop van verbruiksgoederen in 1964 278
Verkoop van verbruiksgoederen in 1964. Voedingswaren 278
Verkoop op afbetaling. Aantal contracten en jaarlijks verleend krediet volgens de aard der goederen 279
Verkoop op afbetaling. Jaarlijks verleend krediet 280
Verkoop op afbetaling. Achterstallen van drie of meer vervallen termijnen . . . 280
Persoonlijke leningen. Verleende kredieten per semester 281
Persoonlijke leningen gefinancierd door banken, financieringsorganismen en particulieren. Indeling volgens het aantal contracten tijdens het tweede halfjaar 281

VERKEER EN VERVOER.

Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Vervoer van goederen bij wagenladingen 144
Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Vervoer van goederen bij wagenladingen : indeling naar de aard der vervoerde goederen 144
Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen. Reizigersverkeer 145
Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen. Reizigersverkeer 145
Aantal wegvoertuigen 146
Binnenvaart. Vervoerde goederen 146

Blz.

Binnenvaart. Indeling van het vervoer volgens de aard der goederen 147
Binnenvaart. Indeling van het vervoer volgens bekken 147
Vrachtschepenvloot voor de binnenvaart 148
Aard der schepen van de Belgische vloot 148
Belgische koopvaardijvloot 149
Haven van Antwerpen. Zeevaart 150
Haven van Gent. Zeevaart 151
Havens van Brugge en Zeebrugge. Zeevaart 152
Handelsverkeer in de Belgische luchthavens 153
Luchtverkeer van de SABENA 154

VERZEKERINGEN.

Levensverzekeringen. Geïnde premiën en wiskundige reserves 239
Levensverzekeringen. Waarden tot dekking van de wiskundige reserves 239
Kapitalisatieverrichtingen 240
Kapitalisatieverrichtingen. Waarden tot dekking van de wiskundige reserves . . 240
Hypothecaire leningen 241
Hypothecaire leningen met tussenkomst. Waarden tot dekking van de wiskundige reserves 241
Verplichte verzekering der vervoerders met autovoertuigen. 242
Verplichte verzekering der vervoerders met autovoertuigen. Waarden tot dekking van de wiskundige reserves 243

VISSERIJ (Zie Zeevisserij).

WERKGELEGENHEID EN WERKLOOSHEID. (Zie ook Bevolking).

Personeel werkzaam in de nijverheid en opgenomen in de maatschappelijke zekerheid op 30 juni 11
Burgerlijke en bezoldigde arbeidskrachten 12
Aantal arbeiders en uren-arbeiders in sommige bedrijfstakken 13
Aantal verloren werkdagen ten gevolge van werkstakingen 14
Verloop van de werkloosheid 14
Indeling der werkzoekenden, vergoede volledig werklozen per provincie. Mannen en vrouwen 16
Indeling van de volledig werklozen volgens leeftijdsgroep en duur. In juni 1961, 1962, 1963 en 1964 17
Indeling van de werkloosheid in 1964 18

ZEEVISSERIJ.

Visaanvoer. Hoeveelheid 32
Visaanvoer. Waarde 32
In- en uitvoer van vis, schelp- en weekdieren 32

LIJST DER GRAFIEKEN[1]

BEVOLKING. Blz.

Netto-reproduktiecijfers van de Belgische bevolking 7

BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE.

Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie. Waarde . . . 294
Speciale handel van de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie. Hoeveelheids-indexcijfers 295
In- en uitvoer per muntzone 307
Saldo van de handelsbalansen der B.L.E.U. met de monetaire zone van de landen leden van de E.M.O. en de dollarzone 310

GELD EN KREDIET.

Voornaamste determinanten van de tendens op de markt van het privaat disconto 218
Beurs van Brussel. Bedrijvigheid 226
Indexcijfers van de aandelennoteringen op de beurzen van Brussel en Antwerpen 228-229
Stortingen en terugbetalingen op particuliere spaarboekjes bij de Spaarkas . . . 236

NIJVERHEID.

Internationale vergelijking van de indexcijfers der industriële bedrijvigheid . . 39
Evolutie van de industriële produktie en van de nijverheidsprijzen van 1954 tot 1964 41
Steenkolenbalans 48
Hoogovencokesbalans 52
Vergelijking tussen de indexcijfers der industriële produktie en het bruto-verbruik van primaire energie 58
Zichtbaar verbruik van primaire energie 59
IJzer- en staalnijverheid. Produktie en personeelsbezetting 73
Produktie en personeelsbezetting in de nijverheid der non-ferrometalen 77
Nijverheid der non-ferrometalen. Ruwe produkten 78
Noteringen van de voornaamste non-ferrometalen op de markt van Londen . . 79
Metaalverwerkende nijverheid. Genoteerde bestellingen en totale leveringen (waarde) 81
Metaalverwerkende nijverheid. Totale leveringen (hoeveelheid) en personeelsbezetting 81
Stikstofnijverheid. Produktie en personeelsbezetting 95
Textielnijverheid. Spinnerijen. Produktie en personeelsbezetting 107
Textielnijverheid. Weverijen. Produktie en personeelsbezetting 107
Textielproduktie. Katoen 108
Textielproduktie. Wol 108
Textielproduktie. Vlas 109
Textielproduktie. Rayon 109
Tricotagenijverheid. Produktie en personeelsbezetting 110
Cementindustrie. Produktie en personeelsbezetting 123
Glasnijverheid. Produktie en personeelsbezetting 125
Papier- en kartonnijverheid. Produktie en personeelsbezetting 128

(1) Volgens alfabetische rangschikking der hoofdtrefwoorden.

Blz.

OVERHEIDSFINANCIËN.

Rijksschuld 189

PRIJZEN.

Indexcijfers van de kleinhandelsprijzen 249
Indexcijfers van de groothandelsprijzen 252
Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor nijverheidsprodukten 252
Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor ingevoerde en inlandse landbouwprodukten 253
Indexcijfers van de groothandelsprijzen voor ingevoerde en inlandse nijverheidsprodukten 253

VERKEER EN VERVOER.

Spoorweg en binnenscheepvaart. Goederenvervoer 143
Zeeverkeer in de haven van Antwerpen 150
Zeeverkeer in de haven van Gent 151

WERKGELEGENHEID EN WERKLOOSHEID.

Verloop van de werkloosheid. Gecontroleerde verloren werkdagen 15
Werkzoekende mannen 16

LIJST DER AFKORTINGEN

A.S.L.K.	Algemene Spaar- en Lijfrentekas.
B.D.B.H.	Belgische Dienst voor de Buitenlandse Handel.
B D.O.P.	Belgische Dienst Opvoering Produktiviteit.
BENELUX	Belgisch-Nederlands-Luxemburgse Economische Unie.
B.I.B.	Bank voor Internationale Betalingen. (Bank for International Settlements).
B.I.T.	Bureau International du Travail (U.N.O.). (Internationaal Arbeidsbureau).
B.L.E.U.	Belgisch-Luxemburgse Economische Unie.
B.L.I.W.	Belgisch-Luxemburgs Instituut voor de Wissel.
B.R.T.	Belgische Radio en Televisie.
B.R.T.	Bruto Register Ton.
C.B.H.K.	Centraal Bureau voor Hypothecair Krediet.
C.D.C.V.	Centrale Dienst voor Contingenten en Vergunningen.
COBECHAR	Comptoir Belge des Charbons. (Belgisch Steenkolenkantoor).
D.T.	Douanetarief.
D.W.T.	Death Weight Ton.
E.B.U.	Europese Betalingsunie.
E.C.A.	Economic Cooperation Administration.
E.E.G.	Europese Economische Gemeenschap.
E.F.T.A.	Européan Free Trade Association (Europese Vrijhandelsassociatie).
E.G.K.S.	Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal.
E.M.O.	Europese Monetaire Overeenkomst.
E.R.P.	European Recovery Program.
EURATOM	Europese Gemeenschap voor Atoomenergie.
EUROCHEMIC	Société Européenne pour le Traitement Chimique des Combustibles Irradiés. (Europese Vennootschap voor de Scheikundige Behandeling van Bestraalde Kernbrandstoffen).
E.V.A.	Europese Vrijhandelsassociatie.
EXIMBANK	Export-Import Bank.
FABRIMETAL	Fédération des Entreprises de l'Industrie des Fabrications Métalliques. (Federatie van de Ondernemingen der Metaalverwerkende Nijverheid).
F.A.O.	Food and Agricultural Organization (U.N.O.). (Voedsel- en Landbouworganisatie).
G.A.S.M.	Geassocieerde Afrikaanse Staten en Madagaskar.
G.A.T.T.	General Agreement on Tariffs and Trade. (Algemene Overeenkomst voor Handel en Tarieven).
H.W.I.	Herdiscontering- en Waarborginstituut.
I.A.T.A.	International Air Transport Association.
I.B.R.D.	International Bank for Reconstruction and Development. (Internationale Bank voor Herstel en Ontwikkeling).
I.E.S.P.O.	Instituut voor Economisch, Sociaal en Politiek Onderzoek (Leuven).
I.M.F.	Internationaal Muntfonds.
I.W.O.N.L.	Instituut tot Aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw,
M.I.V.B.	Maatschappij voor het Intercommunaal Vervoer te Brussel.
m.k.	metrisch kwintaal.
N.A.T.O.	North Atlantic Treaty Organization.
N.A.V.O.	(Noord-Atlantisch Verdrag Organisatie).

N.B.B.	Nationale Bank van België.
N.D.D.	Nationale Delcrederedienst.
n.e.v.	niet elders vernoemd.
N.I.L.K.	Nationaal Instituut voor Landbouwkrediet.
N.I.M.	Nationale Investeringsmaatschappij.
N.I.S.	Nationaal Instituut voor de Statistiek.
N.K.B.K.	Nationale Kas voor Beroepskrediet.
N.M.B.S.	Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen.
N.M.K.N.	Nationale Maatschappij voor Krediet aan de Nijverheid.
N.M.V.B.	Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen.
N.P.F.M.	Nationaal Pensioenfonds voor Mijnwerkers.
N.R.T.	Netto Register Ton.
O.E.E.S.	Organisatie voor Europese Economische Samenwerking.
O.E.S.O.	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling.
R.M.Z.	Rijksdienst voor Maatschappelijke Zekerheid.
R.V.A.	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening.
R.Z.I.	Rijksinstituut voor Ziekte en Invaliditeit.
SABENA	Société Anonyme Belge d'Exploitation de la Navigation Aérienne.
T.C.I.H.	Type-Classificatie voor de Internationale Handel.
U.N.O.	United Nations Organization.
U.S.A.	United States of America.
U.S.S.R.	Unie der Socialistische Sovjetrepublieken.

INHOUDSTAFEL

Blz.

VOORBERICHT VII

ALGEMENE BESCHOUWINGEN IX

EERSTE DEEL : Bevolking en werkgelegenheid

HOOFDSTUK I. — BEVOLKING 3

HOOFDSTUK II. — WERKGELEGENHEID EN WERKLOOSHEID 9

§ 1. — *Werkgelegenheid* 9

§ 2. — *Werkloosheid* 10

TWEEDE DEEL : Produktie van goederen en diensten

HOOFDSTUK I. — LANDBOUW EN VISVANGST 21

Afdeling I. — Landbouw 21

Afdeling II. — Zeevisserij 24

HOOFDSTUK II. — NIJVERHEID 33

Afdeling I. — Algemeen overzicht van de industriele bedrijvigheid . . . 33

Afdeling II. — Productieverloop in de sector energie en ermee samenhangende activiteiten 43

Afdeling III. — Productieverloop in de fabrieksnijverheid 64

§ 1. — *Metaalnijverheid* 64

1. — IJzer- en staalnijverheid 64
2. — Nijverheid der non-ferrometalen 66
3. — Metaalverwerkende nijverheid 68

§ 2. — *Scheikundige nijverheid* 92

§ 3. — *Textielnijverheid* 98

Blz.

§ 4. — *Voedingsmiddelennijverheid en aanverwante bedrijfstakken* 111

§ 5. — *Bouwbedrijf, bouwstoffennijverheid en aanverwante sectoren* 117

1. — Bouwbedrijf 117

2. — Bouwstoffennijverheid en aanverwante sectoren 117

§ 6. — *Diverse industrieën* 126

1. — Papier- en kartonnijverheid 126

2. — Ledernijverheid 126

3. — Houtverwerkende nijverheid 127

4. — Tabaksnijverheid 127

5. — Diamantnijverheid 127

AFDELING IV. — WATERVOORZIENING 136

HOOFDSTUK III. — VERKEER EN VERVOER 141

HOOFDSTUK IV. — DISTRIBUTIE 155

HOOFDSTUK V. — TOERISME 165

DERDE DEEL : Financiën, Geld en Krediet

HOOFDSTUK I. — OVERZICHT VAN HET MONETAIR EN FINANCIEEL BELEID 173

HOOFDSTUK II. — OVERHEIDSFINANCIËN 177

AFDELING I. — RIJKSFINANCIËN 177

AFDELING II. — PROVINCIALE EN GEMEENTELIJKE FINANCIËN 191

HOOFDSTUK III. — GELD EN KREDIET 201

AFDELING I. — GELDHOEVEELHEID EN GELDMARKT 201

AFDELING II. — KAPITAALMARKT 221

HOOFDSTUK IV. — VERZEKERINGEN 237

VIERDE DEEL : Prijzen en Inkomens

HOOFDSTUK I. — PRIJZEN 247

HOOFDSTUK II. — INKOMENS 255

AFDELING I. — INKOMENS UIT ARBEID 255

AFDELING II. — INKOMENS UIT VENNOOTSCHAPPEN 261

Blz.

VIJFDE DEEL : Investeringen en Verbruik

HOOFDSTUK I. — INVESTERINGEN 273

HOOFDSTUK II. — VERBRUIK 275

ZESDE DEEL : Buitenlandse economische betrekkingen

HOOFDSTUK I. — BUITENLANDSE HANDEL VAN DE BELGISCH-LUXEMBURGSE ECONOMISCHE UNIE 285

Afdeling I. — Handelspolitiek 285

Afdeling II. — Algemene evolutie van de speciale handel 286

§ 1. — *Uitvoer* 286

§ 2. — *Invoer* 289

§ 3. — *Handelsbalans* 291

Afdeling III. — Betalingsbalans 311

HOOFDSTUK II. — INTERNATIONALE ECONOMISCHE SAMENWERKING . . 317

Afdeling I. — Algemene Overeenkomst voor Handel en Tarieven (G.A.T.T.) 317

Afdeling II. — Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (O.E.S.O.) 318

Afdeling III. — Europese gemeenschappen 319

§ 1. — *Europese Economische Gemeenschap* (E.E.G.) 319

§ 2. — *Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal* (E.G.K.S.) 322

§ 3. — *Europese Gemeenschap voor Atoomenergie* (EURATOM) 325

Afdeling IV. — Belgisch-Nederlands-Luxemburgse Economische Unie (Benelux) 326

§ 1. — *Verloop van de Economische Unie* 326

§ 2. — *Handelsverkeer tussen de B.L.E.U. en Nederland* 327

ZEVENDE DEEL : Belangrijkste feiten

Belangrijkste feiten 341

Lijst der statistische tabellen 375

Lijst der grafieken 383

Lijst der gebruikte afkortingen 385

Inhoudstafel 387

PUBLIKATIES

I. — van de Algemene Directie voor Studiën en Documentatie van het Ministerie van Economische Zaken en Energie.

1. — *De Belgische economie in 19...* Jaarlijkse uitgave. Prijs : 100,— F tot 1963; 200,— F vanaf 1964.

2. — *... Rapport betreffende het probleem der investeringen.* Jaarlijkse uitgave voor de jaren 1949 tot 1960.

3. — *Handels- en nijverheidsondernemingen in België. In acht te nemen formaliteiten. Fiscaal en sociaal stelsel. Hulpverlening bij oprichting en expansie.* 7e uitgave, juli 1963, 180 blz. Prijs : 30,— F + *Addendum en corrigendum,* juli 1964. Een nieuwe uitgave is in voorbereiding.

4. — *Overzicht van de economische ontwikkeling.* Maandelijkse publikatie (tweetalig). — Jaarabonnement voor België en het Groothertogdom Luxemburg : 100 F (andere landen 150,— F); per nummer of bijvoegsel : 10 F (andere landen : 15,— F).

5. — *Organisatie van het Ministerie van Economische Zaken en Energie* (jaarlijks bijvoegsel bij het *Overzicht van de economische ontwikkeling),* (tweetalig). Prijs : 10,— F (andere landen : 15,— F).

6. — *Aanwinsten van de Centrale Biblotheek (Queteletfonds). Maandelijkse lijst* (tweetalig). — Jaarabonnement voor België en het Groothertogdom Luxemburg : 250,— F (andere landen : 375,— F); per nummer (maandelijkse lijst) : 25,— F (andere landen : 37,— F); per nummer (tweemaandelijkse lijst) : 50,— F (andere landen : 75,— F).

7. — *Centrale Bibliotheek Queteletfonds (van het) Ministerie van Economische Zaken en Energie. Reglement.* 15 + 15 blz., (tweetalig).

8. — *Nationaal budget 1963. Mededeling aan het Parlement.* (Parl. Besch., Kamer van Volksvertegenwoordigers, zitting 1961-1962, nr 441, 31 oktober 1962, 33 blz.), (tweetalig). De herziene versie van het nationaal budget 1963 is gevoegd bij het verslag uitgebracht bij het Parlement over de tenuitvoerlegging van het expansieprogramma in 1962 (Parl. Besch., Kamer van Volksvertegenwoordigers, zitting 1962-1963, nr 598, 20 juni 1963, 55 blz.), (tweetalig).

Nationaal budget 1964. Mededeling aan het Parlement. (Parl. Besch., Kamer van Volksvertegenwoordigers, zitting 1962-1963, nr 649, 7 november 1963, 52 blz.), (tweetalig).

Verslag over de economische ontwikkeling en over de uitvoering van het economisch expansieprogramma in 1963. Vooruitzichten voor het jaar 1964. (Parl. Besch., Kamer van Volksvertegenwoordigers, zitting 1963-1964, nr 834, 19 juni 1964, 56 blz.), (tweetalig).

Nationaal budget 1965. Mededeling aan het Parlement. (Parl. Besch., Senaat, zitting 1964-1965, nr 19, 7 november 1964, 63 blz.), (tweetalig).

II. — van het Bureau voor Economische Programmatie.

Economisch expansieprogramma 1962-1965. — Ontwerp van wet houdende goedkeuring van het eerste programma voor economische expansie. (Parl. Besch., Belgische Senaat, zitting 1962-1963, nr 51, 13 december 1962, 216 blz.), (tweetalig). — Prijs : 140,— F.

Deze publikaties (behalve nr I, 8) zijn te verkrijgen bij het Ministerie van Economische Zaken en Energie, Algemene Directie voor Studiën en Documentatie, 6, Nijverheidsstraat, 4e verdieping, Brussel 4 (postrekening 2630.40) en kunnen ook in de Centrale Bibliotheek (Queteletfonds) van voornoemd Departement worden ingezien.

De niet-tweetalige publikaties zijn eveneens in de Franse taal uitgegeven.